ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՕՒՐԲԱԹ 1 ԱՊՐԻԼ 1932
1 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1812 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՁԱՓ ԿԱՐՃ

Սուրիոյ իրականութեան քաջածանօթ հայրենակից մը կը խնդրէ մեզմէ՝ կարելի եղածին չափ կարճ կապել վիճաբանութիւնները՝ այդ երկրի գործերու մասին։ Մանաւանդ հայ-արաբական յարաբերութեանց առթիւ։

Ընթերցողները պիտի յիշեն որ վերջերս այլանդակ հրատարակութիւններ եղան մանաւանդ ամսկավար մամուլին մէջ, Սուրիոյ սահմանադիր ժողովի ընտրութեանց առթիւ։

Մենք ստիպուեցանք տասնէն մէկուն պատասխան մը գրել։ Բայց հիմա կը նկատենք որ այդ ալ աւելորդ էր։

Հալէպի ամսկավարները ընտրութեանց առթիւ բռնած են ճիշդ այն դիրքը ինչ որ ընդունուած էր իբրեւ ընդհանուր ուղեգիծ։ Սակայն, իրենց հաւատիքներուն եւ յանկնութեանց մնանկութենէն յետոյ, պիտի ըլլար իմաստութիւն ծախել։ Ինչպէս կ'ընեն, ընդհանրապէս, քիչ մը ամէն քանի մէջ։ Կը բաւէ յիշել միայն կամաւորական շարժումը, կամ ծովերէ ծով Հայաստանի ծրագիրը։ Նոյն իսկ փետր. 18ի դէպքերը, համոզուելու համար այս տխուր ճշմարտութեան։

Արդ, աղմուկը դադրած է առ այժմ, բայց քաշքշուքներ, գրգռիչ ակնարկներ միշտ ալ կ'երեւան։ Եւ որովհետեւ չունինք, ոչ փարիզի, ոչ ալ գոնէ Սուրիոյ մէջ կեդրոնական, տիրական իշխանութիւն մը, օրէն մը որ խելքի կանչէ մետասաններորդ ժամու իմաստուններ, միշտ ալ անխուսափելի են նորանոր ելոյթներ։

Մենք յիշեցինք մանաւանդ պարագայ մը միայն—ընտրութիւնները։ Բայց, «կարճ կապելու» տարբեր ճակատներ ալ չեն պակսիր Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ։ Օրինակ՝ տեղաւորման խնդիրը։

Այստեղ ալ յաճախադէպ են իմաստութիւն ծախելու, «չափաւորութեան» երեւոյթներ։ Դաշնակցականէն աւելի հաւատարիմ, արաբասէր երեւալու միտումներ։ Այն աստիճան որ, արաբական մամուլին մէջ տպաւորութիւն մը գոյացեր է թէ հնչակն ու ամսկավարը բարեկամ են արաբ ժողովուրդին եւ անոր անկախութեան, իսկ Դաշնակցականները՝ թշնամի...

Ուրիշ կերպով կարելի չէ բացատրել արաբական կարգ մը թերթերու յերիւրանքները, որոնք արժէք չունին իրականին մէջ, բայց սիրտ կը պղտորեն։

Քրքրելով այս մէկ-երկու պարագաները, կ'ուզէինք որ մեր բոլոր գաղթականները առանց հաւակցական խտրութեան ճիգ մը փորձէին կարճ կապելու քաղաքականութիւն վարելու։ Գոնէ Սուրիոյ մասին, ուր ամէն ինչ «ի լինելութեան» է, իսկ մեր դիրքը՝ բացառիկ։

Քանի մը ամիս առաջ, մենք շարք մը խմբագրականներով յուզեցինք այս խնդիրը։ Դիրնք մասնաւոր ուղեգիծ մը մշակելու պահանջը։

Դժբախտաբար, մինակ մնացինք, մեր մտահոգութիւններով ու առաջարկներով։ Եւ մինչեւ այսօր ալ, առկախ կը մնայ ամէն բան։ Իւրաքանչիւր հոսանք իր հայեցողութեամբ կը վարուի։ Կենսական խնդիրներ ձգուած են բախտին։

Ձենք գիտեր, ո՛ր եւ է լուրջ խորհրդակցութիւն կատարուա՞ծ է, օրինակ, փոքրամասնութեանց իրաւունքներու մասին, որ պիտի ձեւակերպուի Սահմանադիր ժողովին մէջ։ Տեղաւորման խնդիրն ալ աւելի շատ օտարներն է որ կը զբաղեցնէ քան մեզ։ Կա՛յ, տակաւին, հանրօգուտ շինութեանց խնդիրը, որ կապ ունի հայ աշխատաւորներու տնտեսական կեանքին հետ։

Այս եւ այս կարգի հիմնական խնդիրներու դիմաց, անարգել կ'ածի ու կը զարգանայ միայն լրագրական պայքարը։ Մնամէջ, յաճախ վնասակար մարդանքներով։

Եթէ, այն եռանդը որ կը վատնուի խօսքի տակ չմնալու համար, յատկացուէր երկու-երեք հիմնական խնդիրներ լուծելու գլուխ գլխի, կոր սեղանի մը շուրջը, ոչ միայն շատ մը թիւրիմացութիւններ պիտի հարթուէին, այլ եւ հաւաքական ուղեգիծ մը գտած պիտի ըլլայինք։

Հրապարակային վիճաբանութիւնը լաւ բան է, բայց ոչ ամէն բան։ Մանաւանդ այս գետնին վրայ։

Սուրիան ոչ Յունաստան է, ոչ ալ Պուլկարիա։ Այդ եւ ուրիշ գաղթականներու համար ալ, տարրական պահանջ է հաւաքական ուղեգիծը։ Տասը տարուան փորձառութիւնը այլ եւս ամէն դուռ կը փակէ թարթափուիներու առջեւ։

Իսկ Սուրիա-Լիբանանի համար՝ հաւաքական ուղեգիծը գոյութեան խնդիր է։ Հարիւր քսան հազար հաստատուն ժողովուրդի փրկութեան խնդիր։

Այնպէս որ, ամէն մէկս պարտք պիտի սեպենք ո՛ր եւ է ծրագիր կամ աշխատանք դիւրացնելու ճամբան գտնել։ Ոչ թէ քարեր շարել ճամբուն վրայ։

Թող իւրաքանչիւր հոսանք պահէ իր տեսակէտն ու գործելու ազատութիւնը։ Այդ արգելք չէ հասկացողութեան գալու եւ կարգ մը խնդիրներու լուծման յծուելու։

Իսկ ճամբան հարթելու լաւագոյն միջոցն է՝ կարելի եղածին չափ կարճ կապել փոխադարձ վարկաբեկումները, թօթափելով կանխակալ կարծիքները։

Ի՞նչ ունինք, վերջապէս, այդ նորագոյ երկրին մէջ։ Ազգեցութեան շրջանակնե՞րը պիտի բաժնենք, թէ նախարարութիւնները։

Ներգաղթի ծրագիրն ալ արդեօք մը չէ իրերահասկացողութեան։ Սուրիա-Լիբանանի մէջ տեղաւորուած գաղթականութիւնը հաստատուն բնակչութիւն կը համարուի։ Ենթադրելով որ քսան հազար հոգի տուն բնակչութիւն կը համարուի։ Հայաստան երթան, դարձեալ կը մնայ հարիւր հազար ժողովուրդ, որուն բախտին տնօրինումը գործ կը պահանջէ, ոչ թէ չոր խօսք։

Ուրեմն, կարելի եղածին չափ կարճ կապելով տեղի-անտեղի վիճաբանութիւնները, որոնք սիրտ կը պաղշկեն, բայց մէկ լծկան չեն կրնար ճարել, մտածենք ընդհանուր ուղեգիծի մը, համախորհուրդ գործակցութեան մասին։

Շատ ուշ ենք մնացեր արդէն։ Հասարակ միսիոնարներ եւ ժէզիւիթներ տասը տարուան ընթացքին աւելի շատ գործ կատարած են, քան մենք՝ մեր բոլոր յաւակնութիւններով։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

"ԱՐՇԱԿ ՋՕՊԱՆԵԱՆ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ,,

Խորագիրն է լուրի մը որ հրատարակուած է Պոլսոյ «Նոր Լուր» թերթին մէջ։ Պ. Արշակ Ջօպանեան ազգային մեծ բանաստեղծ, գեղարուեստագէտ, քննադատ, վիպագիր, հրապարակագիր եւ հռետոր բեմախօս, ու նաեւ կենսագիր մեծ անձնաւորութեանց, քաղաքագէտ-դիւանագէտ, գործիչ, կուսակցական ղեկավար, լեզուագէտ, խմբագիր, եւ պատուոյ լէգէոնի ասպետ, որ նաեւ «պսակաւոր»ի տիտղոսը ստացած է «ցառաջ»էն, մասնակցեր է «դիմակաւոր եւ անդիմակ» երեկոյթի մը, զոր ՏԷը եւ ֆիկին Մ. ցակոբեան, սարքեր են եղեր փարիզի իրենց քնակարանին մէջ։

«Նոր Լուր»ի թղթակիցը կը գրէ նաեւ.— Շրաւիրեալներուն մէջ աչքի կը զարնէր մանաւանդ խիստ վայելչօրէն ծպտեալ Պ. Արշակ Ջօպանեան»։

«Նոր Լուր»ի թղթակիցը ով որ է, կեանքին մէջ կ'երեւի քնաւ չէ տեսած ու ճանչցած Պ. Ջօպանեանը, քանի որ «վայելչօրէն ծպտիլ» բառերը քով քովի կը դնէ։

Պ. Ջօպանեանը մօտէն ճանչցողներ կը հաւաստեն թէ իոգիի եւ մարմնի առողջապահութեան մտահոգութիւններով, իր չափահասութեան տարիքէն ի վեր, երբեք դիմակը չէ հանած դէմքէն, այնքա՜ն որ ինքն իսկ, այսօր, հազիւ թէ հետաւոր եւ աղօտ գոյութեան մը սկսս կը յիշէ իր բուն դէմքին գիծերը։

Ամէնէն զատ, կը հաւաստեն նաեւ թէ, թղթակիցը պարզապէս ծանր զրպարտութեան մը տակ կը ձգէ Պ. Ջօպանեանը՝ անոր վերագրելով վայելչութիւն, որուն հետ քէն ըրած է կ'ըսեն, ծնած օրէն ի վեր։ Եւ իր այս վիճակին մէջ, Պ. Ջօպանեան, կ'ըսեն նաեւ, այնքան հաւնած է ինքզինքին, որ ուրիշէն հաւնուելու համար, նոյն իսկ եղունգը չի կտրեր։

Եւ անշուշտ, շատ լաւ կ'ընէ։

ԽԱՐՈՒՆ

Մահ զօր. Պարապովի

Անցեալ շաբթու, Փարիզի մէջ, թաղումը կատարուեցաւ ռուս հայբաւաւոր զօրավար Պարապովի։ Հանդուցեալը՝ կարեւոր դեր մը կատարած էր ընդհ. պատերազմին, կովկասեան ճակատին վրայ, Սարըդամիշի մէջ պարտութեան մատնելով Թրքական բանակը եւ ծանր հարուած մը տալով Թրքական զօրաբաժնին, որ 1915ին, փորձեր էր Պարսկաստանն ալ մտցնել պատերազմի, Թուրքիոյ կողքին։

Ուրիշներու հետ ինքն ալ ապաստանած էր Փարիզ, ուր կը խմբագրէր ռուս հաշմանդամ զինուորներու յատուկ Թերթ մը։

Սուրիոյ ընտրութիւնները

Համաի եւ Դամասկոսի մէջ առաջին կարգի ընտրութիւնները տեղի ունեցան հանդարտութեամբ, առանց միջադէպի։ Քէուէաթրկուներու Թիւը աւելցած էր։

Թողմ մը Ռուսիոյ դէմ

Թղթատարական միջազգային ընկերակցութիւնը խորհրդային կառավարութեան ուղղած է բողոք մը, ընդդէմ Ռուսիոյ ճամբով ղրկուած նամակներուն գրաքննութեան։

Վաճառականարտին դէմ

Ապրիլ 16ին եւ 17ին, Գուլբէնկեանի մէջ պիտի գումարուի երկրագործական միջազգային ժողով մը, որուն պիտի մասնակցին Եուկոսլաւիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ պատուիրակները։

Այս ժողովին նպատակն է հաստատել վաճառման յատուկ կազմակերպութիւն մը, պայքարելու համար խորհրդային վաճառականարտին դէմ, երկրագործական արտադրութեանց շուկային վրայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնախումբը աւնապատին մէջ

Յանձնախումբին նախագահը ապահինուած

Պաղտատէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ իրաք — Սուրիա սահմանագլուխի ճշդման համար նշանակուած յանձնախումբին նախագահին գնդապետ Ռէնիէի օդանաւը փոթորիկի բռնուելեաւ, կասկած կայ որ օդանաւը ինկած է Թուէպայի անապատին մէջ. սակայն օգնութեան փութացող օդանաւերը որեւէ հետք չկրցան նշմարել, օդին աննպաստ պայմաններուն հետեւանքով։

Երկրորդ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ գնդապետին օդանաւը վար իյնալով ջախջախուած է եւ գնդապետին հետ նաեւ իր երկու ընկերները ֆրանսացի օդանաւորդները՝ սպաննուած են։

Անգլիական գինուորական օդանաւ մը անոնց մարմիններըը պիտի փոխադրէ Պաղտատ։

Արկածը տեղի ունեցած է Պաղտատէն 320 քիլոմեդր հեռու, այն պահուն, երբ օդանաւը կը մաքառէր աւազի բուռն մրրիկի մը դէմ։

Գնդապետ Ռէնիէ, զուիցերիացի, քանիցս պաշտօններ ստանձներ էր Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ, վերջերս կը գտնուէր Սուրիա, իբր նախագահ Սուրիա — Իրաք սահմանագլուխի ճշդման յանձնախումբին։ Որ ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի նշանակուած էր Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ։ Արկածը պատահած է դամասկոսէն Պաղտատ ճամբուն վրայ։

Իրաւնտայի եւ Անգլիոյ յարաբերութիւնները

Իրաւնտայի պատասխանը կ'ուշանայ

Սպասելով որ հաւատարմութեան երդումի եւ տարեվճարներու ճասին Անգլիոյ ծանուցագրին՝ Իրաւնտա տայ իր պատասխանը, անգլիական կառավարութիւնը այժմէն իսկ սկսած է նկատի առնել ներկայ կացութենէն բխելիք կարգ մը բարդութիւններ։

Բազմաթիւ Իրլանտացիներ կան որ կը պաշտօնավարեն անգլիական վարչութեանց մէջ։ Բազմաթիւ Իրլանտացիներ ալ կան բանակին եւ նաւատորմին մէջ, ինչպէս նաեւ շատեր որ հաստատուած են Անգլիա։ Եթէ ուրեմն, երկու երկիրներու միջեւ յարաբերութիւնները վերջնապէս խզուին, այս Իրլանտացիները ծանրական պիտի նկատուին։

Իրլանտայի պատասխանը Անգլիոյ ծանուցագրին՝ տակաւին Լոնտոն չէ հասած։ Թայտնի չէ թէ յանձնա՞ծ է մասնաւոր սուրհանդակի մը, որ Լոնտոնի մէջ, պատասխանը անձամբ պիտի յանձնէ Իրլանտայի ներկայացուցչին, թէ իրլանտական կառավարութիւնը ուշացուցած է անոր առաքումը՝ անդամ մըն ալ քննելու համար զայն։

Պալքանեան եղմտական դժուարութիւնները

Պուլկարիա

Պուլկարիոյ վարչապետը Պ. Մուշանոֆ, Համալի ներկայացուցիչներուն որեւ կարգ մը յայտարարութիւններ, Ազգերու Դաշնակցութեան եղմտական յանձնախումբին կարգադրութիւններուն մասին։

— Վեց ամսուան ժամանակամիջոցի մը համար բաւ, Պուլկարիա կը ստանայ 50 առ հարիւրի զեղչ մը՝ նախապատերազմեան եւ յետպատերազմեան արտաքին փոխառութիւններու կապուած վճարումներուն վրայ։ Այս զեղչէն կազմուած գումարը պիտի պահ դրուի պուլկար Ազգային Դրամատունը՝ Լեվայի հաշուով, եւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէկ ներկայացուցչին արտօնութեամբը՝ պիտի ծառայէ գոցելու եղեւմուտքին քացը։

«Պուլկարիա պիտի շարունակէ օգտուիլ Հովերի վճարումներու յետաձգման առաւելութիւններէն, միայն, Նատուցումներու համար, մինչեւ որ այս հարցը կարգադրուի Լոզանի ժողովին մէջ։

Գալով կառավարութեան եղեւմուտքին, Ազգերու Դաշնակցութեան եղմտական յանձնախումբը կը գոհանայ խիստ խնայողութիւն յանձնարարելով»։

Վճարումներու վրայ կատարուած զեղչով, ըստ պուլկար վարչապետին, Պուլկարիա ամսական 91 միլիոն լեվա կը խնայէ։

Եուկոսլաւիա

Եուկոսլաւ կառավարութիւնը դարձեալ խիստ սահմանափակումներ հրամանագրեց դրամի առեւտուրի վերաբերեալ։ Եուկոսլաւիայէն արտասահման գացող անձերը չպիտի կրնան 5000 տինարէն աւելի գումար մը տանիլ։ Նախապէս 10 հազարի արտօնութիւն տրուած էր։

Առեւտրականները չպիտի կրնան օտար պահանջատէրերու Նամդէմ իրենց պարտքերը ուղղակի վճարել։ Անոնք իրենց դրամները պէտք է յանձնեն ազգային դրամատան, որ այդ գումարները պիտի դնէ պահանջատէրերու տրամադրութեան տակ։ Այս կերպով պիտի ապահովուի ներքին պարտքերու վճարումները։

Ատկից զատ, Եուկոսլաւիա ընակող բոլոր անձերը, պարտաւոր են մինչեւ ապրիլ 10 ազգային դրամատան յայտնել թէ դրամական արժէք ներկայացնող ինչ հարստութիւն ունին արտասահմանի մէջ եւ որքա՜ն օտար դրամ իրենց մօտ։

Յունաստան

Պ. Վենիզէլոս մերժեց անգլիացի դրամատիրոջ մը՝ էմպրոսի առաջարկը՝ կարեւոր փոխատուութեան մը մասին։ Դրամատէրը կ'առաջարկէր փոխարէն իբր մենաշնորհ իրեն յանձնել Կորնթոսի խադողին ամբողջ բերքը։

Կառավարութիւնը որոշեց եղմտական ծախքերը իջեցնել 1800 միլիոնի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ արտաքին պարտքերու վճարման յետաձգում պիտի յայտարարուի։

Նախարարաց խորհուրդը լիակատար իրաւունք տուաւ Պ. Վենիզէլոսի իրագործելու իր եղմտական քաղաքականութիւնը։ Արդ, ընդդիմադիր Ռեպուբլիկան կոչ կ'ընէ ընդդիմադրելու այդ ծրագրին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Հ էջ)

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ

Սպանութիւն մը

... 18 մարտ, (սեփ. Թղթ).— Այսօր իսկ հետեւեալ նամակն առացայ Ղամարլուի դուլին գիւղէն.—

Սրանից տաս օր առաջ, օր ցերեկովկոմունիստներ մտնում են դանիէլ Գասպարեանի տունը եւ մաւզերի մի քանի գնդակով տեղն ու տեղը սպանում են դանիէլին։

Պատճա՞ռը։ Ոչ մի պատճառ չէ կարելի տալ, բացի նրանից որ դանիելի որդին՝ Արմենակը իբրեւ դաշնակցական սրանից երկու տարիուկէս առաջ աքսորուել է Ֆինգ տարով եւ մինչեւ այժմ էլ բանտարկուած է։

Դանիէլ Գասպարեան 55 տարեկան մարդ էր։ Ողջ իր կեանքում պարապել է միայն հողագործութեամբ եւ այգեգործութեամբ։ Ընդհանր չէր եւ միջակից էլ դէռ մի քիչ ցած կարողութեան տէր մարդ էր։ Իր կեանքում ոչ մի քաղաքական կուսակցութեան չէ պատկանել։

Ահա, տասնեակ եւ հարիւրաւոր սպատկերներից մէկը։ Եւ ինչո՞ւ պէտք է գրել դաժին նագզմ փաշանների պատմական յուշերը, քանի որ ներկայումս հայրենիքում բոյն են դրել արիւնարբու գազանները, որոնք օրը ցերեկով գիւղացիներին իրենց տնում գնդակահարում են կամ աքսորում ամբողջ ընտանիքներով։

Ամբողջ շրջանում կատարեալ սով է։ Ցաւաբ, ոչխար, բոլորը կողոպտել տարել են։ Գիւղացուն թոյլ չեն տար որ ցորեն ցանի, հրամայում են միմիայն բամպակ ցանել։

Մ. Ա.

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան երկրորդ քուէարկութիւնը կը մօտենայ եւ Հիտլեր կը շարունակէ իր եռանդագին գործունէութիւնը, մինչ Հինտենպուրկի կուսակիցները՝ գլխաւորութեամբ վարչապետ Պրիւնինկի, կը պատրաստուին նոր խափով մը ջրապարակ նետուելու։

Հիտլեր յայտարարութեան մը մէջ կը յայտնէ թէ հակառակ իր թերթերուն դէմ հանուած արգելքներուն, անոնք պիտի հրատարակուին քառապատիկ քանակով։

Պատերազմական եւ ներքին նախարար զօրավար կրէօներ դերը՝ Հիտլերեականներու դէմ կատարուած խուզարկութեանց մէջ, կը շարունակէ զանազան մեկնութիւններու տեղի տալ։ Հիտլերեանները միշտ կը պնդեն թէ Գերմանիոյ ներքին նախարարը լուր ունէր Հիտլերի տուած հրահանգներէն, մարտ 13ի նախագահական ընտրութեան օրը՝ մարտական խումբերու գործունէութեան մասին։

Դուանահրոջ մը փախուստը

Պերլինի մէջ, մեծ յուզում պատճառած է գերման մեծ դրամատիրոջ մը եաթօպ Միքայէլի փախուստը։ Այս անձը իսկայ հարստութիւն դիզած էր ռէնթիէնմարքի որդեգրումէն ասդին եւ յաջողեր էր հետզհետէ իր ձեռքն անցընել գերման բոլոր ապահովագրական ընկերութիւնները եւ վերջին 5 տարիներու ընթացքին, Գերմանիոյ զանազան կողմերը, մեծ արժէք կալուածներ գներ էր եւ դարձեր էր ամէնէն մեծ կալուածատէրերէն մէկը ու գլուխն անցեր էր 47 շինութեան ընկերութիւններու։

Յակայն անակնկալացած ըլլալով, փախուստ տուաւ Շոլանտա։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԺԱՄԸ

Նախարարաց Խորհուրդին որոշումով, ամառնային ժամը պիտի սկսի Ապրիլ 2-3ի գիշերը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻԹԱՐ

ՕՐՈՇՈՒՄ ՀՈՒՅՆԱԿԱՆ

ԱՆԳ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— ՀԱՅԵՐԵՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ.— ԽՄԲԱԳԻՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՒ ԳԱՂԱՓԱՐ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ.— ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ.— ՀԱՍՑԵ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻԹԱՐԻ.— ՀԱՍՑԵ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻԹԱՐԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՇԱՆ անպատասխանի, բայց ոստիկանութիւնը վարպետօրէն կ'օգտագործէ Ազէֆի հաղորդած տեղեկութիւնները։ Սոց.- յեղափոխականները բոլոր ձեռնարկները այդ շրջանին Ազէֆին կը մատնուին անյաջողութեան։ Ոստիկանութիւնը, նախապէս լուր առած ըլլալով Ազէֆէն, ուժգնօրէն կը պահպանէ կամուրջները, Գաղատա-Ջաթալթէպէ-Սիրքէճի երկաթուղային գիծը, եւ այլ դիրքեր, որոնք պիտի հանուէին յեղափոխականներու կողմէ։

Որքան անյաջողութեան կը մատնուի յեղափոխական շարժումը Ռուսիոյ մէջ, այնքան համարձակ ոտքի կ'ելլայ կառավարութիւնը։ Իսկ Ազէֆի մատնութիւնը երթալով հրէշային ձեւեր կ'առնէ։

ԱՇՈՏ ԱՐՇՐՈՒՆԻ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

*Gazette de Lausanne*ի մարտ 12ի թիւին մէջ, Մօրիս Միւրէ կը գրէ այս խորագրին տակ։

«Թուրքիա կ'ընդօրինակէ Եւրոպան եւ անոր սխալներն անգամ։ Այս մէկուկէս, ան կ'անցընէ շատ ծանր ներսական տագնապ մը եւ չի տեսնուիր թէ որո՞նք են իր մատնագէտները որոնք պիտի կարենային դադարեցնել տագնապէն դարձած կացութիւն մը։ Թուրքիոյ առեւտրական նաւերը բացուհէր 1926ին, 27ին, 28ին եւ 29ին։ Բարձրացաւ 1930ին, բայց ապրիլ, յաղթի կրակ մը եղաւ։ 1931ի տագնապը շատ ծանր եկաւ Թուրքիոյ. իսկ 1932ի համար, նախատեսութիւնները բաւական զէշ են։ Մինչ 1931ի ներսական հասոյթները կը դնահատուէին 222 միլիոն թրքական ոսկի, ընթացիկ տարուան համար եղած են 186 միլիոնի. 1932ի համար ուրեմն, անցեալ տարուան վրայ կը նախատեսուի 20 առ 100ի հասոյթներու նուազում մը։

Ելմտական կացութիւնը բարւոքելու համար, հետեւելով Եւրոպայի անցուդարձին, Թուրքերը վստահացան 1931ի նոյեմբերէն ի վեր՝ չափազոյժի դրութեան կիրարկման վրայ, բայց այս հերոսական դարմանը աւելի վատ տուաւ քան թէ բարիք։ Չափազոյժի կիրարկումը կը պահանջէ համաշխարհային փոխանակութիւններու եւ մաքսային քաղաքանութեան խոր ծանօթութիւն։ Կարօրէն հետեւիլ օրուան սկզբունքներուն եւ վարդապետութեանց եւ առանց յատակատեսութեան կիրարկել փոխվրէժի միջոցներ, երբեք տեղը չէ բռնած տեւական իրականութիւններու վրայ հիմնուած արտաքին քաղաքականութեան մը բացակայութեան։ Այս տեւական իրականութիւններն են որ մանաւանդ կը պակսին նոր Թուրքիոյ։ Անկարծ ինքզինքը ազատեց իր անդորութենէն։ Նորութիւններ կը մղոցնէ բոլոր ժարզերուն վրայ, կը խրխնիփէ. աւելի, բարի կամեցողութեամբ քան թէ յատակատեսութեամբ, փորձեր կը կատարէ։ Զարմանալի չէ որ ելմտական եւ տնտեսական անկայուն վիճակ մը խառնակէ քաղաքական եւ ընկերային տակնուվրայութիւնը, որուն օրինակը կուտայ։

Չափազոյժի կիրարկումը կը նպաստաւոր նաեւ նուազեցնել անոր մաքսային հասոյթները և սաստկացնել մեծ քաղաքներու առեւտրական իառնակութիւնը։ Պոլսոյ եւ Իզմիրի յարաբերական բարգաւաճումը, վտանգուած է գործատնութեանց ընդհանուր գումարին վրայ դրուած տուրքի նուազումով։ Թրքական դանձը, տակաւին երէկ, անկից էր որ կը քաղէր իր գլխաւոր հասոյթը։ Պէտք է ուրեմն դարմանել եւ քանի որ չեն ուզեր նոյեմբերին սկսած չափազոյժի քաղաքականութենէն հրաժարիլ, ստիպուած են դիմելու արտաքին փոխառութեան։ Բայց փոխ առնելու համար, պէտք է երկուք ըլլալ եւ Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչը որուն պաշտօն յանձնուած էր դրամ գտնել, մէկ քանի ամիսներէ ի վեր շատ մեծ դժուարութեանց կը բախի։

Մարտ 6ի Շիւքրի պէյ անցեալ տարուան վերջերը, ճամբորդած էր Մ. Նահանգները։ Չէր անգիտացնար թէ Հիւսիսի Ամերիկացիները տագնապի մէջ են, բայց կ'անգիտանար թէ, վերջին ժամանակներս, անոնց ձեռք ձգած ազիտաւոր փորձառութիւնը՝ ժանաւանդ իրենց գերման բարեկամներուն հետ, շատ աւելի խոհեմ դարձուցած էր զանոնք։ Սարաճօղլու Շիւքրի Ամերիկա մը գտաւ որ միանգամայն չոր ու սառած էր,

Յաջողած էր փոխառութեան մը խոստումն ստանալ, ծխախոտի մենաշնորհին փոխարէն։ Բայց այն ատեն, Թուրք պատուիրակը յաւակնութիւնն ունեցաւ 350 միլիոն տոլար գումարի փոխառութիւն մը պահանջելու։ Ամերիկացի դրամատէրները ապրատիարատ ետ փախան եւ դեռ կը վազեն։ Սարաճ Օղլու ձեռնունայն վերադարձաւ Իսնիքիրի։

Եւ ահա, քէմալական Թուրքիան, սրտի խոր ցաւով, կը վերադառնայ դէպի Եւրոպա։ Ան որոշած էր այլեւս փոխառութիւն չկնքել ցամաքային մեծ պետութիւններէն, որոնք յետոյ իրենց պահանջատէրի իրաւունքէն կ'օգտուին. նուաստացուցիչ եւ ծանր պայմաններ պարտադրելու համար։ Ամերիկեան մերժումը՝ Թուրքիան կը ստիպէ կրկին դիմելու Ֆրանսայի, որքան ալ նեղութիւն զգայ ատոր համար։

Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ քննադատուեցաւ մամուլի եւ կարգ կը երեսփոխաններու կողմէ, թէ փոխ դրամ տուած է պետութեանց, որոնք Ֆրանսայի բարեկամ չեն։ Դեռ վերջերս, Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց չեխոսլովակ փոխառութիւնը։ Բայց հասարակութեան մէջ բողոքներ սկսեր էին բարձրանալ։ Եւ յետոյ, Չեխոսլովաքիան՝ Թուրքիա չէ։ Չեխոսլովաքիա կեդրոնական Եւրոպայի մէջ՝ Ֆրանսական քաղաքականութեան ամէնէն անձնուէր երկիրն է։ Ֆրանսա փոխ տալով Չեխոսլովաքիոյ, դանուբեան միութեան իր քաղաքականութեան է որ կը նպաստէ։ Թուրքիա դժուարութիւն պիտի կրէ Ֆրանսան հաւատալու թէ այդ դրամը որ փոխ պիտի տայ Մուսթաֆա Քէմալի, չպիտի գործածուի իրեն դէմ։

Ասիոյ մէջ՝ բոլշեւիկներու ակօսին վրայ՝ կազմն շատ ուժեղ քայլեր կը նետէ։ Թէվֆիք Րիւշտի պէյ, վերջերս նշանակելի այցելութիւններ տուաւ Ռուսիոյ եւ շրջակայ երկիրներուն։ Երուսաղէմի խորհրդաժողովին մէջ, ամբողջ աշխարհի մահմետական ները մեղադրեցին Թուրքիան թէ նոյն հակակրօնական քաղաքականութիւնը կը վարէ, ինչ որ Ռուսները։ Այս բոլորը չի դիւրացներ Կեմալին գործը՝ փոխառութեան քաղաքականութիւն մը կիրակելու Ֆրանսայի կամ Անգլիոյ մէջ։

Խ. Ա. Հ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ռուսիոյ զինուորական ուժերը

Նորվեկիական թերթ մը խորհրդային բանակին մասին կուտայ հետեւեալ տեղեկութիւնները, որ կը յայտնէ թէ քաղած է լաւատեղեակ աղբիւրէ։

Խաղաղութեան շրջանին մէջ, խորհրդային բանակի թիւն է մէկ միլիոն 478 հազար. իսկ ընդհանուր զօրակոչի պահուն կրնայ բարձրանալ 3 միլիոն 600 հազարի։

Սպառազինման տեսակէտով, կարմիր բանակը նշանակելի յառաջդիմութիւններ ունեցած է։ Զօրագունդ մը ունի 2887 հրազէն, 55 գնդացիր, 54 թեթեւ գնդացիր, 6 փոքր եւ 6 դաշտային թնդանօթ։

Նորվեկիական թերթը մանաւանդ ուշադրութիւն կը դարձնէ Ռուսիա ներածուած ռազմական նիւթերէնին վրայ։ Երկու տարիէ ի վեր ժանաւանդ, Անգլիայէն գնած են հարիւր քան հրաձգարէր, իսկ Իտալիայէն մօտ երեք հարիւր։ Իտալիա, տակից զատ, Ռուսիոյ ծախած է 90 միլիոն լիրի արժէքով հարիւրի չափ Ջրասաւառնակներ եւ շարժիչ մեքենաներ։ Հոլանտա եւ Չեխոսլովաքիա նոյնպէս, օդանաւեր ծախած են։

Օդանաւային գործարանները ամսական կրնան արտադրել մօտ 100 օդանաւեր։ 1932ի համար նախատեսուած ծրագրին համաձայն, պիտի շինուին 80 ռմբանիգ մեծ օդանաւեր, 120 խուզարկու, 342 հալածման յատուկ, 80 դպրոցական մարդանքներու յատուկ օդանաւեր, ինչպէս նաեւ 112 օդանաւեր, հրետանիին ընկերակցելու համար, եւն.։ Իսկ 440ի չափ ալ Ջրասաւառնակներ։ Ռուսիա ժառանգած է նաեւ շինել ոմբանիգ հսկայ օդանաւ մը, որ պիտի կարենայ փոխադրել եօթը թոնս պայթուցիկ։

Ռուսիոյ օդանաւային ուժը ներկայիս բաղկացած է 2000 կտորէ։

Հնգամեայ ծրագիրը 1935ի համար նախատեսած է 5 հազար օդանաւ, բաժնուած 62 գունդերու։

Ընտանեկան բոյնը

Խորհրդային երկրէն ճամբորդութենէնէ մը վերադարձող ֆրանսուհի մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Ռուսիոյ ընտանեկան եւ ընկերային պայմաններուն մասին։

— Պահ մը ենթադրեցէք թէ Ռուսէք, ես Միութեան քաղաքացի. գիւղը կը բնակիք եւ որոշեցիք քաղաք երթալ։ Եթէ կը մտածէք ձեր ուզածին պէս սենեակ մը գտնել, պէտք է հրաժարիք ձեր մտադրութենէն։ Քաղաքներուն մէջ, այլեւս տեղ չկայ։ Մեծ տուներուն մէջ՝ ուր աղտեղութեան ուժգին հոտ մը կը ծծկայ, պիտի բնակիք փոքր սենեակ մը։

Պէտք է սպասել որ կառավարութիւնը բաւական թուով արդիական շէնքեր շինել տայ։ Այն ատեն միայն, բնակարաններու օրէնքը պիտի գործադրուի, եւ ամէն մարդ պիտի վայելէ այնքան խորանարդ մեդր օր, որ իրեն տրուած է։

«Ցաճախ այրու կին կ'աշխատին, իւրաքանչիւրը առանձին տեղ մը։ Սակայն կը պատահի որ, ճաշելու տաւար՝ իրարու հանդիպին՝ նոյն խոհանոց - գործարանին մէջ։ Այդ միջոցին, տղաքը դպրոցն են, կամ մանկատունը։ Իրիկունը ամէն մարդ տունն է։ Ծնողները իրենց գիւղացած ճաշերով կը քաղեն։ Ցաճախ, իրարու հետ շատ սիրով են. եթէ ո՛չ, կ'ամուսնալուծուին։

Այնքան դիւրին է։ Մէկուն կամ միւսին կողմէ խնդրագիր մը եւ արդէն գործը կատարուած է։

Բայց ասոր համար պէտք չէ կարծել թէ ընտանեկան կապերը այդքան շուտ կը քակուին։ Վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան թէ ամուսնալուծման օրէնքը նախ ճշմարիտ տագնապ մը առեղծած էր թէեւ, բայց բաժանումները հիմա աւելի բազմաթիւ չեն, քան ուրիշ երկիրներու մէջ։

Սակայն վիճակագրութիւնները հաշուի չեն առներ ազատ միութիւնները, որոնք ոչ մէկ պաշտօնական արձանագրութեան մէջ մտած են եւ յաճախադէպ են։

Իրականութիւնն այն է որ, ընտանիքը դիմագրած է ընկերային նոր կեանքի ձեւերուն, սակայն կարելի է հարցնել թէ ան ինչ է տեսակ օրէնք, համաձայն խորհրդային օրինագրքին։

Քանի որ տղոց կրթութիւնը ամբողջովին պէտք է ընկերվարական դառնայ, քանի որ կեանքի ընթացիկ պէտքերն ալ այդպէս են հանրային խոհանոցներու, քաղնիքներու եւլն. հասատատութեամբ, քանի որ ամուսիններու զերբ կապող ոչինչ ունին, իրարու վրայ ո՛չ մէկ իրաւունք, իրենց զաւակներն իսկ իրենց չեն պատկանիր։

ԿՈՄԱԿԱԳԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Երիտասարդ մը ևս...

ՄԱՐՍԷյԼ, 27 մարտ.— Այս շաբթու հողին յանձնեցինք մեր ընկեր Թորոս Ոսկանեանը, 23 տարեկան։ Երկար ժամանակէ ի վեր կը տառապէր Թոքախտէ։ Ինկ կարեկցի էր, պզտիկ հասակէն կրած Թուրքին սարսափները։ Տարագրութեան ընթացքին իր ծնողքին հետ քշուած էր մինչեւ արաբական անապատները, զարհուրելի բարբարոսութիւններ տեսնելով։ Վրէժը բոյն դրած էր սրտին մէջ եւ յաճախ ակռայ կը կճրտէր։

Եռանդուն Դաշնակցական էր եւ կը հաւատար հայ ժողովուրդի յաղթանակին, բայց աւա՛ղ, չտեսաւ անոր իրականացումը։

Հանգի՛ստ ոսկորներուդ, դժբախտ ընկեր։

Ա. Վ.ԱՆՈՅԵԱՆ

ԿՈՒ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ Թղթակիցներէ իրենց գրուածները գրել Թուղթին մէկ երեսին իրայ եւ մելանով։

ՄԱՄՈՒԼ

Երեւակի հրահանգիչ ատեան

■■■

«Հայրենիք» խմբագրականի մը մէջ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ Թուրքիոյ երեւակի նոր հրահանգին առթիւ (16 մարտ).

Ըղդարեւ, երեւակի նոր օրէնքը փաստօրէն Ազահովութեան վարչութեան հայեցողութեան կամ քմահաճոյքին կը ձգէ Թուրքիա վերադառնալ ուղղութեան արտօնութիւն տալու խնդիրը։ Այնպէս որ, արտասահմանէն Թուրքիա վերադառնալ ուզողներուն արտասահմանի աչքին փոշի փչելու, կ'ուզէ ցոյց տալ թէ լինք որեւէ խորութիւն չի դներ այլեւս իր հպատակներուն միջեւ եւ թէ իր վերքը այնքան զօրացած է այժմ, որ պէտք չունի այլեւս կառավարելու երկիրը բացառիկ օրէնքներով։

Ահիկա անհրաժեշտ է՝ մէկ կողմէն՝ Թուրքիոյ ֆինանսական խնդիրը վարկը բարձրացնելու, իսկ մեւս կողմէ՝ Հայերու հակաթուրք պրոպագանդը դժուարացնելու օտար երկիրներու մէջ։ Մասամբ ալ Հայերու մէջ պատահում յառաջ բերելու համար հանդէպ Թուրքիոյ։»

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՍՈՒՐԻԱ

Ազազ

ընթերցող մը կը գրէ.—

Հալէպէն դէպի հիւսիս 47 քիլոմէթր հեռու կը գտնուի, Թրքական սահմանէն ալ 18 քիլոմէթր հեռու է։ Չոս հաստատուած են մօտ 330 ընտանիքներ, բոլորն ալ քէրփիճով (հողէ խոշոր աղիւսներով) շինուած տուներու մէջ։ Ժողովուրդը ամբողջութեամբ Քիլիսցի է։ Այս գիւղաքաղաքին հայութիւնը 1922ին կը բաղկանար 35 տունէ. 1924ին Ֆրանսացի հարիւրապետ Notari պարտադրած է հայ գաղթականները որ ամիսական հողի եւ տունի տէր ըլլան։ Հողը գրեթէ ձրի բաժնած է ինքը։ Ժողովուրդը հաւատաւոր է եւ աշխատասէր։ Մեծ մասով խանութպան եւ հողագործ են, բայց նախանձելի վիճակ չունին։ Կը պահեն Ս. Թագաւոր անուն եկեղեցի մը եւ Սահակեան Ազգ. վարժարանը 230 աշակերտ— աշակերտուհիներով, երեք դասարաններէ կազմուած։ Հոգեւոր հովիւն է Սահակ քահանայ Պալեան, նախկին ուսուցիչ եւ երաժշտագէտ։

Դպրոցին նախկին սաները որոնք այժմ խանութի, գործի տէր, խոստումնալից երիտասարդներ են, կը խորհին հաստատել գիշերային դասընթացք մը։

Այս տարի սաստիկ ձիւն ձեռ մը եղաւ, մեծ մեսա պատճառելով խաշնարածներուն։

Միջս հայ կարմրուկներ

Պէյրութի Նոր Մարաշի Հայկական թաղին մէջ, ժանտաթմանները ձերբակալած են 14 Հայեր որոնք հաւաքուած էին Հօկի ժողովի մը։ Ներկաներու թիւը 40 է եղեր։ Ձերբակալուածներու մէջ կը գտնուին յայտնի հաճայնավար Զատիկ Ճաուրեան եւ ուրիշ հայ հաճայնավարներ։

Ձերբակալեալները յանձնուած են դատարան։

Հայ շօֆէօրներ Աբեւիի մէջ

Հաստատուած վիճակագրութեան մը համաձայն, միայն Աբեւնի մէջ 334 հայ շէօֆէօրներ կան։ Ռուս շօֆէօրներու թիւն է 342։

Այս թիւերը, կ'ըսէ էլէֆթերօն Վիեննայ ցոյց կուտան թէ ծունաստան ի՛նչպէս հնարաւորութիւն կուտայ հայ եւ ռուս ժրաջան գաղթականներուն, որպէս զի պարկեշտ աշխատանքով, իրենց եւ իրենց ընտանիքներուն ապրուստը ճարեն։

Լիբանանի մարդահամարը

Լիբանանի մարդահամարի վերին յանձնախումբը գումարուեցաւ Մարտ 16ին, նախագահութեամբ Ներքին նախարար Մուսա պէյ Նամմուրի։

Ժողովը երկար խորհրդակցութիւններէ վերջ հետեւեալ որոշումները տուաւ.

Ա.— Մարդահամարը ձիշդ ժամանակին կանոնաւոր կերպով տեղի ունենայ։

Բ.— Լիբանանի Հանրապետութեան հպատակները, ներկայ թէ բացակայ կը հաշուուին 824,429 հոգի, ասոնցմէ զատ գաղթական Լիբանանցիներու ընդհանուր թիւն է 241,617 հոգի, օտարներ 22,305 հոգի։

Գ.— Մարդահամարի յատկացուած օրէն վերջ, մոռացութեամբ կամ թիւրիմացութեամբ չարձանագրուողներուն դիմումները ընդունուեցան եւ անոնք իբրեւ Լիբանանցիներ արձանագրուեցան։

Դ.— Մարդահամարի տեղեկագիրներուն ընթերցումն ու պատրաստութիւնը ընդհանուր թիւին տեղի ունեցան ճշգրտօրէն։

Ե.— Ցանձնախումբը չետ ալաւ պիտի սկսի տալ Լիբանանցիութեան ինքնութեան թուղթերը։

Զ.— Մարտ 31ին պիտի գումարուի յանձնախումբի ներկայ կազմով։

Մարդահամարի արդիւնքը ցոյց կուտայ որ Լիբանանի ժողովուրդը ներկայիս 275 հազար հոգի աւելցած է տասը տարուան վրայ, իսկ գաղթականները 110 հազար հոգի աւելի են։

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

ՅԱՌԱՋ

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (54)

ԵՐԴԻՔ ՀԱՅՐԵՆԻ

(Վ. Է Պ՝)

■■■■■■■■■

Ա. ՄԱՍ

XIII

Ղէչկ մը կը խմէր։ Ուրիշ մը ծոցակը աւելի բացաւ. ձը՛ռռ... խո՛ւմ եղաւ տղեկը։ Զայներ՝ «վաղէ՛, ձէ՛, ասպի՛ն... չէ՛, չպաս» — «է՛ս էռէչ ղարկի քեզի...» — «Հարամ կ'ուտես կոր, չի՛մ խաղար» — «Ջարը վար ձգէ, տղա՛յ...» — «Կ'ըսիմ Պարոնին հա՛...» — «Դնա ըսէ, խամաղ խառղա...»։

Ու կարծես ուրիշ «խամաղ խառղա» մը լուր բերաւ Սուրէնին թէ՝ դեղձին կուտը ճարճատեայ ծակը ինկաւ ու հոն ձնաց, իսկ տղոցմէն մէկուն ակնարկը վերը՝ երկու մսեղէն սիներու մէջտեղ..

Դասկած մը եւ նախանձ մըծնաւ Սուրէնի մէջ։ Պարզ էր որ... Ու պարզ հաշիւ մը ճաքրեց՝ վաղելով, կենալով ու ապտակ մը իջեցնելով տղուն ղէմքին։ Ձէչ մը ելաւ։ Վերը, ոեւ շրջագգեստ մը իր դրկած թխորակ ու ձիգ մարմինը անդին տարաւ։ Վրայ հասաւ Պ. Արամը։ Եղելութիւնը չբացատրեցաւ անշուշտ։ Սուրէն եւս չկրցաւ ինքնիրեն բացատրել թէ՝ Ասղիկ հասկցա՞ծ էր խնդրին էութիւնը։ «Գուցէ նորէն վշտանայ», մտածեց, «իմ այս անհարկի ու թերեւս անիրաւ պաշտպանութեան համար»։ Ու տխրաւ պաշտպանութեան համար»։ Ու տխրեցաւ, անդրադառնալով, որ Ասղիկ կրնայ ցաւիլ իր վրայ՝ եթէ կարծէ որ փողոցային տղու սովորական կռիւ մըն էր իր ըրածը։

Այդ ու նման պահերու էր որ Սուրէն կը զգար, թէ իր այլեւս հասած տղու էութիւնը կը փոքրանայ ու կը ճանկանայ անոր քովէ Ինք, որ համարումը կը վայելէր իր ուսուցիչներուն ու շուրջիններուն, ինքն էր իր մէջ ստեղծեր էր աղուոր նաեւ նուազեցնել անոր մաքսային հասոյթները և սաստկացնել մեծ քաղաքներու առեւտրական իառնակութիւնը։ Պոլսոյ եւ Իզմիրի յարաբերական բարգաւաճումը, վտանգուած է գործատնութեանց ընդհանուր գումարին վրայ դրուած տուրքի նուազումով։ Թրքական դանձը, տակաւին երէկ, անկից էր որ կը քաղէր իր գլխաւոր հասոյթը։ Պէտք է ուրեմն դարմանել եւ քանի որ չեն ուզեր նոյեմբերին սկսած չափազոյժի քաղաքականութենէնէ հրաժարիլ, ստիպուած են դիմելու արտաքին փոխառութեան։ Բայց փոխ առնելու համար, պէտք է երկուք ըլլալ եւ Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչը որուն պաշտօն յանձնուած էր դրամ գտնել, մէկ քանի ամիսներէ ի վեր շատ մեծ դժուարութեանց կը բախի։

Մարտ 6ի Շիւքրի պէյ անցեալ տարուան վերջերը, ճամբորդած էր Մ. Նահանգները։ Չէր անգիտացնար թէ Հիւսիսի Ամերիկացիները տագնապի մէջ են, բայց կ'անգիտանար թէ, վերջին ժամանակներս, անոնց ձեռք ձգած ազիտաւոր փորձառութիւնը՝ ժանաւանդ իրենց գերման բարեկամներուն հետ, շատ աւելի խոհեմ դարձուցած էր զանոնք։ Սարաճօղլու Շիւքրի Ամերիկա մը գտաւ որ միանգամայն չոր ու սառած էր,

Յաջողած էր փոխառութեան մը խոստումն ստանալ, ծխախոտի մենաշնորհին փոխարէն։ Բայց այն ատեն, Թուրք պատուիրակը յաւակնութիւնն ունեցաւ 350 միլիոն տոլար գումարի փոխառութիւն մը պահանջելու։ Ամերիկացի դրամատէրները ապրատիարատ ետ փախան եւ դեռ կը վազեն։ Սարաճ Օղլու ձեռնունայն վերադարձաւ Իսնիքիրի։

Եւ ահա, քէմալական Թուրքիան, սրտի խոր ցաւով, կը վերադառնայ դէպի Եւրոպա։ Ան որոշած էր այլեւս փոխառութիւն չկնքել ցամաքային մեծ պետութիւններէն, որոնք յետոյ իրենց պահանջատէրի իրաւունքէն կ'օգտուին. նուաստացուցիչ եւ ծանր պայմաններ պարտադրելու համար։ Ամերիկեան մերժումը՝ Թուրքիան կը ստիպէ կրկին դիմելու Ֆրանսայի, որքան ալ նեղութիւն զգայ ատոր համար։

Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ քննադատուեցաւ մամուլի եւ կարգ կը երեսփոխաններու կողմէ, թէ փոխ դրամ տուած է պետութեանց, որոնք Ֆրանսայի բարեկամ չեն։ Դեռ վերջերս, Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց չեխոսլովակ փոխառութիւնը։ Բայց հասարակութեան մէջ բողոքներ սկսեր էին բարձրանալ։ Եւ յետոյ, Չեխոսլովաքիան՝ Թուրքիա չէ։ Չեխոսլովաքիա կեդրոնական Եւրոպայի մէջ՝ Ֆրանսական քաղաքականութեան ամէնէն անձնուէր երկիրն է։ Ֆրանսա փոխ տալով Չեխոսլովաքիոյ, դանուբեան միութեան իր քաղաքականութեան է որ կը նպաստէ։ Թուրքիա դժուարութիւն պիտի կրէ Ֆրանսան հաւատալու թէ այդ դրամը որ փոխ պիտի տայ Մուսթաֆա Քէմալի, չպիտի գործածուի իրեն դէմ։

Ասիոյ մէջ՝ բոլշեւիկներու ակօսին վրայ՝ կազմն շատ ուժեղ քայլեր կը նետէ։ Թէվֆիք Րիւշտի պէյ, վերջերս նշանակելի այցելութիւններ տուաւ Ռուսիոյ եւ շրջակայ երկիրներուն։ Երուսաղէմի խորհրդաժողովին մէջ, ամբողջ աշխարհի մահմետական ները մեղադրեցին Թուրքիան թէ նոյն հակակրօնական քաղաքականութիւնը կը վարէ, ինչ որ Ռուսները։ Այս բոլորը չի դիւրացներ Կեմալին գործը՝ փոխառութեան քաղաքականութիւն մը կիրակելու Ֆրանսայի կամ Անգլիոյ մէջ։

Խ. Ա. Հ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ռուսիոյ զինուորական ուժերը

Նորվեկիական թերթ մը խորհրդային բանակին մասին կուտայ հետեւեալ տեղեկութիւնները, որ կը յայտնէ թէ քաղած է լաւատեղեակ աղբիւրէ։

Խաղաղութեան շրջանին մէջ, խորհրդային բանակի թիւն է մէկ միլիոն 478 հազար. իսկ ընդհանուր զօրակոչի պահուն կրնայ բարձրանալ 3 միլիոն 600 հազարի։

Սպառազինման տեսակէտով, կարմիր բանակը նշանակելի յառաջդիմութիւններ ունեցած է։ Զօրագունդ մը ունի 2887 հրազէն, 55 գնդացիր, 54 թեթեւ գնդացիր, 6 փոքր եւ 6 դաշտային թնդանօթ։

Նորվեկիական թերթը մանաւանդ ուշադրութիւն կը դարձնէ Ռուսիա ներածուած ռազմական նիւթերէնին վրայ։ Երկու տարիէ ի վեր ժանաւանդ, Անգլիայէն գնած են հարիւր քան հրաձգարէր, իսկ Իտալիայէն մօտ երեք հարիւր։ Իտալիա, տակից զատ, Ռուսիոյ ծախած է 90 միլիոն լիրի արժէքով հարիւրի չափ Ջրասաւառնակներ եւ շարժիչ մեքենաներ։ Հոլանտա եւ Չեխոսլովաքիա նոյնպէս, օդանաւեր ծախած են։

Օդանաւային գործարանները ամսական կրնան արտադրել մօտ 100 օդանաւեր։ 1932ի համար նախատեսուած ծրագրին համաձայն, պիտի շինուին 80 ռմբանիգ մեծ օդանաւեր, 120 խուզարկու, 342 հալածման յատուկ, 80 դպրոցական մարդանքներու յատուկ օդանաւեր, ինչպէս նաեւ 112 օդանաւեր, հրետանիին ընկերակցելու համար, եւն.։ Իսկ 440ի չափ ալ Ջրասաւառնակներ։ Ռուսիա ժառանգած է նաեւ շինել ոմբանիգ հսկայ օդանաւ մը, որ պիտի կարենայ փոխադրել եօթը թոնս պայթուցիկ։

Ռուսիոյ օդանաւային ուժը ներկայիս բաղկացած է 2000 կտորէ։

Հնգամեայ ծրագիրը 1935ի համար նախատեսած է 5 հազար օդանաւ, բաժնուած 62 գունդերու։

Ընտանեկան բոյնը

Խորհրդային երկրէն ճամբորդութենէնէ մը վերադարձող ֆրանսուհի մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Ռուսիոյ ընտանեկան եւ ընկերային պայմաններուն մասին։

— Պահ մը ենթադրեցէք թէ Ռուսէք, ես Միութեան քաղաքացի. գիւղը կը բնակիք եւ որոշեցիք քաղաք երթալ։ Եթէ կը մտածէք ձեր ուզածին պէս սենեակ մը գտնել, պէտք է հրաժարիք ձեր մտադրութենէնէ։ Քաղաքներուն մէջ, այլեւս տեղ չկայ։ Մեծ տուներուն մէջ՝ ուր աղտեղութեան ուժգին հոտ մը կը ծծկայ, պիտի բնակիք փոքր սենեակ մը։

Պէտք է սպասել որ կառավարութիւնը բաւական թուով արդիական շէնքեր շինել տայ։ Այն ատեն միայն, բնակարաններու օրէնքը պիտի գործադրուի, եւ ամէն մարդ պիտի վայելէ այնքան խորանարդ մեդր օր, որ իրեն տրուած է։

«Ցաճախ այրու կին կ'աշխատին, իւրաքանչիւրը առանձին տեղ մը։ Սակայն կը պատահի որ, ճաշելու տաւար՝ իրարու հանդիպին՝ նոյն խոհանոց - գործարանին մէջ։ Այդ միջոցին, տղաքը դպրոցն են, կամ մանկատունը։ Իրիկունը ամէն մարդ տունն է։ Ծնողները իրենց գիւղացած ճաշերով կը քաղեն։ Ցաճախ, իրարու հետ շատ սիրով են. եթէ ո՛չ, կ'ամուսնալուծուին։

Այնքան դիւրին է։ Մէկուն կամ միւսին կողմէ խնդրագիր մը եւ արդէն գործը կատարուած է։

Բայց ասոր համար պէտք չէ կարծել թէ ընտանեկան կապերը այդքան շուտ կը քակուին։ Վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան թէ ամուսնալուծման օրէնքը նախ ճշմարիտ տագնապ մը առեղծած էր թէեւ, բայց բաժանումները հիմա աւելի բազմաթիւ չեն, քան ուրիշ երկիրներու մէջ։

Սակայն վիճակագրութիւնները հաշուի չեն առներ ազատ միութիւնները, որոնք ոչ մէկ պաշտօնական արձանագրութեան մէջ մտած են եւ յաճախադէպ են։

Իրականութիւնն այն է որ, ընտանիքը դիմագրած է ընկերային նոր կեանքի ձեւերուն, սակայն կարելի է հարցնել թէ ան ինչ է տեսակ օրէնք, համաձայն խորհրդային օրինագրքին։

Քանի որ տղոց կրթութիւնը ամբողջովին պէտք է ընկերվարական դառնայ, քանի որ կեանքի ընթացիկ պէտքերն ալ այդպէս են հանրային խոհանոցներու, քաղնիքներու եւլն. հասատատութեամբ, քանի որ ամուսիններու զերբ կապող ոչինչ ունին, իրարու վրայ ո՛չ մէկ իրաւունք, իրենց զաւակներն իսկ իրենց չեն պատկանիր։

ԿՈՄԱԿԱԳԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Երիտասարդ մը ևս...

ՄԱՐՍԷյԼ, 27 մարտ.— Այս շաբթու հողին յանձնեցինք մեր ընկեր Թորոս Ոսկանեանը, 23 տարեկան։ Երկար ժամանակէ ի վեր կը տառապէր Թոքախտէ։ Ինկ կարեկցի էր, պզտիկ հասակէն կրած Թուրքին սարսափները։ Տարագրութեան ընթացքին իր ծնողքին հետ քշուած էր մինչեւ արաբական անապատները, զարհուրելի բարբարոսութիւններ տեսնելով։ Վրէժը բոյն դրած էր սրտին մէջ եւ յաճախ ակռայ կը կճրտէր։

Եռանդուն Դաշնակցական էր եւ կը հաւատար հայ ժողովուրդի յաղթանակին, բայց աւա՛ղ, չտեսաւ անոր իրականացումը։

Հանգի՛ստ ոսկորներուդ, դժբախտ ընկեր։

Ա. Վ.ԱՆՈՅԵԱՆ

ԿՈՒ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ Թղթակիցներէ իրենց գրուածները գրել Թուղթին մէկ երեսին իրայ եւ մելանով։

ՄԱՄՈՒԼ

Երեւակի հրահանգիչ ատեան

■■■

«Հայրենիք» խմբագրականի մը մէջ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ Թուրքիոյ երեւակի նոր հրահանգին առթիւ (16 մարտ).

Ըղդարեւ, երեւակի նոր օրէնքը փաստօրէն Ազահովութեան վարչութեան հայեցողութեան կամ քմահաճոյքին կը ձգէ Թուրքիա վերադառնալ ուղղութեան արտօնութիւն տալու խնդիրը։ Այնպէս որ, արտասահմանէն Թուրքիա վերադառնալ ուզողներուն արտասահմանի աչքին փոշի փչելու, կ'ուզէ ցոյց տալ թէ լինք որեւէ խորութիւն չի դներ այլեւս իր հպատակներուն միջեւ եւ թէ իր վերքը այնքան զօրացած է այժմ, որ պէտք չունի այլեւս կառավարելու երկիրը բացառիկ օրէնքներով։

Ահիկա անհրաժեշտ է՝ մէկ կողմէն՝ Թուրքիոյ ֆինանսական խնդիրը վարկը բարձրացնելու, իսկ մեւս կողմէ՝ Հայերու հակաթուրք պրոպագանդը դժուարացնելու օտար երկիրներու մէջ։ Մասամբ ալ Հայերու մէջ պատահում յառաջ բերելու համար հանդէպ Թուրքիոյ։»

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՍՈՒՐԻԱ

Ազազ

ընթերցող մը կը գրէ.—

Հալէպէն դէպի հիւսիս 47 քիլոմէթր հեռու կը գտնուի, Թրքական սահմանէն ալ 18 քիլոմէթր հեռու է։ Չոս հաստատուած են մօտ 330 ընտանիքներ, բոլորն ալ քէրփիճով (հողէ խոշոր աղիւսներով) շինուած տուներու մէջ։ Ժողովուրդը ամբողջութեամբ Քիլիսցի է։ Այս գիւղաքաղաքին հայութիւնը 1922ին կը բաղկանար 35 տունէ. 1924ին Ֆրանսացի հարիւրապետ Notari պարտադրած է հայ գաղթականները որ ամիսական հողի եւ տունի տէր ըլլան։ Հողը գրեթէ ձրի բաժնած է ինքը։ Ժողովուրդը հաւատաւոր է եւ աշխատասէր։ Մեծ մասով խանութպան եւ հողագործ են, բայց նախանձելի վիճակ չունին։ Կը պահե

մադիրներու յարաճուն ուժեղացման առջեւ, Պ. Վէնիզելոս որոշեց հրաւիրել ընդհմադիր պետերը՝ մասնակցելու ազգային դահլիճի մը կազմին։ Իրականութիւնն այն է որ՝ առանց ընդդիմադիրներու գործակցութեան, կառավարութիւնը չափազանց ծանր կացութեան մատնուած պիտի ըլլայ։ Կը ծնայ գիտնալ թէ եթէ ընդդիմադիրները ընդունին գործակցիլ, Պ. Վէնիզելոս պիտի պահէ՛ վարչապետութիւնը։ Հաւանական կը թուի որ ազգային դահլիճի մը կազմութեան պարագային, Պ. Վէնիզելոս գոնանայ երկրորդական դերով մը, ձեռքի տակէ ուժ տալու համար կառավարութեան քաղաքականութեան։

Զորահրամ խորհրդակցութիւններ առաջ

Թարտիէօ—Մահտոնզոյ տեսակցութիւնը

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ այցելութիւնն ընդունեց Փարիզի անգլոդեսպանին, տեսակցելու համար այն հարցերուն մասին, որոնք պիտի քննուին Անգլիոյ վարչապետին հետ իր հանդիպման ընթացքին։

Երկու վարչապետներուն հանդիպումը տեղի պիտի ունենայ կիրակի օր, Լոնտոնի մէջ եւ գլխաւորաբար պիտի քննուին Դանուբեան Դաշնակցութեան եւ հատուցումներու հարցերը։

Փարիզի քաղաքական շրջանակները կը յուսան թէ երկու վարչապետները դժուարութեան չպիտի հանդիպին՝ համաձայնելու հսմար դանուբեան հարցին շուրջ, եւ առանց այս երկուքին տեսակցութեան ու համաձայնութեան, անկարելի կը նկատեն շրջ պետութեանց խորհրդակցութիւնը, քանի որ դանուբեան երկիրներու օժանդակութեան բեռը՝ առաւելապէս պիտի ծանրանայ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վրայ։

Գալով Լօզանի ժողովին, պարզ է թէ աւելի նուրբ հարցեր պիտի յարուցանէ։

Ցայտնի է թէ Անգլիա, 10 տարիէ ի վեր, կը քարոզէ պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու ընդհանուր ջնջումը՝ իբր անհրաժեշտ նախապայման, վերադառնալու համար միջազգային ելմտական եւ առեւտրական կանոնաւոր վիճակին։ Ամերիկան է սակայն որ ամէնէն աւելի չի բաժներ այս տեսակէտը պատերազմական պարտքերու մասին։ Ֆրանսա, կ'ըսեն Փարիզի քաղաքական շրջանակները չպիտի անշուշտ ընդդիմանայ արդար կարգադրութեան մը, որ Գերմանիոյ թոյլ տայ մէկ կողմէն վճարելու իր պարտքերը, միւս կողմէ վերահաստատելու իր վարկը եւ առեւտրական ու ճարտարարուեստական գործունէութիւնը։ Սակայն, միջազգային դաշնագրերը եւ պայմանագրութիւնները խզելով չէ որ պիտի հրնայ այս նպատակին հասնիլ։

Պարտքերու եւ հատուցումներու հարցին լուծումը, Ֆրանսայի քաղաքական շրջանակները կը նկատեն երկար համբերութիւն ու աշխատանք պահանջող գործ մը։

Թատրոններու գործադուլը

Կրթական նախարարը երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնա խումբին առջեւ, պաշտպանեց կառավարութեան տեսակէտը եւ առաջարկները՝ լուծելու համար թատրոններու գործադուլի հարցը։

Ելմտական յանձնախումբը տակաւին եզրակացութեան մը չէ յանգած։ Սակայն արդէն, կը կարծուի թէ կանգ պիտի առնէ հետեւեալ կարգադրութեան վրայ։ Խնամատարական տուրքը ամբողջովին պիտի պահուի նոյնութեամբ։ Իսկ 10 միլիոն թատրոններու եւ 8 միլիոն սինեմաներու համար՝ տուրքերու նուազում մը պիտի նախատեսուի։ Թատրոնները այս կերպով, բաւական պիտի օգտուին, բայց սինեմաները այդ կարգադրութեամբ, թեեւ գոհացում մը միայն ստացած պիտի ըլլան, բաղդատմամբ իրենց պահանջներուն։

Ասկից զատ, ելմտական յանձնախումբը քուէարկեց 3 միլիոնի յատկացական վարկ մը թփերայի համար։

Ջիւանճափոնական վէճը

Շանկհայի մէջ գումարուող չինեւճափոնական խորհրդաժողովին գլխաւորական մանախնդիրը ոչ մէկ որոշման կրցաւ յանգիլ ճափոնական ուժերու պարպումին մասին։

Ճափոնական ուժերու պարպումին մասին ճափոնցիք կը գանգատին չինական պատուիրակներէն թէ կը պահանջեն որ ճափոնական ուժերը քաշուին Շանկհայի միջազգային թաղէն եւ շրջակայքի արտաքին ճամբաններէն, շատ կարճ ժամանակուան մէջ։ Ճափոնի ներկայացուցիչները կը յայտնեն թէ նման գործողութիւն մը նիւթապէս անկարելի է եւ թէ ճափոնական ուժերու պարպումը չի կրնար տեղի ունենալ, առանց կարգ մը երաշխիքներ ստանալու։

— Ազգերու դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբը փէքին կը սպասուի կիրակի օր։ Հոն պիտի մնայ 10 օրուան չափ։

Մանչուրիական կառավարութիւնը յայտնեց չինացիներուն եւ ուրիշ օտարականներու թէ թոյլ չպիտի տայ որ, քննիչ յանձնախումբի պաշտպանութեան ապաւինելով, ուրիշ կարգի բանակցութիւններ եւ քննութիւններ կատարել տան։

Հիւրերեւաններ Չեխոսլովաքիոյ մէջ

Գերմանիոյ շինելերեան մամուլը կրակ կը ժայթքէ ընդդէմ չեխոսլովաք կառավարութեան, որ մէկ շաբաթէ ի վեր, խիստ հետապնդումներ կը կատարէ ընդդէմ չեխոսլովաք շինելերեաններուն։ Բազմաթիւ խուզարկութիւններ կատարուեցան այս շաբթու ընթացքին, չեխոսլովաքիոյ շինելերեան հաւաքավայրերուն մէջ։ Խուզարկութեանց ընթացքին, չեխ ոստիկանութիւնը գրաւեց շատ կարեւոր փաստաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ չեխ ցեղապաշտները սերտ յարաբերութիւն կը մշակեն գերման ցեղապաշտներուն հետ, որոնց հետ կը դաւեն չեխ կառավարութեան ապաիովութեանդէմ, լրտեսական գործ մըն ալ երեւան հանուած է, որուն հետեւանքով, կասկած կայ թէ բազմաթիւ ներբակալութիւններ պիտի կատարուին։

Ցաւ

ՀԱՅՐ ԵՒ ՄՕՐԱՔՈՅՐ Զաւարեան կոմիտէին դասախօսական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.20ին։ Կը դասախօսէ ընկեր Բեհոս։ Նիւթ՝ Սալմասի ճակատամարտը։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը եռամսեայ խառն ժողովի կը հրաւիրէ Մարսէյլի, Պուլվար Օտտօի եւ Սէն Լուի մասնաճիւղերու բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 2.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք, միութեան հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 3ին, Café Décousus-ի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք։

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ) ընկեր Կարօ խումբի անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 3.30ին ընկ. Յովհ. վարոյեանի բնակարանին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԼԻՈՆԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի Համազասպ, Կայծակ, Կուկունեան, Մարզպետ եւ Կար տը վիգի ընդբանիկ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան նախկին Գրադարանին սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ո. Միութեան 9 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. Թադապետարանի սրահը։

Մանրամասնութիւնները յետ օրէն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

9 Ապրիլ, Շաբաթ գիշեր, Պրէսան Մարսէյլի սրահը, հովանաւորութեամբ ազգ. իշխանութեան եւ նախաձեռնութեամբ Հ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՋԵԱՆԻ

ՅԻԼԻԲ ԱՂԱՋԱՐԵԱՆԻ (Ջութակ), եւ Mr. JEAN-MASSON-ի (դաշնակ)

6 Ապրիլ Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Salle Chopin, (Maison Pleyel) 8 Rue Daru, Paris.

Գին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սմուէլ, 51 Mr. le Prince եւ հայկական ճաշարանները։

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին գնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	ՌՈՒԲԻՆ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	ՀՐԱՆԴԻ (Մ. Կիւրճեան)	20 ֆր.
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	ՄՇՈՅ ԳԵՂԱՄԻ	30 ֆր.
4.— Աժդահէական գործը՝	ԳԵՂԱՄ ԲԱԲՄԵՂԵԱՆԻ	20 ֆր.
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ	20 ֆր.

Մամուլի տակ է թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հատորէ դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

Փարիզի Գրական Ակումբ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 131 rue Cambronne, մէթրօ Vaugirard. Զեկոյց Պ. Ռ. Բերբերեանի կողմէ։ Նիւթ՝ «Կէօթէ եւ իր երկերը արտայայտուած հայ մտաւորական կեանքի մէջ»։ Մուտքը ազատ է։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ Քլիթիթ Սուրսի մէջ, 130 Bld. St. Germain։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Հայլի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 241 Rue J. J. Rousseau. Ընկերներու եւ ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԿՈՄԻՏԱՍ երկսեռ երգչախումբի ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Միութիւալիթէի սրահին մէջ, 24 Rue St. Victor։ Կը խօսի Պ. Եր. Անդրէասեան, «Հայ երգին դերը գաղութներու մէջ» նիւթի մասին։ Խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ, պար, եւայլն։ Կը հրաւիրուի երկսեռ ահատարակութիւնը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպաստավաճառներուն եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հայթայթէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

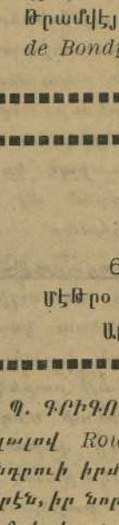
Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէֆ Կ.ՅՈ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փող.

Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ ի

Central 06-34

Մաղիի առեւտրականներուն եւ հագուստեղէնի վաճառականներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ԴԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԻՍ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոսլերու, ժիւփերու, քէպի տը շէմբզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու։

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-31

Կ'ընդունինք ապատրանքներ գաւառէն և արտասահմանէ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

Porte d'Orléans-էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՅՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, Entrée, W. C., խոհանոց, Cave, chauffage central, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն։ Պցեցէք եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ 115 Route d'Orléans (առնել Porte d'Orléans-էն 88 թրամվէյը, իջնել Bagneux) կամ ժամը 10.12 ջորմիսեանի, 80 Bld de Bondy, Paris (Porte St. Martin).

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Պ. ԳՐԻԳՈՐ Բէշիկեան մեկնած ըլլալով Rouisillon-էն (Isère) կը խնդրուի իրմէ եւ դինքը ճանչցողներէն, իր նոր հասցէն յայտնել «Ցառաջ»ի վարչութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Տիգրան Գասպարեան, Տրապիզոնցի, կը կարծուի Փարիզ ըլլալ։ Գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել «Ցառաջ»ի վարչութեան։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, Գլխաւոր քասքէթներ։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, մադրավայր Հայերու։

Կ'ուզուի Ֆրանսերէն լաւ եւ սող հայ օրիորդ կօշիկի վաճառատան մէջ rendeuse պաշտօն վարելու համար։ Տիրվիշեան վաճառատուն, 90 Nationale, La Garenne - Colombes (Seine).

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13e)

Le Gérant H. STEPHAN

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՓԻՖԱՆ ՅՎԱՅԿ

Ֆառասուն տարեկան էի երբ առաջինն մեռաւ գրեթէ յանկարծական։ Հասարակածային երկիրներու մէջ անցուցած տարիներէն բերած էր լեարդի հիւանդութիւն մը, կորնցուցի գայն երկու անգութ շաբաթներէ ետքը։ Անդրանիկ որդիս զինուորական ծառայութեան մէջ էր արդէն։ աւելի պզտիկը՝ դպրոցը. այսպէս մէկ գիշերուան մէջ բոլորովին առանձին մնացի, ես որ վարժուած էի սիրալիր հաւաքական կեանքի մը եւ այս առանձնութիւնը ինծի համար ահաւոր տանջանք մըն էր. ինծի անկարելի կը թուէր օր մը աւելի մնալ ամայի տանը մէջ որուն իւրաքանչիւր առարկան կը յիշեցնէր իմ սիրելի ամուսնոյս դժբախտ կորուստը. այս պատճառով որոշեցի շատ ճամբորդել գալիք տարիներու ընթացքին, որքան առնն որ զաւակներս ամուսնացած չէին։

Ըսածիս պէս, այդ պահէն սկսեալ, կեանքս նկատեցի աննպատակ եւ բոլորովին անօգուտ։ Այն ժամրդը որուն հետ բաժնած էի ամէն մէկ ժամը, ամէն մէկ մտածումը ամբողջ քսանըհերեք տարի, մեռած էր. զաւակներս ինծի կարօտ չէին. կը քաշուէի անոնց երիտասարդութիւնը խոովելէ իմ տխուր բնաւորութիւնովս եւ մելամաղձոտութիւնովս. իսկ ես, այլ եւս ոչ մէկ բան կ'ուզէի, կը փափաքէի։ Նախ Փարիզ գացի եւ անիծոյթ ու աննպատակ պտտեցայ վաճառատուններն ու թանգարանները, բայց քաղաքն ու իրերը ինծի համար օտար մնացորդա մը կը կազմէին. խոյս կուտայի մարդոցմէ, որովհետեւ հաճոյք չէի զգար, երբ անոնք իմ սգաւոր հագուստներէս ազդուելով՝ բարեկիրթ կարեկցութեան նայուածքներ կ'ուղղէին ինծի։ Անկարելի պիտի ըլլար այսօր պատմել թէ ինչպէս անցան տխուր ու անիմայլ թափառաշրջիկի այս ամիսները. միայն գիտեմ թէ մեռնելու փափաքը միշտ կը հալածէր զիս, բայց ուժը չունէի իմ ձեռքովս իսկ փութացնելու դառնագինօրէն ցանկալի այդ վախճանը։

Իմ այրիութեան երկրորդ տարին, այսինքն կեանքիս քառասունըերկուերորդ տարին, անհրաժոյր գոյութեան մը առջեւ այս անխռսափանելի փախուստի ընթացքին եւ ժամանակին առջեւ զոր չէի կրնար սպասնել, Մօնթէ-Կարլօ գացած էի, ժարտ ամսուան մէջ։ Անկեղծօրէն խօսելով, ձանձրոյթի հետեւանքով, կամ խոյս տալու համար հոգիիս այն տանջող պարապութենէն որ նողկանք կուտայ եւ որ գոնէ պիտի ուզէր փոփոխութիւն մը գտնել արտաքին փոքրիկ զրպիռներու մէջ։ Իմ զգայնութիւնս որքան քիչ կը գործէր, այնքան աւելի կը զգայի պէտքը նետուելու հոն ուր կեանքի յորձանքը աւելի արագընթաց է, որովհետեւ ինչպէս թատրոնն ու երաժշտութիւնը, ուրիշներու կրքոտ շարժումներն ալ զբաղում մըն են ձիւերուն համար անոր որ ոչ մէկ խորունկ բանով կը շահագրգռուի։

Ահա թէ ինչո՛ւ յաճախ կազինօ կ'երթայի. գրկիս մըն էր ինծի համար. երբ ուրիշին դէմքին վրայ կը տեսնէի երջանկութեան կամ ձախորդութեան ուժգին թափով մը անցնիլը, մինչդեռ իմ մէջս կենսատու ոչ մէկ ալիք կը շարժէր։ Անկէ զատ, ամուսինս, առանց թեթեւաբարոյ ըլլալու, կը սիրէք խաղատուն յաճախել ու տեսակ մը անդիտակից նուիրումով էր որ կը շարունակէի հաւատարիմ մնալ անոր հին սովորութիւններուն։ Հոն է որ սկսան այն քանըշորս ժամերը որոնք աւելի լուռիէ եղան քան աշխարհի ամբողջ խաղը եւ որոնք, տարիներու ընթացքին իմ ճակատագիրս յեղաշրջեցին...

Կէս օրին ճաշած էի Մ... դքսուհիին հետ, ընտանիքիս մէկ ազգականուհին։ Իրիկունը, ընթրիքէն ետքը, դեռ բոլորովին յոգնած չէի զգար ինքզինքս երթալ պառկելու համար։ Ուստի խաղասրահը մտայ ու, առանց երբեք խաղալու, կը շրջագայէի մէկ սեղանէն միւսը, եւ մասնաւոր եղանակով մը կը նայէի հոն խառն ի խուռն հաւաքուած խաղընկերներու։ «Մանաւանդ եղանակով մը» կ'ըսեմ, վասնզի հանդուցեալ ամուսինս զայն սորվեցուցեր էր ինծի, օր մը, երբ նայելէն յոգնած՝ կը գանգատէի այն ձանձրոյթէն զոր կը զգայի ապուշի մը պէս միեւնոյն դէմքերը դիտելով. խորշոմոտած ծեր կիներ որոնք հոն ժամերով նստած կը մնան կարօտ մը վտանգելէ առաջ, խաղի հնարամիտ մասնագէտներ ու թղթախաղի «քօքօթ»ներ,— բոլոր այն կասկածելի ընկերութիւնը, հոն եկած հորիզոնին չորս անկիւններէն, որ, ինչպէս դիտէք, շատ աւելի նուազ նկարագիր ու վիպային է քան այն պատկերը զոր կուտան սովորաբար ողբերգէն պատմութիւններու մէջ ուր գայն կը ներկայացնեն իբրեւ վայելչութեան ծաղիկը եւ իբրեւ Եւրոպայի ազնուականութիւնը։ Ու ձեզի կը խօսիմ քսան տարի առաջուան շրջանի մը մասին, երբ տակաւին հնչուն եւ գլորուն դրամն է որ կը հոսէր, երբ կրճտող դրամատոմսերը, ոսկի նափոլէոնները, հինգ ֆրանքնոց խոշոր դրամները խառն ի խուռն յորձանքով կը գլորէին, երբ գաղինօն անհունօրէն աւելի հետաքրքրաշարժ էր քան այսօր։

Մինչդեռ հիմա արդիական ոճով վերաշինուած խաղի այս շքեղ միջնաբերդին մէջ, ինքի գործակալութեան ճամբորդներէ բաղկացած քաղքենի հասարակութիւն մը ձրոյթով կը վատնէ իր անկիրը դրամները։ Սակայն, այն ատեն քիչ հրապոյր կը գտնէի տարբեր դէմքերու այդ սիրոյ կալութեան մէջ, մինչեւ որ օր մը մուսինս, որ ձեռքի գիծերուն ապագան գուշակելու մոլութիւնն ունէր, ինծի ցոյց տուաւ անոնց բոլորովին նոր եղանակ մը, իրը շատ աւելի հետաքրքրաշարժ, աւելի զրգռիչ ու յանկոցիչ։ անփոյթ հոն դամուած մնալս։ Այդ եղանակը կը կայանար դէմքի մը չնայելուն մէջ, այլ սեղանին քառակուսիին, եւ տեղէն՝ միայն խաղացողներու ձեռքերուն, ու մխիթարն այդ ձեռքերուն գործադրած շարժումներուն։

(Շար.)

ՍՏԱՑՈՒԱԾՔ

Analyse physiologique et Clinique des processus d'Inhibition, par Prof. Djadjanian: Մեր աշխատակիցներէն Շուտով կը ներկայացնէ հայ գիտնականի այս նոր աշխատութիւնը։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ 2 ԱՊՐԻԼ 1932

2 AVRIL 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1845 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

„ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ„

Հաստատուած՝ 1879 Մայիս 1ին, իր յիսնամեայ յոբելեանը շատոնց լրացուցած է այս հաստատութիւնը։ Բայց, այս տարի է որ հանդիսութիւններ կը կատարէ, միեւնոյն ատեն մէջտեղ դնելով նոր առաջադրութիւններ։

Հանդիսութիւն մը տեղի ունեցաւ անցեալ Յունուար 17ին, Փարիզի մէջ, նախաձեռնութեամբ Սանուհիներու Միութեան։ Իսկ Մայիս 3ին պիտի կատարուի պաշտօնական ընդունելութիւն մը։

Հանդիսութեանց հետ, հաստատութեան վարիչները ու բարեկամները ձեռնարկած են ընդհանուր հանգանակութեան մը, մանկապարտէզներ բանալու համար Ֆրանսայի հայաշատ կեդրոններուն մէջ։

Բայց այս չոր ու ցամաք տեղեկութիւնները գաղափար չեն կրնար տալ այն յիսնամեայ տքնջան եւ արդիւնաւէտ աշխատանքի մասին, որուն յոբելեանը կը կատարուի այստեղ։ Եւ ուրիշ գաղութներու մէջ։

Հարկ է աչքի առջեւ բերել յիսուն տարուան վերիվայրումները, եւ այս հաստատութեան դիմադրական ճիգը, յարատեւութիւնն ու աշխատանքը։

1879, — Համիտեան բռնակալութիւն եւ ազգային խաւարամտութիւն։ Ափ մը կիներ են որ ասպարէզ կը նետուին եւ վարժուհիոց կը բանան, ոչ միայն լոյս տարածելու, այլ եւ հայ կնոջ մտաւոր եւ ընկերային մակարդակը բարձրացնելու համար։

Թրքական բարբարոսութիւնը, սակայն, չի հանդուրժեր այս, ինչպէս ուրիշ հաստատութեանց գոյութեան։ Եւ Դպրոցասէրը կը փակուի Ազգանուէրին ու Միացեալ Ընկերութեան հետ, վերաբացուելու համար 1908ին։

Յետոյ, պատերազմ եւ կոտորած։ Բայց Դպրոցասէրը նորէն կը բացուի զինադադարին (1918), եւ ստանձնելով իր ծրագիրէն դուրս եւ իր ուժէն վեր յանձնառութիւն մը, կը պատսպարէ 500 որբուհիներ։

Դարձեալ փոթորիկ (1922)։ Դպրոցասէրն ալ իր բեռները կը կապէ եւ կ'ապաստանի Յունաստան, երեք տաղաւարներ վարձելով Սելանիկի մէջ (1923 ապրիլ)։

Հաստատութիւնը տաժանելի գոյութիւն մը կը քաշքշէ Սելանիկի մէջ, 1923 ապրիլէն մինչեւ 1924 սեպտ. 30, եւ կը փոխադրուի Մարսէյլ (1924 հոկտ.— 1928 մայիս 1)։ Իսկ 1928 յունիս 1էն՝ փարիզ, շէն արուարձան մը, ունենալով իր սեփական շէնքը։ Այս վտանգի վիճակին մէջ, իր հոգածութիւնը կը տայ ելեւ 678 որբուհիներ։

Ինչ եղած են, ընդհանրապէս, Դպրոցասէրին գլխաւոր նպատակները, թէ իբրեւ պատսպարան եւ թէ իբրեւ կրթարան։ Քաղուածք մը՝ ծրագրէն եւ վերջին տեղեկագրէն.—

1.— Ցուման ընդունակ եւ անչափահաս սանուհիներուն տալ տոհմիկ առողջ դաստիարակութիւն մը, նախակրթարանի եւ լրացուցիչ դասարանի մը ծրագրով։

2.— Չափահաս որբուհիներուն տալ արհեստագիտական հմտութիւն։

3.— Չափահաս որբուհիները ամուսնացնել։ (Ամուսնացողներու թիւն է 180)։

4.— Ջանք տեղաւորել իրենց ազգականներուն մօտ կամ զանազան պաշտօններու մէջ։ (Տեղաւորուած են 269, գործի դրուած 76 սանուհիներ)։

5.— Աղջիկները պատրաստել տիպար կին եւ մայր ըլլալու կոչումին։

6.— Աւրթնցնել անոնց մէջ շահագրգռութիւն հանրային պարտականութիւններու համար։

Աշխատանքները լա՞ւ են կատարուած թէ դէշ, — ուրիշ խնդիր է։ Ցաճախ դառն տողեր երեւցած են այս թերթին մէջ։ Նոյն իսկ այս էջին վրայ։ Եւ այսօր ալ ունինք վերապահումներ, Դպրոցասէրի վարիչներուն քիչ մը չափազանց մնավարի կամ «դիւանագիտական» գործունէութեան մասին։

Բայց, այդ բոլորը արգելք չեն յարգանքով արձանագրելու այն եռանդուն եւ աննկուն ճիգը, որ կը թափուի յիսուն տարիէ ի վեր, ձերմակ մազերով տիկիններու, ինչպէս մանկամարդ սանուհիներու կողմէ։

Ոչ միայն յարգանքի, այլ եւ երախտագիտութեան արժանի է այս պատուական վաստակը, այնքան անհաստատ կացութեան մը մէջ, եւ պատահական եկամուտներով։

Արդարեւ, Դպրոցասէրը չէ ունեցած որոշ, հաստատուն եկամուտ։ Ամբողջ գործը քալած է շնորհիւ նուէրներու, նպաստներու եւ հանգանակութիւններու։

Մանաւանդ այս վերջինը յաճախադէպ, անխուսափելի դարձած է վերջին տարիներս։ 1924էն ի վեր Դպրոցասէրի հիմնադիրներն ու անդամուհիները պարբերաբար պտոյտներ կը կատարեն քաղաք քաղաք, երկիր երկիր, ի խնդիր նիւթական ապակցութեան։ Ու միշտ ալ յաջողած են ձեռնարկները։ Այլապէս, շատոնց պատմութեան անցած կ'ըլլար այս հաստատութիւնն ալ։

Հաշուական տեղեկագրէ մը կ'իմանանք թէ 1923 ապրիլէն մինչեւ 1930 սեպտեմբեր 30 հաստատութիւնը ստացեր է, իր մասնաճիւղերէն, զանազան կազմակերպութիւններէ, նուէրներէ եւ անդամավճարներէ՝ 831,535 ֆրանք, հանգանակութիւններէ, 1,002,217, հանդէսներէ՝ 88 հազար 935 ֆրանք։ Իսկ օտար աղբիւրէ (Նիր Իսթ, Լոնտոնի քաղաքապետի ֆոնտ եւն.) 1,762,697 ֆրանք։

Ուրեմն, եկամուտի երկու գլխաւոր աղբիւրները կը կազմեն հանգանակութիւններն եւ օտար նպաստները։ Երկուքն ալ՝ պատահական։ կացութեան եւ մարդոց յօժարութեան հետ կապուած։

Աղդ, Դպրոցասէրը հանգանակութեան հոգ մը ունի այսօր ալ, իր յիսնամեայ յոբելեանին առթիւ, եւ մանկապարտէզներու ծրագիրը գործադրելու համար։

Իր անդամուհիները քանի մը ամիս առաջ շրջեցան գաւառները, եւ հիմա կարգը եկած է փարիզի։ Արդէն իսկ ցանկեր պատրաստուած են թաղէ թաղ եւ տունէ տուն։

Պէտք է լայն բացուի ամէն դուռ որ կը զարնուի, լայն բանալով սիրտերն ալ։ Ժողովրդական կաթիլներն են որ վառ կը պահեն այնքան ճրագներ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՐ ԱՏԱՂՁ

Վերջապէս, թուրքը չի կրնար *վազ* անցնիլ մեզմէ։ Պէտք է խնդիր մը ունենայ Հայերուս դէմ։ Այսօր, հայ *կոմիտէճիներու* առասպելը, վաղը «մաքսանենգ»ներունը, եւ «Քիւրտեւհայ միութիւնը»։ Սակայն տեսաւ որ դրական արդիւնք մը չտուին ասոնք, մտածեց Համով դեղադիատ մը պատրաստել հայ «*վաթանտաշ*»ներուն համար եւ հրապարակ նետեց «երիտեւեկի նոր կանոնագիր»ը։

Այս առթիւ, թերեւս դէմ վիճաբանութիւնները սկսած են ժողովուրդին մէջ։

— Եղբայր, թուրքը վերջապէս կը գնահատէ մեր արժէքը, այնչափ ալ նետուելիք ազգ չէ, դարերով իրարու հետ ապրած ենք, կ'երթանք մեր «հայրենիք»ը եւ մեր դիրքը կը շահինք, մարդ ըլլալնիս կը գգանք, հոս բանուորութենէ հոգինիս կ'ելլէ...

— Աւանց շայու կենսաբար բազուկին այդ երկիրը չի վերականգնիր, թուրքը կը գգայ այս բանը. կամաց կամաց բոլորը ներս պիտի առնէ, կը տեսնէք...

— Ո՞վ կը խաբեն, եւրոպական դրամագլուխը աշխատող ու պատուաւոր ժողովուրդի պէտք ունի, անլաւ գիտէ որ թուրքը չունի այդ յատկութիւնը՝ ուրեմն պայման դրաւ որ հայերը ներս առնէ թուրքիան, որ կարենայ փոխառութիւն կնքել...

— Ես կ'ըսէի ձեզի որ, օր մը թուրքը մեզ պիտի փնտռէ, ան կարծեց որ մենք դուրս ելլելով, անօթի պիտի մնանք եւ ջարդէն ազատուածներն ալ այսպէս պիտի կորսուին, տեսաւ որ, հայը կրցաւ ինքզինք պահել եւ տնտեսապէս զարգանալ. տուն տեղ ու դրամ շինեց, ուրեմն խելքի եկաւ եւ մտածեց ներս առնել գիրենք որ, կարենայ օգտուիլ անոր դիզած հարստութենէ, փոխանակ օտարներէն տոկոսով դրամ փնտռելու...»

— Ոչ բարեկամ ոչ, կը սխալիս, թուրքը մեզ պարզապէս ուսանելու ղրկեց Եւրոպա, հիմա կը կանչէ որ մեր սորվածը ի սպաս դնենք իր երկրին, ինքն ալ արտաքնապէս եւրոպականացաւ մեզ դիմաւորելու համար...

Եւ այսպէս, ունանք տնտեսական ուրիշներ քարոյական եւ ունանք ալ քաղաքական նկատումներու վերագրելով նոր օրէնքը, օրը իրիկուն կ'ըսենք։

Իսկ ես կը կարծեմ որ, թուրքը ասոնցմէ դուրս ուրիշ նպատակ մի ունի։

Թիւրիմատականներու, շէյխ ջաւիտականներու կախադաններէն ու քիւրտերու «զազումէն» վերջ, ժամանակ ժամանակ ժողովուրդին ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ դարձնելու մտածեց, քանի ժամանակը ուշ չէ ներս առնել հայերը, իբրեւ նոր ատաղձ միեւնոյն ատեն առիթ տալով թուրք նոր երիտասարդութեան մարզուելու «ազգային» ճարտարութեան մէջ։

Կ. ՊԵՏՈՒՃ

Թուրք ևախաւար մը Եւրոպա կ'երթայ

Գոլսէն կը հեռագրեն.—

Երկրագործութեան փոխ-նախարարը «Վիեննա» շոգենաւով Եւրոպա մեկնեցաւ, գբաղելու համար ապրանքներու փոխանակութեան խնդրով։ Նախարարը պիտի անցնի Պիրէոնէն։

Օսմ. Հանր. պարտքը

Գոլսէն կը հեռագրեն.—

Էնկիւրիէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, գործավարներու խորհուրդը նոր ժողով մը պիտի գումարէ Օսմ. Հանր. Պարտքի տոկոսներու մասին վերջնական որոշում տալու համար։ Կ'ըսուի թէ բանագնաց Սպահ օղլու Շիւքրի դարձեալ փարիզ պիտի երթայ, բանակցութիւնները շարունակելու։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զորս պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Լոնտոնի մէջ, Ապրիլ 6ին կամ 7ին

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ, մաժուլին յանձնեց հետեւեալ զեկոյցը.

— Բրիտանական կառավարութեան եւ Ֆրանսական կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ եւ ըստ անցեալ շաբթու ընթացքին իրենց միջեւ փոխանակուած հաղորդագրութեանց, կեդր. Եւրոպայի հինգ պետութեանց հրաւէրը խմբագրելու համար մեծ պետութեանց խորհրդակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի մէջ, յառաջիկայ շաբթու ընթացքին (հաւանաբար Ապրիլ 6ին կամ 7ին)։

«Եթէ Ֆրանսայի վարչապետը չկարենայ ներկայ ըլլալ այդ խորհրդակցութեան, ելմտական նախարար Պ. Ֆլանտէնն է որ պիտի ներկայացնէ Ֆրանսան»։

Անգլիական կառավարութիւնը միւս երեք մեծ պետութեանց ուղարկեց հաւաքոյթին հրաւէրները։

Անգլիական կառավարութիւնն եւս իր կարգին նման զեկոյցով մը կը հաղորդէր նոյնը։

Պ. Թարտիէօ Լոնտոն այցելութիւնը որոշ վերապահութեամբ կ'ընդունուի անգլիական մամուլին կողմէ, ինչ որ Ֆրանսական շրջանակները կը բացատրեն տեղեկատուութեանց պակասով։

Կ'թուի մանաւանդ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան մանդատներու տեղեկագիրը՝ կեդր. Եւրոպայի տնտեսական կացութեան մասին, որ տակաւին չէ հրատարակուած, հաւանաբար պիտի քննուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վարչապետներուն կողմէ։

Այն իրողութիւնը թէ վիճելի տարրերէն մաս մը կը գտնուի տեղեկագրին մէջ, որուն բովանդակութիւնը չէ յայտնուած տակաւին, աւելի կը աստիճանացնէ վարանումը, զոր Լոնտոնի մէջ ցոյց կուտան հանդիպ դանուբեան տնտեսական գործակցութեան ծրագրին։

Սակայն Լոնտոնի բոլոր շրջանակները նոյն վերապահումով չէ որ կը մօտենան ծրագրին։

Ելմտական այն շրջանակները որոնք կարեւոր գումարներ մտցուցած են Աւստրիա եւ Հունգարիա, անշուշտ համամիտ են որ այս երկիրներու ելմտական ու տնտեսական կացութիւնը բարւոքի Որով, նպաստաւոր կարծիք ունին անոնց արտադրութեան պարտքերու ամրացման գաղափարին հանդէպ եւ հաւանաբար ուզեն նաեւ նոր փոխառութեան մըն ալ մասնակցիլ։ Սակայն, շատ հաշուի աչքով չեն պիտեր Դանուբեան մէջ երկիրներուն նոր նպաստներ տրամադրութիւնը։

Ֆրանսական կարգ մը թերթեր, իրենց կարգին հետեւեալ մեկնաբանութիւնները կուտան Դանուբեան ծրագրին։ Դանուբեան հարցը շատ յստակ է։ Ցնտեսական կերպով, շատ պարզ եւ դիւրին պիտի ըլլար լուծել, եթէ քաղաքականութեան, հմայքի եւ ազդեցութեան յետին մտքեր Օսարիէ իվեր չբազեցնէին զայն։ Ֆրանսական ծրագիրը անշուշտ կը հետացնէ Անշլուսի եւ Միջերկրականի նման համագործակցական ծրագրեր եւ Ազրիականի եւ Միջերկրականի վրայ իտալական կարգ մը ձգտումներ։ Բայց այս ձգտումները, երբեք պաշտօնապես չբանաձեւուեցան շահագրգռուած պետութեանց կողմէ։

«Փոխարէն սակայն, չորս պետութեանց շահը կը պահանջէ հաստատել ելմտական եւ տնտեսական զոյավիճակ մը, որ Դանուբեան երկիրներուն թոյլ տայ ապրելու իրենց բնական ապրիւրներով, վերահաստատելու իրենց պարտքը եւ արտադրող դառնալէ յետոյ, իրենց շուկաները բանալու ներածումներու առջեւ»։

Վենիզելոսի յայտարարութիւնները

Առեւտրականներու գործադուլը

Երեսփ. ժողովի վիճաբանութեանց ընթացքին, Յունաստանի վարչապետը Պ. Վենիզելոս պատասխանելով քրիստոսատուութեանց, յայտնեց թէ 1920ին ժողովրդական կուսակցութիւնը սխալ մը գործեց՝ որ անմիջապէս ընտրութիւններ կատարուին, աւելի մեծ սխալ մըն ալ գործեց՝ իր յաջողութենէն վերջ՝ փոքր-Ասիոյ մէջ հետեւելով Վենիզելոսի քաղաքականութեան, որուն դէմ արտայայտուած էր նախապէս։

Դաշնակից պետութեանց օժանդակութենէն զրկուած՝ ժողովրդական կուսակցութիւնը պատճառ դարձաւ որ երկիրը կորսնցնէ իր օրինաւոր պահանջներու իրաւունքը, որոնք կը ներկայացնէին 40 միլիոն անգլիականի գումար մը, մինչ իր իշխանութեան գլուխ գալուն հետեւանքով ստեղծուած պարագաներուն մէջ, պիտի կրնար դիւրաւ համաձայնիլ Մուսթաֆա Քէմալի հետ՝ Փոքր-Ասիոյ պարպումին համար։

× *Յունական թերթերը կը հրատարակեն հեռագիրը՝ որուն մէկ կը յայտնուի թէ Սէրէզլի, Տրամայի եւ Գաւալայի բոլոր վաճառատուները՝ բացի Նացագործներէն եւ դեղագործներէն, փակ մնացած են ամբողջ օր մը, բողոքելու համար կառավարութեան դէմ, որ երկրագործներուն տուած է պարտքերու վճարման 5 տարի յետաձգման իրաւունք, բայց կը մերժէ նոյն իսկ մէկ տարուան յետաձգում առեւտրական պարտքերու յետաձգման համար։*

Յունաստանի ներմտական կացութիւնը

Երեսփ. ժողովի վիճաբանութեանց ընթացքին, ելմտական նախարարը Պ. Մաքիս պարզեց Յունաստանի ելմտական վիճակը։ Մանաւանդ շեշտեց թէ ներքին փոխառութեանց հատուցումները պիտի յետաձգուին մէկ տարի եւ այս փոխառութեանց տոկոսները պիտի վերջուին Յունուարին 25 մէկ տարուան համար։

Ելմտական նախարարէն յետոյ, վարչապետը Պ. Վենիզելոս խօսք առնելով, յայտնեց թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին տեղեկագիրը պէտք է նկատել անբաւարար եւ թէ կառավարութիւնը պիտի ջանայ, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին նիստին մէջ՝ Ապրիլ 11ին, աւելի նպաստաւոր պայմաններ ստանալ։ Յայտնեց նաեւ թէ, հակառակ ներկայի ծանր դժուարութիւններուն, իր կառավարութիւնը պիտի կատարէ իր պարտքը եւ թէ արդէն, հեռացնելով անանկութիւն յայտարարելու ամէն թելադրութիւն, արտաքին պահանջատէրերուն ուշադրութիւնը հրաւիրած է Յունաստանի կացութեան վրայ։

Դէպքերը այն տեսակ ընթացք մը առած են, որ Պ. Վենիզելոս՝ երեք մեծ պետութեանց հաղորդած պաշտօնագրով մը, ինքզինքը զերծ կը նկատէ ամէն յանձնառութենէ։

Համաձայն՝ կատարուած յանձնարարութիւններուն, ապրիլ 1ին զուգադիպող արտա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ուղղեցէք ժամացոյցները

Այս գիշեր շաբաթ, մի մոռնաք ժամացոյցները ուղղել, կառավարական որոշումով, շաբաթէն կիրակի լուսնալու կէս գիշերին, ժամացոյցները պէտք է մէկ ժամ առաջ տանիլ։

Թատրոններու գործադուլը

Թատրոնի եւ սինեմայի տնօրէնները, գործադուլի նոր որոշում մը տալէ առաջ, կը սպասին խորհրդարանի որոշման։

Գեղարուեստի ելեւմուտքի տեղեկաբերը, արդէն օրինագիծը ներկայացուց երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախմբին, հետեւեալ առաջարկներով։

Թատրոններու, նուագահանդէսներու, կրկէսներու համար՝ հարիւրին 3ի տուրքը ջնջուած է եւ տեղը դրուած հարիւրին 2ի տուրք մը՝ ընդհանուր գործառնութեանց գումարին վրայ։

Գաւառի համար հարիւրին 2,5 գումարին վրայ։

Ժամանակաւոր կերպով եւ անգործներու թիւը նուազեցնելու նպատակով, գաւառի թատերական եւ այլ հաստատութեանց պիտի յատկացուին նպաստներ՝ որոնց գումարը պիտի ճշդուի ելմտական օրէնքին մէջ։

Սինեմաներու համար, հարիւրին 3 տուրք՝ մինչեւ ամսական 15 հազարի հասոյթ, հարիւրին 8, մինչեւ 30 հազարի հասոյթ, հարիւրին 14,30 հազարէն մինչեւ 50 հազար։

Սինեմայի տէրերը որոշած են հաւաքոյթ մը ունենալ որոշելու համար թէ, եթէ կառավարութեան որոշած 12 միլիոնի նպաստը չքուէարկուի, ապրիլ 3ին գործադուլ պիտի յայտարարե՞ն թէ ոչ։

Ռումանիա եւ Հրեաները

Պուքրէշէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, ռումանական կառավարութիւնը որոշեց ջնջել հակահրէական կազմակերպութիւն մը «Երկաթեայ Պահակ»ը։ Նահանգապետները հրահանգ ստացան լուծելու այս կազմակերպութեան բոլոր մանուճիւղերը։

Այս որոշումը տրուած է, վերջերս, Նաչի մէջ պատահած դէպքերուն հետեւանքով, որուն պատասխանատու նկատուած էր «Երկաթեայ Պահակ» կազմակերպութիւնը։

Անգլիոյ եղեւնուտը

Անգլիոյ ելմտական տարին փակուեցաւ նախորդ օր, ագգային ֆաշուեկշռի հրատարակումով, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ խիստ ֆարկագրութեամբ մը եւ ծայրայեղ խնայողութեան քաղաքականութեամբ մը՝ Անգլիա առանց բացի կը փակէ իր ելմտական տարին։

Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ 500 միլիոն ֆր.ի պարտք մը վճարած է երկկ նիւ-եորքի հրապարակին, եւ թէ ֆրանսական դրամատուներու կողմէ տրուած ինը ֆարիւր միլիոն ֆրանքի փոխատուութիւնը մը, նոյնպէս վերադարձուած է։

Կը մնայ Ֆրանսայէն առնուած 2,5 միլիառ ֆրանքի փոխը որ տակաւին չէ վճարուած։

Իրլանտական վախասուրհրդը

Իրլանտական կառավարութիւնը որոշեց ընդունիլ առեւտրական նախարարին կողմէ մշակուած օրինագիծ մը, որով ֆարիւրին 33ուկէս մաքսատուրք մը կը դնէ ներածուած այն ապրանքներուն արժէքին վրայ, որոնք կրնան արտադրուիլ նաեւ իրլանտայի մէջ։

Անգլիական արտադրութիւնները սակայն պիտի օգտուին նախընտրութենէ մը եւ պիտի ենթարկուին ֆարիւրին 25 մաքսատուրքի։

ՊԱՇՏՕՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ Կ՛ԵՂԱԾ

Մեզմէ ներս ալ կան այնպիսիներ, որոնք կը կարծեն թէ պաշտպանութեան գործը միայն զէնք ունենալ է եւ զայն գործածել հարկին։ Ասիկա սխալ է։ Պատերազմի ատեն ամէն մարդ պարտաւոր է իր տեղը գտնել եւ ամէն մարդ պարտաւոր է իր պարտականութիւնը կատարել։

ԲՐԱԳԻ ՀԱՅԲԱՐԱՆ

(Ա. Ի Գ)

■■■■■■■■■

Ա. ՊԱՊ

XIII

Ի՞նչ... ձօրթասիա իր գ. Վ. Գ...

— Էյո՛... Ձօրթասիա... Ամբողջ ժամանակ ինձ հետ էր... Ամբողջ գիշեր ինձ հետ էր... Ես ու նա միասին էինք... Ես ու նա միասին էինք... Ես ու նա միասին էինք...

Եւ վերջապես ուրախ ժպիտ մը կը լուսաւորէ անոր դէմքը, ինչպէս ամպերու միջէն ելած արեւ մը կը լուսաւորէ ամայի դաշտ մը։ Ան կը ծիծաղի, կը ծիծաղի, կը ծիծաղի... Ան կը ծիծաղի, կը ծիծաղի, կը ծիծաղի...

— Ի՞նչ է պատահած, պարո՛ն Ռ. Ռ.։ Ինչո՞ւ կը ծիծաղիք։ Ի՞նչ կայ ծիծաղելի...

— Ես... Ես... Ես...

քին փոխառութեանց տոկոսները վճարուած ըլլալով, այլ եւս երկիրը չի կրնար, ըստ Պ. Վհնիզելոս, նոր տոկոսներու վճարման համար՝ գումարներ վերցնել Ազգային Դրամատան նիհար պահեստէն, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը աւելի առատաձեռն չգտնուի, քան ելմտական յանձնախումբը»։

Պ. Վհնիզելոս յայտարարեց նաեւ.— Եթէ Լոզանի խորհրդաժողովը ցոյց տայ նոյն արդարութեան ոգին, զոր տեսանք Լահէյի մէջ, եւ եթէ աշխարհը մտնէ տնտեսական բնականոն վիճակի մէջ, կրնանք յուսալ թէ հինգ տարուան պայմանաժամ մը եւ երկրին հասոյթները թոյլ պիտի տան որ կանոնաւորենք փոխառութեանց հատուցման գործը։ Հակառակ պարագային, կառավարութիւնը պիտի մերժէ միակողմեան լուծումները եւ պիտի դիմէ իրաւախոհութեան, վերահաստատելու համար, երկրին ելմտական կարողութիւնը։

Սուրիոյ ընտրութիւնները

ՊԷՅՐՈՒԹ, 31 մարտ.—Կատարեալ Նահդարտութեան մէջ, առաջին կարգի ընտրութիւնները տեղի ունեցան Դամասկոսի եւ Համայի մէջ։

Դամասկոսի մէջ, քուէարկութեան չորս գրասենեակները չկրցան հաւաքել օրինական թիւը, որով քուէարկութիւնը պիտի շարունակուի վաղն ալ։

Գալով երկրորդ կարգի ընտրութեանց, տեղի պիտի ունենան ապրիլ 6ին, եւ կամ 9ին եթէ Նամեմատականի Ճնայ։

Սուրիոյ օդանաւային արկածին շուրջ

Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը զեկոյցի մը մէջ կ'ըսէ.— Ազգերու Դաշնակցութեան Իրաք-Սուրիա սահմանագլուխի ճշդման յանձնախումբին նախագահին գնդ. Ռիչնիէյի եւ իր երկու ընկերներուն օդանաւը գտնուեցաւ Ռութպայէն 150 քիլոմեդր դէպի արեւմուտք Թէլ-Ֆայիտի մօտերը։

Զոհերուն մարմինները փոխադրուեցան Պէյրութ։

Անգլեւիրանական վէճը

Իրանական կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը ներքէ այն զրոյցները թէ անգլիական ճանուցագրին՝ դէմ իրանական պատասխանին ուշացման տեղի տուած են կառավարութեան ներքին անհամաձայնութիւնները։

Իրանական կառավարութիւնը իր ամբողջ կազմով համաձայն է Նաւատարմութեան երդումը ջնջելու եւ տարեվճարները դադրեցնելու։

Լրտեսութիւն մը ամերիկապուխի վրայ

Ֆրանսական ոստիկանութիւնը՝ արեւելեան սահմանագլուխին մօտերը ձերբակալեց երկու լրտեսներ, որոնք կը գործէին Գերմանիոյ հաշուոյն։ Մէկը կին մըն է։ Ոստիկանութիւնը՝ վերջերս քաղած էր կարգ մը տեղեկութիւններ՝ որոնք ոչ մէկ կասկած կը ձգէին այս երկուքին յաճախակի երթեւեկի նպատակին մասին։

Գերմանիոյ ընտրական պայքարը

Այս կիրակի կէսօրին, վերջ կը գտնէ Զատկի առթիւ յայտարարուած դիմադարը, որ պարտադրուած էր քաղաքականկուսակցութեանց, նախագահ Հինտէնպուրկի հրովարտակով, եւ նոյն կէսօրին, նախագահական ընտրութեան պայքարը կը վերսկսի ուրեմն, կարելի սաստկութեամբ։

Միայն հանրապետականները՝ ի նպաստ Հինտէնպուրկի, նոյն օրուան համար, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ կազմակերպած են 10 հազար հրապարակային Նաւաքոյթներ։ Ասոնք, մտադրած են սաստկացնել իրենց պայքարը ընդդէմ Հիթլերի, մանաւանդ փոքր քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ, ուր ցեղապաշտ պետը ամէնէն շատ քուէ շահած է։

× Ներքին նախարարը զօրաւոր կրէօնէր Հիթլերեան թերթերուն արգիլեց սովորականէն աւելի թուով տպագրութիւն, ինչպէս մտադրած էր Հիթլեր։

Ֆրանսական ընտրութիւնները

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարիէօ, հանրապետութեան նախագահին հաղորդեց թէ կառավարութիւնը մտադրած է, Խորհրդարանին կոչել ելմտական օրէնքի քուէարկութենէն վերջ, յառաջիկայ ընտրութեանց թուականը նշանակել Մայիս 1ին եւ 8ին։

Պուլկարեւսերպ միջադէպ մը

Սոֆիայի պուլկարական մամուլը յայտարարութիւնը ի՛րատարակեց գաղթականի մը, որ կը հաւաստէ թէ Սերպերուն կողմէ իրեն գաղտնի պաշտօն տրուած էր սպաննել ցարիպրոտի գաղթականներու ընկերութեան պատկանող երկու ղեկավարներ։ Սպանութիւնը տեղի պիտի ունենար հանմածայն Սոֆիայի սերպ գինուորական կցորդի ցուցմունքներուն։

Սոֆիայի սերպ դեսպանատունը հերքեց այս ամբաստանութիւնը, որ կ'ըսէ, գրգռիչի մը գործն է։ Հակառակ այս հերքումին, գաղթականին յայտարարութեանց հերքումը տեղի տուաւ մեծ գրգռութեան՝ ազգայնական ուսանողներուն մէջ, որոնք փորձեցին ցոյց մը կատարել սերպ դեսպանատան առջեւ։ Բայց կառավարութեան կորովի միջոցները արգիլեցին ցոյցերը։ Սերպ դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի շրջակայքը առնուած են ոստիկանական հսկողութեան տակ։

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէին դասախօսական ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.20ին՝ կը դասախօսէ ընկեր Բենօ։ Նիւթ՝ Սալմասի ճակատամարտը։ Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։

ԱՆԻԼՈ-Պուա Քոլոնպի Պատանեկան Միութեան ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Սահակ-Մեսրոպ Գրադարանին մէջ։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատ. Միութեան վարչութիւնը եռամսեայ խառն ժողովի կը հրաւիրէ Մարսէյլի, Պուլվար Օտտօի եւ Սէն Լուի մասնաճիւղերու բոլոր ընկերները՝ որոնք կիրակի ժամը 2.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք, միութեան հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ վարուժան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի ժամը 3ին, Café Décousus-ի մէջ։ Հիմա կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատոմսով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Թոստոմ ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք։

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ) ընկեր կարօ խուժքի անդամական ժողովը վաղը կիրակի ժամը 3.30ին ընկ. ցովհ. վարոյեանի բնակարանին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԼԻՈՆԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի Շամազասպ, կայծակ, կուկուլեան, Մարզպետ եւ կար տը վիգի անդրանիկ խումբերու բոլոր ընկերները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Շ. Ց. Դաշնակցութեան նախկին Գրադարանին սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ազբիւր-Սերոբ ենթակոմիտէի ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին, վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, սովորական հաւաքատեղիին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ հին անդամատոմսերով։

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Շ. Ո. Միութեան 9 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին Գ. Թադեւոսեան սրահը։

Մանրամասնութիւնները ւետ օրէն։

Փարիզի Գրական Ակումբ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին *131 rue Cambronne*, մէթրօ *Vaugirard*. Զեկոյց Պ. Ռ. Բերբերեանի կողմէ։ Նիւթ՝ «Կէօթէ եւ իր երկերը արտայայտուած հայ մտաւորական կեանքի մէջ»։ Մուտքը ազատ է։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 241 Rue J. J. Rousseau. Ընկերներու եւ ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԿՈՄԻՏԱՍ երկսեռ երգչախումբի ընտանեկան հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, Մխիթարեանի սրահին մէջ, 24 Rue St. Victor։ Կը խօսի Պ. Եր. Անդրէասեան, «Հայ երգին դերը գաղութներու մէջ» նիւթի մասին։ Խմբերգ, արտասանութիւն, մեներգ, պար, եւայլն։ Կը հրաւիրուի երկսեռ հասարակութիւնը։

Պ. ԳՐԻԳՈՐ ՔէչիկեԱն մեկնած ըլլալով Rouisillon-էն (Isère) կը խնդրուի իրմէ եւ դինքը ճանչցողներէն իր նոր հասցէն յայտնել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, Պօլ.— 50։
Տիկին X.— 700։
Նիս, Մ. Տ.— 35։
Մարսէյլ. Ս. Պ.— 35։
Մարսէյլ, Գործ.— 915։
Քրուա Ռուս, Օր. Ս. Փ.— 70։
Մարսէյլ, Վան.— 70։
Վարշաւիա, Ա. Ա.— 50։
Պուքրէշ, Ս. Ս.— 100։
Սէն թ'Էթիէն, Գործ.— 392։
Հիրնա, Ժ. Գ.— 200։
Պրիւսել, Զար.— 50 մուտք։
Մէրքսէն, Մէնգ.— 100 պէլժ։
Ֆուրկ, Ե. Պ.— 70։
Պօն, Ս. Ի.— 140։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած Նանդէսները հաճելի դարձնել նուագախոյն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին որ կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բազկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

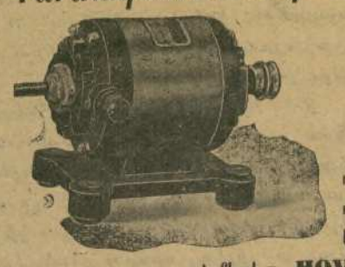
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ամսատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Դեղագործներու եւ կարուհիներու ուշադրութիւն

ԿԱՐԻ ՑԱՏՈՒԿ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ
ԵՒ **Rheostats**ՆԵՐ
1/16 ձիու ուժ մօթէօր եւ բլօսպան 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիժան եւ ճատատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ։ Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղուածները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld. de Clichy, Paris (18)։ Երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի։

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ. Ա. Ր. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անվնաս սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունի մածունը

Boulangerie - Patisserie
Four à vapeur

Բ. ՇԱՀՊԱԶԵԱՆ

25 Rue des Dominicaines, Marseille

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ անուշեղէններ, փակլաւա, գաւաւիճ, թրիկոնա, էքմէք դատաիֆ, թուլումպա թաթլըսը, լոքում, շոքոլա, ֆոնտան, ածը պատէմ, փըթի ֆուռի եւ «պատէմ շէքէրի» ամէն տեսակները։ Այս բոլորը կը պատրաստուին մեր իսկ աշխատանոցին մէջ Պ. Արմենակ Ալթունեանի կողմէ որ ծանօթ է հայ գաղութին։

Մարսէյլի միակ հայթայթիչ տունը իր տեսակին մէջ։
Ապսպրանքներ կ'ընդունինք քաղաքէն եւ արուարձաններէն։

ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ

ՄԻԵՆՈՒՆԱԿ ԴՈՒՐՍ

Սօսիէթէ Սաւաւիի դէմ, 5 րիւ Միխել

Մէթրօ Սէն Միշել եւ Օտէօն — *Tél. Dan. 41—45*

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

5 Rue Pergolèse, PARIS (16)

Tél, Passy 27-63
Métro Etoile, Obligado, Maillot

Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝

1. *Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել։*
2. *Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ։*
3. *Շարթել ինքնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները։*
4. *Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը։*
5. *Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար։*
6. *Կատարել Ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները։*
7. *Կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները։*

Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, կ'առնեմ գործել բարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ։ Կ'ընդունիմ ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—6։

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (8)

ՔԱՆԸ ԶՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԵՓԱՆ ՅՎԱՆՑԿ

Ձեմ գիտեր թէ դուք ալ, օր մը պատահաբար, դիտա՞ծ էք կանանչ սեղանները, մի միայն կանաչ քառակուսին որու մէջտեղը գնդակը թեւէ թեւ կ'երերայ գինով մարդու մը պէս եւ ուր քառանկիւն աչքերու մէջ սերմերու պէս կը թափին թուղթի կտորներու յորձանքներ, արծաթ ու ոսկի դրամներ գորս յետոյ քրուպիէներն (1) տրմուղը կը հնձէ, մանգաղի մը պէս, հատու հարուածով մը եւ կամ կը հրէ, ինչպէս խուրձ մը, դէպի շահողը։ Միակ բանը որ կը փոխուի այս հեռապատկերին մէջ՝ ձեռքերն են, պայծառ, յուզուած կամ կանաչ սեղանին շուրջը սպասող ձեռքերուն բազմութիւնը. բոլորն ալ դարանակալ դիտողի երեւոյթն ունին, զգեստի թեւի մը քարայրին եզերքը, միշտ փոփոխուն, վայրի գազանի մը պէս ցատկելու պատրաստ, իւրաքանչիւրը իր ինքնայատուկ ձեւով ու գոյնով, ոմանք լերկ, ուրիշներ մատանիներով ու շառաչուն շղթաներով զինուած, ոմանք մազուտ վայրի կենդանիներու պէս, ուրիշներ ճկուն ու խոնաւ օձաձուկի մը պէս, բայց բոլորն ալ խուլ ճիգով մը պրկուած եւ անսահման անհամբերութիւնով մը թրթռուն։

Ամէն անգամ, ակամայ կը մտածէի ձիարշաւներու դաշտի մը, ուր մեկնումի պահուն, զերազգրգռուած ձիերը դժուարաւ կը զսպուին որպէսզի որոշուած ժամէն առաջ չվազանան, ճիշդ նոյն ձեւով է որ խաղացողներուն ձեռքերը կը սարսռան, կը յուզուին ու կը ցցուին։ Անոնք, իրենց սպասելու, բռնելու եւ կանդ առնելու եղանակով կը յայտնեն խաղացողին անհատականութիւնը, ճիշդ նոյն ձեւով՝ անոնք կը մատնեն անյագ մարդը, թոյլ՝ շուայլը, հանգուցա՝ հաշուագէտը, եւ դողդոջուն՝ յուսահատ մարդը։ Այս կերպով հարիւրաւոր նկարագիրներ իրենք գիրենք կը մատնեն, շանթի արագութեամբ, այն շարժուձեւ զոր կ'ընեն դրամը առնելու համար, մէկը զայն ճմռթելու ձեւով, ուրիշ մը ջղագրգռութեամբ զայն վատնելու եղանակով եւ կամ ուժաթափ խաղացող մը իր յոգնած ձեռքը զոգելու եւ դրամը սեղանին վրայ անփութօրէն գլորելու շարժումով։

Խաղը կը յայտնէ մարդը, հասարակ խօսք մըն է, գիտեմ, իսկ ես կ'ըսեմ. անոր ձեռքը, խաղի ընթացքին, աւելի պայծառօրէն կը յայտնէ զայն։ Վաճառի բոլոր անոնք կամ դրեթէ բոլոր անոնք որ բախտախաղ կ'ընեն, քիչատենէն կը վարժուին զսպելու իրենց զէմքին արտայայտութիւնը. ճիշդ վերը, շապիկին օձիքին վրան, անոնք անայլայլութեան պակ դիմակը կը կրեն. անոնք անհետանալու կը բռնադատեն ծալքերը որոնք կը կազմուին բերնին շուրջը, իրենց սեղմուած ակռաներուն ետեւը կը քշեն իրենց յուզումները, աչքերէն իսկ կը յափշտակեն իրենց մտահոգութեան ցոլացումը. անոնք զէմքի դնդերներուն ցայտնութիւնը կը ժեղմացնեն արուեստական անտարբերութեան մը մէջ. որ կը ճղնի վայելչութեան երեւոյթն առնել։ Բայց որովհետեւ իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը ջղաձգաբար կը կեդրոնանայ իրենց անձին ամէնէն աւելի տեսանելին, այսինքն իրենց դէմքը ծածկելու աշխատութեան մէջ, անոնք կը մոռնան ձեռքերը, կը մոռնան թէ կան մարդեր որոնք միայն այդ ձեռքերը կը դիտեն եւ անոնց շնորհիւ կը գուշակեն ինչ որ կը ճգնին ծածկել ժպտուն ծալքով շրթունքը եւ անտարբերութիւն կեղծողնայուածքները։ Այո՛, ձեռքը անպատկառօրէն կը մատնէ խաղացողներուն դաղտնիքը, վանդի կուգայ անխուսափելի պահը ուր բոլոր այս մատները, որոնք դժուարաւ զսպուած են, ու կարծես թէ կը քնանան, դուրս կը ցատքեն յանկարծ իրենց անհոգ անտարբերութենէն, այն վճռական րոպէին երբ բախտախաղին գնդակը կ'իյնայ իր խոսոչին մէջ, երբ շահող թիւը կը պոռան, այն ատեն, այդ երկվայրկեանին, այս հարիւր կամ հինգ հարիւր ձեռքերէն իւրաքանչիւրը անզգալաբար շարժում մը կ'ընէ, բոլորովին անձնական, բոլորովին անհատական, նախնական իւրաքանչիւրը անզգալաբար շարժում մը կ'ընէ, բոլորովին անձնական, բոլորովին անհատական, նախնական

---

(1) Խաղատան այն պաշտօնեան որ հաստատութեան տնօրէնին հաշուոյն խաղը կը ղեկավարէ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
3
ԱՊՐԻԼ
1932

3 AVRIL
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1881 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐՋԱԿ ՀԱՄԱՐՋԱԿ...

Յաճախ առիթ ունեցած ենք մասնաւոր զոհունակութեամբ արձանագրելու արդի աշխարհաբարին ուռճացումն ու զարգացումը, թէ քանակութեամբ եւ թէ՛ ձեւով։ Եւ՛ իրբեւ խորք եւ՛ իրբեւ շնորհ։

Ի՛նչ խօսք որ, կատարուած նուաճումներուն ամէնէն տիրական, կենդանի եւ հաստատունն ազգակն է օրագրութիւնը։

Այդպէ՛ս է եղած մասնաւորապէս 50-60 տարիէ ի վեր, երբ աշխարհաբարը սկսաւ եփիլ լրագրական հնոցին մէջ։ Ոչ միայն յօդուածներով, այլ եւ թերթօններու, նոյն իսկ առօրեայ լուրերու թարգմանութեամբ։

Նուազ դեր չկատարեց նաեւ Պոլսոյ Ազգ. Սահմանադրութիւնը, իր բառագիտութեամբ եւ յատկարանութիւններով (terminologie)։ Նորանոր ակօսներ բացին իգմիրլի եւ Պոլսոյ Թարգմանիչները, գնահատելի նախանձախնդրութիւն մը դնելով իւրաքանչիւր բառի, բացատրութեան ձեւի հարազատութեան եւ ճշդութեան համար։

Ցետոյ, լեզուն աշխուժացաւ երբ գաւառն ալ — երկիրը — աստիճանաբար իր աւիշը կաթեցուց պոլսական — քիչ մը քաղքենի կամ քաղցի — «հայվար»ին մէջ։

Առուգութեան շունչ մըն ալ հոսեցաւ կովկասէն որ աւելի մօտ էր երկրին։

Ներարկումը կրնար աւելի բարերար դառնալ, լեզուի ճոխացման տեսակէտով, եթէ մեր գրողները ուշադիր ըլլային իւրացնելու բարբառին ոգին եւ առանձնայատուկ առաւելութիւնները, փոխանակ վարակուելու անոր օտարոտի եւ արհեստական, վտիտ բանակոյտին։

Լեզուի զարգացման բնական հոլովոյթը — ինչպէս մեր ամբողջ կեանքը — խանգարուեցաւ 1914էն եւ մանաւանդ 1922էն յետոյ, երբ նետուեցանք ցամաքէ ցամաք։ Երբ ցիրուցան եւ հոգմաւար բազմութիւններ իրար խառնուեցան, կազմելով անօրինակ թոհ ու բոհ մը։

Փախստական բազմութիւններու տեղաւորումը տեղի կ'ունենար բատ բախտի։ Նոր համախմբումներ կը կազմուէին այնպիսի այլազանութեամբ որ տեսնուած չէր մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ։ Իգմիրցին իրեն դրկից կ'ունենար Վանեցին։ Մարաշը իր դիմացը կը գտնէր Տրապիզոնը կամ Կարինը։ Պոլսեցին իբրեւ դրացի կ'ողջունէր Տիգրանակերտցին։ Չին թերթերու եւ հրատարակութիւններու կողքին, Կրեւային նորեր, շարժման մէջ դնելով ամբարուած մտաւոր պաշարն ու ոյժն։ Երեւան կուգային նոր ուժեր ու տարրեր։

Եւ այսօր, տասը տարի յետոյ, արդէն հասած ենք հանգրուանի մը, ուր կարելի է դատաստան կազմել։

×

Կանգ առնելով լեզուական ճակատին վրայ, եւ մասնաւորապէս աչքի առջեւ ունենալով մամուլը, կ'ուզէինք, կատարուած նուաճման հետ, արձանագրել նաեւ թերիները, — դանդաղութիւն, անհոգութիւն, մաքի ծուլութիւն կամ անգիտութիւն։

Թերեւս «մանրամասնութիւններով» ալ զբաղինք։

Բայց հոգ չէ։ Ինչպէս առօրեայ կեանքին, լեզուի մէջ ալ պզտիկ, աննշան համարուած զանցառութիւնը անզգալաբար կը դառնան սովորամոլութիւն։ Օրէնք։ Եւ ոչ միայն կ'աղճատեն ձեռքի տակ եղած առաղձը, այլեւ կը վարակեն ուրիշները, աւելի թերուսները կամ յաւակնոտները։

Այսպէս, Պոլսոյ մէջ, հին ու նոր խմբագիրներ տակաւին կը շարունակեն թուրքերէնէ թարգմանութիւններ կատարել իսկ եւ իսկ թրքավարի։ Կը կարծեն թէ, բառին դիմաց բառը դնելով եւ անխախտ պահելով շարադրութեան կարգը, թարգմանութիւնը կը դառնայ հասկընալի։

Զարմանալի օրաթերթի ունի Պոլիսը, եւ չորսէն հազիւ մէկը քիչ մը նախանձախնդրութիւն կը ցուցնէ թուրքերէնը հայերէնի վերածելու՝ հաճախ մեր լեզուի կազմութեան եւ քերականութեան։ Միշտ ալ տիպուած ես, որ եւ է լուր արտասահման տեղն, նորէն շարադրել ու հայերէնի վերածել։ Ակնյայտ է, ընթերցողը այնքան բան պիտի հասկնայ որքան եթէ բուն բնագիրը, թուրքերէնը կարդայ։ Կամ խորհրդանայ թերթ մը ձեռք առնէ։

Այս տգիտութեան կամ ծուլութեան յանցանքը աւելի կը ծանրանայ, երբ նկատի առնենք որ, այսօրուան թուրք մամուլն ու մտաւորականութիւնը նախ իրենք դժգոհ են հին թուրքերէնի շղթայազարդ, մանուածապատ եւ տաղտկալի շարադրութենէն, եւ ջանքեր կը թափեն, կարելի եղածին չափ կարճ, յստակ եւ ամիսի խմբագրելու որ եւ է լուր կամ յօդուած։

Մենք ձեռքի տակ ունինք թուրքերէն թերթեր, որոնք պիտի կրնային մեծապէս օգտակար ըլլալ հայ խմբագիրներուն եւ թարգմանիչներուն, իբրեւ իրագիտական դաս։

Ցանցանքը աւելի կը ծանրանայ նաեւ անոր համար որ, Պոլսոյ մէջ, այսօր իսկ, ունինք նախակրթարան եւ երկրորդական վարժարան, ուր կանոնաւորապէս կ'աւանդուի արդի աշխարհաբարը, առողջ եւ բնականոն կազմով։ Ունինք նաեւ գրական սերունդ։

Ե՞րբ քիչ մը ճիգ թափելու պիտի վարժուին, վերջապէս, «լրագրութեան մուկերը», թօթափելով իրենց թափթփած, թրքավարի, ճապաղ եւ բորբոս կապած հայկաբանութիւնը։ Սա «կէլիշի կիւգէլ» ուղղութիւնը...

Քիչ մը սէր, քիչ մը խնամք եւ յոգնութիւն, խմբագիրէն մինչեւ լրաբերը,— եւ շատ մը վրիպումներ պատմութեան կ'անցնին։

Արտասահմանի մեր պաշտօնակիցներն ալ, իրենց կարգին, պարտաւոր են անխնայ սրբագրել կամ նորէն թարգմանել այդ անճոռնի հայերէնը, փոխանակ նուիրագործելու եւ տեւականացնելու զայն, երկրէ երկիր, գաղութէ գաղութ փոխադրելով, իբրեւ արտածման նիւթ։

Պէտք է սանձել լեզուին հետ այսպէս արձակ համարձակ, մնալի խաղալու մոլութիւնը, սահմանափակելով անոր աւերները։

Մենք յիշեցինք մէկ երեւոյթ միայն։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՎՏԱՐՈՒԻՆ, Ո՞Վ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ

Թելք հասցնելու չենք պետական կարգադրութիւններու։ Բայց կրնանք ամէն մէկ պատահարի պատճառ ու պատասխանատու փնտռել։

Այսպէս։ Լսեցինք թէ նախկին «մեր ուղին»ի եւ այժմու «դարբնոց»ի աշխատաւորները — գրաշարներ եւ մեքենավար — կառավարութենէն ստացած են ուժ օր պայմանաժամ, երկրէն դուրս ելլելու։

Ու ցաւեցանք։ Որովհետեւ, գիտենք թէ այդ հմուտ ու յամառ աշխատաւորները՝ ոմանք կնոջ ու զաւկի տէր, զոհ կ'երթան ապրուստի բնական պահանջին։ Հայ պիտի ճարեն ու կ'աշխատին ուր որ գործ գտնեն։ Բայց կը զոհուին մանաւանդ՝ իբր խմբագիր կամ թերթի վարիչ՝ մուխին մէջ ու վարագոյրի տակ գործող գարշելի, դիմակաւոր, անբարոյ եւ վատ ու վախկոտ արուարծներու խլրդային ու ահաբարական ղազէթաճիութեան։

Այս մարդիկը որակելու համար, մարդ՝ ջօպանեանի հայհոյելու տադանդը պէտք է ունենայ...։

Խորհրդ. Հայաստանի իբր բարեկամ գործող, գրող ու խօսող այս վատերը՝ որոնք իրենց փրկութիւնը ապահոված ըլլալ կը թուին զանազան միջոցներով, (խոստովանելի՞ են արդեօք այդ միջոցները՝ իմացած ենք թէ, մինչեւ իսկ զիբար կը լրտեսեն ու զիբար կը մատնեն առորակ է...) չեն խղճահարիր վտանգին բերանը նետելու աշխատաւորներ, որոնց մարդկային ու կենսական վտահոգութիւնները, վրդովումն ու տառապանքը՝ արտաքսումի վտանգին առջեւ, անշուշտ այս պահուս՝ իրենց կը պատճառէ յեղափոխական... հրճուանք,

Պիղատոսի պէս քաշուած ու ձեռք լուացած են հիմա բուն պատասխանատուները, հանդարտ խղճով շարունակելու համար քսութեան ու գարշ գրգռութեան իրենց գործը։

Բայց ո՞վ է որ պիտի պաշտպանէ իրենց անմեղ զոհերը, հինգ հոգի, հինգ հայ, ոմանք կնոջ ու զաւկի տէր։

Եւ ո՞վ է որ հիմա պիտի պահանջէ այս ղեկավար խլուրդներէն։

Մ. Ե.

Իրլանտա կրկ ազատութիւն շուտջ

Իրլանտական կառավարութիւնը մինչեւ կէս գիշեր տեւող խորհրդակցութենէ մը վերջ, հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց.— Փննուեցաւ բրիտանական կառավարութեան ծանուցագիրը եւ իրլանտական պատասխանին գլխաւոր դիծերը որոշուեցան։ Հրահանգներ տրուեցան անոր պատասխանին խմբագրութեան ձեւին մասին։ Պատասխանը պիտի ենթարկուի կառավարութեան նոր ժէկ խորհրդակցութեան՝ յառաջիկայ շաբթու»։

Հեռագրական գործակալութիւն մը կը յայտնէ թէ իրլանտական կառավարութիւնը ժտագիր է առաջարկել Կլոր Սեղանի մը կազմութիւնը ուղղակի յարաբերութիւն հաստատելու համար Իրլանտայի եւ Անգլիոյ ներկայացուցիչներուն միջեւ եւ թոյլ տալու համար որ այդ կերպով, վիճաբանութեան դրուին յարուցուած հարցերը։

Ջիւն եւ աւձեր Պարսկաստանի մէջ

Թէհրանի եւ Մեշէտի հաղորդակցութեան բոլոր միջոցները ընդհատուած ու խզուած են՝ բուռն փոթորիկներու հետեւանքով։

Բազմաթիւ վայրերու մէջ, ձիւնը 30 սանթիմեթր թանձրութեամբ խաւ կազած է, դարձ մը վայրեր ողողուած են տեղատարափ անձրեւներէն, ենթարկուելով նիւթական մեծ կորուստներու։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ ԿԸ ԹԱՒՀԻ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԻ ԴԱՏԸ

Սանասարեան խանի դատավարութիւնը վերջացաւ Մարտ 28ին, խանը միաձայնութեամբ՝ այսինքն Հայոց Պատրիարքին վերադարձնելու որոշումով։

Քաղաքային երկրորդ Դատարանի նախագահը ի՛ղորդեց իր վճիռը ի ներկայութեան երկու կողմի փաստաբաններուն։

Վճռագիրը երկուստեք մէջ բերուած փաստարկութիւնները մանրամասնօրէն թուելէ վերջ, կ'եզրակացնէ.—

Նկատելով որ վագըֆին վագֆիյէով յիշատակուած միաձայնութիւն ունի եւ վագըֆին նպաստը յատկացուած է ոչ թէ վարժարանի հաստատութեան, այլ ազգատ ուսանողներու որոնց գոյութիւնը ակներեւ է, դատարանը կը վճռէ՝

1.— Միջամտութեան վերնայը (մուարէզէնին բէֆի)։ (Այս կերպով կուսակալութիւնը կը սահիպուի խանը միաձայնութեան դարձնել)։ 2.— Մինչեւ վճռաբեկ պատճանին վերջնական վճիռը՝ խանին ժամակարարութիւնը դատարանի կողմէ հաստատուած արդի դրութեան շարունակութիւնը։ 3.— Դատական ծախքերուն եւ փաստաբանի վարձքերուն կուսակալութեան կողմէ հատուցումը։

Այսպէս ի նպաստ ազգին վերջ կը գտնէ դատ մը որ սկսած էր 1928 Հոկտեմբերին։

Նոր տրուած վճիռը կուսակալութեան փոխանորդներուն հաղորդուած է, որոնք 15 օրուան մէջ վճռաբեկին դիմելու իրաւունք ունին։ Եթէ վճռաբեկը վճիռը հաստատէ, անոնք երկրորդ դիմում մը ընելու իրաւունք ունին։ Եւ եթէ այդ դիմումին ալ մերժուի վճռաբեկին կողմէ, այլ եւս վճիռը կատարեալ իրողութիւն կ'ըլլայ, եւ խանը կը յանձնուի միաձայնութեան (Պատրիարք)։

Արաբկիրի հայ բնակորները

Ակէ առաջ գրած էինք թէ Արաբկիր մնացած հայ բնակորները հրաման ստացած են հեռանալու։

«Յուսաբեր» այս մասին կը հաղորդէ հետեւեալ տեղեկութիւնը, իր մարտ 24ի թիւով.—

— Թուրք կառավարութիւնը հրամանագրած է, որ Արաբկիրի հայութիւնը անմիջապէս ձգէ երկիրը եւ դուրս գայ Թրքական հողէն։

Հողովուրդի աղաչանքներուն անսալով, իշխանութիւնը արտագաղթի պայմանաժամը երկարաձգած է 30 օր։

Բնագաղթի հրամանին ենթականերուն անշարժ գոյքը բռնագրաւուած է կառավարութեան կողմէ։

Դաւանութեան գործակցութիւնը

Հոգս պետութեանց ժողովը

Լոնտոնի լուրերուն համաձայն, թէեւ որոշ թուական մը չէ ճշդուած հոգս պետութեանց ժողովին համար, սակայն, հաւանական կը նկատուի որ տեղի ունենայ յառաջիկայ Հոգոթշաբթի օր։

Նոյն օրը, Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ զբաղած ըլլալով Փարիզի մէջ, Ֆրանսան պիտի ներկայացնէ ելմտական նախարարը Պ. Ֆլանտէն։

Դանուբեան Հարցին մասին, պետութեանց դերերը կարելի է ամփոփել հետեւեալ կերպով.—

Ֆրանսա կ'ուզէ օժանդակել դանուբեան պետութեանց, պայմանաւ որ անոնց տրամադրուած գումարներու գործածման համար լուրջ երաշխիքներ առնուին։ Նախաձեռնողն եղած է Ֆրանսա հետեւեալ նկատումներով. 1) Թոյլատալ դանուբեան երկիրներուն որ ամբացնեն իրենց դրամը, վերականգնեն իրենց վարկը եւ մնտեսութիւնը։ 2) Թոյլ տալ որ այս կերպով, այդ երկիրները կարենան ապրիլ իրենց բնական հաստատութիւններով առանց արտաքին քաղաքական ճնշումներու, որոնք վտանգէն անոնց անկախութիւնը։ 3) Այս կերպով նպաստել նաեւ որ Եւրոպայի գործերը բացուին։

Անգլիա համակրանքով մօտեցաւ Ֆրանսական այս ծրագրին, բայց որոշ վերապահումներով անոր գործադրութեան մասին։ Ելմտական այն շրջանակները որոնք կարեւոր գումարներ մտցուցած են Չունգարիա եւ Աւստրիա, համամիտ են որ այս երկու երկիրներուն օժանդակութիւն մը ըլլայ, որով անգլիական դրամագլուխը փրկուի։ Սակայն նոյն փութկոտութիւնը ցոյց չեն տար Չեխոսլովաքիոյ, Սերպիոյ եւ Ռումանիոյ Նախգէպ, որոնք կը մտնեն դանուբեան խմբակիցի մէջ։ Անգլիական ճարտարագործները կ'ուզեն որ այս երկիրներուն տրուած ամէն վարկի փոխարէն՝ առեւտրական առաւելութիւններ տպասուին անգլիական ճարտարարուեստին համար՝ տրուած դրամին համարժէք գումարով։ Իսկ հանրային կարծիքը անտարբեր կը մնայ ծրագրին հանդէպ։

Իտալիա սկզբունքով համաձայն ծրագրին՝ կ'առարկէ Ֆրանսայի առաջարկած գործադրութեան եղանակներուն դէմ։ Նախ, դէմ է որ դանուբեան երկիրները իրարու հետ համաձայնին ուղղակի նախընտրական փոխադարձ մաքսատուրքերու նիման վրայ, ինչ որ կը վնասէ Իտալիոյ շահերուն։ Եւ յետոյ, կը վախնայ որ տնտեսական պատրուակով կը կազմուի քաղաքական խմբակցութիւն մը՝ Ֆրանսայի ազդեցութեան տակ։ Իսկ Գերմանիա տարբեր նկատումներով՝ կը հետեւի Իտալիոյ ընթացքին։ Դանուբեան հովիտը կը նկատէ իր գլխաւոր շուկան, եւ չուզեր հրաժարիլ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքէն. հետեւաբար եւ իրաւունքը կը պահանջէ դանուբեան երկիրներուն հետ կնքելու մասնաւոր պայմանագրութիւններ՝ անոնց երկրագործական արտադրութեանց ներածման համար, ինչպէս արդէն կնքած է Ռումանիոյ, Չունգարիոյ եւ Աւստրիոյ հետ։

Ամերիկեան փախուստ խորհրդային դրախտէն

Խորհրդային դրախտի պահապան հրեշտակները՝ գաղանիք չէ թէ խստիւ արգիլած են մուտքը եւ ելքը։ Եթէ պատահի որ, քանի մը խեղճերու թոյլ տրուի ներս

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ «ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ

«Իզվէստիա», խորհրդային իշխանութեան պաշտօնական օրկանը, կը գրէ թէ Քարաթալփաքի ինքնավար շրջանը (Բազակիստան) պիտի վերածուի խորհրդային ինքնավար հանրապետութեան մը, մաս կազմելով Ս. Ս. Հ. Մ իութեան նոր հանրապետութեան խորհուրդներու առաջին ժողովը պիտի գումարուի յաջորդ 1ին եւ 8ին։

Տերակոյտի նստաշրջանը պիտի վերաբացուի յունիս 2ին։

Ադրկայից դասախօսութիւն մը

Փարիզի խորհրդային դեսպանատան նախկին խորհրդականը, Բեսեդովսկի, որուն՝ դեսպանատունէն վիպային փախուստը դեռ չէ մոռցուած, նախորդ գիշեր դասախոսութիւն մը տուաւ Ռուսիոյ արդի կացութեան մասին, Միւզէ Ցօսիալի մէջ։

Սրահը լեցուն էր։ Բեսեդովսկի պատմականն ըրաւ խորհրդայինվարչաձեւին, Լէնինի մահէն եւ Տրոցկիի արտաքսումէն մինչեւ Ստալինի մենատիրութիւնը։ Ցիշեց թէ Ստալին կը շարունակէ Տրոցկիի գործը՝ հինգամեայ ծրագրի գործադրութեամբ, այն ծրագրին, որուն համար բոլշեւիկները կ'ըսեն թէ լուծումը կը կազմէ տնտեսական հարցին, բայց իրականին մէջ՝ Ստալինի համար արտաքին փրփրականտի միջոց մըն է միայն։

Բեսեդովսկիի դասախօսութիւնը բազմիցս եւ ուժգնօրէն ընդմիջուեցաւ կնոջ մը կողմէ, որ աւելի ուժով կը պոռար քան դասախօսը։ Ներկաներէն ոմանք ուզեցին զայն դուրս նետել։ ուրիշներ զայն պաշտպանեցին եւ այս իրարանցումին՝ ռուսերէն տպուած թուղթիկներ նետուեցան սրահին մէջ, ի պաշտպանութիւն բոլշեւիկեան դրախտավայրին։

Ա Մ Ե Ր Ի Կ Ա

ՆՈՐ ՏՈՒՐՔ ԿԸ ԲՈՒԼՂԱՐԿԸ

Ամերիկեան Երեսփ. ժողովը քուէարկեց սակարանական զործառնութեանց վրայ տուրք դնող օրինագիծը։ Տուրքը որ նշանակուած է հարիւրին 0,25, կը կարծուի թէ 75 միլիոն տոլարի հասոյթ մը պիտի ապահովէ։

Էնկիւրիի գերեւսի դեսպանը

Զինադադարութեան ժողովին գերման պատուիրակութեան անդամ Պ. Նաոմէնի, որ Էնկիւրիի դեսպանն է, ապրիլ 4ին պիտի հասնի Պերլին, ուր երկար տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ վարչապետ Պ. Պրիւնինկի հետ։

Պերլինի քաղաքական շրջանակները՝ մէջ ցոյց կը շրջի թէ Պ. Նաոմէնի պիտի ձգէ Էնկիւրիի դեսպանութիւնը։

Սասիկ ցուրտ Թուրքիոյ մէջ

Պալքաններէն եկող պաղ հոսանք մը այս պահուս կը սառեցնէ Թուրքիան։ Քանի մը օրէ ի վեր Պոլսոյ մէջ ձիւն կը տեղայ եւ Անատոլուի դաշտեր վայրերը ցեղն 18 աստիճան ցուրտ կ'ընէ։

Սեւ ծովն ալ փոթորկած է։

ՀՐԴԵՒ ՌՈՒՍ ԳԱՂԹԱԿԱՅԱՆԻ Մ.ԺՋ.— Վարշաւիոյ մօտերը ռուսական գաղթակայանի մը մէջ հրդեհ ծագեցաւ։ Կայանին մէջ ապաստանած էին Ռուսիայէն փախած 200 գաղթականներ։ 70ի չափ գաղթականներ այրեցան։

ՅԱՐՈՒՆ ՅՈՍԿՈՎԻ

«ԾԱՂԻԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԵԼ»

Ի Ս Ք Ե Ր

Ա. Ա. — Ճշտությո՞ւն է, որ Ձեր ամուսինը ռուսերեն է թարգմանում Ձեր գրքերը։

Ա. Ա. — Ոչ, ոչ միայն ռուսերեն, այլև ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, իտալերեն, չեխերեն, լեհերեն, հունգարերեն, ռումիներեն, սերբերեն, բուլղարերեն, վրացերեն, ադրբեջաներեն, ղազախերեն, ուզբեկերեն, թուրքմեներեն, ղրղզերեն, տաջիկերեն, լատիշերեն, լիտվերեն, էստոներեն, ֆինլանդերեն, նորվեգերեն, շվեդերեն, դանիերեն, հոլանդերեն, ալբաներեն, հունարեն, արաբերեն, պարսկերեն, թուրքերեն, ինդոնեզերեն, ճապոներեն, չինարեն, կորեերեն, վիետնամերեն, հինդուստաներեն, բենգալերեն, սինհալերեն, ուրդուերեն, մալայերեն, ամհարերեն, սուահիլերեն, հաուսերեն, յորուբերեն, ֆուլանիերեն, ինչպես նաև էսպերանտո։

Ի՞նչ եք կարծում, ինչո՞ւ ես այդքան հետաքրքրվում Ձեր գրքերի թարգմանություններով։

— Ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհը կարդա իմ գրքերը։ Ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհը ճանաչի հայ ժողովրդին, նրա պատմությունը, նրա կյանքը, նրա ավանդույթները, նրա ներկան ու ապագան։ Ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհը սիրի հայ ժողովրդին։

Ա. Ա. —

ԲՐՈՆԶ ԿԱՅԱՐԱՆԻ

(Ա Վ Ե Ր Ջ)

Ա. ՍԱԼՈՅԱՆ

XIII

Ֆրանսուա Լոսոն ոչ միայն ինքն էր ապրում, այլև ուրիշներին էր ապրեցնում։ Նա ոչ միայն ինքն էր ստեղծագործում, այլև ուրիշներին էր ստեղծագործության մղում։ Նա ոչ միայն ինքն էր ուզում ապրել, այլև ուրիշներին էր ապրեցնում։

Ֆրանսուա Լոսոն ոչ միայն ինքն էր ուզում ստեղծագործել, այլև ուրիշներին էր ստեղծագործության մղ

ճանել, գիտցող չկայ թէ ինչ վիճակի կ'ենթարկուին Հայց գլուխնք թէ ով որ կը փորձէ դուրս սպրծիլ, չարաղէտ առիթը կ'ունենայ՝ իր մորթին մէջ իսկ զգալու բոլշեւիկեան սուինները պատուիրէն ու գնդակները տագնապիւնը...։ Այսպէս Տնիեսդերի վրայ։ Այսպէս նաեւ անձայրածիր սահմաններու ուրիշ մէկ անկիւնին վրայ։

Ֆրանսական շոգենաւ մը, նախորդ օր, Մարսիլիա հանեց 375 մենոնականներ, որոնք յաջողեր էին փախուստ տալ Ռուսիայէն, անլուր տառապանքով կտրելէ վերջ Սիպերիան եւ Հիւսիսային Մանչուրիան ու հասնիլ Շանհկհայ։

Մենոնականներէն քնիկ Հալանտացի կը կազմեն բողոքական աղանդը եւ երկու դարէ ի վեր, կը բնակին Վօլկայի եզերքը։ 18 ամիս առաջ, առաջին խումբ մը այս հալածականներէն յաջողեր էր փախչիլ եւ անցնիլ Գերմանիա եւ Հալանտա։ Այն ատեն, Նանսէնեան օֆիսը գանոնք առեր էր իր պաշտպանութեան տակ։

Նոր փախստականները պիտի ղրկուին Հարաւային Ամերիկա։

Թատրոններու ընդհանուր գործադուլը ապահովիչ արդիւնքներ տուաւ

Երեսփ. ժողովի որոշման դէմ բողոքելու համար, Ֆրանսայի եւ գաղութներու ամէն տեսակ ներկայացման սրահները փակ պիտի մնան 24 ժամ, սկսեալ 5էն։ Այսպէս որոշեց մնօրէնները, որ իր նիստէն յետոյ, զեկոյց մը Նպատակութեան տուաւ, ամփոփելով կացութիւնը.— Վերջին հաշուով կ'ըսէ յանձնախումբին զեկոյցը, Խորհրդարանը՝ փարիզի թատրոններուն համար ընդունեց տուրքերու 3 առ հարիւրի անուանական նուազում մը (իրականին մէջ 2,33 առ հարիւր) եւ գաւառի համար 0,50 առ հարիւրի անուանական նուազում մը (իրականին մէջ 0,40 առ հարիւր)։ Գալով սինէմաներուն, ամէնէն թեթեւ նուազումն իսկ չտացան»։

Ցունաստանի երկտական ծրագիրը

Ցունաստանի կառավարութիւնը՝ բարւոքելու համար երկրին երկտական ու տնտեսական կացութիւնը, մշակած է հնգամեայ ծրագիր մը՝ որուն մասին կարգ մը մանրամասնութիւններ հաղորդեց երկտական նախարարը Պ. Մարիս՝ երեսփ. ժողովին մէջ։

Այս ծրագրին համաձայն, կը նուազի գրամի արտաժումը՝ արտաքին պարտքերու վճարման յետաձգումով.— 1,160000 անգլիական ոսկիի չափ, եւ չորս տարուան վրայ բաժնուած 50 միլիոն տոլարի գումարով մը, որ փոխ պիտի առնուի։ Այս կերպով, նաեւ առաջքը կ'առնուի տրախմիի անկման վտանգին։ Փոխառութենէն 12 եւ կէս միլիոն տոլարի գումար մը պիտի յատկացուի երկրին արտադրական ուժը բարձրացնելու։ Իսկ երկտուքը հաւասարակշռելու համար, նախատեսուած է 500 միլիոնի խնայողութիւն մը։

Մէկ տարուան համար եւ ժամանակաւորապէս, ներքին փոխառութեանց տուրգումները պիտի յետաձգուին, իսկ անոնց տոկոսէն պիտի վճարուի հարիւրին 25։

Զինադադարէն ճամբուն վրայ ո՞վ աւելի պիտի զինուի

«Տէյլի Հէրըլտ» կը գրէ թէ հաւանական է որ շատ չանցած անգլիական բանակի ամէն մէկ զինուոր օժտուի հրազէնի տեղ գնդացիրով մը...

Իրօք, կը խօսուի երկու նոր գիւտի մասին, որ գոհունակութիւն պատճառած է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան մասնագէտներուն։ Հնարուած է շատ թեթեւ գնդացիր մը, որուն ծանրութիւնը քանի մը լիվրա միայն աւելի է պարզ հրազէնի մը ծանրութենէն եւ կրնայ վայրկեանի մէջ 400-450 գնդակ պարպել։ կը գործածուի հրազէնի նման. կռթնցնելով ուսին, ոտքի, ծունկի վրայ թէ պառկած։

Գաւառ

Ց. Դ.

Լիոնի Համազգաց խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Նոր Գրադարանի սրահը, 240 բիւ Տիւքէքլէյն։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ԾՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՑԵԱՆԻ

ՖԻԼԻՒ ԱՂԱՋԱՐՆԱՆԻ (Լութաք), եւ Mr. JEAN-MASSONի (դաշնակ)

6 Ապրիլ Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին

Salle Chopin, (Maison Pleyel) 8 Rue Daru, Paris

Հայկական երգեր՝ *Կոմիտաս վարդապետէ եւ Պ. Արամ Պարթեւեանէ*

Եւրոպական երգեր՝ *Հէնտէլէ, Մոցարթէ, Շուպէրթէ, Շուման, Տօնեցէթթիէ, Փաուէրէվոքիէ, եւայլն։*

Դին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 Mr. le Prince եւ հայկական ճաշարաններէն։

Ամէնուն ցանկացած Հայկ. ճաշարանը բացուած է փարիզի կեդրոնը
44 Rue de Trévise Metro: Cadet Tél. Provence 64-74
Au Duc de Trévise
Ղեկավարութեամբ՝ Պ. ՄԱՔՍՈՒՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆի
Կէս օրին ՄԱՔՍՈՒՏԻՆ եկուր, հոն եմ 7.50 ֆրանքով կը ճաշեմ, կը կշտանամ ու միշտ գոհ եմ։
Մաքսուտը կը յարժարի օրուան տագնապին։ Եկէք եւ տեսէք։
Արեւելեան եւ կովկասեան կերակուրներ, ամենաընտիր օղի եւ գինի պոլսական եւ ռուսական աղանդերներով։
Տրամադրելի սրահ հարսնիքներու, հանդիպումներու եւ ժողովներու։

ՄԻՍԱՔ ՂԱՋԱՐԵԱՆ
5 Rue Pergolèse, PARIS (16)
Tél, Passy 27-63
Métro Etoile, Obligado, Maillot
Կը սահմանենք օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝
1. *Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել։*
2. *Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ։*
3. *Շարժել ինքնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները։*
4. *Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը։*
5. *Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար,*
6. *կատարել ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները։*
7. *կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները։*
Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ'առնենք գործել բարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ։
Կ'ընդունինք ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—4։

Փարք-տ'Իթալիի եւ Պիւֆֆոյի հայրենակիցներուն ուշադրութեան
ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆ ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31, Route de Choisy -- Métro: Porte de Choisy
Կը ծանուցանէ թէ ստացած է ամառնային կերպասներու ծոխ մթերք։ կը կարէ կանանց եւ արանց ամէն տեսակի հագուստներ ձեռքի կարով եւ ներկայ մտտեսական տագնապին համապատասխան գիներով։
ԱՆԹԵՐԻ ՃԱՇԱԿ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ ՉԵՂՁՈՒԱԾ ԳԻՆ

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԵԵՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿՈՐՆԻ, ՊՌՈՆՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՃԱՐԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ· ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հրաւէր քաղաք փափկամաշակներուն
Ճաշարան Գ. Ա. Ր. Լ. Օ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՁ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ
ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԴԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՏՈՒՐ ՕԴ,
*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Marlin).*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ
Ոսկեան, Սէրէնկիւլեան եւ Փունճեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն Հ. Յ. Դ. Զաւարեան հնթակամիւէին, Բարձր Հայքի Հայրենակցական եւ երիտասարդաց Միութեան, Կ.Խաչին եւ բոլոր բարեկամներուն որոնք անձամբ նամակով ու ծաղկեպատկով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի որդւոյն եւ քեռորդւոյն ԹՈՐՈՍ ՈՍԿԵԱՆի զառնաղէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Մարտ 21ին։
Պոմոն-Սէն Փիւիէն (Մարսէյլ)

ՀԱՄԱԼՍԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ մեծ ելեկոյթ Ապրիլ 23ին Maison Mutualitéի մէջ։ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Հանրածանօթ ՓԱՄՏԱԲԱՆ
ԳՐ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ *(ԳՐԻՄԻԹԷԼ)*
Ամէն տեսակ դատական եւ արկածի գործեր
72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)
TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ։
CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու։
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ա.բժիշ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

100,000 ՖՐ. ՆՈՒԷՐՆԵՐ
L'OFFICE DES CONCOURS
60 Rue Marcadet, PARIS
P— —L— C— N— —D O— E
Մրցանց զրաւենական պիտի ղրկէ 75 ֆրանքնոց նուէր (Prix) ամէն անոնց որոնք ներկայ ազիւսակին մէջ գըտնուած սեւ գիծերուն տեղ կը գտնեն տառեր կազմելու համար անուններ՝ հասնոցի 3 կենդանիներու։ Ներկայ կարտը ղրկել ամբողջացած եւ ներփակել 50 սանթիմ նամակադրօշմով պահարան մը, որուն վրայ գրուած ըլլայ ձեր անունը եւ հասցէն։
ՈՉ ՄԷԿ ՎՃԱՐՈՒՄ մրցման մասնակցելու համար։
Ոչ մէկ յանձնարարութիւն գնուսի։

Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) *ժ. 3-7*, բացի երկ.էն։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐՔՋԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։
ԾԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՋԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-03
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։
Շոն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոռնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։
Թոռքսիտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Շակաշիճախտային կախարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Քելադրական եւ ֆրէեան մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները ակռի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ճնդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներուն կը տրուի լուրջ խնամք։
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէթանիսիէնն է Պ. Վ. ՔԱՆՃԵԱՆ։
Տօքթ. Մ. ՔԷշիշեան, որպէս մասնագէտ նորքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ գիւղ հիւանդներուս։
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Մառչի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուս
ՕԳՏՈՒԵՑԼԻՔ ՄԵՐ ԱՄԻՐԳԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ
ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քէփ տը շէնէ շըմրզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու։
H. KEHRIBARIAN
19 Rue de Cléry, PARIS (2)
Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

TANNERIE DE LA DEULE
S. A. R. L. au Capital de 315,000 francs
9 rue Charlot, PARIS (3) Tél. Arch. 05-86
Directeur-Gérant LEON BABONIAN
ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Հայ կօշկակարներուն.— *Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան։*
Քուրքոն (կռնակի մաս) Ա. կարգի չէն՝ քիլօն 30, Բ. կարգի 24 եւ Գ. կարգի 22 ֆրանք,
Թալօնի համար քուրքոն, էքառ՝ քիլօն 12 ֆրանքէն։
Հայ marchand forainներուն.— Այրերու եւ կանանց կօշիկներու համար կարուած կէս նրբանցու եւ թալօն՝ քիլօն Ա. կարդի 28, Բ. կարգի 24 ֆրանք, Գ. կարգի՝ 22 ֆրանք։
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ եւ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ՝ 9 rue Charlot, Paris
Métro République et Hôtel de Ville
ՄԱՆ ԴՎԱՅԱԳՈՎ ԿԱՊՈՒՏ ՈՂՋՈՒՆ ԳՈՒՆԱՎՈՐ ՎԱՃԱՌ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
CONSTANTINOPLE
Եւրոպական եւ արեւելեան առաջնակարգ նպաստեղէնները անմրցել ի գիներով։
ԹՐՔԱԿԱՆ ԷՔՍՊՐԻ ՍՈՒՐՃ = Ապրանքները կը յանձնուին բնակարան։
Թել. *Taitbout 56-96 R. C. Seine 519,052.* Մէթրօ *Cadet.*
ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
37. Rue de Trévise, PARIS (9)
Ջափկի առթիւ ստացած ենք սիպերիոյ հալած իւղ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ԱՊՐԻԼ 1932

5 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1843

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՛ՆՉ ԿԸ ԲԱՆԻՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Մեծն Բրիտանիան արժեցնելով իր վերապահումները, յաջողեցաւ դրացի խորհրդակցութեան մը ենթարկել Դանուբեան Դաշնակցութեան ծրագիրը, իր իսկ մայրաքաղաքին մէջ։

Լոնտոն կը գտնուի, արդէն, Ֆրանսայի վարչապետն ու ելմտական նախարարը, բազմաթիւ մանագէտներով եւ խորհրդականներով։ Բաժակաճառեր, խաղաղասիրական յայտարարութիւններ, բարեացակամութեան հաւաստիքներ կը տեղան կանանչ սեղաններու շուրջ եւ մամուլին մէջ։

Եւ սակայն, ամպոտ է երկինքը։ Փարիզ չունի նախկին լաւատեսութիւնը։ Գոնէ դատելով պաշտօնական եւ աշակողմեան մամուլի արտայայտութիւններէն։

Ինքնք դիտել կուտան թէ Մաքտոնըլտ այս նախնական խորհրդակցութիւնը սարքելով, ուզած է գոհացում տալ Գերմանիոյ։ Բայց դուռ ձգել անոր յաւակնութեանց առջեւ։

Արդարեւ, խորհրդակցութեան հրաւիրուած չորս պետութիւններէն մէկն է Գերմանիան։ Մինչդեռ, Ֆրանսան ամէնէն վերջը Գերմանիոյ հաղորդած էր Դանուբեան Դաշնակցութեան ծրագիրը (մարտ 2)։ Գարգապէս իրարեւ տեղեկութիւն։

Մինչդեռ, հիմա, Լոնտոնի մէջ, Գերմանիան ալ հրաւիրուած է իր տեսակէտները յայտնելու տիրաբար։ Հաւասարէ հաւասար՝ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ հետ։

Այս վերջինն ալ հաշտ աչքով չէր դիտած Ֆրանսական ծրագիրը։ Նոյնիսկ մտտեսական գետնի վրայ, այդ ծրագիրը գերակշռութիւն կ'ապահովէ Ֆրանսայի, որ տեսակ մը խնամակալ դարձած է կեդր. Եւրոպայի մէջ։

Երեւութապէս, բոլորին մտահոգութիւնն է մնանկութենէ փրկել Մէջին եւ Արեւելեան Եւրոպայի պետութիւնները, որոնք այլեւս կարողութիւն չունին դիմանալու, աւելի կամ պակաս ծանրութեամբ։ Դանուբեան ծրագրին հետ մէկտեղ, սեղանի վրայ է Ազգերու Դաշնակցութեան յատուկ յանձնախումբին տեղեկագիրը՝ տագնապահար պետութեանց մասին։ Յունաստան եւ Պուլկարիա անընդհատ կը հնչեցնեն ահազանգը, պարտքերու թեթեւացում, վճարման երկարաձգում եւ նոր փոխառութիւն պահանջելով։ Աւստրիա եւ Հունգարիա պարտքով կ'ապրին տարիներէ ի վեր։ Ռումանիա, Եուկոսլաւիա եւ Զեխոսլովաքիա ունեն նոր մեծագումար փոխառութիւններ ստացան Ֆրանսայէն։

Միւս կողմէ, կանգ առած կամ խանգարուած է առեւտրական կեանքը, շնորհիւ մէկուն գերարտադրութեան, միւսին չքաւորութեան եւ արտաքին ուժերու մրցակցութեանց։

Ազգերու Դաշնակցութեան յատուկ յանձնախումբը պարզելով Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի տագնապին պատճառները, անհրաժեշտ կը գտնէ անմիջական, հաւաքական օգնութիւն մը։ Կ'առաջարկէ շնչելու պատեհութիւն տալ անոնց, այլապէս անխուսափելի է աղէտը։ Յոյս չունի արմատական, վերջնական լուծման մասին, բայց կործանարար կը գտնէ այդ չորս պետութեանց լքումը։ Իրեւ անմիջական միջոց՝ կը թելադրէ հաւաքական փոխառութիւն մը ինքել միջազգային հրապարակներու վրայ, մեծ պետութեանց երաշխաւորութեամբ։

Այս տեղեկագիրը քննութեան պիտի ենթարկուի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին կողմէ, ապրիլ 24ին։ Իսկ դանուբեան ծրագիրը պիտի քննուէր մայիսին։

Արդ, հիմա որ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին Լոնտոնի մէջ, առհասարակ բոլոր տնտեսական-ելմտական հարցերու մասին, անշուշտ այս տեղեկագիրը, դանուբեան ծրագիրը եւ ուրիշ դէպ-դէպ քուլիսներ նկատի պիտի առնուին միաժամանակ, ելքեր գտնելու համար։

Լոնտոնի ժողովը նախ եւ առաջ պիտի որոշէ թէ ո՛ր պետութիւնները պիտի հրաւիրուին Դանուբեան Միութեան համար։ Անգլիացիները կը զարմանան որ, Պուլկարիան ալ դանուբեան պետութիւն ըլլալով հանդերձ, դուրս ձգուած է ֆրանսական ծրագրէն, որ կը նախատեսէ Աւստրիան, Հունգարիան, Զեխոսլովաքիան, Եուկոսլավիան եւ Ռումանիան։ Յետոյ պիտի կազմուի առաջադրուած Միութեան ընդհանուր ծրագիրը, որուն վրայ կարծիք յայտնելու պիտի հրաւիրուին շահակիցները։

Հարցը այն է որ, Լոնտոնի խորհրդակցութիւնները տեղի կ'ունենան փոխադարձ անվստահութեան եւ կանխակալ կարծիքներու թանձր մթնոլորտի մը մէջ։

Նախ, Գերմանիան չի հաւատար ֆրանսական ծրագրին անշահախնդրութեան, եւ զինքը կաշկանդելու, իր ճամբան փակելու դիտումներ կը տեսնէ անոր մէջ։ Գերակշռութեան պայքար։

Իսկ փարիզի մէջ, միշտ այն կասկածն ունին թէ Գերմանիան չէ հրաժարած Միջին Եւրոպան իր գերակայութեան ենթարկելու միտումներէն, եւ հետեւաբար խափանարար ընթացք պիտի բռնէ։

Ու վերջապէս, Գերմանիան եւ Իտալիան կը կասկածին թէ՝ Մաքտոնըլտ եւ Թարտիէօ, նախապէս առանձին խորհրդակցելով, կ'ուզեն կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնել զիրենք։

Մէկ խօսքով՝ անվստահութիւն ոչ միայն հաւաքաբար, այլեւ փոխադարձաբար։ Մէկէն միւսը։

Նոր չէ որ երեւան կուգայ այս մթնոլորտը։

Հաղիւ քանի մը ամիս տեւեց զինադադարի զինարբուքը, եւ անկէ ի վեր, միշտ փոխադարձ կասկածը, վախն ու դաւերն են որ կը տիրապետեն միջազգային խորհրդակցութեանց մէջ։

Հաւատք չկայ սահմանել սահման, իսկ տիրող կարգ ու սարքը կ'օգնէ ամէն ինչ թանձրացնելու եւ թնճուկի վերածելու։ Եւ քնակամբար առօրեան զոհերը կ'ըլլան անոնք որ տկար են, պարտուած են, դաշնագիրերով կաշկանդուած, հատուցումներու երկանաքարը՝ իրենց ոտքերուն եւ վիզերուն։

Լոնտոնի խորհրդակցութիւնն ալ միջին ճամբայ մը գտնելու, «մեղմակ ժամը» անցընելու փորձ մըն է։

Դանուբեան Դաշնակցութիւնը յաջողի թէ ձախողի, արմատական լուծում չէ, այլ ամոքիչ մը, մինչեւ որ նոր անելի մը հանդիպին։

Շ.

Փախուստ կարմիր դրախտեն

ՍՈՎ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Մարտ 10 թուակիր, Թաւրիզէն ստացուած հետեւեալ հեռագրութիւնը կը հրատարակէ «Ցէպա»։

— Այս վերջին օրերս, բազմացած են խորհրդային երկրի բնակիչներուն խմբական անցքերը, սահմանէնանդին կուգան ապաստան փնտռելու Պարսկաստանի, ձշմարիտ եւս մըն է, խուճապ մը, որուն կը խառնուին կիներ, մանուկներ, ծերեր, չափահասներ, Ադրբէջանցի, Հայ, Ռուս եւ վրացի։ Այս փախստականներու խօսքովը, խորհրդային բնակչութիւնը այնքան խելայեղած է, որ նոյնիսկ թրքական հող կը փախի, գիտնալով մէկտեղ թէ ինչ ընդունելութիւն կը սպասէ հոն իրեն։

Մասնաւորաբար կ'իմանանք թէ բազմահարիւր Ադրբէջանցիներու խումբ մը, հետեւեալ պայմաններու տակ անցած է ռուսեւպարսիկ սահմանագլուխէն, խուտավերին կամաւրջին մօտը, Զինեալ Ադրբէջանցիներու խումբ մը, որուն առջեւէն կ'երթար հեծեալ փոքր խմբակ մը, գիշերը յարձակած է խորհրդային սահմանապահներու պահականոցի մը վրայ եւ այս արգելքը մէջտեղէն վերցնելով, մտած է պարսկական հող։ Անոնց ետեւէն գրոհած է անզէն գիւղացիներու խումբ մը, շփոթութենէն օգտուելով նոյնը ընելու համար, Քանի մը տասնեակ անձեր յաջողած են, բայց անոնք որ ետեւէն կուգային, հնձուած են մերձակայ սահմանագլուխի գնդացիրներու կրակէն։ Շատերը՝ մեծ մասամբ կիներ եւ տղաքներ, մահացու կերպով վիրաւորուած են։

Զարհուրելի է ինչ որ կը պատմեն խորհրդ. միութեան կեանքին մասին՝ կարմիր գինուորներու գնդակներէն խուսափածները։ Բառին քուն նշանակութեամբ, մարդիկ կը մեռնին անօթութենէն։ Դեռ մարտի մէջ են եւ մինչեւ նոր հունձք, բաւական ժամանակ կայ։ Գիւղերու բնակիչները խմբովին ոտքի ելած են, բոլորը կը հետեւանան գիւղէն եւ կը փախին՝ ոմանք դէպի քաղաք, ուրիշներ դէպի սահմանագլուխ։ Մարդ չուզեր դաշտը մնալ, ոչ ալ մշակել։

Գիւղացիներու մտայնութեան մէջ այս յանկարծական տագնապը առաջ եկած է փետրուարի սկիզբը, երբ խորհրդային իշխանութիւնները ստիպելու համար որ հրաժարին կոլխոզներու հաշիւներու քննութիւնը եւ ձեռնարկուեցաւ արտադրութեան բաշխումին։ Կոլխոզի անդամ բազմաթիւ գիւղացիները նոյնիսկ չստացան իրենց այն բաժինը՝ որով հատուցանէին իրենց տրուած փոխերը։ Բոլորը ապշած մնացին։ Այն ատեն իրարու ետեւէ լքեցին կոլխոզները, մերժելով որեւէ գործ կատարել սերմնացանի ծրագրէն, կերան՝ ցանուելու հաժար պատրաստուած սերմնահատիկը, ցետոյ, գարհուրելի սովի մը ուրուականին առջեւ, սարսափած կ'երթան դէպի քաղաքները՝ յուսալով հաց ու ու աշխատանք գտնել հոն։

Երկու ռուս սահմանապահ գինուորներ՝ որոնք պարսկական հող փախած են, անլուր բաներ կը պատմեն։ Միմիայն կ'ըսեն, Էկեկիստներու վրէժին չգոհուելու համար է որ սահմանապահները կը կրակեն գիւղացիներուն վրայ, երբ կը փորձեն Պարսկաստան անցնիլ։ Ցաճախ, չտեսած ըլլալ կը ձեւացնեն։ Բայց չէկիստները ստիպելու համար որ հրաժանգները կիրարկեն, գիւղացիները կը գրգռեն որ յարձակին սահմանապահներուն վրայ, որպէսզի այս կերպով գանոնք թշնամի դարձնեն անոնց։ Ատկից զատ, այս վերջերս, բոլշեւիկները կը ջանան բացէ ի բաց կարմիր բանակին մէջ արթնցնել ատելավառ ազգայնամոլութիւն մը՝ հանդէպ քնիկ գիւղացիներուն։ կը ջանան զանոնք համոզել որ, եթէ կ'ըմբոստանան, որովհետեւ ռուսատեաց են եւ մասնաւորաբար ռուսական բանակին դէմ է որ կը շարժին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թարտիէօ-Մաքտոնըլտ տեսակցութիւնը

Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ եւ ելմտական նախարարը Պ. Ֆլանտէն, կիրակի կէսօրէն վերջ հասան Լոնտոն, ուր կայսրանը ընդունուեցան Անգլիոյ վարչապետին, արտաքին նախարարին եւ ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութեանց կողմէ։

Պ. Թարտիէօ ժամուկի ներկայացուցիչներուն ըսած հետեւեալ յայտարարութիւնները.— Եւրոպական հարցերու մասին էօր պիտի տեսակցինք եւ արդէն այսօր, չկայ հարց մը որ եւրոպական կամ համաշխարհային չըլլայ։ Կառավարութեանց պարտականութիւնն է հիմնուիլ Համերաշխութեան այս տեսակէտին վրայ։ Ֆրանսա եւ Անգլիա այդ է որ պիտի ընեն առանց ճիգի, բռնադատութեան։ Եւ որպէսզի երկուքն ալ յաջողին, լաւ է որ միասին քննեն նպատակները ու միջոցները։ Անգլիա եւ Ֆրանսա իրենց ունեցած միջոցներով, ձգտումներու նոյնութեամբ իրարու կապուած են բարոյական եւ քաղաքական պատասխանատուութեամբ մըեւ այդ ոգիով է որ այսհանդիպումը որոշուեցաւ եւ այդ ոգիով է որ չորեքշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ չորսերու ժողովը»։

Անգլիոյ վարչապետն եւս իր կարգին, յայտարարութիւններ ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն, փարատելով նախ՝ այն վարանումներն ու կասկածները զոր մամուլը ցոյց տուաւ այս Տանդիման մասին։

× Զորս մեծ պետութեանց ժողովին որ տեղի կ'ունենայ վաղը, Իտալիոյ կողմէ պիտի մասնակցի արտաքին նախարարը Պ. Գրանտի։

Սերպիոյ յողոքը Պուլկարիոյ դէմ

Սոֆիայի սերպ դեսպանը պուլկար կառավարութեան յանձնեց երկու ծանուցագրեր, բողոքելով մակեդոնական երկու թերթերու կարգ մը հրատարակութեանց դէմ։ Այս թերթերը անուանարկեր էին սերպիոյ թագաւորը եւ Սոֆիայի սերպ դեսպանը։

Գերմանիոյ ներքագահական ընտրութիւնը

Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահի ընտրութեան երկրորդ քուէարկութիւնը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ կիրակի։ Նախորդ օր, Ջատկի գինադադարը վերջ գտաւ եւ անմիջապէս արդէն, կուսակցութիւններն սկսան պայքարի։

Հանրապետական «Երկաթեայ ձակատ»ը Պրանտէնպուրկի նահանգին բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը ղրկեց ինքնաշարժներ եւ հեծանուորդներ, թուղթիկներ ցրուելու համար ամբողջ երկրին մէջ։

Հիթլեր, ցրէգորնի մէջ խօսուած ճառով մը, գայրոյթ յայտնեց այն վերագրումին դէմ թէ իր կուսակցութիւնը ներքին եւ արտաքին խռովարարութեան կուսակցութիւն մըն է։

Պավերիական մամուլի դիւանը հրատարակութեան տուած է զեկոյց մը, որ կը յայտնէ բոլոր այն միջոցները, զոր Հիթլերեանները որոշեր էին գործադրել, եթէ Հիթլեր յաղթանակէր մարտ 13ի քուէարկութեամբ։ Ծրագիր մը պատրաստուած է եղեր, գրաւելու համար Պավիերայի բոլոր քաղաքապետարանները։

Գերմանական թերթ մը Հիթլերեան մարտական կազմակերպութեան մասին կուտայ կարգ մը տեղեկութիւններ, զոր քաղած է լաւատեղեակ անձնաւորութենէ մը։ Թերթը կը գրէ թէ մինչ քանի մը տարի առաջ Հիթլեր իր շարքերուն մէջ կը հաշուէր 75 հազար մարտիկներ՝ որոնք ամէն վայրկեան պատրաստ էին կռուելու սէնտիքաներուն դէմ, 1930ի ընտրութեանց յաջողութենէն վերջ։ բազմաթիւ անգործներ յարած են հիթլերեան կուսակցութեան։ Այսոնց շատերը նախկին համայնավարներ են։

Այսօր Հիթլերեան բանակը կը բաղկանայ 420 հազար մարտիկներէ, որոնց 160 հազարը նախկին համայնավարներ են։

Նախագահական ընտրութեան առթիւ, Հիթլերեանները ծախսած են 6,5 միլիոն մարք։

Թերթը կը յայտնէ նաեւ թէ ինչ ահաբեկչական միջոցներով՝ Հիթլերեանները իրենց յանձնել կուտան պարապ շէնքերը, կամ առեւտրականներէն, սեփականատէրներէն ու խանութպաններէն կը ստանան գանազան գումարներ։

Ցոյն հանրայնավարները կը գործեն

Արիւն կը թափի Պիրէոն եւ Մակեդոնիա

Պիրէոնի մէջ, Նարիւրի չափ համայնավարներ կռուի գրգռեցին ոստիկանութիւնը, որ բազմաթիւ անձեր ձերբակալեց։ Համայնավար մը վիրաւորուեցաւ։

Աւելի ծանր խռովութիւններ յարուցին նաեւ Մակեդոնիոյ մէկ աւանին մէջ, ուր համայնավարներ եւ ոստիկանները կռուեցան իրարու հետ։

Բազմաթիւ վիրաւորներ կան։

Արաբներն ու Հրեաները Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն տրուած լուրի մը համաձայն, քաղաքին մէջ նոյն օրը երեւան հանուած են երկու ռումբեր, որոնք ծառայած են աւելի եւս սրելու Արաբներու եւ Հրեաներու փոխադարձատելութիւնը, մանաւանդ Զատկուան այս օրերուն, որոնք միշտ վտանգաւոր են։ Սպանուած են Հրեայ մը եւ Արաբ մը։

Ուրբաթ առտու, երուսաղէմի շրջակայ գիւղերէն մէկուն մէջ՝ սպանուած գտնուած է Լոս Անճէլըսէն եկած հրեայ ուխտաւոր մը։ Կոկորդը կտրած էին։

Մինչ ոստիկանութիւնը պրպտումներ կը կատարէր, դիակը գտնուեցաւ նաեւ արաբ շէյխի մը, որուն նոյնպէս, կոկորդը կտրած էին։ Արաբին դիակը երեւան հանուեցաւ՝ Հրեային սպանութեան վայրէն ոչ շատ հեռու։

Այս դէպքերը յուզման մատնած են Հրեաներն ու Արաբները։

Պաղեստինեան երմտական կացութիւնը

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը հրատարակութեան տուաւ ելմտական յանձնախումբին տեղեկագիրը որ պիտի քննուի ապրիլ 12ին, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին կողմէ. մասնաւոր կարեւորութիւն մը կը ստանայ, մանաւանդ որ կապ ունի դանուբեան ծրագրի առթիւ, ձեռնարկուած բանակցութեանց հետ։

Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբը նախ, կը շեշտէ թէ ինչ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՀ Պ. ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆԻ

Ցաւով կը լսենք մահը Պ. Լեւոն Մկրտիչեանի։ Հանգուցեալը մէկն էր ռամկավար-ազատական կուսակցութեան հիմնադիրներէն եւ իր գործունէութեան գլխաւոր մասը անցած էր Եգիպտոսի մէջ։ Ծնած էր Պոլիս եւ 65 տարեկան էր։ Վարած է ազգային զանազան պաշտօններ եւ մեծ աշխատանք թափած Բարեգործական ընդհանուր ժողովի համար։ 1920ին եղած է անդամ Ազգ. Պատուիրակութեան եւ ընդհ. քարտուղար՝ վեց ամիս։ Աշխատակցած է նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն թերթերու։

Լինսպէրկի առեղծուածը դեռ չէ լուծուած

Ամերիկեան ոստիկանութեան պետերէն մէկը, Ընդլիա հասած է, Լինտպէրկի տղեկին առեւանգման մասին քննութիւն կատարելու, Լոնտոնի մէջ տեսակցութիւն մըն ալ ունեցած է անգլիական ոստիկանութեան պետերուն հետ։

Լինտպէրկի բնակարանը անցեալ գիշեր, թատր հանդիսացաւ տեղատր երթեւեկի մը։ Ինքնաշարժեր կուգային ու կ'երթային, ինչ որ ենթադրել տուած է թէ լուրջ հետքեր երեւան հանուած են։

«Թայմզ»ի մէկ տեղեկութեան համաձայն, ամերիկեան ոստիկանութիւնը լուր առած է թէ Լինտպէրկի տղեկը ողջ առողջ է եւ կը գտնուի ամերիկեան սահմանային ջուրերէն դուրս՝ զբօսանաւ մը վրայ։ Ամերիկեան եղերապահներ ձամբայ ելան այդ նաւը փնտռելու։

Լինտպէրկի տղեկը փնտռելու համար, ցարդ ծախք եղած է 10 միլիոն ֆրանք։

Տիմիտովի ջարդերը

Թերթերը գրեր էին թէ ռուսեւռումէն խառն յանձնախումբ մը պիտի գումարուի Պեսարապիոյ մէջ, քննելու համար ցնիէսդերի վրայ պատահած վերջին դէպքերը։

Սակայն, ռումէն կառավարութեան ներկայացուցիչը ռումանական ծերակոյտին մէջ յայտարարեց թէ այդ լուրը անհիմն է։ Ծերակոյտը երկարօրէն զբաղեցաւ ցնիէստերի ջարդերով։

Նոր դրամ Իտալիոյ մէջ

Ապրիլ 1ին շրջաբերութեան դրուեցաւ Իտալիոյ նոր դրամը որ հիմնուած է ոսերլինի վրայ։ Այս դրամով, հրապարակէն պիտի քաշուի բուվիոն, զոր անպիտան բանակը բերած էր պատերազմի միջոցին։ Դրամական միութիւնն է տիները, բաժնուած հազար «փիլ»երու։ Պաշտօնական սակերով 75 փիլը մէկ բուվի է։

Միեւնոյն օրը բացուեցաւ Իտալիոյ երկրագործական եւ ձարտարագործական առաջին ցուցահանդէսը։

Փայլուն հեռանկարներ կը նախատեսուին Իտալիոյ տնտեսական կեանքին համար։

Ստալին կը հիւծի

Ստալինի առողջութեան մասին տարածուած լուրերը ստուգելու համար, ամերիկեան հեռագրական գործակալութիւն մը դիմած է ուղղակի Ստալինի, որ իր պատասխանին մէջ՝ հեգնանքով կ'ըսէ.— Թերեւս մարդիկ կան, որ կը մաղթեն որ ըլջօրէն հիւանդանամ եւ հաւանաբար աւելի զեշն ալ կ'ուզեն։

«Կը ցաւիմ որ չեմ կրնար այդ ուրախութիւնը տալ այդ պարոններուն։ Որքան ալ տխրին, իրողութիւնը իրողութիւն է։ կատարելապէս առողջ եմ։»

Հնդիկ իշխաններու ողջումը

Նոր Տէլհիի մէջ գումարուած հնդիկ իշխաններու խորհրդարանը՝ սկզբունքով որոշեց մանել համաձնդկական դաշնակցութեան մէջ։

ՊՈՒԷՐԻՏՕ համալսարանը փակ պիտի մնայ մինչեւ մայիս 15, ուսանողներու մէջ տիրող ղրգռութեանց հետեւանքով։

ՍՈՒՐԲ ՀԱԿՈԲՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎՃՌԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՎՈՒՄ Է

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՀԱՄԱՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ԲՐՈՒՏ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Ի.)

Ա. ՄԱՍՈ

XIII

Ես ոչ միայն ինձ էի ստիպում, այլև ինձ հետ էին ստիպում ուրիշները։ Ես ինձ համար ոչ մի ազատություն չէի թողնում, ոչ մի հանգիստ, ոչ մի զվարճություն։ Ես ինձ համար ոչ մի ուրախություն չէի ճանաչում։ Ես ինձ համար ոչ մի ժպիտ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ծիծաղ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հանգստություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հաճույք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ժամանց չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի զբոսանք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ընկեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ընկերուհի չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի սեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի կին չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի աղջիկ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մայր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի քույր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի եղբայր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հայր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ազգական չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հարազատ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ծանոթ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մարդ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի էակ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի բան չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ոչինչ չունեի։

Ես ինձ համար ոչ մի աշխարհ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի երկինք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի երկիր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հող չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ջուր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի օդ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի լույս չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի խավար չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ցերեկ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի գիշեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ժամանակ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հավերժություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի տարածություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի չափ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի կշիռ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի թիվ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հաշիվ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի միավոր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի զրո չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի անսահմանություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հավիտենություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ամենակարողություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ամենագիտություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ամենուրեքություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի Աստված չունեի։

Ես ինձ համար ոչ մի դրախտ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի դժոխք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի սատանա չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հրեշտակ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի սուրբ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մեղք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգի չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մարմին չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ոսկոր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մազ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մորուք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի բեղ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ունքեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի աչքեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ականջներ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի քիթ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի բերան չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի շրթունքներ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ատամներ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի լեզու չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ծնոտ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի այտեր չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ճակատ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի գանգ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ուղեղ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի միտք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի գաղափար չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հասկացողություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ըմբռնողություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի գիտություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի իմացություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի իմաստություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հանճար չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի տաղանդ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ձիրք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի շնորհք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի կարողություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի ուժ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի զորություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հզորություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի զորություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի կենդանություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի կյանք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի մահ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվարք չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեհանգիստ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեհանգստություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեմաշություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեկտրտություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեպաշտություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեբուժություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեբանություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծություն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական ինստիտուտ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական կլինիկա չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական հիվանդանոց չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղատուն չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործուհի չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող խանութ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող խանութի վաճառավար չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող խանութի վաճառավարուհի չունեի։

Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող խանութի վաճառավարուհու հետ չունեի։ Ես ինձ համար ոչ մի հոգեվերլուծական դեղագործական ապրանքներ վաճառող խանութի վաճառավարուհու հետ ոչ մի հարաբերություն

որ եղած ըլլան ելմտական քաղաքականութեան սխալները, Աստրիոյ, Հունգարիոյ, Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ ներկայի տնտեսական դժուարութիւնները գլխաւորաբար ծագած են միեզերական տագնապէն եւ անոր պատճառներէն:

Տեղեկագիրը պէտք ցոյց կուտայ արագօրէն գործելու առաջքն առնելու համար ծանր անդրադարձումներու, եւ ելմտական նոր խառնակութիւններու, որոնց կրնան ենթարկուիլ եւրոպական պետութիւնները: Տեղեկագիրը պէտք կը շիշտէ պետութեանց երաշխաւորութեան տակ՝ միջազգային հրապարակի վրայ հանելու հատաքական փոխատուութիւն մը, որմէ պէտք է օգտուին զանազան պետութիւնները երկարատեւ պայմանաժամերով: Փոխառութենէն օգտուող պետութիւնները պէտք է ընդունին որ ելեւմուտքի ղեկավարութեան ու վարչութեան համար՝ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ցոյց տայ յարմար միջոցներ եւ ուղղութիւն: Պէտք է նաեւ սերտ եւ տեւական գործակցութիւն մը ստեղծել այն պետութեանց միջեւ, որոնք պիտի նպաստաւորուին այս միջազգային փոխառութենէն:

Թուրաբիի յուղարկաւորութիւնը

Իտալացի մեծ ընկերվարականին յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, Փարիզի մէջ: Յուղարկաւորներու թափորը կազմուած էր 15,000 անձերէ: Ծաղկեպսակներ ղրկած էին Ընկերվարական Միջազգայինը, Ֆրանսայի ընկերվարական կեդրոնը, Սէնի ընկերվարականները, իտալական ընկերվարական կուսակցութիւնը, Լիւքսէս նաեւ օտար ընկերվարական կազմակերպութիւնները:

Թափօրին կը մասնակցէին իտալական, ֆրանսական, եւ օտար ընկերվարական կազմակերպութիւններու պատուիրակները:

Դամբանականներ խօսեցան ֆրանսական, պելժ, գերման եւ իտալական ընկերվարական կեդրոններու ներկայացուցիչները: Մարդկային իրաւանց Լիկայէն կողմէ խօսեցաւ Վիկտոր Պաշ:

Հանգուցեալին աճիւնը դետեղուեցաւ Փէր-Լաշէզի մէջ:

Թիֆլիզի մէջ հիւանդանոց մը կ'ապրի

Ռիկայէն տրուած լուրի մը Համաձայն, մեծ Նրդեհ մը ծագած է Թիֆլիզի խորհրդային կարմիր Խաչի հիւանդանոցին մէջ: 10ի չափ հիւանդներ այրած են: Աւելից զոհ, բազմաթիւ հիւանդասահուհիներ ծանրապէս վիրաւորուած են, երբ կ'ուզէին պատուհաններէն վար նետուիլ, ազատելու Համար:

Լեհաստանի եղմտական կացութիւնը

Լեհաստանի նախագահը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետին եւ 1926էն ի վեր յաջորդաբար վարչապետութիւնը վարող բոլոր անձերուն հետ:

Նախագահներու այս խորհրդակցութեան ընթացքին, քննութեան առնուեցաւ երկրին ելմտական վիճակը: Ելմտական տարին վերջացած է 30 միլիոնի բացով մը, որ կը բացատրուի արտասահմանեան պարտքերու վճարումներով: Ու թէեւ կառավարութիւնը չափազանց սահմանափակած է ծախքերը, սակայն այլեւս, անկարելի է որ կարենայ նոր տուրքերու ենթարկել ժողովուրդը:

Այս խորհրդակցութեան ընթացքին, քննութեան առնուած են երկրին ելմտական բոլոր աղբիւրները: Սակայն դեռ որեւէ որոշում չէ տրուած:

Պարսկաստան զրկուած օդանաւէ

Գերմանական Եունկէրս ցուցը, որուն յանձնուած էր Պարսկաստանի օդային սպասարկութիւնը, դադրեցուց երթեւեկը, իր մնանկութեան հետեւանքով: Ընկերութիւնը ուներ օդանաւ կը բանեցնէր Պարսկաստանի մէջ, 30 գերման օդանաւորդներով եւ ունէր 9 կայան: Հինգ տարուան միջոցին 20 հազար ճամբորդ փոխադրուած էր եւ 800 Թոն բեռ՝ 1,530,000 մրոն տարածութեան մը վրայ, առանց ո՛ր եւ է վնաս պատճառելու: Այս կանոնաւորութեան շնորհիւ, պարսիկ ճամբորդներուն հիւրը 10էն բարձրացած էր հարիւրին 75ի: Պայմանագրութիւնը կնքուած է 1927ին, 5 տարուան համար, բայց Պարսկաստան ձգձգեց վերանորոգումը եւ ընկերութիւնն ալ դրամական դժուարութեանց մատնուեցաւ ինչպէս գրած ենք:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԾԱԽՈՒ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ծախու է բանուկ փողոցի մը մէջ կոկիկ նպարավաճառի խանութ մը ամիսպողական մեկնումի պատճառաւ: Տարեկան վարձք՝ 4600 ֆր. պայմ 9 տարի, բնակարանը եզկու լուսաւոր եւ օդաւէտ սենեակ, խոհանոց, տէպառտ եւայլն: Դիմել առաւօտները ժամը 10—12 եւ կէսօրէ վերջ 5—7, 119 Rue Pelleport, Փարիզ, (20) Méiro Pelleport.

Գործ կը փնտռէ Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներու մասնագէտ խոհարար, մը որ պիտի նաեւ պատրաստել ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ, Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան:

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՆԷ

„ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱ„

(5 արար)

7 Ապրիլ, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor — Métro Maubert-Mutualité

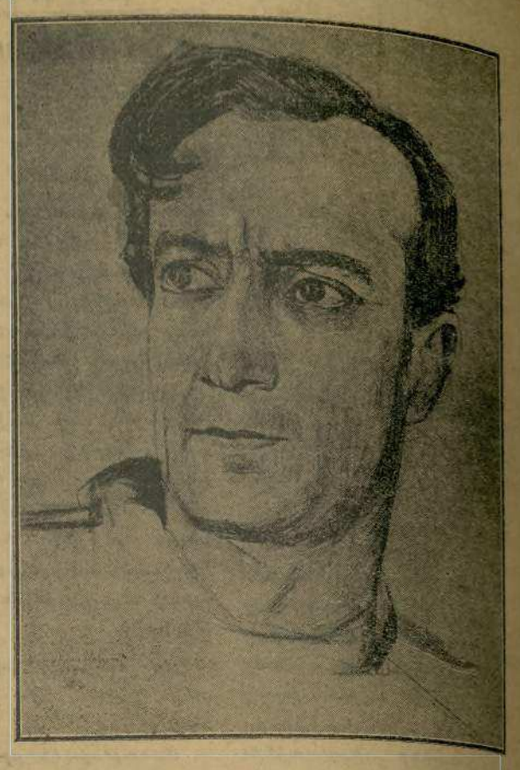
Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Գայեանէ, Պ. Պ. Վ. Փափազեան, Ա. Գմբէթեան, Կօթիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ թատրոնին կից

Ոչ ոքի տոմսակ չի ղրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(որ պիտի կատարէ ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱի դերը)

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Միութեան, 24 Ապրիլ, կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին, Salle Horticulturի մէջ, 84 Rue de Grenelle:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Միութեան 9 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին Գ. Թադապետարանի սրահը:

Մանրամասնութիւնները ժամ օրէն:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

9 Ապրիլ, Շաբաթ գիշեր, Պրէպան Մարսէյլի սրահը, հովանաւորութեամբ ազգ. իշխանութեան եւ նախագահութեամբ Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ԻՐԻՍ ՊԻԻԼՊԻԻԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ՖԻԼԻՔ ԱՂԱԶԱՐՆԱՆի (Լութակ), եւ Mr. JEAN-MASSONի (դաշնակ)

Վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին

Salle Chopin, (Maison Pleyel) — 8 Rue Daru, Paris

Հայկական երգեր՝ Կոմիտաս վարդապետէ եւ Պ. Աբայ Պարթեւեանէ

Եւրոպական երգեր՝ Հէնտէլ, Մոցարթէ, Շուպէրթէ, Շումանէ, Տօնեցէթթիէ, Փատէրէվսքիէ, եւայլն:

Գին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք

Տոմսերը կը ծախուին «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51 Mr. le Prince եւ հայկական ճաշարանները:

Հայ Աւիւներու միութեան ցեղակոյթը

Այս կիրակի ժամը 2.30ին 8 Rue Jean Goujon, Métro Champs Elysée

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ — ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Կը ժամնակցի ՆՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ — Մուտք՝ 10 եւ 5 ֆրանք

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՓՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼԷ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐՁԵՐ

221 rue Lafayette-PARIS

Ցայգրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ըլլալ ձեր տպագրած նուագներուն վրայ: Թոփալեան եղբարք կրնան տալ այդ յատկութիւնները ձեզի, որ մատղելով իրենց արուեստն ու ճաշակին

Téléphone Nord 76-61

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրաձկէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Չակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Ցելադրական եւ ֆրէնեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. Թաճճեան:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ Դուշ հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոյ. Քոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան վներ. հիւանդութիւն եւ վարիքի: Ա... 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՓԷՖԱՆ ՑՎԱՅԳ

Շատերը այնքան անհաճոյ կը թուէին իրենց կոշտութիւնով եւ ագահութիւնով որ ակնարկս խոյս կուտար անոնցմէ, ինչպէս անվայել բանէ, բայց ամէն նոր ձեռք որ կը յայտնուէր սեղանին վրայ ինծի համար դէպք մը եւ հետաքրքրութիւն մըն էր: Յաճախ կը մտածէի նայիլ անոր համապատասխանող դէմքին որ վիզին վրայ դամուած կը մնար, անշարժ, աշխարհիկ պաղ դիմակի մը պէս, սմօքինկի շապիկի մը կամ փայլուն կոկորդի մը վերեւ:

Ուրեմն, այդ իրիկունը կապիտօ մտած ըլլալով, լեփ լեցուն երկու սեղաններու քովէն անցնելէ ու երրորդի մը մօտենալէ ետքը, այն վայրկեանին երբ քանի մը ոսկի կը պատրաստէի, զարմացումով լսեցի, բոլորովին մոնջ ու լարուած դադարի պահուն, որուն մէջ կարծես թէ լռութիւնը կը թրթռայ, դադար մը որ կը ստեղծուի, երբ գնդակը կանգ առնելու արդէն պատրաստ, այլեւս երկու թիւերու մէջ միայն կը տատանի, լսեցի կ'ըսեմ, ճիշդ դիմացս, արտակարգ աղմուկ մը, ճարճատիւն մը եւ կրճտուք մը, կարծես թէ փշրուող յօդակապերէ առաջ եկած: Ակամայ սեղանին միւս կողմը նայեցայ ապշահար: Եւ տեսայ հոն (սարսափեցայ արդարեւ) երկու ձեռքեր որոնց նմանը երբեք չէի տեսած տակաւին, այ ձեռք մը եւ ձախ ձեռք մը որոնք իրարու կառչած էին, իրար բզքտող կենդանիներու պէս եւ կատաղօրէն իրար կը սեղմէին եւ իրարու կը դիմադրէին, այնպիսի դաժան ու պիրկ ձեւով մը որ մատնոսկրերուն յօդակապերը կը կրճատային չոր աղմուկովը ընկոյզի մը զոր կը կոտրենք:

Շատ հազուագիւտ զեղեցկութիւնով ձեռքեր էին անոնք. արտակարգօրէն երկայն, արտակարգօրէն բարակ եւ սակայն չափազանց կարծր դնդերներով,— շատ ճերմակ ձեռքեր, ծայրը ժժգոյն եղունգներ՝ սամափեայ եւ նրբօրէն կլոր երեսներով: Անոնց նայեցայ ամբողջ իրիկունը, այո՛, անոնց նայեցայ միշտ նոր զարմացումով մը, այս արտակարգ ձեռքերուն. իրապէս եզական: Բայց ինչ որ զարմացուց զիս նախ այդքան զարհուրելի կերպով, անոնց տենդն էր, խօլ կիրքէ արտայայտութիւնը, իրար սեղմելու եւ իրարու հետ կռուելու անոնց ջղային պրկումը: Անմիջապէս հասկցայ, հոս ուժով զեղուն մարդ մըն էր որ իր կիրքը կը կեդրոնացնէր մատներուն ծայրը, որպէսզի ան չպալթեցնէ իր ամբողջ էութիւնը: Եւ հիմա... այն րոպէին երբ գնդակը ինկաւ ծակին մէջ, չոր ու աղօտ աղմուկով մը եւ երբ քրտփփէն թիւը պռոաց... այդ րոպէին երկու ձեռքերը իրարմէ յանկարծ բաժնուեցան, միեւնոյն գնդակով մահացու վիրաւոր երկու կենդանիներու պէս:

Անոնք ինկան, երկուքն ալ, ճըշմարտապէս մեռած ու ոչ թէ միայն ոպաձած, անոնք ինկան վհատութեան եւ հիասթափութեան այնպիսի շեշտուած արտայայտութիւնով մը, կարծես մահամերձ շանթահարներ, որ իմ խօսքերս անկարող են նկարագրելու դայն: Վանդի ո՛չ ատկէ առաջ եւ ո՛չ ալ ատկէ ետքը երբեք չտեսայ այդքան խօսուն ձեռքեր որոնց մէջ իւրաքանչիւր դնդեր կարծես թէ բերան մըն էր եւ ուր կիրքը դրեթէ շօշափելիօրէն կը պոռթկար բոլոր ծակտիքներէն:

Պահ մը անոնք երկուքն ալ փըռուած մնացին կանաչ ասուիին վրայ, ծովափը ինկած ծովամարդերու պէս թոյլ ու անկենդան: Յետոյ անոնցմէ մէկը, աջը, սկսաւ տաժանագին վերցնել իր մատներուն ծայրը. դողդողդողդ ան, կծկուեցաւ, ինքն իր շուրջը դարձաւ, վարանեցաւ, շրջանակ մը գծեց եւ վերջապէս ջղայնոտութիւնով յափշտակեց կտոր մը զոր վրանոտ երեւոյթով մը զլորեց բթամատին եւ ցուցամատին ծայրերուն մէջտեղը, փոքրիկ անիւի մը պէս: Եւ յանկարծ այս ձեռքը լռվազի մը պէս կորացաւ, կատուի պէս կռնակը ուռեցնելով եւ նետեց կամ աւելի ճիշդը զրեթէ թքաւ իր բռնած հարիւր ֆրանքնոց կտորը սեւ քառակուսիին մէջտեղը: Անմիջապէս կարծես ազդանշանի մը վրայ, լուդումը տիրեց նաեւ ձախ ձեռքին վրայ որ անչարժ մնացեր էր· վեր ելաւ ան, սահեցաւ, նոյնիսկ սողաց, եթէ կարելի է այսպէս ըսել, դէպի եղբայրական ձեռքը բոլորովին դողդողուն, զոր նետելու իր շարժումը կարծես թէ յոդնեցուցած էր եւ երկուքն ալ հիմա բոլորովին սարսուռն քով քովի էին, երկուքն ալ, ակռաներու նման որոնք ներժոլեան սարսուռին մէջ մեղմօրէն կը կափկափին, սեղանին վրայ կը թափահարէին իրենց յօդակապերով, առանց աղմկելու: Ո՛չ, երբե՛ք երբե՛ք տակաւին չէի տեսած ձեռքերու այդքան արտակարգօրէն խօսուն արտայայտութիւն մը, լուդումի եւ պրկումի այդքան ջղաձգտական (spasmodique) ձեւ մը: Այս տեսարանէն դուրս ինչ որ կ'անցնէր կը դառնար այս մեծ կամարին տակ, որահներէն լեցնող շշուկը, քրտփփէներու աղմկարար ճիչերը, երթ ու դարձը մարդոց եւ նոյնիսկ գնդակին որ, հիմա բարձրէն նետուած ըլլալով, դիւահարի մը պէս կ'ոռոտէր փայլուն յատակով իր կլոր վանդակին մէջ,— այս ամբողջ բազմութիւնը տպաւորութիւններու որոնք կը խառնակուին եւ խառն ի խուռն իրարու կը յաջորդեն, սաստիկ չարչարելով չիզերը, այս բոլորը, յանկարծ, մեռած ու անշարժ կը թուէին ինծի, այս երկու ձեռքերուն քով, դողդողուն ու շնչասպառ կարծես հեւասպառ՝ ապաստի ոռոզուժով, դաղտար ու սարսռուն, այդ բացառիկ ձեռքերուն քով, որոնց կերպով մը, կը կախարդէին զիս ամբողջ ուշադրութիւնս յափշտակելով:

Բայց վերջապէս, ա՛լ չկրցայ դիմադրել. պէտք էր որ տեսնէի մարդը, տեսնէի դէմքը որ կը պատկանէին այս մոգական ձեռքերը եւ անձկագին (այո՛, ճշմարիտ անձկութիւնով մը, որովհետեւ այդ ձեռքերը կը սարսափեցնէին զիս) ակնարկս սահեցաւ յամրօրէն վերեւ, մինչեւ նեղ ուսերը: Եւ դարձեալ, սարսափի պահ մը ունեցայ. վասն զի դէմքը կը խօսէր ձեռքերու լեզուով անսանձ ու ժոլեզնօրէն զեղուն, տայտայտութիւնը սարսափելի ինչ տաղտութեան եւ թէ մխիթարական ու զրեթէ իդեական զեղեցկութիւն

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխսլովաքիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ԱՊՐԻԼ 1932

6 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1846

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՊԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ, 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՅՍՕՐ ԿԱՆԽԻԿ, ՎԱՂՆ ԱՊԱՒԻԿ

կսկծալի հարց մը արծարծեր էինք Մարտ 31 ին — «ԿԸ ՀԱՏՆԻՆ ԲԱԼԱԿ - ԲԱԼԱԿ»:

«Առողջ կեանք»ի խմբագիրը, որ «մեծ յուզումով» կարդացեր է այդ երկու խօսքը, մեր ուշադրութեան կը յանձնէ պարագայ մը.

— «18 տարիէ ի վեր Թոքախտով վբադած ըլլալուս, փորձառաբար գիտեմ թէ ի՛նչ քան խոշոր տոկոս մը կը վճարենք այս անողոք ախտին, որու դէմ օգտակարութեամբ եւ խիզախօրէն պայքարելու միակ եւ միակ միջոցն է նախ ՆՈՐԱՅԻՆՆԵՐԸ ՓՐԿԵԼ ԱՆԿէ: Այսօր հասկցուած է գիտակա. նորէն թէ երիտասարդներու ջիւծախտը յաճախ անոնց մանկութեան ատեն ունեցած վարակման կրկնաբորբոքումն է: Ըլլեմն, եթէ ներկայ սերունդը պատասխանատուութիւն չի պիտի ունենայ ջարիքին արմատը կարելով միայն վերջ կրնայ գտնել չարիքը»:

Մեր պաշտօնակիցը, իբրեւ բժիշկ, միեւնոյն ատեն իր աջակցութիւնը կը խոստանայ այն բոլոր միջոցներուն զորս առաջարկեր էինք, եւ կը թելադրէ որ մենք ալ ուժ տանք Քալմէթեան հակահիւծախտային պատուաստին:

Մեզի ծանօթ են հայ բժիշկներու կատարած աշխատանքները՝ «Բուժակ»ով, «Բուժանք»ով, «Առողջ կեանք»ով եւ ուրիշ հրատարակութիւններով:

«Յառաջ»ն ալ, իր հրատարակութիւնէն ի վեր, միշտ ունեցած է բժշկական բաժին մը, ուր նորութիւններ կը հաղորդուին, խորհուրդներ կը տրուին կարելի եղածին չափ դիւրամատչելի խմբագրութեամբ: Դեռ վերջերս հրատարակեցինք նոր շարք մը՝ յատկապէս Թոքախտի մասին:

Այս բոլորը լա՛ւ: Եւ պէտք է շարունակուին անվհատ:

Մեր ժողովուրդը դժուար կը վարժուի նորութիւններու, բայց թափուած ճիգերը միշտ արդիւնքի մը յանգին: Այլապէս, դժուար թէ մէկ հատ իսկ բժշկական թերթ ունենայինք: Մինչդեռ, միշտ ալ քանի մը հատ միաժամանակ ունեցած ենք: Առանց յիշելու կովկասեան հրատարակութիւնները եւ այսօրուան Հայաստանի առողջապահական թերթը:

×

Բայց, մեր յուզած հարցը բոլորովին ուրի՛շ բան է:

Օրուան այս ժամուն, հիւծախտը արմատէն կտրելու խնդիրը չէ որ կը զբաղեցնէ մեզ:

Այդ կը թողունք բժիշկներուն եւ գիտնականներուն, ինչպէս եւ ծողներուն, — անոնց որ նորածիններու հոգն ունին:

Եթէ ճիշդ է որ Քալմէթի շիճուկով արմատապէս եւ ընդմիշտ կը փրկուին բոլոր երախաները, — ինչո՞ւ չօգտուիլ այդ օրհնութենէն:

Մանաւանդ որ, ձրի է եւ մատչելի: Մենք ալ առիթ ունեցած ենք տալու փարիզի հասցէները, եւ կ'արժէ միշտ յիշեցնել բոլոր հայրերուն, մայրերուն կամ խնամակալներուն, որպէսզի թօթափին անհոգութիւնը:

Ուրեմն, խօսք չկայ այս մասին եւ մենք արտանց կը շնորհաւորենք բոլոր անոնք որ գրաւոր կամ բանաւոր քարոզութեամբ, այլ մանաւանդ գործնապէս կ'աջակցին Քալմէթեան պատուաստին ժողովրդականացման: Մենք նոյն իսկ պիտի առաջարկէինք որ տեսակ մը զօրաշարժ հրատարակէին մեր բոլոր բժիշկները, որպէսզի քնացողները արթնանան, ծնողք ըլլան թէ բժիշկ:

Իսկ ի՞նչ ընել անոնց որ արդէն վարակուած, կը ծիւրին բարակ-բարակ...

Ինչպէս փրկել այն երիտասարդները — ընդհանրապէս 18 — 35 տարեկան — որոնց կուրծքին տակ արդէն կը բանի բարակ ցաւը, փոթլով, քրքրելով արագ-արագ...

Մեզի համար ա՛յս է բուն հարցը: Եւ ա՛յստեղ պէտք է կեդրոնացնայ բոլորին մտահոգութիւնը:

Ախտը կը ճարակի անընդհատ, եւ մենք այսօր գաղափար անգամ չունինք հիւանդներու թիւին կամ կացութեան մասին:

Իւրաքանչիւրն իր շրջապատը միայն գիտէ: Մէկ ալ, մահէն յետոյ է որ կ'իմանանք շատ բան: Մենք երիտասարդներ գիտենք որ հայկական շրջանակէ անգամ կը խուսափին, որպէսզի մարդ չիմանայ իրենց լուռ տառապանքն ու ծիւրումը:

Ընդեալ անգամ բացատրեցինք թէ չենք հաւատար խոշոր ծրագիրներու, եւ թէ շատ ուշ է, սպասելու համար ունեւորի մը բարեհաճութեան:

— «Անհրաժեշտ է ցանց մը, համատարած եւ խոր ցանց մը, ձակատ յարդարելու համար բարակ ցաւին դէմ: Ի նպաստ անոր գոհերուն»:

Ի՞նչպէս գործի վերածել այս բանաձեւը:

Այստե՛ղ է որ «Առողջ կեանք»ի խմբագիրը եւ բոլոր բժիշկները, բժշկական Միութիւնն ու կարմիր Խաչերը պէտք է ասպարէզ նետուին, ելք մը գտնելու համար:

Եթէ բոլորն ալ ըմբռնեն տագնապին լրջութիւնը եւ ձեռք ձեռքի տան, անշուշտ կարելի է հիմը դնել որոշ ձեռնարկներու:

Օրհնակ, դժուա՞ր է ամսական գումար մը տրամադրել, որով թիւով հիւանդներ պատսպարելու համար գաւառական ապաքինարաններու մէջ:

Կամ, դիւրութիւն չկա՞յ 8-10 անճար երիտասարդներ փոխադրելու Լիբանան, ուր ունինք ապաքինարան, եւ ուր շատ աւելի ձեռնտու են պայմանները:

Անհերելի է աւելի խեղճ երեւալ քան ճղակտոր Պոլիսը, որ նոյնքան ժողովուրդ ունի որքան Ֆրանսահայ գաղութը: Իսկ բախտաւորներով, ունեւորներով, միլիոնատէրներով գիւղ մըն է հայկական փարիզին քով:

Ինչ մը շուկայական է ասացուածքը.— Այսօր կանխիկ, վաղն ապառիկ:

Բայց, բուն բնորոշումն է տիրող կացութեան:

Նախ այսօրուանը փրկենք, վաղուանը ինքնին կը փրկուի:

Իսկ փրկելու համար, անհրաժեշտ է գործել: Անհրաժեշտ է գտնել նոր շիճուկ մը,— գործակցութիւն եւ աշխատանք:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐՈՒԵՍՏ ՀԱՅՏՈՅՈՒԹԵԱՆ

ցարգա՛նք վարպետիս, նոյն իսկ եթէ ոամկավար ըլլայ:

Ու ջօպանեան, եթէ ոամկավար է, բայց իմ սկզբունքս ալ՝ սկզբունք է, որ յարգանք կը պարտադրէ ինձ՝ հանդէպ անուրանալի տաղանդին՝ որուննայ ալ ըլլայ:

Այ՛ մեծ ինչո՞ւ պարտք կը սեպեմ հրապարակաւ, անչափ ու անհաշիւ հիացումս յայտնել անոր, մեծամեծ ու ամենագէտ բազմագրին, որ հայհոյութեան ամենէն կոպիտէն մինչեւ ամենէն նուրբը՝ գիտէ ճշմարիտ արուեստի մը դրոշմովը գեղակերտել:

Հասարակ մահկանացուներու հայհոյութիւնը, յաճախ, գեղիկ բացագանչութիւն մըն է, կոպիտ որակական մը, կամ արհամարհական քնարշում մը:

Պ. ջօպանեան որ հաւասար տադանդով ու առատութեամբ կը մշակէ հրապարակային արժէք ներկայացնող բոլոր նիւթերը, գիտէ գրչի մէկ հարուածով ի մի ծուլել հայհոյութեան բոլոր յատկանիշները...: Իր հայհոյութիւնը միայն գեղիկ բացագանչութիւն մը չէ: Այլ նաեւ, դասական զարմանքի եւ աւետարանական գայրոյթի սաստ մը՝ որ մերթ՝ անէծքի որոտագոռ շանթեր կ'արձակէ:

Բայց ջօպանեանի հայհոյութեան գեղեցկութիւնը ատով չի վերջանար:

Եթէ ո՛չ, ի՞նչով պիտի տարբերէր մեր ծանօթ «լէպլէպիճի»էն, որ գիտէ, յաճախ, ինքնատիպ գիւտերով պատկերացնել այդ կարգի խօսակցութիւնները:

Պ. ջօպանեանի հայհոյութեան որակական մասը սերտորէն կը կապակցի՝ ենթակային բնորոշման: Այդ տեղ է որ ներկնակը՝ կը յայտնէ կենդանական ու հոգեբանական աշխարհի խոր իմտութիւն մը եւ խորախորհուրդ փորձառութիւն մը: Շոն ուր ջօպանեան կ'որակէ իր ենթական, խորաթափանց միտք մը միայն կ'ըմբռնէ թէ ան պարզապէս կը բնորոշէ: Բայց կը բնորոշէ ո՛չ թէ իբր պաղ գիտնական մը, այլ իբր գերգգայուն բանաստեղծ, որ իր ջղային դրութիւնը կը յանձնէ ներշնչման փոթորկածին մղումներուն:

Պ. ջօպանեանի հայհոյական արուեստն ուրեմն, միայն փորձառական չէ: Չէ հիմնուած մի միայն ինքնաժշակման ու մարզանքի յաժառ ձիգերու վրայ: Ստացականը, առաւելապէս կ'օգտագործէ ճոխ ու անընպատ բուսեղան մը տուրքը՝ մանաւանդ:

Չէ՞ք հաւատար:

Միասին կարդանք մէկ քանի հատուածներ՝ ջօպանեանի «հոյակապ» եւ «գմայլելի» պատասխանէն առ Զիճունի:

ԹԱՐՏՈՒՂ

Բանտարկեալներ կ'ապրին Ռուսիոյ մէջ

Ռուսական սահմանագլուխէն վարշաւիա տրուած լուրերու համաձայն, կրայսքայի կէփէուի յատուկ կայանին մէջ ծագած հրդեհի մը, գարիւրելի հետեւանքներ ունեցած է: փայտաշէն խրճիթներու մէջ, խորհրդային իշխանութիւնները բանտարկած են այն փախստականները որոնք կը փորձէին լեհական կամ լեհոն սահմանագլուխն անցնիլ: Խրճիթներէն մէկուն մէջ՝ ուր *150* բանտարկեալներ կային, հրդեհ ծագեցաւ: կայանին հրամանատարը կը բացակայէր այդ պահուն եւ պահապանները չհամարձակեցան դռները բանալ եւ բանտարկեալները ազատել:

Երբ կը փորձուին կրակը մարել, բանտարկեալները կը ջանային պատուհաններէն նետուիլ: Սակայն սարսափահար, սկսան իրարու հետ կռուիլ պատուհաններուն առջեւ, անցնելու համար: Երբ վերջապէս, բանտին գլխաւորը հասաւ եւ դռները բանալ տուաւ, 70 հոգի այրած էին. իսկ մնացեալները նուաղած:

Բանտարկեալներ կ'ապրին Ռուսիոյ մէջ

Ռուսական սահմանագլուխէն վարշաւիա տրուած լուրերու համաձայն, կրայսքայի կէփէուի յատուկ կայանին մէջ ծագած հրդեհի մը, գարիւրելի հետեւանքներ ունեցած է: փայտաշէն խրճիթներու մէջ, խորհրդային իշխանութիւնները բանտարկած են այն փախստականները որոնք կը փորձէին լեհական կամ լեհոն սահմանագլուխն անցնիլ: Խրճիթներէն մէկուն մէջ՝ ուր *150* բանտարկեալներ կային, հրդեհ ծագեցաւ: կայանին հրամանատարը կը բացակայէր այդ պահուն եւ պահապանները չհամարձակեցան դռները բանալ եւ բանտարկեալները ազատել:

Երբ կը փորձուին կրակը մարել, բանտարկեալները կը ջանային պատուհաններէն նետուիլ: Սակայն սարսափահար, սկսան իրարու հետ կռուիլ պատուհաններուն առջեւ, անցնելու համար: Երբ վերջապէս, բանտին գլխաւորը հասաւ եւ դռները բանալ տուաւ, 70 հոգի այրած էին. իսկ մնացեալները նուաղած:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Դէպի Դանուբեան Դաշնակցութիւն

Լոնտոնի տեսակցութիւնը

Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ վարչապետներուն տեսակցութեան մասին հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ.— «Տեսակցութիւնը գլխաւորապէս ուղղուած էր տնտեսական եւ ելմտական դժուարութեանց շուրջ, որոնց բաւ դարձաւ տնտեսական եւ ելմտական դաշնակցութեան մը հիմնադրութիւնը: Երկու երկիրներու նախարարապետները համաձայն եղան ընդունելու որ իրենց քննած հարցերը կրնան լուծուիլ միայն միջազգային հաշգամանք ունեցող ընդհանուր համաձայնութիւններով: Այս համաձայնութիւններուն համար էական է, սերտ եւ մտերմական գործակցութիւն մը չորս պետութեանց միջեւ, որոնց ներկայացուցիչները պիտի հաւաքուին չորեքշաբթի օր»:

Զեկոյցը կը յայտնէ թէ չորս պետութեանց ներկայացուցիչներու դումարումը անմիջապէս տեղի ունենալուն, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները որ եւ է որոշում չեն տուած քննուած հարցերուն մասին, բայց այն համոզումը գոյացուցած են թէ երկու կողմի տեսակէտներու պարզաբանումը եւ բացատրութեանց փոխանակումը՝ պիտի դիւրացնէ չորսերու խորհրդակցութիւնը:

Զեկոյցը կը վերջանայ յայտնելով.— Անգլիական եւ Ֆրանսական կառավարութիւնները այն յոյսը կը յայտնեն թէ կարելի պիտի ըլլայ արագ միջոցներու մասին համաձայնելով, իրականացնել դանուբեան պետութեանց տնտեսական մերձեցումը:

Այս տեսակցութեան մասին, Անգլիոյ վարչապետը կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն.— Մեր կարծիքներու փոխանակութիւնը կը հաստատէ թէ կատարելապէս գիրար կը հասկնանք եւ թէ վճռած ենք համաձայնութեան մը գալ չորս պետութեանց խորհրդաժողովին մէջ: կ'ընդունինք որ ամէն մէկ պետութիւն չի կրնար հարցին նայիլ նոյն անկիւնէն. բայց համոզուած ենք թէ կարելի է բոլոր ջաիերը հաշտեցնող համաձայնութիւն մը: Դանուբեան պետութեանց տնտեսական գործակցութեան շուրջ տեղի ունեցած վիճաբանութիւնները ցոյց տուին թէ մէկ կամ միւս կողմը չի փափաքիր որեւէ պետութիւն դուրս ձգել՝ քաղաքական պատճառներով:

Չորս պետութեանց խորհրդակցութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր կէսօրէն վերջ, Լոնտոնի մէջ:

Թուրքիա եւ Դանուբեան կարկանդակը

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի մէջ կարեւոր փոխառութիւն մը կնքելու իր ձեռնարկներէն յուսախաբ, Թուրքիա կը ջանայ բան մը փրցնել կարկանդակէն: Իրօք, Պոլսէն «Թայմս»ի ղրկուած հեռագիր մը կը հաղորդէ.— Դանուբեան դաշնակցութեան ծրագիրը կասկածներ արթնացուցած է Թուրքիոյ մէջ, ուր կը կարծեն թէ անոր իրականացումը պիտի արգիլէ Պալքանեան Միութեան մը կազմուիլը, որուն պիտի կրնային կապուիլ Թուրքիա եւ պալքանեան ուրիշ պետութիւններ:

«Սղերգի երեսփոխանը Մահմուտ պէյ, կը գրէ այսօր (4 ապրիլ) կէս պաշտօնական «Միլլիյէթ»ի մէջ.

— Եթէ ծրագիրն իրական նպատակն է պաշտպանել կեդրոնական Եւրոպայի մտաեռնական շահերը, պէտք է նոյնպէս նկատի ունենալ թէ Մերձաւոր Արեւելքի պետութիւնները նման պաշտպանութեան մը պէտք ունին»:

Տեսակ մը «անտես մի առնէք»...

Ռուսաճախոնական կռիւի վախեր

Թզում Մոսկուայի եւ Նանիիի միջեւ

Թոքիոյէն տրուած լուրի մը համաձայն, մանչուրիա որոշած է դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզել Զինաստանի հետ:

Իսկ Թարպինէն տրուած լուրերու համաձայն, մանչուրիական մամուլը կը հաղորդէ թէ Ռուսիա Սիպերիոյ ճամբով մինչեւ զինուորական կայանները ու ծովային շրջանները կը դրկէ զրահապատ ինքնաշարժներ, հրասայլեր, օդանաւեր եւ օգնական ուժեր:

Այս բոլոր փոխադրութիւնները ենթադրել տուած են թէ ռուսեւճափոնական նոր պատերազմ մը անկարելի չէ:

Երկ Հիթլեր յաղթեր...

Մարտ 13ի Նախագահական ընտրութեան առթիւ, Հիթլերի պատրաստած դաւին մասին, հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը տրուին Պավիերայի մամուլի դիւանին կողմէ հրատարակուած տեղեկագրին մէջ.— Հիթլեր պիտի յաղթէր, կ'ըսէ տեղեկագիրը. Հիթլեր պէ՛ոք է որ մարտ 13ի կէս գիշերին իշխանութիւնը գրաւէր Պավիերայի մէջ: Այս էր Հիթլերի կուսակիցներուն եւ անոնց պետերուն մտքին մէջ խարսխած ամուր հաւատքը:

Հիթլերի յաղթանակին մասին, հաւատքը այնքան զօրեղ էր որ իր կուսակիցներէն շատերը, յուսալով որ տնտեսական բարգաւաճման շրջան մը պիտի վերսկսի, չէին վարանած իրենց անձնական գումարները մսխել իրենց պետին յաջողութեանը համար, յետոյ անշուշտ աւելիովը գանձելու հաւատքով:

Շամաձայն այս տեղեկագրին, հիթլերեան դաւադրութեան ծրագիրը նախատեսած էր Պավիերայի բոլոր պաշտօնատուներուն գրաւումը: Յեղ ցանկերը պատրաստուած էին, մէջտեղէն վերցնելու համար հիթլերի հակառակորդները:

Քրուսիական ոստիկանութեան ձեռք անցած կարգ մը փաստաթուղթեր կը հաստատեն թէ՝ հիթլերեանները դաւադրութիւն մըն ալ պատրաստած էին փրուսիոյ մէջ իրագործելու համար, եթէ հիթլեր յաղթէր մարտ 13ին:

× Լայփցիկի մէջ ձառ մը խօսելով, հիթլեր յայտնեց թէ տակաւին վեց տարի պիտի պայքարի յաղթակը ձեռք ձգելու համար, եւ եթէ բախտը իրեն չժպտի, երկրին ձակատագիրը պիտի յանձնէ Ամենակարողին...

Երաշտութիւն եւ սով Կիպրոսի մէջ

Նիկոսիայէն կը գրեն «Թայմս»ի.— *Կիպրոսը անձրեւի երես չէ տեսած անցեալ փետրուարէն ի վեր եւ կացութիւնը տագնապալի է նորէն: Գիւղացիները Նիկոսիա կը բերեն իրենց սովահար անասուններն եւ կը ծախեն ո՛ր եւ է գնով: Յաճախ անասուններն անօթութենէն կ'իյնան կէս ճամբան: Արդէն իսկ ահաւոր է դիւղացիներուն վիճակը եւ այս տարին աղիտալի պիտի ըլլայ: Ծորերնր երկու ժամուն չափ բարձրութիւն ունի եւ արդէն կը չորնայ: Եթէ մօտերս անձրեւ չգայ, հնձելիք ցորեն չպիտի մնայ, որովհետեւ արեւը այրած, մրկած պիտի ըլլայ զայն: Հազիւ մէկ ամիս մնացած է սովորական հունձերն:*

Գիւղացին ոչ գրամ ունի, ոչ ալ ուտելիք եւ շատ մը ընտանիքներ սովի մատնուած են: Գարիի հունձերը ոչնչացած է ամբողջովին միայն հրաշք մը կրնայ փրկել ցորենը: Սովորաբար 45-50 սուերլին արժող անասուններ հիմա սուերլինի կը ծախուին: Հազարաւոր ոչխարներ եւ զառիթիւ անդործներ կան, իսկ յարդին գինը ոսկիներ հազար աւելցած է:

Աւերածութիւնը

Աշխատանքի նախարարարուեստեան վերջին վիճակագրութեան համաձայն մարտ *26* ին, իբր նպաստընկալ արձանագրուած անգործներու թիւն էր ամբողջ Ֆրանսայի մէջ *303,218*, որոնց *60,13*ը կիներ: Անցեալ շաբթու այդ թիւն էր *305,496* հոգի:

Մօտ մէկ տարիէ ի վեր ուրեմն, առաջին անգամ ըլլալով, արձանագրուած անգործներու թիւը նուազում մը ցոյց կուտայ:

Անցեալ շաբթու, ուրեմն, յաւելման փոխարէն, արձանագրուած է *2278*ի նուազում մը:

Անգլիոյ անգործները

Անգլիոյ աշխատանքի նախարարութեան վերջին վիճակագրութեան համաձայն, ու մարտ *21*ին, անգործներու թիւն էր *2 567,332*, ըսել է *134* հազարի նուազում մը նախորդ ամսուան վրայ:

Բիգա Շահի դատը գերման ւսահուիին դէմ

Պերլինի պատժական դատարանին առջեւ տեղի ունեցաւ հետաքրքրական դատ մը:

Դատ բացողն է Պարսկաստանի Բիգա Շահը, որուն կողմէ, դատարան ներկայացած են անշուշտ, իր փաստաբանները: Հակառակորդներն են գերման չորս լրագրողներ եւ պարսիկ ուսանող մը:

Բիգա Շահ, նկատելով որ ինքը եւ իր կառավարութիւնը անարդուած են Պերլին հրատարակուող պարսկերէն թերթի մը յօդուածներով, — արտատպուած գերման երկու թերթերէ — Պերլինի պարսիկ դեսպանատան միջոցաւ դատ բացած էր լրագրողներուն դէմ:

Գերմանական դատարանը ամէնէն առաջ, նկատած էր թէ այդ դատը չի՛նայր իր իրաւասութեան տակ: Երկար բանակցութիւններէ յետոյ սակայն, դատարանը ընթացք տուաւ դիմումին:

Հսկայ բազմութիւնը որ խռնուած էր դատարան, յուսախաբ եղաւ: Որովհետեւ, հաղիւ դատավարութիւնն սկսած, նախագահը դնելիք նիստ յայտարարեց ու սրահը պարպել տուաւ:

Մեղադրեալները անպարտ արձակուեցան:

Բոլշեւիկեան ձեռնարկ մը ձախողած

Բոլշեւիկները ահագին աղմուկով աւետեցին ինքնաշարժի ամենամեծ գործարանին բացումը՝ Նիժնի Նովկորոտի մէջ: Վերջին լուրերու համաձայն, այս ձեռնարկը ձախողած կարելի է համարել: կեդր. կոմիտէն հրամայած է պաշտօնական քննել կուսակցութեան Նիժնի Նովկորոտի քնդկ. քարտուղարը, որովհետեւ չէ կրցեր կարգ-կանոն հաստատել բանուորներուն եւ պաշտօնեաներուն մէջ: Արդէն երեք ամիս անցած է գործարանին բացումէն ի վեր, բայց գործարանը չի բանիր:

Այս առթիւ պարսաւանքի բանաձեւ մը քուէարկուած է կեդր. կոմիտէի ժողովին մէջ: Գլխաւոր դժուարութիւններէն մէկն է մեծաղ ճարելու անկարելիութիւնը: կոմիտէն հրամայած է կտրուկ միջոցներ ձեռք առնել մեծաղ ճարելու համար, «հարուածային կարգով»: Երեք ամսուան համար քննիչ մարմին մը նշանակուած է, որպէս զի երեւան հանուին այն անձերը որ պատասխանատու են այս տարուան ճարտարագործական ծրագրին ձախողման համար:

Թրքական հերոսը

փարիզի Թրքական դեսպանատունը մամուլին յանձնած է հետեւեալ հերքումը:—

1922 մարտ 15ի «Լը քօ տը փարի»ի թիւին մէջ հրատարակուած թղթակի մէկ հեռագրին համաձայն, Թէվֆիք Բիւշտի պէյ, զինաթափութեան ժողովի Թրքական պատուիրակութեան մասնակցելէ վերջ, Թուրքիա վերադարձին, մեղադրուած է դաւադրութեան մը մասնակցութեամբ:

Թրքական դեսպանատունը արտօնուած է բացարձակապէս հերքելու այս լուրը, որ բոլորովին անհիմն է:

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ԱՌԹԻԻ

Հռաւիմներ եւ տեսակիցներ

Marchons, marchons... կ'երգէ Ֆրանսացին իր ազգային քայլերգով, դէպի արդարութեան ու հաւասարութեան վեհ սկզբունքները։ Ժողովրդային լայն հոգեբանութիւն մը հիմնաւորուած ու ժառանգական ուժեղ գծով մը զարձած է ազգային ընորոշող յատկութիւն մը։ Ներելի չէ ետ երթալ, անգամ տեղին վրայ շարժիլ, այլ միշտ յառաջ, դէպի յառաջդիմութիւն։

Ընտրութեանց ժամանակ քուէարկողներէն շատերը առաջին շրջանին յաճախ աւելի ձախերուն կուտան իրենց քուէները։ Ոչ ոք այս երկրին մէջ ինքզինքը պահպանողական կը համարէ. ամէնուն նշանաբանը «յառաջդիմութիւնն է»։ Վերջին ընտրութեանց գիւղացի մը որ իր երեսփոխանը ընտրեր էր, իբրեւ արժատական ընկերվարական, քանի մը ամիս վերջ հանդիպելով անոր, կը հարցնէ.— «Այժմ ո՞ր կուսակցութեան կը պատկանիք»։ — «Միշտ արժատական» կը պատասխանէ երեսփոխանը։ — «Ուրեմն չէ՞ք յառաջդիմեր», կը բացագանչէ միամիտ գիւղացին։

Պզտիկ ծաղրանկար մը որ ամբողջ Ֆրանսայի կը յարմարի.— Միշտ յառաջդիմել, տեղին վրայ չմնալ, չհանգչիլ, կ'ըսեն ամէնը.— «Marchons, marchons, toujous à gauche, mais pas plus loin».

Կատաբեալ *logomachieի* (բառակռիւ) մը հանդամանքը պիտի առնէ եթէ յառաջխաղացութեան այս շարժումի կողքին նոր ազդանշան մը տրուի արագօրէն ետ երթալու ու ծայրէն այս անգամ նոր թափով յառաջանալու։

Այս երկրորդ ազդանշանին հրամանը կուգայ ֆրանսական *Faisceau*էն (խուրձ, ֆաշիօ)։ Քաղաքական երանգաստնակին վրայ հաւանաբար իր մեծ տեղը գրաւէ յայօրֆաշականութիւնը եթէ Նափոլէոն Պօնափարթ իր քաղաքական եւ զինուորական գործունէութեան հետ զբաղէր նաեւ տնտեսական եւ ընկերային հարցերով։ Մէկ դար ամբողջ Ֆրանսայի մէջ ֆաշականութեան գաղափարը աչ եւ ձախ դեգերումներ ունենալէ վերջ, Իտալիոյ եւ Մուսոլինիի 1921ի տուած ազդանշանով, 1924-25ին ձեւ ու մարմին առաւ գլխաւորութեամբ Ժօրժ Վալուայի, Ժաք Արթիւսի, Անտրէ Հիւմիէռի, Ֆիլիպ Պարէսի եւ Սէրժ Ասորէի, «*Première formation de combattants pour la politique de la victoire*» անունով եւ ունեցաւ իր պաշտօնական թերթը՝ «*Nouveau Siècle*» (դադրած)։ Նպատակն էր հիմնել նոր ձեւի պետութիւն մը, համազործակցական եւ սէնտիքալական հիմունքներով, օգտագործելով յառաջդիմութեան բոլոր տուեալները։ 1789ի յեղափոխութեան երկրորդ արարն է այս։ Առաջինը եղաւ ազատական քաղքենի երկրորդը պիտի ըլլայ բանուորական-սէնտիքալական։

Ֆաշիստները կ'ուզեն զօրաւոր պետութիւն մը, բայց ոչ պահպանողականներու առումով. պետութիւն մը որ ազգին կամքը ներկայացնէ եւ ըլլալով աւելի զօրաւոր քան աշխարհի վրայ ծնունդ առած բոլոր տնտեսական եւ ելմտական ուժերը։ Անոնց գոյութիւնն ու օգտակարութիւնը իրենք չեն ուրանար, բայց կ'ուզեն որ անոնք ենթարկուին պետութեան, ոչ թէ իրենց ազդեցութեանը տակ խաղալիք դարձնեն պետութիւնը։

Փոխանցման շրջանի մը համար դիկտատորի մը պէտքը կը զգան, բայց ոչ տեւականօրէն, մինչեւ որ նոր ձեւի ընտրական դրութիւնով մը ստեղծուի ազգին իրական ներկայացուցչական ժողովը, պետութեան գործերը հակակշիռի տակ առնող մարմինը։ Այն առեն է որ ներկայ ժամանակի յեղափոխական ամենամեծ գործը պիտի կատարուի, այսինքն՝ երկրի տնտեսական եւ ընկերային կարգերու բարեփոխման հակայ գործը։

Ընկերվարականներն ու համայնավարներն ալ նման դրութեան մը առջեւ կը գտնուին եւ գտած են միայն մէկ միջոց, հաւանելու հասար նոյն նպատակին։— Ջնջել անհատական սեփականութիւնը։ Իսկ ֆաշիստները գայն կ'ենթարկեն նախապէս ազգային կարգապահութեան, ապա համագործակցականին եւ սէնտիքալին։

Գործնականին մէջ ֆաշականութիւնը կը ներկայանայ իբրեւ առանցք կառավարական կուսակցութեան մը, որով յաճախ Ֆրանսան կառավարուած է Ռիշըլիէօի, ազգային փրկութեան կոմիտէի, կամ արմատական ընկերվարականներու օրով։ Ֆրանսայի ֆաշիստները կ'ընդունին որ երկիրը ներկայիս երկու զօրաւոր հոսանքներու կողմէ միայն կրնայ կառավարուիլ,— կաթոլիկներու եւ ընկերվարականներու,բայց անոնք ի վիճակի չեն ու չունին հաւասպատասխան առաղձը, դաստիարակուած ու պատրաստուած ժողովուրդը, եռանդի եւ ուժի այդ աղբիւրը։ Ժողովուրդ մը որ գիտնայ Աստուածն ու հայրենիքը աւէն սէրէ ու ամէն պարտականութենէ գերադասել, պատրաստ ըլլայ նուիրելու անոնց իր հոգին ու մարմինը, եւ ունենայ անհրաժեշտ իմացականութիւնը հասկնալու եւ հնազանդելու։ Գաղջ հաւատքի տէր եւ կիսատ նկարագրով ժողովուրդ մը փրկութեան եւ ազատութեան ոչ մէկ երաշխիք կրնայ ապահովել։

Ֆաշիստ պարագլուխները ոչ մէկ առեն իրենք զիրենք պահպանողականութեան կամ յետադիմութեան մէջ կը նկատեն, այլ կը համարեն ստեղծագործողներու խումբ մը։ Իրենց նպատակը չէ պահել այն ինչ որ կայ, այլ ստեղծել նորը որ չկայ, վերակազմել եւ աւելցնել երկրի քայքայուած տնտեսութիւնը, ոչ թէ հասերը պակասեցնելով, այլ եւ աւելցնելով, նաեւ զարգացնել արդիւնաբերութիւնը ու ապահովել նոր գիներ։ Ամերիկայի Ֆօրտ ընկերութեան գործաւորը կը վաստկի օրական վեց տոլար, եւ կառքը կ'արժէ Ֆրանսայի մէջ բոլոր ծախքերով 15 հազար ֆրանք միայն։ Ֆրանսական Ռընօն եւ Սիթրօէնը աւելի սուղ են ու գործաւորները կը վարձատրուին շատ աւելի նուազ չափով։ Պատճառը այն է որ հոն գործը լաւագոյն ձեւով կազմակերպուած է, մինչ հոս մօտ յիսուն տարուան յոգնածութիւն մը եւ ծերութիւն մը կը տեսնուի։ Ֆրանսայի մեծութեան հաւատքը երթալով թուլցած է հոգիներէն ներս, մինչ «յաղթութեան սերունդ»ը ունի եւ կը պահէ այդ հաւատքը իր պատճառ հոգիով։

Հոգիով թուլցածները համոզելու համար, ցոյց կուտան Եւրոպան, ուր նեղ ազգայնականութիւնը վիժած է, իսկ ընկերվարութիւնը մնանկացած։ Միակ կենսատու գործը որ կը կատարուի, այդ ալ՝ Իտալիոյ մէջ է։

Ֆրանսան պէտք է օժտել նոր ձեւի կառավարութիւնով մը, օրինական կամ ապօրէն միջոցներով, որ պիտի կատարէ ճշմարիտ յեղափոխական գործ մը, իր կեանքը եւ գործունէութիւնը պէտք է հիմնէ արտախորհրդարանական սկզբունքներու վրայ, քանի որ խորհրդարանական կեանքը իր վէճերով ու պայքարներով պիտի քանդէ շինարարութեան գործը։ Նման կարգու սարք մը իր ձեռքով պիտի շինէ քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական կառուցուածքը։ Ան է որ պիտի տայ աշխատաւորին ձեւը եւ վարդապետութիւնը նոր կարգու սարքին, յեղափոխութիւն, յառաջ պիտի բերէ ու ստեղծէ արտադրողներու մեծ բանակը, լի տաղանդներով եւ յատկութիւններով։

Ֆաշիստը, որ իր սուրը հոգիին մէջ կը մխրճէ, մշակոյթին եւ աշխատաւորին գործը դիւրացնելու նպատակով է միայն։ Ան կ'ըսէ արտադրողին,— ես չեմ ուզեր գիտնալ թէ դուն ինչ ես, հանրապետակա՞ն, կեսարակա՞ն թէ պօնապարթեան, կաթոլի՞կ թէ բողոքական, գիւղացի, վաճառակա՞ն թէ արհեստաւոր, գիտցիր ուղարկել քու դասակարդէդ միայն ներկայացուցիչ կառավարութեան ժօտ, որպէսզի լաւագոյն ձեւով ներկայացնէ քեզ պահանջներովդ միասին։ Ինքը, ֆաշիստը, իր արիւնին եւ մսին մէջ ունի ազգային շահը, հեռու կը մնայ քուէտուփէն, խորհրդարանով չէ որ ազգը պիտի փրկուի, ան տէրերու պէտք չունի, այլ միայն մէկ տիրոջ։

Քաղաքականութեան հիմնական նպատակներէն մէկը պիտի ըլլայ երկիրը ժողովել տնտեսական ստեղծագործութեան մեծ շարժումին մէջ։ Ան գործարանատիրոջ պիտի ըսէ,— գոյացուր աւելցամեծ շահերը» իսկ աշխատաւորին— «Փնտռէ աւելնաբարձր վճարումը», առկայն պայմանաւ որ քաղաքական, տնտեսական են ընկերային կառավարութիւնը կազմակերպուած ըլլայ այնպիսի ձեւով մը որ բաղձալի արդիւնքը դիւրութեամբ ձեռք բերուի, մտնէ դրական շարժման մէջ, լճացած կեանքէն դէպի շարժականը, ուր ստեղծագործութիւնը կը կատարուի անընդհատ, ուր համագործակցութիւն պիտի հաստատուի գործարարատիրոջ եւ բանուորին միջեւ, որովհետեւ երկուքն ալ միեւնոյն նպատակին կը վազեն։

Վերոյիշեալ արդիւնքները ձեռք պիտի բերուին կատարելագործուած մեքենականութիւնով, պայմանաւ որ մարդիկ տրգործուած ըլլան արդարութեան սիրով։ Ինդրին լուծումը համագործակցութեան մէջ է, կառավարութեան հակակշռին տակ, ազգային եւ տնտեսական լուրջ կարգապահութիւնով մը։

Բանուորները պէտք է կազմակերպուին այն աստիճան որ, մէկ ազդանշանի վրայ շարժին ու դադրին միանգամընդմիշտ ընչաքաղտական (փլութօքրաթիք) հանրապետութեան մը մէջ ստրկօրէն ծառայել ու դառնան արտադրութեան հանրապետութեան ազատ քաղաքացիները։ Մեքենան հնարուած է զօրացնելու համար մարդկային կարողութիւնը։ Ան պիտի դառնայ մարդու սպասարկողը եւ ոչ թէ գայն դերի դարձնողը։

Քաղքենի դասակարգը պետութեան հսկողութեանը տակ պատրաստ է ընդհանուրի շահերուն համաձայն աշխատելու։ Մեծերը պէտք է խոնարհին ազգային պէտքին առջեւ։ Եթէ կուսակցութիւններու եւ ընկերային դասակարգերու վրայ կայ պետութիւնը, ազգը, անոնց բոլորին վրայ կայ Աստուած, քանի որ բոլոր ընկերային եւ ազգային խնդիրները վեր կայ տիեզերական եւ աստուածային հարցը։

Ազգ մը ընկերային դասաւորում մըն է, որու արմատները կ'երկարին ուժանց համար մինչեւ ընդհանուր քաղաքակրթութիւն, իսկ ուրիշներու հաւար երկնային յաւիտենականութիւն։ Կրօնքը հանրութեան գործն է, նաեւ ազգի մը հիմնական գաղափարը, որու վրայ կը հիմնուի ընկերային կեանքը եւ ընտանիքը։ Առանց հաւատքի պէտք չէ փնտռել ո՛չ ընկերային կեանք եւ ո՛չ ալ յառաջդիմութիւն։ Ահա թէ ինչու ամէն ֆաշիստ պարտաւոր է ամէն օր չերմօրէն շնորհակալ ըլլալ Աստուծոյ, որ ստեղծած է Ֆրանսան եւ ֆաշականութիւնը։

Իբրեւ գործնական եւ ամիջական կիրառելիմիջոցների՝առաջադրեմ.— Աշխատավարձերու վճարումը ընել ոսկեդրամով, 2.— Հաւազործակցաբար հաստատել աշխատանքի պայմանները, 3.— Գործազրկութեան, արկածի, հիւանդութեան, ծերութեան եւ մահուան պարագաներուն հիմնել ապահովագրութիւններ, առանց պետութեան մասնակցութեան, բայց անոր հակակշիռին տակ, 4.— Լուծել անկարողախորհրդարանը, 5.— Հիմնել ազգայինդիկատորութիւնը, 6.—Ունենալ երկուազգային ժողովներ արտադրողներու եւ ընտանիքի տէրերու. 7.— Ոչ մէկ նոր տուրք, թեթեւցնել եղածները, պարտքերը ապահովել ոսկեդրամով, 8.— Դրամը կայունացացնել, 9.— Իբրեւ կառավարական ձեւ պահել հանրապետութիւնը։

Ֆաշիստը կը մնայ ուրեմն հանրապետական, բայց չի մասնակցիր ընտրական պայքարին, եւ ո՛չ ալ թեկնածու ցոյց կուտայ։ Իրեն համար կենսականը ազգային յեղափոխութիւն յառաջ բերելն է։ Իր կուռ շարքերով եւ 17 կազմակերպութիւններով կը սպասէ յարմար րոպէին մանաւանդ ցանկալի հրամանատարին, որ եթէ երեւնայ, պիտի նայի անոր աչքերու պայծառութեանը ու յետոյ պիտի կանդնի անոր եռին ու պիտի ըսէ.

— Ընկեր, ընկեր, մենք պատրաստ ենք, գիտենք տառապիլ առանց տրտնջալու, առաւօրէն տալ առանց խնդրելու եւ ծառայել ազգին ու Աստուծոյ առանց վարձատրութիւն ակնկալելու։

Հ. ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին իրայ եւ մեւանով։

ՑԱՆՈՒՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

(“ՄՈՒՐԱՏ„ի ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ)

(Բ. եւ վերջին մաս)

Ընկ. Վրացեան գրումէ.—«Իրականութեան համապատասխան չէ կամ առնուազն չափազանցութիւն է այն պնդումը թէ «Հ. Յ. Դաշնակցութեան Վիեննայի ընդհ. ժողովին մէջ Մուրատ կ'որոտար «Դաշնակցութեան» հակամիհրանական վարիչներուն դէմ եւ կը սպառնար արիւնհեղութիւններ, եթէ կ'ըսէր, անոնք դուրս չքշեն շարքերէն, որ «Մուրատ այդ միջոցներուն նետուեցաւ իրօք ծայրայեղութեան մէջ, ըրաւ քանի մը յախող քայլեր, սայթաքումներ»։

Վարանդեան չի գիտեմ ինչէն է եզրակացրել Մուրատի մասին այդպիսի համոզմունք. այն ինչ Մուրատը բոլորովին հակառակ էր Միհրանական շարժման եւ անջատողական գաղափարին, Մուրատը բոլորովին կապ չէ ունեցել Միհրանի հետ, 1906ին երբ Երեւանի մէջ զինուորական ժողով ունեցանք նախագահութեամբ անմոռանալի Նիկոլի, հոն էր Միհրանը, որին ժողովից դուրս վռնտեցին եւ այնուհետեւ Մուրատի կապը խզուեց։ Աւել թէ գործի մէջ սայթաքումներ է ունեցել Մուրատը, ուղղակի նրա յիշատակին քար նետել կը նշանակէ։

Եթէ ես հանդամանօրէն մօտենայի ընկ. Վրացեանի գրախօսականին, շատ բաներ կ'ասէի, բայց այդ իմ նպատակէն դուրս է. մանաւանդ թերթի մէջ չեմ ուզում բանակռիւի բռնուիլ սեւէ ընկերոջ հետ։ Գրած է կովկասեան կուիւների մասին, Զանգեզուրի եւ շրջանի ինքնապաշտպանութեան առթիւ։ Ընկեր Վարանդեանը այդ դէպքերը դեղեցիկ կերպով արձանագրած է եւ ինչպէս կ'ըսեն չորը, աղբիւրի ակից է առնուած— ներսէս արքեպ. Մելիք-Թանգեանից։ Նրա ասածները կասկածից դուրս են, եւ Վարանդեանը եթէ այդ ըսածներին վրայ մի բան աւելացնէր, այն առեն հերոսի կեանքը չէր լիներ այլ առասպելական էէքեաթ։

Մուրատի «հիւրիէթ»ի կեանքը բաւական լաւ նկարագրուած է, ինչպէս Տիգրանակերտի մէջ, նոյնպէս իր անցած ճանապարհները։ Այո, աւելի նիւթ եղած է, եթէ իր ժամանակին զրի առնուած լինէր եւ թուրքի զուլումից ազատուած լինէին գանազան ձեռագրեր։ Ինչպէս մեր ժողովուրդը զոհ է գնացել շնազալէբին, նոյնպէս մեր յիշատակարանները եւ այն նիւթերը որոնք ազգային մեր փառաւոր պատմութեան հիմնաքարերն էին։

Եթէ հանդամանօրէն գրած չէ, մանրամասնութիւն չկայ, չենք կարող մի բան պահանջել, որ գոյութիւն չունի։ Հոս Վարանդեանին մեղադրում է որ Մուրատը բռնելը մեղանչումն է արդարութեան։ Մեր գրողները թէ իրանց ձիրքերով, թէ տագանդով շատ տարբեր են իրարուց, եւ դրանց ըմբռնումներն էլ բոլորովին այլ են։ Մէկը գեղեցիկ կերպով ուղղը կը նկարագրէ եւ նրան աքանչելի եւ ազնիւ կենդանի դուրս կը բերէ, մի ուրիշը կը նկարագրէ եւ այլանդակ բան կը բերէ այդ սպասաւոր, անապատի թափառականը։

Այո՛, Մուրատի ճամբորդութիւնը գեղեցիկ կերպով նկարագրուած է եւ ունի հերոսական դրուագներ, յուզիչ տեսարաններ։ Բայց ընկ. Վրացեան ասում է. «Ինչ շքեղ նիւթ հերոսական վէպի»։ Մեր մէջ մի ուրիշը նոյնութեամբ տեսնում է ինչ որ արձանագրուած է եւ գոհունակութեամբ կարդում, առանց զա՛յրանալու ո- բացականչելու։ Հոս արդարութիւն անելու համար ասենք.— Շատ հարազատօրէն գրի է առնուած եւ մանաւանդ աքանչելի ոճ ունի, որ պատիւ է բերում Վարանդեանի գրչին։

Ընկ. Վրացեանը ասում է.— Մուրատի ընտանեկան կեանքին շատ քիչ բան է նուիրած քան«Պեզաս»ին ու «Աստղիկ»ին։ Այո, սիրելիս, գժբախտաբար այդպէս է եղած, բայց ո՛վ է մեղաւորը։ Մեր նշանաւոր վարուժանը «Պեզաս»ին գեղեցիկ բանաստեղծութիւն մը նուիրած է, բայց նրա ընտանիքի մասին ոչ մի տող չի ճարուում։ Ի՞նչ կ'ուզէիր, բանաստեղծութիւն մըն ալ ընկեր Վարանդեա՞նը գրէր մեր հերոսին կնոջ մասին։

Ընկ. Վրացեան գրումէ.—«Կովկասում էլ Մուրատ չհանգստացաւ։ Նա ամբողջութեամբ նետուեց այն օրերի ազգային կուսակցական թոհի բոհի մէջ»։ Եւ այստեղ դարձեալ ընկեր Վարանդեանին մեղադրում է որ առիթ տուել է Անդրանիկի անկարգապահութեան մասին։ Ես էլ քեզ հետ պիտի մեղադրէի Վարանդեանին, եթէ Անդրանիկը օրուան հրատապ խնդիրների հետ առնչութիւն չունենար։ Այո՛, Սեբաստիոյ ռազմիկին զայրոյթը շատ տեղին էր, որովհետեւ ամէն ինչ դանդաղ էր ընթանում եւ ինքդ էլ այդ լաւ գիտես, ընկեր Վրացեան։ Այս դիրքը գրողը եթէ դու էլ լինէիր, առանց պատէ պատ իյնալու ասեմ. նոյն մեղադրանքը դու էիր նետելու նրա հասցէին, իսկ այսօր քննադատում ես։ Աբի, արդարութեան անունով խոստովանիր որ այստեղ մեղանչել ես ճշմարտութեան դէմ։ Թերթի սուղ էջերը եւ ներկայի պայմանները թոյլ չեն տար որ մանրամասնօրէն կանգ առնեմ քո գրածներու վրայ։ Ես ժամի պղտորում չեմ տեսնում մինչեւ այստեղ. եթէ զանցառութիւն ասէիր, քեզ հետ լիովին կը համաձայնէի։

Մուրատի հեկեկումը ճիշդ չէ. բայց ջղայնութիւնը այո՛։ Նրա մի հեռագիրը կար, որով թէ Ազգային Խորհուրդը եւ թէ Դաշնակցութիւնը ապագայ դէպքերի պատասխանատու կոնում էր։ Բայց այստեղ անմիջապէս ասեմ որ Մուրատը իրան երբեք թոյլ տուած չէ «տաճկահայ», «ռուսահայ» բառեր բերանը առնել։ Նրա համար եւ իր մօտ ընկերներու համար հաւասարհաւատութիւն չկար։ Մի հայ ժողովուրդ կար որ«մերկաւ էր բաժանուած»։

Մուրատի յաստումը ուղղուած էր բոլոր պաշտօնական մարմինների, թէ Արեւմտահայ Խորհուրդի, թէ Ազգային Խորհուրդին եւ թէ Զօր. Նազարբեկեանին ու Անդրանիկին եւ բողոքում, անիծում էր իր հոգու խորքումը, բոլոր անոնց որոնք անպարտաճանաչ են եղել դէպի կռիւը եւ դանդաղցրել են օգնութեան գործը։

«Նահանջէն յետոյ Մուրատը մասնակցեց Սարդարապատի կռիւներին։ Այս մասին էլ գրքում չի ասում։

Մեր յարգելի փոքրիկ հատուածէ բերած. Ա. Ահարոնեանին Սարդարապատեան անտիպ յուշերից»։

Ահա եղանակ. որերը էրզրումից նահանջեց Մուրատը իր ձիաւորներով ու հեծելակներով եւ հասաւ Սարդարապատ, հոն էր Զօր. Արշակեանը եւ մենք նրան ենթարկուեցինք մեր ձիաւորներով ու կամաւորներով. որովհետեւ Սարդարապատի ճակատի հրամանատարութիւնը նրան էր յանձնուած։ Մենք ինքնագլուխ ոչինչ չէինք կրնար անել։ երբ մի տեղ հրամանատարութեան նշանակուած է դուրսէն եկողը, տեղի հրամանատարին կ'ենթարկուի կամ նրա հետ խորհրդակցելով կռիւին ընթացք կուտայ։ Նախ քան յետագայ դէպքերին անցնիլը, անմիջապէս ասեմ.— Մեր յարաբերութիւնը, մինչեւ Ահարոնեանի նկարագրած վայրկեանը շատ լաւ է եղած։ Մենք բանակցութեան մէջ էինք Արշակեանի հետ, որ ինչպէս անենք, անցնինք թշնամու կռնակը։ Մինչդեռ խորհուրդ էին տալիս Արշակեանին, որ Ղարաղրուսի մօտի անցքերը լաւ պաշտպանէ. թշնամին այն կողմից կրնայ գալ եւ մեր ետեւը կտրել։ Քարտէսը իր առջեւ դրած, Արշակեանը ուզում էր փաստել որ թշնամին տարւայ այս եղանակին —յունուարին— չի կարող այդ գծով գալ, որովհետեւ ձիւնով ծածկուած է։ Իսկ մենք հակառակն էինք պնդում եւ այս կէտի վրայ տարակարծութիւն մը կար, ուրիշ ոչինչ։ Ահա ճիշդ այդ մի քանի օրերը Ղարաղրուսից հեռախօսով յայտնեցին որ թշնամին Ս. Խաչի կիրճով յառաջանում է։ Արշակեանը այդ տեղ է ասում —Տուէք Մուրատը իր հեծելաշներով։ Անմիջապէս Ահարոնեանի ասածին պէս Մուրատ եւ Սեպուհ մեկնում են Ղարաղրուսի ճակատը եւ սկսում է կռիւը։

Այո, Հայոց աշխարհի համար կռիւ էր. անհատասար ուժերով կռուեցինք մեզնից ստուար ուժերի դէմ։ Սպասեցինք օգնութեան, այս օգնութիւնը չեկաւ, եւ այսօր դեռ ընկերներ կան ճշմարտութիւնը նահատակող։ Մեր յարաբերութիւնները շատ լաւ են եղած, մինչեւ կռիւ ներսէս եւ ընդհարում ունեցած Ալատեղ ասեմ այն ինչ որ մեզ վերաբերեն. — Թէ Արեշեանի հետ յարաբերութիւնները լաւուած էին չէ։ Զգիտեմ ինչու եւ ինչպէս ստիպուած մեր մի վաշտը մեր բոցակայութեան բեղուի-Ալմէնո դիմաց, զնդացիրներն ու թնդանօթները պաշարում եւ գինաթափ էին։

Այս արարմունքի դէմ, բողոքինք ժամանակին թէ Նազարբեկեանին, թէ Ազգային Խորհուրդին թէ Միշա Արզումանեանին. որ նա կանն էր։ Մեր կամաւորները ներով բերդին մէջ աշխատցուցին ինչպէս գերիներ։

Անկից վերջն էր որ մենք բացել էինք։ կ'ուզէինք քննութիւն կատարուէր եւ մեղաւորները պատժուէին. բայց մեր ձայնը ինաց բարբառոյ յանապատի։ Ինձ համար շատ տարօրինակ գտնուեցաւ կայ ընկ.Վրացեանի գրուածքին մէջ

— «Առհասարակ Սարդարապատի օրերի անցուդարձերը, իրանց ողբերգական դրուագներով, արժանի են աւելի լուրջ վերաբաժանդրութեան, որ հնարաւոր է, կենդանի վկաներ շատ կան»։Այս գրողը ընկ.Վրացեանն է, չի գիտեմ ինչն է նրան զայրացրել եւ Ահարոնեանի գրքից յետոյ, կ'ուզէ վերաքննութիւն կատարել։ Շատ բաներ կան վերաքննութիւն կատարելու, բայց գնաժամանակը հասած չէ, թող մնայ կարծում եմ, աւելի լաւ կը լինի հում նիւթերը արձանագրենք անչինենք եւ ամէն բան թողնենք ազատ անաչառ պատմաբանին։

«Ճշտումի պէտք ունին եւ ընկ. Վարանդեանի հետեւեալ տողերը)— «Հասան կարս, ուր շուտով հասան եւ Հայաստանի պատերազմական նախարարը Մամիկոնեան, շարք մը ուրիշ նախարարներու հետ։ Սեպուհ եւ Մուրատ լաւ ընդունելութիւն չգտան հոդ, ինքը պատերազմական նախարարը յանդիմանեց գինուորական ընկերոջ, որ իբր թէ երկու նշանաւոր խմբապետները եղել են անկարգապահ, գործեր էին ինքնագլուխ իրենց կռուելու ձեւերով վնասելով նոյն իսկ հայկական դատին»։ Ասում է Վրացեան — Նախ այդ ժամանակ Հայաստանի կառավարութիւն, Հայաստանի նախարարութիւն չկար։ Այո՛, չկար, Հայաստանի կառավարութիւն, բայց փաստօրէն այս նախարարութիւնը կար, նախարարը Մամիկոնեանն էր, իսկ օգնականը Ռուբէն Տէր Մինասեանը։ Եւ այն ինչ որ գրած է Վարանդեանը, բոլորը ճշմարտութիւն է։

Երբ առաջին անգամ պատմեցանք Մամիկոնեանին, Համօ Օհանջանեանին եւ Ռուբէն Տէր Մինասեանին, Մամիկոնեանը մեզ ասաց — Պէտք է Հայոց կառավարութիւնը ձեզ բռնէ եւ վեց ամսով բանտարկէ ձեր անառակ կռիւները վէճերը պիտի յուզել են եւ նա հեռագրել է Հայոց մանաւարութեան, որ մինչեւ ռուս գինուորներու չհանդիպիմ առաջանալու եմ։

Յետոյ ընկ. Վրացեանը աւելցնէ եթէ Մամիկոնեան այդպիսի խոսք ասել է, խնդիրը անտարակոյս վերաբերի այն տարակարծութիւններին, որոնք գոյութիւն ունէին Մուրատի, Սեպուհի եւ Սարդարի ճակատի հրամանատարութեան մէջ։ Արշակեանի միջեւ։ Այլ խնդիր է սակայն, չարձանագրենք փաստերը եւ անցնինք։ Եթէ սկսել ենք քննադատել յանուն մեր տառապող տակ ժողովուրդին, արդար լինենք եւ ասենք.— ո՛վ էր մեղաւորը ինչո՛ւ մենք ընկանք այս վիճակի մէջ։ Մենք հոս չենք եկել մանաւանդ օրէն բոլոր փաստերը արձանագրելու։ Ընկ. Վարանդեանը ասում է, այսպիսի վերաբերմունք է ցոյց տուել — ճի՞շդ է։ կտրուկ կերպով ասենք — Այո կամ ոչ։ Դու կ'ասես ոչ, բայց ճշմարտութիւնը այն է որ ասել է «Հայոց անպաշտօն նախարարը»։

Կովկասէն հեռանալու պարագան լուսաբանած չէ։ Եթէ չեմ սխալուում դու այն օրերը թիֆլիզ էիր երբ մենք կարսից ժամանեցինք թիֆլիս։ Հոն էիր, երբ հեռագիրներ սեւ լուրը տուին Ալեքսանդրապոլի անկումի մասին։ թէ ինչպէս ընկճուեցանք մենք, թէ ինչպէս ընկերները մին նամարտօրէն յարձակումի անցել է։ Հոն էիր որ հրապարակային ժողով մը ունեցանք, բայց օթեակ աղջկանց վարժարանին կից մէջ. որոշուեցաւ անմիջապէս օգնութեան հասնիլ եւ մենք պա-

ԲՐՈՆՑ ԱՍՅՐԱԿԸ

(Վ. Ի.)

Ա. ՍԱՍՈՒ

XIII

Ա-ինչ պիտի ըսեմ զբոսանքի մասին։ Ամեն ինչ սովորական էր։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ, երբ մարդ ուրախ է։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ, երբ մարդ կը սիրէ։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ, երբ մարդ կը սիրուի։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ, երբ մարդ կը սիրուի եւ ուրախ է։ Ամեն ինչ ինչպես միշտ, երբ մարդ կը սիրուի եւ ուրախ է, եւ

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՀՐԱՉԴԱՆ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին, 32 Avd. des Gobelins. Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 3ին Գրադարանի սրահը:

ՄԱՐՍԷյԼԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 Rիւ տը լա Էշֆիւպլիք սրահը: Կը դասախօսէ ընկ. Պօղոս Հիւսեան, նիւթ ունենալով «Հայ քաղաքականութեան զարգացումը 18րդ եւ 19րդ դարուն» (Նախորդի շարունակութիւն): Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՄԱՐՍԷյԼ

9 Ապրիլ, Շաբաթ գիշեր, ՊՐԻՊԱՆ ՄԱՐՍԷյԼԻ սրահը, հովանաւորութեամբ ազգ. իշխանութեան եւ նախագահութեամբ Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան:

Կը խօսին՝ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿ. ՊԱԼԱՓԵԱՆ (Զ. Ո. Մ. մանուածիւղին կողմէ), Պ. ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ (Հ. ց. Դ.), Ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ (Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչութիւն):

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Մ. Մարուքեան, ց. Ուզունեան, վ. Տէրվարդանեան, Մ. Մանուկեան, եւայլն:

Պ. Չէօրէքճեան (Չութախ), ժամանակցութեամբ Տիկ. Զ. Պօյաճեանի:

Հրաւիրուած են քաղաքական կուսակցութիւնները եւ կը հրաւիրուին քաղաքիս բոլոր Հայրենակցական միութիւնները:

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ԼԻՈՆ

9 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին Գ. Թաղապետարանի սրահը:

Մասնակցութեամբ՝ Հ. ց. Դաշնակցութեան, Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան, Ազգային Միութեան, Հայ Աբիներու, բարձր Հայքի, Մեծ Նոր գիւղի, Նալյոս խանի, Մարաշի, Ջարսանճագի Հայր. Միութիւններուն եւ Համախարբերդցիական երիտասարդաց Միութեան:

Կը խօսի Պ. ՎԱՐԴԱՆ ՉՈՒԼՂԻՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, նուագ, արտասանութիւն եւ խմբերգ:

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՎԻԷՆ

24 Ապրիլ, Կիրակի: Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ ԻՐԻՍ ՊԻԻԼՊԻԻԼԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ԲԱԲԱՑԵԱՆԻ

ՖԻԼԻՔ ԱՂԱԶԱՐԵԱՆԻ (Չութախ), եւ Mr. JEAN-MASSONի (դաշնակ)

Այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին

Salle Chopin, (Maison Pleyel) 8 Rue Daru, Paris

Հայկական երգեր՝ *Կոմիտաս վարդապետէ եւ Պ. Արայ Պարթեւեանէ*

Եւրոպական երգեր՝ *Հէնտէլ, Մոցարթէ, Շուպէրթէ, Շումանէ, Տօնեցէթթիէ, Փաուէրվոքիէ, եւայլն:*

Գին 30, 20, 15 եւ 10 ֆրանք

ՄԱՐՍԷյԼԻ Բարձր Հայքի Հայր. Միութեան վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Հայրենակից ԹՈՐՈՍ ՈՍԿԻԵԱՆի դառնագէտ մահուան առթիւ իր ընտանեկան պարագաներուն:

ՆԱՄԱԿ ունի Պ. Գէորգ Մարաշլեան՝ Դիմել՝ Պ. Գարաեանի, 25 Rue Mignon, Փարիզ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ապառուկի մը՝ Դիմել տպարան «Մասիս», 208bis Rue Lafayette Paris (10):*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *կօշկակարի աշկերտ մը, 15—16 տարեկան: Դիմել՝* Bottier Max, 10 Rue Edmond Roger, *Փարիզ (15):*

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

TABAT, 18, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ: Հարիւրին *10* զեղչ կտրոնը ներկայացնող ին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, ժամադրավայր Հայերու:

Հանրածանօթ *ՓԱՍՏԱԲԱՆ*

ԳՐ. ՔԷԼԼԱԼԵԱՆ *(ԳՐԻՄԻԹԼ)*

Ամէն տեսակ պատական եւ արկածի գործեր

72 rue de Ménilmontant, Paris XX Tél. Ménil. 96-74

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաբ: Աբմատ. եւ նոր մէքոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդուքին եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՆԷ

„ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱ„

(5 արար)

Վաղը Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի *սրահին մէջ*

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաքեան, Գայեանէ, Պ. Պ. վ. Փափազեան, Ա. Գմբէթեան, կօթիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. վահան, Տէրվիշեան, Սուրէնեան եւ Սուրաքեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավուշի խմբագրատուներուն եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կից:

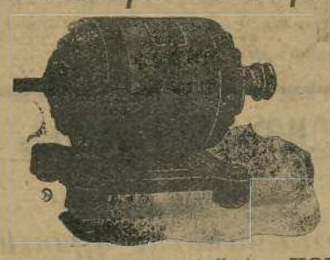
Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(որ պիտի կատարէ ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱի դերը)

Դեղձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութիւն

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ Rheostataներ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսթաթ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ագան եւ ֆաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր էլեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIANի, ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18). երկտողով մը պահանջեցէք՝ մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Մաշիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑ�էՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ
ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քէփ տը շանթիլիներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97.12

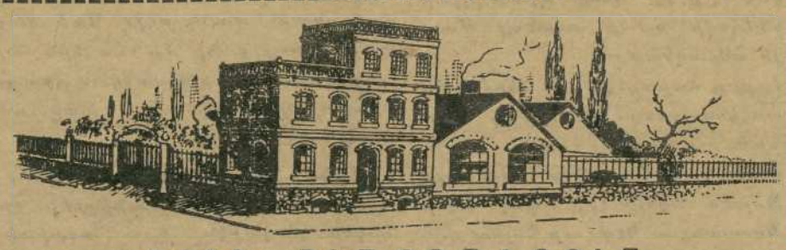
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէ

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

Porte d'Orléans էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՑԻՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.,* խոհանոց, *Cave, chauffage central,* ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* Ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՏՈՒՆ ԾԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ

կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան: Ընենք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30:

Բ. Հշանեան *20, Passage Prado, (մէթրօ Սէն-Ժընի)*

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՌԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՖԷՐԵԱՆ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (10)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՓԻՏԱՆ ՑՎԱՑԿ

Երբեք չէի տեսած նման դէմք մը որ կարծես փակած ըլլար անձին վրայ ու զրհէն բաժնուած անկէ, ապրելու համար իր յատուկ կեանքով անձնատուր ըլլալու հաժար կատարեալ հիւանդագին ցաւուի մը: Եւ հոն աքանչելի առիթն ունէի հանդարտօրէն քննելու զայն, ինչպէս դիմակ մը, ինչպէս արձանային գործ մը առանց նայուածքի այդ աչքը, այդ խելագար աչքը ո՛չ աչ կը դառնար, ո՛չ ձախ, նոյնիսկ երկվայրկեանի մը համար, բիբը, կարծր ու սեւ, կը նմանէր ապակեայ անկենդան գունդի մը, ընդլայնուած կոպերուն տակ,— կարծես ցոլացումը ան միւս գունդին, աքաժուի գոյնով որ կը գլորէր ու կ'ոռոտոտէր, խօլաբար եւ անպատկառօրէն, բախտախաղին փոքրիկ, կլոր անտուկին մէջ: Երբեք, պէտք է որ անգամ մըն ալ կրկնեմ, այդքան բոցավառ ու այդքան կախարդիչ դէմք մը չէի տեսած:

Այդ դէմքը կը պատկանէր երիտասարդի մը, քանդը-չորս տարեկանի մօտ: Բարակ եւ նուրբ էր ան, քիչ մը երկար եւ առով շատ արտայայտիչ: Ձեռքերուն պէս, առնական երեւոյթ մը չունէր այդ դէմքը, կարծես թէ կը պատկանէր ան տղու մը որ մոլեգնութեամբ կը խաղայ, բայց այս բոլորը շատ վերջը միայն նշմարեցի, վասնզի այդ պահուն այդ դէմքը բոլորովին կը կորսուէր անյագութեան եւ կատաղութեան ցայտուն արտայայտութեան մը տակ: Նուրբ բերանը, բաց ու բոցակէզ, կիսով գոյց կուտար ակռաները: Տասը քայլ հեռուէն, կարելի էր տեսնել թէ անոնք ինչպէս տենդոտ կը կափկափէին, մինչդեռ շրթունքները կը սեայկին բաց ու քարացած: Մազերու խուրձ մը, փայլուն խարտեաշ գոյնով տամուկ փակեր էր ճակատին, առաջ կ'իյնար ան մէկու մը պէս որ անկում մը կ'ունենայ եւ անընդհատ դողի մը սարսուռը կը պտտէր ուսդիքուն շուրջը, կարծես թէ մորթին վրայ անտեսանելի փոքրիկ ալիքներու ծփումն ըլլային անոնք: Եւ այս գլուխը բոլորովին հակած դէպի առաջ, անդիտակցաբար միշտ աւելի առաջ կը ծռէր, այնքան որ փոքրիկ գնդակին փոթորիկին մէջ քշուած ըլլալու տպաւորութիւնը կը ձգէր ան: այդ առին միայն հասկցայ թէ ինչո՛ւ անոր ձեռքերը այնպիսի պրկումով մը իրար կը սեղմէին. այդ փոխադարձ ճնշումով, այդ կծկումով միայն մարմինը իր ծանրութեան կեդրոնը նէն խլուած ըլլալով հանդերձ, հաւասարակշիռ կը մնար տակաւին:

Երբեք տակաւին (պէտք է որ կրկնեմ աս անդադար) չէի տեսած դէմք մը որուն մէջ կիրքը այդքան բաց կը բխէր, այդքան անառակին իր անպատկառ մերկութեան մէջ եւ ես բոլորովին լափշտակուած, անշարժ կը դիտէի զայն. այդ դէմքը... այնքան հմայուած, այնքան կախարդուած իր խելագարութենէն, որքան իր նայուածքներն էին թաւալուն գնդակին ոստոստումներէն եւ բաբախուն շարժուձեւերէն: Այդ վայրկեանէն սկսած, ա՛լ բան չտեսայ արտին մէջ. ամէն ինչ ինծի կ'երեւար անփայլ, ժժգոյն եւ կորսուած, ամէն ինչ մութ կը թուէր ինծի բաղդատմամբ այն կրակին որ այդ դէմքէն կը ժայթքէր եւ առանց ուշադրութիւն դարձնելու ուրիշին, դիտեցի, թերեւս ամբողջ ժամ մը, միայն այդ մարդը եւ իր շարժումներէն իւրաքանչիւրը: Վայրագ լոյս մը փայլեցաւ իր աչքերուն մէջ, իր ձեռքերուն պրկուած կծիկը յանկարծ պատեցաւ կարծես պայթումով մը, մատները սարսռալով բաժնուեցան իրարմէ, երբ քրտփիէն քանի ոսկի քշեց դէպի անոնց անյագ դիրկընդխառնումը:

Այդ վայրկեանին դէմքը լուսաւորուեցաւ յանկարծ եւ բոլորովին երիտասարդացաւ. ծալքերը քակուեցան մեզմօրէն, աչքերը սկսան փայլիլ, մարմինը, որ դէպի առաջ կծկուած էր վեր ելաւ, պայծառ ու թեթեւ: Ճկուն էր դարձած ձիաւորի մը պէս՝ յաղթանակի զգացումով տոգորուն: Մատները պարծանքով ու սիրով կը հնչեցնէին կլոր դրամները. զանոնք կը սահեցնէին մէկը միւսին ետեւէն, պարել կուտային անոնց ինչպէս խաղի մը մէջ: Յետոյ գլուխը նորէն դարձուց մտահոգութիւնով, աչքերը պտտցուց կանաչ սուիին վրայ, հետեւողացող ուշադրութեամբ մը որ իրական հետքը կը փնտռէ, եւյանկարծ արագ ու ջղային շարժումով մը ամբողջ ափ մը ոսկին թափեց քառակուսիներէն մէկուն մէջ:

Եւ անմիջապէս վերսկսաւ դարանակալ սպասողի նոյն դիրքը, նոյն այն ծայրայեղ ձգտումը: Նորէն շրթունքներէն դուրս ելան ալիքներու միեւնոյն շարժումները, էլեկտրական թրթռացումներով, նորէն ձեռքերը պրկուեցան, մանկական դէմքը անհետացաւ մտահոգ տենչանքին ետեւ, մինչեւ որ, պայթումի մը պէս, յուսահատութիւնը եկաւ լուծելու այս գալարումը եւ այս պրկումը. դէմքը, որ պահ մը առաջ մանուկի մը դէմքին ազդեցութիւնը կը ձգէր, թառամեցաւ, մթագնեցաւ ու ծերացաւ, աչքերն ամպռոտեցան ու մարեցան եւ այս բոլորը միայն մէկ երկվայրկեանի մը ընթացքին, մինչ գնդակը կանգ կ'առնէր թիւի մը վրայ զոր չէր ընտրած ան: Կորնթացուցած էր. գոյ մը երկվայրկեաններու մէջ, յետոյ միտքը փոխելով վրայ, եւ երբ գնդակը մը վրայ եւ երբ գնդակը թաւալման շարժումի մէջ էր, նորէն ձեռքով մը, յանկարծ շրջնշումի մը ազդեցութեան ճմռթկած երկու դրամատոմս:

Այս փոխանակութիւնը, կրկնու եւ շահերու այս բազմաշարժումը տեւեց անդադրում, ժամ մը, եւ այս ժամուան ընթացքին, նոյնիսկ պահ մը չհնազանդեցաւ իմ հմայուած նայուածքս որ անդադար կը կեդրոնանար փոխուէր եւ որուն վրայէն նէին բոլոր կիրքերու մահկանացուն ու տեղատուութիւնը: Ոչ մէկ կիրք կրնայ ձեւերով այդ մոգական ձեռքերուն պէս երիտասարդ որսի շուտով քրտփիէին առաջին կարծես մարակի հարուածով խթանուած, անոր մտածները եալ յափշտակեցին քանի մը դրամ: Եւ սակայն այլեւս խրտուիլ վստահութիւն չունէր ան. նա՛ ներդ զետեղեց քառակուսիները վրայ, յետոյ միտքը փոխելով մը վրայ եւ երբ գնդակը տուով քառակուսիին մէջ նետեց դողուն ձեռքով մը, յանկարծ ներշնչումի մը ազդեցութեան ճմռթկած երկու դրամատոմս:

Այս փոխանակութիւնը, կրկնու եւ շահերու այս բազմաշարժումը տեւեց անդադրում, ժամ մը, եւ այս ժամուան ընթացքին, նոյնիսկ պահ մը չհնազանդեցաւ իմ հմայուած նայուածքս որ անդադար կը կեդրոնանար փոխուէր եւ որուն վրայէն նէին բոլոր կիրքերու մահկանացուն ու տեղատուութիւնը: Ոչ մէկ կիրք կրնայ ձեւերով այդ մոգական ձեռքերուն պէս երիտասարդ որսի որոնց իւրաքանչիւր դնդերը կը կեդրոնացնէր զգացումներու սանդուղը, բարձրանալով եւ իջնելով, ցայտաղբիւրի մը պէս

(10)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ԱՊՐԻԼ 1932

7 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1347

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՉ ԱՅՍ, ՈՉ ԱՅՆ, ՀԱՊԱ ԻՆՉ

Կատարեալ անակնկալ մը՝ «Պայքար», Մարտ 26 թուակիր խմբագրականը, — «Ցանկատեսութի՞ւն թէ իրատեսութիւն»։ Կրնայինք ըսել նաեւ՝ յեղափոխական ելոյթ։

Արդարեւ, քիչ անգամ հանդիպած ենք այսքան համարձակ արտայայտութեան, ռամկավար պաշտօնաթերթի մը մէջ։ Մանաւանդ վերջին տարիներու ընթացքին։

Կ'արժէ ամբողջութեամբ արտատպել այդ խմբագրականը, իբրեւ ժամանակի նշան։ Առ այժմ քանի մը հատուածներ միայն.

— «Ոչ մէկ տեղն թուրքերը մեզի պատճառ չտուին մտածելու թէ կը բաղձային ձանչնալ մեր ոչ միայն ազգային, այլ մարդկային իրաւունքները, ոչ մէկ տեղ իրական իմ չունեցաւ հայ մտքերու մէջ յառաջ եկած քմահճին գաղափարը թէ թուրքերուն հանդէպ անցեալի ոճիրներուն նկատմամբ անյիշաչար գտնուելով եւ բարեացակամութիւն ցոյց տալով, պիտի կարենայինք զանոնք մղել մեր բռնաբարուած իրաւունքներուն ճանչցմանը։

Լրենք մեզի, մեծամտօրէն, ցանկատեսօրէն սկսանք դիւանագէտներ ըլլալու իղձեր առնելով անուշ լեզու գործածել թուրքերուն հանդէպ, եւ գիտնականութիւն զգացինք, երբ իրենց թերթերուն մէջ այս ընթացքին համար անոնք գովաբանեցին մեզ։

... ի՞նչ բոմպոնիմ է որ մեզ կապեր է թուրքերուն եւ կախուած ենք անոնց շրթունքներէն, օր մը՝ բռնագրաւուած կալուածները ձեռք ձգելու յոյսով, ուրիշ օր մը՝ դարձեալ թուրքիա վերադառնալու ակնկալութեամբ, որ, ասլչեցուցիչ է երէկուան անլուր աղէտներուն մատնուած ժողովուրդին մէջ։

... Ապշեցուցիչ երեւոյթ մըն է որ մեր կարգ մը իմացականները կը պարզին, երբ իրատես ըլլալու բաղձանքէն մղուած, կ'օրօրուին թուրքեւհայ մերձեցման մը ցանկութիւնով»։

Անշուշտ պիտի ուզէիք իմանալ թէ որո՛ւ դէմ ուղղուած են այս նետերը, այնքան սուր եւ շեշտակի։

Մենք ալ որոշ պատասխան չունինք այս հարցումին։

Ամէն պարագայի մէջ, Դաշնակցութիւնը չէ ենթական։ Ոչ ալ դաշնակական ո՛ր եւ է թերթ։

Ընդհակառակն, ռամկավարները մինչեւ այսօր ալ պայքար կը մղեն Դաշնակցութեան հակաթրքական քաղաքականութեան դէմ, գնահատելով թուրք թերթերուն կողմէ, իբրեւ ողջամիտ եւ իմաստուն։

Անոնք անուղղակի ջուր կը լեցնեն թրքական ջրաղացին, որ անդադար կը դառնայ «կոմիտէճի»ներու դիխուն, բոլոր չարիքներուն պատասխանատու հռչակելով զայն։

Թերեւս Ամերիկայի պատուելիներու «կոչնակ»ն է «Պայքար»ի նմանակէտը։

Բայց, «կոչնակ»էն շատ աւելի առաջ վոսկեցան եւ ուխտի առաջ տային ռամկավարներու Փարիզի եւ Եգիպտոսի պաշտօնաթերթերը, «Ապագայ»ն ու մանաւանդ «Արեւ»ը, յարաբերութեանց բարւոքման նշերն ալ ցոյց տալով։

Արդ, ո՞րն է ռամկավարներու քաղաքականութիւնը՝ Թուրքիոյ հանդէպ։ Կուսակցութեան ո՞ր պաշտօնաթերթը հարազատօրէն կ'արտայայտէ զայն։

«Պայքար» ուշագրաւ թելադրութիւն մըն ալ կ'ընէ.— Զգաղիլ Թուրքիայով եւ Թուրքերով։

— «Արդէն շատ լաւ ըմբռնած էինք թուրքերով չգբաղելու պէտքը»։

... «Դուք ձեզ թուրքերն իրենց ձակատագրին, եթէ կ'ուզէք ձեր ցանկութիւնները իրականութեանց տեղ չընդունիլ»։

Եւ նորէն ըմբոստ աղաղակ մը.

— «Երբ ո՛ր եւ է տեղ իրենց կողմէ ընդառաջում չկայ, պարզ շողոքորթութիւն է արդարութիւն ակնկալել եւ ինքնախաբէութեան պատրանքին անձնատուր ըլլալ»։

Բայց, ի՞նչ է վերջապէս ռամկավարներուն դիրքը՝ Թուրքիոյ հանդէպ։

Մենք մինչեւ այսօր ալ չենք ըմբռնած «Թուրքերով չգբաղելու պէտքը»։

Ի՞նչպէս կարելի է չգբաղիլ երկիրով մը, պետութիւնով մը, ժողովուրդով մը որ մէկ միլիոն Հայ Ջարդած, մնացեալը արմատախիլ ցրուած, անոր հայրենի հողերն ու հանրայինն, անհատական հարստութիւնները յափշտակած է։ Եւ, ոչ միայն չուզեր լսել արդարութեան, հատուցման պահանջը, այլեւ իր բոլոր ուժերը լարած, դարանի կեցած՝ կը սպառնայ մնացեալն ալ ոչնչացնել։ Իր արիւնազանգ ժանիքները ջլել նոյն իսկ ահմանէն անգին։

Զգբաղիլ՝ կը նշանակէ ձեռնպահ մնալ։ Իսկ ձեռնպահութիւնը քաղաքական կեանքի մէջ՝ հոմանիշ է դասալքութեան։

Ի՞նչպէս կրնաս չզբաղիլ, ձեռնպահ մնալ, երբ քաղաքական դատ ունիս, — երբ ապրելու իրաւունքդ կ'ուզես արժեցնել։

Տարբերութիւն կրնայ ըլլալ միայն զբաղելու ձեւերուն մէջ։ եւ շատ բնականօրէն։

Ատոր համար էր որ, անցեալ Յունուար 26ին, 27ին, Փետրուար 9ին եւ 10ին, չորս խմբագրականներով, մենք շեշտակի դրինք հարցը.— Ինչ՞ ուրիշ ելք (Թուրքիոյ հանդէպ), բացի կռիւէն եւ հաշտարար քաղաքականութենէն։

— «Մենք չենք հաւատար երկրորդ միջոցին։ Եւ, առաջինը համալրելով միակ բնական ճամբան, կը գործենք, կը ճգնինք, կը մարտնչինք, համաձայն օրուան պահանջներուն եւ մեր կարողութեան»։ (26 Յունուար)։

Երեւան կուգայ որ Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթին ալ չի հաւատար հաշտարար քաղաքականութեան, եւ ընդհակառակն «պարզ երազատեսութիւն», «խոլական տեսակէտն ցանկատեսութիւն», նոյնիսկ «շողոքորթութիւն» կը համարէ զայն։

Ուրեմն, ոչ այս, ոչ այն, բայց ի՞նչ...

Վերջապէս Թուրքիոյ հանդէպ ունի՞նք անելիք թէ ոչ։ Անշուշտ համաձայն պայմաններուն եւ մեր կարողութեան։ Ոչ թէ հրաշքներ հաստանալով։

Եթէ «Պայքար»ը անկեղծ է իր համոզման մէջ, պիտի բռնէ միւս ճամբան, իր իսկ անունին թելադրած ճամբան։ Եւ այն ատեն, դիւրին է հարթել շարք մը թիւրիմացութիւններ, միացեալ ճակատ կազմելով դէմ այս հարցին մէջ — ամէնէն կենսականը։

Բայց, նորէն կարդանք ռամկավար պաշտօնաթերթին խմբագրականը, այս անգամ ամբողջութեամբ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՀԱՅՀՈՅԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Շարունակենք։

Մեր օրերու հայհոյութեան դարեկացիին՝ Պ. Զօպանեանի արուեստը երբեք չի ժխտեր դասական ըմբռնումներու եւ աւանդութիւններու գեղեցկութիւնը։ Ընդհակառակն գանոնք օգտագործելով ճարտասրէն, կը հասնի նորագոյն արտայայտութիւններու վսեմութեան։

Պ. Զօպանեանի հայհոյութիւնը կը նմանի մեղեդիի մը որ կը սկսի աւանդի մեղմութեամբ, կարծես դեռ ունենալ եկող ձայնի մը հետացող արձագանգն ըլլար։ Բայց, աստիճանաբար կը բարձրանայ, կը սաստկանայ, մինչեւ կը դառնայ ջղագար հոգիի մը ներքին աճեղ կանչը, փոթորիկ մը որ պայթիլ կ'ուզէ, պիտի պայթի, չի պայթիր։

Ըսինք թէ Պ. Զօպանեան կը հետեւի դասական արուեստի աւանդութիւններուն։ երբ բերանը բանայ, առնուազն կը սկսի մարդուն եօթանասունեւեօթը պորտէն։

Օրինակ մը։ «Պ. Տիգրան Ջիթունի վանեցի մըն է, որ...» (եւայլն)։

Արուեստագէտն ուրեմն բացաւ ձեղք մը՝ իր ենթակային անցեալի վարագոյրին վրայ։

Կը մնայ գալ լայնցնել այնպէս որ, վարագոյրին ետեւ ծածկուած անակնկալները շարժանկարի յաջորդականութեամբ, վառ պահեն հետաքրքրութիւնը։ Ու Զօպանեան որ մարդը պիտի ներկայացնէ լայնքէն ու երկայնքէն, կռնակէն ու կուրծքէն, ներսէն ու դուրսէն, կ'առնէ իր ենթակային (այս պարագային՝ Ջիթունը), «հատուցած բառեր»ը — «խեղճ, անհամ, անշուշտ» կամ անոր գրած ոտանաւորները՝ «պաղ, ձգձգուած, թացիկ, բացարձակապէս անյաջող»։ Այս բոլորը սակայն իբր նախաբան՝ ներածութեան... մը, ուր նախ վկայութիւններ կը կանչէ, օտար ձայներ կը լսեցնէ.— «ցաւագ»ի մէջ հրատարակեց ինծի դէմ մոլեգին յօդուած մը զոր չեմ կարդացած, բայց զոր կարդացող բարեկամներս ըսին թէ կատղած մեծամիտ իժաստակի դղուելի հայհոյանքներու ժայթքում մըն է»։

Արուեստագէտը՝ հոս, կը դադրեցնէ երկրորդական նուագածուներու ընկերակցութիւնը, ցուցադրելու համար իր իսկ ձպոտին իրագործուն շարժումները։

— *Հիմա, սարի մը յետոյ, նոյն գաւազար կատաղութենէն դեռ բռնուած, Ջիթունին դարձած Խիթունի (հայլեր)...*

Զօպանեանի արուեստը կը տեսնէք թէ, չի մոռնար գայրոյթի ամենէն տաք պահերուն իսկ արձակել սրամտութեան սլաքներ։

Ու դեռ ո՞ր մէկը։

Մեր մեծ հայհոյագրին արուեստը՝ կոյս անտառի նման լեցուն է անակնկալներով։ Ու կ'արժէ որ հայ գրականութեան փառքին համար, պրպտենք, երեւան հանենք ու իւրացնենք անոր թաքուն օրէնքները։

ԽԱՐՈՅՆ

ՀԻՆԱՒԱՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Շանկիայի հինաւատական ընկերութիւնները ձախողելու վրայ են։ Ճափոնի պատուիրակը հրահանգ ստացեր է իր կառավարութենէն որ հաղորդէ Ազգային կառավարութեան թէ Ճափոն այլեւս չի կրնար զիջում ընել։

Պետութեանց ներկայացուցիչները կը ջանան հաշտեցնել Ճինաստանի եւ Ճափոնի տեսակէտները, դիւրացնելու համար ընդհանուր խորհրդակցութիւնը՝ որ պիտի սկսի այսօր։

Սակայն, շատ յոյս չկայ որ Ճափոն ընդունի որոշ ժամանակի մէջ, իր ուժերը քաշելու առաջարկը։

Թոքիոյի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ կարելի չպիտի ըլլայ Շանկհայի մէջ Համաձայնութեան գալ Ճինաստանի ներկայացուցիչներուն հետ, քանի անոնք ամէն օր նոր առարկութիւններ երեւան կը հանեն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքեւհայկական ծովային սահմանը

Հռոմէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Քասթելլորիզոյի ծովային սահմանին մէջ, Իտալիոյ արտաքին նախարար Պ. Գրանտիի կողմէ, Ֆաշիստական մեծ խորհուրդին ներկայացուած տեղեկագիրը՝ վիճաբանութեան պիտի դրուի այսօր։ Տեղեկագիրը ցոյց կուտայ թէ հարցը ինչպէս դրուած եւ լուծուած է։

Լոզանի դաշնագիրը Իտալիոյ կը ձգէր 13 կղզիներ եւ անոնց սահմանին մէջ իյնող կղզեակներ։ Քասթելլորիզօ կղզին այս ցանկին մէջ էր։ Վէճ մը ծագեցաւ Քասթելլորիզոյի կապուած եւ այս կղզիին ու թրքական ծովեզերին մէջտեղը գտնուած կղզեակներուն մասին։ Դիւանագիտական բանակցութեանց հետեւանքով, 1929 Մայիս 30ին, Ենիւրիի մէջ կնքուեցաւ համաձայնութիւն մը, որով երկու կողմերը յանձն կ'առնէին վէճը ենթարկել Լահէյի մշտագործ միջազգային տեսանին։ Սահման երկու կողմերու միջեւ, ուղղակի բանակցութիւնները կը շարունակուէին եւ 1932 յունուար 4ին կնքուեցաւ համաձայնութիւն մը, որ վերջնական կը նկատուի։ Համաձայնագիրը թուած է վիճելի բոլոր կէտերը եւ կատարած կղզեակներու վերագրումը՝ այս կամ այն կողմին։

Գալով ծովային սահմաններուն, սահմանագիծը կ'անցնի, ինչպէս որոշուած էր, Լոզանի դաշնագրով, Իմրոզի եւ Վոլօ կղզիին միջեւ։

Դաւանութեան Դաշնակցութիւնը

Զորս պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Երէկ, Լոնտոնի մէջ բացուեցաւ չորս պետութիւններու խորհրդակցական ժողովը, քննելու համար Դանուբեան Դաշնակցութեան եւ հաւանաբար, նաեւ, հատուցումներու հարցերը։

ժողովին կը նախագահէ Անգլիոյ վարչապետը Պ. Մաքտոնըլտ։

Պերլինէն տրուած տեղեկութիւններէ համաձայն, գերման կառավարութիւնը անպատեհութիւն չի տեսներ որ այս ժողովին մէջ խօսակցութիւններ տեղի ունենան հատուցումներու հարցին մասին, պայմանաւ որ ըլլան ընդհանուր եւ նախապատրաստական։ Գերմանիա կը կարծէ թէ հատուցումներու հարցը չի կրնար կապուիլ Դանուբեան հարցին եւ հատուցումներու հարցը պէտք չէ իբր տեսակ մը գրաւական ծառայէ, Դանուբեան հարցի լուծման։

Գերման քաղաքական շրջանակները չեն ուզեր որ Գերմանիա հատուցումներու եւ պարտքերու հարցին շ՛ ծանն աւելի այժմէն խոր վիճաբանի, երբ տակաւին, Գերմանիոյ քաղաքական կացութիւնը անորոշ է, քանի որ նախագահական եւ գերման զանազան պետութեանց օրէնսդրական ընտրութիւնները տակաւին չեն կատարուած,

Գերմանիա, աւելի տրամադիր է որ հատուցումներու եւ պարտքերու հարցը քննուի յունիսին, Լոզանի ժողովին մէջ, ինչպէս որոշուած էր։

Գերմանիոյ ընտրական պայքարը

Նախագահական ընտրութեան պայքարը վերաբանալով, Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինկ, Քարլսրուհէի մէջ իր խօսած ճառով ջանայ հաստատել թէ կառավարութիւնը ո՛չ մէկ ջանք խնայած է հարթելու համար երկրին ամէն կարգի դժուարութիւնները։ Ատոյ խստօրէն քննադատեց Հիթլերեականներն ու դատապարտեց անոնց ամբոխավարական եղանակները։

× *Համայնավարները որոնք կը շարունակեն պաշտպանել Թէլմանի թեկնածութիւնը, սկսան խափանարարութեան, այրելով՝ ընտրական պայքարի յայտարարութեանց յատկացուած սիւներ Պերլինի մէջ։*

Նախորդ գիշեր, Պերլինի ոստիկանութիւնը 70ի չափ անձեր՝ ձերբակալեց, քաղաքական յանցանքներու համար։

× *Միջադէպ մը ենթադրել կուտայ թէ Հինտէնպուրգ ապրիլ 10ին, շատ աւելի քաւէ պիտի ստանայ, քան ինչ որ կը կարծեն իր հակառակորդները։ Գերման զիւղապետներու եւ զիւղացիներու պատուիրակութիւն մը, որուն կ'ընկերակցէր երկրագործական Ընկերակցութենէն պատուիրակութիւն մը, Հինտէնպուրգի յայտարարեց թէ ապրիլ 10ին, զիւղացիներն ու երկրագործականները պիտի քուէարկեն իրեն, հակառակ երկրագործականներու կեդրոնին հրահանգին։*

Աւզպեւիրաւնական վէճը

Հաւատարմութեան երդումի եւ կալուածական տարեվճարներու մասին՝ անգլիական ծանուցագրին Իրլանտայի կառավարութիւնը պատասխանեց երէկ։ Իրլանտական պատասխանը պիտի քննուի այսօր, անգլիական կառավարութեան կողմէ։

Կը հաստատուի թէ իրլանտական կառավարութիւնը կը նկատէ որ հաւատարմութեան երդումի Ընդհանուր միմիայն ներքին խնդիր մըն է եւ անոր լուծումը՝ կախում ունի միմիայն իրլանտական կառավարութեան կամքէն։

Գալով կալուածական տարեվճարներուն, Իրլանտա երկաթօրէն կը պարզաբանէ հարցը, որուն լուծման համար, բանակցութեանց առջեւ բաց դուռ կը ձգէ։

Կը կարծուի թէ Իրլանտայի վարչապետը տրամադիր է Լոնտոն երթալու, այս վերջին հարցի լուծման համար։

Թատրոններու գործադուլը

Համաձայն նախապէս տրուած որոշման, ապրիլ 5ին, թատրոններու գործադուլը տեղի ունեցաւ ամբողջ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերուն մէջ։ Բացի պետութենէն նպաստ ստացող հաստատութիւններէն, մնացեալ բոլոր զբօսավայրերը (թատրոն, սինեմա, եւայլն) փակ մնացին ամբողջ 24 ժամ։

Այս գործադուլը, մէկ օրուան մէջ, կառավարութեան պատճառած է 1·5 միլիոնի վնաս մը՝ տուրքերէն։

Փարիզի մէջ մեայն 3 նպաստընկալ թատրոններ շարունակեցին իրենց ներկայացումները։ Ռոճէլի Ֆրանսէզը առաւելագոյն հասոյթ մը ապահովեց—30000ի չափ։ Օփէռնը որ պասկան կտոր մը կը ներկայացնէր, 9 հազարի հասոյթ մը միայն ունեցաւ։ Իսկ Օփերա-Քոմիքը իր սովորական յաճախորդներէն գատ ուրիշ բազմութիւն չտեսաւ։

Այս գործադուլէն ամենէն աւելի վնասուեցան մասնաւորաբար ինքնաշարժի վարիչները եւ փոխադրութեան ուրիշ միջոցներ։

Ֆրանսայի մնացեալ կէտրոններուն մէջ եւս, գործադուլը տեղի ունեցաւ առանց որեւէ միջադէպի։

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 23

Ցակոբ Ցէր Մինասեան, Մարսէյլ	25.—
22րդ ցանկին գումարը	3887.—
Ընդհ. գումար	3912.—

ԹՄԲ.— *Այս հայրենակիցը մեր նոյն տեղ ղրկած է 25 ֆրանք Դպրոցասէրին համար, «իբրեւ կարիք մը ձեր անոր վառած եւ վառելիք կանթեղներուն համար»։*

Կը խնդրուի ստանալ համապատասխան ընկալագրով։

Վերադարձ Պաթումեն

Որքերու թշուառութիւնը

«Նոր Օր» կը գրէ,—

Այսօր խմբագրատուն ներկայացան Պաթումէն վերադարձած «չափահաս որք»երէն երեք հոգի, Արթին Աճէմեան, կարապետ Յասիքեան եւ կարապետ Սասնելեան, որոնք տխուր տեղեկութիւններ տուին, միանգամայն պարզելով իրենց ծայրայեղ թշուառութիւնը։

Ինչպէս գրած էինք, ներգաղթի երկրորդ կարաւանով, ասոնք յաջորդած էին փախստական շոգենաւ մտնել Պաթումի մէջ ցանկերը կարգացուելէ յետոյ կը մնան դուրսը. ներգաղթողներէն հասկնալի մը, ներգաղթողները ընդունող պատուիրակութեան կ'ըսէ թէ ասոնք դաշնակցական են. ասոր վրայ 15 որբերը կը բանտարկուին նաւուն նկուղներուն մէջ։ Պաթումի մէջ շատ տխուր միջադէպեր պատահած են։

Մեզի ներկայացողներէն մին ցոյց տուաւ Հօկի կեդր. վարչութեան կնիքը կրող յունարէն թուղթ մը, աւելցնելով թէ այդ թուղթին համար ինկ հարիւր տրահմի առած են իրմէ։

Բոլորն ալ մերկացուցած ունին ընելիք եւ խոստացան գրել իրենց տեսածներն ու լսածները «որպէս զի ժողովուրդը չի խաբուի»։

Դատավարութիւն մը Մոսկուայի մէջ

Մոսկուայի մէջ, դատավարութիւնն սկսաւ ուսանողի մը, Սթէէնի, որ սպաննած էր գերման դեսպանատան խորհրդականը։ Սթէէնի նպատակն էր սպաննել գերման դեսպանը. սակայն անոր բացակայութիւնը քաւեր էր... խորհրդականը։

Սպանութեան յաջորդ օրը, բոլշեւիկեան թերթը «Իզվեստիա» կը գրէր.— Ոճրագործը կը պատկանի օտար քաղաքացիներէ վճարուած քաղքենի ոսիաբեկիչներու խմբակի մը։ Անոր նպատակն էր ծանրացնել խորհրդային միութեան միջազգային կացութիւնը։

Իսկ պաշտօնական զեկոյց մը կասկած կը յայտնէր թէ ոսիաբեկիչներու այս խորհրդաւոր խմբակը՝ կրնար լեհերէ բաղկացած ըլլալ։

Իսկ լեհ կառավարութիւնն իր կարգին, երկու անգամ արդէն բացատրութիւն էր պահանջեր Մոսկուայէն՝ այս վերագրութիւններուն համար։

Եւ մինչ Մոսկուա, կը փորձէ այս սպանութեան տալ միջազգային քաղաքական կարեւորութիւն, Պերլինի մէջ անգամ, ականջ չեն կախեր բոլշեւիկեան մեկնաբանութիւններուն։

Այս սպանութիւնը եւ անոր հետեւանքով օտարականներու հանդէպ կատարուած վերագրումները, աիւդողի մատնած են Ռուսիոյ մէջ այլատոդ օտար մասնագէտները, որոնք սկսած են հեռանալ երկրէն։

Դատավարութեան ներկայ էին գերման դեսպանը, բազմաթիւ դեսպաններ ու նաեւ Լիտվինով...

Այս անգամ ալ, ընդհանուր դատախազի դերը կը կատարէ համբաւոր կրիլէնկոն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՑԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅ ՅՈՒՆԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԿԱՆ ՎԱՍՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԸ

Ա.— Ֆեոդալական ճնշումը եւ ազգային ոչնչացումը 1828 — 1836 թթ.

Ա. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

1828 թ. Ռուսաստանի կողմից Հայաստանի բռնի միացումից հետո ցարական կառավարությունը սկսեց իրականացնել հայ ժողովրդի ազգային ոչնչացման ծրագիրը։ Ռուսական ցարիզմի նպատակն էր ոչնչացնել հայ ժողովրդի ազգային ինքնուրույնությունը, ազգային մշակույթը, ազգային ավանդույթները, ազգային ինքնագիտակցությունը, հայ ժողովրդին զրկել ազգային ազատագրական պայքարի ցանկությունից, ստիպել նրան հաշտվել ռուսական ցարիզմի ստրկական լծի հետ։

Ռուսական ցարիզմի ազգային ոչնչացման քաղաքականությունը հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացվում էր տարբեր ձեւերով։ Ռուսական ցարիզմը հայ ժողովրդի նկատմամբ կիրառում էր ֆիզիկական բռնություն, ազգային ոչնչացման քաղաքականություն, ազգային ինքնագիտակցության ոչնչացման քաղաքականություն։

Ռուսական ցարիզմի ազգային ոչնչացման քաղաքականության ամենաբնորոշ դրսեւորումներից մեկը հայ ժողովրդի նկատմամբ ֆիզիկական բռնությունն էր։ Ռուսական ցարիզմը հայ ժողովրդի նկատմամբ կիրառում էր ֆիզիկական բռնության տարբեր ձեւե

ԲՐՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

(Վ. Ի.)

Ք. ՊԱՍ

XIII

Ինքն էլ չգիտի, ինչու էր այդ ցերեկ ուզում տեսնել Ռուբենին։ Ասես ներքին ինչ-որ ձայն էր հրամայում նրան գնալ Ռուբենի մոտ։ Ինքն էլ չգիտի, թե ինչ էր ուզում նրանից։ Ասես ուզում էր ասել նրան, որ ինքը ոչ մի վատ միտք չունի նրա հանդեպ, որ ինքն էլ նրա նման ատում է Ռուբենին, որ ինքն էլ նրա նման ուզում է վրեժ լուծել նրանից։ Ասես ուզում էր ասել նրան

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՀՐԱՉԴԱՆ խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins. Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 3ին Գրադարանի սրահը։

ՄԱՐՍԻԼՅԻ Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 Բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը։ Կը դասախօսէ ընկ. Պօղոս Հիւսեան, նիւթ ունենալով «Հայ քաղաքականութեան զարգացումը 18րդ եւ 19րդ դարուն» (նախորդի շարունակութիւն)։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՄԱՐՍԻԼՅԻ ներկայացուցչական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին, 63 Բիս Ռէփիւպլիք։

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս Շաբաթ գիշեր, ՊՐԻՊԱՆ ՄԱՐՍԻԼՅԻ սրահը, հովանաւորութեամբ ազգ. իշխանութեան եւ նախագահութեամբ Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան։

Կը խօսին՝ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿ. ՊԱԼԱՓԵԱՆ (Զ. Ո. Մ. մասնաճիւղին կողմէ), Պ. ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ (Շ. Յ. Դ.), ԸՆԿ. ՇԱՒՍՐԸ ՆԱՐԴՈՒՆԻ (Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչուհի)։

Դեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Մ. Մարուքեան, Յ. Ուգուրեան, Վ. Տէրվարդանեան, Մ. Մանուկեան, եւայլն։

Պ. Ջէօրէքճեան (Ջուրթակ), ժամանակցութեամբ Տիկ. Զ. Պօյաճեանի։

Հրաւիրուած են քաղաքական կուսակցութիւնները եւ կը հրաւիրուին քաղաքիս բոլոր Հայրենակցական միութիւնները։

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ԼԻՈՆ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին Գ. Թաղապետարանի սրահը։

Մասնակցութեամբ՝ Շ. Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան, Ազգային Միութեան, Հայ Աւրիներու, Բարձր Հայքի, Մեծ Նոր գիւղի, Նալլու խանի, Մարաշի, Զարսանճագի Հայր. Միութիւններուն եւ Համախարբերդցիական երիտասարդաց Միութեան։

Կը խօսի Պ. ՎԱՐԴԱՆ ՅՈՒՂՈՒՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, նուագ, արտասանութիւն եւ խմբերգ։

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՎԻԵՆ

24 Ապրիլ, Կիրակի։ Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

Հայ Աւիւներու Միութեան ցերեկոյթը

Այս Կիրակի ժամը 2.30ին 8 Rue Jean Goujon, Métro Champs Elysée

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ՄԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ Մուտք՝ 10 եւ 5 ֆրանք

Հ. Յ. Դ. Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկեր Ա. Լէքա Քիրէճեանի եւ պարագաներուն իր հօր ԹԱԳԻՈՐ ՔԻՐԷՃԵԱՆի մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի 35 ֆր. կը նուիրէ Ա. Ն. Հ. Կ. Խաչէ Ալֆորվիլի մասնաճիւղին։

Այրի Տիկին Մանիկ Քիրէճեան, զաւակունք եւ պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց՝ որոնք անձամբ թէ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին ԹԱԳԻՈՐ ՔԻՐԻՃԵԱՆի մահուան առթիւ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Պօլուխ եւ Շ. Երիտ. միութեան ընդհ. ժողովը այս Կիրակի ժամը 2ին Գ. Թաղապետարանի Գրադարանի սրահին մէջ Rue François Garcin.

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Արարատ միութիւնը հիմնած ըլլալով իր Գրադարան-Ընթերցարանը, կոչ կ'ընէ բոլոր հայ հեղինակներու մէկ մէկ օրինակ նուիրել իրենց գործերէն եւ ընթերցասէրներու՝ իրենց տրամադրելի գրքերէն։ Հասցէ «Ararat», Union des Arméniens d'Arnoaville les Gonesse 31-33 rue du Parc (S. et O).

ՖՐԱՆՍԱ բնակող Ռօպէրթ Քօլէճի նախկին հայ ուսանողները որոշած են ձաշասեղան մը սարքել ի պատիւ փրոֆ. Յակոբեանի, 8 Մայիս, Կիրակի ցերեկ, Շաձեանի ճաշարանը։ Մասնակցիլ փափաքողները մանրամասնութեանց տեղեկանալու համար դիմեն թաղուհիին, 12 Pass. du Caire, Central 72-75.

ԱԶԱՏ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ իր պտոյտ-դասախօսութիւններէն առաջինը պիտի տայ այս Կիրակի առաւօտ, Լուվրի Թանգարանին մէջ, առաջնորդութեամբ նկարիչ Ռ. Շիշմանեանի որ պիտի բացատրէ քանդակարին պատմական շրջանները։ Անոնք որ կը փափաքին ներկայ ըլլալ, կը խնդրուին ամենաուշը մինչեւ ժամը 9.45 գտնուիլ իամախմբման վայրը, Լուվրի Թանգարանին գլխաւոր մուտքին առջեւ, (Place du Carrousel)։ Մուտքը ազատ է։

ՆԱՄԱԿ ունի Պ. Գէորգ Մարաշլեան։ Դիմել՝ Պ. Գարաեանի, 25 Rue Mignon, Փարիզ։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կապարակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագդոյն ծախքով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին, կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաս. Ս. Օհոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ։ Ընդհատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

«ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱ»

(5 արար)

Այսօր Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor — Métro Maubert-Mutualité

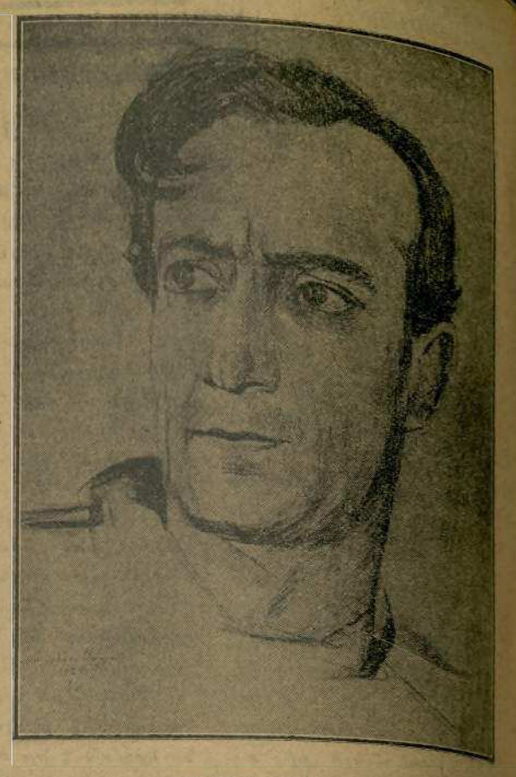
Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Յուրաբեան, Գայեանէ, Պ. Պ. Վ. Փափագեան, Ա. Գմբէթեան, կօթիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Գ. Վահան, Տէրվիշեան, Յուրէնեան եւ Յուրաբեան։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռշի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն։

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

ՌԷժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(որ պիտի կատարէ ՈՒՐԻԷԼ ԱԿՕՍՏԱի դերը)

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԵԵՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՆԱՐԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։
Շրն կը կատարուին՝ Ռ. Ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենտան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվնասակ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Քելադրական եւ ֆիզիական մէթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ Դուն հիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
ՄԷՆՐօ Ցտէօն եւ ՍԷՆ Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) — Tél. Danton 73-97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ աւեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։
ՆԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամնքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԻՖԱՆ ՅՎԱՁԿ

Թատրոնը երբեք այդքան հետաքրքրութիւնով չեմ դիտած դերասանի մը դէմքը, ինչ որ ըրի այս երեկոյին համար, որուն վրայ անդադրում կը պարզուէր եւ ցնցումներով, — բնանկարի մը վրայ լոյսի եւ ստուերներու խաղին պէս,— բոլոր զոյներու եւ բոլոր զգայութիւններու փոփոխուն ստեղնաշարը։

Երբեք այդքան ամբողջովին չէի նուիրուած խաղի մը որքան կը նուիրուէի այդ անծանօթ կիրքին ցոլացումին։ Եթէ այդ պահուն մէկը դիս դիտած ըլլար, ապահովաբար hypnoseի մը վերադրէր իմ պողպատեայ ակնարկիս անշարժ կարծրութիւնը։ Եւ արդարեւ տեսակ մը hypnoseի կը նմանէր կատարեալ թմրութեան իմ այդ վիճակս. չէի կրնար ինքզինքս զսպել նայելէ արտայայտութիւններու այս խաղին եւ ինչ որ կար հոն խառն ի խուռն լոյսերու, քրքիջներու, մարդկային էակներու եւ նայուածքներու, իմ շուրջս կը ծփար անձեւ առարկայի մը պէս, դեղին ծուխի մը պէս որուն մէջտեղ կը ցցուէր այս դէմքը — բոց՝ բոցերու մէջ։ Բան մը չէի լսեր, բան մը չէի զգար, չէի տեսներ անձերը որոնք շուրջս խոնուած էին, չէի տեսներ ուրիշ ձեռքերու երկարիլն յանկարծ, ձողերու պէս, խաղին մէջ դրամ նետելու կամ ափերով դրամ քաշելու համար, չէի տեսներ զինադակը, ոչ ալ կը լսէի քրուփիէին ձայնը եւ սակայն կը տեսնէի, ինչպէս երազի մը մէջ, ինչ որ կ'անցնէր կը դառնար՝ յուզումէն եւ զրկիոէն մեծցած ու խոշորցած, այս ձեռքերուն դոգաւոր հայելիին մէջ, վասնզի դիտնալու համար որ զինադակը կարմիրին թէ սեւին վրայ կ'իյնար, կամ կը գլորէր թէ կանդ կ'առնէր, պէտք չունէի բախտախաղին նայելու. ամէն երեւոյթ, կորուստ եւ շահ, սպասում եւ յուսախաբութիւն, կրակէ դիծերով կը կարդացուէր ջիղերուն վրայ եւ շարժուններուն մէջ այս դէմքին ուր կը տիրապետէր կիրքը։

Բայց այդ ատեն հասաւ սարսափելի պահ մը, պահ մը որմէ կը վախնայի եւ որուն տարտամ կերպով կը սպասէի այդ ամբողջ ժամանակէ ընթացքին, պահ մը որ փոթորիկի մը պէս կախուած էր իմ գերագրգռուած ջիղերուս վերեւ եւ որ յանկարծ զանոնք քշեց ու տարաւ իր պաթոսին մէջ։ Դարձեալ գնդակին շարժումը ակարացած էր իր կլոր վազքին մէջ, թափիւնի փոքրիկ աղմուկներով, դարձեալ բաբախեց այն բոպէն որուն միջոցին երկու հարիւր շրթունքներ իրենց շունչը բռնեցին, մինչեւ որ քրուփիէին ձայնը յայտարարեց այս անգամ «զերօ» մինչդեռ իր արագաշարժ արմուղը ամէն կողմէ կը հաւաքէր հնչուն դրամներն եւ խշշուացող թուղթը։

Ճիշդ այդ պահուն պրկուած երկու ձեռքերը մանաւանդ զարհուրելի շարժում մը ըրին, անոնք կարծես թէ ցատկեցին յափշտակելու համար բան մը որ այլեւս գոյութիւն չունէր եւ յետոյ սեղանին վրայ ինկան, ինչպէս հոգեվարքներ, հնազանդելով միայն, իրենց անշարժութեան մէջ, ձգողութեան օրէնքին։ Բայց յետոյ յանկարծ վերջին անգամ մըն ալ վերակենդանացան, տենդագին վազեցին սեղանէն մարմինը որուն մաս կը կազմէին, վայրի կատուներու պէս ժպլցեցան իրանին երկայնքը, ջղայնոտութեամբ խուզարկեցին բոլոր գրպանները, վերը, վարը, աջը ձախը, տեսնելու համար թէ տեղ մը դրամ մոռցուած չէր, իրրեւ վերջին փշրանք մը։ Բայց միշտ պարապ կը վերադառնային անոնք ու միշտ աւելի եռանդով կը վերանորոգէին այս պարապ ու անօգուտ խուզարկութիւնը, մինչ արդէն բախտախաղին սկաւառակը սկսած էր դառնալ, ուրիշներուն խաղը կը շարունակուէր, դրամի կասրները կը հնչէին, աթոռները կը շարժէին եւ հազար ու մէկ փոքրիկ շփոթ ձայներ իրենց ոտմուկով կը լեցնէին սրահը։ Կը դողայի, սարսափէն ցնցուած, այնքան կը մտանկագէի, ակամայ այս բոլոր զգացումներուն որ կարծես թէ իմ մատներս ըլլային հոն յուսահատօրէն խուզարկողները, փնտռելու համար դրամի կտոր մը ճմռթկած զգեստին գրպաններուն եւ ծալքերուն մէջ։ Եւ մէկէն ուժգին ցնցումով մը, մարդը ոտքի ելաւ, դէմս մէկու մը պէս յանկարծ գէշ կը զգայ ինքզինքը եւ կը ցցուի չխեղդուելու համար։ Անոր եռին աթոռը գետին գլորեցաւ չոր աղմուկով մը։ Բայց առանց նոյն իսկ նշմարելու զայն, առանց ուշադրութիւն դարձնելու շուրջիններուն, որոնք զարմացած ու մտահոգ, ճամբայ կուտային այս երեսուն մարդուն, սեղանէն հեռացաւ ան ծանր քայլով մը։

Կարծես թէ քարացեր էի այս երեւոյթին առջեւ։ Որովհետեւ անմիջապէս հասկցայ թէ ո՛ւր կ'երթար այս մարդը,—մահուանս։ Մէկը որ այս ձեւով ոտքի կ'ելլէր, ապահովաբար չէր երթար պանդոկ մը, գիշերային զբօսավայր մը, կնոջ մը տունը, երկաթուղիի յարկաբաժին մը, կհանքի տեւէ մէկ վիճակին, այլ շիփ շիտակ կը գահավիժէր անգոյին մէջ։ Դժոխային այդ սրահին ամէնէն անդղայ անձն անգամ սոսկողաբար հասկցած պիտի՝ ըլլար թէ այս անհատը այլեւս ո՛չ մէկ նեցուկ ունէր, ո՛չ իր տանը, մէջ, ո՛չ գրամատան մը մէջ, ո՛չ ազգականներու քով. թէ ան հոն խաղացած էր իր վերջին դրամը, նոյն իսկ իր զոյութիւնը եւ թէ հիմա այդ պողպատեայ անոր, ուրիշ տեղ կ'երթար, տեւէ տեղ մը. բայց վստահաբար կհանքէն դուրս։

Միշտ կասկածած էի (եւ առիթ պահէն իսկ զգացեր էի կախարդական ներշնչումով մը) թէ հոս շատ հէն ու կորուստէն աւելի բարեբանի մը շուրջ էր պտոյքը։ Եւ սակայն կարծես թէ շանթի մը հարուած մըն էր որ պայթեցուցած էր որ կեանքը յանկարծ տեսաստեղի որ կեանքը կարծ խոյս կուտար այս մարդուն աչքերէն եւ թէ մահը իր պատանդին կը դնէր դեռ ան քանի մը վայրկեան տեւողութեամբ գեղուն այս դիմակը վրայ։ Ակամայ (այնքան յափշտակուած էի անոր արձանային շարժումներէն) ձեռքս աթոռիս, կարծես թէ այդ երբ ան դժուարաւ ոտքի կ'ելլէր ու կ'շրջեր, վասնզի իր գնացքը կոտ քալուածքը հիմա կ'անցնէր իմ մարմինիս մէջ ինչպէս քիչ առաջ իր զրգռուած մտած էր երակներուս եւ ջիղերուս մէջ։ Բայց յետոյ ոտքս ժպրէն վեր էր ու չկարողացայ մաղրել հետեւեցայ անոր, առանց ուզելու ոտքս ինքն իրմով շարժումի մէջ մտաւ։

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՈՒՐԲԱԹ 8 ԱՊՐԻԼ 1932

8 AVRIL 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1848

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՅԱՌԱՋ, ԴԷՊԻ ԼՄԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹԻԻՆ,,

Քանի մը հատուածներ եւս, Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթին գարտուղի խմբագրականէն, զոր յիշեցինք երէկ.

— «Շակառակ այս յստակ ձշմարտութեան՝ զոր իւրով, սուրով, բնաջնջմամբ եւ անլուր գազանային վայրագութեամբ Թուրք ոճրագործները տաղտկին, տպաւորեցին անջնջելիօրէն մեր գիտակցութեան վրայ, սկսանք քիչ առնէն մոռնալ մեծ ոճիրը եւ Թրքական *օրհնատացիայի* հետեւիլ:

«... Թերեւս մեղաւորն օտար երկիրներու մէջ տառապող ժողովուրդը չէ, այլ առաջնորդութիւնն անոնց՝ որոնք չեն ուզեր այդ ժողովուրդն զգուշացնել այն ստրկացուցիչ եւ անապահով կեանքէն որ Թուրքիոյ մէջ կը սպասէ իրենց, եթէ նոյնիսկ ին երթալ հրաւիրուին:

«... Պարզ երազատեսութիւն եւ խելացի տեսակէտն ցանկատեսութիւն է առանց դրական որեւէ տուեալի մտածել Թէ մեր կողմէ յարատեւ բարեացակամութիւն մը Թուրքիոյ հանդէպ կրնայ գայն մղել հայկական ոտնակոխուած իրաւունքներուն արդարութիւնը ճանչնալու: Թուրքերէն արդարութիւն չենք ակնկալեր, իսկ մեր գործը չէ դիւանագիտութիւնը: Զբաղինք Հայաստանով և գաղութահայ կեանքի ներքին գործերով»:

«... իրատեսներ չեն անոնք որ արեւի նման պայծառ այս իրականութիւնը չեն ուզեր տեսնել, ոչ ալ իւեւատես են այն բոլոր Հայերը որ արտասահմանէն, իբր Թէ բան մը ընելու կարողութիւնն ունենային, ինքնակոչ դիւանագէտներ կ'ուզեն դառնալ եւ ֆաքիրներու դիւթական արուեստովն ու սրնգահարութեամբն իր որջին մէջ մռայլ աչքերով եւ Թունաւոր խայթով սպասող օձն հրապուրել»:

Մր եւ է Դաշնակցական Թերթ տարբեր բան ըսած չունի: Իսկ վերջին պարբերութիւնը համարձակութեան սահմաններն ալ կ'անցնի եւ կը դառնայ յեղափոխական արտայայտութիւն: Ռամկավարներուն լեզուով՝ ամբոխավարութիւն:

Վերջերս, երեւելիի նոր հրահանգին առթիւ, այսպիսի արտայայտութիւն մը ունեցած էր նաեւ Հալէպի «Եփրատ»ը,—Սուրիոյ ռամկավար պաշտօնաթերթը.

— «Գայլը մէկ օրէն միւսը գառնո՞ւկ դարձա՞ Թէ ատամները Թափեցան, ճարց կուտանք մենք մեզի՝ իմանալով երեւելիի նոր հրահանգը: Արդեօ՞ք...:

— «Պէտք ունինք ուշի ուշով մեզի հրամցուած այս դեղահատը: Ան կրնայ աղիտաբեր Թոյն պարունակել ոսկեզօծ արտաքինին տակ, ու շատ հաւանաբար»: (*Եփրատ, 9 Մարտ*):

Այս բոլորէն եզրակացնե՞նք Թէ նոր խմորումներ տեղի կ'ունենան ռամկավար մամուլին եւ մտաւորականութեան մէջ:

«Պայքար»ի այն միեւնոյն Թիւին մէջ, երրորդ էջ, «կուսակցական սիւնակ» խորագրին տակ, ռամկավար ընկեր մը յիշելով իրենց յեղափոխական հին փառքերը՝ «մանաւանդ *1893—96*ի շրջաններուն», կը նկարագրէ կամաւորներու արձանագրութեան օրերու խանդավառութիւնները (*1898*), ու կը բացագանչէ.

— «Անոնք ալ մեզի պէս «խենՀեր» եւ «կուսակցամոլներ» կոչուեցան... Սեմ քան մըն է մեր այս կուսակցամոլութիւնը եւ այսօր տակաւին հաստատ մնացած ենք եւ քայլ մ'իսկ չենք նահանջեր մեր ազգային դիրքէն: ՅառաՀ, դէպի լման ազատութիւն: Ա՛յս է մեր կարգախօսը... ցեղափոխական ոգին երիտասարդական ոգի մըն է եւ մեր սիրտը բաբախուն կը պահէ»:

Այսպէս, ուրեմն, նոր շունչ մը կը փչէ ռամկավար մամուլէն: Թիւրիմացութի՞ւն է այս, դիպուա՞ծ Թէ սթափում: Թերեւս «Պայքար»ի խմբագիրը փոխուած է. բայց անշուշտ Մարտ 26ի Թիւը խմբագրողն ու տպողները... Դաշնակցականներ չեն:

Մէկզի դնելով մեկնութիւնները, մենք պիտի ուզէինք այս բոլորը նկատի առնել իբրեւ լուրջ վերաքննահատում:

Ան ատեն, կը Թուայ դէմ դիմաց նստիլ եւ հարցնել բոլոր տեսակի ռամկավարներուն.

— *Ա՛լ ինչո՞ւ կը տատանիք: Չէք հաւատար Թուրքեւհայ մերձեցման — ինչպէս մենք — եւ շոշորթութիւն կը համարէք զայն սիրաշահելու փորձերը: Քանի որ ձեր ուզածն ալ «լման ազատութիւն» է, իսկ «յեղափոխական ոգին՝ երիտասարդական ոգի մը», — օ՛ն անդր, յառա՛ջ: Մէկ աջ, մէկ ձախ, բայց միշտ յառա՛ջ: Զեռնպահութիւնը վայել չէ քաղաքական հոսանքի մը, իսկ տուներ նստիլ եւ ուրիշներուն րրած - չըրածը քննադատելը՝ պառաւներուն կը վայլէ:*

Քանի որ չկայ տեսակէտի տարբերութիւն, խօսինք ձեւերու մասին: Գտնենք ձեւերը, — եւ, «յառա՛ջ, դէպի լման ազատութիւն»:

Բայց, հետապնդելու, տքնելու, գործելու համար: Ոչ Թէ իբրեւ «պարապ վախտի խաղալիք»:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ո՞Վ ՓՈԽԵՑ...

«Յառաջ» երէկ հրատարակած էր Բարեգործականի ապրիլ 4 Թուակիր զեկոյցը, որ կը հաղորդէր երեւանէն ուղղուած հեռագիր մը, հետեւեալ յառաջաբանով.

— «Հայ եւ օտար մի քանի *Թերթերու կողմէ ներգաղթողներու մասին հրատարակուած բոլոր տեղեկութիւնները բացարձակապէս սուտ են»:*

Փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթը միեւնոյն զեկոյցը կը հրատարակէ այսպէս.

— «Դաշնակցական եւ օտար Թերթերու *կողմէ ներգաղթողներու մասին հաղորդուած բոլոր տեղեկութիւնները բացարձակապէս սուտ են»:* (*«Ազագայ», 6 ապրիլ*)

Ուրեմն, մէկ Թերթէն միւսը, «հայ»ը կը դառնայ «դաշնակցական», իսկ «մի քանիսն» կը ցնդի:

Կ'ուզէի հասկնալ Թէ ո՞վ է կատարած այս փոփոխութիւնը:

Բարեգործականը զատ-զա՞տ խմբագրած է երկու Թերթերուն յատկացուած զեկոյցները, Թէ՞ ռամկավար պաշտօնաթերթը ինք փոխած է բառերը:

Ես տեսայ «Յառաջ»ի դրկուած զեկոյցին բնագիրը, եւ հաստատեցի որ գրուած է ձիշդ այնպէս ինչպէս երեւաց Թերթին մէջ:

Կ'արժէր լուսաբանել այս գաղտնիքը, որ եթէ «դիւանագիտական» իսկ ըլլայ, աճպարարութիւն կը ձոտի:

Ինչ կը վերաբերի հեռագրին բովանդակութեան, անշուշտ «Յառաջ» եւ բոլոր դաշնակցական Թերթերը պիտի տան-պատասխանը այդ «ներքուստ»ին, որ շատ կը յիշեցնէ հանգուցեալ Պապը Ալիճի պատմական ներքուստները, անսասան վերջաբանով.

— «Ասայիշ պէրքէմալ տըր»:

Վ. ԱՐԱՋ

Լինտպէրկի տղան գտնուեր է

Ամերիկայէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, քաղաքի մը կառավարիչը յայտնած է Թէ Լինտպէրկի տղեկը «ողջ եւ առողջ է եւ Թէ իր ծնողքին պիտի վերադարձուի»: Նորֆոլքի մեծ նաւահանգիստէն ձկնկ է որ յայտնած է Թէ առեւանգիչներուն հետ յարաբերութիւն հաստատած է եւ Թէ տղեկը ողջ է եւ առողջ:

Նաւահանգիստը որ ձկնկներ էր առեւանգիչներուն հետ տեսակցելու, վերադարձին յայտնած է Թէ, առեւանգիչներուն հետ տեսակցելէ յետոյ, տեսնուած է նաեւ Լինտպէրկի հետ:

Մովակալ մը որ նոյնպէս կը ճանչնայ առեւանգիչներուն հետ բանակցելու գործին, իր կողմէ յայտնեց Թէ առեւանգիչներուն հետ բանակցութիւնները շատ նուրբ կէտի մը հասած են եւ յանձնարարեց ճամուլին որ չխանգարեն բանակցութիւնները, երեւեկները լռեսեւով:

Լինտպէրկի տան վրայ սաւառնած են երեք օպտնաւոր: Կը կարծուի Թէ առեւանգիչները այս կերպով նշան տուած են Լինտպէրկի Թէ տղեկը պիտի վերադարձուի:

Խարդախ դրամատէրը

Փարիզի դատական իշխանութիւնները բազմաթիւ բողոքներ ստացեր էին դրամատան մը դէմ, որ կը գտնուի 23, ֆոնթիէօ փողոց: Դրամատան մէջ կ'աշխատէին 60 պաշտօնեաներ եւ 10ի չափ ալ մասնաձիւղեր ունէր:

Այս բողոքներու հիման վրայ քննութիւն մը բացուեցաւ եւ յայտնուեցաւ Թէ դրամատէրը Ալտրէ 30 միլիոն խարդախած է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զորս պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Առաջին դժուարութիւնները

Դանուբեան Դաշնակցութեան մասին, խորհրդակցութիւնները կը շարունակուին Լոնտոնի մէջ, չորս պետութեանց ներկայացուցիչներու միջեւ:

Առաջին խորհրդակցութեան մասին, հրատարակուած զեկոյց մը կը յայտնէ.— կարծիքներու փոխանակութիւն մը տեղի ունեցաւ այն հարցերու մասին որոնք կը բախին, Դանուբեան պետութեանց մէջ՝ ներկայիս տիրող տնտեսական կացութենէն, ինչպէս նաեւ այդ հարցերու լուծման միջոցներու մասին:

«Խորհրդաժողովը նշանակեց յանձնախումբ մը՝ որ այս մասին տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ իր յառաջիկայ նիստին:

«Ակնկիզ զատ, չորս պետութիւնները որոշեցին նշանակել մասնագէտներու յանձնախումբ մը, որուն՝ իւրաքանչիւր պետութիւն պիտի նշանակէ իր պատուիրակը: Այս յանձնախումբը պիտի քննէ կեդր. եւ Շարաւ-արեւելեան Եւրոպայի կարգ մը երկիրներու ելմտական կացութեան մասին՝ Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին տեղեկագրէն բխող հարցերը»:

Այս երկու յանձնախումբերու կազմութիւնները կը նշանակէ Թէ չորսերու խորհրդակցութիւնը կը կազայ, մէկ կամ միւս կողմին յարուցած առարկութեանց եւ այլ դժուարութեանց հետեւանքով:

Դանուբեան Դաշնակցութեան ծրագրէն բխող կարգ մը հարցերու մասին, Անգլիա եւ Ֆրանսա համաձայնած ըլլալ կը Թուին: Պարագան նոյնը չէ սակայն Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ համար, որոնք առաջին հանդիպման մէջ իսկ, իրենց առարկութիւնները ներկայացուցին:

Խորհրդաժողովի առաջին նիստին իսկ, պատասխանելով նախագահին Մաքտոնըլտի բացման խօսքին եւ Դանուբեան հարցի մասին՝ անոր կողմէ տրուած զեկոյցին, Իտալիոյ ներկայացուցիչը կրկնտի կրկին յայտնեց իտալական տեսակէտը, Թէ փոխանակ 5 կամ 6 պետութեանց խորհրդակցութեան, նախընտրելի պիտի ըլլար հրաւիրել 9 կամ 10 պետութեանց խորհրդակցութիւն մը — չորս մեծ պետութիւնները եւ Դանուբեան պետութիւնները, եւ իր այս տեսակէտը հիմնաւորելու համար, յիշեց տնտեսական յարաբերութիւնները՝ մեծ պետութեանց եւ Դանուբեան պետութեանց միջեւ:

Իսկ Գերմանիոյ ներկայացուցիչը պիւլով աւելի ուժեղ վերապահումներ ըրաւ Մաքտոնըլտի կողմէ ներկայացուած զեկոյցին մասին, Գերմանիոյ ներկայացուցիչը ընդունելի չգտաւ կացութեան իբր դարման նախատեսուած նախընտրական մաքսատուրքերու սկզբունքը եւ յայտնեց Թէ պատրաստ է ներկայացնելու վաւերաթուղթեր, որոնք պիտի հաստատեն Թէ նախատեսուած ծրագիրը, այսինքն՝ նախընտրական մաքսատուրքի դրութեան վրայ հիմնուած Դանուբեան Դաշնակցութիւնը՝ որ եւ է կերպով չպիտի բարւոքէ այդ երկիրներու վիճակը:

Այս վաւերաթուղթերը քննելու համար է որ խորհրդաժողովը նշանակեց երկու յանձնախումբերէն մէկը:

Գերմանիա սակայն, իր այս առարկութենէն դուրս առ այժմ չէ յայտնած իր հակառաջարկները:

Լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն Թէ, անգամ մը որ ընդունուի Դանուբեան ծրագրի անյարմարութիւնը՝ իր ներկայ վիճակին մէջ, Գերմանիա պիտի ներկայացնէ հետեւեալ կէտերով ծրագիր մը.

1.— կազմել մաքսային միութիւն մը, որուն մէջ պիտի մտնեն Դանուբեան երկիրները, Գերմանիա, Իտալիա եւ Լեհաստան, ինչպէս նաեւ միւս բոլոր այն պետութիւնները, որոնք անտեսապէս շահագրգռուած են կեդր. Եւրոպայի հարցին լուծումովը.

2.— Եթէ այս ձեւը չընդունուի, Գերմանիա պիտի առաջարկէ նախընտրական մաքսատուրքի ծրագիր մը նոյն այդ երկիրներուն համար, պատճառաբանելով Թէ եթէ կ'ուզուի կիրարկել նախընտրական սկզբունքը, պէտք է ստեղծել փոխանակութեանց մեծ շրջանակ մը:

3.— իսկ այն պարագային որ այս ծրագիրն ալ մերժուի, Գերմանիա պիտի յայտարարէ Թէ պատրաստ է գոհունակութիւններ ընելու, օգնելու համար Դանուբեան այն երկիրներուն, որոնց վիճակը տագնապալի կը գտնէ: Այս կերպով իր հպատակութիւնը պիտի յայտնէ նախընտրական մաքսատուրքերու միակողմեան դադրեցման մը, որմէ պիտի կրնան օգտուիլ աւստրիական ձարտարարուեստը, եւ Չունգարիոյ, Ռումանիոյ, եւ Եուկոսլաւիոյ երկրագործութիւնը: Բայց դաշնագրէն դուրս պիտի մնայ ցեխոսլովաքիան, նկատելով որ այս երկրին վիճակը աւելի լաւ է քան Թէ Գերմանիոյ վիճակը:

Գերմանիոյ ընտրական պայմարը

Հիթլերեան կուսակցութեան կեդրոնը հեռագիր ուղղեց հանրապետութեան նախագահին, եւ ներքին նախարարին բողոքելու համար այն ամբաստանութեանց դէմ Թէ հիթլերեան պետերը դաւեր սարքած են պետական ապահովութեան դէմ:

Հիթլերեան կեդրոնը իր հեռագրերով կը յայտնէ Թէ դատ պիտի բանայ փրուսիական կառավարութեան դէմ:

Ներքին նախարարին ուղղուած հեռագրին մէջ, հիթլերեանները կը բողոքեն Պերլինի իրենց մարտական ակումբներու փակման դէմ:

Միւնիխի հիթլերեան կեդրոնը ընդհ. դատախազութեան միջամտութեանը դիմած է դադրեցնել տալու Համար իրենց դէմ ծայր տուած վարկաբեկման շարժումը:

Հիթլերեանները իրենց բոլոր Թերթերուն մէջ, բուռն յարձակում մը կը գործեն փրուսիականկառավարութեան եւ անոր ուժ տուող Համապետական կազմակերպութիւններուն դէմ:

Իսկ երկաթեայ ճակատը կը շարունակէ իր ընտրական բուռն պայքարը, օրական կազմակերպելով միջին 8 հազար հրապարակային հաւաքոյթներ: Իր քարոզչական սէտքերուն գործածութեան Համար, իր տրամադրութեան տակ ունի հինգ հազար լինքնաշարժ եւ լինքնաշարժ հեծանիւ: Ընկերվարականները երկաթեայ ճակատին տրամադրած են իրենց լաւագոյն բանախօսները:

Վարչապետը Պրիւնինկ, մեծ եռանդով լծուած է գործի եւ ամէն գիշեր, իր ճառերուն մէջ գովքը կը հիւսէ նախագահ Հինտենպուրկի եւ ցոյց կուտայ անոր վերընտրութեան անհրաժեշտութիւնը:

Գալով Հիթլերի որ զօրաւոր օդանաւով մը կը փոխադրուի տեղէ տեղ, ամէն գիշեր զանազան վայրերու մէջ մէկ երկու ճառ խօսելով,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Երկրաշարժ Մակուի մէջ

Երէկ Թաւրիզէն ստացանք հետեւեալ տեղեկութիւնը, մարտ 26 Թուականով.—

Մարտ 22ին Մակու քաղաքում եւ շրջակայ գիւղերում մեծ երկրաշարժ է եղել: Երկրաշարժի ցնցումներից երկու գիւղ բոլորովին քարուքանդ են եղած, իսկ հինգ գիւղերի մասնաւոր վնաս է տուել երկրաշարժը: Մի քանի տներ են քանդուել Մակու քաղաքում էլ մի քանի տներ են փլել: Մօտ 400 հոգի մնացել են փլատակների տակ:

Ըստ լուրերի, Ուրարտու լերան կողմից է սկսուել երկրաշարժը: Մանրամասնութիւնները դեռ յայտնի չեն:

Ցաջորդ Թղթատարով կը գրեմ նոր տեղեկութիւններ:

Վերապարձուած որքեր

«Նոր Օր» կը գրէ.

— Պահումէն վերադարձուած որբերէն տասը բանտէն արձակուած են 55 ական տրախմի դատական ծախքերու համար վճարում ընելէ յետոյ. հինգ որբեր տակաւին բանտը կը մնան: Պ. Ց. Եսայեան արդէն պէտք եղած դիմումները կատարեց գանոնք ալ ազատ արձակել տալու համար: Այս Թշուառները, որոնք գոհ եղած են ներգաղթի, չոր հացի կարօտը կը քաշեն:

Շոգենաւին մէջ օրերով անօթի մնացած են. գրեթէ մերկ եւ անօթի են:

Մոսկուայի դեսպ

Երկու մանապարտներ

Մոսկուայի գերման դեսպանատան խորհրդականին սպանութեան առթիւ բացուած դատավարութիւնը վերջացաւ երկու նոր մահապարտներով: Սպանիչը ՍԹէրն եւ իր ընկերը Վասիլիեւ դատապարտուեցան հրացանաձգութիւն ըլլալու:

Այս պատիժն էր որ իր ձեղադրական ճառին մէջ պահանջեր էր համբաւաւոր դատախազը՝ Կրիլենկօ:

Այս վերջինը շեշտեր էր Թէ ոճիրը անհերքելի կերպով փաստուած է, քանի որ երկու ամբաստանեալներն արդէն խոստովանած եւ ընդունած են իրենց ոճրագործութիւնը:

Կրիլենկօ իր ձեղադրականին մէջ ճշդեց ամբաստանեալներէն իւրաքանչիւրին դերը, ՍԹէրն բուն ոճրագործն է, Վասիլիեւ ոճրին դրդիչը: Այս վերջինը գործած է ուրիշներու Թելադրութեամբ, բայց մերժած է տալ անոնց անունները:

Կրիլենկօ, ըստ սովորութեան խորհրդարար ակնարկութիւններով խօսեցաւ բազմաթիւ Թշնամիներու մասին, որոնք կը դաւեն Խորհրդային Միութեան դէմ եւ աւելցուց.

— Պէտք է այս չարիքը խեղդել իր արմատին մէջ եւ երբեք չընդունիլ Թէ մեր երկրին մէջ կրնան տեղի ունենալ այն տեսակ արարքներ, որոնք պիտի կրնային դժուարացնել մեր դիւանագիտական յարաբերութիւնները:

«Ներկայ շրջանին մէջ՝ շարունակեց Կրիլենկօ, կարելի չէ ընդունիլ որ հակահարկային քաղաքական հարցերը՝ դոյզն չափով իսկ, կախում ունենան ՍԹէրներէն: Պէտք է սեռին մէջ իսկ խափանել նման փորձերը, որպէսզի ուրիշ ոչ ոք համարձակի նման փորձեր կատարել:

Իր ճեղադրականին այս մասը լրացնելէ յետոյ, բոլշեւիկ դատախազը՝ մահուան պատիժ պահանջեց հանդէպ երկու ամբաստանեալներուն եւ յայտնեց Թէ խորհրդային կառավարութիւնը պիտի շարունակէ անողոք պայքար մղել խորհրդային Միութեան եւ անոր հետապնդած խաղաղութեան քաղաքականութեան Թշնամիներուն դէմ»:

Դատարանին տուած մահապատժի վճիռը վերջնական է:

ԱՐՁԱՆԱՊԱՏՎՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Ամեն տարի Մայիսի 9-ին, Հաղթանակի տոնի օրերին, մեր հանրապետության տարբեր շրջաններում, ինչպես նաև Մոսկվայում, Լենինգրադում, Կիևում, Մինսկում, Վոլգոգրադում, Սևաստոպոլում, Բրեստում, Մուրմանսկում, Նովոռոսիյսկում, Կերչում, Տուապսեում, Ռիգայում, Տալլինում, Կալինինգրադում, Ղրիմի Ֆեոդոսիա քաղաքում և այլ վայրերում հանդիսավոր կերպով կատարվում է ծաղկեպսակների խորհրդանշական զանգվածների դրվագում Անհայտ զինվորի գերեզմանների վրա։

ԲՈՂԻՔ ՀԱՅԱՑՔԻ

(Վ. Կ.)

XLIII

Բ. ՄԱՍ

Ամիսներ էին. Հայաց պատերազմը ծանրացել էր. Ամենուրեք ընդհանուր ընդվզում էր. Ամենքն ալ կը զգային, որ ան պատմական ընդհարումներու շրջանին մեջ կը մտնենք. ամենքն ալ կը ճանչնային, որ այդ ընդհարումները պիտի վճռեն ազգին ապագան. ամենքն ալ կը սպասեին անոնց, ամենքն ալ կը ջանային իրենց ուժերը ի գործ դնել, որպեսզի հայ զենքը յաղթական ելլայ այդ ահռելի մրցումներէն. ամենքն ալ կը տենչային, որ հայ զենքը փառքով ծածկուի, որպեսզի հայ ազգը ազատ ապրելու իրաւունքը ձեռք ձգէ

ՀՍՍՀ ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՌԱՋ ԱՆՑՆՈՂ ՀԱՄԱԼԻՐԸ

ԳԵՎՈՐԳ ՕՍԻՊՅԱՆ

Տեղի ունեցավ այս, բոլորովին ակնհայտ ճշմարտությունը, որ չկա ոչ մի ազգ, որի մեջ չլինեն ազգասեր, հայրենասեր մարդիկ: Ու չկա ոչ մի ազգ, որ չունենա դավաճաններ, ազգային դավաճաններ, որոնց ոչ մի ազգ չի ներում: Ամեն մի ազգ իր դավաճանին ատում է, արհամարհում է, ոտնատակ է տալիս: Ամեն մի ազգ իր դավաճանին ատում է, արհամարհում է, ոտնատակ է տալիս: Ամեն մի ազգ իր դավաճանին ատում է, արհամարհում է, ոտնատակ է տալիս:

Մարդ-իրավ սամուսաղտալ

Ամենահետաքրքրական հոսանքը հասնում է Ղազախստանի մարզերից մեկը — Գետի ափին մեծ ու փոքր քաղաքներ, որոնց մեջ ամենահետաքրքրականը Ալմա-Աթան է: Ալմա-Աթան ունի 300 հազար բնակիչ, որոնց մեջ կան ռուսներ, ուկրաինացիներ, հրեաներ, ղազախներ, ուզբեկներ, թաթարներ, ադրբեջանցիներ, հայեր, վրացիներ, ինչպես նաև ներկայացուցիչներ ամենատարբեր ազգերի, որոնք ապրում են Խորհրդային Միության տարբեր ծայրերում: Ալմա-Աթան ունի 50 հազար հայ բնակիչ: Ինչո՞ւ այս ամենը հանկարծ հիշեցի: Հայց ինչո՞ւ չհիշեցնել, որ Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական թատրոն, որ Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական դպրոց, որ Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական եկեղեցի, որ Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական գերեզմանոց, որ Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական ամեն ինչ, որ ունի ամեն մի հայաբնակ քաղաք:

Ալմա-Աթան ունի նաև հայկական ամեն ինչ, որ ունի ամեն մի հայաբնակ քաղաք, բայց Ալմա-Աթան ունի նաև մի բան, որ չունի ոչ մի հայաբնակ քաղաք: Ալմա-Աթան ունի նաև մի բան, որ չունի ոչ մի հայաբնակ քաղաք: Ալմա-Աթան ունի նաև մի բան, որ չունի ոչ մի հայաբնակ քաղաք:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missaklan

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ 9 ԱՊՐԻԼ 1932

9 AVRIL 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1849

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐեւԵԼԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Ապրիլ 16ին խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի Պաղտատի մէջ, մասնակցութեամբ Իրաքի, Իրանի եւ Թուրքիոյ պատուիրակներուն:

Օրակարգը,— 1.— Սահմաններու ապահովութիւն, — 2.— Ազիրէթներու տեղափոխութիւն և 3.— Ցանցաւորները փոխադարձաբար յանձնելու խնդիր:

Մինչեւոյն ատեն, Թուրք թերթերը կը ծանուցանեն թէ Մարտ 24ին յայողութեամբ վերջացած են Թուրքեւֆրանսական բանակցութիւնները, թէ 120 մաքսանենգներ սահմանագլուխէն պիտի պիտի հեռացուին, եւ յանցաւորները պիտի վերադարձուին փոխադարձաբար:

Ու վերջապէս, Անգլիոյ գաղթային նախարարն ալ պաշտօնապէս կը հաստատէ թէ Իրաքի կառավարութիւնը զինուորական գործողութեան ձեռնարկած է, հպատակեցնելու համար Պարզանի շէյխը:

Այս երեք լուրերը, որ սերտ կապ ունին իրարու հետ, կ'ապացուցանեն թէ կարեւոր դէպքեր տեղի կ'ունենան արեւելեան սահմաններուն վրայ:

Այլեւս տարակոյս չկայ որ, Իրաք, Իրան եւ Թուրքիա համաձայնութեան կերդնացուց կը գործեն, միանգամ ընդ միշտ խափանելու համար քրտական որ եւ է շարժում:

Անուշտ Մեծն Բրիտանիան ալ, իբրեւ հոգատար իշխանութիւն, թէ ոչ ներշնչող, գոնէ գործակիցն է այս քաղաքականութեան, իրեն յատուկ հաշիւներով: Կը թուի թէ ան կ'ուզէ մասքրագործել Շէյխ Պարզանի շրջանը, հոգատարութեան վերացումէն առաջ, ինչպէս ըրաւ շէյխ Մահմուտի պարագային:

Եթէ վերաքաղ մը կատարենք 1930ի աշունէն ի վեր պատահած դէպքերու մասին, կ'ունենանք հետեւեալ պատկերը.—

1.— Ի. Միութիւնը եւ Պարսկաստան, իրենց շահերէն դրդուած, 1930ի մարտ օգնութեան հասան Թուրքիոյ, խորտակելու համար Արարատի քրտական շարժումը:

2.— Քաղաքերուած՝ մանաւորապէս Մոսկուայի բարոյական եւ նիւթական աջակցութենէն, Թուրքիա մտաւ պարսկական հողը, եւ գրաւեց Փոքր Մասիսը:

3.— երկար բանակցութիւններէ յետոյ, Պարսկաստան յանձն առաւ Թուրքիոյ ձգել անոր բռնագրաւուած հողամասը, փոխարէնն առնալով գաշտային շրջան մը: (Դաշնագիր 1932 յունուար 23ի):

4.— Մեծն Բրիտանիա որոշ ատեն մը աչք փակելով շէյխ Մահմուտի շարժման (Սիւլէյմանիէ), չախչախեց զայն, երբ Իրաք ստորագրեց Մուսուլի քարիւղի համաձայնութիւնը:

5.— Թուրքիա արեւելքէն իր կռնակն ապահովելով, ուշադրութիւնը կեդրոնացուց դէպի հարաւ, Սուրիա, եւ մաքսանենգութեան պատրուակով, սկսաւ պահանջներ դնել հոգատար իշխանութեան, Ֆրանսայի:

6.— Միեւնոյն ժամանակ, սահմաններու ապահովութեան համար համաձայնութիւններ կնքեց Իրաքի հետ, Էնկիւրի հրաւիրելով անոր քագաւորն ու վարչապետը: Եւ հիմա ձեռք ձեռքի տուած է անոր, ինչպէս Իրանի հետ, քանդելու համար քրտական երկրորդ կարեւոր միջնաբերդը, շէյխ Պարզանի շրջանը (հարաւ. արեւելեան սահմանագլուխ):

7.— Այս բոլորին հանգոյցը պիտի կազմէ Ապրիլ 16ի խորհրդաժողովը՝ Պաղտատի մէջ: Իսկ տարբեր օղակ մը՝ Թուրքեւֆրանսական յառաջիկայ խորհրդակցութիւնը՝ Ատանայի մէջ:

×

Այս բոլոր ձեռնարկներն ու խորհրդակցութիւնները կը ձգտին մէկ բանի,— վերցնել բոլոր միջանկեալ արգելքները, եւ անմիջական, ուղղակի սահմանակից դարձնելով Իրանը, Իրաքն ու Թուրքիան (յառաջիկային Թերեւս Սուրիան), կազմել կուռ զանգուած մը:

Այս ծրագրին անմիջական արդիւնքը պիտի ըլլայ՝ ապահովել առաջին երեք երկիրներուն ներքին խաղաղութիւնը, եւ թոյլ չտալ ո՛ր և է շարժում, տեղին վրայ, կամ մէկ երկիրէն միւսը:

Եթէ ուզէինք բարձր դիւանագիտութեան աչքով նայիլ, կրնայինք ըսել թէ՝ հեռաւոր նպատակ մըն ալ ծածկուած է այս ծրագրին տակ:

Այսինքն, քանի որ Մեծն Բրիտանիան ուղղակի կամ անուղղակի կը քաջալերէ այս քաղաքականութիւնը, ուրեմն կ'ուզէ ամուր պատուար մը կազմել այսօրուան կամ վաղուան Ռուսաստանի դէմ:

Արեւելեան սահմաններուն վրայ կատարուած այս դէպքերը ուղղակի կապ՝ մեր Դատին հետ:

Անշո՛ւշտ: Եւ շատ խոր է կապը:

Աւելի հեռուն չերթալու համար, բսենք որ այս բոլոր ձեռնարկներուն մէջ, առաջին եւ անմիջական շահակիցն է Թուրքիան:

Այս ձեռնարկներուն շնորհիւ, Էնկիւրին կը շահի բարեկամներ եւ քաղաքական առաւելութիւններ, ամրապնդելու համար իր դիրքը «արեւելեան նահանգներ»ուն մէջ:

Ճիշդ է, հակառակ բոլոր փորձերուն, չի կրնար բնակչութիւն տեղաւորել այդ ամայի եւ աւերակ տարածութիւններուն վրայ:

Չի կրնար հանրօգուտ շինութիւններ ալ կատարել, քանի որ ոչ ժողովուրդ ունի, ոչ ալ նիւթական միջոցներ: (1932ի եւմտացոյցը հաստատակշռելու համար, մեծապէս կրճատուած է նաեւ հանրօգուտ շինութեանց նախահաշիւը):

Բայց, կը շահի խաղաղութեան բարիքը:

Իսկ այդ արդէն թանկագին առաւելութիւն մըն է քէմալապետութեան համար.

Խաղաղութիւնը, Թուրքիոյ համար, վերակենդանացման լաւագոյն պատեհութիւնն է:

Որքան ալ երկիրը գալարուի տնտեսական սաստկապի ցնցումներէն, քէմալապետութիւնը միշտ միջոցներ կը գտնէ կանգուն մնալու:

Միւս կողմէ, այս ձեռնարկներն ու կարգադրութիւնները կը նպաստեն Թուրքիոյ հեղինակութիւնը բարձրացնելու Արեւելքի մէջ: Ինչ որ դարձեալ շահ մըն է:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

— «Ի՜նչ խանգավառ օրեր էին. կը ճառէինք, կը վիճէինք, կ'երդէինք. կը խմրուէինք սենեակէ սենեակ, հազիւ դուրս ելած գործարաններէն, յեղափոխական հնարքներ յղանալու համար»:

— «Մանաւորապէս 1898ին երբ ընկեր Ս. Սուրէնեան Լոնտոնէն եկած էր կամաւորներ արձանագրելու: Աստուա՛ծ իմ, ի՜նչ ուրախութիւն կար ընկերներու մէջ: Ամէնքս ալ արձանագրուեցանք եւ վա՛յ այն ընկերոջ որ կամաւոր երթալու անյարմար կը նկատուէր. ան՝ ամէնէն դժբախտը կը նկատէր ինքզինք»:

Այս տողերն ալ ես կը քաղեմ «Պայքար»ի մարտ 26ի թիւէն, որ ձշմարիտ հանք մըն է յեղափոխական յիշատակներու եւ ապացուածքներու:

Այս բոլորին մէջ, մէկ բան լաւ չհասկցայ:

Այն ընկերը որ այս տողերը կը ստորագրէ Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթին «կուսակցական սիւնակ»ին տակ, միեւնոյն ատեն փառաբանելով «խենթեր»ն ու «կուսակցամոլները», «յեղափոխական ոգին», եւ «լման ազատութիւնը», հպարտութեամբ կը ծանուի 1895—96, 1898 թուականներէն:

Արդ, ռամկավար կուսակցութիւնը հիմնուեցաւ 1908ին, ցսմ. յաղթանակութեան շրջանին, իսկ տարիներ յետոյ, միացաւ վերակազմեալ Չնչակեաններուն (ազատական), որմէ քիչ մը աւելի հին են:

Շարցնելը ամօթ չըլլայ. — քնախօսական եւ հոգեբանական ինչ կապեր ռամկավարութիւնը կը կապի 1895—96ի, 1898ի եւ մինչեւ 1908 եղած դէպքերուն հետ:

Ուրիշ խօսքով, քանի՞ տարեկան է ռամկավարութիւնը,— քսանըչո՞րս, երեսունըչո՞րս թէ երեսունըվեց:

Աւելորդ չէ այս հարցումը, քանի որ «Պայքար»ի ցէ.տէն պարծանքով կը յիշէ թէ «խենթ»երու հաւատքէն ծնաւ վերջապէս նոր հայրենիքը»

Վ.ԱՐԱՋ

Ընկերվարական յոյց Հունգարիոյ մէջ

Ընկերվարականներու 80 հոգինոց պատգամաւորութիւն մը ներկայացաւ Հունգարիոյ վարչապետին, ներկայացնելու համար աշխատաւոր զանգուածին քաղաքական պահանջները եւ տնտեսական ծրագիրը:

Հունգարիոյ վարչապետը միայն 6 հոգինոց պատուիրակութիւն մը ընդունեց եւ առանց թոյլ տալու որ անոնք ներկայացնեն իրենց պահանջները, յայտնեց թէ որեւէ պատգամաւորութիւն չպիտի ընդունի, քանի շարունակուի ընկերվարականներու կողմէ կազմակերպուած գրաշարներու գրադուլը:

Հունգարիոյ մայրաքաղաքը անսովոր կերպարանք մը առացած է: Գործաւորները ուղեր էին կէս ժամու չափ դադրեցնել աշխատանքը՝ այս կերպով իրենց համակրութիւնը յայտնելու համար ընկերվարական պատգամաւորներուն, որոնք կ'երթային կառավարութեան ներկայացնելու իրենց պահանջները: Գործատէրերը ընդդիմացան. որով, կէս ժամուան տեղ, ամբողջ օր մը փակ մնացին գործարանները:

Հրեաները կը գաղթեն

Հրէական գաղութ մը պատրաստուած է հաստատուելու պելճիքայի ծովեզերին վրայ: Այս հրեաները գաղթած են Գերմանիայէն, այն պատճառով որ, անընդհատ կը հալածուին եղեր տեղական իշխանութեանց կողմէ:

Գաղթականները միտտելքերք քաղաքին մէկ թաղին մէջ գնած են հողեր, ուր պիտի հաստատեն իրենց բնակարանները:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՐԱՔԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պարզանի շէյխին դէմ

Ընդհոյ երեսփ. ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, երեսփոխան մը հարցումներ ուղղեց Իրաքի մէջ կատարուած զինուորական գործողութեանց մասին:

Գաղթային նախարարը, իբրեւ պատասխան, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— Անցեալ տարի ամրան մէջ եղած պետական ծանր արշաւներ տեղի ունեցան Իրաքեան Քիւրտիստանի մէկ հեռաւոր սահմանային շրջանին մէջ, ուր կառավարութեան վարչական իշխանութիւնը երբեք լիովին հաստատուած չէ: Գլխաւոր յանցապարտն էր մի ոմն քիւրտ ցեղապետ, Պարզանի շէյխը Ահմէտը, որ նոր կրօն մը հիմնած էր եւ կը փորձէր պարտադրել հարեւան ցեղախումբերուն, ուարարութեամբ եւ սպանութեամբ (ծիծաղներ): Շէյխին ուարարութեանց վերջ տալու համար զորաժողուած խաղաղարարական միջոցները ձախողած ըլլալով, Իրաքի կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ զինուորական գործողութեանց դիմել, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու եւ ընդհատ ցեղախումբերը հպատակեցնելու համար: Մինչ այս մինչ այն, ձմեռը վրայ հասաւ եւ խստաշունչ եղանակին եւ ընդհատ շրջանի լեռնային հանգամանքին հետեւանքով, զինուորական գործողութիւնները անկարելի դարձան մինչեւ գարուն:

Մարտ 13ին, Իրաքի բանակէն զօրաւոր գունդ մը առաջ խաղաց դէպի ընդհատ շրջանը. եւ այժմ զրաղած է քաղաքային վարչութիւն եւ ոստիկանական իշխանութիւն հաստատելու: Բրիտանական եւ իրաքեան օդային ուժերը կը գործակցին: Երեք քանի մը ընդհարումներ պատահած են ընդհատներուն հետ եւ բրիտանական օդային ոտրմիղը, հետագոտութիւններ կատարած ատեն կրակի տակ առնուած է: Դժբախտաբար անղլիացի օդանաւորդ մը սպանուած է ապրիլ 3ին եւ ուրիշ մը՝ վիրաւորուած:

— Նոր հետազրի մը համաձայն, վիրաւոր Անգլիացին զօրավար մըն է, եւ Իրաքի բանակին ընդհ. քննիչը: Ընդհատները վիրաւորած են զայն հրացանի հարուածներով:

61 տարեկան է:

Զորս պետութեանց խորհրդակցութիւնը

Դէպի ձախողութիւն

Զորս պետութեանց ներկայացուցիչները այսօր ալ պիտի գումարեն լիակատար նիստ մը. սակայն արդէն կարելի է ձախողած նկատել խորհրդաժողովը եւ անոր հետ անշուշտ, դանուբեան երկիրներու տնտեսական գործակցութեան ծրագիրը:

Ֆրանսա եւ Անգլիա, կը պաշտպանեն դանուբեան երկիրներու օժանդակութեան ծրագիրը, որ պիտի փրկէ կարգ մը պետութիւններ ելմտական ու տնտեսական անտանելի տագնապէ կամ նոյնիսկ մնանկութենէ:

Գերմանիա՝ որուն շուքին տակ կը գործէ այս անգամ Իտալիա, առանց որեւէ դիմումի իր տեսակէտները առաջ կը քշէ:

Խորհրդաժողովը նշանակած էր յանձնախումբ մը, որ դանուբեան ծրագրին դէմ, գերմանական առարկութիւնները պիտի քննէր: Գերմանիոյ պատուիրակը ներկայացուց մի քանի վիճակագրական տուեալներ, որոնց վրայ Նիմեուելով ընդլայնեց իր առարկութիւնները.

— Գերմանիոյ համար, ըսաւ անկարելի է ընդունիլ պահանջուած զոհողութիւնը, որովհետեւ գերմանական առեւտուրին 10 առ հարիւրը կը կատարուի այն պետութիւններուն հետ, որոնց կ'ուզուի օժանդակել եւ որոնց համար կը պահանջուի որ Գերմանիա ամէնէն նպաստաւոր եալ ազգի սկզբունքէն: Այդ զոհողութենէն միմիայն պիտի օգտուի Չեխոսլովաքիան, որ ճարտարարուեստի երկիր է եւ նշանակելի կերպով աւելի լաւ վիճակ ունի քան Գերմանիան:

Համաձայն Ֆոն Պիւլովի տուած բացատրութիւններուն, դանուբեան ծրագիրը այն վիճակով որ կը ներկայացուի, Գերմանիոյ ընդհանուրապատճումը պիտի նուազեցնէ 50 առ հարիւր դանուբեան շրջանին մէջ, եւ ուրեմն, 10ի տեղ 5 առ հարիւրի պիտի իջեցնէ այդ շրջանին մէջ գերմանական արտածումներու ամբողջական գումարը: Գերմանիոյ ելմտական կացութիւնը չի կրնար տոկալ նմանի վնասի մը:

Ինչ որ ուրեմն Գերմանիա կրնայ ներկայացնել, միակողմեան զիջումներ են, իրաքանչիւր պետութեան հետ բանակցելով առանձին եւ իւրաքանչիւրին զիջելով մասնաւոր առաւելութիւններ: Այս սկզբունքով Գերմանիա տրամադիր է համաձայնելու Հունգարիոյ, Ռումանիոյ, Նուկօսլաւիոյ երկրագործական արտադրութեանց համար, նաեւ Աւստրիոյ հետ՝ թէ երկրագործական եւ թէ ճարտարարուեստական արտադրութեանց համար: Իսկ Չեխոսլովաքիոյ համար ոչինչ կրնայ ընել:

Գալով Իտալիոյ, անոր ներկայացուցիչը գրեթէ նոյն առարկութիւնները կ'ընէ: Իտալիոյ հաւանութիւնը ապահովելու համար դանուբեան ծրագրին, Ֆրանսայի ներկայացուցիչը Պ. Ֆլանտէն առաջարկեց վերապահումներ ընել նախընտրական մաքսաուրքերու միակողմեան դրութեան մէջ:

Սակայն Իտալիոյ ներկայացուցիչը գոհացաւ կրկին առաջարկելով որ ժընեւի մէջ գումարուի 9 կամ 10 պետութեանց խորհրդակցութիւն մը, մասնակցութեամբ 4 մեծ եւ 5 կամ 6 դանուբեան պետութեանց:

Ֆրանսայի ներկայացուցիչը՝ իտալական առաջարկին մասին, կարծիքը հարցուցած ըլլալով վարչապետ Պ. Թարտիէօի. եւ ժխտական պատասխան ստացած ըլլալով, այսօր խորհրդաժողովին պիտի յայտնէ Ֆրանսայի մերժումը:

Այս պայմաններու մէջ, հաւանական կը նկատուի, որ խորհրդաժողովը յետաձգուի, սպասելով լաւագոյն օրերու...:

Անգլեւիրաւական յարաբերութիւններ

Լոնտոնէն տրուած տեղեկութեան մը համաձայն, իրաւասու շրջանակները կը յայտնեն թէ ձիշդ չեն բոլոր այն ենթադրութիւնները որոնք կը կատարուին՝ անգլիական ծանուցագրին դէմ՝ իրլանտական պատասխանին բովանդակութեան մասին:

Իրլանտայի պատասխանին բովանդակութեան մասին, ոչինչ յայտնուած

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Քրէօկէտ՝ խաղողի խաբեբայ մրգի եր

Լուցկիի թագաւորը քրէօկէտ երբ անձնասպան եղաւ, թերթերը գովեստ չմնաց որ չշռայլէին անոր պարկեշտութեան եւ անոր այլազան առաքինութիւններուն մասին:

Իրականութիւնը սակայն բոլորովին հակառակը կը պարզէ: Անգլիական ընկերութեան մը յանձնուած էր քրէօկէտի ելմտական կացութիւնը քննելու գործը:

Այս ընկերութեան տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ 1930 դեկտեմբեր 31ի հաշուեկշիռը զոր քրէօկէտ պատրաստել տուած էր, համապատասխան ըլլալով հաշուետուներուն, շատ անճիշտ գաղափար մը կուտայ իրական կացութեան մասին:

Համաձայն քրէօկէտի կողմէ իսկ տրուած հրահանգներուն, հաշուետուներուն մէջ ցոյց տրուած են մուտքեր՝ որոնք կը փոխարինեն լուցկիի տնօրէնին եւ իրեն կապուած ընկերութիւններու ունեցած պարտքը՝ հանդէպ քրէօկէտի ընկերութեան:

Միւս կողմէ, ընկերութեան պարտքերը անհետացած են հաշուետուներուն մէջ:

Ատկից զատ արձանագրուած են անուանական առնելիքներ:

Աւաջին քննութիւնները կը հաստատեն նաեւ թէ պատրաստուած հաշուեկշիռը շատ աւելի ցոյց կուտար ընկերութեան կացութիւնը քան ինչ որ էր:

Այս յայտնութիւնները քրէօկէտ ընկերութեան մասին, ապշութեան եւ զայրոյթի մատնած են շուէյտացիները:

Կառավարական թերթ մը կը գրէ թէ քրէօկէտ երեւան կուգայ իբր մեծ բախտախնդիր մը, որուն նմանը հաւանաբար չէ տեսնուած պատմութեան մէջ:

Պայքար խլիրդի դէմ

Ամերիկացի գիտնականներ յաջողած են մեծ քայլ մը առնել խլիրդի ուսումնասիրութեան մէջ: Լոնտոնի գէտ մը մեկնած է Լոնտոն, այնտեղ ցուցադրելու կատարուած աշխատանքներուն արդիւնքը:

Ջեռք ձգուած արդիւնքին շնորհիւ, կը յուսացուի թէ կարելի պիտի ըլլայ երեւան հանել թէ ի՞նչ է որ վարդկային մարմինին մէջ կը մնուցանէ խլիրդը եւ ատով պիտի կրնան գայն մեղցնել, ձգելով առանց սընուցդի:

Այս առթիւ, կարդալ մեր «Բժիշկին թերթօրը», բ. էջ:

Յունաստանի ներկան վիճակը

Աթէնքէն կ'իմացնեն թէ Պ. Վենիզելոս Փրանսայի վարչապետին եւ Անգլիոյ արտաքին նախարարին ուղղած է գրութիւն մը, որով կը պարզէ յունական կառավարութեան տեսակէտները՝ երկրին տնտեսական եւ ելմտական կացութեան մասին: Վենիզելոս կը բացատրէ թէ անհրաժեշտ է որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը համաձայնութեան մը գայ անպայման օժանդակելու համար Յունաստանի:

Վենիզելոս իր այս գրութեան մէջ, բացարձակապէս կը հերքէ նաեւ այն զրոյցները թէ Յունաստան կը մտածէ լքել զրամական ոսկեհիլի դրութիւնը եւ կը կասատէ թէ Յունաստանի տնտեսական քաղաքականութիւնը պիտի ճշդուի միմիայն Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումէն յետոյ:

Գերեզմանի անգործներ

Մարտի երկրորդ կիսուն, Գերմանիոյ անգործներու թիւը նուազած է 98 հազարով:

Մարտ 31ին, Գերմանիա կը հաշուէր 6 միլիոն 31,000 անգործ:

Ռայխսպանկի զեղչի սակը

Ռայխսպանքի տնօրէնութիւնը որոշած է հարիւրին 6էն 5ի իջեցնել զեղչի սակը: Այս որոշումը տրուած է խնայողական եւ այլ հաստատներու կողմէ արձանագրուած կարեւորմուտքերուն հետեւանքով:

ԲՐՈՒՔԻ ԲԱՆՎՈՐԸ 9 ՄԱՅԻՍ 1932 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏ

ԽԼՀՅՈՒ-ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՑԱԶՈՒՅՑԸ

ՆԱՀԱՆՋԵԼ ՈՐՊԵՍԶԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՀԵՂԱ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆԻՆ ԵՎ ԿԱՐՈՂԱՑՆԵԼ ՆՐԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄԵԼՈՒ

Ե. ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՄԱՅԻՍԻ — Ինչպես հայտնի է, Խորհրդային Միության ուսանողական հեղափոխական շարժումը ամենաբուռն թափով է ծավալվում կապիտալիստական երկրներում։ Ֆաշիստական բռնությունները, ուսանողության ամենաառաջադեմ տարրերի ահագին զանգվածների ձերբակալությունները, ուսանողական կազմակերպությունների ցրումը, ուսանողական թերթերի արգելումը, ուսանողական ինքնակառավարման իրավունքների վերացումը, ուսանողության ամենաառաջադեմ տարրերի ենթարկումը ամենաանմարդկային խոշտանգումների, ուսանողության ամենաառաջադեմ տարրերի սպանությունները ֆաշիստական ահաբեկիչների ձեռքով, ֆաշիստական ահաբեկիչների կողմից ուսանողական հեղափոխական կազմակերպությունների ոչնչ

ԲՈՂՈՔ ԱՇԽԱՐՀԻ

(Վ. Ի.)

Բ. ՐԱՍ

■■■■■■■■

XIII

— Հե՛յ, Մխիտ Պետրոսի Հվիտ Ասպետ էրամ... — լսում է ձի, ուրախ հնչյունով հռնգում և ականջները ցցում՝ ճանաչելով տիրոջ ձայնը։ Ասպետ Հվիտը ձին է նվիրել Մխիթար Հերացուն, որ նա տանի Վահրամ Պահլավունուն։ Ձին ճանապարհ է ընկել, բայց ոչ մի պահ չի մոռացել իր նոր տիրոջ հրամանը։ Ամեն անգամ, երբ ճանապարհորդները հանգստանում են, ձին ուշադրությամբ հետևում է նրանց, որ Վահրամին չհասցնեն ոչ մի վնաս։

Ձին ուրախ է, որ նորից տեսնում է Վահրամին, որ նրան կերակրում է իր ձեռքով, ջրում, խնամում։ Ձին ուրախ է, որ նորից լսում է Վահրամի ծանոթ ձայնը, որ նրան ասում է.

— Ո՛, տեսա՞ս, ա՛ռ Հվիտ էֆ, ինչպես ես ինձ ճանաչում — նկատում է Վահրամը։

— Ինչո՞ւ չէ, որ ես քեզ չճանաչեմ, երբ ես քեզ ինքս եմ ընտրել Հվիտ Ասպետի ձիերի մեջից։ Ես ինքս եմ քեզ ընտրել, որ ինձ հետ ապրես, ինձ հետ ուրախանաս, ինձ հետ տխրես, ինձ հետ ճանապարհորդես։ Ես ինքս եմ քեզ ընտրել, որ ինձ հետ ապրես, ինձ հետ ուրախանաս, ինձ հետ տխրես, ինձ հետ ճանապարհորդես։

Ձին ուրախ է, որ նորից լսում է Վահրամին, որ նրան ասում է.

—

է ցարդ, պատասխանը չափազանց գաղտնի կը պահուի, Անգլիական կառավարութիւնը մանրամասնօրէն պիտի քննէ գայն եւ հաւանական է որ վէճին մասին փոխանակուած նիթակցութիւնները տակաւին չհրատարակուած, անգլիական կառավարութիւնը երկրորդ ծանուցագիր մըն ալ ուղղէ Իրլանտայի:

Կը թուի թէ երկու կողմերը որոշած են երկարօրէն խորհիլ եւ վերջնական որոշումներ տալէ առաջ, կշռել թերն ու դէմը, օրինակը տրուեցաւ արդէն Իրլանտայի հանրապետական վարչապետին ցէ վալերայի կողմէ, որ հրապարակային անհաշտ յայտարարութիւնները ընելէ վերջ, քանիցս փոփոխութեան ենթարկեց անգլիական ծանուցագրին իր պատասխանը եւ այդ պատճառով ալ ուշացուց անոր առաքումը:

× Անգլիական դահլիճին կողմէ կազմուած յատուկ յանձնախումբը՝ քննելու համար իրլանտական կառավարութեան յայտարարութիւնները հաւատարմութեան երդումի ջնջման եւ տարեվճարներուն մասին, նիստ մը գումարեց երէկ գիշեր:

Նախորդ օր Լոնտոն հասած իրլանտական պատասխանը քազմագրուած եւ մէկական օրինակ տրուած է կառավարութեան անդամներուն:

Իրլանտական պատասխանը երկարօրէն կը քննուի այս միջոցիս, եւ Անգլիոյ պատասխանին առաքումէն վերջն է որ, գաղութներու նախարարը յայտարարութիւն մը պիտի ընէ խորհրդարանին մէջ:

Գերմանիոյ ընտրական պայքարը

Շաբաթ եւ կիրակի օր, գերման ոստիկանութիւնը կազմ ու պատրաստ պիտի ըլլայ շարժելու որեւէ պատահականութեան հանդէպ, ամբողջ Գերմանիոյ եւ մասնաւորաբար փրուսիոյ մէջ:

Իւրաքանչիւր վայրի ոստիկանութիւնը օգնական կարեւոր ուժեր պիտի ստանայ, ոստիկանները հաւախումբ պիտի ապասեն իրենց զօրանոցներուն մէջ եւ մեծ ինքնաշարժեր պիտի ունենան իրենց տրամադրութեան տակ, արագօրէն փոխադրուելու համար հոն, ուր պէտքը նշմարուի:

Ինչպէս մարտ 13ի առաջին քուէարկութեան, ըմպելիի վաճառումը պիտի արգիլուի 48 ժամ:

× Հիթլեր իր օդանաւով կը սուրայ ամէն տեղ, նոյն գիշերը ճառերով մէկ քանի անգամ, զանազան քաղաքներու եւ աւաններու մէջ: Նախորդ օր խօսեցաւ Ցանցիկի եւ արեւելեան փրուսիոյ մէջ: Երէկ Պավիերա էր: Իր բոլոր բանախօսութիւնները կը գտնեն յանձնարարուած եւ կարգապահ խանդավառութիւն մը՝ իր կուսակիցներուն կողմէ եւ ամէն տեղ, Հիթլեր կը ճառէ նոյն բնաբանով.—

«Ես միայն պիտի փրկեմ Գերմանիան, զայն ազատելով անկարողներէն եւ դաւաճաններէն, որոնք կը կառավարեն ներկայիս»:

× Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ, զրոյց կը շրջի թէ Գերման նախկին գաիժարառանգը պատրաստուած էր ընդդէմ Հիտլէրականի եւ Հիթլերի տեղ իր թեկնածութիւնը դնելու երկրորդ քուէարկութեան, Այս պատմութիւնը կը հաստատուի Պողպատէ Սաղաւարտակիրներու պատասխանատու անձնաւորութենց կողմէ: Սակայն նախկին կայսեր ընդդիմութեան առջեւ տեղի տալով, գաիժարառանգը հրաժարած է իր այս մտադրութենէն: Կ'ըսուի նաեւ թէ Հեթլեր հաւանաձայնած էր գաիժարառանգին հետ՝ այս խաղին հաժար:

× Գերմանիոյ վարչապետն իր կարգին ամէն գիշեր կը ճառէ կարեւոր քաղաքներու մէջ:

Սուրիոյ ընտրութիւնները

Դամասկոսի եւ Համայի մէջ, ընտրութիւնները տեղի ունեցան հանդարտութեամբ:

Դամասկոսի մէջ միայն մէկ աթոռ մնացած է համեմատականի Ընտրութիւնը պիտի կատարուի վաղը:

Դամասկոսի մէջ, այս վերջին քուէարկութեամբ ընտրուած 7 երեսփոխաններէն 3ը, առաջին քուէարկութեան արդէն ընտրուած էին: Ասոնց հինգը ազգայնականներ են եւ մահմետական են օրէնսդիր խորհուրդին: Մէկը հրեայ է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկեան դրամատուները.— Ամերիկեան դերակոյտի դրամատուներու յանձնախումբի նախագահին եւ Ամերիկայի դաշնակցային պահեստի դրամատան տնօրէնին միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով, այս վերջինը կը մշակէ ծրագիր մը, որ միակ եղանակով մը, իրարու պիտի միացնէ եւ դաշնակցային հակակշռի տակ դնէ ամերիկեան 22 հազար դրամատուները:

Փոթորիկ եւ ողողում.— երկու օրէ փոթորիկի բռնուած է փարիզը եւ Ֆրանսայի հիւսիսը: Մերթ ընդ մերթ տեղատարափ անձրեւ մը կ'ալէ փողոցները:

Տիժոնի, Ռոշֆորի, Նըվէրի, Պուրժի եւ ուրիշ կարգ մը վայրերու մէջ, ողողումներ պատահեցան:

Ողողում Ռումանիոյ մէջ.— Պուքրէշէն տրուած լուր մը կը յայտնէ թէ ամբողջ Ռումանիոյ մէջ, ողողումները հետզհետէ աղետալի կը դառնան: Շաւարաւոր անձեր անպատսպար մնացած են: Թրանսիլվանիոյ մէջ, գիւղի մը բնակիչները ըմբոստացած են տեղական իշխանութեան դէմ, մեղադրելով թէ ժամանակին զգուշական միջոցներու չէ դիմած, ողողումները կանխելու համար: Ցաւծակեցան կարգ մը անձերու վրայ, զորս պատասխանատու կը նկատեն եւ զանոնք ծեծած են գաւազաններով: Ոստիկանութիւնը ստիպուած է միջամտել, կռուի մը ընթացքին, վիր աւորուած են ոստիկան մը եւ բազմաթիւ գիւղացիներ:

Ց.

Դ.

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ ներկայացուցչականժողովըայսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ձանօթ հաւաքատեղին, 63 Րիւ Րէփիւպլիք:

ՏԵՍԻՆի կորիւն խումբի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 1ին սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Այս գիշերժամը8.30ին, ՊՐԻՊԱՆ ՄԱՐՍԷՅԻՒ սրահը, հովանաւորութեամբ ազգ. իշխանութեան եւ նախագահութեամբ Զ. Ո. Մ. կեդր. Վարչութեան,

Կը խօսին՝ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿ. ՊԱԼԱՔԵԱՆ (Զ. Ո. Մ. մասնաճիւղին կողմէ), Պ. ՀԱՅԿ ՍԷՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ (Հ. Ց. Դ.), Պ. Պ. ՋԱՐՈՅԵԱՆ (Ռամկ. Ազատ. Կուսակցութիւն), Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ (Զ. Ո. Մ. կեդր. վարչութիւն):

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Պ. Պ. Մ. Մարութեան, Ց. Ուզունեան, Վ. Տէրվարդանեան, Մ. Մանուկեան, եւայլն:

Պ. ՉԷօրէքճեան (Ջութակ), ժամանակցութեամբ Տիկ. Զ. Պօյաճեանի:

Հրաւիրուած են քաղաքական կուսակցութիւնները եւ կը հրաւիրուին քաղաքիս բոլոր Հայրենակցական միութիւնները:

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ԼԻՈՆ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին Գ. թաղապետարանի սրահը:

Մասնակցութեամբ՝ Շ. Ց. Դաշնակցութեան, Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան, Ազգային Միութեան, Հայ Արիներու, Բարձր Հայքի, Մեծ Նոր գիւղի, Նալլու խանի, Մարաշի, Զարսանճագի Հայր. Միութիւններուն եւ Համախարբերդցիական երիտասարդաց Միութեան:

Կը խօսի Պ. ՎԱՐԴԱՆ ՁՈՒՂՂԵՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, նուագ, արտասանութիւն եւ խմբերգ:

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռօանի Ազգ. Միութեան

16 Ապրիլ, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին Պ. Պանեօլաթիի սրահին մէջ

Կը նախագահէ՝ Պ. ՏԷՐԻՃԵԱՆ

Բանախօսութիւն, գեղարուեստական ճոխ բացին

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին* 131 *Rue Cambronne, Métro Vaugirard, Ձեկոյց Պ. Լեւոն Մեսրոպի կողմէ, նիւթն է՝*

ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՈՐՄԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

եւ անոնց մէջ հայկական մշակոյթի բաժինը

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

Ե ր ե կ ո յ թ

Ա. Ե. ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՎԻՀՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին մանկապարտէզի սրահին մէջ

Կը ներկայացուի ՎՃՈՒԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

երգեր եւ պարեր փոքրիկներու կողմէ

Մուտք՝ 2 ֆրանք

Հայ Արիներու Միութեան ցերեկոյթը

Վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին 8 Rue Jean Goujon, Métro Champs Elysée

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ *ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ*

Կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ *Մուտք՝ 10 եւ 5 ֆրանք*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Պօլուի եւ Շրջ. Երիտ. միութեան ընդհ. ժողովվաղը Կիրակի ժամը 2ին Գ. թաղապետարանի Գրադարանի սրահին մէջ Rue François Garcin.

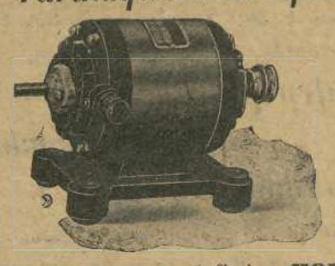
ՆԻՄԻ Լաարանական Միութեան դասախօսական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 182 Պուլվար Մատըլէն, Քէօլէեան Ընթերցասրահին մէջ: Կը խօսի Յ. Քէլէչեան, նիւթ՝ նախաժարզէն մինչեւ մեր օրերը: Մուտքը ազատ է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏՍՈՅՆԻՔ

Ռուսէ Վասէ, Յ. Պ.— 35:
Շալամոն, Գ. Ա.— 10:
Քրքեաս, Գ. Խ.— 35:
Շավիլ, Մ. Ս.— 37:
Քլաժան, Պ. Զ.— 35:
Սէն Քլէո տը լա Թուր, Գ. Ս.— 35:
Ռումաղիէռ, Ե. Մ.— 35:
Մարսէյլ, Գործ.— 1800:
Փարիզ (20) Մ. Գ.— 70:
Սէն Շամոն, Գործ.— 160:
Մարսէյլ, Ս. Մ.— 20:
Իւժին, Յ. Ի.— 35:
Սուրապայա, Ազգ. Մ.— 320:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Ույն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Դերձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութիւն

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՐՆԵՐ
ԵՒ RheostatՆԵՐ
1/15 ձիու ուժ մանէօր եւ բլօսեաս 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք
Աժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղութիւնները եւ գնուիները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld. de Clichy, Paris (18)· երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

Հրաւէր բոլոր փարիկաճաշակներուն
ճաշարան Գ Ա Ռ Լ Օ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
5 Rue Pergolèse, PARIS (16)
Tél, Passy 27-63
Métro Etoile, Obligado, Maillot
Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝
1. Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել,
2. Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ:
3. Հարթել ինքնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները:
4. Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը:
5. Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար,
6. կատարել Ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները:
7. կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները:
Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ'առնեմ գործել բարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ:
Կ'ընդունիմ ամէն օր, բացի Կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—4

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ
— Ստանոզդի Տիկին Նաբան Գաֆէեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Տիկին Վարսին Տօղանեան, որ կինն էր Քէմախցի Արշակ Տօղանեանի: Զորս տարի առաջ նամակ կուգար Մէքսիկայէն: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել՝ Mme. Nouran Cafédjian, 13 Bld. Clair Isnard. St. Jérôme, Marseille, France.

ԿԱՐԵՒՈՐ
Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի զարձնել նուագախումբին, կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միսիարն 300 ֆրանք վարձ: Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաս. ցէ Տ. Օհաոեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՓՈՔՐ ՄԱՆՈՒՀՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 16bis, Avenue d'Italie, գլխաւոր քաղքենիներ: Շարիւրին *10* զեղչ կ'ընդունի ներկայացնողին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, մադրավայր Հայերու:

Վարձու են *ոչ կահաւորուած լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին: Նպաստաւոր առիթ: 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փոթուգալեանի 16 Rue de l'Orme Փարիզ (19), Մէթրօ St. Gervais.*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամրատ. եւ նոր ձուտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի պատուհան, վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիկի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԵՑ՝ ՍԱՔԷՖԱՆ ՅՎԱՆՑԿ

Կոյր վստահութիւն ունէի թէ ատրճանակ մը կը կրէր ան գրպանին մէջ եւ թէ յաջորդ օրը այս ժամուինը պիտի զտնէին տարածուած այս նստարանին կամ ուրիշի մը վրայ, անկենդան եւ արիւնաթաթախ: Վասնզի իր հոդ գալու ձեւով ան կը յիշեցնէր քար մը որ կ'իյնայ սանդուղի մը մէջ եւ որ կանդ չառներ յատակը հասնելէ առաջ: Երբեք չեմ տեսած ֆիզիքական շարժում մը որ այդքան վհատութիւն եւ յուսահատութիւն արտայայտէ:

Եւ հիմա, երեւակայեցէք կացութիւնս.— քանի կամ երեսուն քայլ հեռւը կը զտնուէի այն նստարանին ուր նստած էր այս անշարժ ուինքն իր վրայ փլած մարդը, չէի գիտեր թէ ինչ ընել, մղուած ըլլալով, մէկ կողմէ, անոր օգնելու կամքով, եւ միւս կողմէ զսպուած՝ փողոցին մէջ անձնասպանի մը խօսք ուղղելու վախէն, վախ՝ արդիւնք դաստիարակութեան եւ ժառանգականութեան: Փողոցի լապտերները իրենց անթափանց ու երերուն բոցը կը դնէին ամպամած երկնքին մէջ: Շատ ցանցառ անցորդները կը շտապէին, վասնզի հէնց դիշերուան մօտ էր ու ես, հետեւաբար բոլորովին առանձին էի այս անձնասպանի երեւոյթով մարդուն հետ:

Հինգ անգամ, տասն անգամ, արդէն հաւաքած էի բոլոր ուժերս, եւ դէպի անոր առաջացած, բայց միշտ ամօթխածութիւնը դիս ետ կը ժղէր եւ կամ թերեւս աւելի իմաստուն անձնասիրութիւն մը վերջապէս ստիպէր զիս տուն դառնալու, այո՛, կը կարծեմ նոյնիսկ որ արդէն որոշած էի իր բախտին ձգել թշուառութեան այս ծրարը, երբ գերազոյն զօրութիւն մը յայտնեց իմ վարանումիս: Արդարեւ ակնաւ անձրեւել: Արդէն ամբողջ իրիկունը, հովը ծովուն վրայ հաւաքած էր գոլորշիով չեզուն ծանր, գարնանային ամպեր, մարդ կը զգար իր թոքերով եւ իր սիրտով թէ երկինքը բուռն կը ճնշէր երկրի վրայ: Յանկարծ, անձրեւի կաթիլ մը շաչեց գետինը եւ անմիջապէս յետոյ թանձր ջրհեղեղ մը թափեցաւ, խռնաւութեան ծանր կարժերով զորս հովը կը վանէր: Ակամայ կրպակի մը քիւին տակ ապաստանեցայ եւ, հակառակ որ հովանոցս բաց էր, ոստոստուն հողմունքը շրջազգեստիս վրայ կը սփռէր ջուրի խուրձեր: Մինչեւ գէմքիս վրայ եւ ձեռքերուս վրայ կը զգայի ցայտումը պաղ փուշիկ կաթիլներու որոնք չոր աղմուկով մը գետին կը թափէին:

Բայց, (այնքան սարսափելի էր տեսարանը, որ քանի տարի ետքը, կոկորդս կը սեղմուի երբ անոր վրայ կը մտածեմ) հակառակ այս տեղատարափ հեղեղին, դժբախտը անշարժ կը մնար իր նստարանին վրայ, առանց երբեք տեղէն երերալու: Ջուրը կը հոսէր եւ առուակներ կը ձեւացնէր ջրորդաններէն, քաղաքին կողմէն կը լսուէր կառքերու խուլ ադմուկը. աշէն ու ձախէն մարդեր կը փախչէին իրենց վերարկուները վեր առած, ամէն բան որ կենդանի էր կը կծկուէր, վախով կը փախչէր, ապաստան մը փնտռելով, ամէն կողմ մարդուն մէջ եւ կեդրոնին մէջ կը զգացուէր կատաղի տարրին սարսափը,—միայն մարդկային այս սեւ կծիկը հոն իր նստարանին վրայ չէր շարժեր:

Արդէն ձեզի ըսի թէ այդ մարդը մոգական կարողութիւն ունէր իր գգացումներուն արտայայտութիւնը արձանացնելու իր շարժումներով, բայց ո՛չ մէկ բան, այո՛ ո՛չ մէկ բան երկրի վրայ պիտի կրնար արտայայտել այս յուսահատութիւնը, իր խոկ անձին այս բացարձակ լքումը, այս կենդանի մահը, այդքան ազդու եղանակով մը որքան այս անշարժութիւնը տեղատարափ անձրեւին տակ, այս անկենդան, անդգայ ծնալու ձեւը, այս մեծ վհատութիւնը ոտքի ելլելու եւ անհրաժեշտ քանի մը քայլերը ընելու որեւէ պատսպարանի տակ կենալու հաւար, այս գերազոյն անտարբերութիւնը իր խոկ անհատականութեան նկատմամբ: Ո՛չ մէկ արձանագործ, ո՛չ մէկ բանաստեղծ, ո՛չ Միքել-Անճէլօ, ոչ Տանթէ, երբեք չեն կրցած հասկընել ինձի գերազոյն յուսահատութեան շարժումը, երկրի ծայրայեղ թշուառութիւնը այնքան յուզիչ եւ տիտանական ուժգին կերպով, որքան այս կենդանի էակը որ կը ծնար հոն ու կ'ողողուէր փոթորիկին տակ,— որովհետեւ լաթոլոյ էր ու լողնած, ինքզինքը պահպահելու միակ շարժումն ընելու համար:

Ա՛լ ուժերէս վեր էր դիմադրել ուրիշ կերպով չկարողացայ գոչել. Ոստուով մը անցայ անձրեւէն ներս պիտ եւ հեղուկ գաւազանիկին տակէն եւ իր նստարանին մօտ ցնցեցի այս մարզկային ծրարը որ վրայէն Ջուրը կը հոսէր առատ պէս:

—Եկէ՛ք, ըսի, թեւէն քաշելով: Անսահմանելի բան մը ինձի յեցաւ անթարթ եւ դժուարութեամբ Տեսակ մը շարժում կարծես դանդաղօրէն զարգացաւ անոր բայց չէր հասկնար ան:

— Եկէ՛ք, ըսի, անոր քով խօսում հագուստին թեւէն քաշելով եւ այս անգամ զերեզմէ բարկացած:

Այն ատեն ոտքի ելաւ յամրաւ անկամ եւ դողդոջուն:

(շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 10 ԱՊՐԻԼ 1932 — 10 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1880 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱՅՆԱԿՈՒԼ ՄԵՔԵՆԱՆ

Այսօրուընէ, սկսելով այս երկու սիւնակէն, եւ աստիճանաբար, ցառաջն ալ պիտի չարուի առղաչարով (Լիճօթիփ):

Ուրիշ խօսքով, համայնակուլ մեքենան է որ բանօրէն կը գրաւէ գրաչարին տեղը, ինչպէս գրաւած է ուրիշ այնքան ասպարէզներ:

Գրաչարներ միշտ ալ պիտի ունենանք: Բայց, մեքենան կանգնած է միջնակեայ, խմբագրին ու գրաչարին միջեւ, իր ճիւաղային յօրինուածքով եւ չարախինդ, բանակալ կերպարանքով մը:

Նորէն բանուոր մըն է որ պիտի չարէ մեքենային վրայ: Բայց, մէկ բանուոր՝ երեք–չորսի տեղ: Եւ ոչ այն ազատութեամբ զոր կը վայելէ բուն գրաչարը, հատիկ–հատիկ դասելով դիրերը, արհեստ եւ ճաշակ փայլեցնելով, խորհելով դիրերու տեսակին հետ, տողեր «կերցնելով» կամ դարձնելով:

Մեքենայ է, եւ ինչպէս ամէն մեքենայ, չի հանդուրժեր ո՛ր եւ է քմայքի: Կը ճանչէ, կը ճուայ, եթէ ուզես փոխել իր բնական ընթացքը:

Գրաչարի չարաւատակ մատներուն տեղ, առղաչարն է, որ 268 աստիճան տաքութեամբ կապարը (հեղուկ) կը բռնէ, կը կազդապարէ, եւ վայրկենագէս պաղեցնելով, ոլորապտոյտ կ'իջեցնէ ու կը չարէ ամբակուռ:

Այլ եւս չես կրնար ո՛ր եւ է բան փոխել: Ոչ իսկ սորակէտ մը: Եթէ սխալ կայ, սահպուած ես թափել ու նորէն չարել տալ ամբողջ տողը:

Մեքենան է, դաժան եւ համայնակուլ, որ իր ճնշուն ժանիքներով կանոնաւորութեան, կարգապահութեան կը վարժեցնէ քեզ: Ուզես–չուզես:

Գրաչարին հետ կը խօսիս, կը վիճիս, կատաս–կ'առնես, եւ խաղաղութիւնը միշտ ալ կը վերահաստատուի՝ չարելու կամ սրբագրելու լաւագոյն ձեւը դտնելով:

Գրաչարը համբերութեամբ կը քաշէ խմբագրին մեղքը, իրրեւ բանուոր: Որքան ալ ակռայ կճրտէ, ինքն իրեն Թոյլ չի տար վարուիլ այնպէս ինչպէս առղաչարը:

Գրաչարներ կան որոնք արժանապատուութեան խնդիր դարձուցած են արհեստին նախանձախնդրութիւնը: Գրաչարին ճօնուած երգեր ունեցանք (մէկը՝ Ե. Տէմիրճիպաշեանի), բայց չունինք, տակաւին, գրաչարին երգը:

Այսպէս, ուրեմն, ցառաջն ալ պիտի վայելէ գիտութեան, մեքենային «բարիքները», ինչպէս իր Ամերիկայի պաշտօնակիցները, որոնք տարիներէ ի վեր առղաչարով կը չարուին:

Այսինքն, ցառաջն ալ պիտի կրէ պիրկ եւ անդութ եւ միահեծան բռնակալութիւնը մեքենային, որ կ'իյնէ այս պողոտաներուն վրայ, իր ճակատագրին հետ կապելով երէկուան հոգագործը, ինչպէս անարոյս արհեստաւորը:

Բարիքն ու չարիքը իրար խառնուած են, այս կատարեալգործութեան մէջ ալ:

Բարիք՝ քանի որ առղաչարը կը գործէ աւելի արագ ու կանոնաւոր, կարգապահութիւն պարտադրելով խմբագրին: Ու միշտ նոր տառերով: Դիւրութիւն կուտայ ուզածիդ չափ պահելու ո՛ր եւ է չարուածք (գրքի վերածելու համար):

Այլ եւս չկայ մաշած տառերու, տառեր նորոգելու, կամ տառերու անբաւականութեան խնդիր:

Եւ չարիք՝ անոր համար որ, կը կրճատէ ոչ միայն գրաչարներու թիւը, կազմալուծելով Թերթին —մանաւանդ հայ Թերթին— հետ կապուած ընտանիք մը, այլ եւ գործելու ազատութիւնը:

Մեքենան է, միականի եւ ձուլածոյ, ինչպէս քաղաքակրթութիւնը այս պողոտաներուն, որ կը Թաւալի համաձայն իր անողոք օրէնքներուն: Որ կը պարտադրէ, կը խմորէ, կը ձուլէ ու կը նետէ մէկ ագուցուածքէն միւսը: Կաղապարէ կաղապար:

Անոր Թաւալումին առջեւ, գլխիկոր կը նահանջէ ամէն ինչ որ տնավարի հանգամանք ունի:

Ինչպէս մեր առօրեայ կեանքին մէջ, ահա տասը տարիէ ի վեր:

Ցառաջը՝ ծնած վերջին Սփիւռքին հետ, չարուածքի այս փոփոխութեամբ մէկ մանրանկարն է անոր զարտուղի եւ մշտահոլով կեանքին:

Երանի՛ Թէ կարենայինք հաշտեցնել բարիքն ու չարիքը համայնակուլ մեքենային, ինչպէս Թաւալումը այն միւս մեքենականութեան որ կը վարէ մեր հանրային կեանքը, աշխարհէ աշխարհ:

Արմատախիլ, Թափառական կեանքի բոլոր չարիքներուն հետ, ունեցանք բարիքներ ալ: Եւ պիտի ունենանք տակաւին, Թէ անհատապէս եւ Թէ հաւաքաբար:

Անընդհատ հոլովում եւ խմորում է մեր այսօրուան կեանքը, նման մեքենայի Թաւալման, որ ե՛ւ կը չինէ ե՛ւ կը քանդէ:

Մեր ձեռքն է փնտռել, գտնել գաղտնիքը՝ բարիքը առաւելագոյն չափով քաղելու, եւ չարիքը սահմանափակելու:

Մեր ձեռքն է վարել անոր անիւները, եւ անոր Թաւալումը վերածել կանոնաւորութեան, վերածնութեան ազդակի մը:

Արդարեւ, ամէն պատեհութիւն ունինք վերանորոգման, քանի որ շրջապատուած ենք մեքենաներով, ամէն ուղղութեամբ:

Վա՛յ անոր որ անիւներուն տակ կ'իյնայ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՍՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՄԱՍԱՄԲ ՆՈՐԻՆ

Թերթը *Le Travail* Թերթին մէջ՝ կարդացինք երկար գրուածքն մը՝ ընդդէմ նանսէնեան օֆիսին եւ անոր մէկ ներկայացուցչին, ժոռեզնիքոֆի, որ ցունաստանէն «դրախտ»... մեկնող գաղթականներէն ուզեր է գրաւոր յայտարարութիւն մը Թէ կը մեկնին իրենց ազատ կամքով եւ Թէ նանսէնեան օֆիսը պատասխանատու չէ այն կացութեան որուն կրնան ժամնուիլ ցունաստանէ ետառնալէ վերջ:

Գրուածքը, լեցուն սուտով, քսութեամբ եւ կեղծաւորութեամբ, աստրագրուած է ց. ջ., որ մեզ ծանօթ է իբր համբաւաւոր հոդվարար մը:

Այդ անձին յաջորդական հոգեփոխութիւնները մեզ չեն զարմացներ անշուշտ: Իսկ իր հրապարակային եւ խըրդային քսութիւնները՝ ի խնդիր կարմիր մամոնայի՝ մեզ կը ձգեն անտարբեր:

Կ'անդրադառնանք սակայն գարշանքով, հանրութեան ցոյց տալու համար լո՛կ բոլշեւիկեան բարոյականի կիրարկութիւնը, որոնց վերջին հերոսներէն մէկը կը ներկայանայ այս արարածը՝ գաղթահաւատութեան մէջ:

Յարդը, ֆրանսական Թերթի մը մէջ կը յարձակի Նանսէնեան օֆիսին վրայ, միջազգային միակ կազմակերպութիւնը՝ որ կարելի չափով կը զբաղի խորհրդային եւ Թրքական գոհերու ճակատագրով: կը յարձակի անոր մէկ ներկայացուցչին վրայ, եւ առիթը չի փախցներ իր կոտրած նետերը արձակելու գաշնակցութեան դէմ:

Գաշնակցութիւնը պատասխանատու է ամբողջ Թրքահայութեան բնաջնջման:

Գաշնակցութիւնը գործիքն է զինապաշտ պետութիւններու:

Գաշնակցութիւնը պայքար կը մղէ խորհրդային վարչաձեւին դէմ:

Գաշնակցութիւնը կը ջանայ խափանել դէպի Հայաստան ներգաղթը:

Խորհրդային Թերթերու հակադաշնակ պուչտուքներուն եւ այս ֆրանսերէն քսութիւններուն միջեւ, ո՛չ մէկ տարբերութիւն ուրեմն:

Կը նշանակէ, մարդը իր ներշնչումները կը մնուցանէ նայելով կարմիր աստղի ցոլարձակումներուն:

Եւ ատով ալ կը մնուցանէ անշուշտ, իր աղիքները: Ուրիշ պարկեշտ միջոց չունի, որ կարենայ հրապարակաւ խոստովանիլ, այս մարդը որ վերջին չափու հմայնավար, սորվեցաւ ծառել նաեւ աշխատաւորներու շահին:

Իր բարբանջանքներուն արժէքը, կը չափուի ատով:

Մ. Ե.

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Անգործութեան վերջին վիճակագրութիւները թէեւ մեղմ, բայց յառաջդիմական նուազումներ ցոյցկուտան: Ապրիլ 2ի վիճակագրութիւը կ'արձանագրէ շաբաթական 745ի նուազում մը:

Վերջին շաբաթուան ընդհանուր անգործներու թիւն էր 302473, որոնց 60469 կիներ:

Թշուառութիւնը Մակեդոնիոյ մէջ

Ցելանիկէն կը հեռագրեն.—

1500 գիւղացիներ՝ Տէմքաթի իջան հաց եւ գործ պահանջելու համար:

Գիւղացիները կը պոռային. «Հաց եւ գործ կ'ուզենք»: Տէմքաթիի ժողովուրդը խուճապի մատնուեցաւ: Քաղաքին կարգը խանգարուեցաւ: կրէվիզնայէն եւ Բօզանիէն ոստիկանական ուժեր ուղուած են, կարգը վերահաստատելու համար:

Գիւղացիները փողոցներու մէջ աղմկելով, պաշտօնատուն մը քարուքանդ ըրին: Գիւղացիներէն մէկը խօսք առնելով, ցուցարարներուն յայտարարած է Թէ եթէ գոհացում չտրուի, մինչեւ Սելանիկ պիտի երթան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զախտրում Դաւնութեան ծրագրին

Եւրոպական չորս մեծ պետութեանց (Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ) խորհրդակցական ժողովը որ կը գումարուէր Դանուբեան Դաշնակցութեան ծրագիրը քննելու համար, վերջացաւ կատարեալ ձախողութեամբ:

Իր վերջին նիստին, խորհրդաժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց փակման բանաձեւ մը որ անմիջապէս հրատարակութեան տրուեցաւ Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան կողմէ.— Այս բանաձեւը կ'ըսէ.— Համաձայնութիւն գոյացաւ որ իւրաքանչիւր մեծ պետութիւն միւս երեք մեծ պետութեանց պիտի ղրկէ խորհրդաժողովին կողմէ վերապահութեամբ ընդունուած կէտերուն մասին իր տեսակէտները պարզող գրութիւն մը. արդ գրութեամբ ամէն մէկ պետութիւն պիտի պարզէ նաեւ կիրարկուելիք եղանակը՝ որով կարելի ըլլայ հարցը դնել նոր փուլի մէջ:

Արդէն, վերջին նիստի բացումէն առաջ, Գերմանիոյ ներկայացուցիչը լրագրողներու հարցման պատասխանելով ըսեր էր.— «Կացութիւնը այնքան բարդ էր որ, կարելի չէր արդիւնքի մը յանդիլ եւրոպական օրուան մէջ»:

Իր կարգին Իտալիոյ արտաքին նախարարը ըսեր էր.— «Վերջացած է: Մեր կարելին ըրինք»:

Իսկ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը՝ եմմանական նախարար Պ. Ֆլանտէն՝ յուսալից... վարանումներ յայտներ էր:

Վերջին նիստին մէջ, պատասխրակութեանց պետերը՝ որոնք համոզուած էին Թէ այլեւս իրենց կը մնայ բաժնուիլ, պէտք եւսան յայտարարութիւններ ընելու:

Այսպէս, Ֆրանսայի ներկայացուցիչը իր կառավարութեան կողմէ, հերքեց Թէ Ֆրանսա համամիտ չէ 9 պետութեանց խորհրդաժողով մը հրաւիրելու առաջարկին: Ֆրանսական կառավարութիւնը պարզապէս այն գաղափարը պաշտպանած է Թէ՝ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ նախընտրական դրութեան մը հաստատումէ՝ հետեւած մեծ պետութեանց կողմէ մտքային զիջումներու վրայ միակ միջոցն է Դանուբեան հարիւրհնեակը բարգաւաճման համբուն վրայ դնելու: Արդ, ո՛չ Իտալիա, ոչ Գերմանիա չպատասխանեցին Ֆրանսական մարտ 2ի առաջարկներուն, որոնցմով նկատի առնուած էին տնտեսական նոր դրութիւնը եւ մեծ պետութեանց կողմէ՝ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքին լքումը: Դանուբեան հարիւրհնեակներու նկատմամբ օժանդակութեան առաջարկները՝ կապուած ըլլալով այդ առաջարկներուն, ներկայ պայմաններու մէջ պէտք չկայ ընթացք տալու անոնց:

Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչները իրենց կարգին յայտարարեցին Թէ երբեք չեն ուզած ձախողեցնել անգլեւֆրանսական ծրագիրը:

Վերջին նիստը տեւեց մէկուկէս ժամ, որմէ վերջ, պետութեանց ներկայացուցիչները բաժնուեցան, յուսախար ընելէ վերջ Դանուբեան երկիրները:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՅՑԸ

Խորհրդաժողովի փակման նիստէն յետոյ, ընդհ. քարտուղարութիւնը հրատարակութեան տուաւ հետեւեալ զեկոյցը.

— Խորհրդաժողովին մէջ ներկայացուած պետութիւնները կ'ընդունին Թէ դանուբեան երկիրներու ելմտական եւ տնտեսական կացութիւնը, բարւոքելու համար կը պահանջէ գործակցութիւնը Թէ դանուբեան եւ Թէ ուրիշ պետութեանց:

«Կ'ընդունինն նոյնպէս Թէ նման գործակցութիւն մը կրնայ ըլլալ առաջին հանգրուանը՝ յօգուտ եւրոպայի տնտեսական վերականգնումին:

«Ժողովին խորհրդակցութիւնները երեւան բերին կարգ մը տնտեսական հարցեր, որոնք քննութեան եւ աւելի խոր տեղեկութեանց փոխանակման կը կարօտին:

«Ցառաջիկայ շաբաթու, ժընեւի մէջ գումարուելիք ժողովներու մտիկնութիւնը, ամէն պարագայի մէջ, անկարելի դարձուցած ըլլալով երկարաձգել ներկայ վիճաբանութիւնները, այս պայմաններու մէջ, չորս պետութիւնները համաձայնեցան որ իւրաքանչիւրը, որքան կարելի է շուտ, մանրամասնօրէն միւս երեք պետութեանց հաղորդէ իր տեսակէտները վերապահուած կէտերուն մասին, ինչպէս նաեւ նոր յառաջդիմութիւններ իրականացնելու համար՝ որդեգրելի յաւագոյն եղանակին մասին»:

Անգլեւիտալական վէճը

«Թայմզ»ի ղրկուած Թղթակցութիւն մը կը յայտնէ Թէ հաւատարմութեան երդումի ջնջման օրինագիծը՝ իրլանտական խորհրդարանին պիտի ներկայացուի ապրիլ 20ին: Իրլանտայի վարչապետը վճռապէս մտադրած է օրինագիծը քուէարկել տալ շատ կարճ ժամանակի մէջ: Որոշած է նաեւ ոչ մէկ բանակցութիւն կատարել Անգլիոյ հետ, այս հարցին մասին:

Գերմանիոյ ընտրական պայքարը

Գերմանիա այսօր կը կատարէ հանրապետութեան նախագահի երկրորդ քուէարկութիւնը: կառավարութիւնը դիմած է զգուշական խիստ միջոցներու եւ արդիւնած է արդէն ոգեւից ըմպելիի վաճառումը: Մինչեւ վերջին պահը, զանազան կուսակցութիւններ բուռն պայքար մղեցին ի նպաստ իրենց Թեկնածուներուն:

Երկաթեայ ճակատը (հանրապետական) վերջին պիշերը Պերլինի մէջ կազմակերպած էր հսկայ հաւաքոյթ մը, որուն կը մասնակցէին 20 հազար հոգի. իսկ Հինտենպուրկեան կոմիտէն. նոր կոչ մըն ալ ուղղած էր ժողովուրդին:

Ռուսեւաֆղան հաշտաձայնութիւն մը

Խորհրդային Միութեան եւ Աֆղանիստանի ներկայացուցիչները Քապուլի մէջ ստորագրեցին Թղթատարական եւ հեռագրական համաձայնութիւն մը, որ Աֆղանիստանի համար առաջինն է, այն օրէն ի վեր որ ընդունուած է համաշխարհային Թղթատարական միութեան մէջ:

Համաձայնութիւնը կը նախատեսէ Աֆղանիստան ղրկուած նամակներու փոխադրութիւնը Ռուսիոյ ճամբով:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱՂՈՒԻՐԿՆԵՐՈՒ

ՑԱՆԿ 24

Ռէթէլի վեց հոգինոց գաղութէն	210.—
23րդ ցանկին գումարը	3912.—
ընդհ. գումար	4122.—

ԽՄԲ.— Այս գաղութէն ընկ. Գ.Սարգիսեկեան առանձին ալ 60 ֆրանք ղրկած էր նախապէս:

× *Մինչեւ հիմա հաւաքուած գումարէն 1000 ֆրանք յանձնած ենք Փոն ըը Շերբիւի գործազուրկներու Մարմնին, իսկ հազար ֆրանք՝ Փարիզի Եղբայրական Օգնութեան Մարմնին:*

Տիկին Հանոյի ձերբակալումը

Ֆրանսայի համբաւաւոր... ելմտագիտուհին, որուն պատմութիւնը մոռցուած ըլլալու չէ, կրկին ձերբակալուեցաւ եւ քանտ նետուեցաւ: կը յիշուի Թէ 1931ի մարտին, իբր տնօրէնուհի Gazette du Franc Թերթին, բանտարկութեան դատապարտուած էր: Ցակաւին չդատապարտուած, բողոքելու համար իր գործին քննութեան ձգձգումներուն դէմ, ելմտական աշխարհի այս ամազօնը՝ ինքզինքը անօթութեան դատապարտեր էր, եւ առողջական պատճառներով, ժամանակաւոր կերպով ազատ արձակուեր էր, դեռ չդատապարտուած: Դիմելով մէկտեղ վերաքննութեան, որ դեռ չէ կատարուած, տրկրտը սպսեր էր նաեւ դրաւորակել Forces անունով ելմտական պարբերաթերթ մը:

Այս անգամ, ձերբակալուած է հետեւեալ պատճառով.—

Ընցեալ դեկտեմբերին, փարիզի ոստիկանապետը, Սէնի դատական իշխանութեանց ուղղեր էր տեղեկագիր մը, որով կը յայտնուէր Թէ խաղեր կը կատարուին սակարանական արժեթուղթերը կոտրելու համար:

Տեղեկագիրը մանաւորաբար կը մատնանշէր տիկին Հանօն, որ իբր Թէ ֆրանսական խնայողութիւնը պաշտպանելու համար, կը ջանար վարկաբեկել ֆրանսական կարգ մը արժեթուղթեր, Թէ իր Թերթով եւ Թէ իր բաժանորդներուն առանձին ղրկուած հեռագրերով ու շրջաբերականներով:

Այս տեղեկագրէն օրինակ մըն ալ ղրկուած էր ելմտական եւ դատական նախարարութենէ:

Այդ, տիկին Հանօ իր Թերթին վերջին Թիւին մէջ կարեւոր յատուածներ հրատարակեր էր այս տեղեկագրէն, որ գաղտնի էր: տիկին Հանօ, հրատարակեր էր մանաւորաբար՝ տեղեկագրին իրեն վերաբերեալ մասերը, Ատենցմով, ոստիկանութիւնը երեւան կը հանէր տիկնոջ «ելմտական դիտութիւնաւոր եւ բուռն» պայքարները եւ գերմանական ու խորհրդային շրջանակներու հետ՝ անոր ունեցած կապերը:

Որովհետեւ, տեղեկագիրը գաղտնի ըլլալուն, տիկ. Հանօ գոյութեամբ միայն կրնար գայն ձեռք ձգած ըլլալ, այդ մեղադրանքով ալ ձերբակալուեցաւ: Իր խմբագրատան մէջ խուզարկութիւն կատարուեցաւ, տեղեկագրի գոյութեան հետքեր գտնելու յոյսով:

Տիկին Հանօ, որ ինքնաշարժի արկածի մը հետեւանքով, անթացուկով կը քալէ, լրագրողի մը, կ'ըսէր հեգնանքով, երբ հարցաքննութեան կը տարուէր.

— կը մեղադրուիմ Թէ ելմտական նախարարին գրասեղանին վրայէն՝ պաշտօնաթուղթ մը գողցած եմ: Այս պատմութիւնը ոտքի վրայ քուն կը բերէ:

Տիկին Հանօ ներկայիս՝ Սէն-Լազարի քանտն է:

Վարչապետին նախագահութեամբ՝ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ այս խնդրին մասին:

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻ ՀԱՐՈՒՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄԸ

Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարությունից հայտնում են, որ հոկտեմբերի 27-ին Հյուսիսային ճակատամարտի հարուցի առթիվ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարությունը հաղորդում է տարածել

ԵՐԿԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ

(Վ. Կ.)

Ա. ՄԱՍՈ

XIII

Ցավոք, ես չեմ կարող ամբողջությամբ հիշել Ռուբենի պատմածը։ Ես ինքս էլ ուզում էի գրի առնել, բայց ինչ-որ պատճառով հետաձգեցի։ Ինչ-որ բան ինձ խանգարեց։ Ես ուզում էի ամեն ինչ գրի առնել, ինչպես որ ինքն էր պատմում, բայց

Չիւնաթափութեան ժողովին առաջ

Մէկ քանի օրէն կը վերաբացուի Չինաթափութեան ժողովը: Փակուէն առաջ, նախագահը, Հէնդերսըն հրաւիրած էր պատուիրակութիւնները, որ զրաւոր կերպով հղդեն այն թելադրութիւններն ու առաջարկները, զորս ներկայացուցեր էին Չինաթափութեան ժողովի առաջին շաբթուան ընթացքին:

Ցարդ, երկու պետութիւններ միայն պատասխանած են այս հրաւէրին, իտալական եւ հոլանտական կառավարութիւնները:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

16 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Sociétés Savantes, սրահ **D, 28 Rue Serpente**

(Métro St. Michel կամ՝ Odéon)

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԻՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Հայ Աւիւներու Միութեան ցերեկոյթը

Այսօր Կիրակի ժամը 2.30ին 8 Rue Jean Goujon, Métro Champs Elysée

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ *ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ*

կը ժամնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ *Մուտք՝ 10 եւ 5 ֆրանք*

Հ. Յ. Դ. Կ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԺՈՂՈՎ կը հրաւիրէ իր Լէ Մոնլիւճոյի Զաւարեան կոմիտէն այս Շաբաթ-Կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին Ա. կուժբէին սրահը: Կարեւոր նիստ:

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— Սուանոզդի Տիկին Նուրան Գաֆէճեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Տիկին Վառվառ Տօղանեան, որ կինն էր Թէմախցի Արշակ Տօղանեանի: Քոյրս տարի առաջ նամակ կուգար Մէքսիկայէն: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել՝ Mme. Nouran Cafédjian, 13 Bld. Clair Isnard. St. Jérôme, Marseille, France.

— կը փնտռուի Հաճընցի Գէորգ Տըմպըլեան, հօր անուն Կարապետ (դերձակ): 1926ին հայր եւ որդի կը գտնուէին Պէյրութ: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա: Իմացնել՝ Minas Karachian, Caserne d'Offemont, Belfort, France:

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

Վարձու են *ոչ կահաւորուած լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին: Նպաստաւոր առիթ: 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փորթագալեանի 16 Rue de l'Orme, Փարիզ (19), Մէթրօ St. Gervais.*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամրատ. եւ նոր մէթոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՉՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

«ՀԱՄԼԷԹ»

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻԻՆ ՇԵՔՍՊԻՐԻ

(5 արար)

17 Ապրիլ Կիրակի ցերեկ ժամը միշդ 3ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Ա. Նահիտ, Դայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, Կոթիկեան, Յարաքեան, Մաքսուտեան, Տէրվիշեան, Ա. Ժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօյի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն:

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՎԱՉՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ (Շամլէթի դերին մէջ)

ԾԱԽՈՒ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ծախու է բանուկ փողոցի մը մէջ կոկիկ նպարավաճառի խանութ մը ամիսզողական մեկնումի պատճառաւ: Տարեկան վարձք՝ 4600 ֆր. պայմ 9 տարի, բնակարանը երկու լուսաւոր եւ օդաւէտ սենեակ, խոհանոց, տէպառա եւայլն: Դիմել Ա. ուաւօտները ժամը 10—12 եւ կէսօրէ վերջ 5—7, 119 Rue Pelleport, Փարիզ, (20) Métro Pelleport.

100,000 ՖՐ. ՆՈՒԷՐՆԵՐ

L'OFFICE DES CONCOURS
60 Rue Marcadet, PARIS

Հ—Ի
Ա— Ա— —Ղ
Ս—Գ

Մրցմանց զրաւեհնեակը պիտի ղրկէ 75 ֆրանքնոց նուէր (Prix) ամէն անոնց, որոնք ներկայ աղիւսակին մէջ զբաղուած սեւ դիծերուն տեղ կը գտնեն տառեր կազմելու համար անուններ՝ հաւնոցի 3 կենդանիներու: Ներկայ կտրոնը ղրկել ամբողջացած եւ ներփակել 50 սանդիմ նամակադրօշմով պահարան մը, որուն վրայ գրուած ըլլայ ձեր անունը եւ հասցէն:

ՈՉ ՄԻԿ ՎՃԱՐՈՒԻՄ մրցման մասնակցելու համար:

Ոչ մէկ յանձնառութիւն գնուսի:

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր. ալ մէջը) *ժ. 3-7*, բացի եղ.է: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

RÉALISATION IMMOBILIÈRE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան, ընկերութիւնս նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30:

Նշանեան *20, Passage Prado, (մէթրօ Սէն-Տընի)*

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԴԵՊԻ ՅԱՅԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՆՈՒՐ ՕԳ,

*Porte d'Orléans*ԷՆ ՈՒՒԹԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

CABINET V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53

Կ'ստանձնէ Աւերտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատասխանի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ անտեսական տագնապը: Մասնաւոր ապահովութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման գործերու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

«ՖՕԹՕ ԵՆՕ»

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԻՇԿ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. ֆիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ. Ա. Ռ. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անիւերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. ֆիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ **Ռ. Ճառագայթներով** ամէն կերպ քննութիւն, չողանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակէնեան դարմանում (**radiothéraphie profonde**), Նաեւ **ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ** բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ ֆիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կախարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատաբելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան ֆիւանդութիւններու դէմ քնեցնական, Թելադրական եւ ֆրէյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային ֆիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող ֆիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի աւտոմնաբուժարանը որուն մէքանիսիին է Պ. Վ. ԹԱՆՃԵԱՆ: Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին ֆիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի ֆիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԾԱԽՈՒ Է

շատ նպաստաւոր պայմաններով սափրիչի խանութ մը, Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ, արանց եւ կանանց համար 5 թիկնաթոռ, բոլորովին նորաձեւ էնսթալլասիօն: Տարեկան վարձք 2,500 ֆր., բըփրիզ 30,000, 15,000 կանխիկով, մնացած դուարէն համար դիւրութիւն կ'ընծայուի: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:

ՎԱՐՁՈՒ Է

նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով (կշիռ, դարակներ, սեղան եւայլն) Bld. de la Villette*ի մօտ: Տարեկան վարձք 3000 ֆր.: Պայմ՝ 9 տարի, բըփրիզ՝ 12000 ֆր.: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226* Rue Lafayette, *Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ.* Nord *89-06 եւ 95-79:*

Dr. VIDALի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes

28 Rue des Dames, մէթրօ Rome

Ա.ՔԹԻ, ԲԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԻՒ եւ Ա.ԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ

ընդունելութիւն՝ Դ.-, Ե.- եւ Շ.- օրերը ժամը *1—7*

Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30

Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարման դիւրութիւններ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒԲՈՆԻ, ՊՈՒԺԻ եւ Ա.ՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

Ա.ՌԱՆՁ Ա.ՆԴԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

Մառշիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ Ա.ՄԱՐՑԱԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլէթերու, քուէֆ տը շիֆֆ շըմըզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապասպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԼԷՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ՅԱՆՁՈՒ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական հանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ԱՊՐԻԼ 1932

12 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1881

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՆԳՈՅՑՆԵՐԸ ԿԸ ՔԱԿՈՒԻՆ

Ձախողեցաւ Դանուբեան Միութեան ծրագիրը։

Անակնկալ չէր այս ձախողանքը, ինչպէս առիթ ունեցանք բացատրելու երկու խմբագրականներով։

Այն օրէն որ Լոնտոն հրաւիրուեցաւ Ֆրանսայի վարչապետը, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ պատուիրակներուն հետ, որոշ էր թէ Ֆրանսան չպիտի կրնայ գլուխ հանել իր ծրագիրը։

Մեծն Բրիտանիա, երեւութապէս բարեացակամութիւն ցուցաբերով, իրականին մէջ կ'ուզէր աւելի լայն գետնի մը վրայ դնել առաջադրուած Միութիւնը։ Ուրիշ խօսքով, կաշկանդել Ֆրանսայի ձեռքերը, որ չատ լայն բացուած են, արեւելեան եւ Միջին Եւրոպայի մէջ, չնորհիւ սեղանաւորական աջակցութիւններու։ Անգլիա ինքն ալ գրամական եւ քաղաքական հաշիւներ ունի այդ շրջանին մէջ, եւ չհամոզուեցաւ կը դիտէր Ֆրանսական ազդեցութեան ծաւալումը։

Ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, անոնք սկիզբէն իսկ նախապաշարուած էին, եւ Լոնտոնի խորհրդաժողովը թանկագին պատեհութիւն մը եղաւ, իրենց դիպած քարերը գլորելու եւ Ֆրանսական ծրագիրը ջուրը ձգելու համար։

Գերմանիոյ, ինչպէս Իտալիոյ համար, Ֆրանսական ծրագիրը ամէն բանէ առաջ առեւտրական մրցակցութեան խնդիր մըն էր։ Արդարեւ, գերմանական պատուիրակը չէշտեց թէ իրենց երկրին ընդհանուր արտածումը 50 առ 100 պիտի պակսի, եթէ ընդունուի Ֆրանսական ծրագիրը։ Իտալական պատուիրակն ալ այդ կէտին վրայ ծանրացաւ, եւ առաջարկեց որ նոր ժողով մը գումարուի 9—10 պետութեանց մասնակցութեամբ, մէկն ըլլալով Դանուբեան պետութիւնները (չորս կամ վեց)։

Ինչպէս դիտել կուտայ անգլիական թերթ մը, դանուբեան երկիրներու տնտեսական վերանորոգման ծրագիրը զոհողութիւններ կը պահանջէ բոլոր պետութիւններէն. բայց, այդ զոհողութիւնները աւելի ծանր պիտի ըլլան Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ համար։ Իտալիա առեւտրական չհամաձայնութիւններ կնքած է Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ հետ, իսկ Գերմանիան պիտի կորնչնէ մանաւանդ Չեխոսլովաքիոյ հետ ունեցած բանուկ առեւտուրը։

Մինչ այս մինչ այն, Ֆրանսական ծրագրով նախատեսուած Դանուբեան երկիրները արդէն իսկ անդունդին ծայրը հասած են, եւ անմիջական օգնութեան կը կարօտին։ Եթէ քիչ մըն ալ ուշանայ այդ օգնութիւնը, անխուսափելի է անոնց կործանումը, հետեւաբար եւ միջազգային նոր ազէտ մը։

Լոնտոնի ձախողանքէն անմիջապէս վերջը, հրաւառակուեցաւ Ֆաշական Գերագոյն Խորհուրդին բանաձեւը, որ ամբողջովին կը բանայ վարագոյրը։ Այսինքն՝ Մեծ պատերազմի կարգադրութեանց մերկապարանոց անանկութիւնը։

Ի՞նչ կ'ըսէ այդ բանաձեւը, — 1· Զնջել պատերազմական հատուցումներն ու պարտքերը։ 2· Վերցնել այն խոչընդոտները որ կը խանգարեն բոլոր երկիրներու գործառնութիւնները։ — 3· Օգնութեան հասնիլ դանուբեան պետութեանց (Աւստրիա, Հունգարիա, Չեխոսլովաքիա, Եուկոսլավիա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան) որոնք՝ 70 միլիոն ժողովուրդ կը ներկայացնեն, — 4· Վերաքննել հաշառութեան դաշնագիրները, որոնք բուն պղերիւրներն են ժողովուրդներու մտահոգութեան եւ հետեւաբար նոր պատերազմներու, — 5· կարճ կապել միջազգային չափանց յաճախադէպ ժողովները «որոնք նոր յոյսեր կը ներշնչեն ժողովուրդին, բայց միշտ ալ կը յանգին ծանր յուսախաբութեանց եւ կ'աւելցնեն բախումները»։

Ինչպէս կը տեսնէք, «չան գլուխը» ուրիշ տեղ է ծածկուած, եւ ձախաւեր կարկատաններ են դանուբեան ծրագիրներն ու նման կիսամիջոցները։

Վերաքննել դաշնագիրները, ջնջել պատերազմական հատուցումներն ու պարտքերը,— ահա՛ հարցը, որմէ ի զուր խոյս կուտան աշխարհի հզօրները, իրենց աւարը անվթար պահելու համար, բայց ուր պիտի յանգին վերջ ի վերջոյ, եթէ իսկապէս խաղաղութիւն կ'ուզեն։

Աչուընդ ծաշական Խորհուրդը արդարութեան նախանձախնդրութեամբ չէ որ հրապարակ դրած է այս պահանջը, այլ պարզապէս ներշնչուած՝ «սրբազան եսասիրութեան» տենչէն։

Մուսոլինին իր բոլոր ճառերուն մէջ, միշտ ալ կը գանգատի թէ՝ Դաշնակիցները անիրաւ գտնուեցան Իտալիոյ հանդէպ, աւարը բաժնած ատեն։ Բոլորը առին իրենց բաժինը, բաց ի Իտալիայէն, որ տուժեց չնորհիւ իր ապիկար վարիչներուն։

Բնականաբար, այս ճամբուն վրայ գինքը սիրայօժար կը դիմաւորէ պարտուած Գերմանիան, որ ոչ միայն աւարէն բաժին չստացաւ, այլ եւ կորնչցուց ինչ որ ունէր իրրեւ աշխարհակալ կայսրութիւն։ — Եւ՛ բանակ, Եւ՛ նաւատորմ, Եւ՛ առեւտրական տորմիղ, Եւ՛ գաղթավայր, Եւ՛ օդերուն մէջ ճախրելու կամ ծովերուն մէջ սուզուելու ազատ իրաւունք։

Դանուբեան ծրագիրը պարզ միջադէպ մը, փակագիծ մըն է, այն զարհուրելի հանգոյցին մէջ, որ կը կծկուի 1919էն ի վեր, եւ որ սակայն պիտի քակուի եթէ ոչ մէկ անգամէն, գոնէ աստիճանաբար։

Այդ հանգոյցին հետ է կապուած աշխարհի խաղաղութիւնը, ինչպէս պարտուած կամ ակար ժողովուրդներու բախտը։

Մարմանի, յղութեան մէջ է քաղաքական աշխարհը։ Կա՛ն յղիացածներ եւ դժգոհներ։ Ցաղթականներ եւ պարտեալներ։ Դեռ ի զօրու է աւրին իրաւունքը։

Դեռ ամբողջովին չէ քակուած հանգոյցը։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՐԿՆԵՆՔ ԻՆՁ ՈՐ ԱԻԵԼՈՐԴ ՉԷ

Քիչ անդին, լուրերու բաժնին մէջ կը կարդաք վիէնի անգործներու ցոյցը եւ խռովութիւնները՝ որոնք ամէն տեղ կը վերջանան նոյն արդիւնքով, արիւն՝ զոր անշուշտ կարելի էր խնայել։

Ցաղթանակը նման պարագաներու մէջ՝միայն ու միայն բանախօսինն է որ գրգռեց, քալեցուց ու դիտեց... Հետեւէր։ Գործաւորներու թափած արիւնը՝ գինքը կը շահագրգռէ միայն այն չափով որ կրնայ նոր գրգռութիւններու իբր կարգախօս ծառայել։ Այս է համայնավար յեղափոխականին... անփոփոխ սկզբունքը, եթէ ունի սակայն բան մը որ կարելի ըլլայ որակել «անփոփոխ»։

Այսպէս ալ կատարուած է վիէնի մէջ, ուր առաւելապէս աշխատաւորներէ բաղկացած գաղութ մը ունինք եւ ուր, քանի մը թղթակցութիւններէ իմացանք թէ անմիտ գրգռութիւններ չեն պակսիր։ Ջեն պակսիր նաեւ անձեր՝ որոնք դիւրին որս կրնան դառնալ, վտանգելով վիրենք ու նաեւ տեղին հայ գաղութը։

Ամէն դէպքի ու հաւանականութեան հանդէպ ուրեմն, կրկնենք ինչ որ աւելորդ չէ։ Հայը ամէն տեղ՝ պիտի առաջնորդուի իր ինքնապահպանման սկզբունքով, ու ամէն տեղ ուր օտար օրէնքը կ'իշխէ իր գլխուն, ոչ միայն պիտի խուսափի ամէն քայլէ որ զինքը կը ճակատեցնէ տեղին իշխանաւորին, այլ իր իսկ միջոցներով, պիտի գիտնայ մեկուսացնել գրգռիչը՝ ով ալ ըլլայ։

Վիէնի հայութեան երիտասարդ աշխատաւորները՝ պէտք է գիտնան թէ փորձութեան օրեր կ'անցընենն։

Մ. Ե.

Լիւսպէրկի տուն առեղծուածը

Լիւսպէրկի կողմէ, Նիւռնպէրգի ոստիկանապետը յայտարարեց թէ, քանի մը օր առաջ, առեւանգիչներուն վճարած է իր փրկագին ուղուած 50,000 տոլարի գումարը։ Առեւանգիչները՝ փոխարէն յայտնած են Լիւսպէրկի թէ ո՞ւր կրնայ գտնել իր տղեկը։ Սակայն Լիւսպէրկ նշանակուած տեղը յուսախաբ եղած է եւ տակաւին տղին՝ առեւանգիչները երեւան չեն եկած...

Նիւռնպէրգի ոստիկանապետը կը հրաւիրէ Ամերիկացիները որ հետապնդեն առեւանգիչները, ուշադրութիւն ընելով անոնց յանձնուած տոլարներու թուանշաններուն։

× Կ'ըսուի թէ Լիւսպէրկ կրկին յարաբերութեան մտած է առեւանգիչներուն հետ, որոնք պահանջ ըրած են նախապէս յանձնուած 50 հազար տոլարին տեղ՝ ուրիշ թուանշան կրող թղթադրամ տրուի իրենց, նոյն քանակութեամբ։ Ատկից զատ, 50 հազարի նոր գումար մըն ալ պահանջած են։

Նիւ Եորքի մէջ ձերբակալուեցաւ մէկը, որուն վրայ կասկած կը ծանրանայ թէ մասնակցած է տղեկին առեւանգման։

Նիւ Եորքի ոստիկանապետը որ Լիւսպէրկի տղուն առեւանգման գործով Անգլիա գացեր էր, կ'ըսուի թէ անցած է Փարիզ։ Այս զրոյցը կը հաստատուի անով որ Ամերիկացի մը՝ կեղծ անունով հասեր էր Պուրժէի օդանաւային կայանը։

Լիտվինով-Սթիմսընի տեսակցութիւն մը

Մոսկուայի խորհրդային պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Լիտվինով՝ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Ժընեւի մէջ, ամերիկեան նախարարին՝ Սթիմսընի հետ։ *Իզվեստիա* բոլշեւիկեան պաշտօնաթերթը՝ խմբագրականի մը մէջ կը սպառնայ ձափոնի թէ, եթէ շարունակէ իր թշնամական ընթացքը՝ հանդէպ Ռուսիոյ, այս վերջինը պիտի աշխատի ռուսեւամերիկեան համաձայնութիւն մը գոյացնել, ինչ որ պարտութեան պիտի մատնէ ձափոնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՐԱՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՔԻԻՐՏԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պաղտատէն կը հեռագրեն Ապրիլ 8 Թուականով.—

Իրաքի բանակը այժմ յաջողութեամբ յառաջ կը տանի իր արշաւանքը Պարզանի ֆիւրտ շէյխին դէմ։ կը ծանուցուի թէ իբրեւ արդիւնք յաջող գործողութեանց, ապստամբները ջանուած են Զագուքի կիրճէն եւ թէ այժմ ճամբան բաց է պարենաւորման կարաւաններուն համար։

Զագուք գիւղն ալ գրաւուեցաւ եւ ըմբոստները դէպի ֆիւսիս քաշուեցան։ Իրաքի բանակին կորուստներն են մէկ սպայ եւ մէկ ենիչառպայ սպանուած, իսկ ըմբոստներուն կորուստն է մօտ *120* հոգի, սպանեալ եւ վիրաւոր։ Բրիտանական եւ իրաքեան օդային ուժերը հետագօտութիւններ եւ ռմբակոծութիւններ կը կատարեն։ Մօտ *15* օդանաւեր շարժման մէջ դրուած են։

Մարաջախտ Հինտենպուրգ վերընտրուած

Երկրորդ քուէարկութեամբ, Գերմանիա՝ կիրակի օր ընտրեց իր հանրապետութեան նախագահը։ Ինչպէս կը նախատեսուէր՝ վերընտրուեցաւ մարաջախտ Հինտենպուրգ։

Թեկնածուները ստացան Հինտենպուրգ՝ 19,367,688 *քուէ, — Հիթլէր՝* 13,419,603,— *Թէլման (համայնավար)՝* 3,705,898։ *Այս թիւերը կրնան աննշան փոփոխութիւններ կրել։*

Մարտ 13ի քուէարկութեան արդիւնքն եղած էր, Հինտենպուրգ՝ 18,650,730 *քուէ, — Հիթլէր՝* 11,339,285, *— Թէլման՝* 4 *միլիոն* 983,127,— *Տիւսթէրպէրգ՝* 2,557,590։ *Կը տեսնուի ուրեմն թէ Հիթլէր կրցած է նախորդ քուէարկութեան վրայ այս անգամ շահիլ աւելի քան երկու միլիոնի առաւելութիւն մը։*

Այս տարբերութիւնը կը բացատրուի հետեւեալ կերպով։ Հիթլեր իր կողմը քաշած է մեծաթոյն մասը ազգայնական թեկնածուին՝ Տիւսթէրպէրգի քուէներուն, քանի որ այս վերջինը ետ առեր էր իր թեկնածութիւնը՝ երկրորդ քուէարկութեան։ Նախապէս Տիւսթէրպէրգի հաւաքուած քուէներու փոքր մէկ մասն է ուրեմն որ գացած է Հինտենպուրգի։

Համայնավարները մեծ մասամբ ձեռնպահ մնացած են այս երկրորդ քուէարկութեան, քանի որ իրենց թեկնածուն Թէլման՝ստացած է 3,705,898 *քուէ, մինչ առաջին քուէարկութեան ստացեր էր մօտ 5 միլիոն քուէ։*

Քուէարկութիւնը այս անգամ, բաղդատաբար մեծ հանդարտութեամբ կատարուեցաւ։ Պերլինի հիւսիսային բանուորական թաղին մէջ միայն, փոքր միջադէպեր տեղի ունեցան, Այդ տեղ՝ հաւատչաւարները քարկոծեցին այն պատուհանները՝ ուրկէ դուրս կը ծածանէր հիթլերեան դրօշը։ կիրակի կէսօրէն վերջ՝ Համպուրգի մէջ կուռի բռնուեցան համայնավարներն ու հիթլերեանները։ Հիթլերեան մը սպանուեցաւ։

Համայնավարները վերջին պահուն, գաղտեցուցեր էին իրենց փրոփականտը։ Ժողովուրդը արդէն այնքան վարժուեր էր ընտրական պայքարի թռուցիկներուն, որ այլեւս հետաքրքրութիւն ցոյց չէր տար։

Հիթլերեանները սակայն, մինչեւ վերջ նոյն յամառ եռանդով շարունակեցին իրենց պայքարը։

Դանուբեան երկիրներու կացութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը, այսօր կը սկսի քննել Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի ելմտական կացութիւնը։ Սակայն, կը կարծուի թէ հարցին հիմնական քննութիւնը պիտի յետաձգէ մայիսին՝ Ազգերու Դաշնակցութեան հերթական նստաշրջանին։ Մինչ այդ պիտի կազմէ մասնագէտներու նոր յանձնախումբ մը՝ հարցին գործնական լուծումն ուսումնասիրելու համար։

Մեծ պետութեանց կեդրոնական դրամատուներն ու տնօրէնները՝ Պալլ մէկ խորհրդակցութիւն մը ունեցան Դանուբեան երկիրներու ելմտական արդի վիճակին մասին։

Ժողովը նկատի առաւ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ վարկային կացութիւնը։ Այս երկիրներու ստացած վարկերու վճարօրը կը լրանայ այս օրերս, եւ անոնք երկարաձգում ուզած են։

Այս երկիրներու տնտեսական բարւոքման յոյսերը չեն իրականացած. միւս կողմէ՝ Լոնտոնի Խորհրդաժողովն ալ՝ դրական արդիւնքի մը հասած չըլլալով, կեդրոնական դրամատուներու տնօրէնները որոշած են որոշ ժամանակով երկարաձգել վարկերու հատուցումը։

Յունաստանի նեղ վիճակը

Պ. Վենիզելոս երէկ ժրնեւ հասաւ եւ տեղեկացուց Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին թէ Յունաստան չպիտի կրնայ կատարել Մայիս 1ի իր վճարումները եւ եթէ, ելմտական յանձնախումբին տեղեկագիրը՝ Յունաստանի կացութեան մասին՝ չընդունուի մեծ պետութեանց կողմէ, Յունաստան պիտի ստիպուի արտաքին պարտքերու յետաձգում յայտարարել։

Գործադուլը Վիէնի մէջ

Կուլներ, վիրաւորեալներ եւ ձերբակալումներ

Վիէնի մէջ (Իզէռի նահանգ) ուր հայ մէկ քանի թաղթակցութիւններ հրատարակեց, գործադուլը կը շարունակուի աւելի քան մէկ ամիս է։

Նախորդ օր, հիւսկեղէնի բանուորներու մէկ հաւաքոյթը տեղի տուաւ խռովութիւններու։ Գործադուլի 41րդ օրն էր Հաւաքոյթին կը խօսէր Համայնավար աշխատաւորներու դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը։ Բանթողները գացին ցոյցեր կատարելու դատարանին առջեւ, յետոյ բանտին առջեւ, պահանջելով որ երկու բանտարկուած բանթողներ ազատ արձակուին։ Ցուցարարները՝ բախում մը ունենալէ վերջ քաղաքապահներուն հետ, բացէ ի բաց կռուիլ սկսան հեծեալ պահակազօրքին եւ ոստիկաններուն հետ։ Բանտին մօտակայ փողոցներուն մէջ՝ պատնէշներ կանգնած եւ անցքը խափանած էին փշաւոր թելի ցանցերով։

Մինչ կռիւը կը շարունակուէր կատաղորէն, ցուցարարներէն մաս մը փորձեց բանտ մտնել, անոր կից տուներուն տանիքներէն անցնելով։

Երկու ժամ կռիւէ յետոյ, ոստիկանները յաջողեցան ցրուել ցուցարարները եւ կարգը վերահաստատել։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ

„ԴՐՕՇԱԿ"Ի

Թիւ 4 (1932 ապրիլ), հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Պատերազմի խնդիրը (խմբագրական), *Դասպար Յակոբեան* (Ա. Ա.), *Զակֆեդերացիայի Տասնամեակը* (Ս. Վրացեան), *Արեւմտեան Գերմանիան* (Ա. Աբեղեան), *Կարմիր գծից ներս, Թուրքիոյ շուրջ, Հնդաժակը եւ համաշխարհային տնտեսութիւնը, Արտեղից, Ֆիլիպպօ Տուրատտի։*

Հասցէ՝ Rédaction «Droschak» 71 Ave. Kléber, PARIS (16)։

Երկու Հայեր վանապարտ

Քանի մը շաբաթ առաջ, գողութեան համար սպաննուեցաւ Լինկիւրիի ֆարուստներէն ֆախրէտտին սկէյ։

Մարդասպաններէն երկուքը Թուրք էին, իսկ երկուքը՝ Հայ, տարօրինակ անուններով, — կիւմիւշ եւ կղեմէս կամ Պարոն։

Ապրիլ 3ին, դատարանը մէկ նիստի մէջ լրացնելով դատավարութիւնը, մահուան դատապարտեց երկու Հայերը եւ Թուրքերէն մէկը, իսկ միւսը 24 տարի բանտարկութեան, սակրիքին պատճառով։

«Վարդապետը» չարթեց...

Գուսան վարդապետ կոչուած Թշուառական մը (Գրիգոր կարապետեան), որ Լոնտոնէն ծանօթ էր իր գարշելի մոլութեամբ, նոյն մեղքին վրայ բռնուած ըլլալով պոլսոյ մէջ, կարգալոյծ հիւսկուած էր անցեալ տարի։

Բայց, «վարդապետը» ունի փասոտաբան եղբայր մը, Լեւոն Զիվէր, Թուրք շրջանակներու աչքին լոյսը, որ չմարսեց պատրիարքարանի վճիռը եւ դատ բացաւ ամբաստանողներուն եւ վճռագիրը հրատարակող Թերթին դէմ («Ժամանակ»)։

Եւ ահա արդիւնքը — մէկ մէկ տարի բանտարկութեան եւ 200ական ոսկի տուգանքի դատապարտուած են Պալաթի երեք դպիրները (որոնք հետապնդեր եւ յանցանքի վրայ բռներ էին «վարդապետ»ը, տղու մը մը հետ), իսկ մէկը անչափահաս ըլլալով, դատապարտուած է միայն տասը ամիս բանտարկութեան եւ 160 ոսկի տուգանքի։

«Ժամանակ»ի արտօնատէր Տիկին Ա. Գոչունեան դատապարտուած է մէկ տարի բանտարկութեան եւ 200 ոսկի տուգանքի, նոյնպէս՝ Մարտիրոս Գոչունեան, իբրեւ Թերթին պատասխանատու վարիչ։

Այս դատապարտութիւններէն զատ, բոլոր դատապարտեալները իբրեւ բարոյական հատուցում՝ 1500 ոսկի պիտի վճարեն «վարդապետ»ին, անոր դէմ «դաւադրութիւն կազմակերպած ըլլալով»...։

Դատապարտեալները կրնան վերաքննութեան դիմել։

Վիճակախաղ ապառազինման համար

Խորհրդային Միութեան քիմիական եւ օդային պատերազմի ընկերութիւնը (Ավիախիմ) 50 միլիոն րուբլի արժողութեամբ տոմսեր շրջաբերութեան հանեց, իբրեւ «ապառազինման վիճակախաղ»։

Տոմսակներու գինն է 4ական րուբլի եւ մէկ րուբլի։ Պարգեւներու գումարը՝ 8 միլիոն րուբլի, իսկ վիճակախաղը նուազագոյն 40 միլիոն րուբլի շահ պէտք է արտադրէ, պաշտպանողական նպատակներու համար։ Տոմսակները կը ծախուին նամակատուներու միջոցաւ։

Ընկերութեան վարչական խորհուրդը որոշեց աւելի կորովի միջոցներ ձեռք առնել, պարսաւելով պաշտօնեաներուն հեղգութիւնը։ Նախագահը, Ունշլիխտ, հրաժարած է եւ անոր յաջորդած՝ Այտեման, իսկ պատուակալ նախագահն է Մոլոտով։

Ընկերութիւնը 12 միլիոն անդամ կը հաշուէ, որոնց երկու միլիոնը կին։

ՆՈՒՖԱՐԵՑՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

— Հայկական բանակ մը... Ուրիշ ոչինչ... Միայն թէ ամենաերկար պատերազմը պէտք է տեւէ մինչեւ որ մեր ազգը ունենայ իր սեփական բանակը, որ ոչ միայն իր հայրենիքը պաշտպանէ, այլեւ ամբողջ աշխարհի ազատութեան համար կռուի...

Ծերունի Ռուբէնը, որ կարծես ուշադրութեամբ կը լսէր Ռուբէնի խօսքերը, ինքնիրեն մրմնջաց.

— Ճիշդ ասում ես, որդեակ, ճիշդ ասում ես. մեր ազգը ունենայ իր զինուորական դպրոցները, իր զօրանոցները, իր զինուորական երաժշտախումբերը, իր զինուորական շքերթերը, իր զինուորական տօները, իր զինուորական սովորութիւնները, իր զինուորական ոգին, իր զինուորական կեանքը, իր զինուորական ամէն ինչ...

Ռուբէնը ժպտեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա շարունակեց.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ըսին, որ ես ոչ ոտքերս եմ ուղիղ դնում, ոչ ալ ձեռքերս, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ժպտեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ էլ աչքերս, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ռուբէնը ծիծաղեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ալ ոտքերս ու ձեռքերս, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ռուբէնը ծիծաղեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ռուբէնը ծիծաղեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ռուբէնը ծիծաղեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ռուբէնը ծիծաղեցաւ հօրը խօսքերուն վրայ, ապա ըսաւ.

— Ես ալ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ հայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ մայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ եղբայրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ քոյրս ուղիղ է դնում, ուստի ինծի համար անկարելի է զինուորական դառնալ...

Ծերունին ծիծաղեցաւ, ապա ըսաւ.

— Ես էլ ուզեցի զինուորական դառնալ, բայց ինծի ասացին, որ ես ոչ ականջներս եմ ուղիղ դնում, ոչ աչքերս, ոչ ոտքերս, ոչ ձեռքերս, ոչ ալ գլուխս ուղիղ եմ դնում, ոչ ալ սիրտս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ուղեղս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կամքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ խիղճս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ազգիս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հայրենիքս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աստուածս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հոգևոր հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ ամուսինս ուղիղ է դնում, ոչ ալ զաւակներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ հարսս ուղիղ է դնում, ոչ ալ աներս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ հայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ մայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ եղբայրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ քոյրս ուղիղ է դնում, ոչ ալ կնոջ ամուսին

ԲՐՈՆՅ ԿՈՇԻԿԸ

(Վ. Կ-Ի)

Բ. ՄԱՍՈՒ

XIII

— ... Մեր բանտային կեանքի մասին ես ոչինչ չեմ ըսած...

— Ինչո՞ւ:

— Ինչո՞ւ... Ինչպէս ըսեմ, որ մեր ձեռքերը կապուած էին, ոտքերը՝ շղթաներով...

— Դուք, օրիորդ Վալենթինէ, ինչպէս կրցաք դիմանալ այդ ամէնին...

— Ես, պարո՛ն, ոչինչ չեմ զգացած. ոչ ցուրտ, ոչ տաքութիւն, ոչ ալ ծարաւ... Ես ինձ համարեա թէ երջանիկ կը զգայի, որովհետեւ ինձ համար կը տառապէր այն մարդը, որ ինձ կը սիրէր...

— Ա՛հ, այո՛...

— ... Իրեր հոն չէին պակսեր, բայց ամէնէն աղէտալին՝ ցուրտն էր. ձմրան ամիսներուն ջուրերը կը սառէին, եւ մենք ստիպուած էինք ամբողջ գիշերը ոտքի վրայ անցընել, որպէսզի չքնանք եւ չմեռնինք...

— Եւ դուք, պարո՛ն, ինչպէ՞ս կրցաք ապրիլ այդ ամէնուն միջեւ...

— Ես, պարո՛ն, ինձ համար ամէն բան դժոխք էր, եւ ես ամէն վայրկեան կը մտածէի, թէ ինչպէ՞ս կրնամ ազատիլ այդ դժոխքէն...

— Եւ ի՞նչ կրցաք ընել...

— Ոչինչ, պարո՛ն, ոչինչ... Ես ամէն ինչ կը մոռնամ, որ ինձ կը յիշեցնէ այդ տարիները...

— Ներեցէք, օրիորդ, որ ձեզ կը տրտմեցնեմ...

— Ոչինչ, պարո՛ն, ես ինքս ալ կ'ուզեմ ամէն բան մոռնալ

Ցուցարարներէն ինը հոգի հիւանդանոց գացած են դարմանուելու։ Բաւական ոստիկաններ վիրաւորուած են։ Նոր ուժեր ղրկուած են Վիէնն։

Իզէռի նահանգապետը՝ իր ոստիկանական իրաւունքներէն ղրկեց Վիէնի քաղաքապետը՝ ընկերվարական Հիւսէյն, այն պատճառով որ չէ կրցեր առաջքն առնել խռովութեանց։

Իտալիա ընդդէմ Անգլիոյ

Իրլանտայի վարչապետը Տէ Վալերա վեց հարիւր հոգինոց բազմութեան մը առջեւ ճառելով, վճռապէս յայտարարեց թէ պիտի ջնջէ Անգլիոյ գահին հանդէպ հաւատարմութեան երդումը՝ իբր առաջին քայլ մը դէպի անկախութիւն եւ պիտի դադրեցնէ վճարումները որոնք արդարանալի չեն։ Յայտնեց նաեւ թէ իրլանտական կառավարութիւնը ամէն միջոցներով պիտի ջանայ իրականացնել իր այս մտադրութիւնները։

— Ներքին հարց մըն է ըսաւ, եւ այդ առթիւ որ եւ է միջամտութեան չենք հանդուրժեր. սակայն, կը փափաքինք անգլիական ժողովուրդին հետ հաստատել բարեկամական յարաբերութիւններ, պայմանաւ որ՝ անոնք հիմնուին կատարեալ հաւասարութեան հիման վրայ։ Մենք անգլիական գաղութ մը չենք, այլ աշխարհի ամէնէն հին ազգերէն մէկը, որ գոյութեան իրաւունք ունի։

«Անգլիոյ պետական մարդոց համար, մեծ առիթ մը կը ներկայանայ անկեղծօրէն ընդունելու այս իրաւունքը եւ հրաժարելու՝ Իրլանտայի վրայ իշխելու դարաւոր յաւակնութենէն։ Այս հիմերուն վրայ միայն՝ կարելի է ապահովել իրական եւ տեւական համաձայնութիւն մը՝ երկու երկիրներուն միջեւ։

× *Անգլիական կառավարութեան պատասխանը իրլանտական ծանուցագրին ղրկուեցաւ։ Անգլիա կը մերժէ ընդունիլ հաւատարմութեան երդումի չնջումը։ Անգլիա երդումը կը նկատէ կայսերական սահմանադրութեան լրացուցիչ մասը։ Անոր չնջումը, ըստ անգլիական տեսակէտին կը շահագրգռէ ոչ միայն Անգլիան եւ Իրլանտան, այլ միւս բոլոր գաղթապետութիւնները։*

Անգլիա վերջերս, Հարաւային Աֆրիկէի վարչապետին զօրավար Հերցոգի միջոցաւ, փորձեր էր ճնշում բանեցնել Տէ Վալերայի լրայ. Իրլանտայի վարչապետը քաղաքավարութեամբ մերժած է այս միջնորդութիւնը։

Իտալիա եւ դաշնագրերու վերաքննութիւնը

Իտալիոյ Ֆաշական խորհուրդը ընդունեց բանաձեւ մը, որով դաշնագրերու վերաքննութեան եւ պարտքերու եւ հատուցումներու հարցերուն մասին կը պահանջէ՝

1) պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու հարցը լուծել պետութեանց միջեւ, չնչելով առաջինները եւ հրաժարելով վերջիններէն։

2) Բոլոր երկիրներու առեւտուրը տակաւին չգամքաճ՝ վերցնել միջազգային փոխանակութիւնները խափանող արգելքները։

3) կանոնաւորել պալքանեան եւ դանուբեան երկիրներու կացութիւնը, Աւստրիա, Հունգարիա, Չեխոսլովաքիա, Եուկոսլաւիա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան, որոնք կը ներկայացնեն մօտ 70 միլիոնի բնակչութիւն մը։

4) Ազգերու դաշնակցութեան մարզին մէջ, վերաքննել խաղաղութեան դաշնագրերու այն յօդուածները, որոնք իրենց մէջ կը բովանդակեն ժողովուրդներու մտաիոգութեան պատճառը եւ հետեւաբար, նոր պատերազմներու պատճառը։

5) Հրաժարիլ յետ այսու, միջազգային շատ յաճախադէպ խորհրդաժողովներ հրաւիրելէ, որոնք միշտ, նոր յոյսեր կը ներշնչեն ժողովուրդին եւ աւելի ծանր պատրանքներ կուտան անոր։

Ֆաշական մեծ խորհուրդը քննելով զ ինաթափութեան հարցը՝ հաւանութիւն յայտնեց կառավարութեան կողմէ ձրնեւ ներկայացուած սկզբունքներուն։

Ողողումներ եւ մեծ վնասներ

Չեխոսլովաքիա ողողման ծանր վտանգներու ենթարկուած է։ Թէյա գետը կը սպառնայ յորդիլ։ Դեռին ջուրերը կը քշեն կը տանին զանազան առարկաներ եւ անասունի դիակներ, որոնք կուգան Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ ողողուած շրջաններէն։

Եուկոսլաւիոյ մէջ՝ Սաւայի եւ Տրինայի շրջանները ամբողջովին ողողուած են։ 13 հազար գիւղացիներ, ստիպուեցան լքել իրենց բնակարանները։ Անոնց գիւղերուն եղջ հարիւրաւոր տուներ քանդուած են։

Ողողման վտանգ կը սպառնայ նաեւ Պելճիքայի կարգ մը շրջաններու։

Իակ Ռումանիոյ մէջ՝ ողողումներուն հետեւանքով քանդուեցան 3000 տուներ։ Զարիքը աւելի մեծ կը նկատուի։ Բանի մը հարիւր մանուկներ խեղդուած են։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Չինաթափութեան ժողովը.— Չինաթափութեան ժողովը՝ այսօր ժընեւի մէջ կը վերսկսի աշխատանքները՝ որոնք ընդհատուած էին մարտ 19էն ի վեր։

Մահափորձ մը Ռայխսպանքի նախագահին դէմ.— Նախորդ իրիկուն, մահափորձ մը կատարուեցաւ Պերլինի մէջ, Ռայխսպանքի նախագահին դէմ։ Ան պահուն որ նախագահը՝ Ցոքե. Լուտէր կը պատրաստուէր շոգեկառք մտնել՝ երկու հոգի կրակեցին իր վրայ։ Նախագահը չէ վիրաւորուած։ Ոճրագործները ձերբակալուեցան։

Մարաճ օղու Փարիզ կուգայ.— Սարաճօղու շիւքրի էնկիւրիէն մեկնեցաւ փարիզ գալու եւ բանակցելու համար Շանրային պարտքերու հարցին մասին։

Յ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Յ. Դ. ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎԻԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն վարը, Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը։ Կարեւոր նիստ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Պարտադիր ներկայութիւն։ Ջեկոյց կ. կ.ի։

ՊԻՒՎԻՒԻ Ռուսոմ ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ջեկոյց կ. կ.ի։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ-ՊԻՏՅԱՆՔՈՒՐԻ ՄԻՋԻ
Ընկերահամակրական դասախօսական ժողով
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ
Նիւթ՝ ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

16 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantes, սրահ **D, 28 Rue Serpente**
(Métro St. Michel կամ **Odéon)**

կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ
կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռօանի Ազգ. Միութեան
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պ. Պանեօղլեթի սրահին մէջ
կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՏԷՐՁԵԱՆ

Բանախօսութիւն, դեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ՎԻԷՆ

24 Ապրիլ, Կիրակի։ Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ՓԱՐԻԶ

Նախաձեռնութեամբ Զ.Ո. Միութեան, 24 Ապրիլ, Կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին, *Salle Horticulture* մէջ, *84 Rue de Grenelle*։
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Ստանոզցի Տիկին Նուրան Գաֆէեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Տիկին Վառվառ Տօղանեան, որ կինն էր Քէմախցի Արշակ Տօղանեանի։ Զորս տարի առաջ նամակ կուգար Մէք. սիկայէն։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել՝* Mme. Nouran Cafédjian, 13 Bld. Clair Isnard. St. Jérôme, Marseille, France.

— *Կը փնտռուի Շահընցի Գէորգ Տըմպըլեան, հօր անուն Կարապետ (դերձակ)։ 1926ին հայր եւ որդի կը գտնուէին Պէյրութ։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա։ Իմացնել՝* Minas Karachian, Caserne d'Offemont, Belfort, France։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի գարձնել նուագախումբին, կը առանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւալնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Վարձու եւն ոչ կահաւորուած

լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին։ Նպաստաւոր առիթ։ 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փորթուգալեանի 16 Rue de l'Orme, Փարիզ (19), Մէթրօ St. Gervais.

Ձեւ փնտռած գիրքեր

ԹԷՕՖԱՆՕ հեղինակ Բօլ Տիրիթրաքսիւլօ (Բիւզանդիոնի հայազգի կայսր Յովհ. Զմիշկին է այս վէպին գլխաւոր հերոսը եւ Թէօֆանօ կայսրուհին իր սիրային արկածախնդրութիւններով։ Կը կարդացուի հետ ի հետ)։ Գին 25 ֆրանք։

ՎԱՒԱՆԹԻՆ. Ֆրանսայի նշանաւոր հեղինակ, Ժօրժ Սանի սիրային ամէնէն գեղեցիկ վէպը։ Գին 20 ֆրանք։

ԽՆԴՐ ԵԻ ՋԱՒԱԼԻԴՈՒՆ. Բաֆֆիի։ 25 ֆրանք։

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐ. Քրիս. Մխայէլեանի միակ հրատարակութիւնը, Բ. տպագրութիւն։ Գին 10 ֆրանք։

ԱՆԱՀԱՏԱԿԱՆ. քանատեղծ. գրեց Սոս վանի։ Գին 8 ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել «Յառաջ»ի խմբագրատունը Լեւոն Գեւոնեանի 17, rue Damesme, Paris (13).

ՏԱՒԻԴ ԵՒ ՈՒԼԻՍԷՍ՝ գրեց Գէորգ Կառվարենց։ Բանատեղծութեանց գեղեցիկ հատոր մը, գեղարուեստական տպագրութիւն, զարդանկարուած Մ. Քէպապճեանէ, գին 20 ֆրանք։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառներու եւ նպարեղէնի վաճառականներու թէ կը հաւթայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն
Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)
կամ հասցէ՝ Կ.ՈՊ. Թիւ 1, Մընտէթուր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն *Richelieu* 93-73 մինչեւ 80
Central 06.34

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԻՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաշիճախտային կախարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (պատրաստուածէն անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցմական, Քելագրական եւ Ֆլուեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարան որուն մէքանիքիեն է Պ. Վ. Թէնճեան։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զինի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

“ՖՕԹՕ ԵՆՕ”

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ սկսիլ միշտ Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԾԵՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ *ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաբ. Աբմատ. եւ նոյ Յոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոքի, սրտ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիք։ Ա 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱՓԻՖԱՆ ՅՎԱՆԿ

— *Ի՞նչ կ'ուզէք, հարցուց։*

Ոչ մէկ պատասխան գտայ ատոր, վասնզի ես ալ չէի գիտեր թէ ո՛ւր պէտք էր երթալ անոր հետ։ Կը փափաքէի միայն զայն փրկել այս պաղ ու տեղատարափ անձրեւէն, այս անմխիթար եւ անձնասպանութեան նմանող անտարբերութենէն որ զայն հոդ կը պահէր գերբնական յուսահատութեան մը մէջ։ Զձգեցի անոր թեւը, շարունակեցի քալել զայն, այդ մարդկային քուրջի կտորը մին. չեւ ծաղկավաճառին կրպակը որուն տանիքին դուրս ելած մասը պիտի պաշտպաներ զայն, գէթ որոշ չափով մը, կատաղի հարուածներուն դէմ հեղուկ տարրին զոր հովը վայրագօրէն կը մտրակէր։ Ամէն դուրս բան մը չէի գիտեր, բան մը չէի ուզեր, նախ մէկ բանի միայն մտածած էի.— այս մարդը դնել պատսպարանի մը տակ, չոր տեղ մը։

Եւ այս կերպով հոն հինգ հերիւրքսան, քով քովի այդ վոքրիկ պատսպարուած միջոցին մէջ, մեր ետին ունենալով կրպակին փակ պատը եւ մեր վրան պաշտպան տանիքը միայն, որ շատ փոքր էր եւ որուն տակ անվտահ անձրեւը նենգութեամբ կը մտնէր անդադար մեղի ղրկելու համար, յանկարծական հողմունքներով, դէմքին եւ հագուստներուն վրայ, պաղ հեղուկին ցիրուցան փշրանքները։ Կացութիւնը անտեղի կը դառնար։

Չէի կրնար աւելի երկար մնալ այս թացխոտում օտարականին քով։ Եւ սակայն անկարելի էր, զայն հոդ քաշելէս ետքը, պարզապէս ձգել հեռանալ, առանց խօսք մը ուղղելու անոր։ Պէտք էր անպատճառ բան մը ընել. քիչ քիչ յատակ ու որոշ զաղափարի մը կը յանկէր։ Լաւագոյնը, ժտածեցի, զայն իր բնակարանը առաջնորդելն է կառքով մը ու յետոյ տուն վերադառնալ. վաղն անշուշտ պիտի կրնայ իր գլխուն ճարը նայիլ։ Եւ այսպէս, հարցուցի այդ մարդուն, որ քովս անշարժ կը մնար, — անթարթ կը նայէր կատաղի գիշերուան մէջ։

— *Ո՞ւր կը բնակիք։*

— Բնակարան չունիմ... Նիսէն եկայ այս երեկոյ իսկ, չենք կրնար իմ տունս երթալ։

Անմիջապէս չհասկցայ վերջին խօսքը։ Միայն շատ վերջն է որ հասկցայ թէ այս մարդը գիս կը նկատէր... մէկը այն կիներէն որոնք գիշերը մեծ թիւով կը թափառին կազինոյին շուրջը, որովհետեւ միշտ կը յուսան գիչ մը դրամ ձեռք անցընել երջանիկ խաղացողներէ կամ յաղողութենէ արբշիռ մարդոցմէ։ Եւ արդարեւ, ուրիշ ի՞նչ կրնար մտածել, որովհետեւ հիմա զարձեալ այս բանը ձեզի պատմելու միջոցիս, կը զգամ կացութեանս ամբողջ անհանգանակութիւնը, տմբողջ այլանդակութիւնը։

Ուրիշ ի՞նչ գաղափար կրնար կազմել իմ մասիս, նկատելով որ գինքը իր նստարանէն հանելու եւ առանց ոչ մէկ վարանումի քաշելու ձեւս արդարեւ վայել չէր կնոջ մը։ Բայց այս մտածումը նախ միտքս չեկաւ։ Միայն շատ վերջն էր որ, արդէն շատ ուշ, քիչ քիչ գիտակցութիւնն ունեցայ այն սարսափելի սխալմունքին զոր կը զործէր ան ինծի հանդէպ։ Ապա թէ ոչ, արտասանած պիտի չըլլայի հետեւեալ խօսքերը որոնք ալ աւելի կը զօրացնէին իր սխալ կարծիքը։ Անոր ըսի արդարեւ.

— Լաւ ուրեմն, պանդոկէ մը սենեակ մը կ'առնենք։ Չէք կրնար հոս մնալ, պէտք է որ անմիջապէս տեղ մը ապաստան մը գտնէք։

Բայց շուտով հասկցայ իր ցաւագին սխալմունքը, վասնզի առանց իմ կողմս դառնալու, բաւականացաւ ըսելով, անորոշ հեղնանքով մը.

— Ո՛չ, սենեակի պէտք չունիմ, բանի մը պէտք չունիմ։ Պարապ տեղը մի՛ նեղուիր, ինձմէ բան չելլեր։ Սխալ դուռ զարկեր ես, դրամ չունիմ։

Եւ ան ըսուեցաւ սարսափելի ձայնով մը, տպաւորիչ անտարբերութիւնով մը. եւ իր կեցուածքը, կրպակին պատին կրթնելու այս թոյլ կերպը, թացխոտուած էակի մը կողմէ, մինչեւ ոսկորները թրջած եւ ուժասպառ հոգիով, գիս այն աստիճան յուզեց որ, ժամանակ չզտայ ինքզինքս նախատուած զգալու անմիտ ու ողորմելի հաշիւներուն։ Կը զգայի մի միայն այն առաջին տպաւորութիւնը զոր ունեցեր էի այն անհրեւակայելի ժամուան միջոցին երբ տեսեր էի անոր սրահէն դուրս ելլելը երեկոյեան. այսինքն թէ հոս մարդկային էակ մը, երիտասարդ, կեանքով ու շունչով զեղուն, մեռնելու մօտ էր, եւ թէ իմ պարտականութիւնս էր զայն փրկել։ Անոր մօտեցայ, ըսելով։

— Մի՛ զբաղիք դրամի հարցով եւ եկէ՛ք։ Չէք կրնար հոս մնալ, եւ ձեզի պատսպարան մը կրնամ գտնել։ Բանով մը մի՛ մտատանջուիք, միայն եկէք։

Անոր գլուխը շարժում մը ըրաւ եւ մինչդեռ անձրեւը խուլ կը թմբկահարէր մեր շուրջը եւ տեղատարափը մեր ոտքերուն տակ կը նետէր իր ծիփուն ջուրը, զգացի որ, առաջին անգամ ըլլալով, կը Հանար մթութեան մէջէն իմ դէմքս նշմարել։ Իր մարմինն ալ կարծես թէ յամրօրէն կը սթափէր իր խոր թմրութենէն։

— *Ուզածիդ պէս թող ըլլայ,* ըսաւ, ընդունելով առաջարկս, փոյթս չէ... Եւ սակայն ինչո՞ւ չէ։ Մեկնինք։

Հովանոցս բացի, քովս եկաւ ու թեւս մտաւ։ Այս անմիջական ընտանութիւնը անհաճոյ թուեցաւ ինծի։ Այո, վախցայ ու սարսափեցայ միեղեւ իմ ոտքս համակուեցաւ խորը։ Բայց քաշուելու այդ մտերմութենէն արդիւնելու համար մեզի վասնզի եթէ հիմա զայն ես մէկ անգունդը կ'իյնար եւ ինչ որ էի մինչեւ այդ առեն, անօգնական դառնար։ Քանի մը քայլ ցանկ կազինոյին ուղղութեամբ։

Միայն այդ պահուն զգացի որ չէի գիտեր թէ ինչ պէտք էր ընել այդ մարդը։ Արագ խորհրդածեցի մը ետք, լաւագոյնը, մտածեցի զայն պանդոկ մը առաջնորդել ձեռքին մէջ քիչ մը դրամ ունենալը, որպէսզի յաջորդ օրը կարենար վճարել իր սենեակը եւ վերադառնալ նեղ։ Ուրիշ բանի չէի մտածեր։ Եւ որովհետեւ այդ պահուն կարը շատապով կ'անցնէինք կազինոյին առջեւէն, կանչեցի հոն մը որ մէջ մտանք։ Երբ կառապանը ցուց թէ ո՛ւր կ'ուզէինք երթալ, չգիտցայ ի՛նչ պատասխանել։ Բայց յանկարծ խորհեցայ որ այս մարդը որ քովս էր, ոչ մէկ պանդոկ պիտի ընդունուէր։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ՆՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխսլավիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ԱՊՐԻԼ 1932

13 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1852 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱԿՈՎ

— «Ժամանա՛կն է հաշուի նստելու Կոստան Զարեանի հետ: Ժամանակն է, որովհետեւ չափն անցնում է»:

Այս տողերով կը բանաձեւէր իր արդար վրդովումը երիտասարդ աշխատակից մը, Յառաջի մէջ: (8 Ապրիլ):

Եւ մենք առանց սրտի ճմլումի չէր որ տեղ տուինք այդ մեղադրանքին:

Որովհետեւ, խնդիրը կապ ունի գրագէտի մը հետ, որ ահա քանի տարիէ ի վեր տիրական դիրք բռնած է իր ստեղծագործ տաղանդով, եւ տասրագրած՝ չարք մը դիմացկուն գործեր:

Մենք չենք սակարկեր մեր յարգանքի տուրքը՝ իր գրական – գեղարուեստական վաստակին հանդէպ: Թէեւ, ինքզինքը կրկնել սկսած է արդէն: Մակընթացութիւնը չի չարունակուիր այն թափով որ կը նախատեսուէր:

Բայց, «ժամանա՛կն է հաշուի նստելու» այդ անդիմագիծ մարդուն, ինքնիրմով ուռած այդ բոշային հետ, որ իսկապէս չափը կ'անցընէ, գրականութեան դիմակին տակ:

Մեզքը մերը չէ, եթէ այս առթիւ, կը ստիպուինք մեր ընկերական վրդովումը յայտնել նաեւ մեր երկու ուազ պաշտօնակիցներուն, «Հայրենիք»ի եւ «Ցուսաբեր»ի խմբագիրներուն, որոնք ծոյլ տուած են որ Կոստան Զարեան Թիֆլիզի «Շէյթան փազարի»ն կարծէ ինքզինքը:

Հաճելի չէ, մեզի համար, այս բացատրութիւններէն ո՛ր եւ է մէկը:

Բայց, «Հայրենիք» ամսագրին եւ «Ցուսաբեր»ի մէջ, սեւով ճերմակի վրայ լայնօրէն փուռած են այս նորօրինակ Տօն Ֆիշոթին գարշելի, սողոսկուն, թաթարական թունաթաղումները:

Լռելը պիտի դառնար չափազանց քրիստոնէական հեզութիւն, որուն դէմ կ'ընդվզի մեր յեղափոխական տառապանքը:

Եթէ ողջերը լռէին, մեռելները պիտի աղաղակէին, — կոստա՛ն, անուրակելի սրիկայ մըն ես դուն:

Հարկ է, գոնէ մէկ անգամ, ամուր բռնել այս թշուառականին ճերմակ մազերէն, եւ ուժգնօրէն թօթուել, որպէս զի սորվի ծանր նստիլ իր տեղը, եւ գրականութիւնն ու հրապարակագրութիւնը չշփոթէ Բագուի «Ետխէյ – Պախէյ»ի տօնավաճառներուն հետ:

Ու մանաւանդ, չհամարձակի տպագիր խօսքը պղծել իր գարշահոտ լորձունքներով եւ կանանչ օճի սպրդուքներով, յագեցնելու համար իր ախտաբանական, խանդակի մեծամոլութիւնը՝ մէկուն–միւսին հանդէպ:

Կովրծուած մը նստած է այդ սեւամազած մարդու սրտին վրայ, եւ անհրաժեշտ է թօթուել այս անգամ, որպէս զի փրկուի եթէ ոչ մարդը, գոնէ գրագէտը: Եթէ ոչ «հասարակական» խօսքը, գոնէ գրականութիւնը:

Աչքի առջեւ եղած երկու պարագաներուն մէջ ալ, կարելի չէ ըսել ու անցնիլ — «Գրականութիւն է, էլի»:

Ասիական քինախնդրութենէն զատ, Կոստան Զարեան կ'ուզէ առաքեալ, յառաջապահ երեւալ այնտեղ ուր հասարակ աշկերտ մըն է: Կամ վշտակից եւ ուղեկից՝ ճամբու մը վրայ ուր միշտ ալ եսամոլ, ինքնագոհ մարդու քթքիշներ եւ փքուռոյց հնդկահաւի ոստոստումներ ունեցած է, իր ամբողջ կեանքին մէջ:

Ո՛չ, այդ պատիւը խոտոր կը համեմատի մեր ամէնուս ճանչցած Զարեանին հետ:

Հազար «Վահան Իբերեան»ներ չեն կրնար սեւը ճերմակ ներկել:

Դիտութիւնը տակաւին չէ հնարած այնպիսի դիմակ մը, որ կարենայ պարկեշտ մարդու վերածել լրբծուն «ափէրիստ»ները:

×

Եւ հիմա անցնինք Զարեանի բոշայական, անճաշակ եւ վրան–բաց դրչախաղերուն, որոնց ամբողջութիւնը կը ներկայացնէ արեւելեան դիմակահանդէս մը, գրականութեան դիմակին տակ:

Սկսինք «Ցուսաբեր»ի մէջ հրատարակուած յօդուածէն, «Նաւատոմար Թիւ 20» (Ցուսաբեր, 26 Մարտ):

Նիւթը՝ «մենք»երու եւ «դուք»երու չարաբաստիկ խնդիրն է, որու մասին շատ բաներ գրուեցան, սակայն հարցը մնաց առկախ:

Զարեան կը փորձէ վայրենի ծաղրանկարի մը վերածել «մենք»երու թերախաչ այլ համակրելի չարժումը, պատմելով Ալիի կամ Մէչէտիի ժառանգորդներուն մէկ խուժանային արարքը՝ Բագուի մէջ: (Իր բոլոր արատներն ալ երեւի ժառանգութիւն մնացած են այս քաղաքէն):

— «Մե՛նք, մենք, լորձունքը դուրս թափելով ոռնում էին նրանք: Մէչէթիի իսկական ժառանգորդները մենք ենք, մուսուլմանութեան միակ ներկայացուցիչները մե՛նք ենք»:

Իմաստը աւելի լաւ պիտի ըմբռնէք, երբ կարդաք այս նախադասութենէն անմիջապէս առաջ եղած նկարագրակո՞ն տողերը.

— «Նրանք կատադուքեան աստիճանին հասցրած անհամբերութեամբ, շնացած, գազանացած, փրփուրը եր լկտի հայհոյանքները իրենց ծոմռուած բերանների ծայրերից կախուած, խզուած ձայնը իրենց գլուխը ճգած, մազոտ կրծքերը ծեծելով, մէկը միւսին հրմշտկելով, բռունցքները երկինք բարձրացնելով, կուռւում էին, կանչում, աղաղակում»:

Այս «վայրենասուն»ն արձակողները, այս «ծամածռուած դէմքերը» միեւնոյն ատեն «տոքերիդ տակ գալարուող չնիկներ» են, որոնց «կատաղութիւնը» կ'ուզէ արհամարհել փոքրոգի Զարեանը, որոնց տառապանքին մէջ չի դառներ «ստուերն իակ ո՛ր եւ է մեծութեան»: «Այլ՝ քառակուսի ծնօտներով եւ ոչխարի աչքերով դեհկներ հոտոտող փոքրամտութիւն: Այլ՝ տգիտութեան կատաղի ոստը վրան ծուարի անկիւններում մենակեաց ճառագայթող լոյսերի դէմ»:

Այս բոլորը անհրաժեշտ էին, որպէս զի Կոստան Զարեանը կարենար դառնալ սրտցաւ առաքեալ... յիսունէն յետոյ:

Ինչ մը համբերութիւն:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՁՕՐ ՄՈԼՈՒԱԾ

Անցեալ շաբթու, այս սիւնակին մէջ՝ անդրադարձեր էինք *Մեր Ուղին* թերթի գրաշարներուն եւ մեքենավարին վտարման՝ Ֆրանսայէն:

Այս առթիւ, մեր դիտողութիւնները զայրացուցեր են *Դաբքոցը*, որ անզօր կատաղութեան փրփուր կը ժայթքէ, կը հայհոյէ մէկու մը պէս՝ որ ուրիշ փաստ չունի:

«Պարոննե՛ր, շատ փոքր էք», կը գոռայ:

Բայց, ո՛չ իրենց ցածութիւնը չտեսնելու չափ:

Եւ բան սովորութեան, քառասուն կտոր կ'ըլլայ՝ մատնութիւն վերագրելու մեզի, եւ քրքրելու քառասուն տարուան կուսակցութեան մը պատմութիւնը՝ որ չի գիտեր:

Անմեղ աշխատաւորներու վտարման մասին մեր ըսելիքը ըսինք. ու *Դաբքոցի* երկու սիւնակ երկարութեամբ մոլուցքը կը փաստէ թէ ճիշդ ենք ըսեր:

Իսկ եթէ մատնիչ կ'ուզեն, կրնան իրենց մէջն իսկ փնտռել...

Ահն միշէլէն անցնող ամէն Հայ՝ պատմութիւն մը լսած է այդ մասին...:

Մ. Ե.

Ամերիկեան խնայողութիւնները

Ամերիկայի նախագահը խիստ խնայողութեան ծրագիր մը մշակած է: Այդ ծրագրին համաձայն, պիտի զեղչուին նախագահին եւ նախարարներուն թոշակները, պիտի կորսուին թղթատարական կարգ մը ապառարկութեանց յատկացուած նպաստի գումարները, պիտի փակուին ծովային եւ ցամաքային բազմաթիւ զինուորական կայաններ եւ տարի մը պիտի դադրին գործելէ այն գիծերը՝ որոնք զբաղած են նաւային վարչութեան հսկողութեան տակ:

Այս ծրագիրը աշակուած է նախագահական պալատին մէջ գումարուած ժողովի մը ընթացքին, որուն կը մասնակցէին խորհրդարանի անդամներ: Պ. Հուվըր առաջարկած է «Դաշնակցային հնգօրեայ շաբաթ» մը, խնայողական զանազան նկատումներով:

Դանուբեան երկիրներու վարկերը

Կեդրոնական Դրամատուներու ցնօրէններու Պալի ժողովը, որուշեց վերանորոգել Աւստրիոյ, Հունգարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ երեք ամսուան ժամար տրուած վարկերը:

Այս կերպով, ցնօրէնները մտածած են թէ կը նպաստեն այդ երկիրներու տնտեսական տագնապի թեթեւացման:

Մեծ հրդեհ մը Պօվէի մէջ

Պօվէ քաղաքին մէջ, մեծ հրդեհ մը մոխիրի վերածեց պատմական թաղ մը, ծնացած միջին դարէն:

Հրդեհը այնքան անակնկալօրէն ծագեցաւ եւ այնքան ուժգնօրէն սկսաւ տարածուիլ որ, պէտք եղաւ օժանդակութեան կանչել փարիզի հրշէջները: Այրեցան պատմական արժէք ներկայացնող վեց տուներ: Նիւթական վնասները 2 միլիոն կը գնահատուին:

Կարկուտ եւ աւերներ

Քանի մը օրէ ի վեր Ֆրանսա անձրեւի բռնուած է: Ձմեռը վերադարձած է:

Փարիզ, նոյն օրուան մէջ, երեք անգամ կարկուտ տեղաց երէկ:

Օդերեւութաբանական կայանը տեղատարափ անձրեւ, կարկուտ եւ ձիւն կը նախատեսէ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Չինաթափութեան խորհրդաժողովը

Ամերիկեան նոր առաջարկը

Երեք շաբաթուան դադարէ մը վերջ, Չինաթափութեան խորհրդաժողովը վերաբացուեցաւ Ժընեւի մէջ, շարունակելու համար իր աշխատանքները:

Ժողովը բանալով, նախագահը՝ Հէնտըրսըն հակիրճ զեկոյց մը տուաւ կատարուած աշխատանքներուն մասին:

Խարխափումներու առաջին շրջանէն յետոյ՝ որդեգրելու համար աշխատանքի եղանակ մը, ժողովը բաւական մեծ դժուարութիւններու բախեր էր՝ շնորհիւ իր հետ կապ չունեցող հարցերու արծարծման: Հակառակ ասոր սակայն, ժողովը կրցած է հաստատել աշխատանքի խարիսխ մը:

Չինական կարգ մը կէտերու մասին, սկզբունքի որոշ համաձայնութիւն գոյացած է:

Հէնտըրսըն յետոյ յիշեց կարգ մը ուրիշ կէտեր՝ որոնց շուրջ կը թուի թէ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութիւն գոյացնել,—արգիլումյարձակողական զէնքերու, մասնաւորաբար նաւային, *10,000* թոնոյէն վեր մարտանաւերու վերաբերեալ, նուազում ցամաքային ծանր հրետանիի ներքին տրամագծի, ջնջում հրասայլերու, ջնջում ռմբաձիգ օդանաւերու եւ քիմիական ու միքրոսկային պատերազմներու:

Հէնտըրսընէ վերջ, խօսք առաւ Ամերիկայի առաջին պատուիրակը:

Յիշելէ վերջ թէ խորհրդաժողովին գլխաւոր մտահոգութիւնն եղած է զէնքերու սահմանափակման եղանակ մը գտնելով ջնդերծ, չվտանգել ազգային ապահովութիւնը, յայտնեց թէ ամերիկեան ժողովուրդը երկար ատեն շատ քիչ համակրութիւն ունեցած է ջնդէպ ապահովութեան գաղափարին: Եզրակացնելով՝ ներկայացուց հետեւեալ ծրագիրը զանազան նկատումներով՝

1) ա.— Հետեւեալ զէնքերը յարձակողական մասնաւոր արժէք մը կը ներկայացնեն ընդդէմ ցամաքային պաշտպանութեան, — հրասայլ, շարժուն ծանր հրետանի, կազ, — իբր այն ուրեմն, պէտք է ջնջուին:

բ.— Հրաւիրել ցամաքային յանձնախումբը որ մշակէ եւ ընդհանուր յանձնախումբին ներկայացնէ ծրագիր մը՝ հրասայլերու եւ 155 միլիմեթր ներքին տրամագծէն վեր շարժուն հրետանիի գործածութեան դէմ եւ պատերազմի մէջ՝ կազի գործածութիւնը ջնջելու համար:

2) ա. — Նոյնպէս էական է որ պետութիւնները յանձն առնեն պատերազմի պահուն չգործածել վերոյիշեալ զէնքերը.

բ.— Հրաւիրել քաղաքական յանձնախումբը որ մշակէ եւ ընդհ. յանձնախումբին ներկայացնէ համապատասխան յանձնառագրի նախագիծ մը:

Այս ծրագրին շուրջ վիճաբանութիւն բացուեցաւ, խօսեցան Ջուիցերիոյ եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչները: Խօսեցաւ նաեւ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ որուն առաջարկով՝ որոշուեցաւ ամերիկեան ծրագիրը յղել դիւանին, որ պիտի որոշէ թէ ի՞նչ կարգով պիտի քննուին ամերիկեան եւ ուրիշ առաջարկները:

Անգլեւիրլանտական վէճը

Սպիտակ Գրքի ձեւին տակ, Լոնտոնի մէջ հրատարակութեան տրուեցան հաւատարմութեան երդման եւ տարեվճարներու մասին՝ Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ փոխանակուած գրութիւնները:

Անգլիոյ կողմէ՝ Իրլանտայի վերջին ծանուցագրին տրուած պատասխանին՝ գլխաւոր կէտերն են.— Իրլանտական ծանուցագրին մէջ յայտնուած կէտերը՝ կ'անցնին առաջին անգամ յարուցուած հարցերու սահմանը, — այսինքն՝ 1921ի դաշնագրով ճշդուած անգլեւիրլանտական յարաբերութիւնները եւ իրլանտական սահմանադրութեան մէջ յիշատակուած հաւատարմութեան երդման ու տարեվճարներու հարցը. Իրլանտական ծանուցագիրը յստակօրէն կը յայտնէ թէ՝ այդ կէտերը մասը կը կազմեն շատ աւելի ընդարձակ հարցի մը եւ Իրլանտա 1921ի դաշնագրին ամբողջական խզումն է որ կը պաշտպանէ:

Գալով հաւատարմութեան երդումի մասին՝ Իրլանտայի տրամադրութեան՝ անյապաղ խորհրդարանին ներկայացնելու օրինագիծ մը, Անգլիա կը պնդէ իր տեսակէտին վրայ՝ թէ երդումը դաշնագրին լրացուցիչ մասը կը կազմէ:

Անգլիոյ գաղթային նախարարը՝ այս իմաստով յայտարարութիւններ ըրաւ Երեսփ. ժողովին մէջ:

Հիւսիսկուրկի ընտրութեանէն յետոյ

Շիթլերեանները իրենց վերջին ձախողութենէն յետոյ, իրենց ամբողջ ուժը մտադրած են յատկացնել փրուսիոյ ընտրութիւններուն: Ցիսուն հազար հոգիին մէկ երեսփոխանի հաշուով, փրուսիոյ երեսփ. ժողովը պիտի ունենայ 453 անդամ: Իւրաքանչիւր կողմի ուժը նկատի առնելով, կը կարծուի թէ Շիթլեր պիտի կրնայ հոն որկել 172 երեսփոխան (Յարիւրին 38ը ամբողջին): Մեծամասնութիւն ապահովելու համար, արդէն, ազգայնական ուրիշ տարրերու հետ գործակցութեան մասին կը մտածուի:

× Համաձայն յահմանադրական սովորութեան, հանրապետութեան նոր նախագահի ընտրութենէն վերջ, գերման վարչապետը ներկայացուց դահլիճին հաւաքական հրաժարականը: Հինտէնպուրկ վերահաստատեց դահլիճը՝ Պրիւնինկի վարչապետութեամբ:

× Շիթլեր երէկ կոչ ուղղեց իր կուսակիցներուն: Այս կոչերուն մէջ, ցեղապաշտ պետը շնորհակալութիւն կը յայտնէ անոնց՝ ընտրական պայքարի առթիւ, ցոյց տրուած զոհաբերութեան եւ կարգապահութեան ոգիին համար: Շիթլեր իր մէկ կոչը կը վերջացնէ յայտնելով թէ իր կուսակիցներուն համար նոր աշխատանք մըն է որ կը սկսի, նկատի ունենալով յառաջիկայ պայքարները:

Ռուսիա՝ ստի վտանգին առջեւ

Ըստ Մոսկուայէն տրուած տեղեկութեանց, պարենաւորման ապահովումը սկսած է մեծ նեղութիւն պատճառել խորհրդային կառավարութեան: Մոսկուայի, Լէնինկրատի, Օտեսայի, Խարքովի պէս մեծ քաղաքներու մէջ, չկայ կաթ, կարագ, միս եւ նոյնիսկ հաց: Ժողովուրդը թէեւ վարժուած է զրկանքի, սակայն սկսած է բուռն դժգոհութեան նշաններ ցոյց տալ: Վտանգը գլխաւորաբար կուգայ անկից որ կառավարութիւնը խոստացեր էր հնգամեայ ծրագրի վերջը՝ այսինքն դէպի 1933 առաջօրէն գոհացում տալ ժողովուրդի պէտքերուն: Բոլորովին հակառակը պատահած է սակայն: Այբողջ երկրին մէջ, առօրեայ պէտքերուն յատկացուելիք ապրանքը կը պակսի եւ գործաւորները կը սկսին խլրտիլ: Մոսկուայի եւ Օտեսայի մէջ՝ ոստիկանութիւնը բռնութեամբ ցրուած է ապստամբ կիներու խումբեր:

Ի՞նչ եղաւ Լիւնտպէրկի տղեկը

Նիւ Եորքէն հեռագիր մը կը յայտէ թէ գնդապետ Լինտպէրկ ինքն իսկ յայտարարեց թէ իր տղեկին առեւանգիչներուն յանձնած է պահանջուած 50 հազար տոլարի փրկագինը: Սակայն, ինչպէս կը յիշուի՝ առեւանգիչները ստանալով մէկտեղ փրկագինը՝ չկատարեցին իրենց յանձնառութիւնը, տղեկը յանձնելով ծնողքին:

Լինտպէրկ յայտնած է նաեւ թէ տրամադիր է գոհացում տալու անոնց պահանջքին, — փոխել 50 հազար տոլարի թղթադրամները՝ նոյն քանակութեամբ թղթադրամներու հետ, քանի որ առաջիններուն թիւերը յայտնուած ըլլալով, կրնան վանդիլ առեւանգիչները, եւ նոր բանակցութեանց մտնելու անոնց հետ:

Տիկին Հանօ Օրուան "ուարդ"

Տիկին Հանօ օրուան դէմք դարձած է Նորէն, իր կրկին ձերբակալումէն յետոյ: Կը յիշուի թէ իր դէմ տրուած վճիռը վերաքննութեան ենթարկելու դիմում կատարած էր Դատը պիտի տեսնուի մայիս 11ին: Իսկ վերջին ձերբակալման առթիւ, կատարուած քննութիւնները երեւան կը բերեն թէ ելմտացէտ տիկինը ելմտական գաղտնի գործունէութիւն մը ունէր՝ պարակուած թերթի մը՝ Forcesի հրատարակութեամբ եւ կապուած էր դրամատան մը՝ La Banque d'Union Publique.

Ոստիկանական խուզարկութիւնները կը հաստատեն իրօք թէ տիրս կապ կայ այս դրամատան եւ Տիկին Հանոյի միջեւ: Այս դրամատան տնօրէններէն մէկուն գրասենեակէն, ոստիկանութիւնը երեւան հանեց Forces թերթին բաժանորդներու ցանկը, հեռագրով ղրկելու իրաւունք ունեցողներու ցանկ մը եւ ուրիշ աւելի կարեւոր ու գաղտնի ցանկ մը:

Տիկին Հանօ, նախապէս արդէն հրաւանգեր էր այդ տնօրէնին՝ որ ամէն կերպով ընդդիմանայ ոստիկանութեան կողմէ կատարուելիք խուզարկութեանց:

Պուէնոս-Այրէսի վրայ մոխիր կը տեղայ

Մէկ քանի օրէ ի վեր մոխիր կը տեղայ Պուէնոս-Այրէսի եւ շրջակայքին վրայ: Հրտխէյլէի շրջանին վրայ (Պուէնոս - Այրէսի մօտ) տեղացող մոխիրը 80 սանտիմեթր թանձրութեամբ խաւ կազած է, սարսափ ներշնչելով բնակչութեան:

Հետախուզութեան համար Չիլի ղրկուած օդանաւորդ մը յայտնեց թէ մոխիրը այնքան թանձր մշուշ մը կազմած է, որ բան չի տեսնուիր:

Յայտնի չէր թէ այս մոխիրը ո՞ւրկէ է որ կուգայ: Պուէնոս - Այրէսի մէջ, գիտական վերլուծման ենթարկելով, անոր մէջ գտած են հրաբխային փոշիներ:

Աստեղագէտ մը յայտնեց թէ այս տեղացող մոխիրը կը յիշեցնէ Պոմպէի աղէտէն առաջ տեղացող մոխիրի անձրեւը: Աստեղագէտը յայտնած է նաեւ թէ հրաբուխներու ներքին ճնշումը փոշիի կը վերածէ քարերը, որոնք 1000 աստիճան ջերմութեամբ տարքցած են:

Այս կերպով կազմուած աւազը կը բարձրանայ 8000 մէթր, ինչ որ կը բացատրէ մոխիրի ամպերուն տարածութիւնը:

Հաշիւ եղած է որ միայն Պուէնոս-Այրէսի վրայ տեղացած մոխիրը կը կազմէ 2 միլիոն խորանարդ մէդր:

Տակաւին ճշդուած չէ թէ ո՞ր հրաբուխն է որ բորբոքած է եւ մոխիր կը ժայթքէ:

ՊՐԱՆՑՎԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հայր մը ունէր երեք որդի։ Ծերութեան տարիներուն իր վրայ կը զգար մահուան մօտենալը եւ կ՚ուզէր իր ունեցածը բաժնել իր որդիներուն։ Կանչեց զանոնք իր մօտ եւ ըսաւ.

— Ես կ՚ուզեմ որ ձեզմէ ամէն մէկը ինծի համար ոսկի գործէ։ Ես ալ ձեզ կը նայիմ ու ձեզմէ ամենէն լաւ գործը ընողին կու տամ իմ ամբողջ հարստութիւնս։

Որդիները հեռացան հօրմէ եւ սկսան ոսկի գործել։ Մէկը ոսկի գործեց, միւսը արծաթ, իսկ երրորդը պղինձ։ Երբ գործերը վերջացան, հայրը նայեցաւ անոնց

ԵՐԿԱՐ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Վ. Ի.)

Բ. ՄԱՍ

XIII

— Լկտանքի՜ գագաթնակետ... — շշնջաց Տիգրան Տիգրանյանը։

— Միայն, խնդրեմ, ինչ-որ բան... — Միայն բոլո՛ր ինչ-որ բանը... — Ինչպե՞ս։ — Ձո՛շ չէ՛, ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի։ — Ինչպե՞ս թե ոչինչ չեմ անի... — Ես... օ՜ֆո՛ր... ա՛ռ... ա՛ռ... — Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — Ինչպե՞ս թե ոչինչ չեմ անի... — Ես... օ՜ֆո՛ր, օ՜ֆո՛ր... ա՛ռ... ա՛ռ... — Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — Ինչպե՞ս թե ոչինչ չեմ անի... — Ես... օ՜ֆո՛ր, օ՜ֆո՛ր... ա՛ռ... ա՛ռ...

Ես ամենևին էլ չէի ուզում ծիծաղել, բայց չկարողացա զսպել ինքս ինձ։ Տիգրան Տիգրանյանը, ինչպես միշտ, ամեն անգամ «ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի» ասելիս, կարծես ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ է ասելու, ինչ է ուզում ասել, ինչ է ասում։ Ես ամենևին էլ չէի ուզում ծիծաղել, բայց չկարողացա զսպել ինքս ինձ։ Տիգրան Տիգրանյանը, ինչպես միշտ, ամեն անգամ «ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի» ասելիս, կարծես ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ է ասելու, ինչ է ուզում ասել, ինչ է ասում։

— Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — կրկնեց Տիգրան Տիգրանյանը, ինքն էլ ծիծաղելով։ — Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — կրկնեցի ես, ինքս էլ ծիծաղելով։ — Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — կրկնեց Տիգրան Տիգրանյանը, ինքն էլ ծիծաղելով։ — Ես ձեզ կասեմ որ նեղ ձեռքով ոչինչ չես անի... — կրկնեցի ես, ինքս էլ ծիծաղելով։

Մենք երկար ժամանակ ծիծաղեցինք։

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԿԵՆՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎԻԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն այսօր Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը: Կարեւոր նիստ:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկունժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

Պարտադիր ներկայութիւն: Ջեկոյց Կ. Կ.ի:

ՊԷՎՎԻԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ջեկոյց Կ. Կ.ի:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕ-ՊԻՅԱՆԿՈՒՐԻ ՄԻՋԻ
Ընկերահամակրական դաստիարակչական ժողով
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ
Նիւթ՝ ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
կը խօսի՝ ԸՆԿ. Վ.ՍՂԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը (Րիւ Տիւքէլէէն): Կը խնդրուի ընկերներէն ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամանակին:

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅի Պատ. Մխիթեան դաստիարակչական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 63 բիս տը լա Րէպիւպլիքի սրահը: Կը խօսի Փրօֆ. Խայիկեան, նիւթ ունենալով «Հայոց պատմութիւնը»: Կը հրաւիրուին ընկերներն եւ համակիրները: Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

16 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantes, սրահ **D, 28 Rue Serpente**
(Métro St. Michel կամ **Odéon)**

կը նախագահէ՝ ՏՕԲԲ. ՆՈՐԱՅՐ
կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»

Մ Ո Ւ Տ Ք Ը Ա Զ Ա Տ Է

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռոանի Ազգ. Մխիթեան
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պ. Պանեօլաթիի սրահին մէջ
կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՏԷՐՃԱԼԵԱՆ
Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ԲԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՑԻ ՀԱՑ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս

Brebant Marseillais 146 Avenue des Chartreux

Միութեան նուագախումբը, դեկավարութեամբ ջութակահար Պ. Ս. Չէօրէկճեանի, պիտի նուագէ կոմիտաս վարդապետի կտորներէն:

Ջուզերգներ, մեներգներ, ուղերձ, 2 կենդանի պատկերներ՝ Կոմիտասի ներշնչումը եւ Մահկալ: Ինչպէս Կոմիտաս վրդ. կը հաւաքէ հայ գեղջուկ երգերը: Հաճելի անակնկալներ, եւրոպ. եւ հայկ. պարեր մինչեւ լոյս:

ՄԱՆՈՒԿ:— կը խնդրուի ներկայանալի արտաքինով գալ: Ձեռնունդ չկայ:

Երգահանդէս Սաֆօ Յակոբեանի

Յունիս 5ին Maison Mutualité*ի մեծ սրահին մէջ*
կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը

Նախկին երգիչ-երգչուհիներուս եւ համակիրներուս մասնակցութիւնը կը խնդրուի երգչախումբիս փորձերուն: Նորեկներու ընդունելութիւնը երդահանդէսի հետ միասին մինչեւ ապրիլ 20ը: Փորձերը տեղի կ'ունենան ամէն Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Միքիւելիէի 2րդ յարկը: Այս Ուրբաթ իրիկուն ընդհ. փորձի կը հրաւիրուին «ՍԻՓԱՆ»ի անդամ-անդամուհիները եւ մասնակցիլ փափաքողները: Դիմել տեղւոյն վրայ կամ զրաւոր Sako Hagopian*ի, 158, rue du Chateau, Paris (14).*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՋԵԿՈՅՑ

Այս իրիկուն ժամը 8.30ին, 5 rue Las Case, Métro Solferino, Ա. Քէրենսկիի նախագահութեամբ «Ժուռնալ»ի յայտնի աշխատակից Geo London ֆրանսերէն լեզուով դեկոյց կուտայ իր տեսածներու մասին ռումէն-խորհրդային սահմանի վրայ՝ ցնիէսթերի գնդակահարութիւնները: Մուտքը ազատ է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Ժիւվիզի սիւբ Օրժ, Տիկ. Թ.— 40
Վար Պրիւքէն, Ս.Ս.— 35:
Մարսէլլ, Ի. Թ.— 35:
Սէն Թրոփեզ, Զար.— 35:
Փարիզ- Մ. Ուն.— 35:
Լա Կարէն, Ն. Թ.— 35:
Քլաւտա, Ժ. Ա.— 35:
Պոլէն, Թ. Մ.— 35:
Կրընոպլը, Մար.— 44:
Թուազէլ, Շ. Կ.— 35:
Համպուրկ, Ս. Յ.— 200:
Լիոն, Վ. Ե.— 50:

ՆԱՄԱԿ ունին Պ. Պ. Զարեհ Ղազրիպեան (Խասպիւղի), Երուանդ Ա. սուրեան, Մուշեղ Մելիք Յակոբեան, դիմել ցառաջի վարչութեան:

Հոգեհանգիստ

1915 Ապրիլեան հերոսի ընդհ. նահատակաց համար Պատարագ-հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Սրբ. Մ. Ներսէսեան եկեղեցւոյ սրահին մէջ, ուրկէ ժամը 9ին ուղեւորութիւն պիտի կատարուի դէպի Մարսէյլ, ուր պիտի կատարուի հոգեհանգիստ մը նաեւ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ:

*Ներկայ պիտի ըլլան Ազգ. Մարմնոյ ներկայացուցիչներ, Ազգ. Վարչութեան անդամներ, Հ. Յ. Դ. Կեդր. Կոմիտէի անդամներ, Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Կոմիտէի անդամներ, Հ. Յ. Դ. Ռոանի Կոմիտէի անդամներ, Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Ենթակոմիտէի անդամներ, Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Զաւարեան Կոմիտէի անդամներ, Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Ենթակ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ԱՊՐԻԼ 1932

14 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1853

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՌԱԹԻԹԻՆՆԵՐ

— Շա՛տ խիստ էր ինչ որ գրած էիք երէկ: Շա՛տ խիստ...

Ընկերներ եւ բարեկամներ են որ այս դիտողութիւնը կ'ընեն, կարդալով երէկուան «Երկու Խօսք»ը՝ Կոստան Զարեանի դէմ (Մարդուն, ոխերիին եւ անոր արարքներուն, ոչ թէ գրագէտին դէմ):

Պիտի ուզէինք որ արդար ըլլար այս դիտողութիւնը, եւ մենք մնայինք սեւերես: Կամ առիթ ունենայինք ընդհատել:

Դժբախտաբար, սեւով ճերմակի վրայ փռուած են Զարեանի անարակուլի մեղքերը — ոչ առաջիններէն:

Մեզի կը մնայ վերլուծել դանոնք: Հետաքրքիրները կրնան բաղդատել մեր որակումները այդ գրուածքներուն հետ, ծայրէ ծայր կարդալով «Յուսարեր»ի Մարտ 26ի եւ «Հայրենիք»ի ամսագրի Մարտի թիւերը:

×

Ուրեմն, Կոստան Զարեան ոչ մէկ բարի բան կը տեսնէ «մեր»երու եւ «դուք»երու խլրտումին, նոյն իսկ ելոյթներուն մէջ, եւ ամբողջ երեւոյթը կը համարէ ... Մէնէդիի կամ Ալիի ժառանգորդներուն խուժանային կոտորածէն մէկ մանրանկարը, — «ջնջած, գաղանացած, փրփուրը եւ լկտի հայհոյանքները իրենց ծամուած բերանները կախուած»:

— «Երբեմն հայ կեանքի նեղլիկ եւ մութ փողոցներից նոյն վայնասունն է բարձրանում: Նոյն ծամածռուած դէմքերը, նոյն հապայհոյքայը, նոյն ոխով լեցուած արտայայտութիւնները եւ բաժանուած ակռաների միջից ժայթքող մազը:

« ... Չես գտնում ոչ մի կենդանի գաղափար, կեանքի տեսիլքը նորոգող ոչ մի յանդգնի կերպաւորում, ցեղի թաքթաքուր գանձից դուրս պոկած ոչ մի նիթակ, որով կարելի լիներ մարտնչել մեր գլխին կախուած անողոք ճակատագրի դէմ»: («Յուսարեր», 26 Մարտ):

Այս բոլոր առաքինութիւնները իր մէջ կը խտացնէ, անշուշտ, միայն եւ միայն Կոստան Զարեանը,—գեղարուեստագէտ Հոպիտոը, որ իր ամբողջ կեանքին մէջ ուրիշ մտահոգութիւն չէ ունեցած, եթէ ոչ պաշտամունքը իր ամբարտաւան Եսին: «Մեծացուցէ անձն իմ»:

Բայց, թողունք այս պարագան, որ աւելի մերկապարանոց, պակերազարդ դիպագրութեամբ երեւան կուգայ «Հայրենիք» ամսագրին մէջ, եւ Զարեանը առեան կանչենք երկու պժգալի խեղաթիւրումներու համար:

Զարեան կը գրէ «Յուսարեր»ի նոյն թիւին մէջ.

— «Մինչ ահա կատաղի կերպով վիճում են այն մասին թէ ամէնը «է»ով կամ «ե»ով պիտի գրել: Թէ ռուսահայ ասուած հայ ազգի ոխերիմ թշնամիները հրատուիք ունե՞ն «մեր այս ելրոպայում ապրելու» եւ մանաւանդ իրենց զգուելի լեզուով «մեր» թերթերում գրելու եւ թէ, վերջապէս, ժամանակը չէ՞ դադարել մի ազգ լինելուց եւ աշխարհը բաժանել ըստ Հայրենակցական Միութիւնների գծած սահմանների եւ ընդմիշտ վերջ տալ մեր պատմութեան»:

«Ամէն»ի «է»ն ու «է»ն թող վնասեն ուրիշ տեղ:

Իսկ Զարեանը ուրկէ՞ իմացաւ, ո՞ւր կարդաց, ո՞ր աչքովը կարդաց երկրորդ հատուածը — «ռուսահայ ասուած հայ ազգի ոխերիմ թշնամիները», «մեր այս ելրոպայում ապրելու» կամ չապրելու խնդիրը. եւ «մանաւանդ իրենց զգուելի լեզուով «մեր» թերթերում գրելու» – չգրելու պատմութիւնը:

Ոչ միայն Զարեանը, այլ եւ «Յուսարեր»ը պարտաւոր են տալ այս հարցումին պատասխանը:

Այս վերագրումները սովորական մեղքեր չեն, որպէս զի անտեսենք վեհանձնօրէն, ընկերաբար:

Զարեանը զարգացուցած է 1910էն իվեր, «լեվանտինեների աշխարհում» սորված հայերէնը, եւ անշուշտ կը հասկնայ կարգացածը: Ուրեմն, թող բարեհաճի լուսաբանել:

Ինչ կը վերաբերի ռուսահայ «զզուելի լեզուով «մեր» թերթերում գրելու» հարցին, կը վերցնենք ձեռնոցը եւ կը յայտարարենք, քանի որ մենք ալ բաժին ունինք այդ «մեղք»ին մէջ.

— Գարնելի, դրդռիչ սուտ մը, քսութիւն մըն է որ կը գլորէք, Կ. Զարեան:

Լեզուի խնդիրը արծարծուած է՝ նախ եւ առաջ՝ լեզուական տաքրութեան, ճոխացման եւ զարգացման մտահոգութեամբ: Մէկը միւսին գերադասելու խնդիր եղած է՝ իբրեւ գործնական անհրաժեշտութիւն: (Մեծամասնութեան լեզուով գրել՝ «հասարակական» նիւթերը, երբ ստորագրուած չեն կամ գրողները անվարժ են, թափթփած):

Այս պահանջը ծագեցաւ Պոլսոյ մէջ, 1909ին, երբ լոյս տեսաւ «Ազատամարտ»ը եւ ուժերու չափում տեղի ունեցաւ: Եւ կը շարունակուի մինչեւ այսօր, գաղութներու մէջ:

Թրքահայերէն կը գրեն, այդ պահանջին տեղի տալով, ընկ. Դաբրիճեանը, Վ. Նաւասարդեանը, Ա. Աբեղեանը, Մ. Վարանդեանը, Ս. Վրացեանը եւ ուրիշներ: Թրքահայերէն կը գրուին բոլոր խմբագրականները: Իսկ իրենց ստորագրութեան տակ, եւ իրենց արդար իրաւունքով, բոլոր թերթերուն մէջ իրենց ուզած բարբառով կ'արտայայտուին բոլորը, առանց հրէի եւ հեթանոսի խտրութեան:

Ոչ ոք մարքէն անցուցած է թրքահայերէն պահանջել ընկ. Մ. Վարանդեանէն, բայց ան կը նախընտրէ այդ բարբառը, իր յօդուածներուն ինչպէս գիրքերուն մէջ:

Մնաց որ, առանց հատուածական խտրութեան, բոլորն ալ գործածեցին բարբառներու հարցով: Փարիզի Գրական Ակումբը իւնք միաբանութիւն տարբեց այս մասին, դեռ 1929ին, եւ եթէ թիւրիմացութիւնները ծագած են, մեղքը պէտք է վնասել ուրիշ տեղ:

Բայց աւելորդ են այս բացատրութիւնները, երբ մարդիկ կ'ուզեն միայն թոյն սրսկելու միտք ունին:

Կոստան Զարեան գեղապաշտ վարպետ մըն է քսու ակնարկներու: Թունահոտ լորձունքի: Տարիներէ ի վեր: Եւ իր հատած տեղը:

Ո՛ր կողմ ալ դարձնես, ինչքան ալ բարեհաճութեամբ, այլաբանօրէն, փիլիսոփայօրէն կարդալ ուզես Մարտ 26ի երեք սիւնակը, դժուար թէ կարենաս չէզոքացնել այդ վճռական տպաւորութիւնը:

Այժմ թղթատենք «Հայրենիք» ամսագիրը: Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՁԱՐԱԿ ԴԱՐԲԻՆՆԵՐԸ

«Դարբնոց» Թերթի գրչակները իրենց հոգին կը քակեն փաստելու համար Թէ մեր «պայքարի գերագոյն զէնքը իրենց օրգանը «կոմունիստ» ներկայացնելն է եւ առ որ անկ է պէտք եղած ցուցմունքները կատարելն է»:

Անձարակ դարբիններ՝ որոնք սալին տեղ՝ իրենց գլխուն կը զարնեն մուրճը... եւ յանցաւոր կը փընտուեն անտարբեր անցորդներուն մէջ...:

«Դարբնոց» կը հաւաստէ նաեւ Թէ ինքը «կոմունիստական օրգան» չէ:

Եթէ ոչ, պէտք է եղեր որ «պարտաւորիչ կերպովՓ Միջազգայնականի բոլոր յայտարարութիւնները հրատարակէ եւ հիրաւիրէ միջազգային յեղափոխական պրոլետարիատի դասակարգային պայքարը, կազմակերպէ, տուն ու ուղղութիւն տայ այդ պայքարին եւ զանգուածները մղէ իշխանութեան գրաւումին»:

Ո՛չ ոք կը կասկածի Թէ այդպէս է:

Ուրիշ կերպ ալ չի կրնար ըլլալ, պարզ սլատճառով մը:

Այս մարդիկը «կոմունիստ» ըլլալու քաջութիւնն իսկ չունին:

Միայն մակաբոյծ կրնան ըլլալ ուր որ ալ գտնուին, անճարակ այս դարբինները:

Ու. Ե.

Անձեռը փրկեց Կիպրոսը

Նիկոսիայէն կը հեռագրեն Թէ վերջերս տեղացած անձրեւները բարելաւեցին հողագործական կացութիւնը, որ չափազանց ատտանելի դարձած էր, իբրեւ հետեւանք երկարատեւ երաշտութեան. Այժմ մեծ յոյսեր կան լաւ, Թէեւ յարդախառն հունձքի մը մասին: Անասուններու խոտն ալ ապահովուած է, իսկ առեւտուրը ընդհանրապէս կը լաւանայ, մանաւանդ գինիի վաճառումը: Բազմաթիւ այցելուներ կուգան եւ պանդոկները հետզհետէ կը բռնուին:

Համաշխարհային շարժումը Հայէսի մէջ

Հալէպի «Վազքի» թերթը կը գրէ որ պոլշեւիկեան ձեռքեր կաբեւոր դեր մը կը խաղան Հալէպի մէջ եւ կ'աւելցնէ.

— Մոսկուայի մարդիկը շատ բազմացան մեր մէջ. կառավարութիւնը եթէ խստութեամբ չհետապնդէ զանոնք, վտանգը հետզհետէ աւելի կը մեծնայ: Երէկ ձերբակալուեցաւ Ղազի Թահան անուն մէկը, երբ համայնավարական Թռուցիկներ կը ցրուէր: Այս Թռուցիկները Ֆրանսերէն եւ արաբերէն լեզուներով գրուած էին: Անկէ վերջ ձերբակալուեցան երկու Հայեր որոնք կը ցրուէին Հայերէն Թռուցիկներ:

Ձերբակալեալները յանձնուեցան արդարութեան:

Թրուհի մը դատարան

Թրքուհի մը Միւրուէթ Հանըմ նշանակուեցաւ փոխ-ընդհանուր դատախազ՝ Ատանայի պատժական ատեանին, ուր մօտ ատենէն դատը պիտի տեսնուի իբր Ալարատի ապստամբ ձերբակալուած ու բանտարկուած 500 Հիւրտերու, տիկինն է ուրեմն որ յանուն կառավարութեան պիտի կարդայ ամբաստանագիրը ու պատիժ պահանջէ:

Հակայ կամուրջ մը

Իտալացի ճարտարագէտ մը յայտած է Մեսինայի նեղուցին վրայ հսկայ կամուրջ մը շինելու ծրագիրը: Այս ծրագիրը Իտալիոյ կառավարութեան ներկայացուած է 1930ին եւ հիմա կ'ուսումնասիրուի շինութեանց ընկերութեան մը կողմէ: կամուրջը պիտի ունենայ 100000 Թօնօպողպատի ծանրութիւն եւ 3000 մեդրնոց կամար մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Իրաքի արշաւանքը Պարզանի շէյխին դէմ

Պաղտատէն կը հեռագրեն ապրիլ 11 Թուականով.—

Ազգ. պաշտպանութեան նախարարութիւնը կը ծանուցանէ Թէ շէյխ Ահմէտ պարպած է իր գիւղը՝ Պարզան եւ լեռը քաշուած: Ջապ գետի աջ ափի գիւղերէն բազմաթիւ ընտանիքներ, որոնք փախած էին շէյխին ձնշումներուն հետեւանքով, այժմ իրենց տեղերը վերադարձած են:

Բրիտանական օդանաւային ուժը կարծուածէն աւելի կարեւոր դեր կը կատարէ այս գործողութեանց մէջ: Գիւղերու ընթացքին, քիւրտ ապստամբները յաջողեր էին կարել պարենաւորման ջոկատի մը ճամբան, բայց բրիտանական օդանաւերը կրցան պարէն հասցնել գլխաւոր բանակին:

Քաղաքական ոճրագործ Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ նախկին վարչապետ եւ Հալէպի երեսփոխան ընտրուած Սուպհի պէյ Պէրէքէթ, երբ իր տունէն դուրս կ'ելլէր, յարձակում կրեց մէկու մը կողմէ որ փորձեց դաշոյնի հարուածներով վիրաւորել զայն եւ յետոյ ատրճանակ պարպեց: Սուպհի պէյ Պէրէքէթ չվիրաւորուեցաւ, բայց իրեն ընկերացող իր երկու բարեկամները վիրաւորուեցան, մէկը ծանրօրէն:

Ոճրագործը ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ ատրճանակի հարուածով մը: վիճակը յուսահատական է:

Հինաթափութեան խորհրդաժողովը

Բողշեւիկեան նոր ծրագիր մը

Հինաթափութեան ընդհ. յանձնախումբի նիստին մէջ, խորհրդային պատուիրակութեան պետը բացատրեց Թէ իրենց ամբողջ ճիգերը կը ձգտին ազգերու միջեւ ամրապէս կազմակերպել խաղաղութիւնը եւ ապէն մէկ երկրէ վերցնել պատերազմ մղելու միջոցները:

Հինաթափութեան ժողովը՝ իր առաջին նստաշրջանին մերժելէ վերջ խորհրդային պատուիրակութեան առաջարկը ընդհանուր եւ լիակատար զինաթափութեան մասին, պէտք է նկատի առնէ մասնակի զինաթափութիւնը:

Խորհրդային պատուիրակութիւնը չպիտի դադրի պահանջելէ ապահովութիւններու նուազում մը, զոր կարելի ըլլայ նկատել իբր ընդհանուր եւ ամբողջական զինաթափութեան մը առաջին հանգրուանը, եւ պիտի ընդդիմանայ ապառազինման սահմանափակում միայն ընդունել տալու ամէն փորձի, քանի որ ատով պատերազմի հաւանականութիւնները չեն դադրիր:

Հետեւաբար, խորհրդային պատուիրակութիւնը կ'առաջարկէ որ պայմանագրութեան նախագծին առաջին յօդուածին մէջ գործածուի միայն «նուազում» բառը:

Լիտվինով առաջարկեց նաեւ պետութիւնները բաժնել երեք որոշ խումբերու: Առաջինը բաղկացած այն երկիրներէն՝ որոնց բանակը կը համբէ 30 հազարէն վար Թիւով զինուոր: Երկրորդ խումբը՝ այն երկիրներէն որոնք 30 հազարէն սկսեալ մինչեւ 200 հազարնոց բանակ մը ունին: Երրորդ խումբին պատկանող պետութեանց բանակը կը սկսի 200 հազարէն: Առաջին խումբի բանակի Թիւը պէտք չէ նուազում կրէ: Երկրորդը՝ 40 առ հարիւր, երրորդը 50 առ հարիւր չափով պէտք է նուազին:

Լիտվինով յայտնեց Թէ իր երկիրը կը պատկանի այն խումբին՝ որուն բանակը պէտք է ենթարկուի 50 առ հարիւր նուազման: Յետոյ առաջարկեց նոյն սկզբունքը կիրարկել ուրիշ Թիւերով՝ նաւային եւ օդային ուժերուն: Պէտք է, Թելադրեց, նախատեսել այն պարագան ալ որ բազմաթիւ պետութիւններ դաշնակցելով՝ կրնան սպառնալիք մը դառնալ այն պետութեանց համար, որոնց բանակը նուազած է զգալի չափով:

Լիտվինով՝ խորհրդային պատուիրակութեան կողմէ առաջարկեց է վերջապէս, որ զինաթափութեան պայմանագրութեան նախագծի առաջին յօդուածը խմբագրուի այսպէս.— Պայմանագիր բարձր կողմերը յանձն կ'առնեն իրագործել իրենց սպառազինութիւնները, համաձայն յառաջատուական եւ համեմատական սկզբունքին, ինչպէս նախատեսուած պայմանագրութեամբ»:

Լիտվինով վերջ խօսեցաւ Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Թարտիէօ, եւ պաշտպանեց ֆրանսական առաջարկները ընդդէմ խորհրդային պատուիրակութեան պետին յայտարարութիւններուն:

Անգլիոյ մոխիր կը տեղայ

Երեք մայրաքաղաքներ վտանգի տակ

Մոխիրի ամպերը դէպի Եւրոպա ?

Ինը հրաբուխներ բորբոքած են եւ երկու օրէ ի վեր Հարաւային Ամերիկայի երեք մայրաքաղաքները Պուէնոս-Այրէս (Արժանթին), Սանթիակօ (Չիլի) եւ Մոնթէվիտէօ (Ուրուկուա) մնացած են մոխիրի տարափի մը տակ: Մոխիրը առատօրէն կը դիզուի եւ շատ մը կէտերու վրայ՝ մէկ մեդր Թանձրութեամբ խաւ մըն է կազմած: Ամպերը մթագնած են երկինքը՝ Ֆրանսայէն աւելի մեծ տարածութեան մը վերեւ: Ժողովուրդը արդէն սարսափահար նաեւ ընդերկրեայ ուժգին որոտիւններէն, դժուարութիւն կը կրէ ինքզինքը պաշտպանելու ծծմբային կազէն, որ անշնչելի կը դարձնէ օդը:

Արժանթինցի աստեղագէտ մը Մարթէն կիլ նմանութիւն մը կը տեսնէ Պոմպէի աւերման եւ Արժանթինի մայրաքաղաքին պարագային միջեւ:

Կացութիւնը մասնաւորաբար ծանր է Սան Ռաֆայէլի եւ Մալարկի մէջ: Այս վերջին քաղաքին հողին վրայ հսկայ ճեղքեր բացուած են եւ անկարելի չէ նկատուիր որ քաղաքը անհետանայ բացուած վիհերուն մէջ: կառավարութիւնը արագ միջոցներ կը կազմակերպէ՝ ի հարկին պարպելու համար քաղաքին բնակչութիւնը՝ 80 հազար հոգի:

Վտանգուած շրջաններու բազմաթիւ գիւղերու եւ քաղաքներու բնակիչները կառավարութեան միջոցներով հեռացած են: Տակաւին կարելի չէ ժամեր գաղափար մը կազմել զոհերու Թիւին մասին:

Պուէնոս-Այրէսի մէջ հաւաքուած հրաբխային նիւթերը միայն 24 ժամուան ընթացքին՝ կը գնահատուին երեք հազար Թոնօ:

Պուէնոս-Այրէս հրաբխային շրջանէն 1200 քիլոմեթր հեռու կը գտնուի: Աւոր հետ մէկտեղ՝ այս քաղաքին կացութիւնը նուազ վտանգաւոր չէ որքան աւելի մօտ շրջաններունը: Այս պատճառով ալ արժանթինցի հարբաւոր աստեղագէտը Հարթման կը կարծէ Թէ մոխիրի ամպերը կրնան 48 ժամուան ընթացքին Եւրոպա անցնիլ:

Վիէնի գործադուլը

Ինչո՞ւ կոռւեցան

Վիէնի (Իզէռ) բանթորներու վերջին կռուին մասին կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդեր էինք: Այս մասին կը տրուին նաեւ հետեւեալ մանրամասնութիւնները: կռիւը ծագած է հետեւեալ պարագաններուն տակ: կռիւէն երկու օր առաջ, իրիկունը երբ աշխատող բանուորուհիի մը կը պատրաստուէր տուն երթալ, 12 հոգինոց բանթող գործաւորուհիներու խումբ մը յարձակեցաւ վրան, եւ գայն խոշտանգելէ յետոյ, փորձեց ստիպել որ գեռնէն հաւաքուած աղտեղութիւններ ծամէ:

Ոստիկանները յաջողեցան կինը ազատել եւ ձերբակալեցին յարձակողներէն մէկ քանին, որոնցմէ մէկը դատապարտուեցաւ 48 ժամ բանտարկութեան:

Այս բանտարկութիւնը մատը փաթթելով, համայնավար կազմակերպութիւնը՝ սկսաւ գրգռութեան եւ ամմիջապէս կազմակերպեց ծանօթ հաւաքոյթը՝ որ վերջացաւ արիւնահեղ կռիւով:

Այս դէպքէն յետոյ, ինչպէս գրեր էինք, նահանգապետը կարգ մը խստութիւններ հրաժարեց: Գլխաւոր փողոցներուն անկիւնը կը սպասեն հեծեալ ոստիկաններ:

Մեծ ինքնաշարժներ պատրաստ կը կենան ոստիկաններով լեցուն, ամէն վայրկեան շարժելու: Սրճարանները պէտք է փակ ըլլան ժամը 9ին, իսկ առտուան ժամը 11էն յետոյ, հաւաքոյթները արգիլուած են: Ցորս հոգի է աւելի խումբերու շրջագայութիւնը քաղաքին մէջ՝ նոյնպէս արգիլուած է:

կռուին յաջորդ օրը, սակայն, անգործները կրկին հաւաքոյթ մը սարքած էին. խօսեցաւ հաւատարմական աշխատաւորներու սէնտիքային ընդհ. քարտուղարը, որ չկրցաւ նախկին խանդավառութիւնն ստեղծել: Վիէնի բանթորները կը գրէ «փոփիւլէռ»ի Թղթակիցը, կը սկսին հասկնալ Թէ սխալ ճամբէ կը քալեն:

Վիէնի քաղաքապետը՝ ընկերվարական Շիւսէլ մերժած ըլլալով ոստիկանական ուժ գործածել եւ արգիլել հաւաքոյթները՝ նահանգապետին կարգադրութեամբ զրկուած էր իր ոստիկանական իրաւասութիւններէն: Այսուհանդերձ, կը շարունակէ բանթորներուն տրամադրել քաղաքապետութեան սրահը եւ կանոնաւոր հաց բաժնել անգործ ընտանիքներուն:

Բանթորներու Թիւը կը գնահատուի մօտ 5000:

Անգլեհրաւական վէճը

Անգլիոյ նախարարական յանձնախումբը որ կազմուած էր ուսումնասիրելու համար իրլանտական հարցը, նիստ մը գումարեց: Այդ նիստին մէջ՝ գաղթային նախարարը կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ՝ հարցին մասին:

Լաւատեղեակ շրջանակներ կ'ըսեն Թէ հիմա խօսքը Իրլանտայի վարչապետինն է եւ Թէ անգլիական կառավարութիւնը կը սպասէ որ այս վերջինը մինչեւ ուրբաթ հասցնէ նոր ծանուցագիր մը:

Չի սպասուիր սակայն որ վէճը բացառիկ կարեւորութիւն մը ստանայ, մինչեւ որ իրլանտական խորհրդարանը բացուի եւ արտայայտուի հաւատարմութեան երդումի ջնջման օրինագիծին մասին:

Իրլանտայէն տրուած լուրերու համաձայն, Տէ Վալերա պիտի կրնայ ամբողջովին կոթնիլ իրլանտական աշխատաւորական կուսակցութեան:

× Կ'ըսուի Թէ Իրլանտայի վարչապետը եւ նախարարները տրամադիր են բանակցութիւններ վարելու Անգլիոյ հետ՝ հաւատարմութեան երդման, ինչպէս նաեւ տարեվճարներու հարցերու մասին, պայմանաւ որ անգլեւիրլանտական խորհրդակցութիւնը տեղի ունենայ Իրլանտայի մայրաքաղաքին մէջ:

ՍՂՖՍՏՂԵՈՄ ՓՍՑԱՆՈՐԸ

— Ցտես վերամբարձ, որն ծանրաբեռնված է ածխով և փոքրիկ չափով նրան է տալիս մեր ամբողջ հանքավայրը: Ահա այդ վերամբարձի ծայրակալը, որ ածխի հետ միասին վերցնում է նաև մեզ անհրաժեշտ մարդկանց: Ես ինքս ամեն առավոտ այդ վերամբարձով եմ իջնում հանքը: Ինչպես տեսնում եք, ամեն ինչ մտածված է, ամեն ինչ հարմարեցված է մարդկանց համար: Ահա և մեր հանքի ներքին ճանապարհը: Ինչպես տեսնում եք, այն լավ լուսավորված է, ամենուր էլեկտրական լամպեր են կախված: Ահա և մեր ուղղաձիգ հորանին, որ ունի 1500 մետր խորություն

ԲՐՈՆՅ ՀԱՅՐԸ

(Վ. Ի.)

Ք. ՍԱՍՈՒ

XIII

Ամեն ինչ ուրիշ էր այդ գիշեր։ Ամեն ինչ ուրիշ էր այդ գիշեր։ Ամեն ինչ ուրիշ էր այդ գիշեր։

Ց.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԿԵՆԴ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԺՈՂՈՎ Կ՚ԵՐԱԻԻՐԻ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկունժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Պարտադիր ներկայութիւն։ Ջեկոյց Կ. Կ.ի։

Պլէվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովըվաղըՈւրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ջեկոյց Կ. Կ.ի։

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕ-ՊԻՅԱՆԻՈՒՐԻ ՄԷՋ
Ընկերա-համակրական դասախօսական ժողով
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ
Նիւթ՝ ՀԱՅ ԳՈՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՉԳԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ Ռազմիկ խումբի դասախօսական ժողովը այս Կիրակի ժամը 3ին, ընկ. Պուճուկեանի բնակարանը, 63 Բիւ տիւ Փարք, Արնուվիլ։ Կը խօսի Ընկ. Վ. ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ։

Գաւառ

Լիոնի Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը (Րիւ Տիւքէքլէն)։ Կը խնդրուի ընկերներէն ներկայ ըլլալ տիշդ ժամանակին։

ՄԱՐՍԻԼԻԱԻ Պատ. Մխիթեան դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, 63 բիւ տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը։ Կը խօսի Փրօֆ. Խայիկեան, նիւթ ունենալով «Հայոց պատմութիւնը»։ Կը հրաւիրուին ընկերներն եւ համակիրները։ Մուտքը ազատ է։

ԿՐԻՆՈՊԼԻ կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ձանօթ սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Պատ. ժիւթեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 63 բիւ տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantes, սրահ D, 28 Rue Serpente

(Métro St. Michel կամ՝ Odéon)

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռօանի Ագգ. Մխիթեան
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պ. Պանեօլաթիի սրահին մէջ
Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՏԷՐԻՃԵԱՆ
Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ԲԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս

Brebant Marseillais 146 Avenue des Chartreux

Միութեան նուագախումբը, դեկավարութեամբ ջութակահար *Պ. Ս. Չէօրէկճեանի*, պիտի նուագէ կոմիտաս վարդապետի կտորներէն։

Ջուզերդներ, մեներգներ, ուղերձ, 2 կենդանի պատկերներ՝ Կոմիտասի ներշնչումը եւ Մահկալ։ Ինչպէս Կոմիտաս վրդ. կը հաւաքէ հայ գեղջուկ երգերը։ Հաճելի անակնկալներ, ուրոյն. եւ հայկ. պարեր մինչեւ լոյս։

ՄԱՆՈՒԿ։— Կը խնդրուի ներկայանալի արտաքինով գալ։ Ա՛ուրդ չկայ։

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի փորձերը կանոնաւորապէս տեղի կ՚ունենան Ուրբաթ գիշերները ժամը 8.30ին Միխիթարեանի 2րդ յարկը։ Անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել Ուրբաթ իրիկուններ փորձի սրահը, կամ գրաւոր՝ Sako Hagopian, 158, rue du Chateau, Paris (14).

Հոգեհանգիստ

1915 Ապրիլեան հերոսի ընդհ. նահատակաց համար Պատարագ-հոգեհանգիստ պիտի մատուցուի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ այս կիր. տեղւոյն մատրան մէջ։ Երգեցողութեանց երգեհոնով պիտի մատնակցի մանկապարտիզպանուհի Օր. Մ. Ներսէսեան երկսեռ աշակերտներով։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կ Ը Ն Ե Ր Կ Ա Յ Ա Ց Ն Է

„ՀԱՄԼԷԹ„

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՇԵՔՍՊԻՐԻ

(5 արար)

Այս կիրակի ցերեկ ժամը ճիշդ 3ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

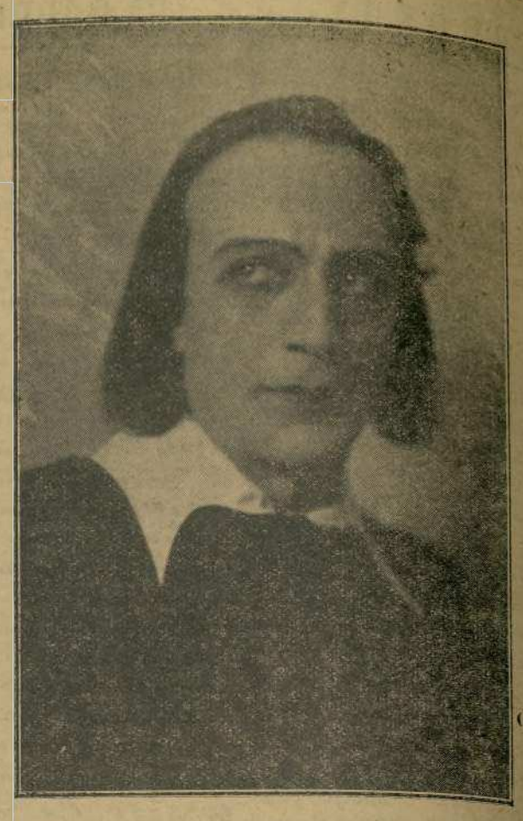
Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Ալնաճիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, կօթիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Տէրվիշեան, Ա֊տէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօղի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կից։

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռեժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (Համլէթի դերին մէջ)

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐՈՉԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԵԵՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿՈՐՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո՛ղութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

կ՚ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel կամ՝ Maubert-Mutualité

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ։

ՄԱՆՈՒԿ։— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ՚ընծայուին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

„ՖՕԹՕ ԵՆՕ„

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

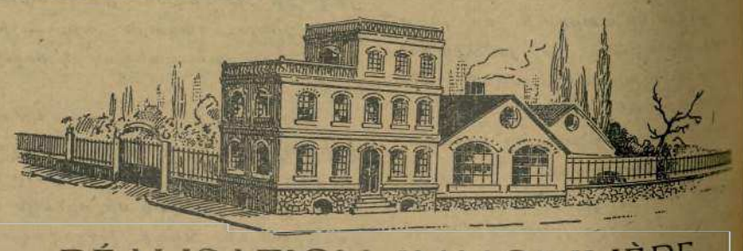
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

CABINET V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53

Կ՚ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ գործ։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօններու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անշահներու մանաւանդ դիւրութիւններ պատուաւորի վճարման համար նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մանաւանդ ապահարզութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար։ Ազգութիւն եւ գաղանապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։

RÉALISATION IMMOBILIÈRE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար։ երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ՚ապահովենք մեր յաճախորդներուն։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30։

Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ժընի)

Վարձու են

ոչ կահաւորուած լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին։ Նպաստաւոր առիթ։ 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փորթուգալեանի 16 Rue de l'Orme, Փարիզ (19), Մէթրօ St. Gervais.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ՚ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբին ձախքով, դիմեցէք «Ենիբաշ» նուագախումբին, կը ստանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 3—25 հոգիէ (ըստ կազմ հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միւսիան 300 ֆրանք վարձք։ Պայմանները մասին 8 օր առաջ դիմել «Ենիբաշ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՔԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱԼԻՖԱՆ ՑՎԱՅԳ

«Կ՚ուզէի ինքզինքս պաշտպանել ու չիրկել... բայց կամքս չէր գործեր... եւ ես... հիմա պիտի հասկնաք... ես... ես կ՚ամչնայի օտարականին հետ կռուելու դռնապանին առջեւ, որ հոն էր անհամբեր։ Եւ այսպէս... այսպէս, ինքզինքս յանկարծ պանդոկին ներսը գտայ։ Կ՚ուզէի խօսիլ, բան մը ըսել, բայց ձայնը կը խեղդուէր կոկորդիս մէջ... Անոր ձեռքը ամբոր կը ՚՚ներ բազուկիս վրայ, ծանր ու տիրական... Շփոթ կերպով զգացի որ կը քաշէր զիս դէպի սանդուղին գլուխը ու ես դիտակցութիւնը չունէի թէ ինչ կ՚ընէի... Բանալի մը զարձաւ...

Եւ յանկարծ ինքզինքս առանձին գտայ այս օտարականին հետ, օտար սենեակի մը մէջ, որուն պանդոկի մը մէջ որուն անունը դեռ մինչեւ այսօր չեմ դիտեր»։

Տիկին Գ... դարձեալ կանգ առաւ եւ ոտքի ելաւ յանկարծ։ Կարծես թէ ձայնը ալեւուս չէր հնազանդեր իրեն։ Դէպի պատուհանը գնաց, քանի մը վայրկեան լուռ նայեցաւ դուրսը եւ կամ թերեւս միայն ճակատը դրաւ պաղ ապակիին. քաշուքիթիւնը չունենալ որոշապէս ճշդելու այդ, վասնզի ինծի հետր ցաւագին էր դիտելը այդ ծեր կինը՝ յուզումի մասնուսծ։ Ուստի նստած մնացի, լուռ, առանց հարցափորձելու, առանց ազմուկ հանելու եւ սպասեցի մինչեւ որ վերարդարձաւ հանդարտ քայլով մը եւ դիմացս նստաւ։

— Լաւ, հիմա ամէնէն դժուարը ըսուեցաւ։ Եւ կը յուսամ որ պիտի հաւատաք ինծի եթէ անգամ մըն ալ հաստատեմ, եթէ երդում ընեմ բոլոր իմ նուիրական բաներուամբրալ, իմ պատուոյս եւ զաւակներուս գլխուն վրայ, թէ մինչեւ այդ երկվայրկեանը օտարականին հետ... միութեան մը ամէնէն փոքր մտածումն իսկ չէի ունեցած, թէ իրաւամբ կամքս կորնցուցած էի, եւ թէ դիտակցութենէ դուրկ, յանկարծ կարծես թէ դռնակէ մը ինկած էի իմ գոյութեանս կանոնաւոր ճամբէն այս կացութեան մէջ։ Երդում ըրի ճշմարտախօս ըլլալու թէ՛ ձեզի եւ թէ՛ ինծի հանդէպ. անգամ մըն ալ կը կրկնեմ թէ միայն այս երիտասարդին օգնութեան հասնելու դրեթէ ճարահատ կամքովն էր եւ ոչ ուրիշ զգացումով մը, անձնական զգացումով մը, եւ թէ ուրիմն առանց ո՛չ մէկ ցանկութեան, պատահելիքի մասին առանց ո՛չ մէկ գաղափարի էր որ գլորեցայ այս ողբերգական արկածախնդրութեան մէջ։

Ինծի թոյլ պիտի տաք որ չպատմեմ ինչ որ անցաւ այդ առեն սենեակին մէջ։ Երբեք չեմ ժողցած եւ պիտի չժողնամ այդ գիշերուան իւրաքանչիւր երկվայրկեանը։ Վասն զի հոդ կռուեցայ մարդկային էակի մը հետ, փրկելու համար անոր կեանքը, այո՛, կը կրկնեմ, այդ պայքարին մէջ մարդու մը կեանքին կամ մահուան վճիռն էր որ կը կը տրուէր։

Իմ չիդերուս իւրաքանչիւրը անվրիպօրէն կը զգար թէ այս օտարականը, արդէն կիսով կորսուած այս մարդը, փրկութեան վերջին զօտիին կը փարէր, եռանդովն ու կիրքովը մէկու մը որուն մահացու վտանգ կը սպառնայ։ Ինծի կը կառչէր նման այն մարդուն որ իր ներքեւ կը զգայ անդունդը։ Իսկ ես, իմ բոլոր կարողութիւններս կը դրծադրէի, ինչ որ կար իմ մէջս, զայն փրկելու համար։

Մարդ այդպիսի ժամ մը կ՚ապրի միայն մէկ անգամ իր կեանքին մէջ եւ այդ կը պատահի միլիոններու մէջ մէկ անձի միայն։ Առանց այդ սարսափելի դէպքին, երբեք պիտի չկրնայի երեւակայել թէ յուսահատութեան ի՛նչ ուժգնութիւնով, ի՛նչ անսանձ կատաղութիւնով անտէր մարդ մը, կորսուած մարդ մը վերջին անգամ մըն ալ կը ցանկայ կեանքի արեան ամենափոքր կաթիլը կաթիլին։

Ամբողջ քսան տարիներ հետու ինացած ըլլալով զօրութեան բոլոր դիւային զօրութիւններէն, երբեք պիտի չկարողանայի հասկնալ այն շքեղ ու աներեւակայելի եղանակը որով բնութիւնը յաճախ քանի մը արագրնթաց հեւքերու մէջ կը կեդրոնացնէ այն բոլոր տենդն սառը, կեանքն ու մահը, յափշտակութիւնն ու յուսահատութիւնը որ իր մէջն է։ Եւ այդ գիշերը այնքան լեցուն էր պայքարով ու խօսքերով, կիրքով, բարկութիւնով եւ առելութիւնով, աղաչանքի եւ դինովութեան արցունքներով որ, ինծի թուեցաւ թէ հազար տարի կը տեւէ ան եւ թէ մենք,— այս երկու մարդկային էակները որոնք գիրկընդխառն դէպի անդունդին յատակը կը դեգերէինք, մեկը իր մէջ կրելով մահուան կատաղութիւնը, միւսը առանց նախազգացումի,— դուրս ելանք այդ մահացու պայքարէն բոլորովին այլափոխուած, տարբեր մարդով մը եւ տարբեր զգայնոտութիւնով մը։

Բայց պիտի չխօսիմ այդ մասին։ Ոչ կրնամ եւ ոչ ալ կ՚ուզեմ զրել այդ։ Պարտաւոր եմ սակայն ձեզի բան մը ըսել այն անյուր վայրկեանի մասին որ զարթուփս եղաւ։ Արթնցայ կապարի պէս ծանր քունէ մը, սեւ խորութենէ մը, որուն նմանը երբեք չունեցայ։ Երկար ժամանակ պէտք եղաւ աչքերս բանալու համար, եւ առաջին բանը զոր տեսայ, իմ վրաս, անծանօթ սենեակի մը առաստաղը եղաւ. յետոյ, քիչ մը աւելի խարխափելով, օտար վայր մը, ինծի անծանօթ, սոսկալի, որ խնդալու համար չէի գիտեր թէ ինչպէս ըրած էի։ Նախ Լանացի տալ թէ երազ մըն էր միայն սակաւ, աւելի յստակ եւ աւելի քիչ փանցիկ երազ մը որուն յանգած ես այդքան ծանր ու խառնակ քունը. բայց պատուհաններուն չեզ կը փայլէր արեւուն պայծառ անժխտելիօրէն իրական լոյսը. կը լսուէին փողոցի աղմուկներուն բարձրանալը, քերուն թնաւոտմը, հանրակառքերուն գանգակները եւ մարդոց ոտքերը, եւ հիմա գիտէի թէ չէի երազեր ու արթուն էի։ Ակամայ, շտկուեցայ եւ հոգ... ակնարկս մէկ կողմ դարձուցի... հոգ տեսայ (երբեք պիտի չկարողանամ ձեզի նկարագրել այս քիչ սասիս) անծանօթ մարդ մը որ քնանար լայն անկողնին մէջ։ Բայց օտարական մըն էր։ օտարականն մը՝ բոլորովին օտարական, մարդ մը, անծանօթ մարդ մը։

Ո՛չ, այդ սարսափը, զգեստ, պատմուիր. այնքան ուժգին չկայ տակից զիս որ անշունչ
(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1854

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԱԼԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՒԱՒԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
15
ԱՊՐԻԼ
1932

15 AVRIL
1932

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ...

«Հայրենիք» ամսագրին մէջ, Կ. Զարեան ունի չարունակելի վէպ մը, «Բանկօօպը եւ Մամութի Ոսկորները», խորհրդային Հայաստանի կեանքէն:

Ինչպէս իր միւս արտադրութեանց մէջ, — «Անցորդը եւ իր ձամբան», «Երեք երգ», «Տատրպոմի Հարսը» եւ դեռ ուրիշ գործեր, Զարեան ստորագրած է հրաշալի յղացումներ, թէ՛ իրրեւ խորհուրդ ու բան եւ թէ իրրեւ արուեստ:

Նոյն իսկ նկատի առնելով բոլի ճիգը, նմանողութեան, կրկնութեան յամառումները, կարելի չէ կարդալ զանոնք առանց խանդաղատանքի ու յարգանքի:

Գեղարուեստագէտն է որ, իր առեղծագործական երկունքին մէջ, կը տառապի կատարել կատար, կը ճառագայթէ մինչեւ անդնդային խորութիւնները, իր եարին ձգելով ակնախտիղ, ինքնատիպ, խորունկ հետքեր:

Բայց, Զարեան–մարդը միշտ ներկայ է գեղարուեստագէտին մէջ, իր նէնգ, ինքնամոլ եւ չափս կերպարանքով, եւ հանդիստ չի ձգեր: Թոյլ չի տար որ արուեստը ընթանայ իր բնական ճամբով:

Կանանչ մազեր կը խլրտի, կը սողայ, թոյն կը հոսեցնէ «Բանկօօպ»ին մէջ ալ: Ինչպէս իր բոլոր գրածներուն մէջ, առ հասարակ:

Եւ ահա գրականութիւնը կը գտնայ դիմակ մը՝ հանդիսատեսին հետ հաշիւ մաքրելու: Անչուշտ ի վնաս գեղարուեստական գործին:

Մենք նիւթերուն քովէն քալել – անցնելով սովորութիւն չունինք: Ոչ ալ ա՛ր եւ է հաշիւ: Եւ անմիջապէս կ'անցնինք վարպետութեան:

×

Մեր երիտասարդ աշխատակիցը մատնանշեց այն սղոսկուն վիրաւորանքը՝ զոր Կ. Զարեան իր վէպին չարունակութեան ընթացքին ուղած է հասցնել Երեւանի դիւտութեան տաճարներուն, — թանգարաններուն մէջ ծուարած ամէ մը վաստակաւորներու, — մազ – մօրուք ճերմկած, տատապանքէն քար կտրած, իրենց չոքէն վախցող պրոֆէսորներու, լեզուագէտներու եւ պատմաբաններու: Զարեան հաճոյքով նկարագրած է նոյն իսկ անոնց ընտանեկան եւ նիւթական թշուառութիւնները:

Բայց Զարեան աւելի առաջ գացած է, ապտակելով գաղափարական՝ վիպային տիպարի մը, — Վահան Իրեբեան: Ի՛նքն իսկ:

Ասպետակո՛ն, «վինեկց» տիպար մը, արդարեւ, իր թափառումներով, ոգորումներով եւ թռիչքներով:

Եւ տակայն, բառերը չեն կրնար պարփակել այդ բոլորին տակ ծածկուած լրջմունքը, անամէչ մեծամտութիւնը եւ անբարոյական սպրդուքները:

Աբթո՛ն է իժը, իր «գեղարուեստական» գալարումներով: Գրական բեհեզով փաթթուած:

Վահան Իրեբեան — alias Կոստան Զարեան — որ կանուխէն Եւրոպա ինկած է, «որ ամբողջ իր կեանքը փնտռել է իր հայրենիքը», աւտոտ մը կ'ապրուի «Երկրի հեռուոր գաւառներից»հասած «ապանդանոցային» ապազգակներէն, եւ կ'իյնայ Պոլիս: Ինքն է որ կը նկարագրէ.

— «Ցիշում է, առաջին հետաքրքրութեան յաջորդող հիասթափումը եւ զգուանքը: Ահաւոր այդ դիմակահանդէսը: Կախ ընկած լկտի շրթունքներ, շպարուած այտեր, սողկոտող ժպիտներ, կեղծաւոր եւ սնգուրուած բառեր եւ պիրուել ուզող շնիկի թաթի նման փափուկ ածականներ, վազվզող աչքեր ու լաւ արդուկուած փէսերի տակ կորած՝ ցած ու բթամիտ եսակատներ:

«Վեհանտիների՝ գունաւորուած թութակների եւ այլասեռուած կապիկների այդ անփառունակ աշխարհից ես պատրաստում էր մեկնել ընդմիշտ՝ երբ, քոլորովին պատահական կերպով, ես ծանօթացու մի բանի երիտասարդների հետ, որոնք հետաւոր գաւառներից պարզութիւն եւ ոգեւորութիւն էին բերել»: («Հայրենիք» ամսագիր, Մարտի թիւ, էջ 27):

Հայկական Պոլիսն է այս, 1909—10ին, երբ «Ազատամարտ»ը կար եւ ամբողջ սերունդ մը ամէնի երկունքի բռնուած, մեծով – փոքրով կը ճգնէր, բռնապետական վերադրումէն անմիջապէս յետոյ, վառել ու տարածել այն lampado vitoe'ն, զոր Կոստան Զարեան (Իրեբեան) Եւրոպայի պողոտաներուն վրայ է փնտռեր եւ կը փնտռէ տակաւին:

Զբրքրե՞նք իր «պատահական» հանդիպումին մանրամասնութիւնները, եւ հետեւինք Իրեբեան – Զարեանի յուշառուերին:

Պատերազմ է: Իրեբեանը (Զարեան), որ հոտը չառած չուած էր — դէպ ի Երկի՞ր, ոչ, դէպ ի Եւրոպա — զինադադարին նորէն կը բարեհաճի այցելել Պոլիս: Եւ ի՞նչ կը տեսնէ:

— «Հայ մտքի ազնուագոյն ներկայացուցիչները մորքուեցին: Պոլսոյ խաւերից դուրս պրծան խլուրդի նման թագնուած գրավաճառները, խուլ եւ կաղ հոգիների տէր մարդ փոքրութիւններ, թափուած արիւնի գետերի հոսի կեղծ ոռնոցներ արձակեցին եւ շփացան»: (էջ 28):

Նորէն հայկական Պոլիսն է, 1918—1922: Հայաջինջ սարսափներուն, տեղահանութեան, բանտի, կախաղանի, թաքստոցի մնացորդները, յիսուն տարուան սերունդի մը բեռը չալկած, տատնապով հոգեպէս, ձեռք ձեռքի կուտան, փրկելու համար lampado vitoe (կեանքի ջահը), զոր միայն բառարաններու մէջ տեսած է Իրեբեան – Զարեանը: «Ճակատամարտ»ն է, — եւ ճակատամարտներ:

... Բայց լաւ է վերջացնել: Անուն չունի, ոչ ալ սահման, ինչ որ «կենդանաբանական պարէզներից դուրս պրծած, չնայած, կիսակիրթ քաղքենի» այս Տօն Քիշոթը սանձարձակ փախած է մարզերի 11րդ ֆլէն, 28րդը, աչքերը չլմորած, փրփուրը բերնին:

Գրականութի՞ւն է այս, ընկեր խմբագիր:

Շ.

Դաւուբեան հարցը Ժընեւի մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը զբաղեցաւ Աւստրիոյ, Պուլկարիոյ Յունաստանի, Հունգարիոյ եւ Իտալիոյ կացութեան մասին՝ իր քննիչ յանձնախումբին տեղեկագրով:

Յարանցիի վարչապետը անդրադարձաւ այդ տեղեկագրին երեք գլխաւոր կէտերուն, ա) հաստատում այն դժուարութեանց, որոնցմէ կը տառապին ներկայիսկեղը. Եւրոպայի պետութիւնները, բ) յանձնարարութիւններ՝ եւմտական կարճատեւ պայմանաժամով գործողութեանց, ի նպաստ այդ պետութեանց, պայմանաւ որ գործողութիւնները կատարուին միջազգային երաշխաւորութեամբ, գ) այս պետութեանց միջեւ, տնտեսական աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատելու կարեւորութիւնը: Յարանցիի վարչապետը նշեց թէ Դանուբեան հարցին մասին, վերջնական որոշում մը տալէ առաջ, մեծ պետութիւնները պէտք եւ առած են տեղեկագիրը ենթարկելու իրենց մանրազնին քննութեան:

Թոյլ տալու համար որ այս քննութիւնը կատարուի, չորս պետութիւնները համաձայն դտնուած են որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իր յառաջիկայ նստաշրջանին ձգէ իր եւմտական յանձնախումբի տեղեկագրին ընդհանուր մասին ուսումնասիրութիւնը:

Յաջորդաբար խօսեցան Անգլիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարները եւ գերման պատուիրակութեան պետը Ցոն Պիւլով:

Յունահայ Թուրքիան

Կը հաստատուի թէ թուրք կառավարութիւնը վերջնապէս հրաժարած է օտար երկիրներու մէջ փոխառութիւն մը կնքելու մտադրութենէն:

Լիւսպէրկի տեկիլն առկոծուածը

Նիւ-Եորքէն տրուած լուրի մը համաձայն բժիշկ Քորտոն որ ցարդ, իր միջնորդ ծառայած էր տոնեանդիչներուն եւ Լինտպէրկի, նոր ճամբորդութիւն մըն ալ կատարած է այս վերջերս՝ խորհրդաւոր պայմաններու տակ:

Վերադարձին՝ լրագրողներու հարցման պատասխանելով բժիշկը ըսաւ.

— Առեւանդիչներուն հետ յարաբերութեան մէջ եղած եմ եւ այսօր դեռ կը շարունակեմ: Ոչինչ ըրի կամ ըսի որ կարենայ անոնց ինքնութիւնը յայտնել: Կեանքս կը սիրեմ եւ գիտեմ թէ մեծ բան մը չվճիտի արժէր, եթէ ամենափոքր անգաղտնապահութիւն մը գործէի, որով երեւան ելլէր առեւանդիչներու ինքնութիւնը:

Ամերիկեան ոստիկանութիւնը որ կը գտայ բժիշկին փափուկ կացութիւնը, խոստացաւ չմիջամտել այս գործին եւ Լինտպէրկ ինքն իսկ հեռու կը կենայ:

Լինտոնի թերթերէն մէկը գրեր էրթէ Լինտպէրկի կողմէ առեւանդիչներուն տրուած թղթադրամներէն մաս մը փոխանակուած է Լոնտոնի մէջ: Լոնտոնի ոստիկանութիւնը կը յայտնէ թէ այդ տեսակ որեւէ տեղեկութիւն չունի ինքը:

Անգլիոյ անգործները

Աշխատանքի նախարարութեան կողմէ հրատարակուած վերջին վիճակագրութիւնը ցոյց կուտայ թէ 1931 սեպտեմբերի վերջը Անգլիոյ անգործներու թիւն էր 2,804,000 իսկ դեկտեմբեր 21ին եղած էր 2,602,000:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիտլերական յուժից Հիթլերի մարտական խումբերը

Գերման հանրապետութեան նախագահը ստորագրեց հրամանագիր մը որ ապօրէն կը յայտարարէ Հիթլերի մարտական խումբերը եւ կը հրամայէ անոնց անմիջական կազմալուծումը:

Այս որոշումը տրուած է բոլոր գերման պետութեանց ներքին նախարարներու ժողովին մէջ՝ որ գումարուեցաւ գերմանիոյ ներքին նախարարին՝ գօրավար Կրէսնէրի նախագահութեան տակ:

Ո՛րեւէ փորձ որ կը կատարուի գաղտնօրէն պահելու համար Հիթլերեան մարտական ուժերը, կամ զանոնք վերակազմելու համար, պիտի իյնայ օրէնքի հարուածին տակ:

Այս որոշումը ի զօրու է ամբողջ գերմանիոյ համար:

Կառավարական գեկոյց մը կը ձշդէ թէ անկարելի դարձեր էր աւելի երկար հանդուրժել պետութեան մէջ պետութեան մը գոյութեան եւ թէ այս կացութիւնը չէր կրնար ծանր խռովութիւններ չյարուցանել բնակչութեան զանազան տարրերուն մէջ:

Հրամանագիրը կը համբէ Հիթլերեան բոլոր այն մարտական կազմակերպութիւնները որոնք արգիլուածուածուած կը նկատուին—յարձակողական խումբերը, պաշտպանողական կազմակերպութիւնը, անոնց սպայակոյտերը ինչպէս նաեւ բոլոր այն ուժերը՝ որոնք ասոնցմէ կախում ունին, ինչպէս պահեստի ուժերը, զինուորական, ծովային, օդանաւային, հեծեալ խումբերը մեծ ինքնաշարժները, առողջապահական կազմակերպութիւնները, եւայլն:

Ներքին նախարարը որուն յանձնուած է այս հրամանագրին գործադրութիւնը, իր կարգին հրատարակեց հրամանագիր մը, որով ոստիկանութիւնը կը հրահանգէ բռտօրէն փոդոց չնետել Հիթլերեան զօրանոցներու մէջ բնակող խումբերը. այլ անոնց տալ յարմար պայմանաժամեր՝ շէնքը պարպելու:

Հինտէնպուրկի հրամանագիրը կը նախատեսէ նաեւ թէ ամէն անսասութիւն պիտի պատժուի բանտարկութեամբ:

Այս որոշումը կարեւոր դէպք մը կը նկատուի գերմանիոյ թէ ներքին եւ թէ արտաքին քաղաքականութեան համար, նաեւ յաղթանակ մը՝ փրուսիոյ եւ Պավիերայի կառավարութեանց համար, որոնք կը յիշուի թէ, ամէնէն մեծ պայքարը մղեր էին Հիթլերեաններուն դէմ, հրատարակութեան տալով անոնց դաւադրութիւնը, մարտ 13ի նախագահական ընտրութեան առթիւ:

— Ներքին նախարարներու ժողովէն քիչ առաջ, Հիթլեր օտար թղթակիցներու յայտարարեր էր թէ կառավարութիւնը շատ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի իյնայ, որոշելով իր մարտական խումբերու կազմալուծումը: Հիթլեր գգացուց թէ այդ պարագային՝ այլեւս չպիտի կրնայ գսպել իր 400000 մարտիկները եւ հետեւաբար չպիտի ստանձնէ որեւէ պատասխանատուութիւն՝ եթէ խռովութիւններ ծագին:

— Պերլինի, Միւնիխի, Ֆրանքֆուրթի, Շամպուրկի եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու իշխանութիւնները արդէն սկսան հրամանագրի գործադրութեան եւ գրաւեցին այն շէնքերը որոնք կը ծառայէին իբր Հիթլերեան խումբերու զօրանոց:

Այս գործողութիւններն սկսան հրամանագրի ստորագրումէն 2—3 ժամ յետոյ, եւ այնքան արագութեամբ որ ժողովուրդը եւ Հիթլերեաններն իսկ հազիւ կրցան հասկնալ ինչ որ տեղի կ'ունենայ:

Չինաթափութեան խորհրդաժողովը

Թուրք պատուիրակութեան տեսակէտը

Չինաթափութեան ժողովի ընդհանուր յանձնախումբը կը կրկնէ ինքզինքը: Ամէն մէկ պատուիրակութիւն պարտք կը սեպէ կրկնել ինչ որ առաջարկած կամ բացատրած էր նախորդ նստաշրջանին:

Յանձնախումբի վերջին նիստին մէջ խօսեցան Իտալիոյ, Ուրուկուայի, Եւկօսլաւիոյ եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչները:

Թուրքիոյ պատուիրակը արտաքին գործոց վարչապետ Թէվֆիք Րիւշտի բացատրեց այն պատճառները՝ որոնք տուն տուին Թուրքիոյ դիրքին՝ զինաթափութեան ժողովին մէջ: Ցիշեց Թէֆթուրքիա Լօզանի մէջ ստորագրած է պաշտպանիր մը որ ազգային դրօշ կրող բոլոր նաւերուն կ'ապահովէ նեղուցներէն ազատ անցքը եւ թէ նոյն դաշնագրով Թուրքիոյ կարգ մը սահմանային շրջաններ եւ որոշ հողաժասեր զինաթափ եղած են:

Թուրքիա միւս կողմէ, ոչ յարձակման դաշնագրեր կնքած է Սպանիոյ, Յունգարիոյ, Պուլկարիոյ, Յունաստանի, Իտալիոյ Պարսկաստանի եւ Խորհրդային Միութեան հետ: Բազմաթիւ երկիրներու հետ ալ կնքած է իրաւարարութեան եւ հաշտարարութեան դաշնագրեր:

Այս դաշնագրերէն զատ, որոնք բոլորին յայտնի են, որեւէ գաղտնի յանձնառութիւն չէ ստեղծած:

— Ինչպէս ամէն տեղ ըսաւ, տնտեսական եւ եւմտական տագնապը կը նեղէ Թուրքիան: Մեր եւեւմուտքին մէջ պարտադրուած սեղմումները կը նեղէ Թուրքիան: Մեր եւեւմուտքին մէջ պարտադրուած սեղմումները կատարուեցան՝ ազդեցութեանը տակ այն վստահութեան մթնոլորտին, որ կը ըխի զինաթափութեան խորհրդաժողովէն: Այս վստահութեամբ, մեծ մասով սեղմեցինք ազգային պաշտպանութեան եւեւմուտքը, ոյ մէկ ամիս առաջ, պաշտօնապէս յայտարարուած վերջին սեղմումներէն ի վեր, դեռ մէկ երրորդ չափով ալ նուազեցաւ:

Վերջացնելով, Թուրք պատուիրակութեան պետը հաւանութիւն յայտնեց Ամերիկայի պատուիրակին Ո. Կիպսընի ներկայացուցած առաջարկին: Այն պարագային որ Ամերիկայի առաջարկը չընդունուի, Թուրքիա համամիտ պիտի ըլլայ խորհրդային առաջարկին:

Անգլեւիրլանտական վէճը

Անգլեւիրլանտական վէճը նոր կերպարանք մը կը ստանայ յանկարծ Հիւսիսային Իրլանտայի վարչապետին Լոնտոն ժամանումովը: Լոնտոնի մէջ Ըլսթըրի վարչապետը տեսակցութիւն մը ունեցած է զաղթային եւ ներքին նախարարներուն հետ:

Հիւսիսային Իրլանտայի կառավարութիւնը որ քոլորովին հակառակ է Տէ Վալերայի կառավարութեան հետ որեւէ մերձեցման, կը վախնայ որ Անգլիա հիւսիսային Իրլանտան գործածէ իբր Տէ Վալերայի հետ ուակարկութեան միջոց եւ այդ երկիրը դնէ նժարին վրայ՝ անգլեւիրլանտական հաշտութեան մը համար:

Անգլիոյ նախարարներէն մէկը՝ Ըլսթըրի վարչապետին հետ տեսակցութենէն վերջ յայտնեց թէ յայտուցած հարցերուն մասին՝ տեսակէտի որեւէ տարբերութիւն չկայ:

Սուրճի սով Թուրքիոյ մէջ

Իզմիրի, 13 Ապրիլ.— Թերթերը կը մատնանշեն թէ ներկայ տագնապին հետեւանքներէն մէկը — սուրճի պակասը — մեծ վնաս կը հասցնէ Թրքական աւանդութիւններուն: Իրօք, գաւառական բազմաթիւ վայրերու մէջ բացարձակապէս սուրճ չկայ:

Մասնաւորաբար իզմիրի մէջ, իշխանութիւնները ստիպուեցան հաստատել «սուրճի քարտ»ի եղանակ մը: Քարտերը կը յանձնուին ընտանիքի պետերուն որոնք իրաւունք կ'ունենան որոշ քանակութեամբ սուրճ գնելու: Վերջին երեք օրերու ընթացքին, վաճառականի մը քով գտնուած 100 քիլօ սուրճի մեթերք մը բաշխուեցաւ այս կերպով:

«Ձիւմհուրիյէթ» թերթը գայրոյթով կը գանգատի այս կացութեան դէմ, որ կ'ըսէ «կը յիշեցնէ մեծ պատերազմի պաշարման ամէնէն ծանր պահերը եւ որ իշխանութեանց անփութութեամբը, ժողովուրդը կը զրկէ ըմպելիէ մը, զոր կարելի է անուանել «ազգային»:

Ուկրայինացիներու բողոքը Բոլշեւիկներու դէմ

Ժընեւի, 13 Ապրիլ.— Արտասահմանի ուկրայինացի գրագէտներու եւ լրագրողներու միութիւնը որ ցարդ չափ անդամ կը համբէ, վերջերս կոչ մը ուղղեց քաղաքակիրթ մարդկութեան՝ ճնիեսդերի եղերքներուն վրայ պատահած եղերական դէպքերուն առթիւ:

— Բոնի ձամայնացման հետեւանքով կ'ըսէ կոչը, ուկրայինայի մէջ ներկայիս կը տիրէ իրական սով մը: Ցուսահատութեան ու վհատութեան մատնուած, մոսկովեան ձամայնավարներու կողմէ ահաբեկուած, ժողովուրդին բոլոր ըմբոստութիւնները որ եւ է բանի չեն յանգիր, Շարիւր ձազարաւոր ուկրայինացիներ՝ իրենց ընտանիքներով կ'աքսորուին խմբովին:

«Ցաճմանային շրջաններու ժողովուրդը ապաստան կը փնտռէ փախուստի մէջ, բայց խորհրդային իշխանութիւնները անողոք կերպով կը ջարդեն անմեղները:

«Ռուս բոլշեւիկներու այս արիւնաձիեղ սխրագործութիւնները զայրոյթ պատճառած են ամբողջ աշխարհի, բայց աւելի կորովի միջոցներ եւ միջազգային ճնշում պէտք է խորհրդային Միութեան վրայ»

Մոխիրի տարափը դադրեցաւ

Մոխիրի տարափը դադրեցաւ Արժանթինի վրայ, թէեւ երեւոյթը արտասովոր էր եւ տարածուած 2 միլիոն քառակուսի քիլոմէթրի վրայ, նիւթական եւ մարդկային ո՛չ մէկ վնաս պատճառած է: Պուէնոս-Այրէսի մէջ ձաւաքուած մոխիրը քննող մասնագէտները կը ձաստատեն թէ այդ մոխիրը սնտեսական արժէք մը կը ներկայացնէ՝ շինութեանց նիւթերու պատրաստութեան ձամար:

Գերմանիոյ պայքարը Անգործութեան դէմ

Գերման սէնտիքաներու դաշնակցութիւնը գերման խորհրդարանի մեծ սրաձին մէջ ժողով մը գումարեց, անգործութեան դէմ միջոցներ ուսումնասիրելու եւ գործադրելու ձամար:

Պրիւնինկ որ խոստացեր էր ձառ մը խօսիլ այդ ժողովին, վերջին պահուն իմաց տուաւ թէ չպիտի կրնայ, չափազանց կարեւոր գործերով զբաղած ըլլալուն:

Այդ ձաւաքոյթին մէջ յաջորդաբար խօսք առին՝ բացի քանուորական ներկայացուցիչներէն, երեսփոխանական նախագաձը եւ աշխատանքի նախարարը, որ յայտնեց թէ կառավարութիւնը կը քաջալերէ անգործներու դէպի ձող վերադարձը:

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԹՈՒՅԼԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ասոր դէմ ոտքի ելլելու ատեն ոչ միայն մենք պիտի ունենանք մեր կողքին ամբողջ աշխատաւոր ժողովուրդը, այլ նաեւ ամբողջ առաջադէմ մարդկութիւնը։

Ցնծագին ողջոյններ մեր կողքին պիտի ունենանք մենք ամբողջ աշխարհի աշխատաւորներուն։

Ամբողջ ազգը պիտի ոտքի ելլէ, որպէսզի ոտքի հանէ իր ամբողջ ուժերը եւ ջախջախէ ֆաշիզմի ոճրագործ ձեռքը։

Ամբողջ ազգը պիտի ոտքի ելլէ, որպէսզի ոտքի հանէ իր ամբողջ ուժերը եւ ջախջախէ ֆաշիզմի ոճրագործ ձեռքը։

— Մի՛ թո՛ղ սպասենք...

Ֆիտայական մը կը մտածէ ինքնիրեն, երբ յանկարծ կը լսէ ծանօթ ձայն մը։

— Մի՛ թո՛ղ սպասենք...

Ֆիտայական ձեռքերը կը սեղմեն իրարու։ Ոչ մէկ խօսք։ Ոչ մէկ հարց։ Ոչ մէկ պատասխան։ Ամէն ինչ պարզ է։ Ամէն ինչ հասկնալի։ Ամէն ինչ ոգեւորիչ։

ԵՐԿԱՅ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

(Վ. Ե Գ)

Ք. ՍԱՍՈՒ

II

Ոչ ոք կարող է ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն ռազմավարական դիրքը, որ ունի։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն հարուստ բնական պաշարները, որ ունի։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն ջրերը, որ ունի։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն հողերը, որ ունի։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն ժողովուրդը, որ ունի։

Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն ավանդույթները, որ ունի։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինչ կլիներ մեզ հետ, եթե մեր հայրենիքը չունենար այն ոգին, որ ունի։

— Ոչ, — հարձակվեց Լեոն։ — Ես չեմ ընդունում։ Ես ասում եմ, որ մենք ունենք մեր հայրենիքը, որովհետև մենք ունենք մեր հայրենիքը։ Ես ասում եմ, որ մենք ունենք մեր հայրենիքը, որովհետև մենք ունենք մեր հայրենիքը։

— Ի՞նչ է նշանակում ունենք։ — հարցրեց Ռոբերտը։ — Մենք ունենք մեր հայրենիքը, որովհետև մենք ունենք մեր հայրենիքը։

— Ոչ, — հարձակվեց Լեոն։ — Ես չեմ ընդունում

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԿԵՆՏ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ

Պէվիլի Ռոստոմ ենթակոմիտէի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Զեկոյց Կ. Կ.ի՝ ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕ-ՊԻՅԱՆԿՈՒՐԻ ՄԷՋ

Ընկերատհամակրական դասախօսական ժողով վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ Նիւթ՝ ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՉԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ Ռագմիկ խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի ժամը 3ին, ընկ. Պուճուկեանի բնակարանը, 63 Բիւ տիւ Փարք, Արնուվիլ: Կը խօսի Ընկ. Վ. ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ:

Գաւառ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ կոմիտէի ընդհ.ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ սրճարանը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ.միութեան ընդհ.ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 63 բիւ տը լա Բէփիւպլիքի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի դասախօսական ժողովը երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantes, սրահ **D, 28 Rue Serpente**

(Métro St. Michel կամ **Odéon)**

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԹՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռօանի Ազգ. Միութեան

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պ.Պաստէլաթիի սրահին մէջ

Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՏԷՐԷՃԵԱՆ

Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

Հանդէս Նիսի մէջ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Նիսի մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ գործազուրկներու

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 364 Bld. de la Madeleine, Bar Cigal: Կը խնդրուի հայ հասարակութենէն իրենց ներկայութեամբ քաջալերել նորահաստատ կազմակերպութեան մը բարենպաստակ գործունէութիւնը:

ԲԱՑՕՒՄ ՄԱՐՍԷՅԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս

Brebant Marseillais 146 Avenue des Chartreux

Միութեան նուագախումբը, դեկավարութեամբ ջութակահար Պ. Ս. Զէօրէկճեանի, պիտի նուագէ կոմիտաս վարդապետի կտորներէն:

Ջութերգներ, մեներգներ, ուղերգ, 2 կենդանի պատկերներ՝ կոմիտասի ներշնչումը եւ Մաճկալ: Ինչպէս կոմիտաս վրդ. կը հաւաքէ հայ գեղջուկ երգերը: Հաճելի անակնկալներ, եւրոպ. եւ հայկ. պարեր մինչեւ լոյս:

ՇԱՆՕԹ:— Կը խնդրուի ներկայանալի արտաքինով գալ: Աճուրդ չկայ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի փորձերը կանոնաւորապէս տեղի կ'ունենան Ուրբաթ գիշերները ժամը 8.30ին Միութիւնիս Շրջ լարկը: Անդամագրուիլ փափաքողները կրնան դիմել Ուրբաթ իրիկունները փորձի սրահը, կամ գրաւոր՝ Sako Hagopianի, 158, rue du Chateau, Paris (14).

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի դասախօսական ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին, 241 Rue J. J. Rousseau. Կը դասախօսէ ընկերուհի Տիկին Շանթը: Կը հրաւիրուի անդամուհիները եւ համակիրները: Ներկայ ըլլալ որոշեալ ժամուն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Տէսին, Զաթ.— 5:
Լա Ռոզ (Մարսէյլ) Մ. Ա.— 70:
Մարթիկ, Օ. Ք.— 35:
Քասապլանքա, Վ. Տ.— 35:
Մարսէյլ, Բ. Ը.— 100:
Սէն Լու (Մարսէյլ), Ա. Յ.— 35:
Տէսին, Պօա.— 300:
Առնուվիլ, Ա. Գ.— 35:
Փարիզ (14) Յ. Մ.— 35:
Փէչքֆէօ, Վարդ.— 35:
Շաս, Ս. Թ.— 75:
Փարիզ (19) Օր. Պ.— 150:
Սօֆիա,— Ստացանք:
Նէօյէի, Գալ.— 35:
Լա Կարէն, Փափ.— 35:
Պուա Քոլոնպ. Վարդ.— 70:
Մարսէյլ, Տօքթ. Ք.— 140:
Լա Կոտինիէռ, Տիկ. Դ.— 75:
Պէլֆոռ, Հոլ.— 70:
Սէն Թ'Օպան, Խաչ.— 35:
Փոնթէ, Թ. Մ.— 35:
Առնուվիլ, Վ. Մ.— 35:
Ռապաթ, Յ. Եղբ.— 140:

Վարձու եւ վաճառու

ոչ կահաւորուած լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին: Նպաստաւոր առիթ: 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փորթուգալեանի 16 Rue de l'Orme, Փարիզ (19), Մէթրօ St. Gervais.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

"ՖՕԹՕ ԵՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը

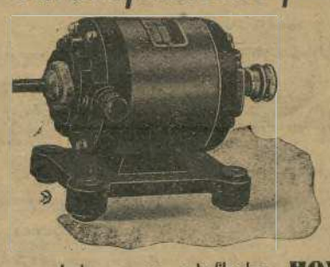
ՀԱՇՏԱՐԱՆ **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Դերձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութեան

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսաճաթ 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Աժան եւ ճաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18). Երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT,18bis, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ: Շարիւրին *10* զեղչ կտրոնը ներկայացնողին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերու:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՉԻՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՆԷ

"ՀԱՄԼԷԹ"

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՇԷՔՍՊԻՐԻ

(5 արար)

Այս կիրակի ցերեկ ժամը ճիշդ 3ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Ալահիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գամբէթեան, կոմիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Տէրվիշեան, Ազտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջք, կավռօշի խմբագրատուներուն եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կից:

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

ՎԱՉԻՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ (Համլէթի դերին մէջ)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառներու եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հաւթայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

ՅՕսիԷԹԷ ԿԼՕԲ, թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց Շալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80
Central 06.34

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*ԷՆ ՈՒԹՔ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.,* խոհանոց, *Cave, chauffage central,* ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ցորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Մաղչի առեւտրականներու եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՄՄՐՑԱԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլէներու, քունէի տը ֆիներու շրմզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97.12

Կ'ընդունինք ապահպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (17)

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱԼԻՖԱՆ ՑՎԱՑԿ

Բայց ան չէր ճշմարիտ նուագում մը որու միջոցին մարդ ոչ մէկ բանի գիտակցութիւնը կ'ունենայ, ընդհակառակն, փայլակի մը արագութիւնով ամէն ինչ ինծի համար եղաւ այնքան գիտակից որքան անբացատրելի եւ անմոռնալի ուռկանքէ եւ ամօթէ մեռնելու փափաքը միայն ունեցայ, հոգ դնունելուս համար, յանկարծ, բացարձակապէս անծանօթ մէկու մը հետ, կասկածելի եւ երեւութապէս վատահատրաւ պանդոկի մը անծանօթ անկողնին մէջ: Տակաւին յստակօրէն կը յիշեմ, սրտիս բարախումը դադրեցաւ, շունչս բռնեցի, կարծես այդ կերպով կարենայի վերջ դնել կեանքիս եւ մանաւանդ գիտակցութեանս, այդ պայծառ գիտակցութեան, զարհուրելի պայծառութիւնով մը որ ամէն զգայնութիւն կ'ընդունէր եւ սակայն բան չէր հասկնար:

Երբեք պիտի չգիտնամ թէ որքան ժամանակ այդպէս մնացի, երկարած, սառած իմ ամբողջ անդամներով. մեռելները նման կարծրութիւն մը կ'ունենան իրենց դագաղին մէջ: Գիտեմ միայն որ աչքերս փակեր էի եւ կ'աղօթէի երկնքի բոլոր զօրութիւններուն, ինչ որ ալ ըլլային անոնք, որպէսզի այս բոլորը իրաւ չըլլար, որպէսզի այս բոլորը իրական չըլլար: Բայց իմ սրտաճաք զգայարանքներս այլեւս ինծի ոչ մէկ պատրանք կը թողլատրէին. կը լսէի դրացի սենեակին մէջ մարդոց խօսիլը, ջուրին հոսիլը, դուրսը նրբանցքին մէջ քալլեր կը սահէին եւ այս նշաններէն իւրաքանչիւրը անսղոքաբար եւ անդթօրէն կը վկայէր իմ գոյացրանքներուս արթուն վիճակը:

Ձեռ կրնար ըսել թէ որքան ժամանակ տեւեց այս զարհուրելի կացութիւնը. նման երկվայրկեաններ կեանքի երկվայրկեաններու չափը չունին: Բայց յանկարծ ուրիշ վախով մը համակուեցայ, վայրի եւ սարսափելի վախը որ այս օտարականը որուն անունն անգամ չէի գիտեր, չարթնայ եւ ինծի խօսք չուղղէ: Ու անմիջապէս համոզուեցայ որ ինծի համար միայն մէկ միջոց կը մնար. հագուիլ, փախչիլ անոր զարթումէն առաջ: Մ'չ չտեսնուիլ անկէ, մ'չ չլսօսիլ անոր հետ: Ժամանակին փախչիլ, մեկնիլ, մեկնիլ, որեւէ ձեւով իմ ճշմարիտ կեանքս վերսին դտնելու համար, պանդոկս վերադառնալու եւ անմիջապէս առաջին շոգեկառքով ձգելու այս անիծեալ վայրը, ձգելու այս երկիրը, ալ քնաւ երբեք չհանդիպելու համար այս մարդուն, մ'չ չտեսնելու համար անոր աչքերը, մ'չ վկայ, ամբաստանող եւ մեղադակից չունենալու համար: Այս մտածումը յաղթեց իմ նուազումիս. ուժ զգուշութեամբ, զոյի մը դադտադողի շարժուձեւերով, անկողնէն ելայ եւ խարխափելով առի հագուստներս, մատ առմատ առաջանալով (աղմուկ չհանելու համար):

Հաղուեցայ անհուն նախազգուշութիւններով, ամէն վայրկեան վախնալով որ կ'արթննայ եւ արդէն պատրաստ էր, արդէն հասած իմ նպատակիս: Միայն գլխարկս տակաւին միւս կողմն էր, անկողնին ծայրը, եւ այն առեն, մինչդեռ ուշքերուս ծայրովը քալելով, կը խարխափէի առնելու համար զայն, այդ երկվայրկեանին, չկարողացայ տարբեր կերպ գործել. ակամայ պարտաւորուեցայ ակնարկ մըն ալ ձգել դէմքին վրայ. այդ մարդուն որ կեանքիս մէջ ինկած էր ինչպէս քար մը տանիքի մը բարձրէն: Ակնարկ մը միայն նետել կ'ուզէի անոր վրայ բայց... տարօրինակ բան, վատն դի երիտասարդ օտարականը որ հոն քունի մէջ էր, խակապէս օտարական մըն էր ինծի համար. առանձին պահուն չճանչցայ նախընթաց օրուան դէմքը: Արդարեւ անհետացեր էին մահացուօրէն գերագրգռուած այդ մարդուն պրկուած դիմագիծերը՝ կիրքէն զալարուն եւ ջղաձգաբար ալլալած. այն անձը որ հոդ առջեւս պառկած էր, ուրիշ դէմք մը ունէր, մանկական, փոքրիկ ժանչումը դէմքը որ իր պարզութեամբ անգթութիւն եւ անկեղծութիւն կը ճառագայթէր: Երեսունքսները, դեռ երէկ սեղմ ու գալարուած ակռաներուն մէջտեղը, կ'երազէին, քաղցրօրէն բաց ու կիսով կլոր՝ ժպտելու պատրաստ. խարտեաշ մազերը կը տարածէին իրենց թոյլ գանգուրները անկնճիռ ճակատին վրայ եւ շնչառութիւնը հանդարտօրէն կ'անցնէր հանգստացած մարմինին վրայէն, կուրծքէն ելլող ալիքներու անուշ խաղի մը պէս:

Թերեւս կը յիշէք որ նախապէս ձեզի ըսի թէ քնաւ չէի տեսած տակաւին մարդուն մէջ կատաղի անյագութեան եւ կիրքի արտայայտութիւնը այդքան ուժով եւ այդքան սաստկօրէն ցայտուն աստիճանի մը վրայ, որքան այս օտարականին քով որ խաղի սեղանին առջեւ նստած էր: Ու հիմա պիտի ըսեմ որ երբեք չեմ տեսած պայծառ անբծութեան, ճշմարտապէս գերերջանիկ քունի մը նման արտայայտութիւնը, նոյնիսկ փոքրերու քով, որոնք երբ կաթընկեր մանուկներու քունով մը կը քնանան, յաճախ իրենց շուրջն ունին հրեշտակային պայծառութեան մը ցոլքը:

Այս դէմքին վրայ բոլոր զգացումները կ'արձանագրուէին արձանային անմեմար ոճով մը եւ հիմա դրախտային թուլութիւն մըն էր, արձակուած ներքին ամէն ձանրութենէ, թեթեւացում մը, փրկութիւն մը:

Այս զարմանալի երեւոյթէն ես ալ չեմ ամչնար մտահոգութիւն, ամչնալ վախ ինկաւ վրաս, ինչպէս վերարկուի մը պէս, ալեւս ամէն ձանրութիւն չէին, ո՛չ, զրեթէ երջանիկ էի: Այս սարսափելի եւ անբացատրելի դէպքը յանկարծ իմաստ մը կ'ստանար ինծի համար. ուրեմն եւ ես երեւոյթ էի խորհելով որ այս երիտասարդը, որ հոս պառկած էր ծաղիկի մը պէս պայծառ եւ զարմ, առանց իմ անձնուիրութեանս պիտի գտնուէր տեղ մը՝ մը կողին, խորտակուած, արիւնաթաթախ, դէմքը չախչախուած քերը բաց: Փրկած էի զայն, կուած էր: Եւ հիմա կը նայէի բարեկան աչքով մը (ուրիշ բան չունէր) այս քնացած պատանին որուն վերսին կեանք իմ կեանքէս աւելի տառապանքով քան իմ գալարկներուս աշխարհ եկած էր: Եւ այս հին կարապետներով դարուն ու ադտոտ սենեակին մէջ այս պժգալի եւ անմաքուր պատհական պանդոկին մէջ յանկարծ նեցայ (թէեւ բառերը ձեզի դէլի թուին) այն զգացումը որ ունեցած էի Աստուածածնայ մը մէջ կը նուէի,— հրաշքի եւ սրբարարութեան մը դերերջանիկ տպաւորութիւն մը:

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԳԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 16 ԱՊՐԻԼ 1932

16 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1853 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ՏՕՍՔ

ԵԹԷ ԸՆԴՈՒՆԻՆ

«Ժուռնալ տէ Տէպա» իր Ժընեւի թղթակցին բերնով կը տեղեկացնէ թէ՝ Թուրքիա տրամադրութիւն յայտնած է մանելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ եւ թէ իր այս դիմումը պիտի հաղորդուի յառաջիկայ ընդհանուր ժողովին: Աչնան:

Թղթակցին տեղեկութեան համաձայն, Թուրքիոյ այս տրամադրութիւնը հետեւցուած է փինանսական ժողովի ապրիլ 13ի նիստին մէջ, երբ տրուաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյ իր կառավարութեան տեսակէտը կը պարզէր:

Յայտնի չէ թէ, դիմումի կատարած առեն, Թուրքիա պիտի պնդէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ մնայուն անդամ ընտրուելու պահանջին վրայ: Ժընեւի ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ անընդունելի կը համարին այդ պահանջը: Գոնէ երկար տարիի համար:

×

Վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին, յաճախ հրապարակ նետուեցան այսպիսի լուրեր: Բայց միշտ ալ հերքուեցան:

Աւելի ճիշդ, էնկիւրին տրամադրութիւնները չօչափեց, թէ՛ Ժընեւի եւ թէ՛ Մոսկուայի մէջ, եւ գեռիներ պատրաստ չգտնելով, յետաձգեց:

Էնկիւրին ունի հիմնական մտահոգութիւն մը:

Կ'ուզէ որ, ոչ միայն Ազգերու Դաշնակցութիւնը, այլ եւ անոր մկրտերկու զօրաւոր անդամները երաշխաւորեն Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը:

Կ'ուզէ ապահովել իր բոլոր նուաճումները, եւ, «ի յառաջադունէ», խուսափիլ զանազան գլխու ցաւերէ:

Չէ՞ որ Ազգերու Դաշնակցութեան գրքոյներուն մէջ նեղացուցիչ բանաձեւեր կան Թուրքիոյ մասին:

Միւս կողմէ, եթէ գոհացում իսկ ստանայ, էնկիւրին բոլորովին ապատ չէ, մէկ անգամէն Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու համար: Իր վրայ կը հսկէ Մոսկուայի չուբը, բանիւ եւ գործով:

Մինչեւ հիմա, խորհրդային իշխանութեան քաղաքականութիւնը թանկագին առաւելութիւններ ընծայեց քէմալապետութեան, եւ այսուհետեւ ալ կրնայ ընծայել: Թէեւ, Թուրքիան չտեսաւ ինչ որ կ'ուզէր — երազածէն ալ աւելին — եւ նոր սպասելիք չունի:

Բայց, քաղաքական աշխարհը անակնկալներու ցանց մըն է: Իսկ Թուրքերը տասը կը հաշուեն, երկու քայլ առնելէ առաջ:

Ուրեմն, Թուրքիան ստիպուած է չափել-ձեւել, կշռել չահն ու վնասը, ժընեւի դուռները դարնելէ առաջ:

Այս միջոցին, էնկիւրին իսկապէս որ պէտք ունի Եւրոպայի գործնական համակրանքը շահելու: Երկիրը մնանկ է եւ բոլոր այն միջոցները որ ձեռք առնուած են 1932ի ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար, արհեստական, խարխուլ դարմաններ են: Թուրքիա լրջօրէն պէտք ունի արտաքին փոխառութեան մը: Ահա վեց ամիսէ ի վեր Եւրոպայի եւ Ամերիկայի պողոտաներուն վրայ ման կուգայ Սարաճ-օղլուն: Քէմալական օրկանները իրենք արդէն կ'արծարծեն փոխառութեան պահանջը: Անշուշտ իրենց հասկցած եղանակով.

— «Լօզանի դաշնագիրը կնքուելէն ի վեր պատրաստ ենք փոխառութիւն կնքելու: Երկիրը դրամով միայն կարելի է վերաշինել: Պայմանաւ որ չվնասուի մեր քաղաքական եւ տնտեսական անկախութիւնը»: (*Միլլիյէթ*):

Արդ, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցիլ՝ կը նշանակէ ոչ միայն քաղաքական առաւելութիւններ շահիլ, այլեւ, որոշ չափով դիւրացնել փոխառութիւնը: Հարթել ճամբան:

Այնպէս որ, այս անգամ աւելի լուրջ կ'երեւայ Թուրքիոյ տրամադրութիւնը՝ Ժընեւի մէջ աթոռ ապահովելու:

Աչքի առջեւ ունենալով այս հաւանականութիւնը, կը մղուինք հարցնել.

— Իսկ մե՞նք... ի՞նչ կը բանինք, ի՞նչ կը խորհինք ընել, եթէ իսկապէս Թուրքիան դիմումէ կատարէ եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ տրամադիր ըլլայ ընդունելու:

Անժխտապէս ըսենք թէ, հրապարակային վիճաբանութեան դուռ բանալու համար չէ որ կը դնենք այս հարցը: Ոչ ալ խելք սորվեցնելու համար:

Կ'ուզենք պարզապէս արթուն պահել հանրային կարծիքը, եւ մանաւանդ քաղաքական հոսանքները, առանց ո՛ր եւ է խորութեան:

Ունի՞նք, վերջապէս, հաւաքական ծրագիր մը, օգտուելու համար այս պատեհութենէն: Եթէ ոչ չօչափելի օգուտ մը առանելու, գոնէ զանազան յանձնառութիւններ չիշեցնելու համար:

Մէկ ամիս առաջ, մարտ 12ին, Ժընեւի մէջ հրապարակային ժողով մը տեղի ունեցաւ ի նպաստ Հայկական Դատին, նախաձեռնութեամբ օտարներու: Խօսողներն ալ օտարներ էին, բացի ընկ. Ա. Ահարոնեանէ:

Ուրիշ խօսքով, իր բացակայութեամբ կը փայլէր գլխագիր «Ազգ»ը: Պիտի շարունակուի՞ այդ բացակայութիւնը, այս պարագային ալ:

Թերեւս տեսակէտի խնդիրներ կային Մարտ 12ի ժողովին մասնակցելու-չմասնակցելու մասին:

Իսկ այս անգամ՞ը: Կա՞յ, նորէն, տեսակէտի խնդիր, «դուք ձեզի, մենք մեզի», եթէ Թուրքիան խնդրագիր ներկայացնէ Ազգերու Դաշնակցութեան:

Պատասխան կը պահանջէ այս հարցը, բոլորէն ալ. Առանց խորութեան եւ առանց վերապահութեան:

Քաղաքական, ինչպէս անհատական դատերը կը մեռնին առանց արծարծումի եւ առանց հետապնդումի:

Իսկ արծարծումը պիտի ըլլայ ոչ թէ սովորամոլութեամբ եւ մտքի ծուլութեամբ կառչելո՛ւ կոխուած, մաշած ճամբաներու, այլ գտնելով ամէնէն գործնական, այդիական միջոցները:

Ատոր համար ալ, անհրաժեշտ է լայն խորհրդակցութիւն եւ հաւաքական աշխատանք: Խորհրդակցութիւն նոյնիսկ միեւնոյն կուսակցութեան ծոցին մէջ:

Շ.

Վրիպակ.— երէկուան խմբագրականին մէջ, «*lampada vitae*», պիտի ըլլայ «*vitae*».

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻԻՆ

Կիրակի առտու, Փարիզի Եղբայրական Անմիջական Օգնութեան Մարմնին անգամները հանգանակութիւն պիտի կատարեն Պէքոնի մէջ (Անիէռի շրջան), ի նպաստ գործազուրկներու տնտեսկին:

Պէքոնն ըլլալով բարեկեցիկ հաճայնք մը, անշուշտ, սիրով պիտի ընծայէ իր լայն աջակցութիւնը, մանաւանդ որ եղբ. Օգն. Մարմնին ճիշդ ոտքերը սպառած են:

Հրաբուխի բորբոքում
Բագուի մօտերը

Կասպից ծովու Սվինոյ կղզիին մէջ, Բագուէն 50 մղոն հեռու, հրաբուխ մը բորբոքեցաւ: Հրաբուխին մօտերը խարխափած նաւ մը, անմիջապէս միջոցներու դիմեց եւ յաջողեցաւ փրկել շրջակայքի բնակիչներէն 18 հոգի, որոնք ծանր այրուածքներ ստացած են:

Բոցերուն մէջ այրած են 51 հոգի:

120 հոգի շնչահատ Ռուսիոյ մէջ

Բազանի մօտերը հաստատուած կագի գործարանի մը մէջ ծանր արկած մը պատահեցաւ:

Այն պահուն որ բանուորները մթերանոց կը փոխադրէին կազային ռումբեր, պայթում մը տեղի ունեցաւ: Պայթումին հետեւանքով, ուրիշ ռումբեր ալ պայթեցան, եւ օդտեւը պտնուած բանուորները ճնշուածքի կազդուրչէն 120 հոգի մեռան: 50 ուրիշներ մահուան վտանգի մէջ են:

Առաջին քննութիւնները երեւան հանածնեն էդէպքը չարակամութեան արդիւնք է: Քննութիւնները կը շարունակուին:

Սպանիոյ հաւատապետական տարեդարձը

Ամբողջ Սպանիոյ մէջ, հանրապետութեան հռչակման առաջին տարեդարձը տօնուեցաւ ժողովրդային մեծ խանդավառութեամբ:

Մատրիտի մէջ, հանդէսներն սկսան գօրանցքով մը: 9000 հոգինոց բանակ մը՝ հանդիսաւոր գօրանցք կատարեց հանրապետութեան նախագահին առջեւէն: Գօրանցքի ճամբուն վրայ հաւաքուած բազմութիւնը կը գնահատուի աւելի քան 200,000:

Որեւէ միջադէպ չպատահեցաւ:

Լեհեռուսական հաշտաձայնութիւն մը

Մոսկուայի մէջ, Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ սահմանագլուխի վերաբերեալ հարցերու շուրջ: Այս համաձայնագիրը կը նախատեսէ սահմանագլխային ձողերու պահպանումը, պաշտօնեաներու համար՝ սահմանէն անցնելու իրաւունքը, ձկնորսութեան, որսորդութեան իրաւունքը, եւայլն:

Լօզանի ժողովը

«Տէյլի Թելէկրաֆ» կը կարծէ թէ կը մտածուի Լօզանի ժողովը հրաւիրել յունիս 14ին կամ 16ին:

Պատճառներ կան կարծելու, կը գրէ անգլիական թերթը, թէ ժողովին աշխատանքի ծրագիրը շատ աւելի ընդարձակ պիտի ըլլայ: Պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու հարցերէն զատ, պատուիրակները պիտի քննեն նաեւ դանուբեան եւրոպայի վերաբերեալ տնտեսական եւ ելմտական հարցեր:

Հաւանական կը նկատուի նաեւ որ, նկատի ունենալով հատուցումներու գլուխէն գերմանիոյ կատարած իրական վճարումներու մասին տարակարծութիւնները, թերեւս ո. րոշուի քննութիւն մը կատարել, երեւան հանելու համար վճարումներու ճիշդ քանակը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիթլերեան բանակի հայհոյումը

Հիթլերեաններն կը մեղադրեն Ֆրանսան

Հիթլերեան քանակին դէմ մղուած ոստիկանական գործողութիւնները շարունակեցին մեծ եռանդով ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, բացի Պրունշվիգէն, որուն ներքին նախարարը հիթլերեան է: Եթէ Պրունշվիգի կենթարկուի նախագահ Հինտէնպուրկի հրամանագրին, եւ ինքն իսկ չգործադրէ անոր տրամադրութիւնները՝ հիթլերեան բանակի կազմալուծման համար, պերլինի կառավարութիւնը պիտի զրկէ զայն ոստիկանական իրաւասութիւններէն եւ պիտի գործէ ուղղակի:

Որովհետեւ համաձայն սահմանադրական օրէնքով՝ հանրապետութեան նախագահին տրուած բացառիկ իրաւասութեանց, 13 ապրիլի հրամանագիրը երկու չի տար որեւէ վէճի կամ առարկութեան եւ բացարձակապէս հրամայական է:

Կառավարական այս կանոնաւոր յարձակման առջեւ, ի՞նչ կ'ընեն հիթլերեանները: Բողոքելով մէկտեղ կառավարութեան «բռնութեան եւ հարստահարութեան արարքներուն դէմ», իբր թէ շատ կարեւորութիւն չեն տար այդ որոշման: Մարտական խումբերու անդամները, կ'ըսեն, բոլորը կը ճանչնան իրար, պիտի շարունակեն իրար տեսնել իբր անդամ կուսակցութեան՝ ինչպէս իրենց հրամայած է Հիթլեր. սերտ ընկերականութեամբ մը կապուած են իրարու եւ երբ պէտք ըլլայ, իրար պիտի գտնեն:

Այս մնիթարական խօսքերով կը պարտկեն իրենց գայրոյթը:

Փրուսիոյ մէջ, ոստիկանութիւնը՝ գործադրելով մէկտեղ հրամանագրին բոլոր տրամադրութիւնները, այնքան փափկանկատութեամբ գործեց, որ ոչ մէկ միջադէպ պատահեցաւ: Ընդհակառակն, Համպուրկի եւ Պավիերայի իշխանութիւնները այնքան խստութեամբ գործեցին, որ, տեղի տուին Հիթլերեան ղեկավարներու բողոքներուն:

Հիթլերեան կուսակցութեան կեդրոնը մտադրած է դիմումի կատարել կառավարութեան, որպէսզի ազատ ձգէ հիթլերեան այն մթերանոցները ուր համազգեստներ, քաղաքական գրքեր, երաժշտական գործիքներ, հիթլերեան պետերու լուսանկարներ կը հայթայթուին:

Հէսսէի մէջ՝ ոստիկանութիւնը գրաւեց կարգ մը փաստաթուղթեր, որոնք, կ'ըսուի թէ կուգան հաստատել տրուած որոշման ստիպողական անհրաժեշտութիւնը:

× Հիթլեր ցարգ, զոհացաւ պղատոնական բողոքներով՝ իր մարտական ուժերու կազմալուծման որոշումին դէմ:

— Գործս պիտի շարունակեմ կ'ըսէ, մինչեւ որ Գերմանիան նուաճեմ բացարձակապէս օրինական ճամբով:

Հիթլեր ինքն իսկ՝ օրինակ տալով իր հետեւորդներուն, ժպիտով ընդունիլ կը ձեւացնէ կառավարական որոշումը: Ցտար լրագրողներու մէկ հարցման պատասխանելով ըսաւ.

— Ֆրանսան է որ պահանջեց մեր մարտական խումբերուն կազմալուծումը: Ֆրանսայի ազդարարութեան առջեւ է որ Գերմանիոյ կառավարութիւնը խոնարհած է: Անցեալ յուլիսին, երբ գերման վարչապետը փարիզ կը գտնուէր, ֆրանսական կառավարութեան խոստացաւ չնչել իմ կազմակերպութիւնս: Ջանազան պատճառներով, ցարդ չէր հաճարձակած իր խոստումը կատարել: Երէկ վերջապէս կատարեց»:

Գերմանական «վոլք» գործակալութիւնը սակայն բացարձակապէս կը հերքէ հիթլերի այս վերագրումը:

Ժընեւի աշխատանքները

Ջինադադարութեան ժողովի ընդհ. յանձնախումբի աշխատանքները յետաձգուեցան երկուշաբթի օրուան: վերաբացման, պիտի սկսի երրոր չ ընդհ. վիճաբանութիւն մը, որուն պիտի մասնակցին Ամերիկայի կողմէ Սթիմսըն եւ Գերմանիոյ կողմէ Պրիւնինկ:

Երէկ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը ժամնաւոր նիստ մը գուրեց եւ լսեց Աւստրիոյ, Շունգարիոյ, Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչները, իւրաքանչիւրը իր երկրին տնտեսական ու ելմտական կացութեան մասին: Ժընեւի մէջ, այն գրոյցը կը շրջի թէ Յունաստանի վարչապետը Պ. վէնիզելոս պիտի յայտարարէ որ եթէ անմիջական օժանդակութիւն մը չկատարուի, Մայիս 1էն սկսեալ Յունաստան պիտի դադրեցնէ իր արտաքին պարտքերու վճարումը:

Երէկ նոյնպէս, զինադադարութեան ժողովի նախագահը Հէնտերսըն նիստի հրաւիրեց դիւանը՝ առաջարկներու եւ թելադրութիւններու տախտակին մէջ մտցնելու համար Ամերիկայի, Իտալիոյ, Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ վերջին առաջարկները ու թելադրութիւնները:

Իսկ այսօր, Ազգերու Դաշնակցութեան մնայուն յանձնախումբը նիստ կը գումարէ զբաղելու համար Հինգշաբթուան վերջին անցուդարձերով:

Անգլիական վիճակ

Իրլանտայի կառավարութիւնը թոյլտուութիւն ուզեց Անգլիայէն՝ հրստարակութեան տալու 1923ին, երկու կառավարութեանց միջեւ կնքուած ելմտական հաշուեյարդարները: Անգլիա տակաւին չէ պատասխանած:

Այս հարցը՝ ներկայիս կը կազմէ խօսակցութեանց գլխաւոր նիւթը եւ կը կարծուի որ հաւատարմութեան երդման հարցը պահ մը մէկդի պիտի ձգուի, մինչեւ որ Տէ վալերա կրկին միջամտէ:

Իրլանտայի օրէնսգէտները՝ վարչապետին կարգադրութեամբ, կ'ուսումնասիրեն հաւատարմութեան երդման եւ տարեվճարներու հարցերը:

Հիւսիսային Իրլանտայի վարչապետը մեկնեցաւ Լոնտոնէն: կ'ըսուի թէ անգլիական կառավարութենէն հաւաստիք ստացեր է թէ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը որեւէ փոփոխութիւն չէ կրած ինդէպ Հիւսիսային Իրլանտայի եւ թէ Իրլանտայի միացումը չի կրնար նկատի առնուիլ առանց հիւսիսային Իրլանտայի կառավարութեան հաւանութեանը:

Թուրքիա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

Ժընեւէն *Մէյպա* տրուած լուրի մը համաձայն, քաղաքին մէջ կը խօսուի Թուրքիոյ կողմէ սկզբունքով ընդունուած որոշման մըվրայ եւզրակացութեան գալու համար Թուրքիոյ պատուիրակը զգացուցած է նախորդ օր խօսած իր ճառին մէջ: Թուրքիա պիտի խնդրէ մասնակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան:

Իբր թէ այս հաւանականութիւնը պիտի իրականանայ Ազգերու Դաշնակցութեան յառաջիկայ հաւաքոյթին:

Հարց կը ծագի սակայն թէ Թուրք կառավարութիւնը իրօք հրաժարած է Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու համար իր դրած պայմանէն, կէս-տեւական աթոռ մը տալ Թուրքիոյ: Այս պայմանը անկարելի եղած էր ընդունիլ ասկից առաջ:

Պարսից Շահը Թուրքիա կ'այցելէ

Սուրիոյ մէջ հրատարակուող «Էլ Պալաղ» թերթը կը գրէ.—

Վերջերս ուշագրաւ գործունէութիւն մը կը տեսնուի մերձաւոր Արեւելքի դրացի պետութեանց միջեւ: Իրաքի ֆէյսալ Թագաւորին էնկիւրի այցելութիւնը, Թուրքիոյ արտաքին գործավարին Թէհրան ճամբորդութիւնն ու հոն, Պարսկաստանի հետ համաձայնագրեր ստորագրելը, այս դէպքէն յետոյ ֆէյսալ Թագաւորին Թէհրան ճամբորդութիւնը այլեւս որեւէ կասկած չեն ձգեր թէ դիւանագիտական աշքառու գործունէութիւն մը կայ արեւելքի իսլամական պետութիւններուն միջեւ:

Վերջին լուրերու համաձայն, բազմաթիւ շրջանակներու մէջ յամառ զրոյց կը շրջի թէ Պարսից Շահը Թուրքիա եւ իրաք պիտի ճամբորդէ: կարգ մը աղբիւրներէ մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, յարձակողական եւ պաշտպանողական զինակցութիւն մը կնքուած է Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ: Այս գինակցութեան համաձայն, այն պարագային երբ ստորագիր կողմերէն մէկը երրորդի մը յարձակումին ենթարկուի, պիտի պաշտպանուի ստորագիր միւս կողմէն:

Փոտրիկն Լինտպէրկի
ԱՌԵՒԱՆԳԻԶՆԵՐՈՒՆ ԵՏԵՒԷՆ

Ամերիկեան թերթերը կը գրեն թէ կարելի եղած է ինքնութիւնը ճշդել երեք անձերու, որոնք ստացած են Լինտպէրկի 50,000 տոլար փրկագինը: Անոնք կը պատկանին հոլանտացի մաքսանենգի մը խումբին:

Կը լիշուի թէ Թղթադրամներու թիւերուն չնորհիւ բռնուելու վտանգէն խուսափելու համար, առեւանգիչները պահանջած էին որ 50,000 տոլար թղթադրամին տեղ, ոսկեդրամ տրուի: Որպէսզի Լինտպէրկ նոր խաղի մը չգայ, իր բարեկամ օդանաւորդներէն մէկը առաջարկած է առեւանգիչներուն իբր պատանդ յանձնել իր կինն ու զաւակը, փոխարէն ստանալով Լինտպէրկի փոքրիկը: Անկից վերջ միայն, ինքը յանձն կ'առնէ 50,000 ոսկեդրամը յանձնել առեւանգիչներուն եւ փրկել իր կինն ու զաւակը:

Ուրիշ տեղեկութեանց համաձայն, Լինտպէրկ կրկին յարաբերութեան մտած է առեւանգիչներուն հետ: Իր երկու կամաւոր միջնորդները՝ ծովակալ մը եւ նաւապետ մը՝ մեկնած են Նորֆոլքէն՝ մասնաւոր եւ պաղտնի պաշտօնով:

Միւս կողմէ, սակայն, Նիու-Ճըրսիի ոստիկանապետը, որուն համար ըսուեցաւ թէ Լոնտոնէն վերջ, անցեր էր Փարիզ, հասած է Վիեննա, ուր իբր թէ կ'ուսումնասիրէ Աւստրիոյ ոստիկանական կազմակերպութիւնը, որ տիպար կը նկատուի:

Վիէնի գործադուլը
ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վիէնի (Իզէո) 5000ի չափ բանթողներու կացութիւնը դեռ չէ բարւոքած: Գործատէրերը նպաստաւոր պատասխան չեն տուած գործաւորներու հաշտարար առաջարկներուն: Գործադուլը կը շարունակուի:

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց համայնավարներու տան մէջ եւ ձեռք ձգեց կարգ մը փաստաթուղթեր, որոնք դատաստական իշխանութեան յանձնուեցան՝ քննութեան համար:

Անցեալ շաբաթ օրուան կռիւներու հետեւանքով, 10 հոգի եւս ձերբակալուեցան:

Միւս կողմէ, պատժական դատարանը 10 հոգի դատապարտեց 1 շաբաթէն մինչեւ 2 ամիս բանտարկութեան, աքցիլեալ գէնք կրած ըլլալու եւ ոստիկաններ անարգած կամ անոնց վրայ յարձակած ըլլալու մեղադրանքով:

ՊԼԱՆԱՅԻՆ–ՖԱՆՏԱՍՏԻԿԱՅԻ

ՊԼԱՆԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾԸ ՊԵՏՔ Է ԼԻՆԻ ՀԱՄԱԿՈՂՄՆԱԿԱՆ

Պլանային հանձնաժողովի գործը պետք է լինի համակողմնական։ Պլանային հանձնաժողովը պետք է ունենա ամբողջական պատկերացում ամբողջ տնտեսության մասին, ամբողջ տնտեսության զարգացման ուղիների մասին։ Պլանային հանձնաժողովը պետք է ունենա ամբողջ տնտեսության զարգացման ուղիների մասին։ Պլանային հանձնաժողովը պետք է ունենա ամբողջ տնտեսության զարգացման ուղիների մասին։

Պլանային հանձնաժողովի գործը պետք է լինի համակողմնական։ Պլանային հանձնաժողովը պետք է ունենա ամբողջական պատկերացում ամբողջ տնտեսության մասին,

ԵՐԳԻՐ ՀՅՈՒՐԻՆ

(Վ. Կ.)

Ք. ՄԱՍ

II

Իր ձեղ, դեռ տաք ձայնը, դեռ տաք ձեռքի ջերմությունը, դեռ ձեր մեջ գոյություն ունեցող ամբողջ էությունը ինձ ասում էր, որ ես ձեզ համար ոչ միայն ընկեր եմ, այլ նաև ավելին, շատ ավելին, ինչ-որ մի հարազատ էակ, որի հետ ես կարող եմ ամեն ինչ խոսել, ամեն ինչ անել, ինչ ուզում եմ, ինչ ինձ հետաքրքրում է, ինչ ես ուզում եմ իմանալ, ինչ ես ուզում եմ ասել, ինչ ես ուզում եմ լսել, ինչ ես ուզում եմ ձեզ հետ կիսել, ինչ ես ուզում եմ ձեզ հետ անել...

Ձեր ձայնը, ձայն ձեր ցցուն օդի մեջ, ձայնը հասավ ինձ ոչ թե ականջներիս միջոցով, այլ ուղղակի ներսից, ինչպես ներսից էին գալիս ձեր ամեն մի խոսքը, ամեն մի հայացքը, ամեն մի ժպիտը, ամեն մի ձեռքի շարժումը, ամեն մի ոտնաձայն, ամեն մի շունչ, ամեն մի զգեստի խշրտոց, ամեն մի մազի ճոճանակ, ամեն մի ակնարկ, ամեն մի լռություն, ամեն մի ծիծաղ, ամեն մի արցունք, ամեն մի հառաչանք, ամեն մի ցավ, ամեն մի հոգեվարք, ամեն մի հոգեկան ապրում, ամեն մի ներքին ալեկոծություն, ամեն մի հոգեկան ցնծություն, ամեն մի հոգեկան ցնծություն, ամեն մի հոգեկան ցն

Ծ.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Պլէյէլի Մասիս խումբի ժողովը այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.45ին սովորական հաւաքատեղին։

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕ-ՊԻՅԱՆՔՈՒՐԻ

Ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ
Նիւթ՝ ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՉԳԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ Ռազմիկ խումբի դասախօսական ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 3ին, ընկ. Պուճուկեանի բնակարանը, 63 Բիւ տիւ Փարք, Արնուվիլ։ Կը խօսի Ընկ. Վ. ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ։

Գաւառ

ԿՐԵՆՈՊԼԻ կոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Պատ. մխիթեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 63 բիւ տը լա Բէփիւպլիքի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատեւորով։

ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի դասախօսական ժողովը երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անպայման։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փարիզի կոմիտէին

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantes, *սրահ* **D, 28 Rue Serpente**
(Métro St. Michel *կամ* **Odéon)**

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՆՈՐԱՅՐ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ
ՆԻՒԹ՝ «Հ. Յ. Դ. ԴԵՐԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ»
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՌՕԱՆ

Նախաձեռնութեամբ Ռօանի Ազգ. Միութեան
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Պ. Պանեօլեթիի սրահին մէջ
Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ՏԷՐՃԵԱՆ
Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին *Մուտքը ազատ է*

ՓԱՐԻԶ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Ազգային, Մշակութային, Բարեգործական եւ Հայրենակց. միութիւններու։
24 Ապրիլ, Կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին,
Salle Horticulturh մէջ, 84 Rue de Grenelle։
Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժին՝— Նուագախումբ մը (բաղկացած հայ եւ օտար արուեստագէտներէ) ղեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի կը նուագէ հայկական կտորներ։
Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ *Գրադարանի ցերեկոյթը յետաձգուած է Մայիս 15ին, Կիրակի կէսօրէ վերջ։ Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։*

Հանդէս Նիսի մէջ

Կազմակերպուած Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի Նիսի մասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ գործազուրկներու
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, 364 Bld. de la Madeleine, Bar Cigal։ Կը խնդրուի հայ հասարակութենէն իրենց ներկայութեամբ քաջալերել նորահաստատ կազմակերպութեան մը բարենպաստակ գործունէութիւնը։

ԲԱՑՕՒՄ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս
Brebant Marseillais 146 Avenue des Chartreux
Միութեան նուագախումբը, ղեկավարութեամբ ջութակահար Պ. Ս. Զէօրէկճեանի, պիտի նուագէ կոմիտաս վարդապետի կտորներէն։
Ջուգերդներ, մեներգներ, ուղերձ, 2 կենդանի պատկերներ՝ Կոմիտասի ներշնչումը եւ Մաճկալ Ինչպէս Կոմիտաս վրդ. կը հաւաքէ հայ գեղջուկ երգերը։ Հաճելի անակնկալներ, եւրոպ. եւ հայկ. պարեր մինչեւ լոյս։
ՄԱՆՈՒԿ։— կը խնդրուի ներկայանալի արտաքինով գալ։ Ձիուրդ չկայ։

Թէյասեղան-պարահանդէս

Արեւմտ. Ե. Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղի Թէյասեղան-պարահանդէսը 14 Մայիս Շաբաթ իրիկուն, կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՆԷ

«ՀԱՄԼԷԹ»

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՇԵՔՍՊԻՐԻ

(5 արար)

Վաղը կիրակի ցերեկ ժամը ճիշդ 3ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor **Métro Maubert-Mutualité**

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Ալնաֆիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, կօթիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօղի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն։

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ (Շամլէթի դերին մէջ)

Բանախօսութիւն

Սամուէլ Մուրատեան վարժարանի հովանաւորիչ մասնախումբը կը ծանուցանէ թէ վաղը, կիրակի ժամը, 15.30ին (*26 Rue Troyon, Sèvres*, Սեւրի վարժարանին մէջ տեղի կ'ունենայ ընդունելութիւնը Պ. Ռընէ Բենոնի, քաղաքական խմբագիր *Revue des deux Mondes*ի։ Ընդունելութեան միջոցին կը բանախօսէ Պ. Ռընէ Բենոն.

Երեկոյթ-պարահանդէս

Նախաձեռնութեամբ Ալֆորվիլի Հայ երիտասարդ. Միութեան
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9էն մինչեւ լոյս, 84 Quai Blanqui, Alfortville. Կը մասնակցի Միութեան «Բիւրակն» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի։ Պարերը կ'սկսին ժամը 11ին Նուրիճան Գազապլըեանի (Eneka) Բիւքոռի ժամանակցութեամբ։
Ճոխ եւ ժամանելի պիւֆէ ժողովրդ. գիներով։
Մուտքը 5 ֆր. *Միութեան անդամներուն համար 3 ֆր.*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Քան, Զիւմ.— 70։
Անվէրս, Մ. Ի.— 200։
Մարսէյլ, Գործ.— 915։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԻՓԱՆ երգչախումբի փորձերը կանոնաւորապէս տեղի կ'ունենան Ուրբաթ գիշերները ժամը 8.30ին Միութիւանիթէի 2րդ յարկը։ Անդամագրուիլ փափագողները կրնան դիմել Ուրբաթ իրիկուններ փորձի սրահը, կամ գրաւոր՝ Sako Hagopianի, 158, rue du Chateau, Paris (14).

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի դասախօսական ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին, 241 Rue J. J. Rousseau. Կը դասախօսէ ընկերուհի Տիկին Շանթը։ Կը հրաւիրուի անդամակիցները եւ համակիրները։ Ներկայ ըլլալ որոշեալ ժամուն։

Ներկայացում

Վահրամ Փափազեան իր լաւագոյն ներկայացումներէն մէկը պիտի տայ Սեւրի Մուրատեան վարժարանին մէջ, Մայիս 8ին, Կիրակի օր ժամը 3ին։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

Վարձու եւ

ոչ կահաւորուած լուսաւոր եւ օդասուն յարկաբաժիններ՝ իւրաքանչիւրը մէկ սենեակ՝ խոհանոցով միասին։ Նպաստաւոր առիթ։ 14 Rue Emile Desvaux, մէթրօ Place des Fêtes կամ St. Gervais. Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. Փորթուգալեանի 16 Rue de l'Orme, Փորիզ (19). Մէթրօ St. Gervais.

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին, կը սահանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հաց. Տ. Օհոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբրամտ. եւ նոր մէթոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

«ՖՕԹՕ ԵՆՕ»

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—70
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Office Franco-Orient
76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE

Վ. ԹԵՄՈՒՐՃԵԱՆ

Ատիճանաւորուած էքսի համալսարանէն, փորձագէտ, բարձրագոյն մանիչ եւ երգուեալ Պուշ ափ Ռօնի քաղաքային դատարանին։

ԿՐ ՍՏԱՆՁԸ՝ ամուսնութեան, ամուսնալուծման, նաթիւրալիզասիօնի, ժառանգութեան եւ դատական ամէն տեսակ գործերու վկայագիրներու խմբագրութիւն։

ԿՐ ԿԱՏԱՐԷ պաշտօնական դիմումներ, դատական եւ ամէն տեսակ թուղթերու թարգմանութիւն։

Ձրի խորհրդակցութիւն։ Կ'ընդունի ժամը 11—12 եւ 5—7։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88.65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ *ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐՈՒՆ*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագուհին համդիսն մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ։

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
S. TOROSSIAN
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

«ԾԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԵՓԱՆ ՅՎԱՅԿ

Այն ամէնէն զարհուրելի երկվայրկեանէն զոր ապրած էի իմ ամբողջ գոյութեանս ընթացքին, մէջսկը ծնէր, քրոջ մը պէս, ուրիշ երկվայրկեան մը, ամէնէն զարմանալին եւ ամէնէն զօրաւորը որ գոյութիւն ունեցած ըլլայ։

Շա՛տ ազմուկ հանած էի, խօսա՛ծ էի անգիտակցաբար, չեմ գիտեր։ Բայց յանկարծ քնացողը աչքերը բացաւ։ Սարսափեցայ եւ անմիջապէս ետ քաշուեցայ։ Զարմացած իր շուրջը նայեցաւ, ճիշտ ինչպէս ես ինքս ըրած էի քիչ առաջ, կարծես թէ անհուն խորութենէ մը եւ քառասէ մը դուրս կ'ելլէր դժուարաւ։ Անոր ակնարկը այս օտար ու անծանօթ սենեակին շրջանը կ'ընէր, ոչ առանց ճիգի, յետոյ կանգ առաւ իմ վրաս, ապշութեամբ։ Բայց առանց ժամանակ ձգելու որ կարենայ խօսիլ կամ խելքը գլուխը հաւաքել, ինքզինքիս եկայ։ Պէտք չէր ձգել որ խօսք մը արտասանէր, թոյլատրել հարցում մը, ընտանութիւն մը. ոչ մէկ բան երկուան եւ այս դիշերուան պատահածներէն պէտք չէր որ կրկնուէր, բացատրուէր, վիճաբանուէր։

— Պէտք է որ մեկնեմ, յայտնեցի անոր արագօրէն։ Դուք հոս մնացէք եւ հագուեցէք։ Կէս օրին ձեզ կը տեսնեմ Կազինոյին մուտքին առջեւ. հոն կը զբաղիմ անհրաժեշտով։

Եւ առանց սպասելու որ բառ մը արտասանէ, փախայ, այլեւս չտեսնելու համար այդ սենեակը եւ վագեցի, առանց ետեւս դառնալու, այդ տունէն դուրս որուն անունը այնքան քիչ գիտէի որքան այս օտարականինը որուն հետ անցուցած էի գիշերը։

×

Տիկին Գ... ընդմիջեց իր պատմութիւնը, շունչ առնելու համար։ Բայց ամէն ձգտում ու տանջանք անհետացած էին իր ձայնէն։ Կառքի մը պէս որ նախ դժուարութիւնով կ'ելլէ զառիվերը, բայց բարձրութեան հասնելէ ետքը զառիվայրէն կ'իջնէ թեթեւ ու արընթաց թաւալումով մը, անոր պատմութիւնը թեւեր ունէր հիմա ու շարունակեց թեթեւցած.

— Ուրեմն տուն վազեցի առաւօտեան լոյսով ողողուն փողոցներուն մէջէն, փոթորիկը անոնց վրեւ երկինքէն վանած ըլլալով ամէն ամպ, ինչպէս իմ մէջս հիմա փարատած էր ամէն ցաւագին զգացում։ Արդարեւ, մի՛ մոռնաք ինչ որ ձեզի նախապէս պատմած էի. ամուսնոյս մահէն ետքը, բոլորովին հրաժարած էի կեանքէն։ Ջուաներս կարօտ չէին ինծի, ինքզինքովս ալ չէի զբաղեր եւ վրիպում մըն է ամէն կեանք որ որոշ նպատակի մը չի նուիրուիր։ Արդ, առաջին անգամ ըլլալով, յանպատրաստից առաքելութիւն մը կը ստանձնէի. փրկած էի մարդ մը, փճացումէ խլած էի զայն, գործադրելով իմ բոլոր ուժերս։ Կը մնար միայն յաղթել փոքրիկ արգելքի մը, իր վախճանին հասցնելու համար այս առաքելութիւնը։

Պանդոկս հասայ, դռնապանին ակնարկը, որ զարմանք կ'արտայայտէր տեսնելով որ առաւօտեան ժամը իննին միայն տուն կը դառնայի, վրայէս սահեցաւ առանց զիս լուզելու։ Այն ատեն էն ու վիշտէն զորս ունեցեր էի՝ ոչինչ կը մնար մէջս. բայց ապրելու կամքիս յանկարծական վերազարթումը, իմ գոյութեանս օգտակարութեան նոր զգացումը երակներուս մէջ կը հոսեցնէին տաք ու առատ արիւն մը։ Սենեակս հասնելով, փութով հագուստս փոխեցի. առանց ըրածիս գիտակցելու, (շատ վերջը միայն նկատի առի զայն) հանեցի սուգի հագուստս, աւելի բաց գոյնով մը հագնելու համար, զգուշաւոր գացի գրամ առնելու. աճապարանքով կայարան ուղղուեցայ շոգեկառքերու մեկնումի մասին տեղեկութիւն քաղելու համար, վճռականութիւնով մը որ ինծի ալ զարմանք կ'ազդէր, կարգադրեցի ուրիշ քանի մը գործեր եւ ժամադրութիւններ։ Կը մնար միայն ապահովել իր երկիրը վերադարձը եւ վերջնական փրկութիւնը այս մարդուն զոր ճակատագիրը ինծի վստահեր էր։

Ճիշդն ըսելով, հիմա անոր մօտենալու համար, կորովի պէտք ունէի։ Վանդի նախընթաց օրը, ամէն ինչ անցած էր մթութեան մէջ, փոթորիկի մը մէջ, ինչպէս երբ երկու քարեր հեղդէ մը քշուելով յանկարծ իրարու կը բախին։ Հաղիւ իրար կը ճանչնայինք դէմ դէմի, եւ վստահ չէի թէ օտարականը պիտի կրնա՞ր զիս դարձեալ ճանչնալ։ Նախընթաց օրը դիպուած մըն էր, դիմակութիւն մը, մոլորած երկու էակներու դիւային յիմարութիւնը, բայց այսօր պէտք էր որ ինքզինքս յայտնէի աւելի անկեղծօրէն քան երէկ, որովհետեւ հիմա ցորկնաւան լոյսին դաժան պայծառութեան մէջ, ստիպուած էի անոր մօտենալու, իմ անձովս, իմ դէմքովս, իբրեւ մարդկային էակ մը։

Բայց այս բոլորը տեղի ունեցան մտածածէս աւելի դիւրութեամբ։ Հաղիւ թէ, որոշուած ժամուն, կազինոյին մուտքեցայ էի, երիտասարդ մը նստարանէ մը ոտքի ելաւ եւ դէմս վազեց։ Իր զարմանքին մէջ այնքան ինքնաբուխ, այնքան մանկական, այնքան պարզունակ ու այնքան երջանիկ բան մը կար որքան իր արտայայտիչ շարժուձեւերէն իւրաքանչիւրին մէջ։ Այդպէս զիս կը թռչէր, նալուածքին մը նախատեղէս եւ միւնոյն ժամ յարգալիր ուրախութեան ոգեւորութիւն. երբ անոր աչքերուն որ իր յայտնութիւնը ներս կը յուզուէին. անկարող էր ամբողջ խնդարձակութիւնը, որքան ուզէր է անոր յայտնելու համար։ Եւ ճիշդ ամէնէն տագնապներն են որ չեն դանդաղ շա՛տ արտայայտութիւնը. անլուրջ, բոլորովին յուզուած, կ'ուզէ եւ չատախօսել կը ծածկելու համար իրենց գոյութիւնը։ Բայց հոս, այս էակին մէջ, Աատուած, խորհրդաւոր գործի մը պէս, տուած էր այն շարժումները որոնք կարող էին յուշերն արտայայտելու ղեղեցիկ ու արձանային մը, երախտագիտութեան շունչ կը փայլէր կիրքի մը պէս ամբողջ մէջէն։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 17 ԱՊՐԻԼ 1932

17 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1836 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՈՒՍԱՒՈՐ ՁԵՂՔ ՄԸ

Երկու տեսակ տեղեկութիւններ ստանանք այս շաբթու։

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը, որ տարին մէկ անգամ կը կազմակերպուի Ժընեւի եւ Մարսէյլի մէջ։ Այս տարի, պաշտօնապէս ներկայ էին ամէն կառավարութիւններն ալ, մինչ քանի տարիէ ի վեր կը նախընտրէին ստանձին ժողով։

Լիոնի թղթակցութիւնը հրատարակած էնք արդէն։ Իսկ Մարսէյլի նամակը, որ ուշ հասաւ մեր ձեռքը, լոյս կը տեսնէ երեքշաբթի օր, մանրամասն եւ կազդուրիչ տեղեկութիւններով։

Վիճի մէջ ալ փորձուած, բայց ձախողած էր այս ձեռնարկը։ Եւ ամկավարները առանձին՝ տօն յայտարարեցին, որ սակայն տեղի չունենայ, գործադուլի խստութեանց հետեւանքով։

Այս անկաման պատճառները ծանօթ չեն մեզի։ Բայց քանի որ յետաձգուած է տօնը, կ'արժէր նոր փորձ մը կատարել եւ տօնել հաւաքաբար, մէկ անգամէն։

Մարսէյլը թող օրինակ հանդիսանայ բոլորին։ Նաեւ Փարիզը։

Գրգռեւ, վերջին պահուն կ'իմանանք թէ ամկավարներն ալ ցորդած են իրենց մասնակցութիւնը՝ Փարիզի սգահանդէսին։

Այս բոլորին մէջ, անշուշտ զարմանալի է հնչակեանները։ Ի՛նչ կը խորհին, ինչո՞ւ կը խուսափին,— գաղտնիք է մեզի համար։

Հաւատա՞նք թէ, յառաջիկայ կիրակի, գոնէ Փարիզի մէջ, կը զարմանեն այս վրիպումը։

×

Ուրեմն, ողջո՛յն Ազ. Ռ. Մ. կեդրոնին, որ ոչ միայն հինգ տարիէ ի վեր սրատես նախանձախնդրութեամբ տէր-տիրական կը կանգնի Ապրիլեան տարեդարձին, այլեւ ահա ճամբան գտեր է համախմբելու բոլոր տարրերը։ Գոնէ մէկ օր միեւնոյն սրահին մէջ եւ միեւնոյն բեմին վրայ բերելու հակամարտ հոսանքները։

Ամէն քանի մէջ տեսակէտ, շարժումի ազատութիւն, բայց ոչ այս պարագային։ Տեսակ մը յուզարկաւորութիւն է որ կը կատարուի. իսկ յուզարկաւորութեան ատեն մարդիկ չեն վիճիր։ Ոչ ալ միեւնոյն մեռելը երկու անգամ կը թաղեն։

Մնաց որ, ոչ թէ մէկ մեռելի կամ սովորական հանգուցեալի մը մասին է խնդիրը, այլ մէկ միլիոն ջարդուփշուր մեռելներու։ Զոհուած՝ ազատութեան եւ հայրենիքի համար։

Եթէ «լուսաւոր ճեղք» բսինք, նկատի ունինք Փարիզը եւ առհասարակ Ֆրանսան։

Գիտենք որ, կարգ մը գաղութներու մէջ, նոյն իսկ միեւնոյն գաղութին զանազան քաղաքներուն մէջ, միշտ ալ կարելի եղած է հաշտեցնել հանգամանք տալ ապրիլեան սգատօնին, նախաձեռնութեամբ ազգ. իշխանութեանց, Ազ. Ռ. Մ. կամ ուրիշ օրկաններու։

Պառակտումի ակնաղբիւրը Փարիզն էր, եւ պէտք է մասնաւոր զոհունակութեամբ արձանագրել այս տարուան նորութիւնը, մայրաքաղաքէն սկսած ըլլայ թէ գաւառէն։

Պէտք է ամէն բան փորձել, աւելի լայնցնելու համար այս լուսաւոր ճեղքը։ Լոյսի եւ պայծառութեան, կորովի եւ հաւաքական աշխատանքի կը կարօտի մեր բովանդակ հանրային կեանքը։

Պէտք է թեթեւնան հոգիները եւ նօսրանայ մթնոլորտը, որ չափազանց թանձրացած է եւ ամէն բան սեւ տեսնելու կը մղէ։

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

Քանի մը շաբաթէ ի վեր, թեթեւ բարեփոխում մը կը տեսնուի գործազրկութեան տագնապին մէջ։ Հետզհետէ կը պակսի նպաստընկալներու թիւը։

Բայց, թիւնուազութիւնը շատ խոր է տակաւին եւ համատարած։ Մանաւանդ հայ աշխատաւորներուն մէջ, որոնք չարաչար կը տուժեն կաւքէ, օրէնքէ դուրս անյարմարութիւններու պատճառով։

Դժբախտաբար ճղճիմ արդիւնքի մը յանգեցան Անմիջական Օգնութեան ձեռնարկները։

«Յառաջ»ի մէջ հրատարակուած կոչը արտադրած է 4122 ֆրանք (ապրիլ 10), որմէ հազար ֆրանք փոխադրած ենք Փոն տը Շէբրիւ (6 մարտ), հազար ֆրանք՝ Փարիզի Եղբ. Օգնութեան մարմինին (7 ապրիլ), իսկ 500 ֆրանք՝ Նիս (13 ապրիլ)։ Մնացեալ 1622 ֆրանքը տրամադրելի կը մնայ նոյնքան բացարիկ պէտքերու։

Տեղական ձեռնարկներն ալ մեծ արդիւնքի մը չեն յանգած, հաշիւ բաւելով առժամեայ օգնութիւններու։

Իսկ Փարիզի Եղբ. Օգնութեան յանձնաժողովը, որ կազմուեցաւ փետրուարի սկիզբը, հազիւ կրցած է ճարել 20,000 ֆր.ի գումար մը եւ բաշխել 138 գործազուրկներու, անհատ կամ ընտանիք։ Եւ հիմա, իր գերագոյն ճիգն է որ կը փորձէ, «անտես մի առնէք» աղաղակելով թաղէ թաղ, տունէ տուն։

Ոչ «տագնապի տուրքը» քալեց, ոչ ալ հանգանակութիւնը։ Այժմ կը մնայ դիմել՝ մարդոց քրիստոնէական զգացումներուն...

Այս մտահոգութեամբ ալ, ինչպէս կը հաղորդեն մեզի, այսօր, կիրակի, եղբ. Օգնութեան Յանձնաժողովին անդամները տեղացիներու հետ դիմումներ պիտի կատարեն Փարիզի 12 շրջաններուն մէջ (թաղ կամ արուարձան)։

Պիտի գտնե՞ն իրենց սպասած աջակցութիւնը։ Քիչ մը աւելի լայն պիտի բացուի՞ն ձեռքերը։

«Կեր սիրենք յուսալ»...

Ամէն պարագայի մէջ, գնահատելի է Յանձնաժողովին այս վերջին ճիգը։ Եւ եթէ լայնօրէն արդիւնաւորուի, անշուշտ չպիտի մոռնան գաւառին ալ բաժին հանել։

Ցմոռնանք որ մինչեւ Պելկրատէն (300 ֆր.), Պերլինէն (300) եւ հեռաւոր Չապէշիստանէն (100) դրամ եկաւ «Յառաջ»ի, Ֆրանսայի գործազուրկներուն համար։

Ձեզի դիմողներուն առջեւ լայն բացէք դուռները, բախտաւո՛ր հայրենակիցներ։

Շ.

Լուգիի թագաւորին յուղարկաւորութիւնը

Լուգիի թագաւորին անձնասպանութիւնը պատճառ դարձաւ որ մահնագէտներ իրենց մատները մխրճեն գործին մէջ եւ երեւան հանեն պարտկուած գեղձարարութիւնները։ Ակնպէս, կը յայտնուի թէ այս մարդը, որուն համար ըսուեր էր թէ 30 միլիառի առնելիք ունի միջազգային հրապարակէն, գեղձարար մըն էր։

Լոնտոնի Financial Times թերթը կուտայ հետեւալ տեղեկութիւնները.—Քրէօկէր իմաց տուած էր իր ընկերութեան թէ բանակցութեանց մտած ն իտալական կառավարութեան հետ։ Արդ, որեւէ համաձայնութիւն չէ կնքուած։ Այսուհանդերձ, Քրէօկէր տպել տուաւ իտալական գանձատոմսեր որոնք մտած են Քրէօկէր ընկերութեան առնելիքներուն մէջ։

«Պերլինէն մեզ կը տեղեկացնեն թէ այս կերպով (խարդախութեամբ) Քրէօկէրի առնելիքներուն մէջ հաշուուած գանձատոմսերու դումարը կը բռնէ 300 միլիոն քուրօն (մէկ միլիառ, 800 միլիոն ֆրանք) եւ թէ իտալական կառավարութիւնը կնոյ այսարարած է զանոնք»։

Ուրիշ լուրի մը համաձայն, ոչ թէ 300, այլ 400 միլիոն քուրօն խարդախած է Քրէօկէր (Չուկէս միլիառ ֆրանք)։

Շեթոբրեանի մէջ, ձերբակալեցան Քրէօկէր ընկերութեան երեք վարիչներ։ Ասոնք կը մեղադրուին թէ օգնած են լուգիի թագաւորին, որ խարդախէ իր հաշուետետրերը։ Այս երեք վարիչներուն դէմ ուղղուած ամբաստանագիրը կը մեղադրէ զիրենք թէ խարդախած են ընկերութեան հաշուեկշիռը, շահ ու վնասի հաշուեցոյցը, այն երեւոյթը տալով որ կացութիւնը շատ լաւ է։

Իտալիոյ զինուորական կացութիւնը

Իտալիոյ խորհրդարանի անդամներուն բաշխուեցաւ 1932-33ի պատերազմական եւեւոյթի տեղեկագիրը։

Տեղեկագիրը բաղդատականը կ'ընէ ամէնէն կարեւոր տարբ զինուորական ուժերուն, չհշտելով մասնաւորաբար թէ Ֆրանսայի զինուրական կացութիւնը, որ բաւական կը տարբերի 1914ի կացութենէն։

— Զարհուրելի կերպով օժտուած եւ Աւստրիոյ դաշնակից Գերմանիոյ տերն անցաւ, կ'ըսէ տեղեկագիրը, առանց դաշնակցի Գերմանիա մը, վէրսալի դաշնագրին Գերմանիան։ մինչդեռ Ֆրանսա գիտէ թէ կրնայ վստահիլ զօրեղ բանակի մը, որուն նմանը չէ եղած պատերազմէն առաջ, ինչպէս նաեւ պաշտպանողական ուժեղ կազմակերպութիւն մը վրայ, որուն վրայ կ'աւելնան 116 զօրաբաժինի չափ փոքր-համաձայնական զինուորական ուժերը։

Իսկ Իտալիոյ զինուորական կացութիւնը բարւոքած չէ, որովհետեւ ան պէտք է ապահովէ սահմանապուխներու երկար տարածութիւն մը»։

Տեղեկագիրը անդրադառնալէ վերջ Ֆաշիստ երիտասարդութեան հայրենասիրական ոգիին, կը քննէ իտալական բանակը շահագրգռող կարեւոր կէտերը եւ կ'առաջարկէ որ ենթասպաներու թիւը աւելնայ։

Սթիմսըն եւ Քելլոգ Փարիզի մէջ

Ամերիկայի արտաքին նախարարը Սթիմսըն եւ Քելլոգ Փարիզ հասան եւ ընդունուեցան Ֆրանսայի վարչապետին կողմէ։

Այս այցելութեան առթիւ, Սթիմսըն լրագրողներուն յայտնեց թէ ժրնեւ կ'երթայ ուժ տալու հաւար զինաթափութեան ժողովի յաշողութեան։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Տնտեսական տագնապի հարցը Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ

Յունաստան կը դադրեցնէ վճարումները

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը երկար նիստի մը մէջ զբաղեցաւ Աւստրիոյ, Չունգարիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի ելմտական ու մնտեսական տագնապին մասին ելմտական յանձնախումբի տեղեկագրովը եւ լսեց իւրաքանչիւր երկրի ներկայացուցիչները։

Աւստրիոյ եւ Չունգարիոյ ներկայացուցիչներէն յետոյ որոնք պարզելով իրենց երկրին մնտեսական կացութիւնը, ներկայացուցին կարգ մը պահանջներ, խօսեցաւ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչը Պ. Մթեֆանոֆ։

Պ. Մթեֆանոֆ յայտնեց թէ պուլկար կառավարութիւնը չ'ուզեր ամէն ջանք թափել ապրիլ 1էն դեկտեմբեր 30 փոխադրելու համար, իր արտաքին պարտքերէն 50 առ հարիւրին վճարումները։ Շատուցումներու գումէն ըլլալիք վճարումները պիտի յետաձգուին, մինչեւ որ այդ մասին նոր կարգադրութիւն մը ըլլայ։ Վերջապէս, Պուլկարիա ջանք չպիտի խնայէ իր ելեւմուտքը հաւասարակշռելու համար եւ այս մասին պիտի կիրարկէ այն միջոցները՝ որոնք թելադրուած են Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտական յանձնախումբին կողմէ։

Պ. Վենիզելոսի յայտարարութիւնները

Պուլկարիոյ ներկայացուցիչէն վերջ, խորհուրդը լսեց Յունաստանի վարչապետին՝ Պ. Վենիզելոսի յայտարարութիւնները։

Պ. Վենիզելոս մասնաւորաբար յիշեց թէ Յունաստան, յունուարին իմնդրած էր հինգ տարուան համար դադրեցնել արտաքին պարտքի մայր գումարներու վճարումները։ Միւս կողմէ, խնդրեր էր նաեւ 50 միլիոն տոլարի փոխատուութիւն մը, որ պիտի յատկացուէր կարգ մը հանրօգուտ աշխատանքներու։ Արդ, ելմտական յանձնախումբը թելադրեր է վճարումներու մէկ տարուան յետաձգում եւ մրայն 10 միլիոն տոլարի փոխատուութիւն։ Ոչ մէկ բան յոյս կը ներշնչէ, կը հաւատէ Պ. Վենիզելոս, թէ Յունաստան պիտի կրնայ՝ մէկ տարի յետոյ վճարել իր պարտքերը։ Հինգ տարուան յետաձգումը՝ Յունաստանի համար նուազագոյն անհրաժեշտութիւնն է։ Եթէ այս պայմանը չընդունուի, Յունաստան ստիպուած պիտի մերժէ Խորհուրդին օժանդակութիւնը։ Պէտք է որ, կ'ըսէ Յունաստանի վարչապետը, երկրին ելեւմուտքը կատարելապէս հաւասարակշռուի. բայց, որեւէ կերպով կարելի չէ տուրքերը աւելցնել։ Յունաստան մեծ ձիգեր կը կատարէ իր ծախքերը սեղմելու համար. բայց պէտք է ընդունիլ հինգ տարի պարտքերը չվճարելու պայմանը, որ անհրաժեշտ դարձած է գիներու անկման եւ արտարին առեւտուրի նուազման հետեւանքով։

Պ. Վենիզելոս շեշտեց նաեւ թէ գումարներու փոխադրութեան շատ ծանր հարցը։ Խորհուրդը որոշած է այս մասին ոչ մէկ որոշում տալ մայիսէն առաջ։ Արդ, Յունաստան մայիս 1ին վճարելիք գումարներ ունի։ Ստիպուած պիտի ըլլայ այդ թուականին չփոխադրել այդ գումարները՝ որոնք անշարժացած պիտի ըլլան՝ մանաւանդ հաշիւներու համար։

Ելմտական յանձնախումբին ներկայացուցիչը Պ. Վենիզելոսի այս յայտարարութեան պատասխանեց թէ շատ ծանր որոշում մըն է, զոր յոյն կառավարութիւնը կրնայ տալ միմիայն իր պատասխանատուութեամբ։

Պ. Վենիզելոս, կրկին պնդեց հինգ տարի վճարումներու յետաձգման պէտքին վրայ եւ շարունակեց ներկայացնել Յունաստանի ելմտական ու մնտեսական նեղ կացութիւնը։

Խորհուրդը ընդունեց բանաձեւ մը միմիայն Յունաստանի մասին։ Այդ բանաձեւով կ'ըսուի թէ պարտատուութիւններու տէրերը միայն իրաւասու են կարգադրութեան մը գալու յունական կառավարութեան հետ։ Խորհուրդը կ'ընդունի նաեւ ելմտական յանձնախումբին առաջարկները վճարումներու յետաձգման մասին՝ տեղեկագրին մէջ նշանակուած պայմանները վերապահումով սակայն։ Այս յետաձգումը կը վերաբերի 300 միլիոն տրախմիի տարեվճարին, զոր յունական կառավարութիւնը պէտք է յանձնէ Յունաստանի Ազգային Դրամատան՝ ի հաշիւ պարտքի հատուցման։

Հիթլերեան բանակի կազմակերպումին յետոյ

Հիթլերի դաշտական յարձակումները

Հիթլեր որոշեց դատ բանալ Հինտէնպուրգի հրաժանագրին դէմ, որ կը տրամադրէր իր մարտական ուժերուն կազմալուծումը եւ փաստաբանի մը պաշտօն յանձնեց դատը հետապնդել Լայփցիգի դատարանին առջեւ, այն առարկութեամբ թէ՝ հրաժանագրին կարգ մը կէտերը դէմ են ահմանադրութեան հիմնական տրամադրութիւններուն։

× Այն օրերուն որ Փրուսիոյ եւ Պավիերայի մէջ, հիթլերեան ակումբները կը խուզարկուէին, կուսակցութեան տեղական պետերը ստորագրեր էին «օրինապահութեան» վաւերագրեր, զոր Հիթլեր յանձներ էր Գերմանիոյ ներքին նախարարին զօրավար Կրէօներին։ Հիթլեր այս հաւաստիքներուն շնորհիւ, կը յուսար վերջնել տալ իր մարտական խումբերուն դէմ սկսած յարձակումները, որոնց տուն տուեր էին Փրուսիոյ եւ Պավիերայի մէջ կատարուած խուզարկութիւնները։

Մարտական խումբերու կազմալուծման հրաժանագրէն անմիջապէս յետոյ, զօրավար Կրէօներ Միւնխէն զրկեր էր Հիթլերեան պետերու հաւատարմագրերը, անոնց կցելով իր ազգ նամակը, որուն որոշ մասերը յատկանշական են։

— Կը կարծեմ թէ, կը զրէ Նեռքին նախարարը, այս պարոնները շատ լրջօրէն կը նային իրենց օրինապահ ինալու կազքին վրայ։ Այսուհանդերձ, հաւաստիքները չեն բաւեր, որքան ատեն որ կուսակցութիւնը չէ հրաժարիր գործելէ, որոնք իրենց էութեամբ իսկ ապօրէն են։ Պետութեան հեղինակութեան հետ անհաշտ իրողութիւն մըն է որ կուսակցութիւն մը իր յատուկ բանակը պահէ, բանակ մը որ զինուորական եղանակով կազմակերպած, օր մը անհրաժեշտօրէն պիտի բախի պետական ուժերուն։

+ Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւատան թէ Հիթլերեան ուժերու վերին զեկավարութիւնը որոշած է իր կեդրոնատեղին փոխադրել Տանցիկ ազատ քաղաքը։ Իբր թէ Հիթլերեաններու գաղտնի դիւանաթուղթերը արդէն փոխադրուած են այդտեղ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Վիճակագրութիւն

Աշխատանքի նախարարութեան շաբաթական վիճակագրութիւնը կը շարունակէ թեթեւ բարւոքում մը արձանագրել՝ անցեալ շաբթուան վրայ։

Ապրիլ 9ին, արձանագրուած նպաստընկալ անգործներու թիւն էր 299,559։ Մէկ շաբաթէն միւսը ութսնի, 2914ի նուազում մը։

Ապրիլ 4էն 9, Ֆրանսա մտած են 94, Ֆրանսայէն՝ ելեկած են 2337 օտար գործաւորներ։

Տագնապին դէմ

Ֆրանսայի, Պելճիքայի, Զուիցերիոյ Աշխատանքի Դաշնակութեանց ներկայացուցիչներէն կազմուած խորհրդակցական ժողով մը հետեւեալ առաջարկները բանաձեւեց՝ իբր դարման տնտեսական տագնապին։

1) Անմիջապէս հրաւիրել լիազօր պատգամաւորներու միջազգային ժողով մը, որ մշակէ միջազգային մեծ աշխատանքներու ծրագիր մը, կազմակերպէ անոր ելմտական ադրիւրները եւ ապահովէ անոր գործադրութիւնը։

2) Յառաջիկայ ժողովին մէջ, ուր պիտի քննուի հատուցումներու եւ պարտքերու հարցը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը պէտք է որ միջամտէ, որպէսզի շահագրգռուած կողմերը փութան վերջնապէս կարգադրել վէճը։

3) Այս ժողովին կապակցութեամբ, հրաւիրել պետութեանց լիազօրներու ժողով մը, որ կարգադրէ դրամական եւ վարկային ընդհանուր հարցերը եւ հաստատէ ամրութեան անհրաժեշտ յատկութիւններով օժտուած դրամական միջազգային դրութիւն մը։

4) Հրաւիրել արտադրութեան եւ փոխանակութեան միջազգային խորհրդաժողով մը, որ իւրաքանչիւր երկրի գործատիրական եւ բանուկան կազմակերպութեանց հետ մշակէ պայմանադրութեան նախագծեր։ Այդ նախագծերը պէտք է ենթարկուին պետութեանց վաւերացման եւ նպաստին ժողովուրդին ապահովման կարողութիւնը եւ միջազգային փոխանակութիւնները զարգացնելու։

Երկրաշարժի վախեր

Արժանթինի համբաւաւոր աստեղագէտը Մարթէն Կիլ կը յայտնէ թէ պէտք է սպասել Անտեան հրաբուխներու նոր բորբոքման մը եւ կը հաղորդէ նոր բորբոքումներու թուականները՝ ապրիլ 20ին եւ մայիս 6ին։ Կը նախատեսէ նաեւ թէ բորբոքումները ուժգին պիտի ըլլան։

Միւս կողմէ, լուր կայ արդէն թէ Չիլլի հրաբուխներէն մէկը բորբոքած է եւ թէ երկրաշարժի բուռն ցնցումներ ալ տեղի ունեցած են։

Մոխիրի ամպեր

Մոխիրի ամպերը որոնք քանի մը օր սարսափի տակ պահեցին Արժանթինը, տակաւին չեն փարատած եւ Լափլաթայի դիտարանին տնօրէնը Հարթման կը յայտնէ թէ կրնայ ըլլալ որ ամպերը անցնին Եւրոպա։

Իսկ Հարթմանի, այս մոխիրի եւ մուրի ամպերը կրնան 2-3 տարի տատանի երկինքին մէջ եւ հետզհետէ անհետանալ, յանկարծ մաս առ մաս թափելով աշխարհի մէկ կէտին վրայ։

Հարթման եւս կը կարծէ թէ հրաբխային բորբոքումները կրնան բուռն ցնցումներ ալ պատճառել։

Թուրք կին մը մահուան դատապարտուած

Պոլսոյ պատժական դատարանը մահուան դատապարտեց Թրքուհի մը Ա.իշէ Հանըմ, որ թունաւորած էր իր սիրականին կինն ու զաւակը։

Երկրորդ անգամն է որ Թրքուհի մը մահուան կը դատապարտուի։

Թրքուհին հանդարտութեամբ լսեց մահավճռին ընթերցումը, բայց հազիւ դատարանէն դուրս ելած, նուազեցաւ։

ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԱՇՏՊԱՆԻ

(6)

Դէպքերը ահագնացան, ամէն ցաւ իր դիմակը հանեց եւ մեր առջեւ մերկացաւ իր ամբողջ ահռելիութեամբ: Ամէն ինչ ակնյայտ դարձաւ: Ամէն ինչ պարզ դարձաւ: Ամէն ինչ հասկնալի դարձաւ: Ամէն ինչ ներելի դարձաւ: Ամէն ինչ ներելի դարձաւ: Ամէն ինչ ներել

ԲՈՂՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

(Վ Է Պ)

Ռ. ՍԱՍՆԱ

II

Իսկ այդ «դաժան դպրոցը» մի՞թե չէր ձևավորում մեր ճարտասանների ոճը, որ հենց այդ դպրոցում էր ստանում իր գրական հմտությունը, որ հենց այդ դպրոցում էր ընդունում իր գրական մկրտությունը։ Ինչպե՞ս կարելի է ուրանալ այդ դպրոցի ազդեցությունը մեր ճարտասանների վրա, որոնք ոչ միայն ոճի, այլև ամբողջ ոգով, ամբողջ հոգեբանությամբ ու աշխարհայացքով ծնունդ են այդ դպրոցի։ Ինչպե՞ս կարելի է ուրանալ այդ դպրոցի ազդեցությունը մեր ճարտասանների վրա, որոնք ոչ միայն ոճի, այլև ամբողջ ոգով, ամբողջ հոգեբանությամբ ու աշխարհայացքով ծնունդ են այդ դպրոցի։

— Ա՛խ, կ՚ուզեմ ասել, թե՝ ինչպես ես դուրս եկար այդ դպրոցից, — ասում է Ռուբեն Զարդարյանը, — ա՛խ, այդ մասին ես ինքս էլ ուզում եմ գրել, բայց ինչպե՞ս գրեմ, որ ոչ ոք չհամարի ինձ ինքնագովեստական։ Ես ինքս էլ ուզում եմ գրել, որ ես ինչպե՞ս ինքնուրույն ճանապարհ բացեցի իմ համար,

Ազգերու Դաշնակցութեան օրակարգը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին 67րդ նիստը տեղի պիտի ունենայ մայիս 9ին. օրակարգը արդէն հրատարակութեան տրուեցաւ: Օրակարգի վրայ է նաեւ Իրաքի հարցը: Խորհուրդը պիտի զբաղի Անգլիոյ առաջարկով՝ Իրաքի ազատագրման համար եւ տեղեկագիրը պիտի քննէ այն յանձնախումբին որ կազմուած էր մշակելու համար հոգատարութեան վերացման առթիւ, Իրաքի կողմէ կատարուելիք յայտարարութեան մը նախագիծը:

Խորհուրդը պիտի նշանակէ նաեւ յանձնախումբ մը որ պիտի մշակէ զէնքի, ռազմանիւթի եւ պատերազմական նիւթեղէնի պատրաստութեան յատուկ պայմանադրութեան մը նախագիծը:

Խորհուրդը պիտի զբաղի նաեւ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ ելմտական եւ տնտեսական կացութեամբ:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՃՇԴՈՒՄ *ցառաջի երէկուան թիւին մէջ սխալմամբ գրուած էր թէ Սեւրի Մուրատեան վարժարանին մէջ, Revue des deux Mondes-ի քաղաքական խմբագիր Պ. Պընէ Փէնոնի ընդունելութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, Կիրակի:*

Տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Կիրակի 24 ապրիլ, ժամը 3.30ին:

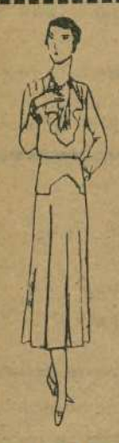
Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ:

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
S. TOROSSIAN
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Dr. VIDAL-ի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes
28 Rue des Dames, մէթրօ Rome
ԱՋՔԻ, ՔԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ եւ ԱԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ
Ընդունելութիւն՝ Գ., Ե. եւ Շբ. օրերը ժամը 1—7
Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարման դիւրութիւններ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30:

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
5 Rue Pergolèse, PARIS (16)
Tél, Passy 27-63
Métro Etoile, Obligado, Maillot
Կը ստանձնեմ օրինական միջոցներով հետապնդել գործերը այն հայրենակիցներուն, որոնք կ'ուզեն՝
1. Իրենց ազգականները Ֆրանսա բերել:
2. Ցեւականօրէն հաստատել Ֆրանսայի մէջ:
3. Հարթել ինքնութեան թուղթի կապուած դժուարութիւնները:
4. Ընդունիլ Ֆրանսական հպատակութիւնը:
5. Վիզա ստանալ արտասահմանեան ճամբորդութեան համար,
6. կատարել Ամերիկա երթալու բոլոր ձեւակերպութիւնները:
7. կատարել ամուսնութեան բոլոր ձեւակերպութիւնները:
Նկատի ունենալով հայրենակիցներուս նիւթական վիճակը, յանձն կ'առնեմ գործել բարեխիղճ եւ չափաւոր վարձատրութեամբ: Կ'ընդունիմ ամէն օր, բացի Կիրակի եւ տօն օրերէ, ժամը 2—4:

Մառչի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներու
ՕԳՏՈՒԵՑ�էՔ ՄԵՐ ԱՄԵՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ
ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
Մասնագիտութիւն՝ Հոպերու, ժիլիփերու, քէփ տը շինէ շըմրզիէներու եւ մետաքս ժեւսէներու:
H. KEHRIBARIAN
19 Rue de Cléry, PARIS (2)
Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառէն և արտասահմանէն

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Ստանոզցի Տիկին Նուբան Գաֆէճեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Տիկին Վառվառ Տօղանեան, որ կինն էր Ռէմախցի Արշակ Տօղանեանի: Քոյրս տարի առաջ նամակ կուղար Մէքսիկայէն: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել՝ Mme. Nouran Cafédjian, 13 Bld. Clair Isnard. St. Jérôme, Marseille, France.

— Կը փնտռուի Շաճընցի Գէորգ Տըժպըլեան, հօր անուն կարապետ (մականուն՝ Ղերձակ): 1926ին հայր եւ որդի կը գտնուէին Պէյրութ: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա: Իմացնել՝ Minas Karachian, Caserne d'Offemont, Belfort, France:

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

Գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի եշ.է: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

100,000 ՖՐ. ՆՈՒԷՐՆԵՐ
L'OFFICE DES CONCOURS
60 Rue Marcadet, PARIS

Գ—Ր—
Ա—Գ—Ն
Ա—Ո—

Մրցմանց զրաւեհակը պիտի զրկէ 75 ֆրանքնոց նուէր (Prix) ամէն անոնց, որոնք ներկայ աղիւսակին մէջ զբաղուած սեռ գիծերուն տեղ կը գտնեն տառեր կազմելու համար անունները՝ երեք կամ - կարասիներու: Ներկայ կտրոնը զրկել ամբողջացած եւ ներփակել 50 սանթիմ նամակադրօշմով պահարան մը, որուն վրայ զրուած ըլլայ ձեր անունը եւ հասցէն:

ՈՉ ՄԷԿ ՎՃԱՐՈՒՄ մրցման մասնակցելու համար:

Ոչ մէկ յանձնառութիւն գնուսի:

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18bis, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ: Շարիւրին *10* զեղչ կտրոնը ներկայացնողին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, ժամադրավայր Հայերու:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ա.բմատ. եւ նոր մէթոտ, գաղմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12. 2—8, Կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

„ՀԱՄԼԷԹ„

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՇԷՔՍՊԻՐԻ

(5 արար)

Այսօր կիրակի ցերեկ ժամը ճիշդ 3ին
MAISON de la MUTUALITÉ-ի սրահին մէջ
24 Rue St. Victor — Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Մ. Սուրաբեան, Ընաճիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գամբէթեան, Կոճիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 25, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կից:

Ոչ օգի տոմսակ չի պրկուիր

Ռէժիսէօր՝ Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ — Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ (Շամլէճի դերին մէջ)

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն
Ճաշարան ԳԱՐԼՕ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անխիթի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
„ՓՕԹՕ ԵՆՕ„
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ սկսիլ Միշել — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐԲԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՃՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆԻ
150 Faubourg St. Denis, PARIS

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

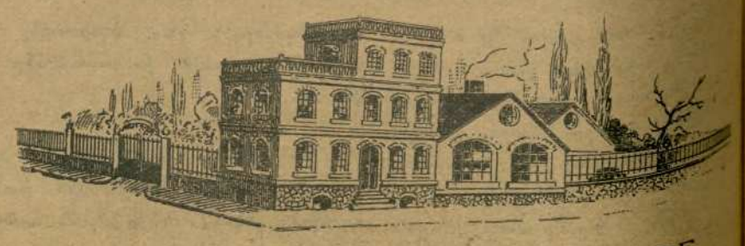
CABINET V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53
Կ'ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ գատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր գատական եւ վարչական գործերու համար, գրասէր կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ վարչական եւ իրաւական գիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անշահներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագինի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ անտեսական տագնապը: Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման գատերու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի գանէք ամէն գոհացում: Գատաստներէն եւ արտասահմանէն եղած գիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ.
Porte d'Orléans-էն ՈՒՂԻՂ ՎԱՃԱՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ
1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Ալցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ Թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԼԷՔՃԵԱՆ)
(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաստատարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:
ՅԱՆՁՆԱՌ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ծանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շղանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետվարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշրնթաթային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ ու շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական, ծելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այբի, քսի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վեներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիկին է Պ. Վ. ՔԱՆՃԵԱՆԻ Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

RÉALISATION IMMOBILIÈRE
Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:
Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար: Երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:
Դրուած դրամագլուխին վրայ 100ին 70 եկամուտ կ'ապահովենք բեկան: Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:
Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն 6.30:
Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ժընի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ 1932
19 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1337 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՕՍՔԵՐԸ ԵՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

Սեպտեմ վրայ է —երէկ ատեանք— ուշադրաւ ներկայացում մը, բարեգործականի «Մեր Խօսքը Հայ Ժողովուրդին»:

Ուրախ ենք որ, բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը վերջապէս ապարդիւ կ'իջնէ, փորձ մը կը կատարէ «արտաքոյ» խօսքը ժողովուրդին հետ:

Պատասխանելով եղած քննադատութեանց, երբեմն չոյելով, երբեմն սլաքներ արձակելով, կեդր. վարչութիւնը կ'ուզէ ապացուցանել ժողովուրդին լայն աջակցութիւնը: Մանաւանդ հիմա որ մատնուած է ծանր տագնապի մը:

Յատկանշական է սր, այս ներկայացումին հրատարակութիւնը տեղի կ'ունենայ տագնապի պահուն: Այսինքն, այնպիսի ատեն մը երբ Հ. Բ. Ը. Միութիւնն ալ ցնցուած է, եւ կը կարօտի լուրջ ապացուցման, իր յանձնառութիւնները չարունակելու համար:

Բայց, թողո՞ւնք խորհրդածութիւնները եւ քրքրենք «Մեր Խօսք»ին գլխաւոր մասերը:

×

Հետզհետէ կը ներկայացնենք ինչ որ կրնայ առնուած է 25 փոքրագիր էջերու մէջ, իրրեւ բացատրութիւն կամ թուանշան:

Այդ 25 էջին մէջ, ամէնէն առաջ մեր ուշադրութիւնը գրաւեց գլուխ մը, «Համերաշխութեան առաքելեալներ»:

Ամբողջ ներկայացումը խմբագրուած է վսեմ ոճով եւ ուռուցիկ բառերով: Բայց մտանուրոյսէս այդ հատուածը կ'ապացուցանէ որ խմբագիրը աւելի չատ ուժ տուած է իր վատ երեւակայութեան:

Միասին կարդանք մէկ – երկու հատուածներ.

— «Ըլլալով գերազանցօրէն համազգային կազմակերպութիւն մը՝ որուն դուռները բաց են ամէն Հայու առջեւ, Միութեան հազարաւոր անդամները համերաշխութեան եւ համագործակցութեան առաքեալներ են իսկապէս:

« ... Երբ ամէն Հայ, փոխանակ մեր ազգին տկար ուժերը յուսալքուելու եւ այլազան բնկերակցութիւններու խողովակներովը մրցակցաբար անլուր գործերու կատչելու, լրիւ ըմբռնած ըլլար «Հայկական Ընդհանուր Միութեան» մեծ գաղափարականը, միաբանութեան եւ համերաշխութեան երազը իրականացած պիտի ըլլար: (էջ 17):

« ... Մեր ազգին մէջ յարաբերութիւնները, կուսակցութիւնները, հայրենակցականները, դասակարգային կամ հատուածական բաժանումներով ժողովուրդին միութիւնը անկարելի կը դարձնեն:

Միայն Հ. Բ. Ը. Միութիւնն է որ, իր անխտրականութեամբը, հնարաւոր կ'ընծայէ ժողովուրդին բոլոր հատուածներուն եւ շարքերուն համերաշխութիւնը եւ համագործակցութիւնը, իր եղբայրական դրօշին տակ»: (էջ 18):

Ա՛ս այժմ կանգ առնենք այստեղ եւ խօսինք դէմ դիմաց, վերլուծելով Թուղթին յանձնուած բառերուն իմաստը:

Թէ բարեգործականի «դուռները բաց են ամէն Հայու առջեւ», առածի կարգ անցած է: Բայց ինչպէս բոլոր առածները, կը մնայ քանդարանի բաժին: Մարդիկ —բարեգործականի վարիչները— զայն կը յիշեն, երբ նեղը մնան:

Իրականին մէջ, բարեգործականի դուռները այնպէս մը կղպուած են իր ծրագիր—կանոնագրով որ, այդ «Ընդհանուր Միութիւնը» միշտ ալ դատապարտուած է մնալու որոշ, սահմանափակ դասու մը սեփականութիւնը:

Աւելորդ պիտի ըլլար ճառ խօսիլ, երբ մէջտեղն է 26 տարուան իրականութիւնը, իր անդրդուելի վաւերով:

Հազար հատատիք եւ տասը հազար այսպիսի տետրակ՝ չեն կրնար ժխտել այս դժբախտ իրականութիւնը:

Ուրիշ կէտ մը, — Բարեգործականի հազարաւոր անդամները կրնան տագնապուած ըլլալ «Համերաշխութեան եւ Համագործակցութեան» ոգիով: Կրնան հաւատալ թէ իրենք «առաքեալներն» են այդ թանկագին առաքինութեանց:

Բայց, իրականութիւնը այն է որ, Բարեգործականին եթէ ոչ հիմնադիրները, գոնէ վարիչները ամէն բան ըրած են, որպէս զի ոչ այդ համերաշխութիւնը գոյանայ, ոչ ալ համագործակցութիւնը խօսքէն գործի վերածուի:

Վկայ՝ դարձեալ, 26 տարուան պատմութիւնը, եւ «Հայկական Ընդհանուր Միութեան» կարգ ու սարքը, սկիզբէն մինչեւ այսօր: Մանաւանդ այսօր:

Ու անամէջ հատատիք մըն է, դարձեալ, Բարեգործականի «անխտրականութիւնը»:

Եթէ իրականութիւն ըլլար այդ, եթէ Բարեգործականը իսկապէս անխտրական ոգի ունենար, այսօր ոչ միայն վէճերը պակաս պիտի ըլլային, այլ եւ ամբան հարթուած պիտի ըլլար դէպ ի Ընդհանուր Միութիւն: Եւ այնատեն, իսկապէս որ գոյութեան իրաւունք չպիտի ունենային բազմաթիւ միութիւններ, յարեւնման ծրագիրներով ու նպատակներով:

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ուրի՛շ միտք ունեցած է Թուղթի վրայ, իսկ ուրի՛շ բան հետապնդած՝ իրական կեանքի մէջ: Եւ իր «բարեգործական» դիմակին տակ, մասնաւոր քաղաքականութիւն է վարած, օրինակ, Դաշնակցութեան դէմ:

Այս խոտելի դիծը տետրակ մը աւանդութիւն դարձած է Բարեգործականի մեծ ու պզտիկ վարիչներուն համար: Անգիր, բայց տետրական աւանդութիւն մը:

*Տակաւին քանի մը ամիս առաջ, երկրորդական պարագայ մը, Ճունիատանի դպրոցները պատած առեն, ուսուցիչներուն կ'ուղղէր հատատագրական հարցարան մը, որպէս զի երեւան հանէ դաշնակցական ուսուցիչներու թիւը: Իսկ եգիպտոսի Արեւը, նէ դաշնակցական ուսուցիչներու մասին, կը փափաքր խմբագրական սիւնակէն թէ Սուրիոյ մէջ «Հ. Բ. Ը. Միութեան նպատակներուն էն

ՆՇԱՆԱԳՐՈՒՄ ԹՈՒՐԿԱՀԱՅՈՑ

— Էհ՛յ, հէհէկներ՛, շատ ուշ եք գալիս, ուշացել եք ձեր ճաշից։ Ես ձեզ համար ոչինչ չեմ պահի։

— Էհ՛յ հէհէկներ՛, էհ՛յ հոգիներ՛,

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

Ֆ. ՍՍՍ

III

— Ես չեմ... Ես... Ես... Ես

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Ա.Շօ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ (որ կը կատարէ ՊԵՏՐՈՆԻՈՒՍԻ դերը)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ
Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Կ. Թաղի
Մասնաճիւղի եւ մասնակցութեամբ

Ա.Շօ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Կ'ԸՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

„ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ„

(5 արար)

23 Ապրիլ Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Ս. Ալիքսանեան, Մ. Սուրաբեան, Անահիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, կօճիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Ալթունեան, Տէրվիշեան, Ա.Ժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավուշի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն։

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (որ կը կատարէ ՄԱՐԿՈՍԻ դերը)

բազմաթիւ ցոյներ ոսկիէ թանկարժէք առարկաներ նուիրեցին: Աթէնքի Եպիսկոպոսը տեսակցութիւն մը ունեցաւ երմտական նախարարին հետ, ոսկեղէնի հանգանակութեան մը կազմակերպման համար: Այս հանգանակութեան պիտի մասնակցին նաեւ եկեղեցիները, նուիրելով ոսկեղէն ուխտապատկեր մը:

Մեծ ողողումներ Դանուբի չուրջ

Սաւոյի եւ Դանուբի ողողումները ծանրակշիռ հանգամանք կը ստանան. 40 տարիէ ի վեր, ջուրերը այսքան բարձրացած չէին:

Հարիւրի չափ գիւղեր ողողուած են: Մօտ 3000 տուներ փլած են ցարդ, եւ ներկայիս, 17000 անձեր՝ անպատսպար կը մնան Սաւա գետին ողողած շրջանին մէջ: Միւս կողմէ 40,000 հեկտար հող ողողած է Դանուբը:

Պելկրատ եւ Սթրովիցա քաղաքներն ալ վտանգի տակ են: Պելկրատէն Սաբայեւօ երկաթուղին ողողուած է:

Ոստիկանները ու զինուորները ամէն ջանք կը թափեն՝ պարպելու համար վտանգուած շրջաններու բնակչութիւնը:

⁂ Ռումանիոյ մէջ ալ նոր ողողումներու հետեւանքով Ունկէնի հաղաքին բնակչութիւնը ստիպուեցաւ հեռանալ: Տնիեսդերի գետն ալ յորդած ըլլալով, ողողեց ռումանական եւ ռուսական եզերքները: Կարմիր պահակազօրքը ստիպուեցաւ լքել իր կայանները:

⁂ Պուլկարիոյ մէջ, Դանուբի ջուրերը ողողեցին Վիտին քաղաքը: 150 տուներ պարպուեցան:

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՓԱՐԻԶ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Շ. Ց. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Ազգային, Մշակութային, Բարեգործական եւ Հայրենակց. միութիւններու:

24 Ապրիլ, Կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին,

Salle Horticulture մէջ, 84 Rue de Grenelle:

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին·— Նուագախումբ մը (բաղկացած հայ եւ օտար արուեստագէտներէ) ղեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԻԵՒԱՆի կը նուագէ հայկական կտորներ:

Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին

Մասնակցութեամբ Հայ Բարեգործականի միութեան մասնաճիւղին, Շ. Ց. Դաշնակցութեան Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի, Շ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին, Շ. Ե. Երկսեռ Միութեան, Ալֆորվիլի Հայ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ հայ աւետարանականներուն:

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին գնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	ՌՈՒԲԻԿ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆի	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	ՀՐԱՆԴի (Մ. Կիւրճեան)	20 ֆր.
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	ՄՇՈՅ ԳԵՂԱՄԻ	30 ֆր.
4.— Ազգաղջական գործը՝	ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆի	20 ֆր.
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆի	20 ֆր.

Թամուլի տակ է Թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. ՋՕՀՐԱՊի հատորէ դուրս մնացած երկերը:

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

կը ծանուցանէ նպարավաճառներու եւ նպարեղէնի վաճառականներուն թէ կը հայթայթէ իր արեւելեան ճերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour

Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէթէ կլոպ, թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց

Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)

Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80

Central 06-34

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

"ՋՕԹՕ ԵՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Գ. Դ.

ԳԱԼԱՏ

ՄԱՐՍԻԼԻԱի Պատ. Միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը: Կը նախագահէ ընկ. Պ. Հիւսեան, Նիւթ՝ «Թուրքիա երթեւեկի նոր օրէնքը», թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ: Կը հրաւիրուին հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

Տիկին եղիսաբէթ Ջամալեան Սահակեանը եւ Ա. Ջամալեան ընտանիքը խորին վշտով ծանուցանում են իրենց բարեկամներին եւ ծանօթներին

ՎԱՂԱՐՇԱԿ

ՋԱՄԱԼԵԱՆ - ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

յանկարծակի մահը, որ տեղի ունեցաւ 17 ապրիլ Կիրակի առաւօտ ժամը 2ին: Յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնները վաղը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Շահընջի Գէորգ Տրժպըլեան, հօր անուն Կարապետ (ծերմակ): 1926ին հայր եւ որդի կը գտնուէին Պէյրութ: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա: Իմացնել՝ Minas Karachian, Caserne d'Offemont, Belfort, France:

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ: Ակմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՄԷՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆի

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Թատենաշար դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԷՓԱՆ ՑՎԱՑԿ

Զեռքիս վրայ խոնարհեցաւ եւ իր մանկական գլխուն նեղ դիծը ջերմեռանդօրէն հակած, այդպէս անոց վայրկեան մը յարգանքով համբուրելու համար, մատները, միմիայն անոնց հպելով: Յետոյ ետ քաշուեցաւ, առողջութեանս մասին, հարցուց խանդաղատանքով նայեցաւ ինծի եւ այնքան պատշաճութիւն կար իր խօսքերէն իւրաքանչիւրին մէջ որ քանի մը վայրկեան ետքը ամէն մտահոգութիւն խոյս տուած էր ինձմէ:

Եւ որպէս ցոլացումը իմ իսկ բարոյական թեթեւացումին, բնականաբար կը փայլէր մեր շուրջը, բոլորովին խաղաղած. ծովը, որ նախընթաց օրը ցասկոտ էր, այնքան հանդարտ, լուռ եւ յստակ էր որ, ծովափը քերող փոքրիկ ալիքներուն տակ, իւրաքանչիւր խիճ ցոյց կուտար, մեր կեցած տեղէն, անոր ճերմակ փայլը: Կաղնիներն, այս դժոխային անդունդը, իր մաւրիտանական պայծառութիւնը կը ցցէր դեռ նոր աւլուած եւ դամասկեան գոյնով երկնքին մէջ, եւ կրպակը որուն քիւին տակ երէկ քով քովի սեղմուած էինք պատսպարուելու համար տեղատարափ անձրեւէն, վրածուած էր ծաղկավաճառի զուարթ խանութի մը: Հոն կային յորդառատ, ճերմակ, կարմիր, կանաչ եւ գոյնզգոյն երփներանգ խառնակութեան մը մէջ, ծաղիկներու եւ կանաչութեան խոշոր փունջեր զորս կը ծախէր մանկամարդ աղջիկ մը, վայլուն գոյնով պլուզ մը հագած:

Օտարականը հրաւիրեցի ճաշելու փոքրիկ ճաշարան մը: Հոն երիտասարդը ինծի պատմեց իր ողբերգական արկածախնդրութիւնը, որ կատարեալ հաստատումն էր իմ առաջին նախազգացումիս, երբ կանաչ աւուրին վրայ տեսեր էի անոր դողդրար, չզանգօրէն յուզուած ձեռքերը: Աւստրիական Լեհաստանի հին ազնուական ընտանիքէ մը կը սերէր, կը պատրաստուէր դիւանագիտական ասպարէզին: Իր ուսումն առած էր Վիեննայի մէջ եւ ամիս մը առաջ, իր առաջին քննութիւնը անցուցած էր արտակարգ յաջողութիւնով մը: Այդ օրը տօնելու համար, իր հօրեղբայրը, ընդհանուր սպայակոյտի բարձրաստիճան սպայ մը որուն տունը կը բնակէր, զայն կառքով առաջնորդած էր Փրաթեր եւ միասին զացած էին ձիարշաւներու զաշտը:

Հօրեղբայրը բարեբախտ եղաւ խաղին մէջ, շահեցաւ երեք անգամ իրարուետեւէ: Այդպէս շահուած դրամատոմսերու խոշոր ծրարով մը բեռնաւորուած՝ անոնք ճաշեցին շքեղ ճաշարանի մը մէջ: Յաջորդ օրը, իբր վարձատրութիւն քննութեան մէջ իր ունեցած յաջողութեան, ապագայ դիւանագէտը իր հօրմէն ստացաւ զրաժական գումար մը որ հաւասար էր իրեն եղած ամսավճարին: Երկու օր առաջ այդ գումարը շատ մեծ պիտի թուէր, բայց հիմա, այդ շահուն դիւրութենէն ետքը, աննշան եւ ողորմելի կը նկատէր զայն: Ուստի ճաշը աւարտածին պէս, ձիարշաւարան վերադարձաւ, մոլեգնութեամբ եւ կատաղօրէն գրաւ բոնեց եւ իր երջանկութիւնը (կամ աւելի ճիշդը իր դժբախտութիւնը) ուղեց որ Փրաթերէն մնկնի, վերջին վազքէն ետքը. իր դրամին եռապատիկ գումարով:

Ամէն ի վեր խաղի կատաղութիւնը, երբեմն ձիարշաւներու մէջ, երբեմն սրճարաններու, կամ ակումբներու մէջ, զայն գրաւեց բոլորովին, լափելով իր ժամանակը, ուսումը, ներերը եւ մանաւանդ հասոյթները: Այլեւս կարող չէր մտածելու, խաղալ քննասլու եւ առաւել եւս ինքզինքին վրայ իշխելու: Անգամ մը, գիշեր էր, վերադարձած ըլլալով ակումբէն ուր ամէն ինչ կորսնցուցած էր, հանուելու առեն, բաճկոնին գրպանին մէջ գտաւ մոռցուած ու բոլորովին ճմրթկած դրամատոմս մը: Իր ուժերէն վեր էր դիմադրել, վերսին հագուեցաւ եւ աչ ու ձախ թափառեցաւ մինչեւ որ աննշան սրճարանի մը մէջ գտաւ տօսինօ խաղացողներ որոնց հետ ինաց մինչեւ արշալոյսին ծագիլը:

Օր մը, իր ամուսնացած քոյրը սգնութեան հասաւ իրեն, վճարելով այն պարտքերը զորս բրած էր վաշխառուներու մօտ որոնք փութացեր էին վարկ բանալ մեծ անունի մը ժառանգորդին: Որոշ ժամանակ մը, բախտը նպաստեց իրեն, բայց յետոյ եկաւ շարունակական ձախորդութիւնը եւ որքան կը կորնցնէր, այնքան տիրաբար կարեւոր շահեր կը պահանջէին չկատարուած յանձնառութիւնները եւ տրուած ու չյարգուած պատուոյ խօսքը: Արդէն երկար առեն ի վեր դրաւի դրած էր ժամացոյցը, զգեստեղէնները եւ վերջապէս պատահեցաւ սարսափելի գործը, իր ծեր հօրաքրոջ դարանէն գողցաւ թանկագին քարերով զարդարուն երկու խոշոր կոճակներ զորս շատ քիչ կը կրէր ան իր վրայ: Ասոնց մէկը գրաւի դրաւ մեծ գումարի մը փոխարէն, որ նոյն իրիկուն իսկ քաոսապատուեցաւ խաղով: Բայց փոխանակ քաշուելու, ամէնքը փորձեց եւ կորնցուց:

Իր ճամբորդութեան մեկնելու պահուն, գողութիւնը երեւան հանուած չէր տակաւին: Այս պատճառով երկրորդ գոհարեղէնն ալ գրաւի դրաւ եւ անմիջական ներշնչումի մը հնազանդելով, մէկ շունչով Մոնթէ-Քարլօ եկաւ, բախտախաղէն շահելու համար իր երազած հարստութիւնը: Արդէն ձախած էր իր պատկառելի հագուստները, հովանոցը, ձեռնափայտը, ոսկեհունկերով եւ թանկագին քարերով զարդարուն փոքրիկ խալ մը զոր իրեն տուած էր իր կնքամայրը: Ինչպէս իշխանուհին եւ որմէ չէր պահած բաժնուիլ: Բայց, կէսօրէն ետք խաչն ալ ծախած էր յետոյ ոսկի փոխարէն, մի միայն իրիկուան վերջին անգամ մըն ալ ճակատագիրը փորձելու համար խաղի քաշուելով վայելքը,— կեանքի կամ մահու սարսուռը:

Այս բոլորը կը պատմէր ջղագին շնորհովը իր անձին որ գիտէր ինչքան լաւ կենդանացնել իրերը: Ես մտիկ կ'ընէի, յուզուած. ցնցուած հետաքրքրութենէ չայիշատակեմ բայց ոչ մէկ վայրկեան ունեցայ զայրանալու, որովհետեւ վերջապէս այս մարդը որ հոն ինծի առջեւ կը դանուէր, դող մըն էր:

(Շար.)

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

ՅԱՌԱՋ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ԼԵՑԱՄԱՍԵԱՅ	ԵՌԱՄԱՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
20
ԱՊՐԻԼ
1932
20 AVRIL
1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1858 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵԾԱՄՏՈՒԹԻԻՆ ԵԻ ԿԻՐՔ

Ինքնահաւանութեան հով մը կը փչէ Բարեգործականի հրատարակած տեղեկագրէն, — «Մեր Խօսքը Հայ ժողովուրդին»:

Մեհեանին առեն, կիրքն ալ տեղաւորուած է էջէ էջ եւ տողէ տող, սրտառուչ նախանձաւորութիւններու կարգին:

Այսպէս, «Անվերջ Բննադատութիւն» զլուխին տակ, կը կարդանք հետեւեալ խօսքերը.

— «Ցաւալի է սակայն որ, երբ մէկ կողմէն բոլոր ակնարկները կեդրոնացած են Հ. Բ. Ը. Միութեան վրայ, եւ իրմէ կը պահանջուի նախաձեռնութիւնը ազգապահպանումի եւ հայրենաշինութեան բազմազան ծրագիրներուն, միւս կողմէ՝ սկիզբէն ի վեր անճահ խծբծանմիութիւններով եւ մեղադրանմիութիւններով ժողովուրդը անկէ ուծացնելու, որով եւ անոր հասոյթի աղբիւրները չորցնելու անպատճառ աշխատանմիք ալ կը կատարուի»: (էջ 3):

Ամրողջ այդ էջը յատկացուած է չէշտելու՝ թէ «իր հիմնադրութենէն մինչեւ այսօր», Հ. Բ. Ը. Միութիւնը «բուռն եւ յաջողուն» քննադատութեան ենթարկուած է, մինչ «անոր դլխաւոր գործուղ վարիչները, որ մեր ազգին ընտրանիին յաւատոյն ներկայացուցիչներն են, արժանի են միայն յարգանքի եւայլն»:

— «Անոնց որքա՞ն խոր ազգասիրութեան զգացում, կորով եւ նկարագիր պէտք է, որ անվերջ անարգանմիներու եւ ժանիրոտ խծբծանմիներու տեղատարափին տակ, առանց վհատելու շարունակեն իրենց նուիրումի ծանրահոգ աշխատանմիքը»: (էջ 3—4):

Թղթատեցէք էջերը եւ լսեցէք սա խուժանավարութիւնն ալ.

— «Արդեօք ո՞ւ իցէ օտար երկրի մէջ կը տեսնի՞ս թերթ մը որ բան գործ ըներ ճնշադատելու բարեխիղճական ընկերակցութիւն մը: կո՞յ միակ օրինակ մը, ո՞ր երկրին մէջ, ո՞ր թերթին մէջ: Ինչո՞ւ օտար թերթերը, առանց բացառութեան, մէջն ըլլալով ամէնէն ծայրայեղները, յարգանմիք եւ գնահատում միայն կ'ընծայեն ժողովուրդին ո եւ է ճեռով սատարող բարեսպատակ կազմակերպութեանց»: (էջ 20):

Կը թուի թէ այս սեւորակը խմբագրողները ջաղացքէն կու գան:

Եթէ յիշէին թէ Փարիզ կը բնակին, անշուշտ գրի չպիտի առնէին այս յիմարաբանութիւնը:

Կ'ուզէինք իմանալ թէ ո՞ր օտար թերթերը կը կարդան «մեր ազգին ընտրանիին յաւատոյն ներկայացուցիչները»: Եւ օտար թերթի ո՞ր սիւնակները:

Արդեօք սակարանի, ճխարշուի, աշխարհիկ պարահանդէսներու եւ երեկոյթներու բաժինները թող չե՞ն տար աչքէ անցընել նաեւ ուրիշ սիւնակներ, ուր գեանէ գեաին կ'անցընեն, օրինակ, Assistance Publique-ը:

Բայց չարունակենք.

— «Սակայն դուրսէն յարձակումը կը գործուի անհաշտօրէն, ու երբեմն խուժում մըն է որ վհատութեան մթնոլորտ կը ստեղծէ, ու միտքերը կը թունաւորուին ճոյն իսկ ատելութեան զգացումով մը, անոնց դէմ որ իրենց հասկցած ճեռով եւ կարողութեան չափովը միայն բարիք գործելու ուխտուիր կամաւորուեր են:

«Ինչո՞ւ ուրանալու, խեղաթիւրելու եւ խանգարելու այս ժխտական անվերջ աշխատանմիքը՝ որ օգուտին վնասը կը հարկադրէ, եւ բարիքին՝ չափքիչ»: (էջ 20—21):

Տակաւին. — «Անոնք որ կը դատեն ու կը դատապարտեն, արդեօք նախ եւ առաջ կատարեցի՞ն իրենց պարտականութիւնը»: Կամ, «ինչո՞ւ չի տուողները աւելի ձայն կը բարձրացնեն, քան առողները»:

Ու վերջապէս, — մինչ միեւնոյն էջին վրայ.

— «Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնադիրները, վաթիչները, անդամները, ոչ մէկ բարիք կ'ակնկալեն. անոնք ոչ մէկ անձնական բաղաճականութիւն կը հետապնդեն. անոնք իրենց զոհողութիւններով եւ անտեղիտալի անձնուիրութեամբ կը հետամտին իրագործելու մարդկային ամենաարդար իդէալը, ազգային եւ բնկերային ծառայութիւնը»:

×

Ինչպէս կը տեսնէք, հատընտիր բառերով խմբագրուած է «Մեր Խօսքը»: Կարդացողը անշուշտ անդէք պիտի կարդայ բոլոր անոնց որ «անճահ» եւ «ժահրոտ խծբծանքներ» կը նետեն հրապարակ, որ «կը թունաւորեն միտքերը», եւ կը ժխտեն Բարեգործականի վարիչներուն «անտեղիտալի անձնուիրութիւնը»:

Այդ «անձնուիրութեան» ամէնէն ջախջախիչ փաստն է, անշուշտ, վարիչ-պատասխանին տասը հազար ֆրանք ամսականը, որուն վրայ թէեւ պեղչ մը (երկու հազար?) կատարուեցաւ քանի մը ամիս առաջ: (Զար բերաններ կ'ըսեն թէ՝ խորագէտ յուզուած՝ այդ անհնարի՞ն զոհողութենէն, Պ. Վ. Մալէզեան որոշեր է ճամբել իր սպասուհիներէն մէկը):

Դատ չհետեւիլ, ժողովուրդի սրտին խօսելու համար, Բարեգործականի կեդրոն. վարչութիւնը պէտք ունի՞ր մեծամտութիւն եւ կիրք, ինքնահաւանութիւն եւ քէն խառնելու իր յայտարարութեան:

Մոռնալով որ, այդ հատատիքներն ու ինքնագովութիւնները չեն համապատասխաններ իրականութեան:

Անոնք, այդ ճուլածոյ եւ անամէջ խօսքերը եթէ ճեռնոց նետելու պիտի ծառայեն, արդահատանք միայն կը չարժեն: Իսկ եթէ թերթիմացութիւնները հարթելու սահմանուած են, ընդհակառակն աւելի կը խորացնեն զանոնք:

Եթէ այդ խօսքերը իմաստ ունին, այն ատեն պէտք է քրքրել 26 տարուան պատմութիւնը, արդար եզրակացութեան յանգելու համար:

Բայց, Բարեգործականը վիճարանութեանց դո՞ւռ բանալու համար մէջտեղ նետեց այս սեւորակը... Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՈՒԷՏՈՒՓԷՆ ԱՌԱՋ

Ընտրական պայքարը սկսած է արդէն, կատաղօրէն, Ֆրանսայի ամէն կողմը:

Աչք մը՝ փարիզի պատերուն վրայ, կը բացատրէ ամէն բան:

Իւրաքանչիւր թաղամասի մէջ, կեդրոնական փողոցի մը անկիւնը, պիտի տեսնէք մասնաւոր տախտակներու վրայ փակցուած յայտարարութիւններ: Գոյնզգոյն պատկերներ եւ ուռուցիկ, յարձակողական, փխադարձաբար վարկաբեկիչ ուղերձներ:

Անոնք որ Ֆրանսերէն գիտեն, կրնան պահ մը կանգ առնել ու կարդալ այդ յայտարարութիւնները, եւ եթէ կ'ուզեն, գործածուած բառերը բաղդատել... մեր ձերձերու լեզուին հետ:

Քանի մը նմոյշներ՝ առաջին առթիւ: Իսկ այսօր՝ խաղի մը պատմութիւնը:

Ընկերվարական կուսակցութիւնը ունի ազգատախտակ մը,— ցաղթանդամ բանուոր մը, որ բերանաբաց կ'աւետէ իր կուսակցութեան բարիքները:

Աջքայականները, որոնք որքան մսլեանդ նոյնքան սրամիտ են, ձիշդ բերնի չափով թուղթի կտոր մը տպած եւ վարպետօրէն փակցուցած են բանուորին բերնին, անոր բսել տալու համար.

— Միապետութիւնն է միակ փրկիչը:

Վ.ԱԶԷ

Ազարեկովի դասը Պուրճի մէջ

Կոստանդեայի մէջ՝ Ազարեկովի առեւանդման փորձին հետեւանքով բացուած դատը սկսաւ տեսնուիլ Պուքրէշի դատարանին առջեւ:

Դատավարութեան բացման, նախ կատարուեցաւ դլխաւոր մեղադրեալին՝ Կրիշան Վասիլիեւի հարցաքննութիւնը: Այս անձն է որ կը մեղադրուի թէ կէնփէսի կողմէ պաշտօն ստանձներ էր Ազարեկովը առեւանդելու եւ յունական Ձիլոմէլա շոգենաւով դայնհուսթա տանելու:

Ամբաստանեալը՝ ճարտարութեամբ փորձեց հարցումներու պատասխանէն խուսափիլ, առարկելով թէ հարցաքննութեան հետեւելու համար նշանակուած ռուս թարգմանը լաւ չի թարգմաներ խօսքերը:

Ամբաստանագիրը կը յայտնէ թէ Կրիշան յայտնի հաւատխաւար, կէփէսի կողմէ նշանակուած էր Պոլիս երթալու եւ միանալու Զոնչէֆին, որ ֆրանսացի էքքոքի եւ Ազարեկովին հետ պիտի դար եւ կարգադրէլու ամէն միջոց՝ Ազարեկովի առեւանդման համար:

Կրիշան պաշտպանող ռուս փաստաբանը՝ դատավարութեան ընթացքին՝ միջադէպեր ստեղծեց:

Դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ մայիս 9ին:

Իրանեան պէտ է վճարէ

Լոնտոնի մէջ հրատարակութեան տրուեցաւ 1923 փետրուար 12ին Անգլիոյ եւ Իրանտայի միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը: Այս համաձայնութեան հիման վրայ, Իրանտա յստակօրէն յանձն առած է եղեր հատուցանել որոշուած տարեվճարները:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿՈՉԸ ՈՍԿԻ ՀԱՒԱՔԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ցոյն կառավարութիւնը կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին, հրաւիրելով որ ամէն մարդ իր ունեցած ոսկեղէնը տրամադրէ ազգային ելեւմուտքին եւ այդ կերպով նպաստէ ուժեղացնելու երկրին ոսկիի պահեստը:

Երէկ, արդէն հազորդեր էինք թէ բազմաթիւ ցոյներ ինքնաբերաբար իրենց ոսկեղէնը կը յանձնեն ցոյն ազգային դրամատան եւ թէ, Աթէնքի եպիսկոպոսն ալ կառավարութեան առաջարկած է ոսկեղէնի ճանգանակութիւն մը բանալ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ դիմումը մեծկու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Ապրիլ.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի քաղաքական խմբագիրը կը յայտնէ թէ մօտ առենէն Թուրքիա դիմում պիտի կատարէ մտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, ուր անոր թեկնածութիւնը հաւանաբար պիտի պաշտպանուի Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ կողմէ:

«Թէեւ կը գրէ Թերթը, Թուրք կառավարութիւնը այլ եւս աչխարհակառնացած է, Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ Թուրքիոյ մուտքը պիտի ծառայէ զօրացնելու իսլամական աչխարհի քաղաքական ներկայացուցչութիւնը, ինչ որ մեծ առաւելութիւն մը պիտի կազմէ արեւելեան հարցերու վիճաբանութեան մէջ: Այսուհանդերձ, էնկիւրի այն առեն միայն վերջնական որոչում մը պիտի տայ, երբ վստահութիւն ունենայ Թէ Ժորտւրդին մէջ պիտի ունենայ ոչ Թէ տեւական — ինչպէս Լեհաստանը, այլ կէս-տեւական աթոռ մը, որ վերանորոգուի երեք տարին անգամ մը:

Դէպի զինաթափութիւն՝ սկզբունքով

Կառնաց, կառնաց..

Զինաթափութեան ժողովի ընդհանուր յանձնախումբը իր նախորդ օրուան նիստին մէջ, երկար վիճաբանութիւն մը ունեցաւ, որ թոյլ տուաւ հաստատելու Թէ պատուիրակութիւնները ամենամեծ մասով՝ տրամադիր են ընդունելու սպառազինումներու աստիճանական նուազման սկզբունքը, հանդուրժան ատ հանդրուան, այսինքն՝ կարճ ժամանակներու ընթացքին իրարու յաջորդող պայմանագրութիւններով:

Ընդհանուր յանձնախումբը սակայն, չկրցաւ նոյն իսկ այս տրամադրութեանց համապատասխան բանաձեւ մը դնել քուէարկութեան եւ նախընտրեց խմբագրական մանանախումբի մը յանձնել բանաձեւի մշակումը՝ նկատի առնելով կարգ մը նրբութիւններ:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, զերման պատուիրակութեան պետը կրկին պաշտպանեց զերմանական տեսակէտը Թէ սպառազինումներու նուազումն ու սահմանափակումը պէտք է կատարուին միակ պայմանագրութեամբ մը եւ նշանակելի կերպով: Դէմ չէ սակայն որ գործը առաջ տարուի աստիճանական նուազումներով եւ սահմանափակումներով, չէշտելով սակայն որ դէպ ի զինաթափութիւն առաջին քայլը՝ պէտք է ամէնէն կարեւոր նուազումը արձանագրէ:

Մխրագրական յանձնախումբը մշակած է հետեւեալ բանաձեւը, որ պիտի ենթարկուի նոր վիճաբանութեան մը եւ յետոյ դրուի քուէարկութեան. — Սպառազինումներու նուազումը՝ ինչպէս որ նախատեսուած է Ազգերու Դաշնակցութեան 8րդ յօդուածին մէջ, պիտի իրականանայ յատաջատուածաբար, յարմար պայմանաժամերէ վերջ՝ իրարու յաջորդող վերաքննութիւններով, անդամ մը որ ներկայ խորհրդաժողովը իրականացնէ ընդհանուր նուազման առաջին հանդրուանը՝ որքան կարելի է, ամէնէն վար մակարդակի վրայ»:

Ռուսեւճախոնական յարաբերութիւններ

Ռուսական մեծ ուժեր՝ սահմանին վրայ

Ճափոնի արտաքին նախարարութեան ներկայացուցիչը՝ Թոքիոյի մէջ՝ յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն Թէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի յարաբերութիւնները երթալով կը ձգտին, եւ Թէ ճափոնական կառավարութիւնը որոշած է միջամտել զինեալ ամէն բախումի որ կրնայ ծագիլ Ռուսիոյ եւ մանչուրիական նոր պետութեան միջեւ:

— «Ճափոն ըսաւ, անշուշտ չպիտի յարձակի Ռուսիոյ վրայ, բայց չի կրնար անտարբեր մնալ՝ տեսնելով ռուսական հազարաւոր զինուորներու համախմբումը՝ մանչուրիական սահմանագլուխին վրայ:

«Զեմ անգիտանար Թէ խարպինի մօտերը օդը հանուած ճափոնական կառախոտմբը, գործն էր բոլշեւիկեան գործակալներու:

«Գիտեմ նաեւ Թէ Մանչուլիի եւ վլատիվոսթոքի միջեւ համախմբուած խորհրդային ուժերը բաղկացած են **70,000** հոգիէ եւ Թէ նոր զօրաբաժին մըն ալ հասած է խապարովսկ: Ռուսերը իրենց ուժերը կը զօրացնեն նաեւ Սախալինի հիւսիսը եւ կը պատրաստուին գրաւելու Բարիւդային հողերը»:

Հիւսիսային-Կրեօներ վէճին յետոյ

Գերմանիա կը հոգայ Հիթլերեականները

Գերմանիոյ ներքին եւ պատերազմական նախարարը զօրավար Կրէօներ ձեռնարկեց քննելու Հանրապետական մարտական խումբերու գործունէութիւնը՝ համաձայն Հինդենպուրկի կողմէ յանձնուած փաստաթուղթերուն:

Հաւանաբար նախարարին եզրակացութիւնը պիտի ըլլայ ո՛չ Թէ կազմալուծել այս խումբերը —ինչպէս հիթլերեանները— այլ Թելադրել որ անոնք վերագառնան իրենց նախկին վիճակին եւ վերակազմուին ո՛չ Թէ իբրեւ մարտական խումբ, այլ իբրեւ քաղաքական խմբակցութիւն: Եւ որովհետեւ հանրապետական վարիչները արդէն լուծած են իրենց մարտական խումբերը, կառավարութեան որոշումը պիտի ունենայ մխիթարական արձագանգ մը:

Կառավարութիւնը չէ գոհացած սակայն լուծելով Հիթլերի մարտական խումբը: Այլ նաեւ կը զբաղի հիթլերեան հազարաւոր նախկին մարտիկներու վիճակովը: Ներքին նախարարը ուսումնասիրելու վրայ է ընդարձակ ծրագիր մը, որով կարելի ըլլայ հիթլերեան նախկին մարտիկները մացնել մարզական միութիւններու մէջ եւ զործ հայթայթել անոնց:

Միջազգային պարտերը եւ Ամերիկա

Ուաշինկթընի բազաքական շրջանակները չեն յուսար որ նախագահ Հուվըր առաջարկէ վերանորոգել միջազգային պարտէրներու նոր յետագնում մը: Առաջինը կը վերջանայ յունիս 30ին: Կը հաւաստուի Թէ, Ամերիկայի նախագահը անձնապէս համամիտ ըլլալով մէկտեղ վճարումներու պայմանաժամի նոր երկարաձգման մը, նկատի ունենալով յառաջիկայ ընտրութիւնները՝ կը վարանի բացայայտ կերպով արտայայտուիլ՝ այս հարցին մասին:

Հիւսիսային սպիգործները նպաստ կը գրկուին

Աշխատանքի նախարարութեան շաբաթաթերթը աստիճանական նուազում մը կ'արձանագրէ անգործներու թիւին վրայ: Ատով սակայն, կացութեան մէջ ո՛չ մէկ կարեւոր փոփոխութիւն կը տեսնուի: Շազարաւոր անգործներ, ամէն օր կ'երթան պաշտօնատուններուն՝ ներկայանալու եւ արձանագրել տալու իրենց քարտերը:

Խիստ ցկզոդութեան մը շնորհիւ, կարելի եղած է գրեթէ ամբողջովին՝ ցանկէն ջնջել կեղծ անգործները:

Եւ ցիմայ, կարելի է ըսել Թէ նպաստ կը ստանան միայն անոնք որ իրաւունք ունին: Սակայն կայ անգործներու դասակարգ մը, որ կրկնապէս կը տառապի,— ցիւանդութենէ եւ անգործութենէ: Որով հետեւ ցիւանդ անգործները նպաստ չեն կրնար ստանալ:

Այս առթիւ, փարիզի աշխատաւորներու տեղաւորման դիւանի ընդհանուր քարտուղարը՝ հետեւեալ բացատրութիւնները կուտայ, — Անգործները պարտաւոր են ներկայանալու այն տեղաւորման պաշտօնատուները, որոնք արհեստի կարգով՝ կը կեդրոնացնեն գործի խնդրանքները ու մատուցումները:

«Եթէ չկարենանք գործ ցայթայթել անգործի մը, կ'արձանագրենք անոր քարտը եւ նպաստը կը շարունակուի, եթէ ընդհակառակն, կարենանք զայն տեղաւորել, անշուշտ նպաստը կը դադրի եւ մեր ցկզոդութենէն անգործը զերծ կը կացուցուի: Ընդհանուր կանոնը այն է որ ամէն անգործ պարտաւոր է անմիջապէս ընդունելու ինչ գործ որ իրեն կ'առաջարկենք:

«Եթէ անգործ մը անձամբ չներկայանայ մեր պաշտօնատուներուն, ըլլայ ցիւանդութեան կամ ուրիշ պատճառի մը ցետեւանքով, անոր անունը կը ջնջուի, որովհետեւ, միայն աշխատելու ի վիճակի եղող անգործներն են որ իրաւունք ունին նպաստ ստանալու: Ցտիպուած ենք շատ խիստ ըլլալ այս մասին, առաջքն առնելու ցաճար կարգ մը զեղծումներու:»

Դանուբեան ծրագիրը

Ինսպրիւքի մէջ, գումարուեցաւ Դանուբեան կացութիւնը ուսումնասիրող ժողով մը, որ հրաւիրուած էր Առեւտուրի միջազգային Սենեակին կողմէ:

Այս ժողովին կը մասնակցին Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Պուլկարիոյ, Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Հունգարիոյ, Իտալիոյ, Լեհաստանի, Ռումանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ առեւտրական սենեակներու ներկայացուցիչները:

Կը նախագահէր Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, որ իր բացման ճառին մէջ՝ յիշեց Դանուբեան իւրաքանչիւր երկրի տնտեսական տագնապին պատճառները, որոնք աւելի աստիճացած ցոյց տուաւ Եւրոպայի քաղաքական եւ ամբողջ աշխարհի տնտեսական տագնապներուն հետեւանքով:

Իւրաքանչիւր պատուիրակութիւն պարզեց իր երկրին յատուկ պայմանները:

Ժողովը իր երկրորդ նիստին մէջ զբաղեցաւ նախընտրական մաքսատուրքի հարցով, նկատի առնելով ի նպաստ Դանուբեան երկիրներու կարգադրութեան մը պէտքը:

Զանազան երկիրներու ներկայացուցիչներէն վերջ, խօսք առաւ անգլիական ներկայացուցիչը որ յայտնեց Թէ անգլիական պատուիրակութիւնը ուժ պիտի տայ ամէն յստակ ծրագրի որ կրնայ լուծել Դանուբեան հարցը:

— Անգլիոյ հանրային կարծիքը, ըսաւ, սկզբունքով դէմ է ամէն տեսակ զաղտնի նախընտրութեան, Անգլիական պատուիրակութիւնը կ'ընդունի որ ի նպաստ Դանուբեան պետութիւններուն՝ բացառութիւններ ըլլան ամէնէն նպաստաւորեալ ազգի սկզբունքին մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՆՁԻ ՎՐԱ

Հոդվածներ և նյութեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

Ա. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՆՁԻ ՎՐԱ

Հոդվածներ և նյութեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

Ա. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՆՁԻ ՎՐԱ

Հոդվածներ և նյութեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

Ա. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՐԻԳԱԴԱ ՀՈՒՅՍԻՍԱՅԻՆ

(Վ. Ի.)

Բ.

— Ես, — ձանձրացած, տխուր, բայց հպարտ տոնով ասաց Հուսիկը, — ես ոչ մի հանցանք չունեմ, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի հանցագործություն չեմ արել, ես ոչ մի հրեշավոր գործ չեմ կատարել, ես ոչ մի ոճրագործ չեմ, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի գողություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի սպանություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի ավազակություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի ստախոսություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի խարդախություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի կեղծիք չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի կեղտոտություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի անամոթություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի անպատվություն չեմ արել, որ ինձ բանտ նստեցնեն, ես ոչ մի անարգ

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ (որ կը կատարէ ՊԵՏՐՈՆԻՈՒՍԻ դերը)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Հոխանաւորութեամբ
Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Կ. Խաչի
Մասնաճիւղի եւ մասնակցութեամբ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՆԷ

„ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ„

QUO VADIS

(5 արար)

23 Ապրիլ Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Ս. Ալիքսանեան, Մ. Սուրաբեան, Անահիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, Կոթիկեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, Ալթունեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօյի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն։

Տոմսակներու կեդրոնատեղի՝ Համբարձումեանի Գրասենեակը՝ 53 Fbg. Montmartre.

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Պատասխանատու վարիչ՝ Էս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (որ կը կատարէ ՄԱՐԿՈՍԻ դերը)

Ց. Ա. Ր. Ա. Ր. Ք.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Յ. Դ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԺՈՂՈՎԻ ԿՐ ՀՐԱՒԻՐԻ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ մեկուսի ենթակոմիտէի վարչութիւնը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ա. կումբի սրահը։

ՇԱՎԻԼԻի Արդութեան խումբի ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայ պիտի ըլլան Կեդր. Կոմիտէի եւ Կոմիտէի ներկայացուցիչները։

Գալուստ

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը։ Կը նախագահէ ընկ. Պ. Հիւսեան, Նիւթ՝ «Թուրքիոյ երթեւեկի նոր օրէնքը», թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ։ Կը հրաւիրուին հայ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՓԱՐԻԶ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Հ.Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ազգային, Մշակութային, Բարեգործական եւ Հայրենակց. միութիւններու։

24 Ապրիլ, Կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին,

Salle Horticulture մէջ, 84 Rue de Grenelle, Métro Rue du Bac

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Կը խօսին՝ Ռամկավար-Ազատական կուսակցութեան կողմէ

Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ՝

Պ. ԿԱՐՕ-ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական բաժին՝— *Նուագախումբ մը (բաղկացած հայ եւ օտար արուեստագէտներէ) ղեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի կը նուագէ հայկական կտորներ։*

Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին

Մասնակցութեամբ Հայ բարեգործականի Միութեան մասնաճիւղին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին, Հ. ե. երկսեռ Միութեան, Ալֆորվիլի Հայ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ հայ աւետարանականներուն։

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ։

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ *ժամը 8.45ին Salle Monceau մէջ (16 Rue de Monceau), ի նպաստ «Ծներ Նրաժիշտներու Միութեան», տրուած նուագահանդէսին մէջ Օր. Լուիզ Ազաբէկեան պիտի երգէ հայերէն երգեր ծանօթ հեղինակներէ։*

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ։

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

ՎԱՐԶՈՒ ՑԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԴԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒԻՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂԸ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՏՈՒՐՔ ՄԻ ՎԱՃԱՐԷՔ

ԱՌԱՆՑ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՐՑՆԵԼՈՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՎՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Գ. ՇԷՔԷՐԵԱՆ

150 Faubourg St. Denis, PARIS

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

— Կը փնտռուի Շահընցի Գէորգ Տրժպըլեան, հօր անուն Կարապետ (դերձակ), 1926ին հայր եւ որդի կը գտնուէին Պէյրութ։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Ֆրանսա։ Իմացնել՝ Minas Karachian, Caserne d'Offemont, Belfort, France։

Կը խնդրուի Սուրիահայ թերթերէն արտատպել։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ: Աբմատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ վիներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսք: Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
(PETITES ANNONCES)

TABAT, 18bis, Avenue d'Italie, Գլխարկներ եւ քասքէթներ: Շարիւրին *10* զեղչ կարտոր ներկայացնողին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Peletier, ժամադրավայր Հայերու:

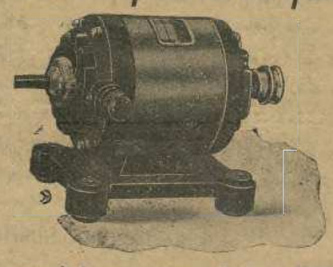
Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ
„ՖՕԹՕ ԵՆՕ„
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—76
Արեւելեան եւ եւրոպական խմամուած կերակուրներ.

Դեւնակներու եւ կառուիներու ուշադրութեան

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէօսթաթ 300 ֆր.
1/8 » » » » 350 ֆր.

Աժան եւ ֆաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարել առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld. de Clichy, Paris (18)· երկաողով մը պահանջեցէք մեր նկարացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

Մառչիի առեւտրականներու եւ հայրենակիցներու

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւպերու, քոէֆ սը շրմզիէներու եւ մեռաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապասպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (20)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԱԼԷՓԱՆ ՑՎԱՅԳ

Եթէ, նախընթաց օրը, մէկը պարզ ակնարկ մը ըրած ըլլար թէ ես, անբասիր անցեալով այս կինը որ ընկերութեան մէջ կը պատասխանչէր ճշգրիտ ու պայմանագրական լրջութիւն մը, օր մը ընտանեբար պիտի նստէի բոլորովին անծանօթ երիտասարդի մը քով, հազիւ իմ որդիէս քիչ մը աւելի տարէց եւ որ թանկագին քարեր էր գողցած, անխղճի մը տեղ դրած պիտի ըլլայի զայն։

Բայց ոչ մէկ վարկեան իր պատմութեան ընթացքին կարշանքի զգացում մը ունեցայ։ Այս բոլորը կը պատմէր այնքան բնականօրէն եւ այնպիսի եռանդով մը որ իր գործը կը թուէր աւելի տենդագին, հիւանդագին վիճակի մը արդիւնքը, քան թէ գալթակղեցուցիչ օրինազանցութիւն մը։ Եւ յետոյ մէկու մը հաւար որ ինծի պէս, նախընթաց գիշերը, ապրած էր այդքան անապատելի դէպքեր, որոնք չրվէժի մը պէս գահավիժած էին, «անկարելի» բառը յանկարծ կորնցուցած էր իր իմաստը։ Իրականութեան փորձառութիւնը զոր ունեցեր էի այս տասը ժամերու ընթացքին, անհնարին աւելի մեծ էր քան այն զոր ինծի նախապէս հալթայթեր էին քաղքենի կեանքի քառասուն տարիները։

Սակայն, այս խոստովանանքին մէջ բան մը կար որ զիս կը սարսափեցնէր. այն տենդոտ փայլն էր որ կ'անցնէր աչքերուն մէջէն եւ որ ելեկտրականութեան պէս իր դէմքին բոլոր դնդերները կը թրթռացնէր, երբ իր խաղաժոլութեան մասին կը խօսէր։ Իրողութեան պարզ պատմութիւնն անգամ կը բաւէր զայն զրգռելու եւ սարսափելի յստակութիւնով մը իր արձանային դէմքը զուարթ կամ ցաւագին գիծերով կ'արտայայտէր պրկումի շարժուձեւները որ իրարու կը յաջորդէին իր մէջ։

Ակամայ իր ձեռքերը, իր հիանալի ձեռքերը՝ ջղուտ եւ ճկուն յօդակապերով, վերստացան իրենց ինքնութիւնը, ճիշդ ինչպէս խաղի սեղանին վրայ, յափշտակող, կատաղի եւ խուսափուկ էակներ։ Մինչ ան կը պատմէր, կը տեսնէի որ անոնք կը սարսռային յանկարծ յօդակապերուն վրայ, ուժգին կը կորանային եւ բռունցքի ձեւով կը գալարուէին, յետոյ բացուելու եւ դարձեալ մէկը միւսին մէջ կծկուելու համար։ Եւ կոճակներուն գողութիւնը խոստովանելու պահուն, անոնք ձեւացուցին, ոստոստուն եւ փայլակի պէս արագընթաց, գողի մը շարժումը (ինչ որ անզգալաբար սարսռացուց զիս)։ Ճշմարտօրէն տեսայ որ այդ մատները մոլեգին յարձակեցան զարդեղէնին վրայ և արագութեամբ կուլ տուին զայն ձեռքին խոռոչին մէջ։ Եւ անբացատրելի սարսուռով մը հասկցայ որ այս մարդը իր մոլութենէն թունաւորուած էր մինչեւ իր արեան ամէնէն վերջին կաթիլը։

Ինչ որ իր պատմութեան մէջ զիս կը լուզէր եւ այնքան կը սարսափեցնէր, պարզապէս անխոով եւ բնութիւնով անհոգ երիտասարդի մը անիմաստ մոլութեան մը անձնատուութիւնն էր։ Ուստի իմ առաջին պարտականութիւնս հաստատելի բարեկամաբար հաստոել պաշտպանեալս որ անմիջապէս հետեւանի Մօնթէ-Գարլոյչէն ուր փորձութիւնը շատ վտանգաւոր էր. պէտք էր որ նոյն օրն իսկ մեկնէր իր ընտանիքին մօտ, կոճակներուն անհետացումը երեւան եկլելէ եւ իր ապագան ընդմիշտ փճանալէն առաջ։ Դրամ խոստացայ ճամբորդութեան եւ զարդեղէնը գրաւէն հանելու համար, բայց միայն այն պայմանով որ նոյն օրն իսկ շոգեկառք նստէր եւ ինձի երդնուէր իր պատուոյն վրայ թէ այլեւս բնաւ պիտի չդպչէր խաղի թուղթի կամ պիտի չմասնակցէր ոչ մէկ բախտախաղի։

Երբեք չպիտի մոռնամ իր կախտին երախտագիտութիւնը, նախապէս խոնարհ, յետոյ տակաւ առ տակաւ լուսավառ, որով այս օտարականը, այս մոլորած մարդը զիս մտիկ կ'ընէր, երբեք պիտի չմոռնամ այն եղանակը որով խօսքերս կը լափէր, երբ իրեն օժանդակութիւն խոստացայ եւ յանկարծ իր երկու ձեռքերը սեղանին վրայ երկարեց իմիններս բռնելու շարժուձեւ մը (որ միշտ դամուած պիտի մնայ մտքիս մէջ), միանդամայն պաշտամունքի եւ սուրբ վկայութեան։ Արցունք կար իր պայծառ աչքերուն մէջ որոնք մինչեւ այդ պահը քիչ մը աղօտ էին. իր ամբողջ մարմինը չդադրութեամբ կը դողար երջանկութեան յուզումէն։

Արդէն փորձեցի քանի մը անգամ ձեռի բացատրել անոր դիմազծին եւ կերպարանքին եղական արտայայտութիւնը, բայց այդ շատժումը, ո՛չ, չեմ կրնար նկարագրել, վասնզի երանութիւն մըն էր այնքան հիացիկ եւ այնքան գերբնական որուն նմանը գրեթէ երբեք չենք տեսներ մարդկային դէմքի մը մէջ. կարելի էր բաղդատել զայն այն ճերմակ առուներէն զոր կը կարծենք նշմարել երազէ մը դուրս ելլելու ատեն, երբ մեր առջեւ կ'երեւակայենք հրեշտակի մը դէմքը որ կ'անհետանայ։

Ինչո՞ւ պիտի ծածկէի։ Զղխմադրեցի այս տեսարանին պերճախօսութեան։ Երախտագիտութիւնը կ'երջանկացնէ, որովհետեւ անոր շատ հազուադէպօրէն կը հանդիպինք տեսանելի եղանակով մը մարմնացած, փափկանկատութիւնը օգտակար է եւ ինծի համար, ես որ պաղ եւ զգոյշ եմ եղած, խանդ մը նոր, բարերար ու չէզոք բան մըն էր։ Եւ ճիշդ այդ ուած ու փշրուած մարդուն պ բնութեան տեսարանն ալ թաց օրուան անձրեւէն եռքը շալիօրէն բացուած էր,

Երբ ճաշարանէն դուրս ծովը, բոլորովին խաղաղած, օրէն կը փայլէր, կապոյտ երկնքի բարձրութիւնները ան այն ճերմակով ծածկուած իր վրայ որորներ կը սաւ ուրիշ կապոյտի մը, լուրթ երե մէջ։ Կը ճանչնաք, չէ՞, Ռիվիէր բնանկարը։ Միշտ գեղեցիկ տպաւորութիւն մը կը ձգէ քիչ մը անհրապոյր՝ պատկերքարտի մը պէս. միշտ մեծ վառ գոյներ կը ներկայացնէ քերուն, գեղուհիի մը պէս, քիչ եւ ծոյլ, որ անտարբերութեամբ վրայէն կը ձգէ որ անցնին բ նայուածքները — գրեթէ ան եան նկարագրով մը, յանխնայ շոյլ իր անփութութեան մէջ։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ԱՊՐԻԼ 1932
21 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ Թիւ 1839 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԶՆԵՐԸ ԴԷՊԻ ԺԸՆԵՒ

Ընդհատեցինք, մէկ օր, Բարեգործականի «Մեր Խօսքը», կրկին արծարծելու համար խնդիր մը զոր ուշադրութեան յանձներ էինք Ապրիլ 16ին:

Ահաւասիկ ուրիշ ազդարար մըն ալ կը հառաչտուի, թէ Թուրքիա տակաւին կը խորհի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնել, առաջին առթիւ:

Առաջին լուրը տարօրինակ «Փուռնալ ալ Տէլա»ն, Ժընեւի իր թղթակցին միջոցաւ, որ ընդհանրապէս իրազեկ է արեւելեան գործերու:

Երկրորդ լուրը կուգայ, ապրիլ 19 թուականով, «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը, որ տարիներէ ի վեր ձեռնհաս հեղինակութիւն մը ճանչցուած է Մօտաւոր Արեւելքի եւ Թուրքիոյ գործերուն համար:

Երէկ հրատարակեր էինք անոր հաղորդած լուրը:

Լոնտոնի պահպանողական թերթին աշխատակիցը հաւանական կը գտնէ որ Մոսկուան անգամ մըն ալ փորձէ տարհամոզել Թուրքիան: «Բայց, միւս կողմէ, Իտալիա եւ Գերմանիա ջերմաշէս ուժ պիտի տան Թուրքիոյ թեկնածութեան, որ պիտի վայելէ նաեւ բրիտանական աջակցութիւնը»:

Ինչպէս գրած ենք զանազան առիթներով, Թուրքիա չուզեր անգամագրուիլ առանց որոշ առաւելութիւններ ապահովելու:

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ն ալ կը հաստատէ այս պարագան: «Անհաւանական է որ Ենկիւրի վերջնական որոշում տայ, մինչեւ որ վերջնապէս վստահ չըլլայ թէ պիտի կրնայ ապահովել եթէ ոչ մնայուն աթոռ մը Ա. Դ. Մորհուրդին մէջ, ինչպէս Լեհաստանը, գոնէ կէս – մնայուն աթոռ մը, որ կը նորոգուի երեք տարին անգամ մը»:

Եւ ահաւասիկ երրորդ ազդարար մը, — «Լը Փըթի Ժուռնալ» (20 ապրիլ), որուն տեղեկութիւնը պիտի կարդաք լուրերու բաժնին մէջ:

Փարիզեան թերթին տեղեկութիւնը մխիթարէն կը տարբերի անով որ, Թուրքիան հրաւէրի մը պիտի սպասէ, ո՛ր եւ է պաշտօնական դիմում կատարելէ առաջ: Իսկ ճամբան հարթելու համար — միշտ համաձայն արուած տեղեկութեան — Ազգերու Դաշնակցութեան Մորհուրդին կամ Ընդհ. Ժողովին նախագահը յայտարարութիւն մը պիտի ընէ՝ փափաք յայտնելով որ Թուրքիա եւս մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան:

Համաձայն այս տեղեկութիւններուն, այս ձեւակերպութիւններէն վերջն է որ Թուրքիա պիտի ներկայացնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու խնդրանքը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՋՈՐԴԻՔ ՀԱՅՈՑ

Եւ գացինք լսելու հայ օրիորդները:

Ահա թէ ինչ կը պատասխանեն անոնք՝ հայ տղոց առարկութիւններուն.

— Հայ երիտասարդներուն պատճառաբանութիւնները, հայուհիի հետ ամուսնական դաշինք կնքելու առթիւ, մեզ բաւական զուարճացուցին:

Չենք կրնար երեւակայել հայ աղջիկ մը որ աշխատելէ խուսափի եւ ամուսնութեան առթիւ պայման դնէ ծոյլ ու մեղկ կեանքը:

— Մենք, աղջիկներս բաւական խելք ունինք, գոնէ ամուսնութենէն առաջ այդ տեսակ պահանջներով չվիժեցնելու գործը...: Մանաւանդ, երբ դրամ կայ ծայրը:

Ինչ կը վերաբերի տղոցմէ դրամօժիտ պահանջելու վարկածին, առաջին անգամ կը լսենք այդ նորօրինակ առեւտուրը, թէեւ հակառակը միշտ գոյութիւն ունի եւ օրէ օր ալ գումարը բարձրանալու վրայ է...

— Մտաւորական փնտռելու ամբաստանութիւնն ալ, թէեւ գնահատական մըն է հայ աղջկան համար, սակայն ենթադրական է: Այո՛, կ'ուզենք որ մեր նշանածը, մեզի գրելիք տողերուն համար, նեղութիւն չտայ իր դրացիին տղուն կամ իր պարմիկին եւ ստացած նամակներն ալ ինք կարդայ ու հասկնայ, նոյնպէս, երբ հայերէն գիրք կամ թերթ մը ձեռք առնէ, ջղոտ ապուխտի կտոր ուտելու պէս չծամծմէ... կամ օրինակի համար, երբ բաֆֆիի մը կամ Սիամանթոյի մը անունը տրուի իրեն, «այդ մարդիկը ի՞նչ գործ կ'ընեն» հարցումը չտայ...

— «Երբեք չե՞նք արհամարհեր արհեստաւորը. մենք ալ արհեստաւորուհիներ ենք— այլ կը փնտռենք մարդը:

— «Գուրգուրա՞նք կ'ուզեն, մենք գուրգուրանքն իսկ ենք: Այո՛, օտարուհին վարժ եւ ճարպիկ ձեռեր ունի, իրեն համար անոնք արհեստ են դարձեր՝ տարիներու ընթացքին կրկնուելով շատ մը առիթներու մէջ, անոնք ձեզ գոհացնելէ վերջ, աւելցածն ալ կրնան ուրիշի մը տալ...

Եւ տակաւին ուրիշ բաւական լուրջ եւ իրաւացի բաներու մասին խօսեցան մեր աղջիկները:

Բայց, ուրիշ անգամ:

Կ. ՊԵՏՒՒՃ

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

«Նոր օր» ի մէջ կը կարդանք (16 ապրիլ).— Երեւանէն նամակագիրմը կը գրէ թէ մասնաւոր կերպով հետքրքրուած է Էջմիածնի վիճակով: վանքը, վանականները շատ խեղճ դրութեան մատնուած են. Էջմիածինը պէտք է մեռած ժամարել. ոչ մէկ հեղինակութիւն չունի, կը գտնուի հսկողութեան տակ: վանականներուն ապրուստը կը ճարուի արտասահմանի նուէրներով: կաթողիկոսական ընտրութեան մասին ոչ մէկ խօսք չկայ, Էջմիածինը դիսուէներ կատարած է կառավարութեան, որ պատասխան անգամ տուած չէ: «պէտք է հոս լինէք որ հասկնաք այս բոլորը», կը գրէ նամակագիրը,

Այս կերպով կը հերքուի պ. Շահ-Վերտեանի այնյայտարարութիւնը թէ կաթողիկոսական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենային գարնան: Ահա գարունը եկաւ եւ տակաւին լուր անգամ չկայ,

ԱՊՐՈՒՍՏԸ ՍԵՒԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ծառը դրաճներու բարձրացման հետեւանքով, ապրուստը 35 առ հարիւր իամեմատութեամբ սղած է Սեւանիկի մէջ: Առեւտրական սենեակը հեռագրով բողոքած է կառավարութեան, որ պաշտօնական սակով «շանժ» չի տրուիր, որպէսզի մաս մը ստիպողական նախանձութեր քերուին Եւրոպայէն:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիոյ դիմումը Ազգերու Դաշնակցութեան

Ժընեւի քաղաքական շրջանակներէն բխած լուրի մը համաձայն, Թուրքիա պատրաստակամ կ'երեւնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու Թէ իր կառավարութիւնը սիրայօժար կը փափաքի մտնել Ժընեւեան հաստատութեան մէջ, պայմանաւ որ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան այս փոփոխութիւնը տեղի ունենայ Ազգերու Դաշնակցութեան կապուած հաստատութեան մը կողմէ պաշտօնապէս ուղղուած հրաւէրի մը վրայ:

Լատտեղեակ շրջանակներէ բխած լուրերու համաձայն, Ազգերու Դաշնակցութեան յատուկ նստաշրջանին, Թուրքիոյ մուտքի խնդրանքը դիւրացնելու համար, Մորհուրդին նախագահը կամ ընդհ. ժողովին նախագահը յայտարարութիւն մը պիտի ընէ՝ փափաք յայտնելով որ Թուրքիա եւս մասնակցի Ազգերու Դաշնակցութեան:

Համաձայն այս տեղեկութիւններուն, այս ձեւակերպութիւններէն վերջն է որ Թուրքիա պիտի ներկայացնէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու խնդրանքը:

Քիւրտ ըմբոստներ կը ռմբակոծուին

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Ապրիլ.— Պաղտատէն Ռէօյթէր գործակալութեան տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ անգլիական զինուորական օդանաւեր մասնակցեցան Քիւրտիստանի ըմբոստներուն դէմ ռմբակոծման գործողութեանց: Ըմբոստներէն 10 հոգի սպանուեցան: Գործողութեանց ընթացքին, իրարցի երկու օդանաւորդներ գետին իջնան եւ սպանուեցան

Թուրք աւազակներ կը գործեն

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՑ

Պէյրութէն կը տեղեկացնեն.—

Քիւրտ Տաղի ոստիկանական պահականոցը լուր առնելով որ 50 Թուրք չէթէներ, հոչակաւոր աւազակապետ Օսման Օմարի դեկավարութեամբ մտած են սուրիական հողը եւ կը յառաջանան դէպ ի Գըրըք Խանի գիւղերը, խափան օգնական ուժ առնելով, կ'երթայ դէմ դնելու աւազակներուն:

Լիչկի շրջանին մէջ ոստիկանները կը բաժնուին երկու մասի եւ կը գրաւեն կարեւոր դիրքերը. սպասելով չէթէներու ժամանումին:

Զօրս ժամ սպասելէ վերջ, չէթէները երկու խումբով կը մօտենան: Կռիւը կը սկսի եւ կը տեւէ 20 վայրկեան: Չէթէները կը ստիպուին փախուստ տալ: Միւս խումբը երամաձեր դիւղին վրայ կը յարձակի եւ կուռի կը բռնուի գիւղացիներու հետ: Մէկ չէթէ եւ երկու գիւղացի կը սպանուին:

Հալէպէն կը գրեն «էլ Նիտա» թերթին.—

Թրքօ-սուրիական սահմանին վրայ գտնուող Սուրիացիները շատ կը վախնան եւ տարաւոփի մտանուած են, Թուրք չէթէներու անվերջ յարձակումներէն:

Դանդարմերի դէպի գիւղաքաղաքներ

Ջինաթափութեան ընդհ. յանձնախումբի նիստէն յետոյ, ուր երկար վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան զանազան երկիրներու պատուիրակներուն միջեւ, խմբագրական մասնախումբը կարճ խորհրդակցութենէ մը յետոյ, համաձայնեցաւ հետեւեալ բանաձեւին վրայ.

— Ընդհանուր յանձնախումբը կը յայտարարէ թէ սպառազինումներու սահմանափակման եւ նուազման չափանիշները, Ազգերու Դաշնիւիին 8րդ յօդուածին տրամադրութիւնները պէտք է կիրարկուին եւ հետեւաբար, սպառազինումները պէտք է վերածել նուազագոյնին՝ համաձայն ազգային պաշտպանութեան եւ հաւաքական գործունէութեան մը համար պարտադրուած միջազգային յանձնառութիւններու կիրարկման:

«Պէտք կայ նաեւ նկատի առնելու իւրաքանչիւր պետութեան մասնաւոր պայմանները եւ աշխարհագրական դիրքը:

«Ընդհանուր յանձնախումբը կ'որոշէ որ այս չափանիշներու եւ եղանակներու կիրարկման բնոյթը՝ որոնցմով պէտք է կատարուին սպառազինումներու սահմանափակումն ու նուազումը, անյապաղ հետազնդուի գործնական գետնի վրայ:»

Այս բանաձեւը ընդունուեցաւ մխաձայնութեամբ: Միայն խորհրդային Միութեան պատուիրակը Լիտվինով դէմ քուէարկեց, համաձայնած չըլլալով որ բնագրին մէջ յիշատակուի Ազգերու Դաշնիւիին 8րդ յօդուածը:

Գերմանիա Ռահայնափարներուն դէմ

Հիթլերեան գործունէութիւնը իր նուազագոյն չափին վերածելէ յետոյ, վերուսիական կառավարութիւնը այժմ ձեռնարկած է ոստիկանական խիստ գործողութիւններու ընդդէմ համայնավարներուն:

Պերլինէն տրուած տեղեկութեան մը համաձայն, բազմաթիւ գաղտնի ոստիկաններ, ընկերակցութեամբ քաղաքային պահակներու, խուզարկութիւն կատարեցին համայնավար կեդրոնատեղիներուն մէջ, երեւան հանելու համար գաղտնի կազմակերպութիւնները, զոր համայնավարները կազմակերպած էին փոխարինելու համար իրենց մարտական կազմակերպութիւնը «Կարմիր ճակատ»ը: Այս կազմակերպութիւնը արգիլուած եւ կազմալուծուած էր երկու տարի առաջ: Բազմաթիւ փաստաթուղթեր գրաւուեցան:

Կը յիշուի թէ «Կարմիր ճակատ»ի դէմ պայքարը բացած էր վերուսիական կառավարութիւնը՝ որուն օրինակին հետեւելով, ամբողջ երկրին մէջ տարածած էր գերման կեդրոնի կառավարութիւնը:

Այս հրամանը չափազանց ակարացուցած էր գերման համայնավար կուսակցութիւնը, որ մէկ քանի ամիս առաջ, փորձած էր իր կազմալուծուած մարտական խումբերը վերակազմել գաղտնօրէն:

Հաւանական կը նկատուի որ համայնավարներու դէմ սկսուած գործողութիւնները տարածուին ամբողջ երկրին մէջ:

Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ

Պաշտօնական շրջանակներ կը յայտնեն թէ Ճափոն խզմամբ պիտի ղդուշանայ բոլշեւիկեան կառավարութիւնը վրդովեցնող որ եւ է պատճառ տալէ: Խարպինի արեւելքը գործող Ճափոնական ուժերը քաշուած են քաղաք:

⁂ *Խարպինէն տրուած լուրի մը համաձայն, տեղին ոստիկանութիւնը ձերբակալած է 50ի չափ խորհրդային հպատակներ, որոնց մէջ կը գտնուի չինական արեւելեան երկաթուղիի քարտուղարը:*

Այս ձերբակալումներու պատճառը տակաւին չէ յայտնուած:

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱՁՈՒՐԿՆԵՐՈՒ

ՑՈՒՑԱԿ 25

Արմէն Աժտէրեան	10.—
24րդ ցանկին գումարը	4122.—
Ընդհ. գումար	4132.—

Ոճրախառն մը Մանչուրիոյ մէջ

Փէքին-Թիէն Չին երկաթուղիին վրայ, ներքակալուեցաւ Գորէացի մը, որ կը փորձէր գիծը օդը հանել, արգիլելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան քննիչ յանձնախումբը տանող կառախումբին անցքը:

Հարցաքննութեան ընթացքին, ներքակալուած մարդը յայտնեց թէ 3 հազար աւազակներ գործի լծուած են, քննիչ յանձնախումբի աշխատանքներուն ընթացքին խռովութիւններ յարուցանելու համար Մանչուրիոյ մէջ:

Փէշավէրի մէջ

Փէշավէրի ժօտերը, երկաթուղիին վրայ ռումբ մը պայթեցաւ այն պահուն որ Թոթատարը կ'անցնէր, ո՛չ մէկ վիրաւոր կայ: կառախումբը կրցաւ շարունակել: երեք կասկածելի Հնդիկներ ձերբակալուեցան:

Անգլիոյ ելեւմուտը Նոր մախաստուրեր

Անգլիոյ ելմտական նախարարը ելեւէջ-ժողովին ներկայացուց ելմտական նախագիծը, որ երկար ատեն ի վեր, թէ Անգլիոյ եւ թէ օտար երկիրներու մէջ զանազան մեկնութեանց տեղի կուտար:

Այս նախագիծը կուգայ անգամ մըն ալ վաւերացնելու Անգլիոյ ելմտական եւ մաքսային հաղաքականութեան արմատական փոփոխութիւն:

Նախարարը յայտնեց թէ անցեալ սեպտեմբերին, նախատեսուած էր 22 միլիոն ոսկերլիճի խնայողութիւն, մինչ կարելի եղած է այս գումարը բարձրացնել 34,5 միլիոնի: Անկանոն նկատուած ներածումներու վրայ՝ մաքսատուրքը բերած է 1,165,000 ոսկերլիճի հասոյթ մը, քանի արեղէնի վրայէն՝ գանձը մտած է 164,000, իսկ ուրիշ ներածումներէ գոյացած է 760 հազար ոսկերլիճ:

Իսկ գարեջուրի վրայ տուրքը՝ որմէ կը սպասուէր 4,5 միլիոն, բերած է 3 ¼ միլիոն· իսկ ալէոլական ըմպելիները բերած են նախատեսուած գումարէն 1 միլիոն պակաս:

Ժառանգական տուրքերուն մէջ արձանագրուած է 18միլիոնի պակաս մը:

Յայտնելէ վերջ թէ, ընթացիկ տարուան համար, հատուցումներու հաշւոյն մուտք չէ նախատեսուած, ոչ ալ երբ՝ պատերազմական պարտքերու գլուխէն, հետեւեալ գումարները տրուաւ՝ իբր նախատեսուած ծախքեր·

318,800,000 ոսկի պիտի երթայ ազգային պարտքին եւ 447 միլիոն 204 հազար ոսկի բաղաքային սպասարկութեանց եւ բանակին, 766 միլիոնի գումար մը ուրեմն:

Հասոյթներու գումարը նախատեսուած է 731,275,000: Բացը՝ 34 միլիոն 750,000, պիտի գոցուի նոր մաքսատուրքերով:

Այս հասոյթներուն մէջ՝ նիւթին մուտքի գումարն է 427,000,000, որուն 260,000,000ը՝ եկամուտի վրայ տուրքէն:

Ելմտական նախարարը յայտնեց նաեւ թէ օտար թէյերու վրայ մուտքի տուրք մը պիտի դրուի մէկ լիվրա թէյին 4 փէնս հաշուով· իսկ կայսրութեան զանազան մասերէն ղրկուած թէյերուն վրայ 50% գեղչ մը պիտի կատարուի:

Բացը գոցելու համար նախատեսուած այս հասոյթները եթէ իրականանան, ելեւմուտը դարձեալ 1 միլիոն 700,000ի բաց մը պիտի ունենայ: Նախարարը յայտնեց թէ ասոր դէմ նախատեսած է 5,000,000ի մուտք մը, որ պիտի գոյանայ յաւելուածական տուրքերով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՒԱ

Ամբողջ մէկ տարի է որ Հայկական Դաւան կոչուած ընկերութիւնը կը գործէ Պոլսոյ մէջ, եւ ամբողջ մէկ տարի է որ կը տեսնենք անոր գործունէութեան ոչ մէկ արդիւնքը:

Ընկերութիւնը կազմուեցաւ Պոլսոյ մէջ, ինչպէս ամէն ընկերութիւն, ինչպէս ամէն կազմակերպութիւն, ինչպէս ամէն ձեռնարկ, որ ունի գործունէութեան յստակ, ծրագիր թուրքիոյ հանդէպ, կան խնդիրներ ուր ստիպուած է առանձին գործել: Հակառակ իր կամքին:

Բայց ահա խնդիր մը — Հայկական Դաւը արծարծելու, արդարութիւն պահանջելու, իրաւունքներ արժեցնելու խնդիր մը, ուր անկարելի պիտի ըլլար ո՛ր եւ է անջատ գործունէութիւն:

Հարցը ոչ մէկ թերինկի մը մասին է, ոչ ալ հակահայկական «դաւադրութեան» մը:

Փա՛ռք Աստուծոյ, եւ ազգային կամ «Մեր Հայրենիք»ի խնդիր չունինք:

Ունինք մէկ խնդիր, — Հայկական Դաւա: «Մեր Հայրենիք ազգասէր, անկախ»:

Շ.

ՍՐՔԱՏԱՐԻՆ ԹՈՂՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿԸ

(9)

Մեկնելով Խնկոյեն Նիկոլայի Ծաղկեպսակ նամակում տեղ գտած տողերից, որոնք ես ուղղել էի Ձեզ... այդ տողերը գրված էին ոչ թե ինձ համար, այլ ինձ հետ միասին ապրող ու աշխատող հազարավոր ընկերների համար, որոնք ինձ ճանաչում են ոչ միայն որպես գրողի, այլև որպես հասարակական գործչի, որպես մեկի, որ ամբողջ կյանքում ձգտել է ծառայել իր ժողովրդին, իր հայրենիքին, իր կուսակցությանը, որ ինձ համար ամենից սուրբ է եղել կոմունիստական գաղափարը, որ ինձ համար ամենից թանկ է եղել Լենինի կուսակցությունը, որ ինձ համար ամենից սիրելի է եղել խորհրդային ժողովրդի ազատ, երջանիկ կյանքը։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ձգտել ապրել ու աշխատել այդ գաղափարների համար, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել նույնը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել այդ գաղափարներին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրանց։ Ես ոչ միայն ինքս եմ ապրել ու աշխատել այդ գաղափարների համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել ապրել ու աշխատել դրանց համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում եմ կապիտալիզմը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել կապիտալիզմը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ կոմունիզմի հաղթանակին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ կոմունիզմի համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում ֆաշիզմը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել ֆաշիզմը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ ֆաշիզմի անխուսափելի կործանմանը, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ ֆաշիզմի դեմ, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում ազգային ատելությունը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել ազգային ատելությունը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ ազգերի եղբայրության ու բարեկամության գաղափարին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ ազգերի եղբայրության ու բարեկամության համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում պատերազմը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել պատերազմը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ խաղաղության հաղթանակին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ խաղաղության համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում ստրկությունը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել ստրկությունը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ ստրկության վերացման անխուսափելիությանը, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ ստրկության դեմ, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում անարդարությունը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել անարդարությունը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ արդարության հաղթանակին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ արդարության համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում ճնշումը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել ճնշումը։ Ես ոչ միայն ինքս եմ հավատացել ու հավատում եմ ազատության հաղթանակին, այլև ուրիշներին եմ համոզել հավատալ դրան։ Ես ոչ միայն ինքս եմ կռվել ու կռվում եմ ազատության համար, այլև ուրիշներին եմ կոչ արել կռվել ու կռվելու համար։

Ես ոչ միայն ինքս եմ ատել ու ատում ստրկությունը, այլև ուրիշներին եմ սովորեցրել ատել ստրկություն

ԲՈՂՈՔ ԱՍՑՈՂԸ

(Վ. Ե.)

III

ՖԻ. ՍՍՍՌ

— Մեր ծովախոհ Ելենա — ձեզ մոտ Մեծարգո Մելիքսեթ-բեկ Մելիքսեթյանը ու նրա եղբայր Հասան աղան... Ես էլ, որ ձեզ մոտ եմ եկել, ինչպես տեսնում եք, ամբողջ ընտանիքով եմ եկել... Ուրախ եմ, որ ձեզ տեսնում եմ, ձեզ ողջ-առողջ տեսնում եմ... Ես ձեզ համար մի նոր լուր եմ բերել... Ասում են, թե Ձեր ամուսինը՝ Ռուբեն աղան, ողջ է մնացել... Ասում են, թե նա ողջ-առողջ Ղարսում է... Ասում են, թե նա ռուսական գերության մեջ է ընկել, բայց ողջ է մնացել... Ասում են, թե նա ռուսական գերությունից ազատվել է, Ղարսում է... Ասում են, թե նա ռուսական գերությունից ազատվել է, Ղարսում է... Ասում են, թե նա ռուսական գերությունից ազատվել է, Ղարսում է...

Ելենան ոտքի թռավ, ինչպես ոտքից էր եղել, ինչպես նստած էր եղել, ինչպես կանգնած

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ (որ կը կատարէ ՊԵՏՐՈՆԻՈՒՍԻ դերը)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ
Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Կ. Թաղի
Մասնաճիւղի եւ մասնակցութեամբ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՆԷ

„ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ„

QUO VADIS?

(5 արար)

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— տիկիններ՝ Ս. Ալիքսանեան, Մ. Սուրաբեան, Անահիտ, Դայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, Կօթիկեան, Պարաֆեան, Մաքսուտեան, Ալթունեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօշի խմբագրատուները եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն:

Տոմսակներու կեդրոնատեղի՝ Համբարձումեանի Գրասենեակը՝ 53 Fbg. Montmartre.

Ոչ ոքի տոմսակ չի վրկուիր

Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (որ կը կատարէ ՄՈՒՐԿՈՍԻ դերը)

Ց. Հ. Դ. Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ
ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԺՈՂՈՎԻ ԿՐ ՀՐԱՒԻՐԻ

Ալֆորվիլի մեկուսի ենթակոմիտէի վարչութիւնը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ա. կումբի սրահը:

Շնվիլի Արդութեան խումբի ընկերները այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայ պիտի ըլլան Կեդր. Կոմիտէի եւ Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

Գալատ

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը: Կը նախագահէ ընկ. Պ. Հիւսեան, Նիւթ՝ «Թուրքիոյ երթեւեկի նոր օրէնքը», թէր ու դէմ վիճաբանութիւններ: Կը հրաւիրուին հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջ:

Ապրիլ 11)24ի տարեդարձը

ՓԱՐԻԶ

Նախաձեռնութեամբ Ց. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Հ.Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Հ.Մ.Ը.Մ.ի, ազգային, մշակութային, բարեգործական եւ հայրենակց. միութիւններու, եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի փարիզի շրջանի սկաուտական կեդր. յանձնախումբի:

Այս Կիրակի իրիկուն, ժամը 8.30ին,

Salle Horticulture մէջ, 84 Rue de Grenelle, Métro Rue du Bac

կը նախագահէ՝ ՏՕԲԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

կը խօսին՝ Ց. Ռ. Մ. կողմէ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ, Ռամկավար-Ազատական կուսակցութեան կողմէ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴ, Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ՝ Պ. ԿԱՐՕ-ՍԱՍՈՒՆԻ:

Գեղարուեստական բաժին՝— *Նուագախումբ մը (բաղկացած հայ եւ օտար արուեստագէտներէ) դեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի կը նուագէ հայկական կտորներ:*

Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Հանդէսին կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտներն ու արենուշները:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին

Մասնակցութեամբ Հայ բարեգործականի միութեան մասնաճիւղին, Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին, Հ. ե. երկսեռ միութեան, Ալֆորվիլի Հայ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ հայ աւետարանականներուն:

Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ կը խօսի՝ Պ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Պարճուհիի «ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հատորը

Դիմել՝ Mme. B. Barséghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

„ՓՕԹՕ ԵՆՕ„

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Conseil juridique à la Défense Automobile
et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ՆԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ծանգամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՊՐԻՒՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հայ Կարմիր Խաչի կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 22ին

147 Rue de la Loi

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ապառաւի մը տնական գործերու համար՝ Դիմել ապարան «Մասիս», 208bis Rue Lafayette Paris (10):*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբրամատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒԻՐՈՆԻ, ՊՈՒԺԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՆԱ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո[illegible]

ՄԱՔՈՒՐ եւ ՀՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու[illegible] կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-72

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (**diographie**), գեր-մանիշակագոյն, յոտ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**théraphie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժում բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական, Քելագրական եւ ֆ[illegible]եան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ճնդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ՔԱՇԻՇԵԱՆ

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Ցեսագրուած է

Համախարբերդցիական երեկոյթը, որ տեղի պիտի ունենար Ապրիլ 23ին Mutualitéի սրահին մէջ, յետաձգուած է Մայիս 14ին:

Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԴՐԵՑ՝ ՍԹԵՓԱՆ ՅՎԱՅԿ

Սակայն, երբեմն, շատ քիչ անգամ կը պատահին օրեր երբ այս զեղեցկութիւնը կը պոռթկայ, երբ ան կը բխի տարփանքով ու եռանդով, կը սփռէ իր վառ գոյները՝ մանեւանդ օրէն շաղշղուն, երբ ան յաղթականօրէն ձեր գլխուն կը նետէ իր ծաղիկներուն խառուտիկ շքեղութիւնը, երբ կը պայթի ու կը բռնկի հեշտասիրութիւնով: Խանդավառութեան նման օր մըն էր որ յաջորդած էր փոթորկոտ գիշերուան անսանձ քաոսին, նոր լուացուած փողոցը ամբողջովին կը փայլէր, երկինքը փերուզակէ էր եւ ամէն կողմ աւիւնով յափրացած կանանչութեան մէջ փունջեր կը վառէին, գոյզգոյն ջահեր: Լեռները աւելի յստակ եւ իրարու աւելի մօտ կը յայտնուէին, հանդարտած ու ազնուով ողողուն մթնոլորտին մէջ· անոնք փալփլուն եւ խնամքով յղկուած փոքրիկ քաղաքին շատ մօտիկը կը հաւաքուէին, հետաքրքիր. ամէն նայուածքի մէջ կը զգայիք զրգռիչ հրաւէրն ու խրախոյսը բնութեան որ ձեր սիրտը կը յափշտակէր, հակառակ ձեր կամքին:

— Կառք մը առնենք,— ըսի, — եւ Բօրնիշի շրջանն ընենք:

Ուրախութեամբ նշան ըրաւ թէ այո՛, իր ժամանումէն ի վեր կարծես թէ առաջին անգամ ըլլալով կը տեսնէր ու կը նշմարէր բնութիւնը: Մինչեւ հիմա ճանչցած էր միայն կազինոյին հեղձուցիչ սրահը, քրտինքով թաթաւուն իր ծանր անուշահոտութիւններով, ծաժաձուռ դիմագծերով իր գարշելի մարդոց ժխորով: Բայց հիմա արեւով ողողուն ծովափին անհուն հովահարը բացուած էր մեր առջեւը եւ աչքը երջանկութիւնով կ'երթար մէկ հորիզոնէն միւսը: Մեր դանգաղաշարժ կառքով անցանք (ինքնաշարժը գոյութիւն չունէր այն ատեն) զեղեցիկ ճամբէն բազմաթիւ վիլլաներու եւ բազմաթիւ անձերու առջեւէն: Իւրաքանչիւր տան առջեւ, արեւարձել-շոճիներու կանանչութեան մէջ հովանաւորուած իւրաքանչիւր վիլլայի առջեւ սա թաքուն ցանկութիւնը կը զգայիք.—որքա՜ն լաւ պիտի ըլլար ապրիլ հոս, խաղաղ, գոհ, աշխարհէն քաշուած:

Երբեք աւելի երջանիկ եղա՞ծ եմ կեանքիս մէջ քան այդ ժամուն: Ինչո՞ւ, կառքին մէջ երիտասարդը, դեռ երէկ ճակատագրին եւ մահուան ճիրաններուն մէջ պրկուած, բազմաթիւ տարիներ թարմացած կը թուէր. պզտիկ տղայ դարձած էր, խաղացող զեղեցիկ տղայ մը, կրակոտ եւ միեւնոյն ժամանակ յարդալիր աչքերով, որուն մէջ ոչ մէկ բան դիս այնքան կը հրապուրէր որքան իր նրբազգած պատրաստակամութիւնը. եթէ զառիվերը շատ ցից ըլլար, ու ձին դժուարութիւն ունենար կառքը քաշելու, թեթեւաշարժ վար կը ցատկէր, ետեւէն հրելու համար: Եթէ ծաղիկի մը անունը տայի կամ եթէ հատ մը ցոյց տայի ճամբուն եզերքը, կը վազէր քաղելու զայն: Վերցուց եւ զգուշութիւնով կանաչ խոտին մէջ տարաւ, որպէս զի կառքին տակ չճզմուի, պզտիկ գորտ մը որ նախընթաց օրուան անձրեւէն քաշուած՝ դժուարութիւնով կը քաշկռտուէր ճամբուն վրայ. եւ միշտ անկեալ, յորդառատ խանդով կը պատմէր ամէնէն զուարճալի եւ ամէնէն սիրուն բաները: Կը կարծեմ որ իր խնդալու եղանակը շեղում մըն էր, ապա թէ ոչ պիտի պարտաւորուէր երգելու, ցատկելու կամ խենթ ձեւանալու. այնքան երջանկութիւն եւ զինովութիւն կար իր էութեան պոռթկումին մէջ:

Երբ, բարձրութեան վրայ, շատ փոքրիկ հիւղակ մը անցանք, քաղաքավարութիւնով գլխարկը հանեց, յանկարծական շարժումով մը: Զարմացայ. ո՞վ կը բարեւէր ան հոն, ինչ որ օտարական մըն էր օտարականներու մէջ: Չարցումիս վրայ թեթեւօրէն կարմրեցաւ եւ զրեթէ ինքզինքը արդարացնելով ըսաւ թէ եկեղեցիի մը առջեւէն անցած էինք եւ թէ իր երկիրը, Լհասաստանի մէջ ինչպէս բոլոր ճշմարիտ կաթոլիկ երկիրներուն մէջ, սովորութիւն ունէին, մանուկ հասակէն, գլուխը բանալու ամէն եկեղեցիի եւ ամէն սրբավայրի առջեւ:

Կրօնքին իրերուն առջեւ այս դեղեցիկ յարգանքը դիս խորապէս յուզեց, միեւնոյն ժամանակ յիշեցի այն խաղը որուն մասին խօսած էր ինծի եւ հարցուցի թէ հաւատացա՞ծ էր. երբ. քիչ մը տմօթհաբար երեւոյթով, ինձի խոնարհաբար խոստովանեցաւ թէ կը յուսար փրկութենէն բաժին ունենալ, յանկարծ մտածում մը ունեցայ:

— Կեցուր, պոռացի կառապանին:

Եւ շուտով կառքէն վար իջայ: Ինծի հետեւեցաւ զարմացած, ըսելով.

— Ո՞ւր կ'երթանք:

Պատասխանեցի միայն.

— Եկէք ինծի հետ:

Վերագարձայ, անոր ընկերակցութիւնով, դէպի կկեղեղին,— ալիւսով շինուած զեղչկական փոքրիկ սրբավայր մը: Ներքին պատերը, կիսասուտուերին մէջ, կիրով ծեփուած, զորշ ու մերկ կ'երեւային. դուռը բաց էր, արդէն որ զեղին լոյսի կոն մը կը կազմուէր յատակօրէն մթութեան մէջ ուր ստուերը կապոյտով կը զծէր պզտիկ խորանի մը շրջանակը: Երկու մոմեր կը նայէին քօղարկուած աչքով մը, խունկի տաք բոյրով մը օծուն վերջալոյսին մէջ: Ներս մտանք. Ինձմէ հանեց, ձեռքը խոթեց որ Ջուրի ամանին մէջ, խաչակնքուեցաւ եկաւ: Հազիւ թէ ոտքի բազուկէն բռնեցի:

— Եկէք,— ըսի կորովով— խորան մը կամ դէպի մէկ պատկերներէն որոնք նուիրուած ձեզի հաւատ եւ հոն պիտի սանէք այն երդումը զոր ձեզ պիտի տամ:

Ինծի նայեցաւ, զարմացած թէ նախապահ: Բայց չուշացաւ կացած ըլլալով, մօտեցաւ խորուր արձան մը կար, խաչ հանելու հնազանդ ծնրադրեց:

— Կրկնեցէք ինձմէ ետքը ըսի յուզումէն ինքս ալ զգացուած կրկնեցէ՛ք ինձմէ ետքը: «Կ'երդնում», կրկնեց ան, շարունակեցի) «որ ալ երբեք չմասնակցիմ բախտախաղի մը տեսակի ալ ըլլայ, եւ թէ կ[illegible] ու պատիւս պիտի չենթարկեմ ժոլութեան վտանգներուն:

(Շար[illegible])

ՀԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՒՐԲԱԹ 22 ԱՊՐԻԼ 1932

22 AVRIL 1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1360 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՌԱԿՈՒՍԻ ՇՐՋԱՆԱԿ

Շաբունակենք մեր խորհրդածութիւնները՝ Բարեգործականի հոչակաւոր տեատրակի մասին, կարելի եղածին չափ յայն տեղ տալով արտատպումներուն:

Երեւութապէս, «Մեր Խօսքը» տեղմանուած է լուսաբանութիւններ տալու: Բայց, իրականին մէջ, կը կազմէ ամբոխավարական բանակռիւճ մը եւ փաստաբանական ատեան մը:

Այս տեատրակը թերեւս կը չոյէ ոմն մը ջղկերու անապարծութիւնը, բայց ատոր փոխարէն, աւելի կը թանձրացնէ մթնոլորտը:

Բարեգործականի ամէնէն հաւատարիմ բաժնեկամն ալ, եթէ ծայրէ ծայր կարդայ այս 25 էջը, չիլիտի կրնայ զսպել ծանօթ բացագանչութիւնը. — Այս մարդիկը ոչ բան կը սորվին, ոչ ալ կը մոռնան:

Արդարեւ, ո՛ր էջն ալ թղթատէք, պիտի հանդիպիք մեր լրագրական բանակռիւճերն յիշեցնող տեսարանի մը:

Բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը բուռն վիճաբանութեան մը բռնուած է իր «հակառակորդ»ներուն հետ, եւ կ'ուզէ չափուիլ անոնց հետ: Դռնէ խօսքի տակ չմնալ:

«Մեր Խօսքը» խմբագրողը իր պաշտօնը չփոխեր է բանասեղծ-խմբագրի հանդամանքին հետ, եւ կարծես է թէ դատ կը չահի, բառ բառի դիմաց դնելով, կամ ածականն ածականի պոչին կապելով:

Եթէ այսպէս բրած չըլլար, ապահովաբար ատոր էջ ալ պիտի չրռնէր տեատրակին փաստաական մասը:

Ցաւօք, «Մեր Խօսքը» այնպէս մը խմբագրուած է որ, չատ կը յիշեցնէ ապահովագրական ընկերութեանց ջրալի եւ չողոմաբար յայտարարութիւնները: Կարդ մը մէջնորդներու չհայկարանութիւնները:

×

Հետեւինք արձակուած օրէնքներուն, ինչպէս եւ օրացոյ՛ հաստչանքներուն.

— «Ինչո՞ւ մեր եղերաբախտ ազգին բոլոր կաթսեռականներուն, ինչո՞ւ երիտասարդութիւնը փնացնող ծոմախտէն վարակեալներուն, ինչո՞ւ այսօրուան անթիւ գործազուրկներուն եւ իրենց բախտին լքուած երէկի դրբերուն, ինչո՞ւ բոլորովին մոռցուած կարօտ ուսուցիչներուն եւ գրագէտներուն չօգնէիք, ինչո՞ւ հայ տադաւնդին եւ հայ մշակոյթին համար լայնօրէն չկարենայիք տրամադրել մեր միջոցները, ինչո՞ւ մայր-հայրենիքին վերելքին ու վերաշինութեան չբերէիք չատ աւելի ընդարձակ օժանդակութիւն մը:

« Բայց, ի՞նչպէս կարելի է իրագործել առաջադրուած բոլոր գեղեցիկ նպատակները, եթէ Միութեան ծրագիրը չդառնայ ժողովուրդին սեփականութիւնը, եւ անոր իրականացումը չհետապնդուի ազգովին, հաւաքական ճիգով: Աւա՛ղ, ան միակը ոչինչ կրնայ ընել» : (էջ 4—5) :

Սրատուէշ է ողբը, չէ՞:

Այս «աւա՛ղ»ը անոր համար որ, Միութեան վերջին Ծրագիր-Ուղեգիծն ալ ընդունելութիւն չէ գտած: «Քանի՞ հոգի սակայն այդ ծրագրին այս կամ այն ձեռնարկին համար փութայ իր մասնակցութիւնը բերել»:

Այստեղ ալ, ինչպէս ամբողջ տեատրակին մէջ, աչքի կը զարնէ մէկ տիրական հոգեբանութիւն, — Տուէք որ գործ տեսնենք:

Մինչդեռ, Բարեգործականի նպաստընկալ թերթերն իսկ, ինչպէս օրինակ եգիպտոսի «Արեւ»ը կամ Ամերիկայի «Պայքար»ը, յաճախ կը յիշեցնեն, — Փոխեցէք ձեր մեթոտները: Երբ գործ տեսնէք, ժողովուրդն ալ կուտայ:

Իսկ մենք —բոլոր դաշնակցական թերթերը— իրրեւ «ոխերիմ քշնամիներ», տարիներէ ի վեր կը բացատրենք.

— Փոխեցէք ձեր հոգեբանութիւնը: Փոխեցէք սա ապնուտական-սեղանաւորական ծրագիր-կանոնագիրը եւ մօտեցէք ժողովուրդին: Հ. Ր. Ը. Միութիւնը դարձուցէք «ժողովուրդին սեփականութիւնը»: Իսկապէս բարեգործական եւ անխտրական: Վերջ տուէք անհատական եւ կամայական քաղաքականութեան: Թօթափեցէք նախապաշարումներն ու կանխակալ կարծիքները, որ բորբոս կապած են տարիներէ ի վեր: Ծուռ մի՛ հասկնաք ինչ որ կը գրենք, ինչ որ կը քննադատենք, ինչ որ ուշադրութեան կը յանձնենք:

Մենք ալ, թէեւ գրկուա՛ծ ենք «մեր ազգին ընտրանիին լաւագոյն ներկայացուցիչներն» ըլլալու պատիւէն, թէեւ չունինք ոչ ապարանք, ոչ ամարանոց, ոչ թանգարան, ոչ ալ ագամանդ, ձի կամ «բօլ-բոյս», բայց ունինք խելք եւ աչք: Ունինք եռանդ, գիտակցութիւն եւ աշխատանք:

Եւ ունինք յատկանութիւնը աւելի չատ բան գիտնալու այս հալածական ժողովուրդի տառապանքներու մասին, քան «այս Միութեան գլուխը գտնուող ունեւոր եւ հեղինակաւոր ղեկավարներն ու բարերարները որ հայ ժողովուրդին կը տրամադրեն իրենց խելքն ու ժամանակը, վարկն ու դրամը»:

Գարշելի է, պարոննե՛ր, այս բարի եւ արի ժողովուրդի երեսին զարնել, չարունակ, ունեւորներուն տուածը —հազարին, տասը հազարին մէկը, աւելցուքը, եւ սեւով ճերմակի վրայ գրել, բանասաե՛ղծի գրիչով.

« ... Քանի կիբէը կը խօսի, անոնք Միութեան գանձանակը ժողովուրդին կ'երկաթեն, ըսելով՝ մենք տուինք, դուն ալ լումադ անոր մէջ դի՛ր: Ու եղաւ է որ կը մեծնայ անոնց գոհողութիւնը»: (էջ 22):

Առանց այս նոր փաստերուն ալ, մեզի համար անվիճելի է մէկ պարագայ, — Բարեգործականի ամբողջ դժբախտութիւնը իր մէջն է: Իր կազմակերպութեան, հոգեբանութեան եւ գործելու ձեռոտներուն մէջ: Քառակուսի չրջանակ մը, որ չի կրնար շուռ կուգալ, մինչեւ որ մարդիկ չհոստովանին, չհամոզուին թէ աշխարհը կլոր է:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթը կը շարունակէ յեղափոխական յիշատակներ քրքրել, անցաւոտ բերկրութեամբ: Միշտ «կուսակցական սիւնակ»ի տակ:

Աչքի առջեւ ունինք ապրիլ 2ի թիւը, ուր զետեղուած է գրուածքն մը՝ «Հինին ոգեկոչումը»:

Կ'արտատպեմ ամբողջ հատուածը, առանց խորհրդածութեան:

«... Այս խռնարշ հերոսներն էին որ յեղափոխական շրջանին տոկացին ոչ միայն թրքական հալածանքներուն, այլ եւ ամէն տեսակ անարգանքներու եւ պարզ հոգիներու յատուկ միամիտ հաւատքով, վստահութեամբ եւ խանդավառութեամբ զոհեցին իրենց ամէն ինչը:

Ոչ ալ պէտք է ըսել որ ասոնք կրնային իրենց մէջ զսպել զայրոյթը դժոխային չարիքին դէմ որ երկրի մէջ կ'սպառնար իրենց կեանքին. այնքան ըմբռնողութիւնէ էր Հայուն տարկութիւնն ու տառապանքը որ, Ղեւոնդեանց ոգին Վէնհեիկի սրբակեաց մարգուն՝ Հայր Ղեւոնդ Ալիշանի բերնովը կը խօսէր եւ կը պոռթկար հանդէպ Մուսա Պէկի չարագործութեանց: Որմէ՞ պիտի ներշնչուէինք եթէ ոչ Ալիշանէն, երբ ան կը գոչէր. «Արդեօք չկա՞յ մէկը որ սատկեցնէ սա շունը»: Եւ եթէ Ալիշանի նման, վանքի մը հանդարտ մթնոլորտին մէջ, տառերու եւ գրքերու հետ ապրող հոգի մը կը բռնկէր, կը զայրանար եւ կ'ըմբոստանար, ի՞նչպէս չպիտի կատղէին ամէն վայրկեան սուրին եւ հարբին խարանները իրենց մարմինին վրայ ընդունող պարզունակ Հայերը:

Եւ ահա՛ այս բարի եւ հաւատաւոր ընկերներու զոհաբերութիւնն է որ յեղափոխութիւնը հոյակապ դիւցազներգութիւն մը դարձուց եւ մենք բոլորս ալ, անոնք որ ինկան եւ անոնք ալ որ դրօշը վեր բռնած քալեցին, մեր սրտերուն մէջ նուիրական մասունքի պէս կը պահենք յիշատակն հայ ազատագրական շարժումին Անոնք որ անմահ մնացած են այս շարժումէն, միշտ ալ պիտի զգուշանան մեր նուիրման եւ նախանձախնդրութեան հանդէպ, առանց զայն երբեք հասկնալու:

Դժբախտաբար, միայն արտաքին թշնամիին դէմ չէր որ պաշտպանուիլ: Սորուկներու փառնդ մը շնականօրէն կը հայհոյէ ցեղին ամենամեծ շարժման դէմ, որ մեր ազգային պատմութեան մէկ փառաւոր էջը պիտի կազմէ, յաչս սերունդներու, հակառակ գործուած սխալներուն»: (Պայքար, 2 ապրիլ):

ՎԱՐԱՋ

Դաւուբեան հարցը

Ինսպրուքի մէջ գումարուող Միջազգային Առեւտրական Սենեակի ներկայացուցչական ժողովը, հետեւեալ կերպով բանաձեւեց իր տեսակէտը՝ դանուբեան հարցին մասին.

— Դանուբեան երկիրներու յատուկ տնտեսական կարիքները սերտօրէն կապուած են համաշխարհային տնտեսական տագնապին:

«Ժողովը կոչ կ'ուղղէ բոլոր ներկայացուած պետութեանց որ իրենց կարելին ընեն ստեղծելու այն տեսակ միջոցներ, որոնք գործածուին համաշխարհային տնտեսական կացութիւնը:

«Դանուբեան հարցին ուսումնասիրութիւնը պէտք է հետապնդուի եւրոպական կոնսոնսուր վերակազմեսն մը ուղղութեամբ, մասնաւոր ուշադրութեան առնելով արտադրութեան պայմանները»:

Անցնելով գործնական պայմաններուն, ժողովը աւելի ընդունելի գտաւ Ֆրանսայի վարչապետին ծրագիրը, քան թէ երկկողմեան դաշնագրերու դրութիւնը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Մուրիոյ հոգսատարութիւնը Իտալիո՞յ

«Էլ Ահրամ» հետեւեալ մասնաւոր հեռագիրը ստացած է Իտալիայէն.

— Իտալական կառավարութեան վերին շրջանակները կարեւորութեամբ կարդացին կարգ մը ֆրանսական թերթերու գրած յօդուածները, որոնց համաձայն Անգլիա եւ Ֆրանսա Սուրիոյ եւ Պաղեստինի հոգատարութիւնը պիտի յանձնեն Իտալիոյ: «Ազիոնի Քոլոնիալէ» իտալական թերթը այս առթիւ կը գրէ որ Իտալիա փափաք չունի առանձնելու այդ երկու երկիրներու հոգատարութիւնը, որովհետեւ Սուրիոյ մէջ հող չկայ Իտալիոյ տարածուելու համար. իսկ Պաղեստինի մէջ կացութիւնը չատ փափուկ է եւ միշտ անպատան է դժուարութիւնը Արաբներու եւ Հրեաներու մէջ: Փորձով տեսնուեցաւ որ Սուրիոյ եւ Պաղեստինի մէջ, կը գրէ իտալական թերթը, հոգատարութիւնը մեծ ծախքեր պահանջեց եւ դժուարութիւններ պատճառեց հոգատար պետութեանց:

Թուրքիա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

«Փարնաչ տը Ժընեւ» իր ապրիլ 14ի թիւին մէջ կը գրէ.— Թուրքիոյ արտաքին նախարարին Թէվֆիք Բիւշտի պէյի արտասանած ճառը՝ չորեքշաբթի օր ընդհանուր յանձնախումբին առջեւ, կը բովանդակէր նախադասութիւն մը, որ բաւական ուշադրութեան չարժանացաւ. կը կարծենք սակայն թէ, աւելի մեծ նշանակութիւն պէտք է տալ, քան ինչ որ չերեւի:

«Ցիշեալ յետոյ չէղոքութեան դաշնագրերը զոր Թուրքիա կնքած է բազմաթիւ պետութեանց հետ, որոնց մեծ մասը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ են, հաստատելէ յետոյ թէ այս դաշնագրերը չեն հակասեր Ժընեւի դաշինքին զոր Թուրքիա ստորագրած է, Թուրքը առաջին պատուիրակը աւելցուց թէ, եթէ այս դաշնագրերը նոյնպէս, հաշտ են «Ազգերու Դաշնակցութեան ոգիին հետ» ոչինչ կայ արգիլող որ Թուրք հանրապետութիւնը յարի այդ հաստատութեան:

«Կը կարծենք թէ չենք չափազանցեր, եթէ ըսենք որ Թէվֆիք Բիւշտի պէյ ատով մտադրութիւնն ունեցաւ յայտարարելու թէ իր երկիրը տրամադիր է անդամակցելու Ազգերու Դաշնակցութեան, յատկապէս նատաշրջանին խնդիրը, եթէ այդ հաստատութիւնը հետաքրքրութիւն ցոյց տայ հանդէպ անոր գործակցութեան: Ինչպէս կը տեսնուի, այլ եւս հարցը չի մնար այն պայմաններուն, զոր Թուրքերը կը դնէին առեւնօք, Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու, մանաւանդ Խորհուրդին մէջ ընտրուելու համար:

Զինաթափութեան Խորհրդաժողովը

Նոր դժուարութիւններ

Զինաթափութեան ընդհ. յանձնախումբը միաձայնութեամբ ընդունեց խմբագրական մանանախումբի կողմէ մշակուած բանաձեւը, զոր հաղորդեր էինք: Դէմ էր միայն խորհրդային պատուիրակութեան պետը՝ Լիտվինով, այն առարկութեամբ թէ, Խորհրդային Միութիւնը մասնակցած չըլլալով վերապայլի դաշնագրին, չի կրնար ընդունիլ Ազգերու Դաշինքին պատասխանատուութիւնները, որոնց կը կապուի զինաթափութեան բանաձեւը:

Ընդհ. յանձնախումբը անցաւ սպառազինութիւններու սահմանափակման հարցանկներու քննութեան: Այս մասին, Անգլիոյ արտաքին նախարարը Սըր ճօն Սայմըն առաջարկեց եւ ընդլայնեց բանաձեւ մը, որով կը թելադրուի ընդունիլ որակական զինաթափութեան սկզբունքը, այսինքն նշանակել այն տեսակ զէնքեր, որոնց գործածութիւնը արգիլուած է պատերազմական պայմանագրութիւններուն, միջազգային պայմանագրութիւններ մը:

Անգլիոյ արտաքին նախարարը թելադրեց ընդհ. յանձնախումբին որ միաձայնութեամբ արտայայտուի որակական զինաթափութեան սկզբունքի մասին, պնդելով թէ այդ սկզբունքին որդեգրումը չպիտի արգիլէ յանձնախումբը արտայայտուելէ ուրիշ առաջարկներու մասին, ինչպէս օրինակ կարգ մը զէնքերը միջազգայնացնելու եւ Ազգերու Դաշնակցութեան արտադրութեան տակ դնելու առաջարկին մասին:

Անգլիական այս տեսակէտը դէմ է Ֆրանսական եւ եթէ այնպէս, Ֆրանսան պիտի պարտադրէ ընդունելու զինաթափութեան եղանակ մը, որ նշանակելի կերպով պիտի տկարացնէ Ֆրանսական ուժերը, մինչ միւս կողմէ հաւասարակշռութեան աւելի բարձր մակարդակի վրայ պիտի պահէ ուրիշ ազգերու ուժերը:

Այս նկատումով ալ Ֆրանսական պատուիրակութեան փոխ – նախագահը Փօլ Պընքուր, Ժընեւէն հեռախօսական տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Թարտիէօի հետ, որ անհրաժեշտ նկատեց մեկնիլ Ժընեւ:

Պ. Թարտիէօ Ժընեւ մեկնեցաւ Անգլիոյ վարչապետին Պ. Մաքտոնըլտի հետ, որ Փարիզէն կ'անցնէր:

Անգլիոյ արտաքին նախարարէն վերջ, խօսք առաւ գերման պատուիրակութեան պետը որ ուժ տուաւ անգլիական տեսակէտին՝ զայն տկար գտնելով մէկտեղ: Գերման պատուիրակը անդամ մըն ալ առաջարկեց ջնջել բոլոր այն զէնքերը՝ որոնց գործածութիւնը արգիլուած է Գերմանիոյ:

Իտալիոյ պատուիրակն ալ իր կարգին ջերմօրէն ուժ տուաւ անգլիական տեսակէտին, իսկ եուկոսլաւիոյ պատուիրակը առաջարկեց հետեւեալ կէտերուն շուրջ որոշում տալ.

1) Ջնջել ամէն կարգի պատերազմական նաւերը, ինչպէս նաեւ գործածութեան լայն շրջանակի ուժ ունեցող ընդհանրաները: Բացառութիւն կը նկատուին մայր երկրի եւ գաղթականներու ափերու պաշտպանութեան, ինչպէս նաեւ ծովային կարգապահութեան անհրաժեշտ նաւերը:

2) Ստորագիր բոլոր պետութեանց պարտադրել որ սահմանափակեն նկատի ունենալով իրենց ներկայ ուժերը՝ ա) ծանր հրետանին, բ) հրասայլերը:

Այս զէնքերը պէտք է ջլլան Ազգերու Դաշնակցութեան տեւական եւ ուղղակի հսկողութեան տակ Գ) Արգիլել օդանաւային ռմբակոծումը եւ քիմիական ու միքրոպային պատերազմը:

Զինեւճափոխական վէճը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի տասնեւմիններու յանձնախումբը որոշած էր խառն մարմին մը ստեղծել, բննելու համար զինեւճափոխական վէճը: Կը կարծուի թէ ճափոն պիտի ընդդիմանայ այս խառն մարմնին յանձնելով՝ Շանկհայէն ճափոնական ուժերու հետացմանը հարցը:

Քրտական շարժումը Իրաքի մէջ

Բուռն կռիւներ

Արաբական «Էլ Նիտա» լրագիրը կը գրէ.—

Այս մէջտեղս շատ բուռն եւ կատաղի կռիւներ տեղի կ'ունենան քիւրտ ապստամբներու եւ Իրաքեան ուժերու միջեւ: Շէյխ Ահմէտ Պարզան իր 5000 մարդիկներով, Զէյապարի շրջանին մէջ կը շարունակէ կռուիլ եւ օրէ օր կը զօրացնէ իր դիրքերը: Իրաքի ուժերը, որոնք կը կռուին Քիւրտերուն դէմ, 4000 հոգիէ կը բաղկանան, զեկավարութեամբ անգլիացի սպաներու: Անգլիական բոլոր օդանաւերը կը մասնակցին այս կռիւներուն եւ անոնց հետ երկու հատ վար առնուեցան Քիւրտերուն կողմէ: Գանի մը օր առաջ վար առնուած է նաեւ Իրաքի կառավարութեան վերջերս գնած օդանաւերէն մէկը, երբ կը փորձէր ռմբակոծել ապստամբները:

Գանի մը օր առաջ, հետազիրները հաղորդեցին որ Իրաքի ուժերը յաջողած են գրաւել ապստամբ շրջանները եւ գերի բռնած շէյխ Ահմէտը: Բոլորովին սխալ է այդ լուրը: Ճիշտ է որ Իրաքեան ուժեր շաբաթ մը առաջ քանի մը քիլօմէթր յառաջացան դէպի ապստամբ շրջանները. սակայն, այդ պարզ խաղ մըն էր շէյխ Պարզանի կողմէ: Քիւրտերը ամբողջութեամբ պաշարեցին այդ ուժերը եւ ցարդ կը պահեն օղակը: Մի քանի օդանաւով կը յարաբերին անոնք Իրաքի հետ: Որով 4000 իրաքեան ուժեր, որով, պաշարուած են: Կառավարութիւնը սկսած է ստեղկանական ուժեր փոխադրել, որպէս օդնական, ապստամբական շրջանները, որովհետեւ ուրիշ զինուոր չունի:

Իրաքի կառավարութիւնը վախնալով որ ապստամբները կը միանան պարսկական եւ Թրքական սահմաններու մէջ գտնուող Քիւրտերու հետ, խնդրած է այդ երկիրներու կառավարութիւններէն որ հակեն իրենց սահմաններուն վրայ: Ատոր վրայ Թուրք եւ պարսիկ սահմաններու վրայ ուժեր կեդրոնացած են, արգիլելու համար ապստամբ Քիւրտերու յարաբերութիւնները այդ շրջաններէն դուրս գտնուող Քիւրտերու հետ: Պարսիկ կառավարութիւնը նոյնիսկ, ապստամբ շրջաններու մօտ գտնուող քիւրտ գիւղերէն 300 երեւելիներ փոխադրած է Պարսկաստանի ներսերը:

Կը կարծուի թէ շուտով ապստամբութիւնը պիտի ծաւալի նաեւ Միւլէյմանիէի մէջ: Ցառաջիկայ մէկ երկու ամիսները պիտի ըլլան շատ ճակատագրական Քիւրտերու համար:

Իրաքի ուժերուն կորուստը ցարդ եղած է 95 մեռեալ եւ 250 վիրաւոր:

Քիւրտերու կորուստն ալ նոյնչափ կը հաշուուի, որոնց մեծ մասը սպանուած են օդանաւերէ նետուած ռումբերէն: Եթէ նկատի առնուի քիւրտ ապստամբներու գրաւած զինքերն լեռնային հանդամանքը եւ անոնց լաւ նշանառուներ ըլլալը, կարելի է հետեւցնել թէ՝ որքան երկար կրնայ տեւել սկսած շարժումը եւ որքան արիւնոտ կասկած չկայ անշուշտ որ վերջ ի վերջոյ պիտի պարտուին Քիւրտերը, երբ Թուրքիա եւ Պարսկաստան ալ իրենց կարգին սկսին յարձակման:

Սուրիացի ուսանողներ կը վտարուին

«Փոփիւլէր» կը գրէ թէ Սուրիացի 6 ուսանողներ հրաման ստացած են Ֆրանսայէն հեռանալու:

Այս ուսանողներուն դէմ եղած մեղադրանքն այն է որ ստորագրած են «Պատերազմը Սուրիոյ մէջ» խորագրով Թուղթի մը, զոր տպել տուեր էին «փոփիւլէր»ի տպարանին մէջ:

ՍՐՏԱՑԱՎԱՌ ՓՈՍՏԱՊԱՆԸ

— Իսկ՞, դուք չէ՞ք տեսել այդ մարդը, որ ձեզ հետ էր, երբ ես ձեզ գտա։ Ան կրնայ ձեզ ալ սպանած ըլլալ։

Վերջին խոսքերը, Հայկ ինքն իրեն ըսելով, ան ավելցուց ահաբեկ ձայնով մը։

— Ես չեմ տեսած ոչ ոքի, պարո՛ն, ոչ ոքի։ Ես միայն ձեզ տեսայ, որ ինկած էիք գետնին վրա, ու ես կարծեցի, թե մեռած էիք։ Ես ձեզ ուզեցի վերցնել, բայց ուժ չունեցա։ Ես ձեզ ոտքերէս քաշ տվի, ու ձեր գլուխը ինկավ ասֆալտին վրա։ Ես ձեզ ուզեցի վերցնել, բայց ուժ չունեցա։ Ես ձեզ ոտքերէս քաշ տվի, ու ձեր գլուխը ինկավ ասֆալտին վրա։

Հայկ ուշադրութեամբ կը դիտեր Ռոզան, որ կը խոսեր, ու կը տեսնէր, որ ան կը խոսի ճշմարտութիւնը։

— Ես ձեզ կը հաւատամ, տիկի՛ն Ռոզա, ես ձեզ կը հաւատամ։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չէք սպանած։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չէք սպանած։

Ռոզան ուրախացաւ, որ Հայկ կը հաւատար իր խոսքերուն։

— Ես ձեզ կը հաւատամ, պարո՛ն Հայկ, ես ձեզ կը հաւատամ։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չէք սպանած։ Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չէք սպանած

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԵՑԱԿ

(Վ. Ի.)

Ք. ՍԱՍՈՒՆ

IV

Ինքնին պարզ էր, որ սպանող, սպանություն գործած էր: Ոչ ոք կասկածել չէր կարող այդ մասին: Նկատի ունեցվելիք էր միայն, թե ինչպիսի դրդումներով էր սպանությունը կատարված: Ամենքը գիտեին, որ Հայկ Ոսկանյանի հետ ամենամտերիմ հարաբերության մեջ էր գտնվում Ռուբեն Ղազարյանը, որ ամեն օր այցելում էր նրան, ամեն ազատ ժամանակ անցկացնում նրա հետ, և որ Հայկ Ոսկանյանի մահից հետո ամենից շատ նա էր, որ ցավ էր հայտնում, ամենից շատ նա էր, որ լաց էր լինում: Ուրեմն ի՞նչ դրդումներով էր Ռուբեն Ղազարյանը սպանել իր բարեկամին:

Ոչ ոք չգիտեր, ոչ ոք չէր կարող գուշակել այդ դրդումները, որովհետև Ռուբեն Ղազարյանը ոչ ոքի չէր հայտնել իր գաղտնիքը: Միայն ինքը գիտեր, թե ինչ պատճառներով էր սպանել իր բարեկամին:

Ռուբեն Ղազարյանը ամենևին չէր մտածում, որ ինքը կարող է ենթարկվել որևէ պատասխանատվության: Նա գիտեր, որ ոչ ոք չի կարող իմանալ այդ գաղտնիքը, որովհետև ոչ ոքի չէր հայտնել: Ուրեմն ոչ ոք չէր կարող նրան մեղադրել: Ինքն էլ ոչ ոքի չէր մեղադրում: Ինքն էր միայն, որ մեղադրում էր իրեն, որ ինքն էր մեղավոր, ինքն էր պատասխանատու

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ (որ կը կատարէ ՊԵՏՐՈՆԻՈՒՍԻ դերը)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Հովանաւատրութեամբ

Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Կ. Խաչի Մասնաճիւղի եւ վասնակցութեամբ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

կը ներկայացնէ

„ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ„

QUO VADIS?

(5 արար)

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— տիկինները՝ Ս. Ալիքսանեան, Մ. Սուրաբեան, Ալնաֆիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, կօնիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Ալթունեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավռօշի խմբագրատուններուն եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն:

Տոմսակներու կեդրոնատեղի՝ Համբարձումեանի Գրասենեակը՝ 53 Bld. Montmartre.

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (որ կը կատարէ ՄԱՐԿՈՍԻ դերը)

Ց. Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵՂՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿՐ ՀՐԱՒԻՐԷ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ մեկուսի ենթակոմիտէի վարչութիւնը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Ակումբի սրահը:

ՇԱՎԻԼԻ Արդութեան խումբի ընկերները այս Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայ պիտի բլլան Կեդր. Կոմիտէի եւ Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

Գրաւառ

ՄԱՐՍԷյԼԻ Պատ. Մխութեան հրապարակային վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին 63 բիս տը լա Ռէփիւպլիքի սրահը: Կը նախագահէ ընկ. Պ. Հիւսեան, Նիւթ՝ «Թուրքիոյ երթեւեկի նոր օրէնքը», Թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ: Կը հրաւիրուին հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանին մէջը:

ՍԷՆ ՄՈՐԻՍԻ Սաքօ խումբի ընկերահաժակրական դասախօսական ժողովը այս Կիրակի ժամը 2.30ին, ընկ. Գամպէրեանի սրճարանը: Կը դասախօսէ ընկ. Վ. Զուլլէրեան (Լիոնէն):

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին,* 131 rue Cambronne, Metro Vaugirard. *Զեկոյց Պ. Յ. Զաւրեանէ, «Աւետիք Պատրիարք եւ երանելի Տ. Կոմիտաս», (մի էջ ուշադիր եւ կաթոլիկ հայերի յարաբերութիւններից): Մուտքը ազատ է:*

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Պետռնիի «ՓՈՓՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հասորը

Դիմել՝ Mme. B. Barséghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.)

Տիկին Եղիսաբէթ Ջամալեան-Սահակեան եւ Ջամալեան ընտանիքը խոր վշտով կը հաղորդեն իրենց բարեկամներուն եւ ծանօթներուն թէ հանգուցեալ

ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ-ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3ին: Յուղարկաւորները պիտի հաւաքուին Institut Médico-Légal, Quai de la Rappée.

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հրանտ Խանամիրեան իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր ազգականներէն Մուշի Ալվառինջ գիւղացի ՄԻՀՐԱՆ ՂԱՋԱՐԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ, իր պարագաներուն:

փարիզ, 20 Ապրիլ 932

ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՊՐԻՒՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հայ Կարմիր Խաչի կողմէ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 22ին 147 Rue de la Loi

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՍՕՆ

Այս Կիրակի իրիկուն ժամը ճիշդ 9ին

84 Rue de Grenelle, Salle d'Horticulture, Métro: Rue du Bac

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին, մասնակցութեամբ Շ. Ց. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Շ. Շ. Պատուիրակութեան, Շ. բարեգործական ընդհ. Միութեան, Գրական Ակումբին, Շ. Մ. Ը. Մ.ին, Ա. Ե. Կ. Խաչին, Շ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանի սկաուտական կեդր. յանձնախումբի, Պանեէօ-Քաշան ցառաջդիմասիրաց Միութեան, Ցրապիզոնի, Շապին Գարաճիսարի, Ատափազարի, Ցարօն Տուրուբերանի, կիլիկիոյ, Ուրֆայի հայր. միութիւններուն:

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Կը խօսին՝ Զ. Ո. Մ. կողմէ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ, Ռամկավար-Ազատական կուսակցութեան կողմէ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴ, Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ՝ Պ. ԿԱՐՕ-ՍԱՄՈՒԻԼԻ:

Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին՝—Նուագախումբ մը (բաղկացած 16 հոգիէ՝ հայ և օտար արուեստագէտներէ) դեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԵԻԵՆԻ կը նուագէ հայ եւ օտար երգեր եւ շարականներ:

Կը նուագեն Mr. Worms, Mlle Lefèvre, Mr. Julien Brun, Mlle Clément, Mr. Fredman, *պսակաւորներ փարիզի պետ. երաժշտանոցէն*

Հանդէսին կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտներն ու աբենուշները:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ

Նախաձեռնութեամբ Հայ Կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին

Մասնակցութեամբ Հայ բարեգործականի Միութեան մասնաճիւղին, Շ. Ց. Դաշնակցութեան Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի, Շ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին, Շ. Ե. Երկսեռ Միութեան, Ալֆորվիլի Հայ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ հայ աւետարանականներուն:

Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ՎԱԼԱՆՍ

Վաղը, Շաբաթ իրիկուն, աեղւոյն եկեղեցիին մէջ նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան, մասնակցութեամբ Ռամկ. Ազատ. կուսակցութեան, Շ. Ց. Դաշնակցութեան, ազգային ու հայրենակցական միութիւններու:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՌՈՄԱՆ

24 Ապրիլ, կիրակի կէսօրէ յետոյ: Նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Միութեան եւ մասնակցութեամբ ազգային ու քաղաքական կազմակերպութիւններու:

ՆԻՍ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտական մասնաճիւղի վարչութեան, մասնակցութեամբ քաղաքական կուսակցութիւններու եւ ազգ. կազմակերպութիւններու:

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 364 Bld. de la Madeleine, Bar Cigale*ի սրահը:*

Պատուակալ նախագահութեամբ ծովանկարիչ Պ. Վ. ՄԱԽՈԽԵԱՆի

Գեղարուեստական բաժին

ԼԱ. ՍԻՕԹԱ.

Այս Կիրակի ժամը 2ին ծանօթ Պար Իտալի սրահը: Նախաձեռնութեամբ Լա Սիօթաւի Հայ Լսար. Միութեան եւ մասնակցութեամբ Սեբ. Ալաքիլիսայի Հայր. միութեան, Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ս. Դ. Հ. Կուսակցութեան մասնաճիւղի:

Կը խօսին՝ Պ. ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ (Հ.Յ.Դ.), Պ. Բ. ՄԱՏԻՆՃԵԱՆ (Ս.Դ.Հ.)

Կ'ուզուի Դերձակի աշկերտ վարժ կամ արհեստ սորվիլ փափաքող: Դիմել՝ B. Kidian, 31 route de Choisy, Մէթրօ Porte de Choisy.

Վարձու է մեծ սենեակ մը հանոյով միայնակ ընտանիքի համար: Դիմել՝ 29 Bernard du Bois, Մարսէյլ:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաբ.է: Աբրամ. եւ Նոյ. Մոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մոլորի. ախտ. վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիկ: 1.8. 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damésme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

կը ծանուցանէ նպաստաւոր գներ եւ նպարեղէնի վաճառականներուն կը հայթայթէ իր արեւելեան ճաշակի պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի:

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէթէ կլոպ, թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն Richelieu 93-73 մինչեւ 80
Central 06-34

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

„ՖՕԹՕ ԵՆՕ„

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԷՓԱՆ ՑՎԱՑԿ

Այս խօսքերը կրկնեց դողալով, ուժգին եւ յստակ: Անոնք արձագանգեցին վայրին բացարձակ պարապութեան մէջ: Յետոյ, պահ մը լռութիւն տիրեց, այնքան մեծ որ դուրսէն կը լսուէր թեթեւ շշնջոցը ծառերուն որոնց տերեւներուն մէջէն հովը կ'անցնէր: Եւ, յանկարծ, երկրպագեց ապաշխարողի մը պէս, եւ արտասանեց, ինծի համար բոլորովին նոր յափշտակութիւնով մը, լեհ լեզուով, արագ ու շղթայուած բառեր զորս չէի հասկնար: Բայց հիացիկ ազօթք մը պէտք էր ըլլալ ան, երախտագիտութեան, գոլումի ազօթք մը, վասնզի այս փոթորկոտ խոստովանանքը անդադար անոր գլուխը խոնարհութիւնով կը հակէր աթոռին ինկարանին վրայէն: Միշտ աւելի մոլեգին կը կրկնուէին օտար ձայները, եւ միշտ աւելի վեհութիւնով էր որ միեւնոյն խօսքը իր բերնէն դուրս կը ժայթքէր անբացատրելի ջերմեռանդութիւնով մը: Ակռէ առաջ ու այնուհետեւ, աշխարհի ոչ մէկ եկեղեցիին մէջ լսած եմ նման աղօթք մը: Անոր ձեռքերը չդադրութեամբ կը թեղմէին փայտէ աթոռը, ամբողջ մարմինը կը ցնցուէր ներքին փոթորիկով մը որ երբեմն ալ խորունկ երկրպագութեան մը մէջ կը նետէր զայն: Ոչ մէկ բան կը տեսնէր, ոչ մէկ բան կը զգար. կարծես թէ փոխադրուած էր տարբեր աշխարհ մը, սրբացումի քաւարան մը եւ կամ մէկ թռիչքով դէպի աւելի մեծ սրբութիւնով երկրպագունդ մը:

Վերջապէս, ոտքի ելաւ, զարձեալ խաչակնքեց եւ դժուարաւ ետին դարձաւ: Ծունկերը կը դողային, դէմքը ժժգունած էր, հիւծեալ մարդու մը դէմքին պէս: Բայց երբ զիս տեսաւ, աչքը ճառագայթեց, մաքուր եւ ճշմարտօրէն բարեպաշտ ժպիտ մը լուսաւորեց իր հակած դէմքը, ինծի մօտեցաւ, շատ վար ծռեցաւ սլաւական ձեւով եւ առաւ երկու ձեռքերս, շրթունքներուն ծայրովը անոնց հպելու համար յարգալիր:

— Աստուած ձեզ զրկեց ինծի, որուն համար հիմա շնորհակալ եղայ անոր:

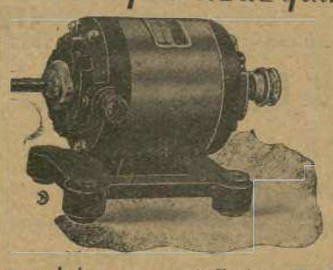
Չէի գիտեր ի՛նչ ըսել. բայց պիտի փափաքէի որ, յանկարծ իր փոքրիկ բեմին բարձրութենէն, երբ գէոնը սկսէր թնդալ, վասն զի կը զգայի որ ամբողջովին յաչողած էի փրկել այդ մարդը, փրկած էի զայն ընդմիշտ:

Եկեղեցիէն դուրս գանք, վերադառնալու համար մայիսի օրուան այդ յորդառատ ու պայծառ լոյսին մէջ: Աշխարհը երբեք այդքան գեղեցիկ չէր թուած ինծի: Տակաւին երկու ժամ կառքով հեռուէն, դանդաղ, մինչեւ լերան գագաթը, գեղեցիկ տեսքով ճամբան որ ամէն անկիւնադարձի նոր տեսարան մը կը պարզէր: Բայց ա՛լ չէինք ուզեր: Զգացումի այդ պոռթկումէն ետքը, ամէն խօսք տկար ու պարապ կը թուէր: Ու երբ դիպուածով ակնարկս կը հանդիպէր անոր ակնարկին, շփոթած ինքզինքս պարտաւորուած կը զգայի հեռացնելու զայն: Այնքան մեծ էր ինծի համար իմ խակ հրաշքս տեսնելու յուզումը:

Կէս օրէն ետքը, ժամը հինգին ժողովը վերադարձանք Մօնթէ-Քարլօ: Այդ առեն ազգականներու հետ ունէի ժամադրութիւն մը զոր չէի կրնար յետաձգել: Ե՛ւ ճիշդն ըսելով, խորապէս գաղար մը կը ցանկայի, թեթեւացում մը իմ զգացումիս այս եռանդի եւ յափշտակութեան վիճակին, որուն նմանը երբեք չէի ճանչցած իմ գոյութեանս ընթացքին: Ուստի խնդրեցի պաշտպանակէս որ ինծի հետ պանդոկ զայ վայրկեանի մը համար միայն: Հոն, սենեակիս մէջ, անոր յանձնեցի անհրաժեշտ դրամը ճամբորդութեան եւ գարդեղէնը դրաւէն հանելու համար: Համաձայնեցանք որ իմ ժամադրութեանս ժիջոցին պիտի առնէր երկաթուղիին տոմսակը, յետոյ իրիկունը, ժամը եօթնին, իրար պիտի գտնէինք կայարանին բակին մէջ, կէս ժամ առաջ շոգեկառքին մեկնումէն, որ ձենովայի ճամբով զայն իր երկիրը պիտի վերադարձնէր:

(Շար.)

Դերձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութեան

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹՕՐՆԵՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ
1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բէլթաՔար 300 ֆրանք
1/8 » » » » » 350 ֆրանք

Ագան եւ ֆաստաւտուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր ելեկտրական գործերուդ համար տարեկէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**, **ingénieur**, 60 Bld. de Clichy, Paris (18). Երկտողով մը պահանջեցէք մեր կայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

Մադրիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԴԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիլէներու, քոէֆ որ չկայ շրմրզիէներու եւ մեւաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :·: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 23 ԱՊՐԻԼ 1932

23 AVRIL 1932

Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1861 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՊԱՌԱԶԷՆ ՁԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բախտորոշ օրեր կ'անցընէ զինաթափութեան ժողովը։

Տասը օրէ ի վեր, գլխաւոր պետութեանց պատուիրակները յուշիկ-յուշիկ յառաջ կը քշեն իրենց գործնական առաջարկները, որոնք արդէն դուռ բացած են ճարպասանական մարզանքներու։

Զատկական արձակուրդէն յետոյ, երբ վերսկսաւ ժողովը (11 ապրիլ), ամերիկեան պատուիրակն էր որ, «մարդասիրական» ձգտումներով, առաջարկեց ջնջել կարգ մը յարձակողական զէնքեր, — հրասայլ (թանք), չարժուն ծանր հրետանի, քիմիական կազ եւն.։

Առաջարկին համաձայն, պետութիւնները յանձն պիտի առնեն չգործածել այդ զէնքերը պատերազմի պահուն։

Ցետոյ, մէկշաբ նետուեցաւ խորհրդային պատուիրակը (12 ապրիլ), որ ամբողջական, բացարձակ զինաթափութեան ծրագիրը մէկդի դրած, առաջարկեց «սպառազինութեանց նուազում»։

Ընդլայնելով իր ծրագիրը, Պ. Լիտվինով առաջարկեց պետութիւնները բաժնել երեք որոշ խումբերու, — 1· Անոնք որոնց բանակին թիւը չանցնիր 30,000ը, — 2· Անոնք որ կը համբերեն 30 հազարէն մինչեւ 200,000նոց բանակ մը, — 3· Անոնք որ 200,000էն աւելի զինուոր ունին։ Առաջին չարքին բանակները չպիտի կրճատուին. երկրորդ չարքը պիտի կրճատուի 40 առ 100, իսկ երրորդը՝ 50 առ 100 համեմատութեամբ։ Նոյն սկզբունքը պիտի կիրարկուի նաեւ ծովային եւ օդային ուժերու համար։

Այս առաջարկին դէմ ելաւ Ֆրանսական պատուիրակը, որ արդէն սեղանի վրայ ունի յատուկ ծրագիր մը, — հաստատել միջազգային բանակ մը, Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ, անոր տրամադրութեան տակ դնելով յարձակողական զէնքերը, փոխանակ ջնջելու զանոնք։

Միջանկեալ ընդունուեցաւ առաձգական բանաձեւ մը, որ սպառազինութեանց սահմանափակման հիմ կ'ընդունի Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին 8րդ յօդուածը։ Սպառազինութիւնները պիտի իջնեն նուազագոյն չափի մը, համաձայն ազգային պաշտպանութեան եւ միջազգային յանձնառութեանց, եւ նկատի առնելով իւրաքանչիւր պետութեան առանձնայատուկ պայմանները եւ աշխարհագրական դիրքը։

Եւ ահա, երբ խօսքէն գործի անցնելու, բանաձեւին տրամադրութիւնները իրականացնելու փորձ մը կ'ըլլար, բրիտանական պատուիրակն էր որ քար մը գլորեց, — «Որակական զինաթափութիւն»։ (20 ապրիլ)։ Այսինքն, ջնջել որոշ տեսակի զէնքեր, միջազգային պայմանագրով։

Այս ծրագիրը կը մօտենայ ամերիկեան տեսակէտին, բայց կը խախտէ Ֆրանսական առաջարկը։ Այն ատենին որ, Պ. Թաուսիէօ հազիւ լուրը առած, առաջին ճեպընթացով ճամբայ ելաւ դէպ ի Ժընեւ։

Բրիտանական պատուիրակը բացատրեց թէ իր առաջարկը չի վնասեր միւս տեսակէտներուն, թէ բոլորն ալ պէտք է քննել ուշադրութեամբ, սակայն ատենաբար։ «Կրնա՞նք Ժընեւի մէջ հաւաքուած բոլոր կառքերն ու ձիերը քշել դէպ ի միեւնոյն դուռը եւ միեւնոյն ատեն»։

Եւ սակայն, Փարիզի մէջ փրփրած են արդէն, եւ հարկ եղաւ Պ. Փօլ Պոնքուռի —Նախկին ընկերվարականին— պերճախօսութեան դիմել, ջուրին երեսը հանելու համար Թաուսիէօի ծրագիրը։

— «Կը վախնանք որ, ըսաւ Ֆրանսայի մնայուն պատուիրակը, բրիտանական բանաձեւը զրկէ մեզ յետագային Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ ամէնէն հզօր զէնիերը դնելու հնարաւորութենէն։ Լաւագոյն չէ՞, փոխանակ ջնջելու, Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ դնել այդ զէնիերը։ Այստեղ առաջարկներ եղան պատերազմը աւելի մարդկային դարձնելու։ Այդ խօսքերը եղան ակնարկուած հզօր զէնիերուն ոչնչացումը արդարացնելու համար։ Բայց պատերազմը մարդկային չի դառնար, այլ առջեւը կ'առնուի, եթէ կարելի է։ եթէ ոչ, կը զսպուի, ջախջախելով անոնք որ պատերազմ կը յարուցանեն»։

Այստեղ ալ միջին ճամբայ մը պիտի գտնուի անշուշտ։

Բայց, բուն հարցը այն է որ, հակառակ մօտ երկու ամսուան տեւերմական խօսակցութիւններուն եւ ճարպասանական մարզանքներուն, ոչ փոխադարձ կասկածները փարատած են, ոչ ալ մեծ գլուխները տրամադիր կ'երեւան իրական զիջումներ ընելու։

Այսպէս, Ֆրանսան միշտ ալ Գերմանիան կը տեսնէ իր առջեւ, երբեւ յաւիտենական մղձաւանջ, ամէն անգամ որ իր տեսակէտին անհամապատասխան ծրագիր մը կ'առաջարկուի։

Գերմանիան յօժարակամ ձայն կուտայ բոլոր այնառաջարկներուն որ կը ձգտին միւս պետութիւններն ալ իր վիճակին իջեցնել։

Գերմանիան համաձայն է և՛ւ բացարձակ զինաթափութեան, և՛ւ աստիճանական կրճատման, և՛ւ որոշ զէնքեր արգիլելու կամ ոչնչացնելու ծրագրին, քանի որ կորսնցնելու բան չունի։

Անշուշտ այս պատրաստակամութիւնը խաղաղասիրական կամ մարդասիրական զգացումներէ չի բխիր, այլ արդիւնք է տեսակ մը փոխվրժի։

Եւ որովհետեւ Գերմանիան, պատժուած ըլլալով հանգերձ, քաջքուն, լայն միջոցներ ունի, առիթը եկած ատեն, բանակներ կազմելու կամ առեւտրական օդանաւերը ռազմականի վերածելու, Փարիզի մէջ միշտ ալ կասկածոտ են ու մտահոգ։ Ձեն կրնար համակերպիլ ո՛ր եւ է կարգադրութեան որ կրնայ խափանել յարձակողական եւ պարտեալ ուժերու համեմատութիւնը։

Ինչ կը վերաբերի միւս հզօրներուն, — Մ. Նահանգները, Մեծն Բրիտանիա եւ Իտալիա — անոնք պարզապէս ռազմախաղեր կը փորձեն, անհատ պահելու համար իրենց նուաճումները։

Բոլորն ալ ապատագին, ինչպէս Ֆրանսան, անոնք իրենց մտածը կը ներկեն, ճարպասանական, կախարդական մթնոլորտ մը ստեղծելով միւսներու դլխուն։ Գոնէ առ այժմ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊՈՒՏ ՄԸ ԻՆՔՆԱԳՈՎՈՒԹԻՒՆ

Հաճոյքով եւ յետաքրքրութեամբ կարդացինք բարեգործականի մէկ գրքոյկը — բարի վարուց վկայական մը՝ զոր տուած է ինքզինքին։ Ու շատ չտեսանք ինքնագովութեան խօսքերը՝ զոր կարգացինք առանց զարմանքի։

Երբ մարդ ուրիշէն գովեստ չի լսեր, կը սկսի ինքզինքը գովել։

Բայց ինքնագովութիւնն ալ սահման մը պէտք է ունենա՞յ թէ չէ։

Առանց արտօսութեան սահմանը անցնողէն ո՛չ միայն անցագիր կ'ուզեն, այլ նաեւ անձնագիր։

Եւ երբ, բարեգործականի ինքնագովութեան ցեղինակը տեղ տեղ կ'ուզէ հասկցնել թէ հաւազգային հաստատութեան... մէջ՝ տեղ չէ ունեցած անհատական քաղաքականութիւնը, միտքս կ'իյնան մէկ քանի հարցումներ, ուշացած թէեւ...որոնց պատասխանը դժուար թէ ստանամ...

Այսպէս։ Ամիսներ առաջ լսեր էինք թէ եգիպտոսէնփարիզ եկեր քիչ թէ շատ ծանօթ հայաստանցի մը... (Այս բառը հասկնալ դաշնակցական իմաստով...),

Մարդը ատեն մը կը պատսպարուի բարեգործականի շէնքին մէջ, կ'ուտէ, կը խմէ, կը կազդուրուի, եւ «գործը կ'ելլէ» հարեւան աղջկան հետ...

Ու գայթակղութիւն մեծ եղեւ, ի տես բարեգործականի...

Ու հասկնալի փոթկոտութեամբ, վարիչ-պատուիրակը, մարդուկին ձեռքը կը սահեցնէ մաս մը դրամ եւ զինքն ալ հոն... ուրկէ եկած էր։

Բայց այս անհատական քաղաքականութիւն չէ անշուշտ։ Այլ հաւազգային միութեան մը եւ նաեւ, ազգին վարկը փրկելու համար, միութենական անհրաժեշտ կարգադրութիւն։

Մնացեալը յաջորդիւ։

Մ. Ե.

Պրիւհիկ-Կրէօնէր տեսակցութիւն մը

Գերմանիոյ ներքին եւ պատերազմական նախարարը կիրակի օր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ վարչապետին Պրիւնինկի հետ։ Տեսակցութեան գլխաւոր նիւթը կը կազմէ երկրին ներքին կացութիւնը։ Ընկերվարական կուսակցութիւնները կը շարունակեն իրենց պայքարը յաջողցնելու համար հանրապետական մարտական խումբերու կազմալուծումը։ Հիթլերեականները հանրապետութեան նախագահին յանձնած են նոր փաստաթուղթեր հանրապետական մարտական խումբերու գործունէութեան մասին։

Լօզանի ժողովը

Ժընեւի մէջ, Մաքտոնըլտի, Սթիմսընի, Գրանտիի Պրիւնինկի եւ Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Թարտիէօի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան մը ընթացքին, խորհրդակցութիւն կատարուեցաւ հատուցումներու հարցին մասին եւ որոշուեցաւ Լօզանի ժողովի բացման թուականն նշանակել յունիս 16ը։ Համաձայնութիւն գոյացած է նաեւ որ ժողովին նախագահութիւնը ստանձնելու համար պիտի առաջարկուի Պելճիքայի նախկին վարչապետ եւ նախկին ելմտական նախարար Պ. Թէօնիսի։

Դատարանը կը փլի

15 մեռեալ, 25 վիրաւոր

Շատ ծանր արկած մը պատահեցաւ Պասթիայի (Քորսիքա) դատարանին մէջ։

Կէս օրուան մօտ էր, երբ դատավարութիւնը կը շարունակուէր։ Դատարանին մէջ բազմութիւն մը հաւաքուած էր ծանկարծ ուժեղ ճարճատիւն մը լսուեցաւ։ Դատարանին տանիքն էր որ փլէր։ Մէկ քանի հոգի յաջողեցան փախիլ ու ազատիլ։ Մնացեալ կոլմէ հասած օդնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ փլատակներուն տակ ճնշուած վինուորները՝ 25 հոգի ազատել։ 15 մեռեալներ կան։

„ՅԱՌԱՋԻ"Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ԹԻԻՐ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԻ

ՈՐՈՒՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ՝ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՎԱԶԸ ԳԻՇԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զինաթափութեան ժողովը

Վարանումներու եւ կոմինակի աշխատանքներ

Գրեր էինք թէ զինաթափութեան ընդհանուր յանձնախումբին մէջ, Անգլիոյ արտաքին նախարարին առաջարկը — որ հակառակ էր Ֆրանսական տեսակէտին — ատիպեր էր Ֆրանսայի վարչապետը՝ մեկնելու Ժընեւ։

Պ. Թարտիէօ, Ժընեւի մէջ ամէնէն առաջ տեսակցեցաւ ամերիկեան նախարարին Սթիմսընի հետ, յետոյ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Ֆրանսական պատուիրակութեան փոխ-նախագահին Փօլ Պոնքուրի հետ։ կրկին տեսակցեցաւ Պ. Սթիմսընի հետ եւ խորհրդակցեցաւ Զոխոսլովաքիոյ, Ռումանիոյ, Եուկոսլաւիոյ ներկայացուցիչներուն հետ, եւայլն։

⁂ *Նախորդ ժողովին մէջ ստեղծուած ընդհանուր տրամադրութիւնն էր ընդունիլ որակական զինաթափութեան սկզբունքը կամ, արգիլել կամ միջազգայնականացնել կարգ մը պատերազմական գործիքներ։*

Այս ընդհանուր տրամադրութեան անդրադարձաւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը Պոնքուր եւ հաստատելէ վերջ թէ անգլիական տեսակէտը հաւանութիւն կը յայտնէ որակական զինաթափութեան սկզբունքին, դիտել տուաւ թէ որակական թէ քանակական զինաթափութեան նկարագրէն չատ աւելի կարեւոր պիտի ըլլան պայմանագրութեան մէջ արձանագրուած թիւերը։ Ֆրանսան բաւ, չատ համակիր է որակական զինաթափութեան սկզբունքին։ Զինաթափութեան ժողովին ներկայացուցած իր առաջարկներով, Ֆրանսական պատուիրակութիւնը կը թելադրէր որ միջազգային ուժերու մէկ մասը տրամադրուէր Ազգերու Դաշնակցութեան։ Պատուիրակութեանց միջեւ տարաձայնութիւնները կը սկսին այն ատեն, երբ պէտք կ'ըլլայ ցոյց տալ թէ հարցը ինչ տեսակէտներու վրայ կը դառնայ։ Ոմանք կ'առաջարկեն պատերազմական մաս մը միջոցներ արգիլել եւ հետեւաբար ջնջել։ Իսկ ուրիշներ, որոնց կարգին Ֆրանսա, կ'առաջարկեն դանդը դնել Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ։ Ինչո՞ւ Ֆրանսա այս նախընտրութիւնը կուտայ։ Որովհետեւ, այդ կերպով կը տեսնէ Ազգերու Դաշնակցութեան ուժեղացումը։

— Մեր նպատակն է կ'ըսէ, ամէն ինչ բերել ու դնել Ազգերու Դաշնակցութեան հաւանիին տակ եւ ահա թէ ինչո՛ւ, որքան կրնանք, այնքան աւելի պիտի ջանանք աւելցնել ընդհանուր ապահովութեան երաշխիքները՝ օգնելու համար սպառազինութեանց առաւելագոյն նուազման։

Ֆրանսական պատուիրակութիւնն ուրեմն կը վարանի ընդունիլ որ եւ է բանաձեւ որ, կանխաւ իսկ կը հեռացնէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուժեղացնելու հնարաւորութիւնը։ Ակնիկ գաւ, Ֆրանսական պատուիրակութիւնը չի կրնար ընդունիլ որ կարգ մը զէնքեր մասնաւոր նկատման ենթարկուին։ Այդ կերպո՞վ է որ պատերազմը պիտի մարդկայնանայ։ «Պատերազմը չի մարդկայնանար։ Անոր առաջքը կ'առնուի կամ զայն կ'արգիլուի։ Թեղճ զինուորին հոգը չէ թէ մեծ ռումբի կոտրո՞վ մը կը սպաննուի թէ դաշոյնի հարուածով մը։

Փօլ Պոնքուրէ վերջ, խօսեցաւ ամերիկեան ներկայացուցիչը Կիպսըն, որ հաւանութիւն յայտնեց անգլիական տեսակէտին եւ տրամաբանական գտաւ, ներկայիս՝ ցամաքային ուժերու մէջ իրականացնել ինչ որ 10 տարիէ ի վեր իրականացած է ծովային ուժերու մէջ։

Ամէնէն վերջը խօսեցաւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչը Պ. Թիթուլէսքօ որ 13 պետութեանց կողմէ բանաձեւի նախագիծ մը ներկայացուց։ Այս նախագծով 13 պետութիւնները կը պահանջեն որ զինաթափութեան ժողովին գլխաւոր յանձնախումբերը քննեն թէ որպիսական եւ քանակական տեսակէտով ո՛ր զէնքերը կարելի է ցանկէն դուրս ձգել եւ ի՞նչ եղանակով կարելի է ամէնէն ուժեղ զէնքերէն վերցնել իրենց յարձակողական բնոյթը։

Ռուսեւճափոնական յարաբերութիւնները

Ճափոնական զօրավար մը որ կը հրամարէ խարպինի գիւղուրական ուժերուն, կը հերքէ ռուսեւճափոնական յարաբերութեանց ձգտման մասին գրոյցները։

Ճափոնական թերթերը սակայն կարեւորութեամբ կը շեշտեն ճափոնի պատերազմական նախարարին յայտարարութիւնները։ Այս վերջինը, այն կարծիքը յայտներ էր թէ եթէ կացութիւնը ծանրանայ, պէտք պիտի ըլլայ նոր ուժեր դրկել Մանչուրիա։

Ատաատի ընդոստներէն

ՏԱՍՆԸՄԵԿ ՀՈԳԻ ԵՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Արեւէշէն, ապրիլ 11 թուակիր լուր մը կը հաղորդէ։ —

Չէյլանի դէպքերուն մասնակցող փախստականներէն 11 յելուզակներ ձերբակալուեցան։ Քարաքէօսէի ոստիկան-պինուորներու կողմէ մեծ զոհողութեամբ ձերք ձգուած այս յելուզակները հոս բերուեցան։ Ձերբակալուածներուն մէջ կը գտնուին նաեւ կազմակերպիչ պետերէն Շէպայ Պապաի Մուսթօն եւ երկար տաեն անոնց պաշտպան հանդիսացող անուանի Տինօն։ Ցելուզակները դատական իշխանութեան յանձնուած են իրենց սխրագործութեանց հաշիւը տալու համար։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՊԻՏԻ ԼԻՔ՞ ՈՍԿԵԴՐԱՄԸ

Ցունաստանի վարչապետ Պ. Վենիզելոս խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ դրամատուներու տնօրէններուն, առեւտրական, ճարտարագործական եւ երկմտական հաստատութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, Ցունաստանի դրամական վիճակի մասին։ Որ եւ է որոշում չկայացաւ այս խորհրդակցութեան ընթացքին։ Սակայն, տիրող կարծիքը այն է թէ Ցունաստան պէտք է լքէ ոսկեայ ստանդարտը։ Այդ պարագային, օրինական միջոցներով պէտք է կանոնաւորուին դրամական փոխանակութեանց գործառնութիւնները եւ մասնաւոր կարգադրութիւններ ըլլան օտարներու հանդէպ մասնաւոր պարտքերու մասին։

⁂ *Ելմտական նախարարը Պ. Մարիս իր հրաժարականը ներկայացուց վարչապետին։*

«Ազատ»ի նոր գրասենեակը

«Ցառաջ»ի խմբագրութիւնն ու վարչութիւնը փոխադրուած ըլլալով իրենց մասնաւոր գրասենեակը, (միեւնոյն շէնքին մէջ), այցելուներէն կը խնդրուի մտնել քովինատի փողոցէն (Impasse Baudran թիւ 1)։

«Մնացորդաց»ի

Ա. եւ Բ. պրակներէն մեր քով մնացած չըլլալով, նոր ապսպրանք տուած ենք եւ կը սպասենք ենթաբերին։

Բոլոր դիմումները նկատի առնուած եւ արձանագրուած են։

Ամերիկա տոկոս կ'ուզէ

Ուշադինկերէն ստացուած բազմաթիւ հեռագրեր կը հաղորդեն թէ ամերիկեան կառավարութիւնը առաջարկեց պարտական պետութեանց, ֆրիւրին 4 տոկոսով եւ տասը տարուան ընթացքին հատուցանել այն պարտքերը, որոնց վճարումը յետաձգուեցաւ նախագահ Հուվըրի կարգադրութեամբ։

Լոնտոնի մէջ, կ'ըսուի թէ նման առաջարկ մը ստացուած է Մարտի սկիզբը։ Բայց Անգլիա տակաւին ո՛չ մէկ պատասխան տուած է ամերիկեան կառավարութեան։

Անգլիոյ զեղչի սակը

Անգլիոյ պետական դրամատունը որոշեց իր զեղչի սակը իջեցնել 3,5էն 3 առ հարիւրի։

Փետրուար 18էն ի վեր, չորրորդ անգամ մըն է որ զեղչի սակը կ'իջնէ, կը կարծուի նոյնիսկ թէ շատ չանցած, անգլիական դրամատունը իր զեղչի սակը պիտի իջեցնէ 2 առ հարիւրի։

Անգլիական նոր մախաւտուրեր

Շարունակելով իր մաքսային քաղաքականութիւնը, Անգլիա՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օրուընէ սկսեալ որոշած է մաքսատուրքի ենթարկել 100 տեսակ ապրանքներ։ Նոր մաքսատուրքի ենթարկուած այս ապրանքներուն մէջ կան, հիճանիւ եւ հիճանիւի բաղկացուցիչ կտորներ, եւ քիմիական միջոցներով պատրաստուած կարգ մը իրեր։ 30 առ հարիւրի տուրք նշանակուած է ոստրէին, խաւեարին, արդուզարդի առարկաներուն, կեղծ ծաղիկներու, կեղծ գոհարեղէնի, մուշտակի, արծաթեղէնի վրայ, 25 առ հարիւր տուրք՝ լուսանկարչային ծուղծերու, պայուսակներու եւ կաշեղէն առարկաներու, որսի հրացաններու եւ փամփուշտներու եւ խաղի ու մարզանքի առարկաներու վրայ։ 20 առ հարիւր կարգ մը պահածոյ բանջարեղէններու, բրուտեղէնի, ապակեղէնի, մետաղաշէն կարասիներու, դանակներու, մեքենաներու եւ գործիքներու ելեկտրական պիտոյքի հետ։ վրայ։

Կատախումբի արկած Գէհոնի մէջ

Պէքոն-լէ-Պրիւէրէի կայարանին մէջ, կատախումբի արկածի մը հետեւանքով, 23 հոգի վիրաւորուեցան։

Բեռնատար կատախումբ մը կ'երթար կատէնէն Պուա-Քոլոնպ, երբ Պէքոնի կայարանին մուտքին վրայ, մեքենավարը խանգարում մը նշմարելով՝ կեցուց կատախումբը։ Այս կատախումբին ետեւէն կուգար ուրիշ մը, որուն մեքենավարը՝ հագիւ տասը մեդր մնացած, ուժգնօրէն կեցուց կատախումբը. սակայն անօգուտ։ կատախումբերը բախեցան իրարու, որուն հետեւանքով 23 հոգի վիրաւորուեցան։

Երկրորդ կատախումբին մեքենավարը պատասխանատու կը նկատուի։

ՋՈՒՐԿԸ ԸՆԴԱՆՈՒՐ ՍՈՒՐԱՀԸ

Ջուրկը ընդհատակեայ ճեմասրահներու ամենէն ընդարձակն էր։ Ան կը գտնուէր Մոնմարթրի ստորոտը, Ամանորի գիշերը, ժամը երկուքին, ամբողջովին լեցուն էր։ Ներս մտնելու համար պէտք էր ունենալ ոչ միայն տոմսակ, այլեւ ներկայանալ ներքին պահակախումբին, որ կը բաղկանար ոստիկանական երեք սպաներէ եւ վեց զինուորներէ։ Ներքին պահակախումբը կը գտնուէր ճեմասրահին մուտքին առջեւ։ Ան կը բաղկանար ոստիկանական երեք սպաներէ եւ վեց զինուորներէ։ Ներքին պահակախումբը կը գտնուէր ճեմասրահին մուտքին առջեւ։

Ջուրկը ընդհատակեայ ճեմասրահներու ամենէն ընդարձակն էր։ Ան կը գտնուէր Մոնմարթրի ստորոտը, Ամանորի գիշերը, ժամը երկուքին, ամբողջովին լեցուն էր։ Ներս մտնելու համար պէտք էր ունենալ ոչ միայն տոմսակ, այլեւ ներկայանալ ներքին պահակախումբին, որ կը բաղկանար ոստիկանական երեք սպաներէ եւ վեց զինուորներէ։ Ներքին պահակախումբը կը գտնուէր ճեմասրահին մուտքին առջեւ։

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅԵՐԵՆԻ

(Վ. Ի.)

Ա. ՍԱՍՆԱ

IV

Մեկնաբանում, Մելիքբեկովը նրա դեմքին նայելով ասում է.

— Ես իմ ընկերոջ — վիրաբույժ Ռուբեն Տեր-Մկրտչյանին:

Նա ձեռքով է անում ձախ կողմում նստած մի երիտասարդի, որ ներկայացնում է նրան. ապա ուղղվելով դեպի ինձ, շարունակում է.

— Ես ձեզ չեմ ճանաչում, բայց ինձ ասել են, որ դուք ազգասեր մարդ եք, ուստի և ուզում եմ ձեզ հետ ծանոթանալ: Ես ինքս էլ ազգասեր եմ, ինչպես և իմ ընկերները, որոնք ներկա են այստեղ: Մենք ուզում ենք ձեզ հետ խոսել մի շատ կարևոր գործի մասին, որ վերաբերում է մեր ազգին: Ես գիտեմ, որ դուք ունեք մի ազգային գրադարան, որ կոչվում է «Ինդեպենդանս»: Ասում են, թե այդ գրադարանում կան հազվագյուտ ձեռագրեր, որոնք ուրիշ տեղ չեն գտնվում: Ես ուզում եմ այդ ձեռագրերից մի քանիսը տեսնել:

Ես պատասխանում եմ, որ գրադարանը ինձ չի պատկանում, և որ ես միայն նրա գրադարապետն եմ, ուստի և ինձ համար դժվար է ինչ-որ մեկին թույլ տալ գրադարանի ձեռագրերը տեսնելու, առանց հանձնաժողովի որոշման:

— Ես գիտեմ, — ասում է Մելիքբեկովը, — որ դուք ինձ չեք ճանաչում, բայց ես ձեզ ճանաչում եմ: Ես գիտեմ, որ դուք ազգասեր մարդ եք, և ես ձեզ վստահում եմ: Ես ձեզ խնդրում եմ, որ ինձ ցույց տաք այդ ձեռագրերը, և ես ձեզ խոստանում եմ, որ ոչ ոք չի իմանա այդ մասին:

Ես պատասխանում եմ, որ ես չեմ կարող այդ անել, որովհետև ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ ձեռագրեր կան գրադարանում, որովհետև ես դեռ չեմ հասցրել ամբողջ գրադարանը զննել:

Մելիքբեկովը ժպտում է և ասում.

— Ես գիտեմ,

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ (որ կը կատարէ ՊԵՏՐՈՆԻՈՒՍԻ դերը)

ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ

Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Կ. Խաչի Մասնաճիւղի եւ մասնակցութեամբ

ԱՇՕ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Կ'ԸՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

„ՅՈ՞ ԵՐԹԱՍ„

QUO VADIS?

(5 արար)

Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 8.45ին

MAISON de la MUTUALITÉի սրահին մէջ

24 Rue St. Victor Métro Maubert-Mutualité

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Ս. Ալիքսանեան, Մ. Սուրաբեան, Անահիտ, Գայեանէ, Պ. Պ. Թօլաեան, Ա. Գմբէթեան, Կոթիկեան, Յարաֆեան, Մաքսուտեան, Ալթունեան, Տէրվիշեան, Աժտէրեան, Սուրէնեան եւ Սուրաբեան:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 30, 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսակները կը ծախուին ցառաջի, կավուշի խմբագրատուններուն եւ միւս սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը՝ կէս օրէն սկսեալ թատրոնին կիշէն։

Տոմսակներու կեդրոնատեղի՝ Համբարձումեանի Գրասենեակը՝ 53 Bld. Montmartre.

Ոչ ոքի տոմսակ չի պրկուիր

Պատասխանատու վարիչ՝ Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ (որ կը կատարէ ՄԱՐԿՈՍԻ դերը)

Ց. Հ. Դ. Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Յ. Դ. ԵՐՈՊԱՅԻ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԺՈՂՈՎԻ ԿՐ ՀՐԱՒԻՐԻ

ՇԱՎԻԼԻի Արդուքեան խումբի ընկերները վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը՝ պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայ պիտի ըլլան Կեդր. Կոմիտէի եւ Կոմիտէի ներկայացուցիչները։

ՄՆԻՒՌ-Պուա Բոլոնպի Պատ. Միութեան ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սահակ-Մեսրոպ Դպրոցարանին մէջ։

Գալատ

ՍԷՆ ՄՈՐԻՍԻ Սաքօ խումբի ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2.30ին, ընկ. Գամպէրեանի սրճարանը։ Կը դասախօսէ ընկ. Վ. Ջուլլէրեան (Լիոնէն)։

Փարիզի Գրական Ակումբ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 131 rue Cambronne, Metro Vaugirard. Զեկոյց Պ. Յ. Զաւրեանէ, «Աւետիք Պատրիարք եւ երանելի Տ. Կոմիտաս», (մի էջ ուղղափառ եւ կաթոլիկ հայերի յարաբերութիւններից)։ Մուտքը ազատ է։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Պարմուհիի «ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հատորը

Դիմել՝ Mme. B. Barséghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.)

Երգահանդէս Սաֆօ Յակոբեանի

Յունիս 5ին Maison Mutualitéի *մեծ սրահին մէջ*

կը խնդրուի նկատի ունենալ այս Թուականը

Ապրիլ 24ին, Կիրակի առաւօտ ժամը ճիշդ 2ին Միութիւնիս 2րդ յարկում նշանակուած է ընդհ. փորձ միացեալ «Սիփան», Սէն Կրասիէնի, Ալֆորվիլի, «Ռիւրակն» եւ Արնուվիլի «Արարատ» երգչախումբերուն։

Բոլոր անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնն անհրաժեշտ է։ «Սիփան»ի փորձերը Ուրբաթ իրիկուններ Միութիւնիս մէջ։

Ղեկավար՝ ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՐԸՆՕՊԼԻ Եղբայրական Օգնութեան Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2ին, Croix Rougeի մէջ, ծանօթ սրճարանը։ Կը խնդրուի բոլոր անդամներէ ներկայ գտնուիլ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

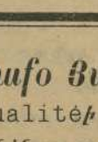
— Պիթլիսի Գորվու գիւղին վարի Թաղէն Մինաս Մարգար Մրտոեան, կը փնտռէ իր մայրը՝ Նուպար Մարգարեան, եղբայրը՝ Բարսեղ, քոյրը՝ Ալմօ, եղբօր զաւակները՝ Գրիմզլ, Լուսի, եւ Ազօ, եղբօր կինը՝ Վարդիկ Մարգարեան, վերջին տարագրութենէն իվեր լուր առնուած չէ իրենցմէ։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Մինաս Մարգարեանի, Քլէժէնգինա Փողոց 4 թիւ, Սօֆիա, Պուլկարիա։

— Պիլէճիքցի Հաճի Մոեփան Պարսամեան կը փնտռէ իր եղբայրը Վահան եւ քոյրերը Մարի, Աննիկ, Երանուհի եւ Թագուհի, որ Փարիզի շրջակայքը կը գտնուէին ասկէ առաջ։ Կը խնդրուի տեղեկացնել, Hadji Stépan Barsamian, 15 rue Vesletz, Sofia, Bulgarie.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ։ Աբմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, Կիրակի 9—12։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբին, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին, կը տանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւալնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միսիարն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օհոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍՊԱՏՕՆ

Վաղը Կիրակի իրիկուն ժամը ճիշդ 9ին

84 Rue de Grenelle, Salle d'Horticulture, Métro: Rue du Bac

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին, մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ռամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Հ. Հ. Պատուիրակութեան, Շ. Բարեգործական Ընդհ. Միութեան, Գրական Ակումբին, Հ. Մ. Ը. Մ.ին, Ա. Ե. Կ. Խաչին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանի սկաուտական կեդր. յանձնախումբի, Պանեէօ-Քաշան ցառաջդիմասիրաց Միութեան, Տրապիզոնի, Շապին Գարահիսարի, Ատափազարի, Տարօն Տուրուբերանի, Կիլիկիոյ, Ուրֆայի հայր. միութիւններուն։

Կը նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. Վ. Ա. Հ Ր Ա Մ Թ Ո Ր Գ Ո Մ Ե Ա Ն

Կը խօսին՝ Ջ. Ո. Մ. կողմէ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ, Ռամկավար-Ազատական կուսակցութեան կողմէ՝ Պ. ՀՐԱՉ - ԵՐՈՒԱՆԴ, Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ՝ Պ. ԿԱՐՕ - ՍԱՍՈՒՆԻ, Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. Հ Ա Յ Կ Ա Ն Ո Ւ Շ Թ Ո Ր Ո Ս Ե Ա Ն

Գեղարուեստական բաժին՝—Նուագախումբ մը բաղկացած 16 հոգիէ հայ և օտար արուեստագէտներէ ղեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԻԵՒԱՆի կը նուագէ հայ եւ օտար երգեր եւ շարականներ։

կը նուագեն Mr. Worms, Mlle Lefèvre, Mr. Julien Brun, Mlle Clément, Mr. Fredman, պսակաւորներ փարիզի պետ. երաժշտանոցէն։

Հանդէսին կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտներն ու արիւնուշները։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ

Նախաձեռնութեամբ Հայ կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին

Մասնակցութեամբ Հայ բարեգործականի Միութեան մասնաճիւղին, Շ. Յ. Դաշնակցութեան Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի, Շ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին, Շ. Ե. Երկսեռ Միութեան, Ալֆորվիլի Հայ Եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան եւ հայ աւետարանականներուն։

Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի կողմէ կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ։

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

ՎԱԼԱՆՍ

Այսօր շաբաթ իրիկուն, սեղույն եկեղեցիին մէջ նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Միութեան, մասնակցութեամբ Ռամկ. Ազատ. կուսակցութեան, Շ. Յ. Դաշնակցութեան, ազգային ու հայրենակցական միութիւններու։

Մանրամասնութիւնները տեղույն վրայ։

ՌՈՄԱՆ

Վաղը կիրակի կէսօրէ յետոյ, նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. Միութեան եւ մասնակցութեամբ ազգային ու քաղաքական կազմակերպութիւններու։

ՆԻՍ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտական մասնաճիւղի վարչութեան, մասնակցութեամբ քաղաքական կուսակցութիւններու եւ ազգ. կազմակերպութիւններու։

Այսօր Շաբաթ իրեկուն ժամը 8.30ին 364 Bld. de la Madeleine, Bar Cigale*ի սրահը։*

Պատուակալ նախագահութեամբ ծովանկարիչ Պ. Վ. ՄԱԽՈԽԵԱՆի

Գեղարուեստական բաժին

ԼԱ ՍԻՕԹԱ

Վաղը կիրակի ժամը 2ին ծանօթ Պար Իտէալի սրահը։ Նախաձեռնութեամբ Լա Սիօթայի Հայ Լաթ. Միութեան եւ մասնակցութեամբ Սեբ. Ալաքիլիոսյի Հայր. միութեան, Հ. Յ. Դաշնակցութեան, Ս. Դ. Հ. Կուսակցութեան մասնաճիւղի։

Կը խօսին՝ Պ. ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ (Հ.Յ.Դ.), Պ. Բ. ՄԱՏԻՆՃԵԱՆ (Ս.Դ.Հ.)

ՎԻԼՆ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ե. Ո. Միութեան, վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին Հ. Յ. Դաշնակցութեան սրահին մէջ։

Պիտի բանախօսէ Պ. ՁՈՒՎԼՂԻՐԵԱՆ

Դիմեցէք

Office Franco-Orient

76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE

Վ. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԲԱՆ ԵՒ ԵՐԴՈՒԵԱԼ ԹԱՐԳՄԱՆ

Կատար ձրի խորհրդակցութիւն

Շնորհիւ իր տասը տարուան փորձառութեան, կը կատարէ արագ եւ խղճամիտ՝

Ամուսնական, ամուսնալուծման, դատական, անուններու սրբագրութեան, ժառանգական, հպատակութեան գործեր։

Ընկերութիւններու եւ միութիւններու վաւերացում։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 11—12, երեկոյ 5—7։

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ։

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Կ'ուզուի

Դերձակի աշկերտ վարժ կամ արհեստ սորվիլ փափաքող։ Դիմել՝ B. Kidian, 31 route de Choisy, *Մէթրօ* Porte de Choisy.

ՓՈՔՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

TABAT, 16bis, Avenue d'Italie, գլխաւոր քասքէթներ։ Հարիւրին 10 զեղչ ներկայացնող։

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, մատրաւայր Հայերու։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13e)
Le Gérant H. STEPHAN

Հայերու ժանտրամայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Ոտէօն եւ սկիզբ Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

„ՖՕԹՕ ԵՆՕ„

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

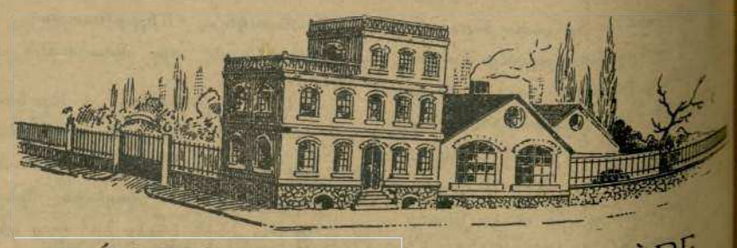
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

Porte d'Orléans ԷՆ ՈՒՆԵՐ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, 3 սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C., խոհանոց, Cave, chauffage central,* ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պզեյելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10-12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

RÉALISATION IMMOBILIÈRE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կրնքել յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար։ Երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք երեկան։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*։

Նշանեան *20, Passage Prado,* (Մէթրօ Սէն-Տընի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1932
24 AVRIL 1932

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԱԾ Ը ՏԱՐՒ ԹԻՒ 1862 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼԵՌՆԵՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՊՈՂՈՏԱՆԵՐԸ

Թերեւս առաջին անգամ է որ, Փարիզի մէջ, ճիշդ օրին կը տօնուի 1915ի սարսափներուն տարեդարձը, — ապրիլ 11/24: Անկարելւոր մանրամասնութիւն մը չէ այս, — ո՛ր եւ է ոճրագործութիւն կատարել ճիշդ օրին:

«Անո՛ւնդ է այսօր», կ'ըսեն եւ ճիշդ օրին կը բռնեն ո՛ր եւ է ճարպիկ, կարապետի կամ Գրիգորի օձիքէն: Իսկ երբ կարգը կուգայ հաւաքական, համազգային ոճրակատարութեանց, կարծես կ'անցնինք, եւ չարաբներով, ամխներով ոճն կը կատարենք: Երբեմն թուականէն առաջ, ընդհանրապէս ձգձգելով, բայց չատ քիչ անգամ բուն օրին հանդիպելով:

Կ'ընդունինք· այս անկանոնութիւնները յաճախ վեր են մեր ձեռքէն: Մանաւանդ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ: Տեղական պայմանները, ուզած օրդ սթահ վարձելու դժուարութիւնը, բանուորական կեանքը՝ որ թոյլ չի տար չարաբներէն եւ կիրակիէն տարբեր օր ընտրել, — այս բոլորը կը կապտեն մեր ազատութիւնը:

Բայց, պակաս չեն նաեւ կամաւոր անհոգութիւններ: «Այսպէս ալ կ'ըլլայ, այնպէս ալ»:

Ունինք երեք անչարժ, համաժողովրդական ոճներ, — Ապրիլ Տասնմէկ, Մայիս 28, Մշակոյթի Օր, որոնց համար վեց ամիս առաջ կարելի է կարգադրութիւններ ընել: Քիչ մը նախանձախնդրութեամբ, եթէ ոչ մեւեռոյն օրուան, գոնէ մեւեռոյն չարաբան մէջ կարելի է սկսիլ ու վերջացնել այս ոճրակատարութիւնները, ձգելով ամփոփ տպաւորութիւն:

×

Ուրեմն, այս գիշեր Փարիզն ալ կը կատարէ յիշատակի ոճրը՝ ՀԿ միլիոն զոհերու:

Տասնըհինգ տարին հեռաւոր ժամանակաշրջան մը կը համարուի չատերուն համար: Բայց ... տակաւին ոսկորներ, ջարդուփշուր գանկեր ու թեւեր կան Տէր Զօրի, ինչպէս ուրիշ անապատներու մէջ: Կամ, Փոքր Ասիոյ, Պոնտոսի, Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ լեռներուն եւ ձորերուն մէջ:

Առանց այդ մնացորդներուն ալ, այնքան խոր է վէրքը, որ տարիները ուժ չունին սպիացնելու զայն: Ոչ միայն բուն ապրիլ Ին, այլ եւ տարուան ո՛ր եւ է եղանակին:

Մեր ներկայ կեանքն իսկ, առանց տեսանելի գանկերու եւ ոսկորներու, ամէն օր, ամէն ժամ չի՞ յիշեցներ ապրիլեան սարսափները: «Ի՞նչ էինք, ի՞նչ եղանք»:

Եւ սակայն, ինչքան խոր է խոցը, այնքան ալ արի կ'երեւայ ժեռնատածքը: Տարուէ տարի:

Արդարեւ, տարիներուն հետ, չամբարաբար տեղի տուած է սուգի տպաւորութիւնը, եւ անոր տեղը բռնած է տոկալու, տեւելու, յաղթելու կամեցողութիւնը:

Այլ եւս չէք տեսներ չշմած, նկուն կերպարանքներ: «Մենանք – կորանք»:

Ընդհակառակն, ահա բոցավառ կայծեր՝ համատարած մոխիրներէն: Ահա վերածնութիւն՝ արեան ճապաղիքներէն: Ոտքի կանգնելու, պահանջները լրացնելու, վերակազմելու, արտադրելու եւ ստեղծագործելու հրաշագործ երկունք ու ճիգ՝ ամէն ճահկաի վրայ:

Յաղթանակ մըն է այս ընդհանրական վերելքը՝ այնքան պարտութիւններէ եւ կորուստներէ յետոյ:

Յաղթանակ մը այն իմաստով որ՝ թէեւ ահաւոր էր ցնցուղը —Հայոյենէ Դաւը— բայց չկրցաւ ցամքեցնել ոչ մեր կեանքին արմատը, ոչ ալ անոր լուսադրիւրը:

Գոնէ ա՛յս ճակատին վրայ չարաչար սխալեցաւ դաւադիրը եւ արիւնախանձ թշնամին:

Այն ատիճան որ, ոչ թէ յիսուն տարի յետոյ, այլ տասը տարին չլրացած, նորէն չլմորած էին իր աչքերը: Եւ ահա գիշեր-ցեկ նոր դաւեր կ'որոճայ, մնացորդացն ալ «խելքի բերելու»:

Այսօր, Թուրքիոյ հայ ժողովուրդին աշխարհացրիւ մնացորդները նոյնքան ծանր մղձաւանջ են ջարդարարին համար, որքան երէկ, երբ երկիր ունէին, տուն ու հող, հասատատուն կեանք ունէին:

Ո՛չ գերադնահատում, ո՛չ ինքնախաբէութիւն, ոչ ալ պոռոտախօսութիւն:

Բայց, կարելի՞ է ժխտել հրաշափառ իրականութիւնը, — մեր արբնքնաց, յարատեւ եւ լայնանիստ վերելքը՝ այնքան զարհուրանքներէ եւ փլուզումներէ յետոյ: Ու «յաղթական»ին անդոհացին տագնապներն ու գալարումները՝ ի տես այդ պերճիմաստ իրականութեան:

Լեռներէն ու ձորերէն, դաշտերէն եւ անապատներէն իջանք պողոտաները: Ամենամօտէն մինչեւ ամենահեռաւորը:

Արմատը յօշոտուեցաւ կացինահար, եւ ճիւղերը, ծիլերը, տերեւները ալ ու ձախ նետուեցան ցիրուցան, հողմավար:

Եւ սակայն, ինչ որ կար մեր երակներուն եւ մկաններուն մէջ, ինչ որ կ'ալեկոծէր մեր սիրտը ու կը խռովէր մեր հոգին, ո՛ղջ է: Թէեւ տարուրէր, թէեւ ի տառ ճակատագրի եւ էնթակայ՝ փորձութիւններու, բայց ո՛ղջ է:

Եւ տասը համար ալ, մտահոգ է թշնամին: Հզօր, յաղթապանծ, բայց մտահոգ՝ նենգ եւ դաւադիր, արեան մղձաւանջէն խուճապահար մարդասպանի հալածախտին:

Սփոփա՞նք է այս մեզի համար:

Կոչեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք: Իրականութիւնը կը մնայ անվիճելի, — կոտորակեալ բազմութիւնները ոտքի են կանգնած, երեսանէն մինչեւ Մինչեւ Հեռաւոր ովկիանոսները: Սպառելով Հաւուցման: Իսկ ջարդածին միտքերն ու ձեռքերը եթէ չեն գօսացած, գոնէ չհասան, չպիտի հասնին այն օրուան զոր կ'եբազէին, 1915 Ապրիլ 11ին:

Որովհետեւ, ո՛ղջ է լեռներու եւ դաշտերու ոգին: Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՑԵԱԼԷՆ Ո՛Չ ԻՍԿ ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՄՆԱՑ

Գիտեցէք պահ մը սա քովի պատկերը.ու մի՛ յիշէք, մի՛ խորհրդածէք, ձեր սիրտն ու միտքը մի՛ յանձնէք չարաշուքանցեալի մը կարմիր յաճախանքին:

Այլ թոյլ տուէք որ պատկերը ինքը խօսի՛իբրեւ վեհափառ խորհրդանշան մը, ինչպէս գիտեն խօսիլ պատկերները:

Եւ եթէ ձեր սրտին խորը զարկաւ վրէժի ու գայրոյթի թելերուն, ալ մի լսէք ուրիշ երգ:

Եթէ ձեր աչքերուն ցեղագծեց ըմբոստութեան ու սրբազան խենթութեան հորիզոնները՝ քալեցէք դէպի հին, ամուր քայլերով:

Եթէ ձեր հոգիին խորը քսեց միայն ու միայն դառնութեան լեղին, լացէք եթէ կ'ուզէք:Բայց. մի մոռնաք թէ, այո՛, անցեալէն ո՛չ իսկ գերեզման մնաց:

Մնաց սակայն, «ողջերու եւ մեռելներու կենակցութիւնը», դառնութեան, պարտութեան, գայրոյթի եւ ըմբոստացման յիշատակներով:

Մնաց ողջերու իսկումը անմեղ ու ցրուած ձախընդերու վրայ:

Ու մնաց, իրենց հայրենական հողին վրայ իսկ, գանոնք թաղելու մեր ուխտը: Մ. Ե.

Հակայ ցոյց մը Պարիսի մէջ

Ընտրական պայքարի սկիզբէն ի վեր, Պերլինի մէջ ցարդ չտեսնուած հակայ ցոյց մը կատարեցին հանրապետականները, պատասխանելով «Արոյրէ ձակատի հրաւէրին»:

Բազմահազար ընկերվարականներ գացեր էին մասնակցելու ցոյցին:

Յուցարարներուն կ'ընկերակցէին խումբ խումբ ոստիկաններ՝ հսկելու համար կարգապահութեան եւ առաջքն առնելու համար հաւանական խռովութիւններու: Դրօշակները պարզած, նուագախումբերու առաջնորդութեամբ, զանազան թափօրներ հաւաքուեցան Լուսնկարթէնի մեծ հրապարակը, ուր ձառեր խօսեցան փրուսիոյ վարչապետը, Պրաուն եւ ընկերվարական երեսփոխաններու նախագահը:

— «Պէտք է, ըսաւ Պրաուն իր ձառին մէջ, որ հանրապետականները արգիլեն Հիթլերը իշխանութեան գլուխ գալէ, ինչպէս ապրիլ 10ին՝ արգիլեցին հանրապետութեան նախագահի ընտրութենէ: Ապրիլ 24ին (այսօր, փրուսիական ընտրութեանց օրը) հանրապետականները պէտք է դարձնեն կատարին իրենց պարտականութիւնը: Ո՛չ միայն Գերմանիոյ, այլեւ Եւրոպայի ապագան է որ վտանգի տակ է»:

Ըրեւէ միջադէպ չպատահեցաւ:

Կարմիր զօրքերու նոր գոհերը

Նիսթրօ գետին յորդումէն, խորհրդային եղերքը ողողուած ըլլալով, կարմիր պահակազօրքը ստիպուեցաւ հեռանալ իր պահականոցներէն: Ասոնց բացակայութենէն օգտուելով, 45 գիւղացիներ գետը անցան եւ Ռումանիա ապաստանեցան:

Ջէթէա Ալպայի մէջ, դիակներ գտնուեցան, որոնք փամփուշտի խոցեր կը կրէին: Հաստատուած է թէ անոնք սպաննուած են բոլշեւիկ պահակազօրքին կողմէ:

Կեփեուն դրամկը փլուզուի

Ամբողջ Ռուսիոյ մէջ, կէփէուն՝ ներկայիս, լծուած է մեծ աշխատանքի: կը ձերբակալէ բոլոր այն անձերը՝ որոնց վրայ կասկած կայ թէ իրենց տան մէջ օտար դրամ պահած են:

Ըսողներ կան թէ այս ձերբակալութիւները զարմանալի չեն: Ամէն տարի կը կրկնուին Ձիմդ այն պահուն, երբ Ռուսիա արտասահմանէն կատարած իր գնուճներուն փոխարժէքը վճարելու նախօրեակին կը գտնուի: Բայց այս անգամ կէփէուն շատ աւելի խստութեամբ կը գործէ, ինչ որ կը մատնէ ռուսական ելեւմուտքի ծանր վիճակը:

1915 ԱՊՐԻԼ 11/24Ի ՍԱՐՍԱՓՆԵՐԷՆ
ԴԵՌ ՈՍԿՈՐՆԵՐ ԿԱՆ ՏԷՐ ԶՕՐԻ ՄԷՋ...

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Չինաթափութեան ժողովը

Անգլիական բանաձեւերը կ'ամփոփեն

Չինաթափութեան ժողովի ընդհանուր յանձնախումբի վերջին նիստին մէջ, որպեսզի զինաթափութեան հարցին մասին, ծագած վէճին առթիւ, կարելի եղաւ միաձայնութիւն գոյացնել անգլիական բանաձեւին շուրջ:

Ընդունուած բանաձեւը կը նախատեսէ սկզբունքով՝ կարգ մը զէնքերու ջնջումը, առանց սակայն ճշդելու թէ բոլորովին պիտի ջնջուի՞, ինչպէս կը թելադրէր Սըր Ճօն Սայմընի առաջին բանաձեւը, թէ արդիւնաբերութեանը տակ պիտի դրուին միջազգային յատուկ կազմակերպութեան մը, ինչպէս կը նախատեսէր զինաթափութեան Ֆրանսական ծրագիրը:

Անգլիական առաջին բանաձեւին մէջ, այդ իմաստով ալ փոփոխութիւն մտցնել կարելի եղած էր չնորհիւ Ֆրանսայի վարչապետին Պ. Թարթիէօի տեսակցութիւններուն:

Որով, մինչ Սըր Ճօն Սայմընի առաջին բանաձեւը կը նախատեսէր պարզապէս ու բոլորովին ջնջել կարգ մը յարձակողական զէնքեր, հիմա, սկզբունքով ընդունուած բլլալով մէկտեղ անոնց ջնջումը, վիճաբանութեան պիտի դրուի նաեւ Ֆրանսական առաջարկը թէ պէ՞տք է եւ կարելի՞ գտնոնք տրամադրել Ազգերու Դաշնակցութեան:

Այս բանաձեւին քուէարկումէն յետոյ, ընդհանուր յանձնախումբը անցաւ օրակարգի ուրիշ մէկ նիւթին, որ կը վերաբերի պատերազմական կարգ մը նիւթերէններու արգիլման: Այս մասին առաջարկներ ներկայացուած էին Միացեալ – Նահանգներու, Եուկոսլաւիոյ, Դանիոյ եւ Ռումանիոյ պատուիրակութենէն կողմէ:

Առաջին անգամ խօսք առաւ Անգլիոյ արտաքին նախարարը եւ թելադրեց ընդունիլ նոր բանաձեւ մը՝ որպեսզի զինաթափութեան գործադրութեան հիմնական սկզբունքներուն մասին:

Անգլիոյ ներկայացուցչին բանաձեւը՝ վերջին մշակումով ներկայացուած ժողովին, որ ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ:

Բանաձեւը հետեւեալն է·

— «Որպեսզի զինաթափութեան սկզբունքի կիրարկման մէջ, ինչպէս որ սահմանուած է նախորդ բանաձեւին մէջ, խորհրդաժողովը այն կարծիքն ունի թէ աւելի յարմար է օդային, ծովային, ցամաքային զէնքերու շարքը բննել տալ իրաւասու յատուկ յանձնախումբերուն, ճշդորոշելու համար այն զէնքերը, որոնք ամէնէն աւելի յարձակողական մասնաւոր բնոյթ կը կրեն կամ ամէնէն ուժեղներն են ընդդէմ ազգային պաշտպանութեան, կամ ամէնէն աւելի սպառնական են խաղաղային բնակչութեանց համար»:

Ընդհանուր յանձնախումբի յատուկիկայ նիստը պիտի գումարուի երկուշաբթի օր եւ պիտի քննէ Ֆրանսական ծրագրէն բխած առաջարկները, ինչպէս, զէնքերու նուազում՝ նկատի ունենալով խաղաղութեան կազմակերպման համար ձեռք առնուելիք միջոցները, — Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրել կարգ մը նիւթեր, — ստեղծել միջազգային ուժ մը, — փոխադարձ օգնութիւն, — պատիժներ, — եւայլն:

Համեք փաշա դէպի Մոսկուա

Պոլսական թերթերու տուած տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքիոյ վարչապետը, ընկերակցութեամբ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Րիւշտիի, հոգեմ մը երեսփոխաններու եւ լրագրողներու, էնկիւրիէն մեկնած է դէպի Պոլիս, ուրկէ, այսօր կը մեկնի Մոսկուա:

Թուրք պատուիրակութիւնը Մոսկուայի մէջ ներկայ պիտի ըլլայ մայիս 1ի առթիւ կատարուելիք հանդիսութեանց: Համեք փաշա եւ իր հետեւորդները Ռուսիոյ կարգ մը ուրիշ քաղաքներն ալ այցելելով, պիտի ուսումնասիրեն եղեր աշխատանքի կազմակերպման բոլշեւիկեան եղանակները:

Մոսկուայի Թուրք դեսպանը Հիւսէյին Բաղըշ, արդէն Պոլիս կը գտնուէր, իր հետ բերելով բոլշեւիկ կառավարութեան կողմէ պատրաստուած ընդունելութեան եւ երկրին մէջ համբորդութեան ծրագիրը:

Դէպի ինդկական նոր խոովութիւններ

Պոմպէյէն տրուած լուրի մը համաձայն, կարճ բանտարկութեան պատիժներու դատապարտուած բանի մը հազար բանտարկեալներ ազատ արձակուեցան, բանտերուն մէջ տեղ բանալու համար Կանտիի կուսակիցներուն: Ասոնց թիւը բանտերը խեղդելու չափ կը շատնայ: Կառավարութեան եւ Հնդիկ ազգ. խորհուրդին միջեւ պայքարը սկսած է, կառավարութիւնը արգիլած ըլլալով խորհուրդին գումարումը, որ տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի օր, Տէլհիի մէջ: Սակայն խորհուրդը որոշած է նիստը գումարել հակառակ կառավարական արգելքին:

Կառավարութիւնը ոստիկանական ուժեր ղրկեց խորհուրդին գործադիր մարմնին Տէլհիի կեդրոնատեղին, ձերբակալեց մէկ բանի կարեւոր դեկավարներ եւ գրաւեց ինչ գումար որ գտաւ:

Տէլհի մեկնող բոլոր կառախումբերը մանրակրկիտ քննութեան կ'ենթարկուին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Պ. Գ. ԿԻԼԼԷՆԿԵԱՆ ՀՐԱԺԱՐԱՒ?

Կողմնակի աղբիւրէ մը կ'իմանանք թէ Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան հրաժարած է բարեգործականի նախագահութենէն, խորապէս ազդուած՝ խորհրդաժայ Թերթերու յարձակումներէն:

Մինչեւ Թերթին տպագրութիւնը՝ կարելի չեղաւ ստուգել մանրամասնութիւնները:

Աւերածութիւնը

Ապրիլ 16ին, Յարանասլի նպաստընկալ անգործներու ընդհանուր թիւն էր 295,334 հոգի: Մէկ շաբաթէն միւսն ուրեմն 4025 հոգիի նուազում մը:

Վիէնի գործադուլը վերջացաւ

Օրը օրին ժամերամասնութիւններ հաղորդած ենք Վիէնի (Իզէս) գործադուլին մասին, որ սկսեր էր Մարտ 28ին եւ այդ թուականէն ասդին կարգ մը միջադէպերու տեղի տալով, կը շարունակուէր յաժաոօրէն:

Գործադուլը վերջացած է, երկար զրկանքի մատնելէ վերջ աշխատաւորները, որոնց մեծագոյն մասը՝ ինքնաբերաբար ներկայացած է գործարան, աշխատանք ուզելու:

Ամերիկայի աւերածները

Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ ամբողջ Ամերիկայի մէջ հաւաքուած հակայ գումարները՝ օգնելու համար անգործներուն, չեն բաւեր թշուառութիւնը մեղմելու: 32 մեծ քաղաքներու մէջ կատարուած քննութիւն մը երեւան կը հանէ թէ նոր տագնապի մը վտանգը կայ: Նիւ-Եորքի մէջ կազմուած անգործներու օժանդակութեան գործը քայքայուելու վտանգին տակ է, ինչ որ մեծ վրդովում կը պատճառէ բարեգործական ընկերութիւններուն, ինչպէս նաեւ ոստիկանութեան, որ Մայիս 1ի առթիւ, կը վախնայ որ խռովութիւններ ծագին:

Իշխանութիւններուն լուր տրուած է որ եթէ անմիջապէս 30 միլիոն տոլար չտրամադրուին, հարիւր հազարաւոր ընտանիքներ պիտի զրկուին ապրուստի նախնական միջոցներէն:

Իրանեան կը ջնջէ Հաւատարմութեան երդումը

Գրեր էինք թէ իրանական խորհրդարանը առաջին ընթերցուվով մը ընդուներ էր ջէ վալերայի ներկայացուցած օրինագիծը՝ հաւատարմութեան երդումի ջնջման մասին:

Իրանեան աշխատաւորականները որոշեցին երկրորդ ընթերցումէն ու վիճաբանութենէն յետոյ՝ քուէարկել կառավարական օրինագիծը: Այս որոշման հետեւանքով՝ օրինագիծին քուէարկումը ապահովուած է:

Իրանեան նախկին վարչապետը առաջարկեց յետաձգել քուէարկութիւնը, մինչեւ որ այդ հարցը լուծուի Անգլիոյ եւ Իրանեան ներկայացուցիչներէն կազմուելիք խորհրդաժողովի մը մէջ:

Լուցկիի թագաւորին անձնասպանութենէն վերջ

Լուցկիի թագաւորին անձնասպանութենէն յետոյ անցնող ամէն օր, մէկ մէկ հսկայ գայթակղութիւն երեւան կը հանէ:

Շուեսական Թերթերը կը գրեն թէ *10* միլիոն ֆրանքի գումար մը երեւան հանուած է: Այդ գումարը պահուած էր Քրէօկէրի տան մէջ, յատուկ դրամարկղի մը մէջ:

Կ'ըսուի թէ Քրէօկէրի ընկերութեան վարիչները՝ անոր անձնասպանութենէն յետոյ, այդ գումարները վերցուցած են դրամատունէն, ուր պահ դրուած էին:

ԱՅՏԻՆ ՀԱՎՈՒՆ ՂԱՀԱՎԱՑՈՒՄՈՎ...

Մայրիկ, ես ուզում եմ ասել, որ ես ուրախ եմ, որ ես ապրում եմ այն ժամանակ, երբ ամբողջ աշխարհում ոչ միայն մեր հայրենիքում, այլև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀՈՎՀ. ՍԱՀՅԱՆ

— Ես ինձ համար ոչ մի հարց չունեմ, ընկեր Սահյան, — ասում է ինձ ծանոթ գրականագետը, երբ ես նրան հանդիպում եմ Գրողների տան ճաշասենյակում: — Ես ինձ համար ամեն ինչ լուծել եմ: Ես գիտեմ, որ ես ինչ եմ գրելու, ինչ ոճով, ինչ ձևով, ինչ ժանրով: Ես ինձ համար ոչ մի հարց չունեմ...

Ես նայում եմ նրան զարմանքով: Ես չեմ հասկանում, թե ինչպես կարելի է ինքնագոհ լինել այդքան

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՏՈՆ

Այսօր կիրակի իրիկուն ժամը ճիշդ 9ին

84 Rue de Grenelle, Salle d'Horticulture, Métro: Rue du Bac

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ռ. Մ.ի փարիզի մասնաճիւղին, մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դաշնակցութեան, Լամկ.—Ազատական կուսակցութեան, Հ. Հ. Պատուիրակութեան, Հ. Բարեգործական ընդհ. Միութեան, Գրական Ակումբին, Հ. Մ. Ը. Մ.ին, Ա. Ե. Կ. Խաչին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանի սկաուտական կեդր. յանձնախումբի, Պանեէօ-Քաշան ցառաջդիմասիրաց Միութեան, Տրապիզոնի, Շապին Գարահիսարի, Ատափազարի, Տարօն Տուրուբերանի, Կիլիկիոյ, Ուրֆայի հայր. միութիւններուն:

Կը Նախագահէ՝ ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Կը խօսին՝ Զ. Ռ. Մ. կողմէ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ, Ռամկավար-Ազատական կուսակցութեան կողմէ՝ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴ, Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ՝ Պ. ԿԱՐՕ-ՍԱՍՈՒՆԻ, Կ'ԵՐԳԷ ՕՐ. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին՝—Նուագախումբ մը՝ բաղկացած 16 հոգիէ՝ հայ և օտար արուեստագէտներէ, *զեկավարութեամբ Պր. Ա. ՊԱՐԹԻԼԻԱՆԻ կը նուագէ հայ եւ օտար երգեր եւ շարականներ:*

կը նուագեն՝ Mr. Worms, Mlle Lefèvre, Mr. Julien Brun, Mlle Clément, Mr. Fredman, պսակաւորներ փարիզի պետ. երաժշտանոցէն

Հանդէսին կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտներն ու արենուշները:

Կ'ուզուի *Դերձակի աշկերտ մը, վարժ կամ արհեստը սորվիլ փափաքող: Դիմել՝* B. Korkidian*ի, 31 route de Choisy, Մէթրօ Porte de Choisy.*

ՓՈՔՐ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ (PETITES ANNONCES)

TABAT, 18bis, Avenue d'Italie, գլխարկներ եւ քասքէթներ: Հարիւրին *10* զեղչ կտրոնը ներկայացնողին:

CAFÉ du CAREFOUR, 51, Rue Le Pelletier, ժամադրավայր Հայերուն:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

"ՖՕԹՕ ԵՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հրաւէր բոլոր փափկասիրտներուն

ՃԱՇԱՐԱՒ Գ. Ա. Ռ. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

կուին ոստիկանութեան կողմէ. իսկ այն անձերը որոնց վրայ կասկած կը ծանրանայ թէ կ'երթան խորհուրդի նիստերուն մասնակցելու, կամ կը ձերբակալուին կամ կը պատրաստուին ետ դառնալու: Երկաթուղիի ընկերութիւնները հրահանգ ստացած են տոմսակ չտալու պատգամաւորներուն:

Հնդկական գաւառի զանազան վայրերէն բազմաթիւ անձեր մեկնած են դէպ ի Տէլհի, ուր կառավարութիւնը աւելի եւս զօրացուցած է իր ուժերը:

⁂ Հնդկաստանի փոխարքան օդանաւով Տէլհիէն մեկնեցաւ դէպ ի Ռոհաք: Հիւսիս-արեւմտեան շրջանի վարչական նոր օրէնսդրութեան մասին՝ իր խօսած ճառը մեծ ազդեցութիւն գործեց: Սակայն, Մարտանի շրջանին մէջ՝ կարմիր շապկաւորները կը շարունակեն իրենց թշնամական ընթացքը: Առնիճ, ընդունեցին բանաձեւ մը, յայտարարելով թէ կանոնական ուղեգծին, այսինքն ոչ-բռնութեան ժամանակն այլ եւս անցած է եւ թէ երիտասարդները պէտք է այլ եւս զէնքով կռուին՝ զինեալ ուժերուն դէմ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Պերճուհիի «ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հաստոցը

Դիմել՝ Mme. B. Barséghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.)

Երգահանդէս Սաֆօ Յակոբեանի

Յունիս 5ին Maison Mutualité*ի մեծ սրահին մէջ*

կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը

Ապրիլ 24ին, կիրակի առաւօտ ժամը ճիշդ 2ին Միւթիւալիթէի 2րդ յարկում նշանակուած է ընդհ. փորձ միացեալ «Սիփան», Սէն Կրասիէնի, Ալֆորվիլի, «Բիւրակն» եւ Արնուվիլի «Արարատ» երգչախումբերուն:

Բոլոր անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնն անհրաժեշտ է: «Սիփան»ի փորձերը Ուրբաթ իրիկուններ Միւթիւալիթէի մէջ:

Ղեկավար՝ ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Ա. Հ. Կ. Խաչի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն»

Փարիզի Մասնաճիւղը կազմակերպած է Վիճակի օր Մայիս 5ին:

ԱՄԷՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ԿՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք . . .

ՄԱՐԴ ՄԸ ՇԻՆԵՆՔ կամ ի՞նչ պէտք է գիտնալ մարդկային մարմնի կազմախօսութեան, բնախօսութեան, ախտաբանութեան եւ առողջապահութեան մասին. պատկերազարդ, հեղ.՝ ՏՕՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՕՐԵԱՆ: *Գին 20 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 25 ֆր. (ուրիշ երկիրներ):*

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ կամ Մարմնական եւ հոգեկան առողջութեան գաղտնիքը. հեղ. ՏՕՔԹ. Վ. ՓՈՆԷ, *ար՛փոփեց՝* ՏՕՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՕՐԵԱՆ: *Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը բոլորին համար: Գին՝ 10 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 12 ֆրանք (ուրիշ երկիրներ):*

ԹԷ ԻՆՉ ՊԱՏՄԵՑ ԹՐԼՒՈՆԻՄԸ կամ ի՞նչ է սիֆիլիսը, ի՞նչպէս զգուշանալ, ի՞նչպէս դարմանել՝ պատկերազարդ, հեղ.՝ ՏՕՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՕՐԵԱՆ: *Գին 6 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 7 ֆր. 50 (ուրիշ երկիրներ):*

Երեք գրքերը միասին 25 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 30 ֆր. (ուրիշ երկիրներ), առաքման ծախքով: Դիմել՝ Dr. L. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10).

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Արամ Հիւսեան եւ զաւակունք, պարագաները եւ ազգականները իրենց խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին ողբացեալ Տիկ. ՄԱՐԻԱՄ ՀԻՒՍԵՆԻ դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Պիթլիսի Գորվռ գիւղին վարի Թաղէն Մինաս Մարգար Մրտոեան, կը փնտռէ իր մայրը՝ Նուպար Մարգարեան, եղբայրը՝ Բարսեղ, քոյրը՝ Ալմա, եղբօր զաւակները՝ Գրիմզլ, Լուսի, եւ Ազօ, եղբօր կինը՝ Վարդիկ Մարգարեան, վերջին տարագրութենէն իվեր լուր առնուած չէ իրենցմէ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Մինաս Մարգարեանի, Քլէմէնդինա Փողոց 4 թիւ, Սօֆիա, Պուլկարիա:

— Պիլէճիքցի Հաճի Ստեփան Պարսամեան կը փնտռէ իր եղբայրը Վահան եւ քոյրերը Մարի, Աննիկ, Երանուհի եւ Թագուհի, որ Փարիզի շրջակայքը կը գտնուէին ասկէ առաջ: Կը խնդրուի տեղեկացնել, Hadji Stépan Barsamian*ի*, 15 rue Vesletz, Sofia, Bulgarie.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ախտատ. եւ նոր մեթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ՔՈՒԲՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ ի

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

ՄԱՔՈՒՐ եւ ԽՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՎԱՐՉՈՒՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՏԵՍԱՐԱՆ, ՄԱՔՈՒՐ ՕԴ,

*Porte d'Orléans*էն ՈՒՂՂ ՎԱՃԱՌԿԱՆ ՄԻԱՑՆ ՀԵՌՈՒ

1, 2, *3* սենեակնոց յարկաբաժիններ, *Entrée, W. C.*, խոհանոց, *Cave, chauffage central*, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Այցելելու եւ պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ *115 Route d'Orléans* (առնել *Porte d'Orléans*էն *88* թիւ թրամվէյը, իջնել *Bagneux*) կամ ժամը *10.12* ջորմիսեանի, *80 Rue de Bondy, Paris (Porte St. Martin).*

ՏԱՀՈՒ Է *մեկնումի պատճառով շատ նպաստաւոր պայմաններով սափրիչի խանութ մը, Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ, արանց եւ կանանց համար 5 թիկնաթոռ, բոլորովին նորաձեւ էնթիալասիօն: Տարեկան վարձք 2,500 ֆր., բրէթրիզ 30,000, 15,000 կանխիկով, մնացած գումարին համար դիւրութիւն կ'ընծայուի: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226 Rue Lafayette, Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, հեռ. Nord 89-06 եւ 95-79:*

ՎԱՐՁՈՒ Է *նպարավաճառի խանութ մը իր բոլոր կազմածներով (կշիռ, դարակներ, սեղան եւայլն)* Bld. de la Villette*ի մօտ: Տարեկան վարձք 3000 ֆր.: Պայ՝ 9 տարի, բրէթրիզ՝ 12000 ֆր.: Դիմել Հ. Աբէլեանի, 226* Rue Lafayette, *Փարիզ, մէթրօ Լուի Պլան, Հեռ.* Nord *89-06 եւ 95-79:*

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԳԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԴՈՐՇԵՐ

Dr. VIDAL Ի ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

4 Rue St. Lazare, մէթրօ N. D. de Lorettes

28 Rue des Dames, մէթրօ Rome

Ա.ԶԲԻ, ՔՐԲԻ, ԿՈԿՈՐԻ եւ Ա.ԿԱՆՋԻ հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւն՝ Գ.՝, Եշ. եւ Շբ. օրերը ժամը *1—7*

Ամէն հիւանդութեանց համար՝ ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ.— Երաշխաւորուած աշխատանք, վճարժան դիւրութիւններ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10—12 եւ 2—7.30:

CABINET V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

54, Rue La Fayette, Paris (9) (Métro Cadet) Tél. PROVENCE 87-53

Կ'ստանձնէ Աւելտրական, Պատժական, Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ, բոլոր դատական եւ վարչական գործերու համար, գրաւոր կամ բերանացի: Նախապարութիւնով եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մանաւանդ դիւրութիւններ պատուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մանաւանդ սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման գործերու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի գտնէք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Հայերու ժամադրավայրը

ՃԱՇԱՐԱՒ Ֆ Լ Օ Ր Ի Մ.

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հայերու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ:

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷԹԻՆԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շուն կը կատարուին՝ Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գոր-մանիշակագոյն, լեռ-կարմրագոյն եւ ուլտրակեչենան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ծեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի* գործողութիւն: Հակահիւծախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաձական, Թելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այբի, քթի, ականջի, ինչպէս սեռ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

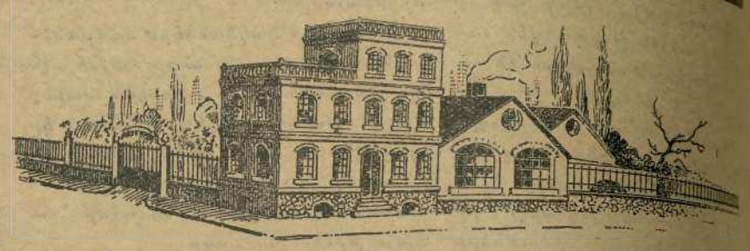
Assurance Sociale*ի* պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26, 28, 54:*
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

RÉALISATION IMMOBILIÈRE

Կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել առանց յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու:

Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով:

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք տրեկան, ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ:

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*:

Նշանեան *20, Passage Prado,* (մէթրօ Սէն-Ժրնի)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷԹԻՆԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շուն կը կատարուին՝ Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գոր-մանիշակագոյն, լեռ-կարմրագոյն եւ ուլտրակեչենան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ծեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի* գործողութիւն: Հակահիւծախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաձական, Թելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սեռ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Sociale*ի* պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուս.

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26, 28, 54:*
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԷՕՐԷՔՃԵԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73-97

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հայտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ԾԱՆՈՒԹ.— Նկատի առնելով ներկայ տնտեսական ճգնաժամները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

Մաղչիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

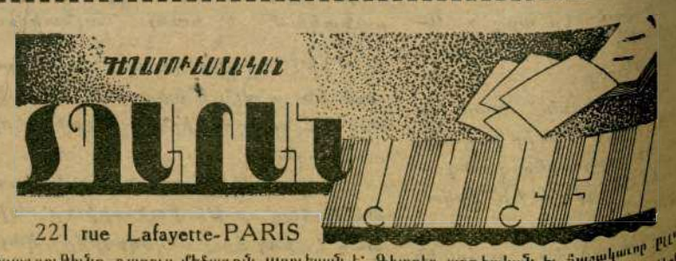
Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քուէփ տը շինի շըմրզիներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառէն և արտասահմանէն

221 rue Lafayette-PARIS

Տպագրութիւնը դարուս մեծագոյն արուեստն է: Գիտցէք արդիական եւ ճաշակաւոր ընել ձեր տպագրած թուղթերուն վրայ: Փոխանակեցէք եղբարց կրնան տալ այդ յատկութիւնները մատրելով իրենց արուեստն ու ճաշակը:

Téléphone Nord 78-65

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78
(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ԱՊՐԻԼ 1932
26 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1863 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԳՅՆԵՆՔ ՏԵՍԱԿԷՏՆԵՐԸ

Ո՛ր եւ է արձագանգ չլսեցինք այն լուրերուն առթիւ, որ Հանրական կը ցուցնէին Թուրքիոյ մուտքը՝ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։

Մենք օրը օրին հրատարակութեան տուինք եղած տեղեկութիւնները, — բոլորն ալ՝ եւրոպական ազբիւրէ։ Եւ, երկու խմբագրականներով, ուշադրութեան յանձնեցինք մեր անելիքը՝ այս հանրականութեան առթիւ։

Այսօր կ'ուզէինք յիշեցնել ուրիշ պարտականութիւն մը։

Մի՛շտ անկեալ բանը որ, մեր տեղեկութեանց համաձայն, ուրիշ հոսանքներ ալ կ'ընդունին ներկայացող պատեհութեան առթիւ։

Ուրեմն, ձեռնպահութեան հանդիսելու վախ չկայ։ Կը մնայ մէկտեղ բերել բոլոր հոսանքները, մէկ յայտարարի վերածել բոլոր տեսակէտները, եւ պատրաստ կենալ, պատեհ ժամուն գործելու համար։

Ինչպէս դիտել կուտայինք ապրիլ 16ին, «հրապարակային վիճարանութեան դուռ բանալու համար չէ որ կը դնենք այս հարցը։ Ոչ ալ խելք սորվեցնելու համար»։

Ճիշդ, «անհրաժեշտ է լայն խորհրդակցութիւն եւ հասարակական աշխատանք։ Խորհրդակցութիւն՝ նոյն իսկ միեւնոյն կուսակցութեան ծոցին մէջ»։

Ու վերջապէս, «կատարելով հանրային կարծիքը արթուն պահելու մեր պարտականութիւնը, մենք այն միամտութիւնը չունինք որ հրաշք մը պիտի գործուի»։ (21 ապրիլ)։

Մեր բոլոր մտածումները կը ձգտին դառնալ ընդհանրական բանաձեւ մը, հասարակաց ուղեգիծ մը, որպէս զի ոչ թէ բաժնուած մարդանքներ կատարուին, ոչ ալ ախորժ խաչաձեւումներ։

Արդ, խօսելով մեր մասին, պիտինք որ Դաշնակցութիւնը ունի գործունէութեան ուղեգիծ մը, այս հասանականութեան հանդէպ, որ քանի մը տարի առաջ ալ երեւան եկաւ։ Ի հարկէ պայմանները կը փոխեն շատ մը կէտեր, կը տեսպէն յարաւումներ կամ յաւելումներ կատարել։

Բայց, անփոփոխ կը մնայ հիմնականը, — գործել, օգտուիլ բոլոր պատեհութիւններէն, առանց պատրանքներ անուցանելու։ Եւ միշտ ուսումնասիրելով բոլոր հնարաւորութիւնները։

Այս կէտը ճշդելէ յետոյ, հետեւեալ հարցը կը ծագի։ —

Քանի որ ուրիշ կողմէ եւս տարակուսին չկայ գործելու — երբ տոթիթը ներկայանայ— կարելի չէ՞ այնպէս մը կարգադրել որ, այս կամ այն հոսանքին կապուած օրկաններ, կամ բոլորովին անկախ հոսանքներ իրենց բոլոր մտածումները հաղորդեն իրենց նախասերած կազմակերպութեան։

Աւելի պարզ խօսելով, փոխանակ հրապարակու տեսակէտներ պզտելու, աւելի նպատակայարմար, աւելի գործնական չէ՞ բոլոր մտածումները կեդրոնացնել եղած – չեղած հոսանքներու կեդրոնական վարչութեանց մօտ, որպէս զի ո՛ր եւ է տեսակէտ անտեսուած չըլլայ եւ բոլոր թելադրութիւնները յանգին մէկ եւ ամբողջական բանաձեւի։ Այսինքն, ունենանք հասարական ուղեգիծ։ Միեւնոյն ուղեգիծը։

Ան հասարակ, բոլորս ալ բանգէտ ենք։ Ու մանաւանդ «քաղաքագէտ»։

Հայուն հասարարդ չկայ՝ խելք ծախելու տեսակէտէն։ Եւ պարագաներն ալ շատ նպաստաւոր են, ծրագիր յղանալու համար, քանի որ Եւրոպա կը գտնուինք։

Ահա՛ նոր պատեհութիւն մը, — Թուրքիոյ անդամակցութեան խնդիրը, բոլոր մտածումները մէկտեղ հասարելու եւ մաղելու։ Ցարդն ու յորեները զատելու։

Կատարե՛նք այս փորձը, առանց կանխակալ կարծիքներու, եւ անխոնջ պահելով իւրաքանչիւր հոսանքի հիմնական տեսակէտները։

Մէկ խօսքով, կ'առաջարկենք տեսակ մը քննութիւն, որ եթէ օգտակար չունենայ, գոնէ կը նպաստէ միտքերը աշխուժացնելու, եւ կեդրոնաձիգ, հասարական ուղղութիւն մը գտնելու։

Մանաւանդ որ, լայն ժամանակ ունինք։ Թուրքիոյ դիմումը, եթէ լուրջ է, տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ սեպտեմբերին, երբ կը գումարուի Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը։ Ուրեմն, առ նուազն չորս ամիս ունինք, եղրակացութեան մը յանգելու համար։

Իսկ եթէ յետաձգուի դիմումը կամ ձախողի, ի՞նչ վնաս։

Գոնէ մենք մեր մէջ լայն խորհրդակցութիւն մը կատարած կ'ըլլանք։ Եւ ոչ միայն շատ մը թիւրիմացութիւններ կը հարթուին, այլ եւ յստակ տեսակէտներ կ'ունենանք հիմնական հարցերու մասին։ Կարելի եղածին չափ «ազգովին»։

Ժամանա՞կն է վերջապէս —չատ ուշ ենք մնացեր— բոլոր նախապաշարումները մէկդի դնելու, կարեւորն ու անկարեւորը զանազանելու եւ համախորհուրդ, հետեւողական աշխատանքներ կատարելու։ Այդպիսի աշխատանքներու վարժութիւնը փորձելու։

Որովհետեւ, կը գտնուինք անկիւնադարձի մը առջեւ, ուր ամէն ձախաւեր քայլ կամ պատահիչ փորձ կը ծառայէ միայն եւ միայն ջուր լեցնելու թշնամի ջրաղացին։

Աչքնքս ալ պիտենք, ականջս ալ կը խոստովանինք թէ անընդհատ կը բանի թշնամի ջրաղացը։

Բայց, իրականին մէջ, ի՞նչ կ'ընենք մենք, բաց ի անտէմէջ հառաչանքներէ կամ փոխադարձ վարկաբեկումներէ։

Աշխատիկ թուրք իշխանութիւնն ու մամուլը յաւուր սպասկութիւն են հասատատեր, արտասահմանի հայկական կեանքը, մանաւանդ անոր պատահիչ երեւոյթները արձանագրելու համար։ Թուրք լրտեսներու ցանց մը փռուեր է Սուրիոյ մէջ եւ այլուր, հետզհետէ աւելի խիզախ արատայայտութիւններով։

Ո՞ւր է մեր «համազգային» ցանցը, իր կեդրոնաձիգ բանաձեւով...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ ԵՒՍ

Անցեալ օր հարցում մը ուղղեր էինք բարեգործականին, որմէ պատասխան չենք ապասեր անշուշտ։ Ան տեսակ հարցում մըն էր, որուն պատասխանն չի տրուիր։

ինչո՞ւ ուրեմն կը հարցնենք։

Պարզապէս, հարցուցած ըլլալու համար։

ճիշդ այդ մտքով, ահա ուրիշ հարցում մըն ալ։

վեց-եօթը ամիս առաջ, բժիշկ մը որ պելճիքայի համալսարանը աւարտեր էր մեծ յաջողութեամբ, կը պատրաստուէր երթալ Սուրիա։ Պելճիքայի մէջ գտնուող յատուկ մարմին մը՝ իրեն յանձնուելու համար, կարեւոր գումար մը չէքով ղրկեր էր բարեգործականին։ բժիշկը այդ դրամը պիտի յատկացնէր կարգ մը գնումներու եւ ճամբորդութեան ծախքերու։

Պ. Մալէզեան սակայն, չէր հաւմակրած բժիշկին, եւ թերեւս իրաւունք ալ ունէր։ Իր ուզած մարդը չէ եւ չի կրնար ալ ըլլալ։ Մանաւանդ որ, լեզուն քիչ մը երկար է եւ տեսածը կ'ըսէ յատուկ բառերով։

ձի՛շդ է որ գումարը բժիշկին չյանձնելու համար, չէքը վերադարձուցած է պելճիքա։

Ընդունուած, մենք գիտենք թէ ճիշդ է, ինչպէս գիտենք նաեւ ատոր հետեւանքով ստեղծուած պատմութիւնը։

Բայց հարցումը կ'ուղղենք, պարզապէս հարցուցած ըլլալու համար եւ պատասխանի չենք ապասեր։

Ու նաեւ այս երկու հարցումներուն հետեւանքով, չենք մեղադրեր բարեգործականը թէ անհատական քաղաքականութիւն կը մտցնէ իր գործունէութեան մէջ։ Ընդհակառակը շատ պարզ է։ Միութիւն մը շատշատ միութենական քաղաքականութիւն կրնայ վարել, իսկ անհատ մը միայն անհատական։ Այս լափալիսեան խօսքէն յետոյ ի՞նչ իր մնայ որ պ. Մալէզեան իրը վարիչ միութեան մը՝ չի մոռնար անհատականութի՞ւն մտցնել բարեգործականի կապուած գործերուն մէջ։

Յետոյ ի՞նչ։

կ'արժէ՞ այդքան փոքր բաներու համար պահանջել որ իր թոշակը իջեցնեն կամ զինքը հեռացնեն իր պաշտօնէն։

Անշուշտ չարժեր...

Մ. Ե.

Թունաւոր գինիի գործը

Երեք ամիսէ ի վեր, կը նշմարուէր որ Հավրի նաւահանգիստը մանող նաւերու նաւագները թունաւորման նշաններ ցոյց կուտային եւ հիւանդանոց կը մտնէին դարմանուելու։

Այս թունաւորման հետեւանքով, հիւանդանոց մտնող մէկ քանի հարիւր նաւագներէն երկուքը մեռած են։

Քննութիւնը երեւան բերած է թէ թունաւորումը յառաջ եկած է Սպանիայէն հայթայթուած գինիէն, որուն մէջ մեծ քանակութեամբ թունաւոր նիւթ գտնուած է։

Մոսկուա կը յուծէ Գրողաց Գրողներու Միութիւնը

Խորհ. Միութեան համաձայնավար կեդր. կոմիտէն որոշեց լուծել Պրոլետ Գրողներու Միութիւնը եւ բոլոր այն գրողները որ կը հաւանին խորհրդային իշխանութեան ծրագրին եւ կ'ուզեն մասնակցիլ ընկերվարական շինարարութեան գործին, հաւաքել մէկ միութեան մը մէջ։

Մանչուրիոյ վիճակը

Շարաւային Մանչուրիոյ մէջ տիրող ծանր կացութեան հետեւանքով, յետագոտեցաւ մեկնումը ճափոնական մաս մը զօրախումբերու, որոնք պիտի վերադառնային գործէյի իրենց զօրանոցները։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիքլեր կը յաղթէ Փրուսիոյ մէջ

Փրուսիոյ խորհրդարանական ընտրութիւնները որոնց արդիւնքին կը սպասուէր այնքան հետաքրքրութեամբ, տեղի ունեցան կիրակի օր եւ վերջացան Հիքլերի յաղթանակով։

Ստորեւ, 1928ի եւ վերջին ընտրութեանց բաղդատական ցուցակը, որ յստակօրէն ցոյց կուտայ Հիքլերեանները զօրեղ յառաջխաղացումը։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓՐՈՒՍԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

	1932	1928
Արձանագրուած ձուէարկուներ	26,531,916	25,210,676
Ձուէարկած են	21,926,628	19,265,248
Ընկերվարականներ	91	137
Ազգայնականներ	31	71
Կեդրոն	67	71
Համայնավարներ	56	48
Ժողովրդականներ	6	40
Պետականներ	6	22
Տնտեսավարներ	3	16
ՀԻԹԼԵՐԵԱՆՆԵՐ	160	9
Զանազան կուսակցութիւններ	9	36

Փրուսիական ընտրութեանց այս արդիւնքին առջեւ, ի՞նչ պիտի ըլլայ Պրաուն – Սէվերինկի կառավարութեան դիրքը՝ պիտի կրնա՞յ մնալ իշխանութեան գլուխը։

Փրուսիական նոր խորհրդարանին մէջ բացարձակ մեծամասնութիւնը պիտիկազմուի 215 ձայնով։ Վայմարի մէջ գոյացած գործակցութիւնը զանազան կուսակցութեանց միջեւ, որուն հետեւանքով Պրաուն – Սէվերինկ իշխանութեան գլուխն անցան, նոր խորհրդարանին մէջ կը հաշուէ 164 ձայն։ Ասոր փոխարէն սակայն, ամբողջ աջերը եթէ համերաշխին ու միանան, պիտի հասնեն ընդամէնը 209 ձայն։ Ուրեմն աջերն ալ չպիտի կրնան անհրաժեշտ մեծամասնութիւնը գոյացնել, առաջին աթոռ իսկ կարենալ տապալելու համար Պրաունի դաւիթը։ Հետեւաբար, Պրաուն պիտի կրնայ իր ձեռքը պահել իշխանութեան դեկը, բանի որ ուրիշ որ եւ է վարչապետ կարելի չպիտի ըլլայ բնտրել ներկայ մեծամասնութեամբ։

Փրուսիոյ նախկին խորհրդարանին շրջանը կը լրանայ մայիս 20ին։ Նորը պիտի հաւաքուի յունիս 20ին կամ իչ յետոյ։ Մինչ այդ ուրեմն, ներկայ կառավարութիւնը պիտի կրնայ կարգադրել ընթացիկ գործերը եւ նոր խորհրդարանի բացման, երէ Փրուսիա չկարենայ կանոնաւոր կառավարութիւն մը կազմել, կրնայ ըլլալ որ կեդրոնի կառավարութիւնը իմիջ իսկ ուղղակի վարիչ մը նշանակէ, նախագահելու համար Փրուսիոյ կառավարութեան։

Գլխաւոր կուսակցութեանց ստացած ձուէները կը ներկայացնեն հետեւեալ պատկերը։— Հիթլերեանները ստացած են 7,940,046, — Ընկերվարականները 4,543,535, — կեդրոն (կաթոլիկներ) 3,362,911, — համայնավարներ 2,790,253, — գերման ազգայնականներ 1,507,822։

Հիթլերեաններու հաւաքած ութ միլիոնի մօտ ձուէներուն մէջ են գերման ազգայնականներու (Հուկէնպէրկի կուսակցութիւնը) ձուէներուն մեծագոյն մասը։

Համայնավարները ինչպէս կը տեսնուի այնքան ձուէ չեն հաւաքած որքան կը յուսային եւ այս անգամ, շատ աւելի կորսնցուցած են, բան նախագահական ընտրութեան առթիւ։

Ամէնէն մեծ պարտութիւնը կրած են ընկերվարականները, որոնք մէկ անգամէն կը կորսնցնեն 46 աթոռ։

× *Ընտրութիւններ կատարուեցան նաեւ Վիւրթէնպէրկի, Պավիերայի, Անհալթի եւ Համպուրկի մէջ։ Այս շրջաններուն մէջ, Հիթլերեանները այնքան յաջողութիւն չունեցան որքան Փրուսիոյ մէջ։*

Գերմանական այն պետութիւնները որ կիրակի օր քուէարկութիւն կատարեցին, կը զբաղեն 400000 քառակուսի քիլոմեթր տարածութիւն մը 468 հազարի վրայ եւ ունին 50 միլիոն բնակիչ, ամբողջ Գերմանիոյ 64 միլիոնին վրայ։

Հնդկաստանի նոր խռովութիւններ

455 հոգի ձերբակալուած

Կիրակի օր, մեծ եռուզեռ կը տիրէր Տէլհիի մէջ, ուր հակառակ կառավարութեան արգելքին, եւ այս վերջերս կատարուած բազմաթիւ ձերբակալութիւններուն, հնդիկ ազգային խորհուրդը նիստ պիտի գումարէր։

Ոստիկանութիւնը հրահանգ տուած էր առեւտրականներուն որ բաց պահեն իրենց խանութները, սակայն պահպան չշուկներ ու զրոյցներ տարածուած էին, որով, խանութպաններէն շատերը նախընտրեցին անտառել ոստիկանութեան հրահանգին եւ փակել իրենց խանութները, քան թէ ենթարկուիլ կողոպտուի վտանգին։

Քաղաքին փողոցներուն մէջ, մեծ բազմութիւններ հաւաքուած էին եւ ոստիկանութիւնն ստիպուեցաւ յաճախ միջամտել, ցրուելու համար բազմութիւնը։

Մահմետական մը որ ինքզինքը կը յայտարարէր Տէլհիի տեղական խորհուրդին լիազօրը, ազգային դրօշ պարզած 300 անձերու գլուխը կանգնած, յայտնեց թէ ազգային խորհուրդին նիստը տեղի պիտի ունենայ քաղաքին ուրիշ մէկ վայրը։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց բոլորը, ինչպէս նաեւ անոնք որ իբր պատգամաւոր, հետզհետէ կուգային։

Այն ատեն, պատուիրակները փոխանակ համագումարի, խմբական ժողովներու նման, դանազան վայրերու մէջ։

Հնդիկ ազգայնականները կը յայտնեն թէ այս կերպ խուճաբերու բաժնուելով, յաջողած են ապահովել որ խորհուրդը իր լիակատար նիստը գումարէ եւ տայ հինգ որոշումներ, որոնք կուգան հաստատել Գանտիէյի գործադիր խորհուրդին տուած որոշումները։

Մէկ օրուան մէջ, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 450 հոգի։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդա՛ Գ. էջ)

Պ. Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ ՀՐԱԺԱՐՄԱՆ ՇՈՒՐՋ

Կիրակի օր արձանագրած էինք երկտող լուր մը՝ որ կը հաղորդէր թէ պ. գ. կիւլպէնկեան հրաժարած է բարեգործականի նախագահութենէն։

Մեր քաղաք տեղեկութեանց հաւմածայն, պ. կիւլպէնկեան, որ այժմ Գան կը գտնուի, «Թ. Հայաստան»ի մէջ կարդացած է յօդուած մը ուր զինքը կը ներկայացնէին իբրեւ գործակալ միջազգային դրամատիրական աշխարհակալութեան, հայ ժողովուրդին արիւնը վաճառքի հանելու համար։ Եւ խորապէս ազդուած, հեռախօսով հրաժարական տուած է։

Այս հրաժարման վրայ, բարեգործականի գրասենեակին մէջ արտակարգ ժողով մը գումարուելով, հեռագրած են երեւան, թէ «Թ. Հայաստան»ի խմբագրութեան եւ թէ կառավարութեան, լուսաբանութիւններ տալով եւ վրդովում յայտնելով։

Ուրիշ աղբիւրէ մըն ալ ստուգեցինք թէ հրաժարման լուրը բոլորովին ճիշդ է, եւ բարեգործականի կեդր. վարչութիւնը ամէն միջոց կը փորձէ, պ. կիւլպէնկեանը տարհամոզելու համար։

× Բարեգործականի գրասենեակէն ալ տեղեկութիւններ խնդրեցինք այս մասին, եւ պ. Մալէզեան յայտնեց թէ մինչեւ այս պահուս հրաժարագիր ստացած չեն։

Մեր աղբիւրները բոլորովին վստահելի ըլլալով, այս դիւանագիտական պատասխանը ուրիշ իմաստ չունի, եթէ ոչ ամէն կերպով կանխել վերջնական հրաժարումը։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Գ. ԿԱՐԱՒԱՆԸ

Ներգաղթի Գ. կարաւանը Սէլանիկէն ճամբայ պիտի ելլէ այսօր, երեքշաբթի։

Այս առթիւ հրատարակուած յայտարարութեան մէջ կը կարդանք.—

Անոնք որ կը հրաժարին մեկնելէ, պարտաւոր են անմիջապէս դիմել Ներգաղթի գրասենեակ եւ իմացնել։

Ներգաղթողները իրենց ժօտ պէտք է ունենան միայն այն իրերը, որոնք անհրաժեշտ են նաւուն մէջ, Պիրէոն-Սէլանիկէն մինչեւ Պաթում, ինչպէս ուտելիք, անկողին, իսկ այն ամէն իրերը, որոնք ճանապարհին պէտք չեն, պիտի իշեցուին նաւուն ամբարը եւ առանց բացառութեան։ Ուստի այդ կարգի իրերը պէտք է յանձնարարուին եւ մեկնողին անունը, մականունը եւ իր կարգաթիւը յստակօրէն պէտք է գրուին ծրարներուն վրայ։

Բոլոր մեկնողները կարող են իրենց հետ տանիլ՝

Ա.— Իրենց արհեստին վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիքներն ու իրերը։

Բ.— Ամէն տեսակ սերմնացու։

Գ.— Ամէն տեսակ կտրուած հագուստ։

Դ.— Որոշ դրամներ։

Ե.— Եւ առ հասարակ այն ամէն իրերը, որոնք առեւտուրի նիւթ չեն։

Այս յայտարարութեան կցուած է երրորդ կարաւանի մաս կազմողներուն անուանացանկը։

Յայտարարութիւնը ծախուած է 2 տրախմիի, ներգաղթի պատուիրակութեան հաշուոյն։

Ցունական դրամը

Երէկ, Աթէնքի մէջ խորհրդակցութիւն կատարեցին յունական դրամատուներու տնօրէնները, ուսումնասիրելու համար դրամական ոսկեհիմը լքելու կառավարական առաջարկը։ Եղրակացութիւնը տակաւին յայտնի չէ։ Սակայն, կ'ենթադրուի թէ տնօրէններու մեծ մասը դէմ է այդ առաջարկին։

Կէսօրէն վերջ, Ցունաստանի վարչապետը վէնիզելոս, ճառի մը մէջ պարզեց այն միջոցները զորս կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ բարւոքելու համար Ցունաստանի տնտեսական ու եւմտական կացութիւնը։

1932—33Ի ԲԱՐՏԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՒՄԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ, ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հրատարակչություն «Սովետական գրող»
Երևան — 1933

Խմբագիր Ա. Ղազարյան
Տեխնիկական խմբագիր Ա. Ղազարյան
Սրբագրիչ Ա. Ղազարյան

Հանձնված է արտադրության 1/VII 1933 թ.
Ստորագրված է տպագրության 15/VII 1933 թ.
Թուղթ 60×92 1/16 = 1 մամուլ
Տպագրական նշանների քանակը մեկ մամուլում 40 000
Տպագրվել է 1500 օրինակ

Գլխ. № 1311
Պատվեր № 1932

Տպարանի 60 լրացնելու տարին, ամսաթիվ և ստորագրություն
Տպարանի անվանումը, հասցեն և հեռախոսը

Մեկ էջի տպագրական մամուլների քանակը 1/16 մամուլ
Մեկ էջի տպագրական նշանների քանակը 2500
Թուղթի չափը 1/16 մամուլ
Մեկ մամուլի նշանների քանակը 40000
Թղթի տեսակը և ստորագրությունը
Տպագրության եղանակը
Մեկ մամուլի նշանների քանակը 40000
Տպագրված մամուլների քանակը 1/16 մամուլ
Ընդամենը տպագրված նշանների քանակը 2500 — 6000
Հաստիքի և ինքնարժեքի որոշման ենթակա չէ
Ստորագրություն և ամսաթիվ

Ա. ՍՈՍՆՈՎԻՉ

Տիպագրված է Տարածքային
«ՅՈՒՄԱ»

ՍՂՈՍՏԱՎՈՍԻ ՓՅՈՒՆԻԿԸ

Ֆրանսուա Մասիայի նոր վեպը

Մասիան (Nº 2) եւ Corbière du Sordaire: Ի՞նչ կա նոր վեպում, որ ստիպել է հեղինակին գրել շարունակությունը: Ինչո՞ւ է հերոսը նորից հանդիպում Ֆրանսուա Մասիային: Ինչպե՞ս է ապրում Մասիան, ինչպե՞ս է ստեղծագործում: Ինչպե՞ս է ընդունվում նրա նոր գիրքը: Ինչպե՞ս է ընդունվում նրա նոր գիրքը: Ինչպե՞ս է ընդունվում նրա նոր գիրքը:

Ֆրանսուա Մասիան ֆրանսիական ամենահայտնի գրողներից մեկն է: Նրա գրքերը թարգմանվում են բազմաթիվ լեզուներով: Նրա վեպերը հրատարակվում են միլիոնանոց տպաքանակներով: Նրա անունը հայտնի է ամբողջ աշխարհին: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը:

Ֆրանսուա Մասիան ծնվել է 1885 թվականին Բորդո քաղաքում: Նրա հայրը նավթի վաճառական էր: Նրա մայրը դաշնակահարուհի էր: Նրա ընտանիքը հարուստ էր: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում:

Ֆրանսուա Մասիան սկսել է գրել շատ վաղ տարիքից: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին:

Ֆրանսուա Մասիան ստացել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին: Նրան շնորհվել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին: Նրան շնորհվել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին:

Ֆրանսուա Մասիան մահացել է 1970 թվականին: Նրա մահից հետո նրա գրքերը շարունակում են կարդալ: Նրա գրքերը շարունակում են կարդալ: Նրա գրքերը շարունակում են կարդալ:

Ֆրանսուա Մասիան ֆրանսիական ամենահայտնի գրողներից մեկն է: Նրա գրքերը թարգմանվում են բազմաթիվ լեզուներով: Նրա վեպերը հրատարակվում են միլիոնանոց տպաքանակներով: Նրա անունը հայտնի է ամբողջ աշխարհին: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը: Նրա գրքերը կարդում են բոլորը:

Ֆրանսուա Մասիան ծնվել է 1885 թվականին Բորդո քաղաքում: Նրա հայրը նավթի վաճառական էր: Նրա մայրը դաշնակահարուհի էր: Նրա ընտանիքը հարուստ էր: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում: Նրա մանկությունը անցել է հարուստ միջավայրում:

Ֆրանսուա Մասիան սկսել է գրել շատ վաղ տարիքից: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին: Նրա առաջին գրքերը հրատարակվել են 1909 թվականին:

Ֆրանսուա Մասիան ստացել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին: Նրան շնորհվել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին: Նրան շնորհվել է Նոբելյան մրցանակ 1952 թվականին:

Ֆրանսուա Մասիան մահացել է 1970 թվականին: Նրա մահից հետո նրա գրքերը շարունակում են կարդալ: Նրա գրքերը շարունակում են կարդալ: Նրա գրքերը շարունակում են կարդալ:

ԲՈՂՈՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

(Վ. Ի.)

Ա. ՊԱՍ

IV

Ամբողջ տասնհինգ օր էր անցել այն օրից, երբ Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Ռոստովցևը Ռոստովից Մոսկվա էր վերադարձել։ Ամբողջ այդ ժամանակամիջոցում նա ոչ մի րոպե չէր հանգստացել։ Ամեն առավոտ նա ոտքի էր կանգնում կանուխ, ժամը վեցին, ինքն էր վառարանը վառում, ինքն էր ջուր տաքացնում, ինքն էր սենյակը մաքրում, ինքն էր ճաշ եփում, ինքն էր սպասքը լվանում։ Ամեն առավոտ նա ինքն էր գնում հացի, կաթի, միսի, ձկան, կարտոֆիլի, ձվերի, ալրի, կարագի, շաքարի, թեյի, սուրճի, կակաոյի, ձավարեղենի, ալյուրի, մակարոնի, ինչպես նաև ամեն տեսակ մրգերի, ինչպես նաև ամեն տեսակ ծաղիկների համար։ Ամեն առավոտ նա ինքն էր գնում թերթերի, ամսագրերի, գրքերի, նամակների համար։ Ամեն առավոտ նա ինքն էր գնում ամեն տեսակ ուրիշ բաների համար, որոնք անհրաժեշտ էին մի մարդու համար, որ ուզում է ապրել։

Ամեն առավոտ նա ինքն էր գնում, ինքն էր ամեն ինչ անում, որովհետև ոչ ոք չկար, որ նրան օգներ։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ պետք է անի, ինչ պետք չէ անի։ Ոչ ոք չկար, որ նրան հանգստացներ, ոչ ոք չկար, որ նրան ուրախացներ։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է ճիշտ, ինչ է սխալ։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է լավ, ինչ է վատ։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է գեղեցիկ, ինչ է տգեղ։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է ուզում, ինչ չի ուզում։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է սիրում, ինչ չի սիրում։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է ատում, ինչ չի ատում։ Ոչ ոք չկար, որ նրան ասեր, թե ինչ է ցանկանում, ինչ չի ցանկանում

Պատերազմական պարտքեր եւ հատուցումներ

Ամերիկեան նոր ծրագիր մը

Ամերիկայի համբաւաւոր ծերակուտականին՝ Պօրահի —նախագահ արտաքին քաղաքական յանձնախումբին— մէկ բարեկամը Լէվինսըն, պատերազմական պարտքերու եւ հատուցումներու մասին մշակած է ծրագիր մը, որուն հաւանութիւն յայտնած է Պօրահ։

Լէվինսըն կ'առաջարկէ.

1) Գերմանիոյ կողմէ ամէն տարի վճարուելիք գումարը նշանակել 150 միլիոն տոլար։

2) Տարեվճարներու ամբողջ տեւողութիւնը բաժնել 14 տարուան։ Որով, Գերմանիոյ վճարելիք ամբողջ գումարը պիտի ըլլայ 2 միլիառ 100 միլիոն տոլար։

3) Այս գլխաւոր գումարներէն զատ, Գերմանիա պէտք է վճարէ նաեւ Երկրի փոխառութիւններու տոկոսները եւ տարեվճարները, կարգ մը զեղչերով, որոնք նշանակուած են ստորեւ։

4) Անգլիոյ կողմէ ուղղակի կամ անուղղակի Ամերիկայի վճարուելիք միջազգային բոլոր պարտքերը պէտք է ջնջուին։

5) Դաշնակիցներու, մասնաւորաբար Անգլիոյ պահանջները Ամերիկայէն պէտք է վերնան։

6) Գերմանիայէն ստացուած 150 միլիոնէն (ոսկի) 100ը պէտք է վճարուի Ամերիկայի, 50 միլիոնը դաշնակիցներուն, իրենց մէջ բաժնուելու համար։

7) Գերմանիոյ արտաքին բոլոր պարտքերուն վրայ պիտի կատարուի 5,5 % զեղչ մը, ինչ որ Գերմանիոյ պիտի ապահովէ տարեկան 145 միլիոն տոլարի շահ մը՝ իր արտաքին պարտքերուն վրայ։

8) Երեք տարուան համար Տօքսի եւ Երկրի վճարումները պիտի յետաձգուին։

9) Կարեւոր կրճատումներ պէտք է կատարուին զանազան ազգերու պատերազմական ելեւմուտքին վրայ։

10) Այս նոր ծրագիրը պէտք է բնդունուի գերման ժողովուրդին կողմէ, հանրաքուէով։

Պօրահ, արդէն հաւանութիւն յայտնած է այս ծրագրին։

Գերմանիա չպիտի վճարէ

Գերմանիոյ էմտական նախարարը հաւաքոյթի մը մէջ հետեւեալ կերպով արտայայտուեցաւ Գերմանիոյ արտաքին պարտքերու վճարման մասին.

— «Գերման կառավարութիւնը կը կռուի պատերազմի վերջնական հաշուեյարդարին համար։ Հուվըրի վճարումներու յետաձգման պայմանաժամը կը լրանայ յուլիս 1ին, բայց այդ թուականէն յետոյ՝ Գերմանիա չպիտի վճարէ։

«Եթէ էմտական նախարարի հանգամանքով կրնամ այս տեսակ բան մը յայտնել, առանց տեղի տալու միջազգային բարդութիւններու, ասոր մէջ կարելի է փաստը տեսնել թէ ուրիշ երկիրներու պետական մարդերը՝ յատակօրէն տեղեակ են կացութեան։

«Հետզհետէ կը հաստատուի խաղաղութեան դաշնագրերու անյարմարութիւնը. առանք օր մը ինքնաբերաբար պիտի խորտակուին։»

Մահտոնըզ կ'առաջարկէ յետաձգել պարտքերն ու հատուցումները

Ձաշկերոյթի մը ընթացքին որուն կը մասնակցէին ժբընեւ գտնուող բոլոր պատուիրակները, Անգլիոյ վարչապետը կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ միջազգային մեծ հարցերու հանդէպ Անգլիոյ դիրքին մասին։

«Տէյլի Մէյլ» հետեւեալ կերպով կ'ամփոփէ Մաքտոնըլտի յայտարարութիւնները.

Գերմանիոյ կողմէ Անգլիոյ կատարուելիք յառաջիկայ վճարումներուն մասին, Անգլիոյ վարչապետը յստակօրէն յայտնեց.— Յառաջիկայ Դեկտեմբեր 15ին, Գերմանիա պէտք է Անգլիոյ վճարէ 32 միլիոն 800,000 ստերլին։ Բացայայտ է թէ մէկ փէննի անգամ չպիտի ստանանք»։

Այս կացութեան հանդէպ, ի՞նչ կը յուսայ սակայն իրականացնել Լօգանի մէջ։

— Կը կարծեմ թէ, ըսաւ Անգլիոյ վարչապետը, պիտի կրնանք այնտեղ կազմակերպել եւրոպական գործերը, այն տեսակ հիման մը վրայ, որ թոյլ տայ շուտով վերջը գտնելու տագնապին։ Այս նպատակով, փափաքելի է որ Միացեալ-Նահանգները պարտքերու վճարման նոր պայմանաժամ մը տան»։

Ցետոյ, աւելի ընդլայնելով հարցը, Մաքտոնըլտ ըսաւ.— Պ. Թարտիէօ՝ Ֆրանսայի կողմէ ներկայացուց ծրագիր մը, որ կրնայ յատակ լուծում մը բերել հատուցմանց հարցին։ Գերմանիոյ կ'առաջարկէ 2 տարուան յետաձգում մ, ինչպէս թոյլ կուտայ ներկի ծրագիրը, պայմանաւ որ ըստ Մելլըն-Պէրանժէ համաձայնութեան, Ֆրանսա կարենայ նոյնքան պայմանաժամով, վճարման նման յետաձգում մը ստանալ Ամերիկայէն»։

« Այս նոր պայմանաժամը լրանալուն, կարելի պիտի ըլլայ գտնել նոր հիմ մը, որ Գերմանիոյ թոյլ տայ իր պարտքերը վճարել, առանց վնասելու իր տնտեսութեան։

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Դ.

Թաւլիի Ազգիւր Սերոբ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Առնովիլի Ռագմիկ խումբի ընկերա-համակրան գասախօսութիւնը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դրադարանի սրահը։ Կը խօսի՝ ընկ. վազգէն Շուշանեան։

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընկերահամակրական գասախօսութիւնը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը։ Կը խօսի ընկ. վազգէն Շուշանեան։

ԿԱՐԴԱՑԻՔ . . .

ՄԱՐԴ ՄԸ ՇԻՆԵՆ կամ ի՞նչ պէտք է գիտնալ մարդկային մարմնի կազմախօսութեան, բնախօսութեան, ախտաբանութեան եւ առողջապահութեան մասին. պատկերազարդ, հեղ.՝ 80ֆռ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Գին 20 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 25 ֆր. (ուրիշ երկիրներ)։

ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ կամ Մարմնական եւ հոգեկան առողջութեան գաղտնիքը. հեղ. 80ֆռ. Վ. ՓՈՆԷ, ամփոփեց՝ 80ֆռ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը բոլորին համար։ Գինն 10 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 12 ֆրանք (ուրիշ երկիրներ)։

ԹԷ ԻՆՉ ՊԱՏՄԵՑ ԹՐՔՈՒՆԻՄԸ կամ ի՞նչ է սիֆիլիսը, ինչպէս զգուշանալ, ինչպէս դարմանել՝ պատկերազարդ, հեղ.՝ 80ֆռ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Գին 6 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 7 ֆր. 50 (ուրիշ երկիրներ)։

Երեք գրքերը միասին 25 ֆր. (Ֆրանսա) եւ 30 ֆր. (ուրիշ երկիրներ), առաքման ծախքով։ Դիմել՝ Dr. L. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10).

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

1.— ՊԱՐՕԿԱՍՏԱՆ	
ԹԱԽՐԻՋ.....	*Mélkoumian Khatchik*
2.— ՌՈՒՄԱՆԻԱ	
ա) ՊՈՒՔՐԷՇ	Giknavorian, B. P. 487
բ) ՔՈՆՍԹԱՆՑԱ	Deirmendjian, Str. Stefan Cel mare 60
գ) ՍԻԼԻՍՏՐԻ.....	*A*tamian Onnig, Str. Berlin No. 13
3. ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ	
ա/ ՍՕՖԻԱ	Ismirlian S., B. P. 152
բ/ ՎԱՌՆԱ	Tchividjian Garo, 3 rue Radina
գ/ ՓԻԼԻՊԷ	Garabedian
4.— ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ	
ՍԵԼԱՆԻԿ	Librairie Française, 19 rue Tsimiski
5.— ԻՏԱԼԻԱ	
ՄԻԼԱՆ.....	Onnik S., *R*adegouda 7
6.— ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ	
ՆԻՒ—ԵՈՐՔ	Massis Bookstore, 137½ E. 27 th Street
7.— ՍՈՒՐԻԱ	
ՊԷՅՐՈՒԹ.....	Sahaguian T., B. P. 517

ԿՔ ՓՆՏՐՈՒԻ

— Պէթլիսի Գորվա դիւղին վարի Ծաղէն Մինաս Մարգար Մըտեան, կը փնտռէ իր մայրը՝ Նուպար Մարգարեան, եղբայրը՝ Բարսեղ, քոյրը՝ Ալմա, եղբօր զաւակները՝ Գրիմզլ, Լուսի, եւ Ազօ, եղբօր կինը՝ Վարդիկ Մարգարեան, վերջին տարեդարձին իվեր լուր առնուած չէ իրենցմէ։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Մինաս Մարգարեանի, Բլէյէնդինա Փողոց 4 Թիւ, Սօֆիա, Պուլկարիա։

— Պիւլճիքցի Հաճի Ստեփան Պարսամեան կը փնտռէ իր եղբայրը Վահան եւ քոյրերը Մարի, Աննիկ, Երանուհի եւ Թագուհի, որ Փարիզի շրջակայքը կը գտնուէին ասկէ առաջ։ Կը խնդրուի տեղեկացնել, Hadji Stépan Barsamianի, 15 rue Vesletz, Sofia, Bulgarie.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաբ.է։ Աբրատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մարքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբին, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին, կը տանձնէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրատիրողի) բազկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

Կ'ուզուի *Դերձակի աշկերտ մը, վարժ կամ արհեստ սորվիլ փափաքող։ Դիմել՝ B. Korkidianի, 31 route de Choisy, Մէթրօ Porte de Choisy.*

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՖԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպարավաճառները եւ նպարեղէնի վաճառականները, կը հաւթայթէ իր արեւելեան ձերմակ պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

Յօսիէֆ Կլոպ, Թիւ 1, Մոնտէթուր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն *Richelieu* 93-73 մինչեւ 80
Central 06-34

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՋԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

PEUGEOT

Ջեր autoները փոխելէ կամ գնելէ առաջ (occasion կամ նոր) հաճեցէք ձեր շահուն համար դիմել՝

ԾԱՀԱՆ ՍԱՐԳԵԱՆԻ

65-67 Ave. des Champs-Elysées, *Paris* (8)
Tél. Elysée 66-28 66-29

Հայերու ժամադրավայրը
ձաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
ՄԷԹրօ Օտէօն եւ ՍԷն Միշել Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։
Շոն կը կատարուին Ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկնեան դարմանում (radiothéraphie profonde), նաեւ Տիաթերմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժման բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցածական, Թելադրական եւ ֆրէյեան մեթոտներ։
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ճնդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէքանիսիէնն է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ։
Ցօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դիւհիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՓՕԹՕ ԷՆՕ"
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԵՑ՝ ՍԱՓԵՖԱՆ ՅՎԱՅՑԿ

Երբ ուզեցի իրեն երկարել հինդ դրամանոմսերը, շրթունքները արտակարգ դալկութիւն մը ստացան։

— Ո՛չ... դրամ ոչ... խնդրեմ, դրամ ո՛չ, — ըսաւ ան ակռաներուն մէջէն, մինչդեռ իր դողդոջուն մատները ետ կը քաշուէին ջղայնոտութիւնով եւ յուզումով։

— Դրամ ո՛չ... դրամ ոչ... չեմ կրնար տեսնել զայն, — կրկնեց ան անգամ մըն ալ, կարծես թէ ֆիզիքապէս զգետնուած ըլլար վախէն ու նողկանքէն։

Բայց հանդարտեցուցի իր խղճահարութիւնը, ըսելով որ եղածը փոխանակութիւն մըն էր միայն եւ թէ, եթէ ինքզինքը նեղուած կը զգար, կրնար ստացագիր մը տալ ինծի։

— Այո՛... այո՛... ստացագիր մը, — մրմնջեց ան աչքերը միւս կողմը դարձնելով. դրամանոմսերը ճմռթկեց իբրեւ կպչուն բան մը որ մատները կ'ապտոտէ, առանց նայելու անոնց՝ գրպանը դրաւ եւ թերթ մը թուղթի վրայ գրեց քանի մը բառ, շտապ դիծերով։ Երբ աչքերը վեր առաւ, խռնաւ քրտինք մը կար ճակատին վրայ, կարծես թէ բան մը բուռն կերպով կը պայքարէր դուրս ելլելու համար իր էութենէն։ Հազիւ թէ ջղայնութեամբ ինծի յանձնեց այն թուղթի կտորը, ամբողջ մարմինը մեծ դողով մը համակուեցաւ եւ յանկարծ (ակամայ, ետ քաշուեցայ, սարսափած) ծունկի ինկաւ եւ շրջազգեստիս քղանցքը համբուրեց։ Անննկարագրելի շարժում. ասոր նմանի վհատութիւնը սարսռացուց զիս մէկ կողմէն միւսը։ Արտակարգ դող մը անցաւ վրայէս եւ բոլորովին յուզուած՝ կարողացայ թոթովել միայն։

— Շնորհակալ եմ որ այդքան երախտագէտ էք. բայց խնդրեմ, մեկնեցէք հիմա։ Այս իրիկուն, ժամը եօթին, կայարանին բակին մէջ, իրարմէ կը բաժնուինք։

Ինծի նայեցաւ. սրտաշարժ փայլ մը կը թրջէր իր նայուածքը, կարծեցի որ ինծի բան մը ըսել կ'ուզէ. վայրկեանի մը միջոցին ինծի մօտենալ փորձելու երեւոյթն առաւ։ Բայց յետոյ, յանկարծ անգամ մըն ալ խոնարհեցաւ խորունկ կերպով, շատ խորունկ կերպով եւ մեկնեցաւ սենեակէն։

×

Տիկին Գ... դարձեալ ընդմիջեց իր պատմութիւնը։ Ոտքի ելած էր եւ դէպի պատուհանը առաջացած, դուրս նայեցաւ եւ երկար ատեն ոտքի մնաց, առանց շարժելու։ Թեթեւ դող մը կը նշմարէի իր կռնակին ատուերին մէջ։ Յանկարծ ետին դարձաւ վճռական երեւոյթով մը, անոր ձեռքերը, մինչեւ այդ ատեն ճանդարտ ու անտարբեր, յանկարծ բուռն շարժում մը ունեցան, հատու շարժում մը, որպէս թէ ուզէր բան մը պատռել։ Ցետոյ ինծի նայեցաւ խստութեամբ, գրեթէ յանդգնութիւնով եւ անմիջապէս վերսկսաւ։

—Ձեզի խոստացայ բոլորովին անկեղծ ըլլալ։ Եւ կը տեսնեմ թէ որքան անհրաժեշտ էր այս խոստումը, վասնզի միայն հիմա, երբ կը չանամ նկարագրել առաջին անգամ ըլլալով, այսպէս կանոնաւոր եղանակով մը, ինչ որ անցաւ այդ ժամուան մէջ, ու երբ կը փնտռեմ ճիշդ բառերը բացատրելու համար զգացում մը որ այն ատեն բոլորովին ներժուռած էր ու չիմօք, հիմա միայն յատակօրէն կը հասկնամ շատ բաներ զորս չէի գիտեր եւ կամ թերեւս չէի ուզեր գիտնալ։ Ահա թէ ինչու կ'ուզեմ ըսել ճշմարտութիւնը, կորովով եւ հաստատամտութիւնով, ինծի ինչպէս նաեւ ձեզի։ Այն ատեն, այն ժամուն, երբ երիտասարդը սենեակէն հեռացաւ ու ես մինակ մնացի, կարծես թէ խուլ նուազում մըն էր որ գրաւեց ամբողջ էութիւնս. զգայնութիւնն ունեցայ, ծանր հարուածի մը որ կուգար սիրտս բզքտելու։ Բան մը ինծի ժահացու վիշտ մը պատճառած էր, բայց չէի գիտեր (կամ չէի ուզեր գիտնալ) թէ ինչ ձեւով պաշտպանեալիս այդքան սրտաշարժ եւ յարգալիր դիրքը զիս ցաւագինօրէն վիրաւորած էր։

Բայց այսօր, երբ կը չանամ քաջութիւնով ու կարգով երեւան հանել ամբողջ անցեալը, ծանր բանի մը պէս, եւ թէ ձեր ներկայութիւնը ոչ մէկ ծածկամտութիւն թոյլ կուտայ, ամօթալի զգացումի մը ոչ մէկ երկչոտ փախուստ, այսօր յստակօրէն գիտեմ թէ ինչու։ Ինչ որ զիս այնքան ցաւցուց այն ատեն, յուսախաբութիւնն էր... յուսախաբութիւնը տեսնելով որ... այդ երիտասարդը հոս հնազանդ մեկնած էր... առանց ոչ մէկ փորձի զիս պահելու, իմ քովս մնալու... տեսնելով որ խոնարհութեամբ ու յարգանքով կը հնազանդէր մեկնելու իմ առաջին խնդրանքիս, փոխանակ... փոխանակ բռնօրէն զիս իրեն քաշելու փորձ ընելու... տեսնելով որ զիս միտքէն կը մեծարէր իբրեւ արբունի մը որ իր ճամբուն վրայ յայտնուած էր... եւ թէ... եւ թէ չէր զգար որ ես կին մըն էի։

Հիասթափում մը եղաւ ան ինծի համար, հիասթափում մը զոր չկրնացի ներողամտութեամբ ներել ան ատեն եւ այնուհետեւ։ Բայց կնոջ մը զգացումը ամէն բանի կը թափանցէ առանց խօսքերու, առանց յատակ գիտակցութեան։ Վասն զի... հիմա այլ եւս ինքզինքս չեմ խաբեր... եթէ այդ մարդը այն ատեն զիս իր թեւերուն մէջ առած ըլլար, եթէ ինձմէ պահանջած ըլլար որ իրեն հետեւէի, անոր հետ դացած պիտի ըլլայի մինչեւ աշխարհին ծայրը. անվարանում պիտի ըլլայի անոնց, զաւակներուս անունը... Անտարբեր մարդոց քարկոծուն եւ ներքին ձայնին, անոր փախած պիտի ըլլայի ինչպէս Տիկին Անրիէթը փախաւ զարդ Ժրանացիին հետ զոր ընթաց օրը զեռ չէր ճանչնար։ Հարցուցած պիտի չըլլայի թէ կ'երթայի, եւ ոչ ալ որքան նակի համար. ակնարկ մը ձգած պիտի չըլլայի իմ եաիս, իմ կեանքիս վրայ...։ Այս մարդուն հետ պիտի ըլլայի դրամս, զգհարստութիւնս, պատիւս...։ պիտի ըլլայի մուրալու եւ հանբար գոյութիւն չունենար ոչ աստրնութիւն որուն հաւանելու նզատած չըլլար զիս։ Ուրբ պիտի ըլլայի ինչ որ մարդոց կ'անուանեն ամօթխածութիւն եւ չուտիւն, եթէ միմիայն դէպի իր առաջացած ըլլար՝ բան մը ըսած կամ քալլ մը միայն առնելով, փորձած ըլլար զիս գրկել երկմայրկեանին կորսուած անոր կապուած ընդմիշտ։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ԱՊՐԻԼ 1932 — 27 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1864

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ»Ն ԿԸ ՔԱԼԷ

Այս տարի ալ, Էնկիւրի մէկ չաբթուան համար երկրին իշխանութիւնը յանձնեց 11–14 տարեկան պատանիներու եւ պարմանուհիներու:

Երրորդ տարին է որ կը կատարուի այս հրահանգիչ փորձը, հայրենիքի եւ պետութեան գաղափարին վարժեցնելու համար Թուրքիոյ նոր սերունդը:

Երրորդ տարին է որ, մանաւորապէս Պոլսոյ եւ Էնկիւրիի մէջ, նախակրթարաններու աշակերտներ կը դառնան ոստիկանութեան վերատեսուչ, քաղաքապետ, կուսակալ, Թղթատարական տեսուչ, քաղաքապետական խորհուրդի նախագահ, հրամանատար, զանազան պաշտօնատուներու վարիչ կամ ընդհ. քարտուղար, խմբագրապետ: Մէկ խօսքով, ամէն ինչ որ կապ ունի օրուան իշխանութեան եւ կեանքին հետ:

Պատանի պաշտօնատարները իրաւունք ունին, ամբողջ մէկ չաբթի, անօրինելու բոլոր գործերը, հրամաններ արձակելու, հնազիրներ գրնելու Մ. Քէմալի, վարչապետին, նախարարներուն, վարչական կարգադրութիւններ ընելու եւն.:

Անշուշտ այդ իրաւասութիւնները կը յանգին մինչեւ այն տեղը մարզանքը չի խանգարեր բուն իրականութիւնը:

Հակառակ մեր բոլոր զգացումներուն, կարելի չէ արհամարհանքով նայիլ այս երեւոյթին վրայ, որ իր կարգին մեթոտիկ աշխատանք մըն է, Թուրքիան վերակենդանացնելու: Սերունդ հասցնելու:

Այս մէկ չաբթուան պաշտօնատարներն են որ, 15—20 տարի յետոյ, պիտի կառավարեն Թուրքիան:

Մ. Քէմալ եւ Ընկ. ամէն տարի նորոգելով այս մարզանքը, կը ձգտին ոչ միայն հայրենիքի եւ իշխանութեան գաղափարով տոգորել, եւեւ ճնշել Թուրք երիտասարդութիւնը, այլ եւ երիտասարդացնել Թուրքիան:

Ողբալի բան պիտի ըլլար եթէ մեր մեծամտութիւնը, վոխանակ ըմբռնելու այս ճիգին իմաստը, ծաղրանքի ենթարկէր զայն, իբրեւ խեղկատակութիւն:

Ընդհակառակն, Թուրքիոյ այս տարեկան «ուզմախսթ»ը պէտք է խթան մը հանդիսանայ մեզի համար, նոյն ուղղութեամբ մեր ջանքերը, որպէսզի կը հայթայթեն մեր պահանջները:

Պետութիւն չունինք: Ոչ ալ ամբողջական, հարազատ հայրենիք:

Հայ, ունինք պատասխանութիւն եւ երիտասարդութիւն: Ունինք բազմազան միութիւններ եւ կազմակերպութիւններ: Ունինք հայրենիքի գաղափար եւ անսահման յաւակնութիւններ: Արդար փափաքութիւններ:

Ահա Զ. Ո. Մ.ը, Հ. Մ. Ը. Մ.ը, արիները, արենուշները, Նաթ. եւ Երիտ. Միութիւնները եւ ուրիշ այնքան կազմակերպութիւններ:

Ինչ խծբծանքներու չենթարկուեցան «չափահասները» —մեր համակցողութեամբ՝ Ապրիլեան Սաներ:

Եւ սակայն, ահա չօշափելի իրականութիւն մը դարձած են սանդ, իրրեւ կազմակերպութիւն: Անոնք օրկանական մէկ մասն են մեր այսօրուան կեանքին, եւ հետզհետէ կը չեչտեն իրենց նուաճումները:

Ինչո՞ւ կարելի աջակցութիւնը չընծայել անոնց, որպէս զի աւելի զարգանան, ուռճանան, ծլած–ծաղկած ըլլալով արդէն:

Ինչո՞ւ նոյն անվերապահ աջակցութեամբ մղում չտալ Հ. Մ. Ը. Մ.ին, որպէս զի կարենայ կատարել իր յանձնառութիւնները, վոխանակ արիւն–քրտինք մտնելու տարեկան մէկ–երկու մարզանքի եւ միեւնոյն գործունէութեան համար, բազմազան, ճիւղաւորեալ խաչաձեւումներով:

Եւ ինչո՞ւ սա խորթ, նախապաշարեալ վերաբերումը Պատ. եւ Երիտ. Միութեանց հանդէպ, որոնք երիտասարդացման, վերազգման լծակներ են, բայց չունենալով լայն միջոցներ, սահմանափակուելով 25 – 30 – 50 անդամներու մէջ, կամ կը վհատին, եւ կամ կը գոհանան եա –առաջ քայլ առնելով:

Ահա քանի տարի է անդադար կը չեչտենք համասիրտ, ծաւալուն, զանգուածային կազմակերպութեանց անհրաժեշտութիւնը:

Հազարներ եւ հազարներ ունինք, երիտասարդ կամ պատանի, որոնց թելը կտրած է մայր – երակէն: Ի՞նչ կ'ընենք զանոնք եթէ ոչ միեւնոյն դրօշին, գոնէ միեւնոյն տանիքին տակ համախմբելու համար:

Ի՞նչ կ'ընենք, բաց ի պարբերաբար ճառելէ, ծափահարելէ: Հանդէս կամ դաշտէն հազիւ դուրս ելած՝ ամէն բան մոռնալու չափով:

Ծիծաղեցանք, ծաղրեցինք, բայց ահա «լէպլէպիճի»ն կը վերածուի: Կ'իյնայ կ'ելլէ, յաճախ արհեստական, յախուռն փորձեր կը տարբերէ, բայց կը քալէ:

Մենք ալ կը քալենք, բայց ոչ այնպէս ինչպէս կը թելադրեն կարողութիւնները ու չափերը:

Մենք, ամէն բանէ առաջ, իրարու դէմ քալելու մարմաջն ունինք: Ոչ թէ իրար լրացնելու կամքը:

Ան տասիճան որ, ահագին եռանդ կը սպառի միեւնոյն ծրագրին եւ միեւնոյն գործունէութեան համար, բազմազան, ճիւղաւորեալ խաչաձեւումներով:

Եթէ օտար վիճակագիր մը բան – գործ ընէր երեւան հանել Հայկական կազմակերպութեանց եւ միութեանց թիւն ու տեսակը, կասկածէ չուտրման պիտի մատնուէր:

Երեւի Եւրոպան անզօր է փոխելու մեր այս գիծը: Գոնէ «լէպլէպիճի»ն թող գրգռէ մեր բարի նախանձը: Թուրքը՝ իր «մանկապատական» իշխանութեամբ, որ կը կրկնուի տարուէ տարի:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՋԷՆՔՈՎ ԵՒ ՈՒԺՈՎ ՄԻԱՅՆ...

Նորէ՞ն Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթը: Նորէ՞ն փառաբանական տաղեր՝ ի պատիւ յեղափոխութեան:

«Պայքար»իմարտ 29ի Թիւին մէջ, «կուսակցական Սիւնակ»ին տակ, Հորս կլորիկ սիւնակներու վրայ, Լ. Գ. կը պատմէ Թէ ինչո՛ւ յեղափոխական եղաւ:

Լ. Գ. ընկերն է եղած Մ. Աւետիսեանի (Թէրլեմէզեան), Արմենակ եկարեանի եւ ուրիշներու: Ականատես՝ 1878ի դէպքերուն, երբ «Վանի շուկան կը վառէր Թուրք կառավարութեան կախայականութեամբ»:

— «Կը յիշեմ մի այլ դէպք: Շէյխ Ջէլալէտտինէն ճարպերը Ռուսիոյ (մեր «քեոհ»ին) դէմ կռուելով պարտուած ետ կը դառնային եւ իրենց ատելութեան կրակը խեղճ եւ անդէն հայութեան գլխուն կը թափէին, կողոպտելով եւ սպաննելով ուր որ առիթ գտնէին»:

Նամակագիրը խորապէս կը տպաւորուի նաեւ, երբ Թիմեան Հայրիկ վան վերադարձին, կը պատմէ «երկաթեայ շերեփ»ին պատմութիւնը:

— «Այո՛, կը լսէի բացատրութիւնը այդ խորհրդաւոր մարդուն խորհրդաւոր խօսքերուն, եւ ի միտ կ'առնէի Թէ դէնքով եւ ուժով միայն ազատութիւն ձեռք կը բերուի եւ ոչ Թէ աղերսագրով»:

Ուրիշ դրուագ մը՝ Ջուխ-կեատուկի կռիւը, երբ Պալմաստէն եկած երեք երիտասարդներէ երկուքը կը սպաննուին, մէկը կ'ազատի.

— «Մայն երրորդութիւնը կը կազդէին Վարդան Գալոշեան՝ ինձ անձանօթ, Յովհաննէս Ագրիպպասեան՝ Փորթուգալեանի աշակերտներէն ծանօթ մէկը եւ Կարապետ Գուլազբղեան՝ ինձ դասընկեր (ազատուողը): Յեղափոխական այս անդրանիկ նահատակութիւնը, որ իր պատմութիւնն ունի արդէն, մեծ ցնցում յառաջ չբերաւ Թէեւ, բայց իրենց ազգասիրական փորձը պիտի դար ազգայ երիտասարդութեան կեանքը ցնցել, անձնուիրութեան այս կենդանի եւ չնաշխարհիկ օրինակով: Այո՛, անոնք հետզհետէ իրենց հետեւորդներն ունեցան, իրենց ճամբաները՝ անկից վերջ երեւցող բոլոր հայ կուսակցութեանց անձնուէր կարիճներու ճամբաներն եղան»:

Ու վերջապէս, 90ական Թուականին, փորթուգալեանի աշակերտները կը կազմեն «Արմենական կուսակցութիւնը», որուն ծրագիրն էր.

— «Դաստիարակել եւ պատրաստել հայութիւնը «ազատական զգափարներով» եւ յարմար առթիւ յեղափոխութեամբ ձեռք բերել հայրենիքի ազատութիւնը, ինչպէս ըրած էին Թուրքիոյ լուծին տակ եղող միւս ազգերը: Հետզհետէ խումբեր կազմուեցան, զէնքեր գնուեցան, պահարաններ պատրաստուեցան, ամայի տեղերնշանաութեան փորձեր կատարուեցան, եւ երիտասարդութիւնը անձնուէր ծառայութեամբ ինքզինք ի սպաս դրաւ այդ վեհ նպատակին, մինչ կազմակերպութիւնը կը յառաջանար եւ կ'ընդլայնէր: 96ի հերոսական կռիւը եւ քաջարի դիմադրութիւնը կառավարական ահեղ ուժին եւ թնդանօթներուն դէմ, յայտնի ապացոյց է վերի նկարագրութեան»:

×

Այս բոլորը ինչո՞վ կը տարբերին... Դաշնակցական պատմութենէն:

Բայց, դեռ այլապէս շահեկան, յեղափոխական դրուագներ կան այս միեւնոյն գրութեան մէջ:

Թանկագին նիւթեր՝ Հայոց պատմութեան համար, որ բոլորովին ուրիշ կերպ կը պատմուի միւս ռամկավար Թերթերուն մէջ:

Շարունակենք հետեւիլ, մէկդի դնելով բոլոր խորհրդածութիւնները:

Միայն արտատպուածները բաւական են, հաստատելու համար Թէ «ինչը ինչ էն» ծնաւ:

ՎԱՀԷ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրքիա այս շաբթու՝ մանուկներու ձեռքը

Էնկիւրի, 25 ապրիլ — Երեք տարիէ ի վեր, ապրիլի վերջին շաբաթը կը նուիրուի մանուկներուն:

Պոլսոյ մէջ, այս շաբթու, նախնական եւ երկրորդական վարժարաններու 10-14 տարու աշակերտներն են որ գրաւած են կառավարական պաշտօնատուներու գլուխը: Պոլսոյ կառավարչատունը, ոստիկանութիւնը, նահանգապետութիւնը, ինչպէս նաեւ բոլոր կարեւոր հանրային պաշտօնները յանձնուած են երկու սեռէ դեռատի աշակերտներու:

Անոնց որոշումները անմիջապէս գործադրելի են, պայմանաւ որ այլանդակ որոշումներ չտան. իսկ հանրային վարչութիւններու սովորական դէկավարներու պաշտօնն է այդ միջոցին ապահովել որ իրենց երիտասարդ փոխանորդներուն վճիռները վնաս չպատճառեն հանրութեան շահերուն:

Այս նոր սովորութեան նպատակն է տղոց մէջ զարգացնել իրենց քաղաքացիական պարտականութեանց եւ իրաւունքներու գիտակցութիւնը:

Ըմէթ եւ Թեվֆիք Րիւշտի մեկնեցան Մոսկուա

Դրեթէ էինք Թէ Թուրքիոյ վարչապետը Ըմէթ եւ արտաքին գործակալը Թեվֆիք Րիւշտի Էնկիւրիէն մեկնած են Պոլիս, անկից ալ Մոսկուա երթալու համար:

Ըմէթի եւ Թեվֆիք Րիւշտիի կ'ընկերակցին 36 երեսփոխաններ, լրագրողներ եւ ճարտարարուեստական ու կրթական կազմակերպութեանց պետեր:

Ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ 16 օր:

Թուրքիոյ Հաւնապահի Պարտերը

Լոնտոն, 25 ապրիլ — Պոլսէն հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ փարիզ գալու համար Էնկիւրիէն մեկնած է Թուրք պատուիրակը, որ պիտի մասնակցի Թուրք հանրային պարտքերու վերաբերեալ բանակցութեանց:

Յունաստան կը մէ դրամական ոսկեհիլը

Աթէնքի մէջ դումարուած յոյն նախարարներու, եւ դրամատուններու տնօրէններու խորհրդակցական ժողովը որոշեց լքել դրամական ոսկեհիլը:

Յունական դրամի արժէքը ամենօրեայ հակակշռի մը պիտի ենթարկուի Յոյն ազգային դրամատան կողմէ, ինդրանքի եւ մատուցման հիման վրայ:

Պաղեստին Անգլիոյ դէմ

Եաֆայի արուարձանը՝ Թէլ Ավիվէն տրուած լուր մը կը հաղորդէ Թէ 100ի չափ պատգամաւորներ ներկայ եղան համազաղեստինեան վերաքննական խորհրդաժողովի բացման: Ժողովին նախագահը Եաղոտինակի կարդաց նամակ մը՝ որով կ'առաջարկէ Ազգերու Դաշնակցութենէն ինդրել որ Պաղեստինի հոգատարութիւնը առնուի Անգլիայէն եւ տրուի ուրիշ պետութեան մը:

Համաձայնավարները խռովութեանց տեղի տուին: Պատգամաւորներէն մէկը վիրաւորուեցաւ ծանրօրէն: Ութ համայնավարներ ձերբակալուեցան:

Մակեդոնացիները Սերպիոյ մէջ

Պելկրատի մէկ Թերթը «Վրէմ» կը հրատարակէ Սոֆիայի իր Թղթակցին մէկ դրութիւնը, որ կարդ մը տեղեկութիւններ կուտայ մակեդոնական կուսակցութեան նոր մէկ ծրագրին վրայ:

Մակեդոնական կուսակցութիւնը վերջերս ընդհ. ժողով մը գումարած է: Այդ ժողովին մէջ, Մակեդոնացիներու պետը Իվան Միխայլօֆ մեզադրած է իր քաղաքական հակառակորդը Քարաճովը Թէ Պուլկարիոյ մէջ, աւազակութեան մասին պրպտումներ կատարող Ֆրանսացի լրագրողի մը կարգ մը տեղեկութիւններ տուած է, որոնք կրնան վտանգել մակեդոնական կազմակերպութիւնը:

Իվան Միխայլօֆ որշած է եղեր կորովի կերպով չարունակել ահաբեկչական գործունէութիւնը Եուկոսլաւիոյ մէջ, ուր մահափորձերը պիտի չարունակուին ո՛չ միայն Հարաւային Սերպիոյ մէջ, այլ նաեւ ներքին ուրիշ շրջաններու մէջ: Այս կերպով, Իվան Միխայլօֆ կ'ուզէ այն տպաւորութիւնն ձգել Թէ սերպ ժողովուրդը դժգոհ է ներկայ վարչաձեւէն եւ Թէ ինքն իսկ իր դժգոհութիւնը կը յայտնէ ահաբեկչական գործունէութեամբ:

Հիթլերեաններու յաղթանակին շնորհ

Պրաունի կառավարութիւնը չի հրաժարիր

Փրուսիոյ նորընտիր խորհրդարանին բացումը պիտի կատարուի յունիս 19ին: Մինչ այդ Օբբօ Պրաունի կառավարութիւնը պիտի մնայ իշխանութեան գլուխը:

Փրուսիոյ յաջորդ կառավարութեան մասին հետեւեալ ենթադրութիւնները կան: Առաջին հուէարկութեամբ իսկ, Օբբօ Պրաուն պիտի տապալի. իրեն իբր յաջորդ՝ թեկնածու պիտի ներկայանայ հիթլերեան Կրէկոր Շթրասսէրը, որ սակայն անհրաժեշտ մեծամասնութիւնը չպիտի կրնայ հաւաքել, եթէ մինչեւ այդ թուականը համաձայնութիւն մը չգոյանայ հիթլերեաններուն եւ կաթոլիկներուն միջեւ: Կաթոլիկները իրենց թիւով (67) կրնան կացութեան իրաւարարը ըլլալ եւ բոլոր աջակողմեան թերթերը կը թելադրեն որ կաթոլիկները գոնէ իրենց չէզոքութեամբ, թոյլ տան որ աջակողմեան կուսակցութիւնները կարենան համաձայնութեան մը գալ:

Սակայն կաթոլիկներու եւ հիթլերեաններու բանակցութիւնները բաւական դժուարութիւններու պիտի բախին: Հիթլերեանները կ'ուզեն իրենց ձեռքին ունենալ ներքին նախարարութիւնը, այդ կերպով, ըստ կամս գործադրելու համար Փրուսիոյ 80,000 ոստիկանները: Շնորհիւ այդ ոստիկանութեան, հիթլերեանները կը դառնան տէրն ու տիրականը Պերլինի:

⁂ Լոնտոնի բաղաքական շրջանակները անակնկալի եկած են փրուսիական ընտրութեանց արդիւնքէն: Կը սպասէին որ հիթլերեանները զօրացած դուրս գան պայքարէն. բայց չէին յուսար որ այս մեծ յաղթանակը կարենան ապահովել: «Թայմզ» անդրադառնալով կիրակի օրուան ընտրութիւններուն՝ կը գրէ.— «Հիթլեր դադրեցաւ պարզ յեղափոխական մը ըլլալէ. դարձած է ազգեցիկ ամբոխավար մը: Շատ չանցած՝ կրնայ պատասխանատու բաղաքագէտ մը ըլլալ»:

Իսկ Հռոմի բաղաքական շրջանակները շատ աւելի կը մածցնեն հիթլերականները. Հռոմ կը կարծէ որ հիթլերեանները պիտի չկրնան ամրապնդել իրենց դիրքերը, եթէ չկարենան ամրապնդել իրենց ազդեցութիւնը Պաւարիոյ մէջ, ուր կաթոլիկները մեծամասնութիւն կը կազմեն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

Սուրիոյ գաղթականներուն տեղաւորումը

Ազգերու Դաշնակցութեան Նախսէնեան գրասենեակին վարչական խորհուրդը իր հինգերորդ նստաշրջանը գումարեց Ժընեւի մէջ, Ապրիլի 20ին, նախագահութեամբ Պ. Ֆիրլէնկէրի:

Խորհուրդը գոհունակութեամբ արձանագրեց Յունաստանի գաղթականներէն 4750 հոգիի փոխադրութիւնը դէպի Հայաստան: Նոյնպէս գոհունակութեամբ նշանակեց Թէ հազար գաղթականներ ալ պիտի փոխադրուին Պուլկարիայէն:

Խորհուրդը հաստատեց Թէ Պէյրութի, Ալէքսանտրէթի, Հալէպի եւ Դամասկոսի գաղթականներու պարպումը յաջողութեամբ յառաջ կը տարուի: Արդէն իսկ 15,750 գաղթականներ հանուած են այդ վտանգուղ կայաններէն, եւ տեղաւորուած՝ երկրագործական գաղութներու կամ քաղաքի Թաղերուն մէջ: Այս գործողութեանց համար մինչեւ հիմա գրասենեակը ծախսած է 9,500,000 ֆր., որ Յարուցած է շնորհիւ ֆրանսական կառավարութեան, հայ գաղթականական կազմակերպութեանց եւ միջազգային մարդասիրական կազմակերպութեանց, մասնաւորապէս անգլիական հաստատութեանց, ուրախալուի է որ, հակառակ տիրող տագնապին, ծախսուած գումարներուն իբր հարիւրին 10ը վերադարձուած է տեղաւորուած գաղթականներուն կողմէ:

Գրասենեակին 1931 տարեշրջանի հաշիւները ցոյց կուտան Թէ այդ շրջանին գաղթականներու համար ծախսուած է 1 միլիոն 700 հազար գ. ֆրանք: Այս հաշիւները վաւերացուեցան եւ յանձնուեցան Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան:

Խորհուրդը որոշեց 1932 տարեշրջանին ալ շարունակել իր աջակցութիւնը՝ Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի հայ գաղթականներուն երեւան փոխադրութեան եւ Սուրիոյ գաղթականներուն տեղաւորման համար, ստանալով Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին հաւանութիւնը:

Աւստրիական ընտրութիւններ

Փրուսիական ընտրութիւններուն հետ, միեւնոյն ատեն տեղի ունեցան աւստրիական ընտրութիւնները, որոնք վերջացանն նոյնպէս հիթլերեաններու յաղթանակով: Եւ հիմա, Աւստրիոյ ժողովուրդը սկսած է մտահոգուիլ ընտրութեանց այս արդիւնքով եւ կը ջանայ երեւան հանել անոր պատճառներն ու հետեւանքները:

Պատճառներէն մէկը ցոյց կը տրուի ամբողջ երիտասարդութեան դժգոհութիւնը: Երիտասարդները առհասարակ անգործ կը Թափառին եւ դպրոցական կամ համալսարանական վկայագրերը որ ստացած են, ոչ մէկ գործ կ'ապահովեն իրենց: Թերթերը այս կացութեան պատասխանատու ցոյց կուտան այն պետութիւնները՝ որոնք խաղաղութեան դաշնագրերը ձեղինակեցին:

Այս վերջին ընտրութեանց մէջ, ընկերվարականները պահած են իրենց դիրքերը՝ բայց ի վնաս ուրիշ կուսակցութեանց, շահած են հիթլերեաններ: Մանաւանդ Վիեննայի մէջ, 15 երեսփոխան կը շահին, երբ մէկ հատ իսկ չունէին անցեալ շրջանին:

Բողշեւիկեան նաւատորմը

Յունական Թերթերը կը գրեն Թէ Իտալիոյ նաւարաններուն մէջ շինուող երկու Թրքական Թորփիլահալածները «Թերքնազ-Թէփէ» եւ Զաֆէր պիտի գնուին Ռուսիոյ կողմէ: Նիւթական դժուարութեանց պատճառով, Թուրքիա հրաժարեր է այս մարտանաւերու շինութենէն:

ՆՈՒԱՐԴՈՒՆ ԹՈՒՅԼՈՐ

— Լա՛ւ, մա՛յրի՛կ, էդ ինչ կ՚ըլլայ, ընկեր ի՛մ, ես քեզի կուգամ ու ինչ կ՚ուզես կ՚ընեմ, միայն թէ ինձմէ չհեռանաս։ Ես քեզ չեմ կրնար ապրիլ առանց քեզի։

Ու ինչպէս կ՚ըսէր, ան ալ կ՚ընէր։ Ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը հեռագրէր Վարդանին, որ ան ալ կը պատասխանէր։ Ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը հեռագրէր Վարդանին, որ ան ալ կը պատասխանէր։ Ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը հեռագրէր Վարդանին, որ ան ալ կը պատասխանէր։

Ինչո՞ւ ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը հեռագրէր Վարդանին, որ ան ալ կը պատասխանէր։ Ինչո՞ւ ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան կը հեռագրէր Վարդանին, որ ան ալ կը պատասխանէր։ Ինչո՞ւ

40ամեայ յոթելեանը կը տօնուէր 1902ին։ Աշակերտները ուսումնասիրութիւներ կը պատրաստէին Ա. դպեանի մասին։ Ուսուցչութեան յանձնուած ուսումնասիրութիւններու մէջ ամէնէն յաջողը Գասպարի գրած աշխատանքն էր, զոր Մարթա Յարութիւնեանը ուղարկեց Պզոյեանին։

Գասպարը գպրոցին մէջ խոլ եւ խեղճ պատանի մըն էր։ Թոյլ չէր տար որ խեղճ աշակերտները ձեռի կամ ճնշման ենթարկուէին միւսներուն կողմէ։ Առաւօտեան ամբոխերուն կը կազմուէր ընկերական շրջագայութիւններ զբպի թաւրիզի մօտակայ վիճակները։ Այս զբօսանքները ոչ միայն հաճելի ժամանց էին, այլեւ կը նպաստէին ընկերական յարաբերութեանց եւ ինքնագործունէութեան զօրացման։

Թաւրիզի «Հայկազեան-Թաւարեան» գպրոցը՝ Ռշմճեանի տնօրէնութեան օրով, կուտար իր ընթացարտներէն անդրանիկ խումբը 1902-1903 ուսումնական տարեվերջին։ Ռշմճեանն էր, որ գպրոցին մէջ առաջ գոյութիւն չունէր։ կարժէ յիշել անուններն այդ շրջանաւարտներուն, որոնց մեծ մասը յետոյ երեւան եկան յեղափոխական եւ կրթական-ուսուցչական ասպարէզներուն մէջ եւ զարձան գործիչները։ Ահա անոնք, ընդամէնը 6 հոգի.—

1.— Ալֆեանդիլեան Գ. Արմենակ.— Երկարամեայ ուսուցիչ եւ այժմ տեսուչ «Հայկազեան-Թաւարեան» գպրոցի։

2.— Ալֆեանդիլեան Թ. Արմենակ.— Բժշկութիւն ուսած Շվեյցարիա։ Այժմ բժիշկ ի Ղազվին։

3.— Գերասիմեան Արմենակ.— Ուսուցիչ, տեսուչ՝ Նոր Զուղայի Հայոց ազգային դպրոցներու։ Մեռաւ 1914ին Սարիղամիշի մէջ, ուր զօրք էր գաղթականական գործերով։

4.— Գրիգորեան Լեւոն.— Բազմամեայ ուսուցիչ եւ Պարսկահայոց հին երաժշտագէտը, ի Թաւրիզ։

5.— Գանիէլեան Արսէն, առեւտրական, ի Մէշէտ։

6.— Յակոբեան Գասպար.— Որուն խնդրի եւ գործի մասին է մեր խօսքը։

7.— Ոսկանեան Գրիգոր.— Առեւտրական ի Թաւրիզ։

8.— Ստեփանեան Միքայէլ.— Երկարամեայ ուսուցիչ եւ այժմ տեսուչ «Արամեան» գպրոցի։

9.— Ստեփանեան Յահակ.— Գասառական ուսուցիչ եւ յեղափոխական համեստ գործիչ։ Մեռաւ Թաւրիզ 1920ին։

Թաւրիզէն գպրոցական շարժման ալիքները հասած էին մինչեւ գաւառները։ Գեղջուկ ժողովուրդի դաստիարակութեան պահանջը օրուան կենսական խնդիրներէն մէկն էր։ Մալմաստ գաւառի յեղափոխական աշխատանքներու պատասխանատու վարիչ Սամսոնը ոտի ի բուն գպրոցներ բանալ կուտար գիւղերուն մէջ։ Սամսոնի հրաւէրով 1903ի աշնան Գասպար Յակոբեանն ու Արմենակ Ֆ. Սֆեանտիլեանը (նչպէս նաեւ Արմենակ Գերասիմեանը կ'երթան Մալմաստ իբրեւ գաւառական ուսուցիչներ։ Գասպարը՝ Մահլամ, Արմենակը՝ Փալաղուկ, իսկ Գերասիմեանը Ղալասար գիւղերու գրպրոցներուն մէջ կը տեղաւորուին եւ մեծ եռանդով կը նուիրուին մատաղ սերունդի դաստիարակութեան գործին։ Մալմաստի ուսուցիչները միաժամանակ կը կատարէին նաեւ իրենց յանձնուած կուսակցական եւ յեղափոխական աշխատանքները, որոնց մէջ յատկապէս Գասպարը մեծ եռանդ ցոյց կուտար։ Սամսոնը կը պատմէ որ կարճ ժամանակի մէջ կրցաւ ձեռք բերել սէր եւ համակրանք։ Իր հաճելի եւ մատչելի բնաւորութեամբ՝ մտերմացաւ Մալմաստի հայդուկներու եւ ֆէտայիներու հետ։ Դպրոցէն դուրս յեղափոխական շրջաններուն մէջն ալ անդուլ աշխատանքի լծուած՝ անօրինակ ոգեւորութեամբ։

ՄԱՍԻՍ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՏՕՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կիրակի երեկոյ տեղի ունեցաւ Ապրիլեան նահատակներու համազգային ոգեւորը, Մալ տ'Օրթիքիւլթիւրի ընդարձակ սրահին մէջ։

Այս տարի Զ. Ո. Միութեան հրաւէրին պատասխանած էին գրեթէ բոլոր ազգային ու քաղաքական կազմակերպութիւնները, այնպէս որ կարելի է ըսել թէ իրական համազգային սուգի մը արտայայտութիւնը դարձաւ հանդէսը։

Ներկայ էին Փարիզի գրեթէ բոլոր հայ մտաւորականները եւ ծանօթ դէմքերը, Տէր եւ Տիկին Ահարոնեան, Պ. Պ. Ա. Խատիսեան, Ա. Զօպանեան, վ. Թէքէեան, Տէր եւ Տիկին Շ. Միսաքեան, Մ. Վրացեան, Ա. Դարբինեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Գիւլխանդանեան, Տօքթ. Յ. Տէր Դաւթեան, վ. Փափազեան, Ի. Բերբերեան, Մ. Ղազարեան, Լ. Մեսրոպ, Ա. Զաքըրեան, Մ. Քէպապճեան, Ս. Թադէոսեան, Տօքթ. Ալլահվէրտի Որդի, Տօքթ. Քէշիշեան, Տօքթ. Գրգոյեան, Տօքթ. Ավազոն, Հ. Արսէն Ղազիկեան, Հ. Քէտիճեան, Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեան, Հ. վ. Յովհաննիսեան, Տէր Մեսրոպ քհնյ. Տէր եւ Տիկին Ա. Իսահակեան, Հ. Մատթէոսեան, ազգային սկաուտպետ Գ. Յակոբեան, Գ. Փափազեան, Հրանտ-Սամուէլ, Օր Ա. Թորոսեան եւ բազմաթիւ ուրիշներ։ Ներկայ էինն նաեւ Ֆրանսացի հիւրեր։

Կարգապահութեան կը հսկէին Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտները։ Բեմին վրայ, երկու հայ սկաուտներու կուրծքէն կը ժայթքէր հայկական գրօշը սեւ ժապաւէնով, ի նշան սուգի։

Հանդէսին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին բացի կուսակցութիւններէն, Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը, Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը, Գրական Ակումբը, Հ. Մ. Ը. Մ.ը, Ա. Ե. Կ. Խաչի Վարչութիւնը, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի Շրջանին Սկաուտական Կեդր. Յանձնախումբը, Պանհէոքաչանի Յառաջդիմասիրաց Միութիւնը, Տրապիզոնի, Նապլի-Գարահիսարի, Առաւփազարի, Տարօն-Տուրուբերանի, Կիլիկիոյ, Ուրֆայի Հայրենակցական Միութիւնները, Հայ Սպայից եւ Հայ Կամաւորներու Միութիւնները, որոնցմէ ոմանք ներկայացուցիչներ ունէին, ոմանք ուղերձներ ղրկած էին։

Ժամանակէն առաջ սրահը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ։ Հանդէսին սկզբնաւորութեան՝ բազմութիւնը կը յորդէր միջանցքներուն ուրբրանցքներուն մէջ, մինչեւ սրահին արտաքին դուռները։ Տեղի չգոյութեան պատճառաւ, այնքան խճողուեցաւ սրահը, որ շատեր ոտքի վրայ կանգնած մնացին, սեղմուած, եւ շատեր ետ վերադարձան։

Տօքթ. Վահրամ Թորգոմեան, օրուան նախագահը, բացաւ հանդէսը եւ մէկ վայրկեան յատնկացա լուռ երկիւղածութեան հրաւիրեց ժողովուրդը։ Յետոյ Պ. Արայ Պարթեւեանի դեկավարութեամբ տակ, նուագախումբ մը, որ կը բաղկանար Փարիզի Պետ. Երաժշտանոցի պսակաւորներէն եւ հայ արուեստագէտներէ, նուագեց կրկին մահերգը, La Mort d'Ase։

Ժամանակի սղութեան պատճառով, կարելի չեղաւ կարդալ բոլոր ուղերձները։ Միայն Պանհէօ-Քաշանի Յառաջդիմասիրաց մանկապարտէզին կողմէ տանուհիներէն Օր. Էլիզա Աբրահամեան եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կողմէ սկաուտ մը արտասանութիւններ ըրին։ Յետոյ խօսեցաւ Զ. Ո. Միութեան կողմէ Պ. Շաւարշ Նարդունի, որ քննադատելէ յետոյ կարգ մը հայկական տխուր երեւոյթներ, հայկական չարդերու մասին ըսուած խօքանքները, աւելցուց.

—«Երկու ճամբայ կայ հայ ժողովուրդին առջեւ, մէկը արեան ճամբան, միւսը կորուստի ճամբան։ Երբ կ'ուզէք ապրիլ իբրեւ մարդ միայն, կը ձուլուիք այն ժողովուրդին մէջ ուր կը գտնուիք, ալ վախ չի մնար չարդի եւ արիւնահեղութեան։ Սակայն երբ կ'ուզէք ապրիլ իբրեւ հայ միայն, ու կը պայքարիք ձուլման դէմ, այնատեն տառապանքի, նոյնիսկ արիւնի կը տանի այդ ճամբան։ Հայ ժողովուրդը ընտրած է երկրորդ ճամբան։ Լաւ՝ որ այդպէս է։ Արտասահմանի հայ ժողովուրդը յամառութեամբ կը մնայ իր հին ուխտին վրայ, հայ մնալ եւ իր հայրենիքը մտնել։ Մեր ժողովուրդին մէկ մեծ դանդուածը, կորսնցնելէ յետոյ իր անկախութիւնը, դարձեալ մտաւ իր հին հովանաւորին ձեռքին տակ։ Մենք չենք կրնար փոխել այդ վիճակը։ Մեր փափաքն է, որ անոնք մնան հայ։ Իսկ միւս զանգուածը, Թրքահայաստանի ժողովուրդը, — որուն գաղին համար են կռուեր Խրիմեան Հայրիկները, Հնչակեանները, Ռամկավարները, Դաշնակցականները, որուն գաղին են նուիրեր իրենց զբաղկանութիւնը Ահարոնեանները, — այսօր մեծապէս կոտորակուած՝ դուրս է նետուած հայրենիքէն։ Ցաւալի այդ զանգուածին իրաւունքներուն, Ապրիլ Տասնըմէկի այս տօնակատարութիւնները հրաւէրներ են միանալու եւ արդարութիւն պահանջելու թուրքիոյ։ Ձենք ուզեր լուծել մեր դատը մարդկօրէն, կ'ուզենք լուծել ազգայնօրէն։

Եւ մեր դատը լուծելու այդ ձեւն է, որ մեզ իբրեւ պահանջատէր կը կեցնէ Թուրքիոյ առջեւ։ Ասոր համար է, որ յանուն Զ. Ո. Միութեան կը հաւբուրեմ սա երկու բառերը, ազգ եւ հայրենիք, եւ կը կոչեմ.— Կամ հայ, կամ մոխիր»։

Յետոյ Թաւ-Լուսթակահար Worms նուագեց երգ վ.ասպուրականի (Ա. Պարթեւեան, Ջէյթունի հերոսին երգը, սահակ Մեսրոպին օրհներգը։ Պ. Ռատանիկ հատուած մը արտասանեց իր մէկ նոր բանաստեղծութենէն, «Արեւելքէն արեւմուտք»։

Ռամկ. Ազատ. կուսակցութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Հրաչ Երուանդ.

— Տարին օր մը կը ճամբորդենք մահուան թափօրին հետ։ Տարին օր մը կը խօսինք մեռելներուն հետ։ Մեռելներու այդ թափօրը դժուար թէ դարերու մէջ ունենայ իր նմանը։ Այդ մեռելները չեն այն մեռելները, զորս բնութիւնը կը տապալէ։ Ցաղարկաւոր ենք այսօր այդ մեռելներուն, յառաջանանք միասին։ Մահերգ չլսուեցաւ այդ թափօրին առջեւէն։ Մենք լսեցինք միայն ճիչեր, հառաչանքներ, որ կը փրթէին հայ կուրծքերէն։ Ու կը լսենք դեռ շաչիւնը խարազանին, որ կը հարուածէր մեռելները։

Այդ թափօրին մէջ դեռ կը լսենք ձայներ որբերուն, որ իրենց մայրը կը փնտռեն։ Այս ժողովուրդը պարտաւոր է այսօր մայր տալ այդ տղոց։ Տալ անոնց իրաւունքը։ Եթէ չպիտի տրուին այդ իրաւունքները, մենք կը թքնենք արդարութեան երեսին։ Այսօր կան մարդիկ որ վրդովմունք կ'ենթարկեն զանազան ըմբռնումներ։ Բայց մենք ոչ ոքի թոյլ կուտանք, որ թերագնահատեն մեր իրաւունքները։ Այո՛, պարտուեցանք, բայց պարտուեցանք անոր համար, որ պատկառած էինք, անոր համար որ հարապատ ձայնը մոռցած՝ երեւանցին Մոսկուայի բացած էր իր ականջը, վանեցին՝ Փարիզի։ Պէտք էր որ փնտռէինք Հայուն ձայնը։ Թէեւ այսօր ալ նոյն մեղքէն ազատած չենք, բայց ես կը հաւատամ թէ հայ ժողովուրդը ամուր կը մնայ իր իրաւունքներուն վրայ, անսալով Ապրիլ Տասնըմէկի մեռելներուն»։

Նուագախումբը նուագեց Մոցարթի յայտնուագը, իսկ Լուքսեմպուրգի Արմենիան եւ Տիրան Ալեքսանեանի կանչէ՛ կուտկը։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ խօսեցաւ ընկ. Կարօ Սասունի.

— Այս ազատագրումը, 1 միլիոն Հայերու ժառանգ յիշատակը տօնելը ինքնաշխատութեան վերածնունդի մը նշանակութիւնն ունի, որովհետեւ ինքնագոհութիւնը թիւր եւ վնասակար է։ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դրած է նահատակները, ատոր համար մենք սուգի չենք որ կուգանք Ապրիլ Տասնըմէկին, այլ՝ ուխտի։ Ի՞նչ է Ապրիլեան եղեռնը, — Այն որ տեսանք մեր աչքերով, եւ զգացինք մեր զգայարանքներով։ Երկու ազգ դաժան կռիւի մէջ։ Դարերու ընթացքին՝ թուրքը բռնակալ ու ջարդարար, Հայը՝ սարուկ։ Թուրքը մշակեց ու զործադրեց ջարդի իր ծրագիրը։

Որը ինաց վերապրող հայ ժողովուրդը, զրկուեցաւ իր հայրենիքէն։

Զ. Ո. Միութիւնը պիտի գայ տօնելու Ապրիլ Տասնըմէկը, մինչեւ որ հայ ժողովուրդը դադրի որը ինալէ։ Ապրիլ Տասնըմէկը դարձած է հայ ազգային բաղձանքներու, ժառանգութեան միութիւն մը։ Հայ ժողովուրդը սգահանդէս կուգայ, միացնելու համար իր ուժերը։ Եթէ, ինչպէս կ'ըսեն, անմխիթար է Հայը եւ անհամերաշխ, ես դիտած եմ որ Հայը յամառ նկարագիր մը ունի չէթելու իր ժառանգական դատը։ Ապրիլ Տասնըմէկը այն հանդիսական պահն է, երբ հայ ժողովուրդը կը հաւաքուի՝ մէկ բերան բանաձեւելու եւ պահանջելու իր ժառանգական դատին լուծումը, իր հայրենի հողերուն վերադարձը»։

Յետոյ Օր. Հայկանուշ Թորոսեան երգեց Մշոյ Ողբը (Sericyx), կալի երգը (Կոմիտաս վրդ.), սրինգով կ'ընկերանար M. Julien Brun։ Ժողովուրդին բուռն փափաքին վրայ, հաւակրելի երգչուհին երգեց նաեւ Շնորուրին երգը, զոր դաշնաւորած է Յարօ Ստեփանեան, Հայաստանի երիտասարդ երաժիշտներէն, եւ երկրագործին երգը (Կոմիտաս վրդ.), ընկերակցութեամբ սրինգի։

Յետոյ Ներ. Գրիգորեան արտասանեց Դանիէլ Վարուժանի դերենիկը։

Ի վերջոյ Պ. Արայ Պարթեւեանի նուագախումբը նուագեց Շով Արէքը, Ակնայ օրօրը, Ալագեազը (Տիրան Ալիքանեան), Ուրախ լերը (Ա. Պարթեւեան)։

Տօքթ. վ. Թորգոմեան քանի մը խօսքով փակեց Մգահանդէսը։

Յ. Ա.

ՄԱՄՈՒԼ
Անդրկովկասեան Դաշնակցութիւնը

Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան տասնամեակին առթիւ, որ լրացաւ մարտ 12ին, Յոֆիայի «Ազատ խօսք»ը դիտել կուտայ խմբագրականին մէջ (20 ապրիլ).

— «Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան կազմութեամբ ո՛չ կովկասեան ժողովուրդներու հակամարտութիւնները վերջացան, ո՛չ նախկին վէճերը լուծեցին, ոչ ալ գոյութիւն ունեցող հարցերը արդարօրէն լուծուեցան։ Այսօր ալ Ախալքալաքի եւ Լոռիի, Նախիջեւանի եւ Զանգեզուրի Ղարաբաղի, Աբխազիայի, Հարաւ. Օսետիայի եւ Ազարիստանի հարցերը կը մնան առկախ եւ առաջ նիւթ՝ փոխադարձ վէճի, գրգռութեան եւ հակամարտութեան։

Սահմանային այս բարդ ու խճճուած հարցերը, Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան կազմութեամբ, «լուծուեցան» ի վնաս Հայաստանի։ Այսպէս, աշխարհագրականօրէն եւ ազգագրական կազմով Հայաստանի անվիճելի մաս կազմող Ղարաբաղը մնաց Ազրբէյջանին, իսկ Ախալքալաքը՝ Վրաստանին։ Աւելին, տնտեսապէս, աշխարհագրականօրէն ու քաղաքականօրէն Հայաստանի մէջ տեղաւորուած Նախիջեւանը դարձաւ առանձին «Հանրապետութիւն», ի բաւարարութիւն Լենինբիւրի։ Այսպէսով, կոպտօրէն ոտնակոխուած է Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան հաստատութեան սկզբունքը եւ «օրինականացուած» Հայաստանի յօշոտումը։

Հայաստանէն բռնի խլուած է ծովեզերու միութիւն մը։ Հայ ժողովուրդը սգահանդէս կուգայ, միացնելու համար իր ուժերը։ Եթէ, ինչպէս կ'ըսեն, անմխիթար է Հայը եւ անհամերաշխ, ես դիտած եմ որ Հայը յամառ նկարագիր մը ունի չէթելու իր ժառանգական դատը։ Ապրիլ Տասնըմէկը այն հանդիսական պահն է, երբ հայ ժողովուրդը կը հաւաքուի՝ մէկ բերան բանաձեւելու եւ պահանջելու իր ժառանգական դատին լուծումը, իր հայրենի հողերուն վերադարձը»։

Յետոյ Օր. Հայկանուշ Թորոսեան երգեց Մշոյ Ողբը (Sericyx), կալի երգը (Կոմիտաս վրդ.), սրինգով կ'ընկերանար M. Julien Brun։ Ժողովուրդին բուռն փափաքին վրայ, հաւակրելի երգչուհին երգեց նաեւ Շնորուրին երգը, զոր դաշնաւորած է Յարօ Ստեփանեան, Հայաստանի երիտասարդ երաժիշտներէն, եւ երկրագործին երգը (Կոմիտաս վրդ.), ընկերակցութեամբ սրինգի։

Յետոյ Ներ. Գրիգորեան արտասանեց Դանիէլ Վարուժանի դերենիկը։

Ի վերջոյ Պ. Արայ Պարթեւեանի նուագախումբը նուագեց Շով Արէքը, Ակնայ օրօրը, Ալագեազը (Տիրան Ալիքանեան), Ուրախ լերը (Ա. Պարթեւեան)։

Տօքթ. վ. Թորգոմեան քանի մը խօսքով փակեց Մգահանդէսը։

Յ. Ա.

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «Յ Ա Ռ Ա Ջ»ը

Ղարաբաղը 4. 160 քառ. քիլոմեթր տարածութեամբ եւ 125,300 բնակիչներով։

Հայաստանը բռնի կերպով զրկուեցաւ Նախիջեւանէն, որ ունի 5,998 քառ. քիլ. տարածութիւն եւ 104,960 բնակիչ։

Հայաստանէն նոյն բռնութեամբ խլուած է Ախալքալաքը, որ ունի 3000 քառ. քիլ. տարածութիւն եւ 80 հազար բնակիչ։

Այլ խօսքով, Մոսկուայի պարտադրութեամբ եւ հայ հայամշնամարներու ստրկական համակերպութեամբ, ոչ միայն Հայաստանի անկախութիւնը փոխարինուած է Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան խրտուիլակով եւ մեր երկիրը դարձած է ռուսական գաղութ մը ու շահատան մը. այլեւ մեր հայրենիքը կորնդուցած է 13,047 քառ. քիլոմեթր տարածութիւն եւ 309,430 բնակիչ։ Ու ճիշդ այս պատճառաւ ալ արտասահմանի հարիւր հազարաւոր հայրենի Հայերու տարագրութիւնը յաւերժացուած է, իսկ ներզաղթը դարձած է գորդեան հանգոյց...

Սակայն, Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան «բարիքները» այսքանով չեն վերջանար։ Ախալքալաքը, Ղարաբաղը, Շարուր-Նախիջեւանը վրացիներուն եւ Ազրբէյջանցիներուն յանձնելէ, ինչպէս նաեւ Կարսը, Արտահանը, Օլթին, Կաղզուանը եւ Սուրմալուն թուրքերուն զիջելէ յետոյ, Անդրկովկասեան Դաշնակցութեան կազմութեամբ բոլշեւիկները «լուծեցին» նաեւ Հայկական Հարցը, այսինքն պաշտօնապէս հրաժարեցան ամբողջ Թրքահայաստանէն...։

Ընթերցողները պիտի յիշեն թէ՝ փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթին ալ նոյն դիտողութիւնները ըրած էր, ընդհանուր յեղեւով։

ՕՐ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԳԱՐԱՊԱՃԱՌԵԱՆ
ԵՒ
ԸՆԿ. ՎԱՐԴԵՎԱՆ ԿԷՕՎՇԷՆԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱՆ
10 Ապրիլ 1932 Անիէր

LE CAFÉ MARTIN
DÉPÔTS
Paris-Banlieue-Province
PARIS-BANLIEUE PROVINCE
4f.30 LES 250 GRS 4f.50
le "Café Martin" est le meilleur Café au prix le plus juste
EXPOSITION COLONIALE INTERNATIONALE
PARIS 1931
GRAND PRIX
34, RUE JOUBERT PARIS

Գինն՝ Փարիզ եւ արուարձան 4 ֆր. 30 250 կրամը։ Գաւառներ՝ 4 ֆր. 50։ CAFÉ MARTINը ամենալաւ սուրճն է իր արդար գինով։ Փարիզի գաղթական ցուցահանդէսէն ստացած է մեծ վրցանակ։ Հասցէ՝ 34 rue Joubert, PARIS

"ՅԱՌԱՋ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (75)

ԵՐԴԻՔ ՀԱՅՐԵՆԻ

(Վ Է Պ)

Բ. ՄԱՄ

V

Ու մտքէն կը ջնջուէր իր այդ մտածումը։ «Կարելի է տէր հօրը գրել», կը խորհէր։ Այսուհանդերձ, կը յիշէր անոր խօսքերը, զորս ուղղեր էր իրեն, երբ ինք Պոլիս զալու մասին միշտ կը պնդէր։ Ու, կը հրաժարէր ե՛ւ այդ մտածումէն։ Ու, կը զբէր անոնց բոլո՛րովին հակառակը, որ՝ ձեւի մը տակ, կեղծելէն եւ ինքզինքը լաւագոյն վիճակի մը մէջ ցոյց տալէն։ Դեղագործ Նազարեանէն եւս խնդրեր էր իրողութիւնը երբեք չյայտնել ծնողքին։

Զինքը կը տագնապեցնէր ե՛ւ ուրիշ բան մը, — Ասղիկը, որմէ բաժնուելէ ետք անոյշ ձեւով ու մե՛ծ հարցական նշանին մէջ։ Ու հեռացած անգամ մը անկէ եկող զգացումը աւելի ազեր էր իր մէջ։

Կը խորհէր, յաճախ, թէ ինք ուրիշ միեւնոյն ձամբուն ճամբորդները չեն՝ այս կհանքին մէջ։ Երբեմն չէր իսկ համարձակեր մտածելու, թէ ճակատագիրը օր մը ամբողջովին իրը կրնար ընել զայն...։ Ներքին հզո՛ր, անգիմադրելի պահանջ մը ունէր, սակայն, պիտնալու ե՛ւ անոր տրամադրութիւնը՝ իրեն նկատմամբ։ Ի՞նչ էր, վերջապէս։ Ի՞նչ կը խորհէր։

Իսկ իրը՞։ Իրը սովորականէն տարբեր զգացում մըն էր։ Հեղեղ մը, որ կը լեցնէր իր հոգին։ Սուրէն կ'երեւակայէր զայն արդէն իսկ տան աղջիկ զարձած, ծորը հետ եկեղեցւոյ ճամբուն վրայ, կամ ծովեզրն ի վար՝ հօրը ընկերացած... Ու կ'անդրադառնար թէ՝ ձա՛նր, շա՛տ ծանր պիտի ըլլար՝ իրեն համար՝ լսել օր մը անոր նշանուքը...։ Միանգամայն կը հանդարտէր, սակայն, յիշելով անոր նամակները։ Ինքն իրեն, բարձրաձայն, կ'արտասանէր անոր տողերը։ Կը կարդար։ Ու կը թեթեւնար իր հոգին, քանի կ'անդրադառնար թէ Նազարը մեկնած էր քաղաքէն ու գացած Կովկաս՝ Գէորգեան ճեմարան։

Երբեմն կ'ուզէր տարհամոզել ինքզինքը, խորհելով թէ անհասելի երազի մը նեւեւն է ու անկէ եկող տրտմութիւնը կրնայ լրջօրէն վտանգել իր երիտասարդ տղու յաջողութիւնները, որմէ կախուած էր իր ու ծնողքին գոյութեան խնդիրը։ Ու կը ջանար ինքնամփոփուիլ։ Վերագտնել ինքզինքը։ Այնատեն, ներքին ու ինքնասէր ձայն մը կուգար իրեն խօսիլ ուրի՛շ հորիզոններէ։ Կը հարուածէր զինքը ու կը տանէր՝ կը դնէր իր սիրտը՝ էգ յոյզերով՝ ծօրն ու հօրը պատկերին դէմ...

Ու օրերը կ'անցնէին, այսպէս, մեկին կամ խռով։ Ամիսները գոյն ու անուն կը փոխէին՝ թրծելէն կամ ձեւափոխելով էութիւնը ու իր ուսանողի կեանքը, ծանրաձա՞նր հոգերով, կը շարունակէր ընթանալ ձերունազարդ մայրիկին գորովոտ ու վեհոգի հոգածութեանը ներքեւ...

Ժամանակը կը զնա՞ր թէ կը մէջ ամէն տարտամ գիծ ու ամէն նորածիլ հունտ կը բողբոջի ու կը հասունանայ՝ պտուղի մը նման, որ գոյն կը փոխէ անցնող ամսուան հետ։

Դասարանը զինքը կը տրամադրէր երբեմն։

— Է՛հ, — կ'ըսէր ինքնիրեն — ի՞նչ յիմար եմ, մտածողը՝ օրն ի բուն, մինչ ուրիշներ կը ժպտին։ Կեանքը յուզմունքներ չի ճանչնար։

Իր մէջ, այդ սփոփարար տրամադրութիւնը աւելի զգալի կը դառնար, երբ ո՛չ ծիծաղ իր ընկերները, այլեւ ուսուցիչները չափազանց սիրալիր վերաբերում ցոյց կուտային, ու ինք իր դասերուն մէջ արտակարգ յաջողութիւն մը երեւան կը բերէր։

Ու, ոգեւորուած, կ'որոշէր վերջնել՝ իր մէջէն՝ գալարող ու դառնացնող ցաւը, ձնշո՛ղ կապարը։ Բայց, կ'անդրադառնար որ իր հոգիին հետ շաղախուած բան մըն էր անկէ. իր էութիւնն իսկ էր...

Վերջին տարիներուն, դասարանը եւս փոխեր էր իր տրամադրութիւնը։ Բացառիկ լրջութիւն մը կը տիրապետէր հոն։ Բոլորին ճեմադրոյն հաճոյքը ընթերցումն էր։

Այլեւ դասն ու ինք կապուած էին, նաեւ, կուսակցական աշխատանքներու եւ յանդուգն ձեռնարկներու։ Թաղէ թաղ պէնք եւ ռումբ կը փոխադրէին։ Դէմքի անելուը կը դարձնէր՝ վաղուան յոյսերուն ակնդետ այդ երազուն տղայքը, որոնք դեռ միեւնոյն շրջանակին մէջ կը դառնային՝ հեռաւոր լոյսերու պատրանքով տարուած, նման ջաղացքի ձիերուն, որոնք, ծարաւի թէեւ, միայն ձայնը կ'առնեն ջուրին...

Այդպէս էր որ վարժարանը դարձեր էր հիմա վերելքի, ձգտումի եւ խմորումի վայր մը, ուսուցիչներու ձեռ ու եղբայրական հոգածութեանը տակ, ու անոր պատերէն ներս կազմուեր էր աշխարհ մը, որմէ դուրս պիտի գային իրենք՝ նետուելու համար ազգային յորձանաւոր կեանքին մէջ...

***

Մայիսի վերջացնող օրերէն մին էր։ Երեկոյեան, Սուրէն՝ դպրոցէն արձակուան կը դառնար յոգնած ու մտածկոտ։ կը տառապէր սաստիկ գլխու ցաւէ մը։ Ամբողջ օրը, բան չէր դրած բերանը։ Աչ ու ձախ պարտքեր ըրած էր ու ամօթխածութենէն ճնոյ յուսահատութիւն մը կը խանգարէր իր մտածումին սովորական հանդարտութիւնը։ Ընցաւ կամուրջէն, ուր կար իրիկնադէմներու յատուկ կրկնապատկուած ժխորն ու իրարանցումը։ Լրագրավաճառներ կը վազվզէին՝ պոռչտալէն։ կղզիներն ու Վռսփոր մեկնելիք շոգենաւերու սուլոցները կը խլացնէին ականջները։ Էմին Էօնիւ, Գալըք Բազար տանող փողոցին անկիւնը, չէնք կը կատուցանէին։

Կառապան մը կառքէն վար կ'առնէր աղիւսներ։ Սուրէն մօտեցաւ։ Քանի օրէ ի վեր գործ կը փնտռէր։ Կը դեգերէր Մահմուտ Փաշայի երկայքը ու յանձն առած էր ամէնէն տարապարտկ աշխատանքը՝ քանի մը դրուշ վաստակ հանելու համար։ կեցաւ շէնքին առջեւ։ Խորհեցաւ իր օժանդակութիւնը առաջարկել կառապանին։ Դժուար գործ մը չէր։ Ան պիտի նետէր աղիւսը, ու ինք պիտի դնէր գետինը։ ԵՒւելի մօտեցաւ։ Նայեցաւ մարդուն։

(Շար.)

Կ. ՄՆՉԵԱՆ

եանները յաղթանակին կարեւորութիւնը, այն նկատումով որ յաջողած են իրենց կողմը ֆաշել նոյն իսկ իրենց թշնամի շրջանակները: Իտալական մամուլը կը ջանայ ցոյց տալ թէ այս ընտրութեանց արդիւնքը կը փաստէ Հիթլերի հակառակորդ կուսակցութիւններու ըմբոստումի տկարութիւնը եւ այն կարծիքը կը յայտնէ թէ ներկայի մեծամասնութիւնը կազմող կուսակցութիւնները՝ իրենց իսկ ընտրած կուռադաշտին վրայ նահանջած ըլլալով, չպիտի կրնան արգիլել որ Գերմանիոյ ամէնէն ուժեղ կուսակցութիւնը ձեռք առնէ երկրին ղեկը:

Իսկ ֆրանսական մամուլը ընդհանրապէս, ծանր կը գտնէ կացութիւնը:

Զինաթափութեան ժողովը կը ապասէ...

Զինաթափութեան ժողովի դիւանը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ ընդհ. յանձնախումբերուն աշխատանքներուն եւ որոշեց առաջարկել անոր որ ընդհատէ սկզբունքի հարցերու վիճաբանութիւնը եւ նիստ չգումարէ այլ եւս, մինչեւ որ ցամաքային, ծովային եւ օդային յանձնախումբերը կարենան իրենց տեղեկագրերը ներկայացնել քանակական զինաթափութեան հարցին վերաբերեալ գործնական կէտերուն մասին:

Ընդհ. յանձնախումբը այսօր իսկ, պիտի անդրադառնայ դիւանի առաջարկներուն:

Ռուսեւճափոնական յարաբերութիւններ

Մոսկուայի թերթերը կը շարունակեն, օտար զանազան քաղաքներէ տրուած տեղեկութիւններ հաղորդել Մայրագոյն Արեւելքի դէպքերու մասին:

Բոլշեւիկեան «Իզվեստիա» թերթը կը գրէ թէ համաձայն Վիեննայի իր թղթակցին տուած տեղեկութեանց, Վրանկէլի բանակէն բազմաթիւ սպաներ որոնք ցարդ Սերպիա կը բնակէին, կը մեկնին դէպ ի Մանչուրիա:

⁂ *Խարկինի ոստիկանութիւնը, քաղաքին կայարանին մէջ ձերբակալեց ռուս մը, որուն պայուսակէն գտնուեցաւ մօտիտի ձեւով 131 ուժանակ եւ գաղտնի լեզուով գրուած բազմաթիւ նամակներ:*

⁂ *«Մորնինկ Փոսթ» կը գրէ թէ Ճափոնի հետ հաւանական պատերազմի մը վախով, Ռուսիա բազմաթիւ կայաններ կը կազմակերպէ Վլատիվոսթոքի եւ ուրիշ վայրերու մէջ:*

Նոյեմբերէն ի վեր, Վլատիվոսթոքի ամրոցները վերաշինուած են եւ այդ ամրոցներուն մէջեւ, հրետանիի յատուկ նոր դիրքեր պատրաստուած են:

Այս աշխատանքները կը կատարուին գերման սպաներու հսկողութեան տակ:

Մասնաւորաբար կը պատրաստուին ընդծովեայի եւ օդանաւի յատուկ կայաններ՝ Վլատիվոսթոքի եւ անոր մօտիկ քաղաքներուն մէջ:

Կը կարծուի թէ Սեւ ծովէն Վլատիվոսթոք փոխադրուած են 20ի չափ ընդծովեաներ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Էմիր Ֆէյսալ Թէհրանի մէջ.— Իրաքի Լիմբը Ֆէյսալ, ընկերակցութեամբ վարչապետին Նուրի փաշայի եւ իր հետեւորդներուն, շաբաթ իրիկուն հասաւ պարսկական սահմանագլուխը: Գիշերը անցուց Քիրմանշահի մէջ եւ երեքշաբթի օր հասաւ Թէհրան, ուր այցելութիւն տուաւ Շահին:

Կելիպոլուի 17րդ տարեդարձը.— Լոնտոնի մէջ տօնեցին ընդհանուր պատերազմի ընթացքին, առաջին անգամ զօրք ցամաք հանելու 17րդ տարեդարձը: Իրիշատակ Տարանէլի մէջ խնկած դաշնակից զինուորներու, կրօնական արարողութիւն մը կատարուեցաւ, որուն ներկայ էր Ֆրանսացի զօրավարը Կուրօ, հրամանատարը Արեւելեան բանակին:

Հնդկաստան-Սուտան հոդորդակցութիւնները.— Անգլիոյ զինուորական օդանաւային սպառազինութիւնը հետախուզելու վրայ է արեւելեան եւ հարաւային Արաբիան, օդանաւային կայաններ եւ իւղի մթերանոցներ հաստատելու համար հինգ հազար քիլոմեթր տարածութեան մը վրայ:

Այս կայանները եւ մթերանոցները պիտի հաստատուին Պասրայի եւ Աէնի մէջտեղը: Այս կերպով, անգլիական օդանաւերը չպիտի ստիպուին Անգլիա-Հնդկաստան ճամբան կտրել Պարսից ծոցին վրայէն եւ օդային կապ պիտի հաստատուի Հնդկաստանի, Աէնի եւ Սուտանի միջեւ:

երկաթուղիի արկած սիպերիոյ մէջ.— Անդրսիպերեան կառախումբը գծէն դուրս ելաւ Սվէրլովսկի մէջ: Հաղորդակցութիւնները ամբողջովին խզուած են Մոսկուայի հետ: Զոհերու ճիշդ թիւը տակաւին յայտնի չէ:

Շախափաշիստները ֆրնեւի մէջ.— Ֆրնեւի մէջ, իտալացի ֆաշականներուն եւ անոնց հակառակորդներուն միջեւ կռիւներ ծագեցան: Զորս անձեր յարձակում գործեցին ֆաշիստ Իտալացիի մը վրայ: Այս յարձակումէն քիչ վերջ, ֆրնեւի իտալական հիւպատոսարանը կը սկսէր բռնկիլ: Անծանօթ մը քարիւղ լեցուցեր էր դրան վրայ եւ կրակ տուեր:

Լինտպէրկի տղեկը.— Լինտպէրկի տղեկին առեւանգման պարագան կատարեալ առեղծուած մը եղաւ: Առեւանգիչները փրկագինն առին, տղեկը պիտի յանձնեն, յանձնելու վրայ են, չյանձնեցին եւայն: Հիմակ ալ կ'ըսուի թէ Լինտպէրկ յանձն առած է ընդունիլ բանտարկուած համբաւաւոր մաքսանենգին ալ ֆափոնի օժանդակութիւնը՝ վերագտնելու համար իր տղեկը, ինչպէս կը յիշուի, ալ ֆափոն ասկից առաջ, դիմած էր կառավարութեան որ գինքը ժամանակաւոր կերպով ազատ արձակէ, խոստանալով գտնել փոքրիկն Լինտպէրկը:

Օտարականները Ամերիկայի մէջ.— վերջին մարդահամարը երեւան բերած է հետեւեալ թիւերը: Բնակչութեան երկու միլիոնը կը խօսի գերմաներէն, 1 միլիոնը սկանտինաւեան լեզուն: կան 1,800,000 իտալացիներ, 1 միլիոն 220,000 Հրեաներ, 1 միլիոն լեհ, իսկ կէս միլիոն ալ ֆրանսախօս:

Փարիզ եւ արուարձաններ

Իթալիի Ազգիւր Սերոբ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins, Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Առնովիլի Ռադիկ խումբի ընկերա-հասարակական դասախօսութիւնը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը, կը խօսի՝ ընդհ. վազգէն Շուշանեան:

ՓՈԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Maison de la Mutualité մէջ: Օրակարգ՝ զեկոյց կոմիտէի կողմէ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընկերասհամակրական դասախօսութիւնը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը, կը խօսի ընդհ. վազգէն Շուշանեան:

Անիէր Պուա Ֆոլոնպի պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

Գալատ

Լիոնի Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Ակունքի ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Բացակայողները պատասխանատու պիտի նկատուին:

Ալիէռ-Պուա Ֆոլոնպի Սահակ-Մեսրոպ

Գրադարանի ցերեկոյթը Մայիս 15ին, Կիրակի, կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին Պուա Ֆոլոնպի մէջ:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Երեկոյթ Լիոնի մէջ

Լիոնի ԳՈՂԹԱՆ երգչախումբի գեղարուեստական երեկոյթը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. թաղապետարանի սրահին մէջ:

Բառաձայն երգեր հայ ականաւոր հեղինակներէ: կենդանի պատկեր՝ Մայր Հայաստան, հիւրերու եւ կովկասեան պարեր: Զաւեշտ եւ անակնկալներ, եւայլն:

ԱՄԷՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՄՏՔԵՐԸ

Մատենաշար Դրօշակի Բ. տպագրութիւն

Գին 10 ֆր., փոստի ծախքով 11 ֆր.: Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գարակէօզեան որբանոցի որբերէն Աբրահամ Աբրահամեան (լուսանկարիչ), մօր անուն՝ Պայծառ: Պ. Աբրահամեանի վերջին հասցէն էր 100 Bld. de la Republique, La Garenne-Colombes, Seine: Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Եղիազար Մելքոնեան իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր ընկերոջ, Մուշի Ալվառինջ գիւղացի ՄԻՀՐԱՆ ԴԱՋԱՐԵԱՆի դառնաղէտ մահուան առթիւ իր ընտանեկան պարագաներուն:

Ռումազիէր (Շարունակ) *21 Ապրիլ 932*

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէտ. Շանկէ: Ամբատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Կ'ուզուի *Դերձակի աշկերտ մը, վարժ կամ արհեստը սորվիլ փափաքող: Դիմել՝* B. Korkidian, *31 route de Choisy, Մէթրօ* Porte de Choisy.

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6). Tél. Danton 88-65

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ — ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Մադիի առեւտրականներուն եւ հայրենակիցներուն

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԻՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւպերու, քոէֆ տը շինէ շըմրզիէներու եւ մետաքս ժեռսէներու:

H. KEHRIBARIAN

19 Rue de Cléry, PARIS (2)

Métro: SENTIER — Tél. RICHELIEU 97-12

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառէն և արտասահմանէն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

"ՖՕԹՕ ԵՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրանայ եւ հաճոյալի ժամանց մը կ'ունենայ:

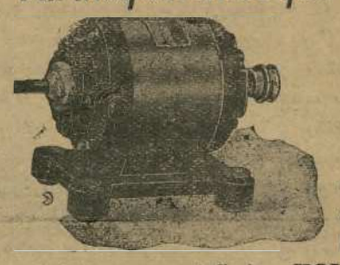
Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուններէ

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Դերձակներու եւ կարուհիներու ուշադրութեան

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ RheostatsՆԵՐ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ ռէօսթաթ 300 ֆրանք

1/8 » » » » 350 ֆրանք

Ձիժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ: Ձեր բոլոր ելեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18)· երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ

1.—	ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ Գրատուն	51, Rue Monsieur-le-Prince:
2.—	Սէն Միշէլ	7, Boulevard Saint-Michel-ի դիմացի քեօշկը
3.—	Օտէօն	5, Carrefour de l'Odéon
4.—	Քաֆէ	Մէթրօ Փաստէյի մուտքի քեօշկը
5.—	Մոնմարթր	59, Fbg. Montmartreի դիմացի քեօշկը
6.—	Փլաս տէ Ֆէթ	Մէթրոյին դիմացի քեօշկը
7.—	Րեպիվալ	92, Rue Rébéval
8.—	Պելվիլ	19, » de Belleville
9.—	Փալիքաօ	3, » Palikao
10.—	Սէն - Լազար	Քաֆէ Թերմինիւսի անկիւնի քեօշկը

ՍՐՈՒԱՐՁԱՆ

1.—	Իսի - Լէ - Մուլինօ	Գրավաճառ L'Ecriture. 3, Boul. Gallieni
2.—	Պիցեանցքոր	Գրավաճառ Օֆէնիա, փլաս Նասիոնալ

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ՔՍԱՆԸ ՁՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՍԹԷՓԱՆ ՑՎԱՅԳ

Բայց... ըսի արդէն ձեզի...այս արտակարգ ժարդը մ'է ակնարկ մը անդամ չձգեց վրաս, այն կնոջ վրայ որ իմ մէջս էր... Թէ որքան կը տանջայի յանձնուելու, ամբողջովին յանձնուելու, այդ զգացի միայն երբ առանձին մնացի ինքս ինձ հետ եւ այն կիրքը որ դեռ պահ մը առաջ անոր լուսաւոր ու դրեթէ սերովբէական զէմքը կը բոցավառէր, խուլօրէն խնկաւ իմ էութեանս մէջ եւ սկսաւ բաբախել լքուած կուրծքի մը պարապութեան մէջ: Ոտքի ելայ դժուարութեամբ: Ժամադրութիւնս կրկնապէս անհաճոյ էր. ինծի կը թուէր թէ ճակատս կը կրէր ծանր ու ճնշող երկաթէ սադաւարտ մը որուն ծանրութեան տակ կը դեղուէի. մտածումներս անկապակից էին եւ այնքան անստոյգ որքան քայլերս, երբ վերջապէս գացի միւս պանդոկը, ազգականներու ժօտ:

Հոն նստած մնացի տրտում տխուր, կենսունակ խօսակցութեան մը մէջ, եւ սարսափելի զգացում մը ունեցայ, ամէն անգամ որ պատհաւժաւմբ աչքերս վեր կը բարձրացնէի եւ կը հանդիպէի այս անխօս զէմքերուն որոնք (բաղդատաբար երիտասարդին զէմքին որ կարծես թէ ամպերու խաղի մը ստուերներով եւ լոյսերով կենդանացած էր) ինծի կը թուէին սառած եւ դիմակով մը ծածկուած: կարծես թէ մոռած անձերու մէջ էի, այնքան սարսափելիօրէն անկինդան էր այս ընկերութիւնը, եւ մինչդեռ շաքար կը դնէի դաւաթիս մէջ եւ քանի մը բառ կ'ըսէի, միտքով բացակայ, միշտ իմ մէջս կը յայտնուէր, կարծես իմ արիւնիս կիզիչ մղումին տակ, այն զէմքը որուն նայիլը ինծի համար դարձած էր բուռն ուրախութիւն մը եւ զոր (ահաւոր մտածում) վերջին անգամ ըլլալով պիտի տեսնէի մէկ կամ երկու ժամէն:

Հաւանաբար ակամայ թեթեւ հառաչանք մը կամ հեծեծանք մը արձակած էի, վասն զի, յանկարծ, ամուսնոյս դարմուհին դէպի ինծի ծռեցաւ, հարցնելու համար թէ ի՛նչ ունէի, թէ տակա՞ր կը զգայի ինքզինքս, բոլորովին տժգոյն եւ մտահոգ երեւոյթ մը ունենալով: Այս անապատելի հարցումէն օգտուեցայ, իբրեւ առիթը անսիրելապէս յայտնելու թէ իրապէս գլխու ցաւ կը տառապէի եւ թէ հետեւաբար թոյլտուութիւն խնդրեցի մեկնելու, առանց ուշադրութիւն հրաւիրելու վրաս:

Այսպէս ինքզինքիս վերադարձած, ամապարանքով պանդոկս դարձայ: Հազիւ թէ հոն հասայ ու առանձին մնացի, դարձեալ զգացի պարապութեան եւ լքումի զգացում մը: Երիտասարդին ժօտն ըլլալու ցանկութիւնը կատաղութեամբ կը պրկէր զիս, այն երիտասարդին որմէ այսօր ընդմիշտ պիտի բաժնուէի: Կ'երթայի եւ կուգայի սենեակիս մէջ, առանց պատճառի դարաններէը կը բանայի. հագուստ եւ ժապաւէն կը փոխէի, յանկարծ ինքզինքս գտնելու համար հայելիին առջեւ, խուզարկող աչքով մը ինքզինքիս հարցնելով թէ, այսպէս զարդարուած պիտի չկարողանայի անոր նայուածքը իմ վրաս հրաւիրել: Յանկարծ ինքզինքս հասկցայ, — ամէն բան ընել չբաժնուելու համար անկէ: Եւ բուռն երկվարկեանի մը մէջ, ուժգին թափով, այս ցանկութիւնը որոշում մը դարձաւ:

Վազեցի պանդոկին դռնապանը գտնելու, լուր տալու համար որ կը մեկնէի նոյն օրը իրիկուան շոգեկառքով: Եւ հիմա պէտք էր շուտ գործել: Ջանդակը զարկի սենեակապանուհին կանչելու համար, որպէսզի ինծի օգնէ բեռներս պատրաստելու, վասնզի ժամանակը կարճ էր: մինչդեռ միեւնոյն փութկոտութիւնով մնաուկներուն մէջ կը թխմէինք զգեստներն ու գործածական փոքրիկ առարկաները, նախապէս ինքզինքիս կը պատկերացնէի թէ ի՛նչ պիտի ըլլար այս անակնկալը, թէ ինչպէս անոր պիտի ընկերանայի մինչեւ շոգեկառք եւ թէ, երբ վերջին, ամէնէն վերջին պահուն, ինծի երկարէր ձեռքը վերջին հրաժեշտին համար, ի՛նչպէս երիտասարդին պիտի հետեւէի յանկարծ վակոնին մէջ, անոր հետ ըլլալու համար, այդ զիշերը, յաջորդ զիշերը, որքան ատեն որ զիս ուզէր:

Տեսակ մը հիացիկ եւ խանդավառ զինուորութիւն կը փոթորկէր արեանս մէջ: Երբեմն յանկարծ բարձրաձայն կը խնդայի հազուստները մնաուկներուն մէջ նետելու ատեն, բոլորովին զարմացնելով սենեակապանուհին: Միտքս, կը զգայի, այլեւս կորնծացած էր իր հաւասարակշռութիւնը: Երբ յանձնակատարը եկաւ մնաուկները տանելու, նախ անոր նայեցայ զարմացած երեւոյթով մը: Ինծի համար շատ դժուար էր դրական բաներու մտածել, մինչդեռ հոգիս բոլորովին կը յորդէր յուզուելիս սաստկութենէն:

Ժամանակը կարճ էր. ժամը վեցի մօտ ըլլալու էր. առ առաւելն քսան վայրկեան կը մնար մինչեւ շոգեկառքին մեկնումը: Մխիթարուեցայ խորհելով որ այլեւս բաժնուելի մը եւ հրաժեշտի մը չէի երթար, որովհետեւ որոշած էի անոր ընկերանալ իր ճամբորդութեան մէջ, որքան ատեն որ թոյլ տար ինծի: Յանձնակատարը տարաւ մնաուկները: Պանդոկին դրասենեակը փութացի, վճարելու համար հիւս: Արդէն վարիչը կը վերադառնար ինծի ծանօթ, արդէն պարտէի դուրս ելլելու, երբ ձեռքս փակօրէն դպաւ ուսիս: Վեր ցատկեցի: Զարմուհիս էր որ, իմ մտացածին անհանգստութենէն մտահոգ, եկած էր զիս տեսնելու: Աչքերս մթնեցան: Արդարեւ, չէի գիտեր թէ ի՛նչ պէտք էր ընել այդ կէսը: Նոր մէկ մի երկվարկեան ճամբորդական յապաղում մըն էր, սակայն քաղաքավարութիւնը ստիպէր զիս զայն մտիկ ընել, նոր պատասխանել, գէթ պատճառ մը որ պարկիս, պէտք է որ պարկիս, ապահովարար տենդ ունէր:

(Շար.)

"Յառաջ"ի նոր գրասենեակը

«Յառաջ»ի խմբագրութիւնն վարչութիւնը փոխադրուած ըլլալով իրենց մասնաւոր գրասենեակը (մինչ նոյն շէնքին մէջ), այցելուներէն խնդրուի մտնել քովինտի փողոցի (Impasse Baudran թիւ 1):

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missaklan

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ԱՊՐԻԼ 1932

28 AVRIL 1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1863

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՍԿՑՈՂԻՆ ՇԱՏ ԲԱՐԵՒ

Այսօր, «Մամուլ»ի բաժնին մէջ, արտատպած ենք կարգ մը յօդուածներ՝ «Դարբնոց»ի Ապրիլ 24 թուակիր խմբագրականէն: Երեւանի մունետիկը, որ առենէ մը ի վեր բուռն պայքար կը մղէ ամկավարներուն դէմ, այս անգամ եւս լայն բացած է բերանը, «դիմակները վար առնելու համար»:

Սահման չունի իր մոլեգնութիւնը մանաւանդ անոր համար որ, ամկավարները ալ, այս տարի, մասնակցեցան ապրիլեան ոգեւորին:

— «Պատահականութեան, «նուիրական պատահականութեան» մը կատարումը չէ այս, այլ ամկավար – դաշնակ միացեալ եռակտի, հակախորհրդային, հակահայաստանեան առաջին հրապարակային ցոյցը»:

Ինչուչա մեզի չիյնար պատասխանել ամկավարներու դէմ արձակուած մեղադրանքներուն եւ սրբերուն: Եւ պիտի անտեսէինք այս խմբագրականն ալ, ինչպէս ամբողջ չարքը միւս գոհերու, եթէ «Դարբնոց»ը իր դարբնած սուտերուն եւ բանսարկութիւններուն մէջ, չհասած չըլլար մեզի համար անվիճելի ճշմարտութիւն մը:

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ, Երեւանի փարիզեան բարձրախօսը կոպտօրէն կը փարատէ ամէն պատրանք, այսօրուան Հայաստանի էութեան մասին: Այս անգամ խօսքն ուղղելով ամկավարներուն, որոնք «բարեկամ» ճանչցուած են եւ իրը այդ ալ կը պարծենան տեղի – անտեղի:

«Դարբնոց» կը ծաղրէ ամկավարներու ոչ միայն «բարեկամութիւնը», այլ եւ «անշահախնդրութիւնը»:

— «Թրքական առածը կ'ըսէ. «Ջիւրտը իր առնել չկրցածը կը նուիրէ»: «Մհանչելի՛ անշահախնդրութիւն, որ առաջ կուգայ բացարձակ անզօրութենէ»:

Իրականին մէջ, ամկավարները «կը խաբեն կամ կ'ուզեն խաբել Հայաստանի անկեղծ բարեկամները, աշխատաւորները, կը շահագործեն անոնց համակրութիւնը դէպ ի խորհրդային Հայաստանը, մահսանենգութեամբ իրենց վտանգաւոր, թունաւոր պրոպականտան առաջ տանելու եւ շարքերը տարտղնելու համար»:

Բայց, ամկավարները աւելի ահաւոր մեղք մը ունին.—

Անոնք «Հայաստան»ի մասին կը խօսին, «առանց սոցիալիս-

— «Պէտք է վերջապէս հասկնան որ ո եւ իցէ Հայաստան մը չէ Արարատի տարտղն գտնուող երկիրը, այլ *Սոցիալիստական խորհրդային հանրապետութիւն մը*, այսինքն *պրոլետարական* հայրենիք մը որ կապուած է խորհրդային Միութեան եւ մէկ փոքր մասնիկն է Խ. Միութեան»:

Նոյն անքաւելի մեղքը նա՛եւ չինաբարութեան մասին:

— «Ո՛չ եւ իցէ «շինարարութիւն» չէ որ հոն կը կատարուի, այլ սոցիալիստական, առանց անհատ սեփականատիրոջ, առանց շահագործողի շինարարութիւն մը: Որ այնտեղ կը զարգանայ *ձեւով միայն* ազգային, բայց *բովանդակութեամբ պրոլետարական, միջազգայնական կուլտուրա»*:

Ապա ուրեմն, իրրեւ եղրակացութիւն.

— «Ներգաղթը կը կատարուի դասակարգային գետնի վրայ... «Ազգանուաճման», «ազգապահպանման» տեսակէտ գոյութիւն չունի երբեք: Խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնը չի հետաքրքրուիր արտասահմանի *բոլոր* Հայերով առ հասարակ, այլ միայն հայ աշխատաւորներու վիճակով»:

×

Ինչպէս ըսինք, ամկավարներուն կը մնայ պատասխանել իրենց դէմ ուղղուած մեղադրանքներուն:

Մենք այս խմբագրականը նկատի առինք, միայն եւ միայն վերջին նախազգաստութեան համար, որ աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատէ անվիճելի ճշմարտութիւն մը, — այսօրուան Հայաստանը հայ ժողովուրդին հայրենիքը չէ: Այսօրուան իշխանութեան համար, ցնծագանութիւններ են «ազգահաւաքում», «ազգապահպանում», եւն.:

Նո՞ր է որ կը լսենք այս եղանակը: — Ո՛չ: Արսէն Եսայեան, Տրապզոնցի «կոմիտաս»ը —այժմ չնորհազուրկ— այստեղ, Փարիզի մէջ էր որ յայտարարեց հրապարակաւ, հանդուգնաբար «Երեւանի» մէջ, — «Մենք ամենայն Հայոց կառավարութիւն չենք»:

Եւ նոյն «Երեւան»ն էր որ, 1930 Յունուար 10ին, առաջին էջին վրայ, ազդարարեց ամենայն չնահանութեամբ.

1. «Աբտասահմանի Հայերու ամենաչնչին մասը միայն խորհրդային քաղաքացի է. առաւար մեծամասնութիւնը հայմաթլոգ, անհայրենիք, անորոշ ազգութեան կը պատկանի: Գաղութահայը, ազդիւսով, միջազգային իրաւագիտութեան տեսակէտով, որ եւ է կապ չի կրնար ունենալ խ. Հայաստանի, ուրիշ խօսքով՝ խ. Միութեան հետ»:

2. «Երբ (Երեւան) բուն երկրին մէջ մօտ մէկ միլիոն ժողովուրդի մը ապահովութիւնը իր ամենօրեայ հոգածութեան առարկան դարձնել ստիպուած է, չի կրնար զանազան երկիրներ ցրուած մօտ 550,000 Հայերու ճակատագրով զբաղիլ»:

Մէկ խօսքով, բան չէ փոխուած ոչ 1932ին, ոչ 1930ին, ոչ ալ աւելի առաջ:

Ընդհակառակն, աւելի խառնած, աւելի չէշտուած են դիծերը: Եւ յանցաւորը Երեւանցիները չեն, իրենց կոպիտ ճշդութեամբ, այլ մենք՝ մեր անբուժելի միամտութեամբ: Երեւանցիները յանգութեան համաձայն մեկնելու յամառութեամբ:

— «Մենք ամենայն Հայոց կառավարութիւն չենք»: (1930):

— «Երեւանը չի կրնար զանազան երկիրներ ցրուած մօտ 550,000 Հայերու ճակատագրով զբաղիլ»: (1930):

— «Խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնը չի հետաքրքրուիր արտասահմանի *բոլոր* Հայերով առ հասարակ»: (1932):

Ի՞նչ կ'ուզէիք աւելի յստակ: Աւելի բիբա: Աւելի համոզիչ: Եւ ինչո՞ւ, այս անվիճելի, անվիճաբանելի փաստերով ողջ, եւ տեսնելէ յետոյ, մեր պատասխանները անճարկին, երբ հարցը կուգայ դիրք ճշդելու: Ելք մը գտնելու:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՐԿԻՆ ԵՒ ԿՐԿԻՆ...

Ընթերցող մը կը գանգատի.

— Մինչեւ ե՞րբ, քանի՞ տարի եւ քանի՞ օր, պիտի կարդանք «ցաուաջ»ի մէջ. «*Կը խնդրուի ձեռագիրները մաքուր գրել, մէկ էջի վրայ եւ մեքենով*»: Չի բաւեր ինձ, տասը, քսան անգամ: Ինչո՞ւ չէք մտածեր թէ ընթերցողներն ալ իրենց կարդացածը հասկնալու չափ ձայերէն գիտեն...

Եւայլն, եւայլն:

Ամէն օր ելեւմուտ ունենալով «ցաուաջ»ի մէջ, խմբագրութեան սեղանները մինչեւ տպարանը, մինչեւ գրաշարները ու տողաշար մեքենան, պարտք սեպեցի այստարել.

— Ո՛չ, սիրելի ընթերցող, ո՛չ: Անհրաժեշտ է միշտ յիշեցնել.— «կը խնդրուի ձեռագիրները մաքուր գրել, մէկ էջի վրայ եւ մեքենով»: Որովհետեւ, շատ քիչ անգամ նկատի կ'առնուի:

Պէտք է գոնէ մէկ օր խմբագրատուն գտնուիլ, աչօք - բացօք տեսնելու համար խմբագիրներուն եւ գրաշարներուն կրած չարչարանքը՝ ձեռագիրները սրբագրած կամ շարած առեն:

Եթէ գրավարժութեան ցուցադրիչ մը կազմակերպուէր, ապահովաբար առաջին մրցանակը պիտի շահէին հայերէնը թերթերուն դրկուած ձեռագիրները,— խառն ի խուռն, քմահաճ տառերով, գոյնզգոյն մելաններով, մատիտով: Ամբողջ բառեր անընթեռնելի, անուններ եւ թուաչափներ՝ որ ուզածիդ պէս կը կարդացուին, ոչ թէ եղածին պէս:

Յաճախ գրաշարը *կը յարմարցնէ* ինչ որ խմբագիրը չէ կրցեր կարդալ: Եւ սխալ սխալի վրայ կը բարդուի:

Կամ խմբագիրը, ճարահատ, սէկսի կը դնէ Թերեւս պիտանի, բայց անընթեռնելի ձեռագիր մը:

Ցետոյ, երկու էջի վրայ գրուած ձեռագիրներ կան, որոնք պարզապէս կը ծառայեն գործ խանգարելու:

Հինգ-վեց գրաշարներ ստիպուած են իրենց միջեւ բաժնել ո՛րեւէ ձեռագիր: Արդ, երբ ետեւն ալ գրուած է, ի՞նչպէս բաժնեն, որպէսզի նիւթը չփճանայ:

Նիւթը կը փճանայ նաեւ երբ գրուած է մատիտով: Ջեռքէ ձեռք, աշխատաւորի մրոտ մատներուն տակ, ոչ միայն բառեր կ'աւերուին, կ'անհետանան, այլեւ աչք կը խտղտեն արեւին կամ ելեկտրական լոյսի տակ:

Ու վերջապէս, տողաշար մեքենան (*ինճիթի կամ լինոթայփ*) կը պահանջէ ոչ միայն լաւ խմբագրուած, այլեւ լաւ գրուած ձեռագիր: Եթէ մէկ բառ, մէկ տառ, *մէկ առարակէտ* սխալ շարուի, ստիպուած ես ամբողջ տողը հանել-նետել եւ նորէն շարել:

Ասոր համար է որ, եւրոպական մամուլին մէջ, ձեռագիրները կը յանձնուին մեքենագիր (տաքթիլօ):

Ո՞ր հայ գրողը կրնայ ստանձնել այդ պերճանքը:

... Չեմ գիտեր, «ցաուաջ»ի դիւրազգած ընթերցողը համոզուեցա՞ւ այս ամփոփ տեղեկութիւններէն, Թէ նորէն պիտի տրտնջայ.

— Մինչեւ ե՞րբ այս ագդարարութիւնը...

ՎԱՀԷ

Իրեւանեան մամասուտերը

Անգլիայէն յետոյ, իրլանտա եւս պէտք տեսաւ բարձրացնելու իր մաքսատուրքերը՝ հետեւեալ կերպով.

— բրդեղէն 45 առ հարիւր, զգեստեղէն 60 առ հարիւր, գլխարկներ եւ շապիկներ 15 առ հարիւր:

ԸՍՄԷՔ՝ ԴԷՊԻ ՄՈՍԿՈՒԱ

Թուրքիոյ վարչապետը ընմէք փաշա իր հետեւորդներով հասաւ Օտեսա, ուրկէ կը մեկնի Մոսկուա:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆրանսական ընտրութիւններ

3617 թեկնածու՝ 615 աթոռի համար

Այս կիրակի եւ յաջորդ կիրակի, տեղի կ'ունենան Ֆրանսայի խորհրդարանական ընտրութիւնները:

Թեկնածութեան առնանագրութեան պայմանաժամը արդէն լրացած ըլլալով, ներքին նախարարութիւնը կրցած է ամբողջական տեղեկութիւններ ամփոփել Մայիս 1ի ընտրութեանց վերաբերեալ: Այսպէս, 3617 թեկնածուներ՝ ընդամէնը 615 երեսփոխանական աթոռի համար, իրենց աչքերը յառած՝ կը սպասեն ֆուէարկութեանց արդիւնքին: 1928ին, 3735 թեկնածուներ կային 612 աթոռի համար: Ինչպէս կը յիշուի նախկին խորհրդարանը ունէր 612 անդամ. ուրեմն պիտի ունենայ 3 աւելի: 39 նախկին երեսփոխաններ մերժած են ներկայանալ վերընտրութեան:

Նկատի առնելով կուսակցական պայքարները, եւ մանաւանդ, ներկայ կացութիւնը որ վարանումի կը մատնէ ընտրողները, կը կարծուի թէ համեմատականի մեացողները սովորականէն աւելի պիտի ըլլայ: Ներկայացող թեկնածուներու թիւին նուազման պատճառ ցոյց կը տրուի մանաւանդ տնտեսական տագնապը: Որովհետեւ, ընտրական լուրջ պայքար մը՝ միջին՝ կը պահանջէ 50,000ի ծախք մը: Թեկնածուներէն շատերն ուրեմն, ստիպուած են երկար բարակ հաշուի նստիլ, հրապարակ իջնելէ առաջ:

1928ի ընտրութիւնները խորհրդարան դրկեցին 305 նոր երեսփոխաններ: Իսկ նոր խորհրդարանը պիտի հաշուէ առ նուազն 61 նոր երեսփոխան, այնպէս հաշուով որ, հիներէն շատեր չեն ներկայանար իրենց շրջանին մէջ եւ ոմանք ալ ծերակուտական ընտրուած են:

Ներկայ ընտրութիւնները, քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային տեսակէտէ նորութիւն չեն ներկայացներ: Թեկնածուները բոլորն ալ գրեթէ կը պատկանին այս կամ այն կուսակցութեան:

Համայնավարները ամէն տեղ թեկնածու կը ներկայացնեն, նոյն իսկ հոն ուր յաջողելու ո՛չ մէկ յոյս ունին: Ատով կ'ուզեն ցոյց իրենց կուսակիցներու կամ համակիրներու իրական թիւը:

Ընկերվարականները՝ գրեթէ կը հետեւին համայնավարներու օրինակին:

Ազատականները, հանրապետական – ընկերվարականները եւ ֆրանսական ընկերվարականները իրարու դէմ թեկնածու չեն ներկայացներ:

Իսկ նախկին խորհրդարանի մեծամասնութիւնը կազմող կուսակցութիւնները թեկնածու չեն ներկայացներ իրարու դէմ, այս կերպով դիւրացնելու համար նախկին մեծամասնութեան վերակազմութիւնը:

Ցուկոսլաւիոյ ներքին վիճակը

Վենիզելոսի յայտարարութիւնները

Խորհրդարանին մէջ խօսելով, Յունաստանի վարչապետ Վենիզելոս՝ յիշեց թէ համաշխարհային անտեսական տագնապը Յունաստանը հարուածեց տնտեսական եւ ներքին վերելքի ընթացքին, երբ կառավարութիւնը կը հետապնդէր երկրին երեւոյթը տնտեսական ու առեւտուրը հաւասարակշռելու նպատակը:

— Բոլոր իրաւասու շրջանակները, ըսաւ, համաձայն էին թէ դրամական ոսկեհիմը կարելի չէ պահպանել, որովհետեւ, անտեսանելի եկամուտներէ եկած դրամը կ'երթար ազատ շուկայ, իսկ արտածումէ եկած դրամը զգալի կերպով նուազած էր, տնտեսական համատարած տագնապին հետեւանքով:

«Դրամական ոսկեհիմի լքումը հիմա պիտի *ֆաջալերէ* արտածումը:

«Որպէս զի կարելի ըլլայ հացի գինին բարձրացման առաջքն առնել, արտածումէն գոյացած դրամին 25 %ը վար պիտի դրուի կառավարութեան կողմէ, փոխարէնը պիտի վճարուի ոսկեհիմի լքումէն առաջ՝ պաշտօնապէս ընդունուած եւ կիրարկուած փոխանակութեան սակով եւ պիտի յատկացուի ցորենի ներածման: Արտածումէն գոյացած դրամին մնացեալ մասը պիտի վճարուի տրամիով, գործառնութիւնը կատարուած օրուան սակով:

«1932–33ի ելեւմուտքը խորհրդարանին պիտի ներկայացուի Ջատկի արձակուրդէն վերջ: Հասոյթ նկատուած է մօտաւորապէս 1 միլիառ 600 միլիոն տրախմի. ինչ որ կը նշանակէ թէ բաղդատմամբ ելմտական նախորդ տարուան՝ հասոյթը նուազած է. փոխարէն՝ ծախքերը պիտի կրճատուին:

«Հանրային պարտքէն 1,627,000,000 տրախմիի վճարումը պիտի յետաձգուի: Կառավարութիւնը հարիւրաւոր միլիոններու հասնող ուրիշ խնայողութիւններ ալ պիտի ընէ: 1932–33ի ելեւմուտքը պիտի հաւասարակշռուի այս կերպով:

Յետ յառաջիկայ ամսու, Ազգերու Դաշնակցութիւնը տայ ուզուած ելմտական օժանդակութիւնը, Յունաստան կտրօնիներու վճարումը պիտի կատարէ օտար դրամով: Եթէ այդ օժանդակութիւնը չտրուի, այս փոխառութեանց պարտաթուղթերն ունեցողներու ներկայացուցիչներուն հետ, Յունաստան պիտի *բնէ* թէ ո՞րն է լաւագոյն միջոցը փոխադարձ շահերն ապահովելու: Այսպէս հաշուեկշիռի բացը պիտի թեթեւնայ՝ 1) արտաքին փոխառութեանց մասնավճարներու յետաձգումով, 2) արտաքին պարտէրու տոկոսներու վճարման յետաձգումով, 3) 7 միլիոն սդերլինի չափ ներածումներու վրայ կատարուելիք նուազումով, 4) արտածումներու եղանակին լաւագոյն կազմակերպումովը:

Վենիզելոս կրկնեց թէ եթէ ընդդիմադիր կուսակցութեանց պետերը կը նախընտրեն ստանձնել ծրագրի մը գործադրութիւնը, որուն վրայ բոլոր կուսակցութիւնները համաձայնած են, պատրաստ է ձգելու իշխանութիւնը: Այլապէս կը պահէ իր պաշտօնը, երկրին ապագային մասին լաւատեսութեամբ եւ այն հաւատքով թէ անգամ մը եւս կարելի պիտի ըլլայ դժուարութեանց ելք մը գտնել:

Ռուսեւիտալական յարաբերութիւններ

Մարտի սկիզբը Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ բանակցութիւններ սկսեր էին տնտեսական նոր համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար: Երկար ձգձգումներէ յետոյ, այս բանակցութիւնները եթէ դեռ, բոլորովին չեն ընդհատուած, սակայն, կ'երեւի թէ կանգ առած են, որոշ դժուարութեանց հետեւանքով:

Մոսկուայի իտալական դեսպանատան առեւտրական խորհրդականը՝ առանց սպասելու բանակցութեանց ելքին՝ արդէն վերադարձած է իր պաշտօնատեղին: Այս բանակցութիւններէն Իտալիա կը յուսար իր եւ Ռուսիոյ միջեւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

Յաւելի արկած մը

Յաւով կը լսենք թէ տիկին Շ. Շահիպազ, ողբացեալ ընկեր բարեղ Շահիպազի այրին, գոհ գացած է ծանր արկածի մը:

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն տիկին Շահիպազ, երբ կ'անցնէր Rue du Temple էն, հանրային ինքնաշարժ մը, որ կ'անցնէր մայթին եզերքէն, կը զարնուի տիկնոջ եւ մայթէն վար կը ձգէ զայն: Դժբախտ կինը կ'յինայ կառքին անիւներուն տակ: Ոստիկանները կը հասնին ու հիւանդանոց կը փոխադրեն: Անտեղ բժիշկները յարմար կը տեսնեն անմիջապէս անդամահատութեան ենթարկել: Այսպէս կը զրկուի աջ ոտքէն: Ձախ ոտքը եւս ճաճած կը կարծուի:

Թուրքիա ածած դրա՞մ կը կոխէ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 21 ապրիլ.— Հանր. կեդր. Պանքան մայիս 2/ին արտասովոր նիստ պիտի գումարէ: կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի ըլլան կանոնագրին մէջ: Ամէնէն կարեւոր փոփոխութիւնը 9րդ յօդուածին մէջ պիտի ըլլայ, որ պիտի առնէ հետեւեալ ձեւը եւ ուրկէ կը հասկցուի որ պանգան արծաթ դրամ պիտի հանէ.—

«Միայն կարելի է ոսկի կամ ոսկիով փոխանակելի «տըվիզ»ի փոխարէն մէկ ոսկինոց թուղթ դրամներ հրապարակ հանել եւ անոնց փոխարէն հրապարակէն մէկ ոսկինոց թուղթ դրամները քաշելու նպատակով հրապարակ ելլելիք սահմանափակ քանակով արծաթ դրամներուն արծաթի մետաղը գնելու եւ կոխելու համար ճախքեր ընել»:

Փրուսիոյ ընտրութիւններէն յետոյ

Գերման խորհրդարանը պիտի վերաբացուի մայիս 9ին եւ հաւանաբար պիտի տեւէ 4 օր: Համայնավարները հարցապնդում պիտի ուղղեն Քէօվերի հետ կնքուած փոխառութեան մասին: Պենտէկոստէի արձակուրդէն վերջ, խորհրդարանը նիստի պիտի հրաւիրուի հաւանաբար մայիսի վերջին շաբթուն կամ յունիսի սկիզբները:

× Փրուսիոյ նախարարաց խորհուրդը գումարուեցաւ նախորդ օր եւ որոշեց նոր խորհրդարանը նիստի հրաւիրել մայիս 24ին եւ նոյն օրն իսկ ներկայացնել իր հրաժարականը: Ներկայ կառավարութիւնը գործի գլուխ պիտի մնայ մինչեւ որ նորը կազմուի:

Ցակաւին չէ հաստատուած թէ Հիթլէրեանները քանակցութեան մտած են կեդրոնի կուսակցութեան հետ, համերաշխական գործակցութիւն մը ապահովելու համար: Կեդրոնը կը սպասէ Հիթլէրեաններու առաջարկներուն: Ան ասեն է որ պիտի քննէ ներկայացուած առաջարկները:

Իսկ համայնավար կեդր. կոմիտէն կոչով մը կը հրաւիրէ բանուորները, սիանալու եւ պայքարը շարունակելու համար:

× Հինտէնպուրկ տեսակցութիւն կը ունենայ ներքին եւ պատերազմական նախարար Կրէօնէրի հետ: Կրէօնէր Հինտէնպուրկի հաղորդած է գերման վարչապետին հետ իր տեսակցութեան եւ հանրապետական մարտական խումբերու մասին կատարուած քննութեան արդիւնքը:

Կրէօնէր կը մերժէ որ եւ է նմանութիւն գտնել Հիթլերի մարտական կազմակերպութեան եւ հանրապետականներու մարտական խումբերուն միջեւ:

Հիւանդախտական վիճակ

Քափոնական կառավարութիւնը կը յուսայ Շանկհայի մէջ վերսկսիլ բանակցութեանց եւ շնորհիւ փեքինի անգլիական դեսպանին ջանքերուն, կնքել գինադադար մը. որ գոհացում տայ երկու կողմերուն:

Քափոն սակայն, տրամադիր է այս գինադադարը կնքելու առանց Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչներուն միջամտութեանը:

ԿԱՐԼԻՆ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ՄԵՌ

«ՀԱՅԿԱՆԸ Է ԿՆՋԱՆ ՄԵՌ ԽՈՐՀՈՒՐԴ...»

(Պատմական ճշմարտություն)

Մ Ր Հ.— Ապրիլ 22 ին ինքնասպան եղավ ճշմարտասիրտ Կարլ Հայկազունին։ Մենք նրա մահվան լուրը ստացանք Կարսից Կարգին ճշմարիտ հայ ազգասերից, որոնք միշտ հետաքրքրվում են մեր ազգային կյանքի ամեն մանրամասնությամբ։

Նրանց ուղարկած նամակներից մեկում կարդում ենք հետևյալ տողերը.

«Ահա մի ուրիշ ազգասեր, որ ինքնասպան եղավ ազգային ծանր վշտերի տակ։ Ինչպես Ռուբեն Զարդարյանը, Կարլ Հայկազունին ևս ազգային մեծ գործիչ էր։ Նա ևս ազգի համար շատ աշխատեց, շատ տառապեց, շատ զրկանքներ կրեց, մինչև որ ինքնասպան եղավ։ Ինչպես Ռուբեն Զարդարյանը, Կարլ Հայկազունին ևս ազգի համար ապրեց և ազգի համար մեռ

ԲՈՂՔԻՑ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ

(Վ. Ի.)

Ա. ՍԱՍՈՒ

V

Մելքոն Ղազարի Շուշանյանը: Ղազար Մելքոնի Շուշանյան: Ինչպես ասում են՝ ինչպես կոչեցին, այնպես էլ եղավ: Ղազարը մեծացավ, հասավ տարիքի, ամուսնացավ, ունեցավ զավակներ, թոռներ, ծոռներ, ապրեց ու ապրեց, ինչպես ապրում են բոլորը, ինչպես ապրում են հազարներ ու միլիոններ, ինչպես ապրում են միլիարդներ, ինչպես ապրում են ամբողջ աշխարհի մարդիկ, ինչպես ապրում են ամբողջ աշխարհի մարդիկ, ինչպես ապրում են ամբողջ աշխարհի մարդիկ

առեւտրական փոխանակութեանց մէջ աւելի նպաստաւոր պայմաններ ստանալ. մինչ ներկայիս՝ նախապէս կնքուած առեւտրական համաձայնութեան հետեւանքով՝ Իտալիա կը վնասուի. կ'ուզէր նաեւ իր հայթայթած ապրանքներուն փոխարէն Ռուսիայէն ստանալ աւելի լաւ պայմաններ եւ վճարման հաստատ երաշխիքներ: Բանակցութիւնները քանի որ կանգ են առած, կը նշանակէ թէ այս պայմանները գոհացում չեն ստացած: Կ'ըսուի թէ Ռուսիա իր կարգին, կը պահանջէր Իտալիայէն որ աւելի մեծ քանակութեամբ արմտիք գնէ: Սակայն, Իտալիա չի կրնար գոհացում տալ ռուսական այս պահանջին, որովհետեւ Մուսոլինիի իսկ հրահանգով՝ իտալական գիւղերուն մէջ մէկ քանի տարի առաջ սկսած պայքարը որ կը ձգտէր ուժ տալ ցորենի արտադրութեան՝ երկրին պէտքը նեղսէն իսկ գոհացնելու համար, տակաւին կը շարունակուի:

Ամէնէ դատ, քաղաքական թէ տնտեսական նկատումներով, Իտալիա, ներկայիս կը նախընտրէ ուրիշ երկիրներէ, մանաւանդ կեդր. Եւրոպայէն կատարել իր գնումները: Ինչ ալ ըլլայ, մէկ քանի տարիէ ի վեր՝ Ռուսիա նուազ քանակութեամբ ցորեն կը ծախէ Իտալիոյ:

Այնպէս որ այս պահուս, ռուսեւիտալական առեւտրական յարաբերութիւնները ձգտեալ վիճակ մը ունին:

Չիւնթահութեան ժողովը

Նոր առձակուդ եւ ծրագրիմ շակում

Չինաթահութեան ժողովի ընդհանուր յանձնախումբը ընդունեց դիւանին կողմէ մշակուած ու ներկայացուած առաջարկները՝ ընդհ. յանձնախումբի աշխատանքներու յետաձգման մասին:

Ուրեմն Պենաէկոստէէն մինչեւ մայիս 16 նիստ չպիտի գումարուի: Իսկ մայիս 13ին նիստ պիտի գումարէ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը:

Ընդհ. յանձնախումբը այն ատեն նիստ պիտի գումարէ երբ երեք մասնախումբերը —ցամաքային, ծովային, օդային— ի վիճակի ըլլան ներկայացնելու իրենց տեղեկագրերը որակական զինաթափութեան մասին:

Ընդհ. յանձնախումբին նախագահը ճշդեց թէ երեք մասնախումբերը չպիտի կրնան զբաղիլ սկզբունքի հարցերով, որոնք լուծուած են համաձայն Անգլիոյ արտաքին նախարարին՝ Սըր Ճօն Սայմընի բանաձեւով:

*** Երեք մասնախումբերն արդէն սկսած են աշխատիլ: Ցամաքային յանձնախումբին մէջ, Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ պատուիրակները ներկայացուցին ցանկ մը, որ կը բովանդակէր ծանր հրետանին, հրասայլերը, զրահաւոր ինքնաշարժները եւ ամրոցները: Ֆրանսական պատուիրակը դիտել տուաւ թէ նման ցանկեր չեն կրնար ծառայել սահմանափակման: Առաջարկեց եւ ընդունուեցաւ որ իւրաքանչիւր պատուիրակութիւն գրաւոր ներկայացնէ իր տեսակէտն ու առաջարկները, քանի որ հարցը կը գառնայ ամէնէն առաջ՝ զէնքերու յարձակողական բնոյթը ճշդելուն մէջ:

Նաւային յանձնախումբին մէջ, վէճ մը ծագեցաւ յարձակողական նկատուած մարտանաւերուն չուրջ:

Անգլիոյ եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչներէն յետոյ, գերման պատուիրակը ներկայացուց բանաձեւ մը, զոր կը նկատէ համապատասխան ընդհ. յանձնախումբի բանաձեւին: Այդ բանաձեւով՝ յարձակողական կը նկատուին ա) այն մարտանաւերը որոնք 10,000 թոնոյէն աւելի տարողութիւն եւ 280 մ/մ.էն աւելի փողի տրամագծով թնդանօթ ունին, բ) բոլոր սուսուկնաւ հրամնաւերը, գ) բոլոր ընդծովեանները, դ) քիմիական եւ միքրոպային պատերազմի բոլոր միջոցներն ու գործիքները:

Ֆրանսայի պատուիրակը այսօր պիտի ներկայացնէ Ֆրանսական տեսակէտը:

Իսկ պատերազմական ծախքերու մասնախումբը երկար ատենէ ի վեր արդէն կը շարունակէ իր աշխատանքները: Ամէնէն առաջ պատրաստեց ելմտական դրութեան վերաբերեալ հարցարան մը: Այս հարցարանին պատասխանելով՝ ապրիլ 12ին Ֆրանսական կառավարութիւնը մասնախումբին յանձնած էր իր պինուորական ծախքերու ցուցակը: Բայց չատ քիչ պետութիւններ ցարդ պատասխանած են հարցարանին: Ոմանք ալ անկատար ցուցակներ ղրկած են:

Հանդիսաւորութիւններ Ռումանիոյ մէջ

Լաւատեղեակ շրջանակներէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, ռումէն ոստիկանութիւնը երկար ատենէ ի վեր հսկողութիւն կը կատարէր եւ շնորհիւ համայնավար սուրհանդակներու վրայ բռնուած վաւերաթուղթերու, հասկցեր էր թէ Մայիս 1ի համար խռովութեանց լայն ծրագիր մը պատրաստուած էր:

Ոստիկանութիւնը՝ Պուքրէշի մէջ ձերբակալեց աւելի քան 400 հոգի Պուքրէշի եւ Պեսարապիոյ մէկ քանի վայրերուն, մասնաւորաբար Սթորոճֆայի եւ Թիկիճայի մէջ:

Խիստ միջոցներ նախատեսուած են, խռովութիւնները խափանելու համար:

Յ. Դ. Փարիզ եւ արուարձաններ

Իթալիի Ազբիւրներոք խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins՝ բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Ռագմիկ խումբի ընկերա-հասարակական դասախօսութիւնը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: կը խօսի՝ ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Maison de la Mutualité մէջ: Օրակարգ՝ զեկոյց կոմիտէի կողմէ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:

ԱԼՖՈՐՎիԼի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընկերահասարակական դասախօսութիւնը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը: կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

Անիէր Պուա ֆոլոնպի պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Վառամեան խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարզպետ խումբի անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ակնունի ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Բացակայողները պատասխանատու պիտի նկատուին:

ԼԻՈՆԻ Կուկունեան խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 240 rue Duguesclins Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբերը՝ Հրայր, Մուրատ, կայծակ Ապաքել եւ Գայլ վահան, այս կիրակի ժամը 6ին, սովորական հաւաքատեղին: Պատգամաւորներու զեկուցում եւ կարեւոր օրակարգ:

Ապրիլեան սպասօնը Կարտանի մէջ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. ցան մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ենթակոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Ա. Հ. կարմիր խաչին, Պիվէռի կրթասիրաց միութեան եւ Շէյխ Շաճէի երիտասարդաց միութեան:

կը խօսի՝ Հնկ. ՕՆՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ վարժարանի սաներուն

Դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի ներկայացումները

ԼԻՈՆ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Էմիլ Զօլա Թատերասրահին մէջ

ՍԷՆ ՄՕՐԻՍ.— Այս կիրակի ցերեկ Սօսիէթէ Լիոնէզի մէջ

Մասնակցութեամբ լաւագոյն ուժերու՝ կը ներկայացնէ

ԵՐԱՒՈՆ, Ի ԱԱՆՑՈՒԱԾ...

Տրամ 4 արար — Հեղ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիները ժողովրդական են

Երեկոյ Լիոնի մէջ

Լիոնի ԴՈՂԹԱՆ երգչախումբի գեղարուեստական երեկոյթը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գ. թաղապետարանի սրահին մէջ:

Քառաձայն երգեր հայ ականաւոր հեղինակներէ: Կենդանի պատկեր՝ Մայր Հայաստան: Հիւրիներու եւ կովկասեան պարեր: Զաւեշտ եւ անակնկալներ, եւայլն:

Նահատակ Գրագիտներու Բարեկամներ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին պնեցէք, սպառեցէք, տարածեցէք արդէն լոյս տեսած հատորները

1.— Արձակ էջեր ու հէքեաթներ՝	ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆի	20 ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն՝	ՀՐԱՆԴի (Մ. Կիւրճեան)	20 ֆր.
3.— Տարօնի Աշխարհ՝	ՄՇՈՅ ԳԵՂԱՄի	30 ֆր.
4.— Ամբողջական գործը՝	ԴԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆի	20 ֆր.
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ՝	ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆի	20 ֆր.

Հրապարակ ելաւ Թիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. ՋՕՀՐԱՊի հատորէ դուրս մնացած երկերը:

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 ֆր., 100 ֆր.ը կանխիկ

Դիմել՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18)

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ — ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԵԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒՅ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործ *ՄԱՔՈՒՐ եւ ՀՆԱՄԵԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ*

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

"ՖՕԹՕ ԷՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Etude de Me BERNARD VAHÉ (ՊԵՕՐԷՔՅԱՆ)

(11 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Conseil juridique à la Défense Automobile

et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire

18, Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73.97

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ *certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները. կուտայ խորհրդակցութիւններ Ֆրանսական եւ միջազգային օրէնքներու մասին—ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն օրերէ, երեկոյեան ժամը 6-7 եւ անկէ դուրս ժամադրութեամբ:

ԵԱՆՕԹ.— Նկատի առնելով ներկայ անտեսական ճգնաժամը քները, հայերու համար խիստ դիւրամատչելի պայմաններ կ'ընծայուին:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Պատ. միութեան առաքիւ ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր ընտանեկան պարագաներուն:

× Տէսինէն Տէր եւ Տիկին վ. Շիւսեան իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն վանի խորգոմ գիւղացի ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆի (Ամերիկա) յանկարծական մահուան առթիւ, իր բոլոր պարագաներուն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 71 Ave. Kléber.

ԱՆԴՐԻԱՍի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին, 40 rue Belleville.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ջ. Ո. Մ. մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Bar du Globeի ներքնասրահին մէջ: (Պուլըվար տը կոմիի Թիւ 37):

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գարակէօզեան որբանոցի որբերէն Աբրահամ Պարհամեան (լուսանկարիչ), ծնած՝ Պայծառ: Պ. Աբրահամեան վերջին հասցէն էր 100 Bld de la Republique, La Garenne-Colombes, Seine: Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաթլէ: Աչքատ. եւ հոգ. ջոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, սրտի վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)

17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

ՔՍԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԵՑ՝ ՍԱԼԽԱՆ ՅՎԱՆԿ

Եւ շատ հաւանական էր, վանդի կը զգալի որ քունքերս կը զարնէին ծայրայեղ ոռամկութիւնով մը եւ երբեմն աչքերուս վրայէն կ'անցնէին այն կապոյտ ստուերները որոնք նուազումի մը մերձեցումը կը յայտնեն: Բայց բողոքեցի, չանացի երախտապարտի երեւոյթը առնել, մինչդեռ իւրաքանչիւր խօսք կ'այրէր զիս, եւ կը ցանկայի ոտքի հարուածով մը մէկ կողմ նետել այս անժամանակ հոգատարութիւնը: Բայց անբաղձալի անձը կը մնար, կը մնար, միշտ կը մնար: Ո տը քօլոնները տուաւ ինծի եւ ուզեց իր ձեռքով զովացնել քունքերս, մինչդեռ ես այդ միջոցին վայրկեանները կը համրէի, ամբողջ մտածումս դրաւուած էր երիտասարդով եւ ոեւէ պատրուակ մը կը փնտռէի ազատելու համար այս խնամքներու տանջանքէն: Եւ որքան կը ժտանդուէի, այնքան աւելի կասկածելի կ'երեւայի անոր: Վերջապէս զրեթէ կոպտութիւնով էր որ ուզեց բունադատել զիս որ սենեակս երթամ ու պառկիմ:

Այն ատեն, այս յորդորներու միջոցին, յանկարծ նայեցայ ժամացոյցին որ բակին մէջտեղն էր. եօթը քսանըհինգը անցած էր եւ շոգեկառքը կը մեկնէր եօթը երեսունըհինգին: Ամփոփապէս մէկ շարժումով, յուսահատի մը վարագ անտարբերութիւնով, ձեռքս երկարեցի զարմուհիս, եւ առանց ուրիշ բացատրութեան, ըսի.

— Մնաք բարով, պէտք է որ մեկնիմ:

Եւ առանց մտահոգուելու անոր ապշահար նայուածքէն, առանց եւ տիս դառնալու, դէպի ելքի դուռը նետուեցայ, ծառաներուն զարմացած աչքերուն առջեւէն եւ յետոյ վազեցի փողոց ու դէպի կայարան:

Ցանձնախումբը բեռներուն քովն էր. անոր իրար անցած շարժուձեւերէն հասկցայ որ արդէն ճիշդ ժամանակն էր: Կոյր մոլեգնութիւնով մը նետուեցայ դէպի մեկնումի մուտքին վանդակորմը, բայց պաշտօնեան կեցուց զիս: Մոռցեր էի տոմսակս առնելու եւ մինչդեռ, հակառակ ատոր, զրեթէ բռնութեամբ կը փորձէի համոզել որ թոյլ տար ինծի երթալու մինչեւ երկաթուղիին դիծը, շոգեկառքը արդէն կը սկսէր շարժիլ. անթարթ նայեցայ, ամբողջ անդամներուս տեսնելու համար անոր նայուածքը վակոններու պատուհաններէն մէկէն, ընդունելու համար գոնէ հրաժեշտի շարժուձեւ մը, բարեւ մը: Բայց, շոգեկառքին արագ զնացքին հետեւանքով, այլեւս կարելի չէր նշմարել անոր դէմքը: Կառքերը կը թաւալէին միշտ աւելի արագ ու վայրկեան մը ետքը, իմ մթագնած աչքերուս առջեւ մնացած էր միայն սեւ ծուխերու ամպ մը:

Քարացած մնացած պէտք է ըլլամ հոն, Աստուած գիտէ թէ որքան ատեն, վանդի յանձնակատարը ի գուր բազմաթիւ անգամներ խօսք ուղղած ըլլալու էր ինծի. բազուկիս դպչելու համարձակելէ առաջ: Այս վերջին շարժումը սարսափահար վեր ցատկեցուց զիս: Ինծի հարցուց թէ պէ՞տք էր բեռներս պանդոկ վերադարձնել: Գանի մը վայրկեաններու կարօտեցայ ինքզինքս ամփոփելու համար. ո՛չ, կարելի չէր. այս ծիծաղելի թաւալգոր մեկնումէն ետքը, այլեւս չէի կրնար հոն վերադառնալ (եւ փաւիաքս ալ արդէն այդ էր), այլեւս երբեք: Ուստի, առանձին ըլլալու անհանգըստութիւնով, հրամայեցի որ բեռները կայարանը պահ դնէ:

Միտիաին վերջն է որ փորձեցի խորհիլ անդադար վերանորոգուող, խառն ի խուռն այս բազմութեան մէջտեղ, բազմութիւն մը մարդերու որոնք աղմուկով կը խռնուէին բակին մէջ եւ որոնց թիւը հետզհետէ նուազեցաւ, այո՛, փորձեցի պայծառօրէն խորհիլ բարկութեան, ցաւի եւ յուսահատութեան այս ցաւագին ու անդութ հալածանքէն փրկուելու միջոցներուն վրայ, վանդի (ինչո՞ւ չխոստովանիմ) իմ իսկ սխալովս այս դերադրոյն հանդիպումը փախցուցած ըլլալու գաղափարը կը բղթաէր էնթիւնս, այրող ու անդութ սաստկութիւնով մը: Քիչ ետքս պոռայի, այնքան կը ցաւցնէր զիս կաս կարմիր տաքցած այս պողպատի շեղբը որ ներսս կը մտնէր, միշտ աւելի անխնայ:

Թերեւս մոլեգին սիրոյ բացարձակապէս անձանօթ անձեր միայն, բոլորովին բացառիկ պահերու մէջ, ճանչցան այս յանկարծական պայթուիւնները կիրքին որ կը նմանի թաւալգոր ձիւնակոյտի մը կամ փոթորիկի մը. այդ պահուն, չօգտագործուած ուժերու ամբողջ տարիներ կը գահավիժին ու կը գլորին մարդկային կուրծքի մը խորութիւններուն մէջ: Երբեք ատկէ առաջ չէի զգացած այդպիսի զարմանք մը եւ անկարողութեան այդպիսի կատաղութիւն մը որքան այդ երկվայրկեանին մէջ, երբ, պատրաստ բոլոր ալլանդակութիւններուն, (պատրաստ մէկ հարուածով անդունդը նետելու լաւ մտածակարուած կեանքի մը բոլոր պահեստի ուժերը, մինչեւ այդ ատեն անձանօթ ու ներմղուած բոլոր զօրութիւնները) յանկարծ աղջկան հանդիպեցայ ուխտաւոր պատի մը որուն դէմ կիրքս կուզար բախիլ ընդունայն:

Նոյնքան տխմար էր ինչ որ ըրի յետոյ, լիմարութիւն մը, նոյնիսկ թէ պէ՞տք էր բեռներս պանդոկ վերադարձնել: Գանի մը վայրկեաններու կարօտեցայ ինքզինքս ամփոփելու համար. ո՛չ, կարելի չէր. այս ծիծաղելի թաւալգոր մեկնումէն ետքը, այլեւս չէի կրնար հոն վերադառնալ (եւ փաւիաքս ալ արդէն այդ էր), այլեւս երբեք: Ուստի, առանձին ըլլալու անհանգըստութիւնով, հրամայեցի որ բեռները կայարանը պահ դնէ:

Միտիաին վերջն է որ փորձեցի խորհիլ անդադար վերանորոգուող, խառն ի խուռն այս բազմութեան մէջտեղ, բազմութիւն մը մարդերու որոնք աղմուկով կը խռնուէին բակին մէջ եւ որոնց թիւը հետզհետէ նուազեցաւ, այո՛, փորձեցի պայծառօրէն խորհիլ բարկութեան, ցաւի եւ յուսահատութեան այս ցաւագին ու անդութ հալածանքէն փրկուելու միջոցներուն վրայ, վանդի (ինչո՞ւ չխոստովանիմ) իմ իսկ սխալովս այս դերադրոյն հանդիպումը փախցուցած ըլլալու գաղափարը կը բղթաէր էնթիւնս, այրող ու անդութ սաստկութիւնով մը: Քիչ ետքս պոռայի, այնքան կը ցաւցնէր զիս կաս կարմիր տաքցած այս պողպատի շեղբը որ ներսս կը մտնէր, միշտ աւելի անխնայ:

Թերեւս մոլեգին սիրոյ բացարձակապէս անձանօթ անձեր միայն, բոլորովին բացառիկ պահերու մէջ, ճանչցան այս յանկարծական պայթուիւնները կիրքին որ կը նմանի թաւալգոր ձիւնակոյտի մը կամ փոթորիկի մը. այդ պահուն, չօգտագործուած ուժերու ամբողջ տարիներ կը գահավիժին ու կը գլորին մարդկային կուրծքի մը խորութիւններուն մէջ: Երբեք ատկէ առաջ չէի զգացած այդպիսի զարմանք մը եւ անկարողութեան այդպիսի կատաղութիւն մը որքան այդ երկվայրկեանին մէջ, երբ, պատրաստ բոլոր ալլանդակութիւններուն, (պատրաստ մէկ հարուածով անդունդը նետելու լաւ մտածակարուած կեանքի մը բոլոր պահեստի ուժերը, մինչեւ այդ ատեն անձանօթ ու ներմղուած բոլոր զօրութիւնները) յանկարծ աղջկան հանդիպեցայ ուխտաւոր պատի մը որուն դէմ կիրքս կուզար բախիլ ընդունայն:

Նոյնքան տխմար էր ինչ որ ըրի յետոյ, լիմարութիւն մը, նոյնիսկ ապուշութիւն մը, զրեթէ կ'ամչնամ պատմել զայն (բայց ինքնիրեն խոստացայ եւ ձեզի խոստացայ մէկ բան ծածկել)... Եւ... Լսանցի վերստին զայն գտնել, այրերէն փորձեցի պատկերացնել իւրաքանչիւր վայրկեանը զոր անոր հետ անցուցած էի... կատաղօրէն կը քշուէի դէպի բոլոր այն վայրերը, նախընթաց օրը, միասին եղած էինք, դէպի պարտէզին նստարանը ուրկէ քաշած էի զայն, դէպի խաղասրահը ուր զայն տեսած էի առաջին անգամ եւ նոյնիսկ մինչեւ այն կասկածելի պանդոկին սենեակը ուր պարագէս վերապրելու համար անգամ մըն ալ, անցեալը, անգամ մըն ալ: Եւ յաջորդ օրը կ'ուզէի կառքով անցնիլ մեւնոյն ճամբէն, Բօրնիշին երկայքը, որպէսզի մէկ մի խօսք, մէկ մի շարժում կարենար անգամ մըն ալ վերապրիլ իմ մէջս: Ամբողջ անխնայ եւ այնքան տղայական էր իմ մտքիս անկարգութիւնը: Բայց խորհեցէք որ այդ դէպքերը շաբթի պէս քանի մի վրաս. ուրիշ բան չէր զգացած մը, միայն յանկարծական հարուած մը մէկ հատիկ հարուած մը որ թմրեցուցած էր զիս:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ
29
ԱՊՐԻԼ
1932
29 AVRIL
1932

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1866

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

... ՁԱՅՆ ՄԸ ՀՆՁԵՑ ՄԻԼԱՆԷՆ

Թո՛չ տուէք անգամ մըն ալ, այս երկու սիւնակին վրայ, քրքել վրդովիչ երեւոյթ մը, որուն անդրադարձեր էինք Ապրիլ 13ին, 14ին եւ 15ին:

Մեղքը մերը չէ: Անէ՛ծք... Միլանին:

Երէկ, Միլանէն առացանք «բաց նամակ» մը, առանց յարահիւ նամակի, եւ մեղի ուղղուած համարելով, պարտք սեպեցինք հրատարակութեան տալ նոյնութեամբ: (Տես Գ. էջ, վերջին սիւնակ):

Նամակին տակ՝ իբրեւ վաւերականութիւն, կնիք մը կայ մէյն, — «Հայ Ուսանողներու Միութիւն, Միլան»: Ուրիշ ոչինչ: Ո՛չ անուն, ոչ ալ ո՛ր եւ է հանգամանք, այլ միայն «Միլանի ուսանողութիւն եւ երիտասարդութիւն»:

Ձշդում մը, — «բաց նամակ»ին մեզանը պատած ըլլալով, դժուար կը կարգացուէր, եւ ապրդած են երեք տպագրական վրիպակներ, — 1· Վերէն վար, երրորդ տող, «ակնարկութիւններով» — պիտի ըլլայ «նախատինքներով»: 2· Տող 12—13, «որակումը» — պիտի ըլլայ՝ «արարքը»: 3· Տող 23, «յաղթուած» — պիտի ըլլայ՝ «ձաղկուած»:

Կատարելով մեր պարտքը, անցնինք մեր իրաւունքին:

Շատ ու չատ բարե՛ւ Միլանի «ուսանողութեան եւ երիտասարդութեան», այս քաջարի՛ ձեռնարկին առթիւ, որ սահմանուած է պաշտպանելու եւ արրացնելու կ. Զարեանը, «Ցառաջ»ի «անորակելի նախատինքներով լի» խմբագրականներուն դէմ:

Ինչպէս կը տեսնէք, յանցաւորը՝ միայն եւ միայն «Ցառաջ»ն է: Իսկ Թչուա՛ռ Զարեանը՝ զոհ մը: «Գրագէտ դիւցազն» մը, որ անիրաւաբար նախատուա՛ծ, նահատակուա՛ծ, վարկաբեկուա՛ծ է:

Կրկին բարե՛ւ՝ Միլանի «ուսանողութեան եւ երիտասարդութեան», ըսելու համար թէ՝ ոչ իսկ իրենց կարգացածը հասկցեր են: Ո՛չ իսկ ձաղկուած արարքին, մէջտեղ դրուած փաստերուն — արտասպումներուն— իմաստը հասկցեր են:

Այսքանը, արդէն, կը բաւէր, որպէս զի մենք ո՛ր եւ է պատասխանի անարժան համարէինք այդ իմաստակ եւ Թչուառական գրութիւնը:

Բայց, քանի որ զայն աւելի եւ հրապարակ նետելու են զայն — առանց ստորագրելու — կը յանձնարարենք.

1· Նորէն եւ նորէն կարդալ՝ «Հայրենիք» ամսագրի 1932 Մարտի թիւը (էջ 11—28):

2· Ուշադրութեամբ կարդալ «Ցառաջ»ի Մարտ 26ի յօդուածը (Նաւատոմար թիւ 20):

3· Կրկին եւ կրկին կարդալ «Ցառաջ»ի Ապրիլ 8 թուակիր յօդուածը (Բ. էջ, Ամո՛թ, հազար ամօթ) եւ Ապրիլ 13, 14 եւ 15 թուակիր խմբագրականները:

4· Լսել ինչ որ պիտի բսենք հիմա, ե՛ւ մեր «անորակելի նախատինքներուն», ե՛ւ իրենց պաշտպանելիին կատարած գոհկոտքանց ե՛ւ իրենց եղկելի արարքին առթիւ:

Բաւական չէ միայն ոտն-քիշոթական փորձեր կատարել, շրջապատուած՝ Զարեաններով —սուտ խենդերով— եւ ապաւինած՝ ձուլածոյ բառերու: Հարկ է նաեւ ըմբռնել, թափանցել, դատել թէ «ինչը ինչէն ծնաւ»:

Պարոններ Միլանի եւ շրջականերու: Կը ցաւինք, բայց ա՛յդ ենք մեր «անորակելի» բառերուն, որոնց ամէն մէկը իմաստ մը ունի եւ արարք մը կը մատնանշէ:

Շատ են բառերը, անշո՛ւշտ: Բայց դուք փնտռեցի՞ք անոնց հիմքը: Մենք շատ մը բաներ ըսեր անցեր էինք, ենթադրելով որ կ. Զարեանը խելք կ'ընէ եւ տեղը ծանր կը նստի, փոխանակ աչքն ախչէն գիտութիւն մուրալու: Փոխանակ ամէն բանէ «պէխապէր» ուսանողութեան» մը եւ «երիտասարդութեան» մը ձրի պաշտպանութեամբ հերոսանալու:

Փակագիծ մը — դուք ի դուք այս հարցին կապեր էք Պ. Զօպանեանի հանդէպ գործուած «եղկելի արարքը», որու մասին ամէնէն առաջ մենք արտայայտուեցանք, այս միեւնոյն էջին վրայ:

Արդ, եթէ դուք անկեղծ էք, եթէ դուք սրտցաւ երիտասարդներ եւ ուսանողներ էք, եթէ հայ մտաւորականին, գրագէտին, արուեստագէտին, երիտասարդութեան, մամուլին, նոյն իսկ հայ հոգեվարքին պատիւը արժէք ունի ձեզի համար — գոնէ ո՛ր եւ է Զարեանի մը վարկին չափ — ո՞ւր էիք, Միլանի ո՞ր անկիւնը կծկուեր էիք, —

1· Երբ ձեր պաշտպանեալը, իր անճոռնի մեծամտութեամբ եւ նենգամտութեամբ, գեռնէ գեռին կը զարնէր հայ գրողն ու արձիւնը, ողջն ու նահատակը, տարէցն ու երիտասարդը, հրապարակագիրն ու գրագէտը, կը ծաղրէր ա՛յնքան համակրելի եւ ժողովրդական ձեւերով, չափազանց թափանցիկ, չափազանց ճանկիկ եւ ոխակալ արտայայտութիւններով եւ որակումներով: (Նաւարքնոց, 1929 Մայիս, էջ 106—109, Ազգայինն ու Միջազգայինը Գրականութեան մէջ):

2· Երբ այդ միեւնոյն մարդը, միշտ գրականութեան դիմաւով, այլանդակ ծաղրանկարի մը կը վերածէր «յայտնի գրագէտ»ներ: Նոյն իսկ ծաղրելով անոր արտաքինը եւ մարմնական թերութիւնները, գարշելի չարախնդութեամբ.

— «Տարօրինակօրէն բարձր, ճօճող կատարով գլխարկը գլխին, շրջազգեստը ձեղ, ոտքերը այլանդակօրէն մեծ, ձեղ աչքերը չռած, փետուրները գլխարկի վրայ թափած տարիքոտ հնդկահաւի նման» («Հայրենիք» ամսագիր, 1930 Յունուար, էջ 18—21, Ազգային «Հնդկահաւուհին»):

Կը ճանչնանք անշուշտ, այդ «Հնդկահաւուհի»ն — որ մեր թշնամին է այսօր — «ակռաները դեղնած եւ շրթունքները ջարդուած»: Այլ եւ «անկողինը տակնուվրայ, սեղանի վրայ սարսինի պարապ արկղներ (խմբ.— Ըսել կ'ուզէ տուփ), ակռայի թափուած դեղերով խոզանակ, սուրճի գաւաթ եւ աղտոտ մի երեսսրբիչ»: Բայց համբերեցէք:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԻՆԵՐՆ ՈՒ ՆՈՐԵՐԸ

«Հին» մը, Գալուստ Կամուէլեան, բանաստեղծութիւն մը ունի Փիլատելֆիոյ Հայմիրթին մէջ,—«Ջօն առ Դեւոնդ եպսկ. Դուրեան»:

Լեզուն այն լեզուն է, որով կը խօսինք Թուրքերուն ու... կենդանիներուն հետ:

Ահա թէ ի՛նչ... վսեմ ոճով մը կերը «հին» բանաստեղծը կը ներկայացնէ գԴուրեան.

Տամարընաս վարսըը վարդանկար գանը,
Հէր անա տողուբմազ պէօյլէ Դուրեանըւ

Մեր բանաստեղծը, որ կը թուի թէ ծանօթ է փարիզի *Մհնքերուն* յարուցած «հին»ի ու «նոր»ի պայքարին, արհամարհանքով մը «նոր»երուն դէմ, կը քերթէ.

Էյ հայ ազգը, արթըք սէն մէկտու օլմա,
Պու պիր միճէվհէր տիր, տէյիլքի տօլմա,
Վատընա էմինիր, շարլաթան ատնմա,
Եէնիլէրտէն տէյիլ, աթիքտէն գալմա...

Եւ ի փառս հինուց Պիացած եպիսկոպոսին, հինուց Պիացած քերթողը հրաւէր ու յորդոր կը կարդայ քերթուելիք ոչխարներուն.

Քարոգունը տիւնէրքէն ուչկուչա վարմա,
Մէն սէնի պէյնիպ կարճատես օլմա,
Ո՛վ սիրելի Հայրիկ, պիզ պաշ էյլէրիզ,
Սէնին տէյուէքթին հէր ան պէքլէրիզ,
Տէրտինէ ատրատաշ հէմ շէրիքլէրիզ,
Հոգին սուրբ շնորհքուրա տուվանը տիլէրիզ:

Ձեմ գիտեր թէ «Հայ Սիրտ» իբրեւ գրական գոհա՛ր կը ներկայացնէ այս ոտանաւորները, թէ իբրեւ նմոյշ... մեճասքանչ լեզուի:

Փեթա՛խտ հայ մամուլ, որ կը ստիպուիս խօսիլ երբեմն յանուն մարդոց *աթիքտէն գալմա*, երբեմն յանուն հայ մամուլին պաշտպան խրտուիլակներու, ինչպէս Միլանոյի «*Ընիլէր*»ը:

ՀԱՐԹՈՑ

Թուրքիա Ժրնեւի ակռ

Աշխատանքի Միջազգային խորհրդաժողովին իբր դիտող կը մասնակցի Թուրք պատուիրակ մը, մէհմէտ Ալի Սուատ որ պարզեց Թուրք հանրապետութեան կատարած աշխատանքը տնտեսական ընկերային մարգերուն մէջ: Թուրք դիտողը յիշեցուց թէ վերջերս թէվֆիք Բիւշտի Ազգաժողովի մասին Թուրքիոյ զգացումը յայտնած էր, ցետոյ ըսաւ թէ հակառակ Աշխատանքի Միջազգային դիւանին նկատմամբ ունեցած հակակրութեան, Թուրքիա չի կրնար պատուիրակ մը դրկել, որքան ատեն որ չլուծուի սա խնդիրը թէ Ազգաժողովին անդամ չեղող պետութիւն մը կրնա՞յ այդ դիւանին մէջ մտնել:

Յանուն իր երկրին, Ֆրանսայի պատուիրակը ի վեր հանեց Թուրքիոյ յարաբեր մասնակցութիւնը Աշխատանքի Միջազգային դիւանին աշխատութեանց, եւ յոյս յայտնեց որ Թուրքիա քիչ ատենէն իր ամբողջական գործակցութիւնը պիտի նուիրէ անոր այսպէս աւելցնելով որոշումներուն ընդհանրական հանգամանքը:

Ձափոն Մանչուրիոյ մէջ

Ձափոնական զօրախումբերը կրեւոր գործողութեանց սկսան Մանչուրիոյ մէջ, ընդդէմ չինացի անկանոն զօրքերու, որոնց թիւը կը գնահատուի 20 հազար:

Ձափոնական զօրախումբերը կը յուսան մօտ ատենէն պաշարել չինական ուժերը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ժրնեւի աշխատանքները

Ֆրանսայի վարչապետը այսօր Ժրնեւ հասած պիտի ըլլար, խորհրդակցելու համար Անգլիոյ, Գերմանիոյ վարչապետներուն եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ, չորս երկիրները հաւասարապէս չհաղթդրող կարգ մը հարցերու շուրջ:

Հիւանդացած ըլլալով, Պ. Թարտիէօ չկրցաւ մեկնիլ:

** Անգլիական պատուիրակութեան պետը՝ հետեւեալ յայտարարութիւնները բրաւ Ժրնեւի մէջ.

— «Անգլիական կառավարութիւնը Ժրնեւի մէջ կը ջանայ իրականացնել սպառազինութեանց սահմանափակում մը՝ այնման որեմն կարելի է: Անոր մտադրութիւնն է ամրացնել խաղաղութիւնը, առանց որուն՝ տեւական ոչինչ կարելի է ընել: Միւս կողմէ, Անգլիա կը փափաքի աւելի զօրացնել Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութիւնը: Այդ նպատակին կարելի պիտի ըլլայ հասնիլ իրաւարարութեամբ, հաշտարարութեամբ, համաձայնութիւններով եւ նոյն իսկ զիջումներով: Զինաթափութեան ժողովին մէջ նշմարուած վիճաբանութեանց երկարութիւնը եւ ժամանակի կորուստը՝ կրնան բիչ մը յուսախաբ ընել, սակայն կարելի է դեռ նպատաւոր արդիւնքներ ստանալ, եթէ ձեռնարկուի դրական աշխատանքի կատարելու: Յաւալի է որ Լոնտոնի 1929ի նաւային դաշինքը ցարդ երեք պետութեանց շրջանակէն դուրս չէ եղած»:

1935ին, Անգլիա, Ամերիկա եւ Ճափոն կրկին պիտի հաւաքուին մտածելու համար թէ կարելի՞ է աւելի եւս նուազեցնել ծովային ուժերը: Սակայն աւելի մեծ կարեւորութեամբ ծովային վիճաբանութիւն մը կարելի է միայն միջազգային գետնի վրայ: Վերջին տարիներու ընթացքին, Անգլիա ջանք թափած է տանալու նաեւ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մասնակցութիւնը Լոնտոնի դաշնագրին: Սակայն այս երկու երկիրները չեն հաւանած: Եթէ անոնք իրենց հաւանութիւնը չյայտնեն մինչեւ 1935, թերեւս Անգլիա ստիպուած պիտի ըլլայ օգտագործելու Լոնտոնի դաշնագրին որոշ մէկ տրամադրութիւնը՝ չափով մը վերստանալու համար իր գործի ազատութիւնը, *այսինքն փոխանակ կրճատելու, չաւցնելու իր ծովային ուժերը:*

ԼՕԶԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸ

Լոզանի ժողովի մասին անգլիական պատուիրակութեան պետը յայտնեց թէ այնտեղ քննուելիք հարցերը չափազանց բարդ են, սակայն բոլոր պետութիւնները որ պիտի մասնակցին Լոզանի ժողովին, ոգեւորուած են անոնք լուծելու բաղձանքով: Ամէն պարագայի մէջ, այդ ծանր հարցերու բննութեան նոր յետաձգում մը պէտք չէ նախատեսել:

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Զինաթափութեան ժողովի օգոստոսեան նստաշրջանը պիտի սկսի աշխատանքի, քննելու համար թէ ո՞ր օդային զէնքերը ամէնէն աւելի չարաշահողական բնոյթ կը կրեն, ամէնէն աւելի վտանգաւոր են ազգային պաշտպանութեան եւ քաղաքային բնակչութեան համար:

Իտալիոյ ներկայացուցիչը յայտնեց թէ պէտք է խիստ չարաշահողական նկատուին օդանաւերը, որոնք մեծ տարողութեան եւ գործողութեան լայն շրջանակի ուժ ունենալով, կրնան պատերազմը հեռուները փոխադրել, այսինքն ազգային սահմաններէն անդին: Անհրաժեշտ կը գտնէ որ՝ զինուորական օդանաւերը հսկողութեան ենթարկուին, առանց խափանելու անոնց զարգացման պայմանները:

Գերմանիոյ ներկայացուցիչը կը գտնէ որ զինուորական ջրասուզանակները, օդային ամրաձգութիւնը եւ ուրիշ նման միջոցներ կը մտնեն ընդհ. յանձնախումբի բանաձեւի սրամադրութեան մէջ եւ այդ իմաստով ալ բանաձեւի նախագիծ մը ներկայացուց:

Ցաջորդ ժողովին մէջ վիճաբանութեան դրուելու համար, որոշուեցաւ մշակել նախագիծ մը:

Անգլեւիրլանտական յարաբերութիւնները

Տէ Վալերայի առաջին ձախողութիւնը

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, շատ կարեւոր յայտարարութիւններ բրաւ գաղթային նախարարը, պատասխանելով երեսփոխանի մը հարցման, թէ անգլիական կառավարութիւնը նոր հաղորդագրութիւն ստացա՞ծ է Իրլանտայէն՝ հաւատարմութեան երդումի եւ կալուածական տարեվճարներու մասին:

— «Իրլանտական կառավարութիւնը որ եւ է պաշտօնական ծանուցագիր չէ դրկած, ըսաւ գաղթային նախարարը, սակայն նշանակելի միջադէպ մը կայ զոր պարտ կը զգամ մատնանշելու: Անցեալ շաբթու, իրլանտական խորհրդարանին ներկայացուած օրինագիծը՝ հրատարակութեան տրուած է: Ատկից երեւան կուգայ թէ այս օրինագիծը ոչ միայն կը նախատեսէ ջնջել հաւատարմութեան երդումը, զոր իրլանտական խորհրդարանի անդամները պատրաստ են տալ ներկայիս, այլ եւ կը ձգտի ջնջել մինչեւ իսկ 1922ի օգոստոսի 2րդ յօդուածը որ կը վերաբերի Իրլանտայի սահմանադրութեան: Այս յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, 1921ի դաշնագիրը օգոստոսի ուժ պէտք է ունենայ եւ սահմանադրական օգոստոսի ամէն փոփոխութիւն որ համապատասխան չէ այս դաշնագրին տրամադրութեան, չեղեալ պիտի նկատուի:

«Որով, օրինագիծը կը հաստատէ իմ ընդհանուր տպաւորութիւնս թէ Իրլանտայի վարչապետը առանց այլ եւ այլի կ'ուզէ խզել 1921 անգլեւիրլանտական դաշնագիրը»:

** *Իրլանտայի վարչապետը Տէ Վալերա իր նախարարական առաջին ձախողութիւնը կրեց նախորդ օր, Իրլանտայի խորհրդարանին մէջ:*

Խորհրդարանը 66ի դէմ 74 ձայնով մերժեց կառավարութեան մէկ բանաձեւը, որ կ'առաջարկէր նախորդ օրուան ամբողջ նիստը յատկացնել հաւատարմութեան երդումի չեղման վերաբերեալ նախագծին:

Աշխատաւորական երեսփոխան մը ներկայացուց հակառաջարկ մը, յայտնելով թէ աւելի անհրաժեշտ եւ տեղին է զբաղիլ անգործութեան հարցով եւ փակել հաւատարմութեան երդումի շուրջ բացուած վիճաբանութիւնը:

Այս վերջին բանաձեւը չհաճեցաւ: Տէ Վալերա ստիպուեցաւ ենթարկուիլ մեծամասնութեան ձայնին, չհամարձակելով վստահութեան հարց դնել:

Իր բացատրութիւններուն մէջ Տէ Վալերա գոհացաւ ըսելով թէ, այն օրը որ Իրլանտական ժողովուրդը վճռապէս արտայայտուի ի նպաստ անկախ հան-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԵՒ ՔՈՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

ՀԱՅԵՐ ԱԼ ՄԵՂՍԱԿԻՑ?

Արաբական Իլ Նիւտա Թերթի Պոլսոյ Թղթակիցը Ապրիլ 17 Թուականով կը գրէ.—

Ստացանք «Կազի Ալի Թապ» Թերթը, որուն մէջ կարդացինք կարեւոր լուրեր ձարապլուսի կողմը սահմանի վրայ տեղի ունեցած բազմաթիւ բախումներու եւ կռիւներու մասին: Առաջին բախումը տեղի ունեցած է ձարապլուսի շրջանին մէջ, որու միջոցին 3 հրոսակներ եւ մաքսի պաշտօնեայ մը սպաննուած են: Այս առաջին բախումին պատճառը մաքսանենգութիւնն է: Մաքսանենգները բախումէն վերջ փախած են պիբէճիքի կողմերը: Թուրք կառավարութիւնը ուժ ղրկեց անոնց վրայ եւ տեղի ունեցաւ զօրաւոր բախում մը. չավուշ մը սպաննուեցաւ եւ ուրիշ մըն ալ վիրաւորուեցաւ. մաքսանենգներէն երկուքը սպաննուեցան եւ 8 հոգի ալ ձերբակալուելով ղրկուեցան Ուրֆա: Մնացածները փախան:

Կացութիւնը շատ գէշ է եւ անոր պատճառն ալ քիւրտերու մասնակցութեան հետեւանքով է: Քիւրտերը սահմանի վրայ շատ կ'օգնեն չէթէներու եւ չեն վախնար Թուրք կառավարութեան ուժերէն: Մալաթիոյ շրջանին մէջ գինուորներու եւ քիւրտերու միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է, որու միջոցին երկու կողմերն ալ ունեցած են կորուստներ:

Արեւելեան նահանգներէն փախչող քիւրտեր կազմած են սահմանի վրայ հրոսախումբեր: Ասոնցմէ հինգ քիւրտեր եկան Թրքական սահմանը անցնելով ներս մտան. սակայն սահմանապահ ուժերը ստիպած են զանոնք յանձնուելու:

Շատ ուշագրաւ է որ Հայերն եւս քիւրտերու հետ համաձայնած են Թուրքիոյ մէջ կառավարութեան դէմ ապստամբութիւններ պատրաստելու համար: Ասոնք, կանոնաւոր շարժումի մը յառաջ բերելով, Թուրքիան տապալելու համար տեւական ծրագիրներ կը պատրաստեն եւ ժողովներ կը գումարեն: կառավարութիւնըմեծ կարեւորութիւն կուտայ այս շարժումներուն եւ շատ կ'աշխատի զանոնք ձգմելու համար. միայն Թէ հիմա Թոյլ կը տրուի որ մտնեն Թուրքիա եւ վերջը բնաջնջուին:

Վերջին պահուն առած տեղեկութիւններուս համաձայն, սահմանի վրայ նոր կռիւներ տեղի ունեցած են քիւրտերու եւ զինուորներու միջեւ եւ բազմաթիւ մեռելներ եւ վիրաւորներ ձնացած կուռադաշտին վրայ:

× Անծանօթ ձեռք մը Ուրֆայի մէջ սպաննած է քիւրտ «Գարա բէգիլի աշիրէթի պետ ,Ապտիլքատիրը, որ կառավարութեան հաւատարիմ էր: քիւրտերը շատ գրգռուած էին անոր դէմ եւ կ'ուզէին վրէժ լուծել անկէ:

ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Նոյն Թերթը Իրաքէն ստացած է հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Շէյխ Ահմէտի եւ Իրաքի ուժերուն միջեւ մղուած կատաղի կռիւները միշտ ի նպաստ կ'ընթանան առաջինին: Եթէ այսպէս շարունակուի, շատ մը քիւրտ աշիրէթներ պիտի միանան Շէյխ Ահմէտին:

Շէյխ Ահմէտի մարդիկը գինուորներէն գրաւած են 4 գնդացիր 200 մավզեր, եւ կարաւան մը զինամթերք: Իրաքի կորուստները ցարդ եղած են 300:

Ցերսիմի քիւրտերը ապստամբած են պաշտօնապէս եւ օժանդակ ուժեր ղրկած Շէյխ Ահմէտ պարզանի?: Թիւրքերը մեծ ուժեր ղրկած են Ցերսիմի վրայ, սակայն չեն կրցած ներս մտնել եւ 40 կորուստ տալէ վերջ քաշուած են:

ԼԱՐՈՒԱԾ ՑԱՆՑԸ ԵՒ ՄԻԱՄԻՏ ՈՐՍԵՐԸ

Ի՞ՆՉՊԷՍ... ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵՆ «ԼՔԵԱԼ» ԳՈՅՔԵՐԸ

ԹՄՒ.— Նամակագիրը, ինչպէս ինքն ալ կը հաստատէ, տարիներով ապրած ըլլալով Ամերիկոյ, իրազեկ է բոլոր անցուդարձերուն եւ կը խոստանայ ուրիշ տեղեկութիւններ ալ հաղորդել.—

Ամփոփոխ կը ձգենք պատմելու ձեւը, որ ինչքան պարզունակ, նոյնքան սրտառուչ է:

ՄԱՐՄԷՅԼ.— Խօսքս Թուրքիոյ երթեւեկի հրահանգի մասին է, որ յայտարարուեցաւ 1932 փետր.18ին, էնկիւրիի պաշտօնաթերթին մէջ: Լուրը հազիւ հրատարակութեան տրուած, դիւրահաւան հայրենակիցներ սկսան դիմումներ կատարել, առաջին առիթէն իսկ օգտուելու եւ իրենց «լքեալ» գոյքերը վերստանալու համար:

Իբրեւ ակնատես, մինչեւ վերջին տարիներս ապրած ըլլալով Ամերիկոյ մէջ եւ իրազեկ՝ բոլոր մեթոտիկ խայտառակութեանց, պարտականութիւն կը զգամ կարգ մը լուսաբանութիւններ տալու:

«Լքեալ» գոյքերու գրասենեակներու հիմը դրուեցաւ 1915ին եւ օրէնքը քաշքշուեցաւ մինչեւ 1923: Իսկ 1923 մարտ 16ին մանուսուր հրամանագրով մը հետեւեալ հրահանգը կը տրուէր իւրաքանչիւր նահանգի կուսակալութեան.— Մինչեւ արդ այն Հայերը որ «ժահքէմէի Շէրիէ»էն«իսպաթի վէրէսէթի իլամ»ի ստացած ըլլալով, իրենց կալուածներուն տէր ըլլալը փաստած եւ «Լքեալ» գոյքերու գրասենեակէն թուղթ ստացած եւ տէր դարձած են իրենց ժառանգ ւնացած կալուածներուն, այդպիսիներուն «իլամ»ները եւ «վէսիգա»ները չեղեալ համարել եւ բոլորին անշարժ կալուածները զրաւել:

Եւ աւարը վերսկսաւ... մէկ կողմէ գրաւել, իսկ միւս կողմէ «մէզէթ դայժասի»ները պատրաստել ծախու հանելով ամէն ինչ: Միւս կողմէ նոր յայտարարութիւն մը թէ Հայերէն գրաւուած կալուածները իրենց պիտի վերադարձուին: Բոլորը կը փութան իրենց արգար իրաւունքը պահանջել, ազերսագիր ի ձեռին: Ազերսագիրները 15-20 օր կը պատուցնես կառավարութեան դուռները:

Ցետոյ կուգայ լքեալ գոյքերու տեսուչը ազերսագրին վրայ մակագրութիւն մը կ'ընէ, կը յայտնէ թէ ունեցած թուղթի «իլամը չէրի» բլլալով, կալուածատիրական իրաւունքէդ զրկուած ես, մինչեւ որ հաշտարար դատարանը դիմես եւ նոր «իսպաթի վէրէսէթի իլամ» ստանաս: Այս անգամ կրկին փաստաբան փաստաբանի վազելով, նոր ազերսագիր պատրաստել կուտաս, կը դիմես հաշտարար դատարանին նոր թուղթ առանալու: Դատարանէն ալ քեզմէ վկայագիր մը կը պահանջեն, թաղին կամ գիւղին մուխթարին կողմէն հաստատուած, թէ կալուածը որմէ ժառանգ կուգայ քեզի եւ բուն կալուածին տէրը ի՞նչ եղած է: Այս անգամ կը դիմես մուխթարին՝ պահանջուած վկայագիրը ստանալու: Երկար բարակ սակարկութենէ վերջ, կը ստիպուիս պահանջուած գումարը վճարել:

Վկայագիրը ստանալով կը ներկայանաս դատարան, որմէ յետոյ առաջին դատավարութեան օրը կը ճշդուի: Կուգայ դատավարութեան օրը: Բեզի կը հարցնեն.— Կալուածներդ որո՞ւ կողմէ գրաւուած է: կը տանտէրը գրպանէն թուղթ եւ մատիտ հանելով:

— Գրէ՛ այսպէս.

«Սիրելի՛ զաւակս, ընկեր թագաւոր,

«Նախ եւ առաջ քուկին որպիսութիւնդ կը հարցնեմ: Եթէ դուն ալ ինծի հարցնես, ողջ եւ առողջ բլլալով քու արեւշատութեան համար աղօթող եմ:

«Տղա՛ս թագաւոր, իմ անունս է Աչուկնոց Հայկօ: Ես ալ ժամանակին տուն-տեղ, արտ, գոմէշ ունէի: Ես ալ ժամանակին երիտասարդ էի եւ կեանքը ըրաղացի երգող երկանքարերուն նման անհոգ կ'երեւար ինծի: Հիմա ծերացեր եմ: կորնգուցեր եմ զաւակներս: Տունս տեսա ձեռքէս առեր են: Մերկ եւ անօթի մնացեր եմ փողոցները ու կ'ապրիմ միայն քե՛զ, Հայաստանն ու Արարատը տեսնելու յոյսով:

«Տղա՛ս թագաւոր, այս նամակով կրկին ու կրկին կը խնդրեմ քեզմէ, որ Հայաստան մտնելու համար անցագիր մը ղրկես ինծի: Անցագիրը Սթամպոլի վրայով ըլլայ: Այդ շուները իմ հարսներս, կինս ու թոռնիկներս մարթեցին, որ Հայաստան, թագաւոր եւ գինուոր չունենանք լետագային: Վասիարէն անցած ատենս ցոյց պիտի տամ անոնց, քու պատկերովդ փորագրուած թագաւորութեան կնիքն ու դրոշմաթուղթերը: Պիտի ըսեմ, որ մենք ալ թագաւորութիւն ունինք հիմա, խօսք չէ՛, թագաւորութի՛ւն...: Թո՛ղ պայթին, ճաթին այդ ոճրագործները...:

Սպասելով անցագրին սիրով, կարօտով կը բարեւեմ: Երրորդ խորին Հայաստանի աղքատներու թագաւորին միշտ հաւատարիմ

ԱԶՈՒԿՆԵՑ ՀԱՅԿՕ

Նամակը լրանալու առեն ներս մտաւ տիկին ընկերուհին եւ աղմուկը փրցուց.

— Ի՞նչ է ուզուած նորից այս անիծից արմատը: Վռնտեցէ՛ք, երես մի տաք այս շահագործող կուլակին:

— Գնա՛, Հայկօ Էմի, գնա՛ կոիւ մը չելած: Վաղը ես քու նամակդ կը ղրկեմ թագաւորին:

— Անպատճա՛ռ, դրացի, ես քեզ ղուրպան, չես մոռնար, չէ՞...

— Չեմ մոռնար Հայկօ Էմի, վաղը առտու կանուխ:

Հայկօ Էմին կ'ուզէր սպասել տակաւին: Հասարակութենէն զաղտնի՝ գիշերները շուկայէն հաւաքած բանջարներու թափթփուքներով մնանիլ, ցեխերուն մէջ տապլտկիլ, մինչեւ որ աղքատներու թագաւորէն անցագիրը գար: Այն ատեն կը մնար միայն ճամբու ծախքը: Ան ալ Աստուած ողորմած էր, իր որբ գաւակները բան մը կ'ընէին հարկաւ: Հայկօ Էմին կ'ուզէր համբերել տակաւին: Բայց այդ գիշեր աւետարանի մարգարէութիւնները բոլորը մէկ ներս էին մտեր իր յափշտակուած հիւղակէն, դուռ զրացի խնջոյքի էին հրաւիրեր եւ քահ քահ կը ծիծաղէին պատուհանէն իր թշուառութեան վրայ:

«Մեր տունը», «Մեր պարտէզը», «Մեր որթերը» վեր մագլցեցան Հայկօ Էմիի դատարկ ադիքներէն, գիշատիչ թռչուններու նման իրենց ժպիլները երկարեցին անոր սրտին եւ ստիպեցին որ ան վերցնէ իր կացինը, ժառանգ հիւղակին եւ պատուհանին տակէն ակա՛զ դնէ խոսակցութեան:

— Ամենածծդելին, կը բարբառէր թագաւորին ընկերը, այս մարդուն հաւաստացած քրիստոնէական «տխմար հաւասարութի՛ւնն է սակայն: «Ասօք չէ՛, հաւասարութի՛ւն, հա, հաւասարութիւն»: Խմե՛նք, «խմենք ուրեմն Հայկօ Էմիի հաւասարութեան կենացը»:

Օղիէ գաւաթները պարպուելէ յետոյ, ագքատներու թագաւորին ղրկուելիք նամակին էր որ կը շրջէր հիմա ձեռքէ ձեռք եւ ժէջբերուելով ծաղրանքի, չարախօսութեան առարկայ կը դառնար Հայկօ Էմիի իւրաքանչիւր բառը, նախադասութիւնն ու միամիտ մտքերը:

— Լսո՞ւմ էք, լսո՛ւմ էք, «Տղա՛ս թագաւոր», կը կարդար տիկին ընկերուհին, մարդուկը թագաւոր տղայ էլ ունի, բայց՛ եկուր տես որ խոտ է արածում գիշերները, հա՞, հա՛, հա՛...:

Ու զրացիները ընկերացան անոր չարախնդութեան՝ «Տղաս թագաւոր», հա՛, հա՛, հա՛...:

Կարծես պարան մը կապեր էին Հայկօ Էմիի վզէն,կախեր էին գինքն ներքեւ մէկը: Գասպարն ու Արմենակ Աֆթանտիլեանը 1906ի ամառը կազմակերպչական աշխատանքներով անցան Ղարադաղի գաւառը եւ իրենց յանձնուած պարտականութիւնը յաջողութեամբ վերջացնելէ յետոյ վերադարձան Թաւրիզ: Ամբակեան կազմակերպութեան գրութիւնը 1906 թուականէն սկսեալ գործադրուեցաւ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Ատրպատականի կազմակերպութեան մէջ: Բ. Շրջանային ժողովը կայացաւ 1907ի ամառը: Այդ ժողովին մէջն ալ Գասպարը ընտրուեցաւ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Ատրպատականի Կեդր. Կոմիտէին անդամ եւ այս հանգամանքով էր որ Թաւրիզ եկաւ մարգարէ Զաւրեանի հետ: Այդ թուականին Թաւրիզի մէջ հիմնուեցաւ Ատրպատականի Հայոց Կեդր. դպրոցը՝ ժամանակի առաջնորդ եւ յայտնի գիտնական կարապետ եպիս. Տէր Մկրտիչեանի ջանքերով: Դպրոցին առաջին տեսուչ հրաւիրուեցաւ Մորէն Երիցեանը, ապա Յովհան Դաւթեանը: 1913ին յաջորդեց բնագէտ եւ մանկավարժ Կարապետ Պինեանը, որ 1908էն կը վարէր «Հայկազեան – Թամարեան» դպրոցի տեսչութիւնը: Ամբողջ մէկ տարի Գասպարը մնաց Թաւրիզ՝ ուսումնասիրելով դպրոցին իրր տեսուչ հրաւիրուեցաւ Գասպարը, միշտ մնալով իրր կուսակցական ղեկավար եւ պատասխանատու գործիչ:

Ահա եւ մեծ պատերազմը եւ 1914ին Թաւրիզի Հայոց գաղթը դէպ ի Կովկաս, դեկտեմբեր ամսուն: Գասպարն անցաւ Բագու, ուր տարի մը մնալէ յետոյ, 1915ի աշնան վերադարձաւ Թաւրիզ եւ նորէն լծուեցաւ կուսակցական աշխատանքներու:

Ղարադաղի Ազգային դիւղի Հայրենակցական Միութիւնը 1911ի գարնան հրատարակեց «Ազգանուն»անունով երկամսեայ թերթ մը, որ նոյն տարուան աշնան Թաւրիզի մէջ լոյս տեսաւ «Ղարադաղ» անունով: Այս թերթերուն իրենց ջերմ մասնակցութիւնը բերին Վաղինակ Սարգիսեան (Վ. Իրանեան), Բժ. Սարգիս, Խաչատուր Գրիգորեան, Մինրզա Մելիք-Սահակեան եւ ուրիշներ: Այս «Ղարադաղ» ամսաթերթերէն 1912ին փոխուեցաւ Այգ շաբաթաթերթի, որ դարձաւ Ատրպատականի կազմակերպութեան պաշտօնաթերթը՝ խմբագրութեամբ Գասպար Յակոբեանի: «Այգ» շաբաթաթերթը հրատարակուեցաւ ամբողջ տարի մը Թաւրիզի մէջ (1912-1922): Իբրեւ գաւառական թերթ դպրոցական տարբեր տարիներու ընթացքին «Այգ»ը շատ գնահատելի ծառայութիւն կատարեց Ատրպատականի ազգային-ազատագրական գործին մասին, կրթական եւ յեղափոխական – քաղաքական ու ազգային կեանքի մէջ: Գասպարի շրջանի ուժգին տարբեր տարիներ էին որ ծանր եւ օրհասական վիճակի մատնուած էր Թաւրիզի եւ Հայերը կ'իյնէր ամէնուն վրայ: Ընդհանուր հրամանատար Ալի Խանի փախչելէն յետոյ 28ին պիտի մտնէր քաղաք, բայց Հայերէն կը կոչուէին հրամանատարին մօտ՝ հովելու համար Հայոց Առաջնորդարանէն պահանջեցին Այդ օրերուն Թաւրիզի մէջ գտնուող Հայոց 16ի խորհուրդը դումարելով Առաջնորդարանի մէջ որոշեց տալ պատասխանը: կը մնար թէ ո՛վ յանձն կ'առնէր երթալ Այս մասին գումարուած ժողովին առաջին անդամ Գասպարն էր, որ պատրաստակամութիւն յայտնեց գնալու երթալու եւ գնաց:

*Ինչ հոգի ալ պատրաստ էին գնալու երթալու —Ագա Զաքարիա Նազարբէկեան, Պետրոս Ջաւրեանեան, Պետրոս Մինթայէլեան, Մանթէոս Արամեան, Ափթան Տէր Վարդանեան, Հայկ Յովհաննիսեան, Միհրն Պատմագրեան, Յարութիւն Հանեան եւ Արամայիս Աֆթանտիլեան: Պատանդները կարճ ժամանակ մը յետոյ ազատուեցան, իսկ Թաւրիզի ժողովուրդին սպառնացող կոտրածի մղձաւանջն ալ փարատեցաւ: Ընդհանուր քաղաքական դէպքերը չկրկնելու եւ անակնկալ դասատուութեան համար Գասպարն էր որ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութեան չրջանին, ինչպէս ամէն տեղ, Թաւրիզի մէջ ալ մեծ էր գործունէութիւնը: Գասպար գործակից էր Վրաց դեսպան Անդրէ Ջաւախիշվիլիին, որ 1918ի Մայիսեան օրերուն

ԵՐԿԱՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿ

(վ. Ի ի)

Ֆ. ՍԱՍՈՆ

V

Ֆիլլի, խոշտանգել թե «ամուսնացիր, ամո՛ւսնացիր... ի՞նչ... սկզբում ինչ-որ մեկի հետ, հետո էլ...

Նոյն ինքն էր Լուսը, որ ամբողջ ուժերով ձգտում էր ինքն իրեն համոզել, թե ամեն ինչ կարգին է, թե ինքն ամենևին էլ չի վախենում ապագայից, թե ինքն ամենևին էլ չի զգում այն ահավոր դատարկությունը, որ ներսից ուտում էր նրան, ինչպես ցավագին որդ։ Նա ուզում էր ինքն իրեն համոզել, թե ինքն ամենևին էլ չի զգում այն ահավոր ցավը, որ ինքն էր պատճառել Ռոբերտին, ինչպես նաև ինքն իրեն։ Նա ուզում էր ինքն իրեն համոզել, թե ինքն ամենևին էլ չի զգում այն ահավոր ցավը, որ ինքն էր պատճառել Ռոբերտին, ինչպես նաև ինքն իրեն։

Ֆիլլի, որ ամեն ինչ հասկանում էր, ասաց.

— Ի՞նչ... ի՞նչ... սկզբում ինչ-որ մեկի հետ... ամո՛ւսնացիր... ամո՛ւսնացիր... ամո՛ւսնացիր

բապետութեան մը, ինքը պատրաստ պիտի ըլլայ անցնելու կառավարութեան գլուխը:

Տէ Վալերայի այս ձախողութիւնը կարգ մը ենթադրութիւններու տեղի կուտայ: Իրլանտայի խորհրդարանին մէջ, հանրապետականներու անհրաժեշտ մեծամասնութիւնը գոյացնելու համար, պէտք ունին աշխատաւորականներու աջակցութեան: Կացութեան տէրն ուրեմն կը մնան աշխատաւորականները, որ կը վարանին վճռապէս ամէն կապ խզելու՝ Լոնտոնի հետ:

Տէ Վալերայի բաղձանքը չատ կարճ ատենուան մէջ վերջացած տեսնելու այս գործը, այս կերպով կը կրէ առաջին հարուած մը: Ան նուազն պէտք է ուրեմն ձգձգումներ նախատեսել:

Իրաքի թագաւորը Իրանի մէջ

Իրաքի թագաւորը որ Պաղտատէն մեկնած էր ուրբաթ օր, թէհրան հասաւ ապրիլ 26ին, Պաղտատի պարսկական դեսպանին հետ, եւ ընկերակցութեամբ Իրաքի վարչապետ Նուրի փաշայի եւ ուրիշ նախարարներու: Սահմանագլուխին վրայ, Քասրը Շիրինի մէջ, թագաւորը դիմաւորուեցաւ Պարսկաստանի արտաքին նախարարին եւ ուրիշ պաշտօնատարներու կողմէ, որոնք իւրաքանչիւրով Ֆէյզալը առաջնորդեցին թէհրան, Քիրմանշահ – Համատան – Ղազուին ճամբով:

Թագաւորը թէհրան հասած ատեն, ընդունուեցաւ Բաղաքապետական պարտէզին մէջ, Շահին եւ նախարարներուն կողմէ: Երկու թագաւորները բաղաքին մէջէն անցնելով գացին Կիւլիստանի պալատը, որ Գաճարներու հին քնակարանն եղած է եւ որ յատկացուած է Ֆէյզալի: Ճամբան պարսիկ զինուորներ բարեւի կեցած էին:

Ի պատիւ Իրաքի թագաւորին, զօրահանդէս մը կատարուեցաւ ապրիլ 27ին: Ներկայ էին բոլոր պարսիկ երեւելիները եւ օտար դեսպանները:

Այս այցելութիւնը մերձեցման կարեւոր ձեռնարկ մըն է երկու երկիրներուն միջեւ, որոնք դեռ մէկ տարի առաջ դիւանագիտական յարաբերութիւն իսկ հաստատած չէին: Թէ Իրաքի գաղութը եւ թէ առ հասարակ Պարսիկները մանաւանդ գոհունակութեամբ կը դիտեն այս մերձեցումը:

Ֆէյզալ թագաւորը թէհրան պիտի մնայ մէկ շաբաթ: Յետոյ պիտի այցելէ Սպահան եւ Շիրազ:

Ա. Հ. Կ. Խաչի «Մանուկներու Պաշտպանութիւն»

Փարիզի Մասնաճիւղը 5 Մայիս Հինգշաբթի ժամը 4—12 Horticulture սրահին մէջ, ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆի առթիւ, առանդական սովորութեամբ կը կազմակերպէ՝

ՎԻՃԱԿԻ ՕՐ

Երգ, թատր, դաշնակ, հայկական եւ եւրոպական պարեր, Զան Գիւլիւմ ճոխ եւ ժամչելի պիւֆէ: Մուտքը ազատ է. ծախքերու մասնակցութեան համար՝ 5 ՖՐԱՆՔ:

Երեկոյթ Լիոնի մէջ

Լիոնի ԴՈՂԹԱՆ երգչախումբի գեղարուեստական երեկոյթը 7 մայիս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դ. Թաղապետարանի սրահին մէջ:

Քառաձայն երգեր հայ ականաւոր հեղինակներէ: Կենդանի պատկեր՝ Մայր Հայաստան: Հիւրիներու եւ կովկասեան պարեր: Զաւեշտ եւ անակնկալներ, եւայլն:

Ապրիլեան ազատօրը Կարտաճի մէջ

Այս կիրակի ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ենթակոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Ա. Հ. կարմիր խաչին, պիվէդի կրթասիրաց միութեան եւ Շէյխ Հաճէի երիտասարդաց միութեան:

կը խօսի՝ Ընկ. ՕՆՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ վարժարանի սաներուն

Նուագահանդէս Or. Մարի Պոտուրեանի

(ԴԱՇՆԱԿԻ Ա. ՄՐՅԱՆԱԿ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԷՆ)

2 Մայիս, երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, փլեյել ցան տըպիւսի սրահին մէջ
8 rue Daru, Métro: Terne

Պիտի նուագէ կաորներ՝ Ռամոյէն, Պախէն, Շոփէնէն, Տըպիւսիէ, Ռուվելէ, Թալիափիէթրայէ, Լիցէ:

Տոմսերու գիները են 25 եւ 15

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳ

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Պոլսեցիներու Միութեան, ի յիշատակ ազգային մեծանուն գործիչներու՝ *Մ. ՉԵՐՈԶԻ* եւ *Մ. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԵԱՆի*:

Այս կիրակի առաւօտ, հովանաւորութեամբ Տ. ՊԱՒԼՈՓԵԱՆ եպիսկ.ի, որ դամբանական մը պիտի խօսի: երգեցողութիւնները պիտի կատարէ Օրիորդաց երգչախումբը: Հոգեհանգիստէ վերջ յարգանքի խօսք՝ Տիկ. ՓԻՊՐԻՃԵԱՆԻ եւ Պր. Պ. ՉԱՐՕԵԱՆԻ:

Ց. Փարիզ եւ արուարձաններ

ԻԹԱԼԻԻ Ազգ. Բարեսիրական խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Ռազմիկ խումբի ընկերա-հայկական դասախօսութիւնը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: կը խօսի՝ ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Maison de la Mutualité*ի մէջ: Օրակարգ՝ զեկոյց կոմիտէի կողմէ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է:*

ԱՒՃՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը: կը խօսի ընկ. Վազգէն Շուշանեան:

ԱՆԻԷՌ Պուա Քոլոնպի Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Վռամեան խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին: կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ԱՆԻԷՌ Պուա Քոլոնպի կոմիտէին ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԱՆԻԷՌ-Պուա Քոլոնպի Եռագոյն խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գաւառ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ Ակնունի ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ: Ներկայանալ անդամատոմսով: Բացակայողները պատասխանատու պիտի նկատուին:

ԼԻՈՆԻ Կուկունեան խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 240 rue Duguesclins *Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը:*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբերը՝ Հրայր, Մուրատ, Կայծակ Աղաքել եւ Գայլ Վահան, այս կիրակի ժամը 6ին, սովորական հաւաքատեղին: Պատգամաւորներու զեկուցում եւ կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ Հայազգայ խումբի ժողովը 3 մայիս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Եփրեմ խան, Հայազգայ եւ Վարդգէս խումբերը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին:

Դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի ներկայացումները

ԼԻՈՆ·—Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Էմիլ Զօլա Թատերասրահին մէջ

ՍԷՆ ՄՕՐԻՍ·— Այս կիրակի ցերեկ Սօսիէթէ Լիոնէզի մէջ

Մասնակցութեամբ լաւագոյն ուժերու՝ կը ներկայացնէ

ԵՐԿԻՐՆ Է ԿԱՆՉՈՒՄ...

Տրամ 4 արար Հեղ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիները ժողովրդական են

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱՒ

Պերճուհիի «ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ» հաստոցը

Դիմել՝ Mme. B. Barséghian, 18 Rue Carnot, Chaville (S. et O.)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 71 Ave. Kléber.

ԱՆԴՐԻԱՍԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2ին, *40* rue Belleville.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Չ. Ո. Մ. մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը *8.30*ին, Bar du Globe*i* ներքնասրահին մէջ: (Պուլըվար տը կոմիի թիւ *37*):

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գարակէօզեան որբանոցի որբերէն Աբրահամ Աբրահամեան (լուսանկարիչ), մօր անունն՝ Պալծառ: Պ. Աբրահամեանի վերջին հասցէն էր 100 Bld. de la Republique, La Garenne-Colombes, Seine*: Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ: Աբմատ. եւ նոր մէջոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վէներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)

Le Gérant H. STEPHAN

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
ՄԷԹՐՕ Օտէօն եւ ՍԷՆ Միշէլ — Հեռաձայն Danton 52—73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

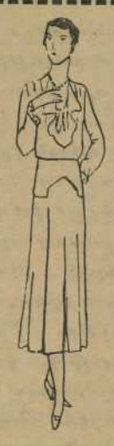
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՖՕԹՕ ԷՆՕ"
33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Շոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենսական դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշխեմախտային կախարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուական, Քելադրական եւ ֆրէնեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս տես արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներական հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Դարմանատունը ունի ատամնաբուժարանը որուն մէջ անխիսթէն է Պ. Վ. ԹԱՇՃԵԱՆ:
Տօքթ. Մ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զբօ հիւանդներուս.
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Tél. BOTZARIS 22-98

ԿԸ ԳՆԵՄ ԿԱՆԽԻԿ
Ամէն տեսակ Թուիքօի գործածուած մոքենաներ, ամենաբարձր գիներով: Դիմել՝
Tricot Terzian
20 rue Mélingue, Paris (19)

PEUGEOT
Ձեր autoները փոխելէ կամ գնելէ առաջ (occasion կամ նոր) հաճեցէք ձեր շահուն համար դիմել՝
ՃԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ
65-67 Ave. des Champs-Elysées, Paris (8)
Tél. Elysée 66-28 66-29

Մաղէի առեւտրականներուն եւ հպարտևակիցներու
ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ՄԵՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐԷՆ
ԿԱՆԱՆՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
Մասնագիտութիւն՝ ռոպերու, ժիւփերու, քուէփ տը շինէ շրմզիէներու եւ մետաքս ժեւսէներու:
H. KEHRIBARIAN
19 Rue de Cléry, PARIS (2)
Métro: SENTIER Tél. RICHELIEU 97-12
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառէն և արտասահմանէն

ՔՍԱՆԸ ՀՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԵՑ՝ ՕԹԷՖԱՆ ՅՎԱՅԿ

Բայց հիմա բռնօրէն դուրս ելած ըլլալով այդ վրդովմունքէն, կ'ուզէի անգամ մըն ալ վերապրիլ, կէտ առ կէտ վայելելու համար, յետահայեացի ակնարկով մը, այս խուսափուկ յուզումները, ինքզինքը խաբելու այն մոգական եղանակին շնորհիւ զոր յիշատակ կ'անուանենք··· Ճիշդն ըսելով, ասոնք բաներ են զորս կը հասկնանք կամ չենք հասկնար: Թերեւս պէտք է հրաւառ սիրտ մը ունենալ զանոնք ըմբռնելու համար:

Այս կերպով նախ զացի խաղասրահը, փնտռելու համար այն սեղանը որ անոր տեղն էր եղած, եւ հոն տեսնելու համար, երեւակայութիւնով, բոլոր այդ ձեռքերուն մէջ, իրենները: Ներս մտայ, սեղանը ուր զայն նշմարած էի առաջին անգամ, դիտէի տակաւին, ձախ կողմինն էր, երկրորդ սրահին մէջ: Անոր չարժուձեւերէն իւրաքանչիւրը յատակօրէն ներկայ մնացած էր մտքիս մէջ, քնաչրջիկի մը պէս, աչքերս փակ ու ձեռքերս երկարած, կրնայի գտնել անոր տեղը: Ներս մտայ ուրեմն եւ անմիջապէս կարեցի սրահը: Եւ հոն··· երբ, դանդաղ անցնելէս ետքը, ակնարկս դարձաւ դէպ ի այս աղմկալից բազմութիւնը··· տարօրինակ բան մը պատահեցաւ··· Հոն, ճիշդ այն տեղը զոր ինքզինքիս պատկերացուցած էի, հոն, նստած էր (պառանցանք՝ արդիւնք՝ տեղի) ···ան, նոյն ինքն··· Ան··· ան··· Ճիշդ այնպէս ինչպէս քիչ առաջ տեսած էի երազի մէջ, ճիշդ ինչպէս որ էր նախընթաց օրը, աչքերը անթարթ յառած դիզակին, ժպտուն ուրուականի մը պէս ··· բայց ինքը··· անժխտելիօրէն ինքը···

Քիչ մնաց պոռայի, այնքան մեծ էր սրսկումս: Բայց զսպեցի սարսափս այս անհմատ տեսիլքին առջեւ եւ փակեցի աչքերս:

— Ճիմար ես··· կ'երազես··· Ներմութիւն ունիս, —կ'ըսէի ես ինծի· — Բացարձակապէս անկարելի է, կը զառանցես: Բայց զսպեցի սարսափս վեհասքով կէս ժամ առաջ:

Ու բացի աչքերս: Բայց ահաւոր տեսարան, ճիշդ քիչ առաջուան պէս, նստած էր հոն միսով ու ոսկորով, անժխտելիօրէն··· կրնայի ճանչնալ այդ ձեռքերը ուրիշ հազարաւորներու մէջէն··· Ոչ, չէի երազեր, նոյն ինքն էր: Չէր մեկնած, ինչպէս ինծի խոստացած էր: Անմխիթար մնացած էր, հոս բերած էր, կանաչ ասուիին, դրամը զոր իրեն տուած էի տուն վերադառնալու համար, եւ բոլորովին մոռնալով ինքզինքը, իր մոլութեան մէջ եկած էր խաղալու այս սեղանին վրայ, մինչդեռ իմ սիրտս յուսահատօրէն կը բզքտուէր զայն վերատին դտնելու ջանքով:

Ընդվզում մը իմ ամբողջ էութեանս մէջ պիս առաջ մղեց ··· Կատաղութիւնը լեցուց աչքերս, զայրագին կատաղութիւն մը որուն մէջէն կարմիր կը տեսնէի, կատաղի ցանկութիւն մը կոկորդէն բռնելու այդ երդմնազանցը որ այդքան ողորմելիօրէն խաբած էր վստահութիւնս, զգացումս, անձնուիրութիւնս: Բայց զարձեալ զսպեցի ինքզինքս: Մտածուած դանդաղութիւնով մը (ինչ կորովի պէտք ունէցայ այսու համար) մօտեցայ սեղանին, ճիշդ անոր դիմացը· պարոն մը քաղաքավարութեամբ տեղ տուաւ ինծի: Երկու մեզր կանաչ ասուի մեղ կը բաժնէր իրարմէ եւ կրնայի, ինչպէս թատրոնը պատշգամի մը բարձրութենէն, հանգարտօրէն դիտել անոր դէմքը, այս նոյն դէմքը զոր երկու ժամ առաջ տեսած էի երախտագիտութիւնով ճառագայթուն, լուսավառ՝ աստուածային շնորհին լուսեպսակով եւ որ հիմա վերատին դողդողար որան էր զարձած մոլութեան բոլոր դժոխային կրակներուն:

Ձեռքերը, այն ձեռքերը որոնք դեռ այդ կէս օրէն ետքը տեսած էր որ եկեղեցին աթոռին փայտը կը սեղմէին երդումներուն ամէնէն նուիրականին համար, հիմա զարձեալ կծկուելով կը յափշտակէին դրամը որ իրենց չուրջն էր, վաւաշոտ վամպիրներու պէս: Վասն զի չտեսած էր, չտեսած պէտք էր ըլլալ մեծ, շատ մեծ դումար մը· իր առջեւը կարօտներու, ոսկիներու եւ դրամատոմսերու խառնակ դէզ մը կը փայլէր, դէզ մը խառն ի խուռն առարկաներու որոնց մէջ մատները, անոր չգուտ եւ սարսուռն մատները կ'երկարէին եւ կը մխրճուէին հեշտանքով: Կը տեսնէի որ անոնք կը բռնէին ու չոչռլով կը ծալէին զանազան դրամատոմսեր, մէկ կողմէն միւսը կը զարձնէին ու տարտնքով կը չշափէին մետաղեայ դրամները եւ յետոյ յանկարծ կ'առնէին ափ մը ու կը նետէին զայն քառակուսիներէն մէկուն վրայ: Եւ անմիջապէս անդունքները կը վերսկսէին սարսռալ մէջ ընդ մէջ: Քրտինքին կոչը դրամի կոյտէն կը հեռացնէր անյապդութենէ փայլուն անոր աչքերը որոնք կը հետեւէին զնդակին խելայեղ չարժումին· կարծես թէ անոր հոգին դուրս պիտի պոռթկար ինքն իրմէ, մինչդեռ անոր արմուկները բառական իմաստով զամուած կը թուէին կանաչ ասուիին վրայ:

Յաղին չիմարութիւնով ամբողջովին չափշտակուած անոր անհատականն վիճակը ինծի համար չատ աւելի սարսափելի էր քան նախընթաց օրը, վասն զի անոր չարժուձեւերէն իւրաքանչիւրը իմ մէջս կը սպանդէր այն պատկերը որ կը փայլէր կարծես ոսկեզէն յատակի մը վրայ եւ զոր իմ էութեանս մէջ առած էի դիւրահաւատութենով:

Այսպէս կը մնայինք, իրարմէ երկու մեզր հեռաւորութենով: Անոր կը նայէի անթարթ ու ան չէր նշմարեր իմ ներկայութիւնս: Ոչ իմ եւ ոչ ուրիշի վրայ կը բարձրացնէր աչքերը· անոր նայուածքը կը սահէր միայն դրամին կոզմը ու մտահոգութիւնը կը բաժնէր իրարմէ եւ կրնայի, ինչպէս թատրոնը պատշգամի մը բարձրութենէն, հանգարտօրէն դիտել անոր դէմքը, այս նոյն դէմքը զոր երկու ժամ առաջ տեսած էի երախտագիտութիւնով ճառագայթուն, լուսավառ՝ աստուածային շնորհին լուսեպսակով եւ որ հիմա վերատին դողդողար որան էր զարձած մոլութեան բոլոր դժոխային կրակներուն:

Ձեռքերը, այն ձեռքերը որոնք դեռ այդ կէս օրէն ետքը տեսած էր որ եկեղեցին աթոռին փայտը կը սեղմէին երդումներուն ամէնէն նուիրականին համար, հիմա զարձեալ կծկուելով կը յափշտակէին դրամը որ իրենց չուրջն էր, վաւաշոտ վամպիրներու պէս: Վասն զի չտեսած էր, չտեսած պէտք էր ըլլալ մեծ, շատ մեծ դումար մը· իր առջեւը կարօտներու, ոսկիներու եւ դրամատոմսերու խառնակ դէզ մը կը փայլէր, դէզ մը խառն ի խուռն առարկաներու որոնց մէջ մատները, անոր չգուտ եւ սարսուռն մատները կ'երկարէին եւ կը մխրճուէին հեշտանքով: Կը տեսնէի որ անոնք կը բռնէին ու չոչռլով կը ծալէին զանազան դրամատոմսեր, մէկ կողմէն միւսը կը զարձնէին ու տարտնքով կը չշափէին մետաղեայ դրամները եւ յետոյ յանկարծ կ'առնէին ափ մը ու կը նետէին զայն քառակուսիներէն մէկուն վրայ: Եւ անմիջապէս անդունքները կը վերսկսէին սարսռալ մէջ ընդ մէջ: Քրտինքին կոչը դրամի կոյտէն կը հեռացնէր անյապդութենէ փայլուն անոր աչքերը որոնք կը հետեւէին զնդակին խելայեղ չարժումին· կարծես թէ անոր հոգին դուրս պիտի պոռթկար ինքն իրմէ, մինչդեռ անոր արմուկները բառական իմաստով զամուած կը թուէին կանաչ ասուիին վրայ:

Յաղին չիմարութիւնով ամբողջովին չափշտակուած անոր անհատականն վիճակը ինծի համար չատ աւելի սարսափելի էր քան նախընթաց օրը, վասն զի անոր չարժուձեւերէն իւրաքանչիւրը իմ մէջս կը սպանդէր այն պատկերը որ կը փայլէր կարծես ոսկեզէն յատակի մը վրայ եւ զոր իմ էութեանս մէջ առած էի դիւրահաւատութենով:

Այսպէս կը մնայինք, իրարմէ երկու մեզր հեռաւորութենով: Անոր կը նայէի անթարթ ու ան չէր նշմարեր իմ ներկայութիւնս: Ոչ իմ եւ ոչ ուրիշի վրայ կը բարձրացնէր աչքերը· անոր նայուածքը կը սահէր միայն դրամին կոզմը ու մտահոգութիւնով կ'երեւար թաւալուն ընդհակ դէպ ի տեղ: Այս կանաչ ու խելայեղ տեղ: Ան չէր նշմարեր իմ ներկայութիւնս: Ոչ իմ եւ ոչ ուրիշի վրայ կը բարձրացնէր աչքերը· անոր նայուածքը կը սահէր միայն դրամին կոզմը ու մտահոգութիւնով կ'երեւար թաւալուն ընդհակ դէպ ի տեղ: Այս կանաչ ու խելայեղ տեղ: Ան չէր նշմարեր իմ ներկայութիւնս: Ոչ իմ եւ ոչ ուրիշի վրայ կը բարձրացնէր աչքերը· անոր նայուածքը կը սահէր միայն դրամին կոզմը ու մտահոգութիւնով կ'երեւար թաւալուն ընդհակ դէպ ի տեղ: Այս կանաչ ու խելայեղ տեղ: Ան չէր նշմարեր իմ ներկայութիւնս: Ոչ իմ եւ ոչ ուրիշի վրայ կը բարձրացնէր աչքերը· անոր նայուածքը կը սահէր միայն դրամին կոզմը ու մտահոգութիւնով կ'երեւար թաւալուն ընդհակ դէպ ի տեղ:

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 19-78

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
30
ԱՊՐԻԼ
1932

30 AVRIL
1932

Ը. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1867

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐ ԿԸ ՍԿՍԻ «ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ ՊԱՏԻՒԸ»

Մեր խօսքը ձեղի՛ է նորէն, «ուսանողութիւն» եւ «երիտասարդութիւն» Միլանի, ո՞ւր էիք, Միլանի ո՞ր անկիւնը կծկուեր էիք, —

3. Երբ «երեւելի եւ մեծատաղանդ գրագէտ կ. Զարեանը», զաղափարակո՞ւն տիպարի մը, Վահան Իրէցեանի դիմակն առած, իբրեւ թէ յեղափոխական գայլոյթի մը բռնուած, կը գրէր — կը խորհրդածէ՛ր.

— «Եթէ ազգը ուրիշների կեանքի մօտ դողդողացող, անօթի եւ ագահ, վախկոտ եւ կեղծաւոր, շնացած եւ սողկրտող այն տարրն է, որի երեսին անպատիժ կերպով օտար գրողներից ոմանք կարողանում են թքնել, աղր նետել, հայհոյել կամ լռիկ արհամարհել՝ լաւագոյնն է չլինել:

Մղուած իրենց գոյութիւնը պաշտպանելու կենդանական բնազդից, պատռ պատռ եղած, դիմազրկուած այդ տարրը, որ բարոյութիւն չունի ինքնին ուրանալու, ըմբռստ եւ բռնի մահով մեռնելու, բողոքի ազաղակով եւ գինուած ձեռքով իր դահիճներից արբագան վրէժ առնելու... Ոչիլոտ, ագռաւ, կռաւազան, եղրայրասպան՝ նա կուտակուել է օտար բաղաքների արուարձաններում, ճաճներով եւ հիւանդութիւններով ապականուած քմմբերում ու, սեւ մի մղձաւանջի նման, բաշկոտում է իր հոգեկան եւ մարմնական թշուառութիւնը:

Պատերազմի կրակների միջից, ահաւոր անապատներից եւ ջարդուող գիւղերի ռունդ սարսափների միջից դուրս պրծած այդ հայութիւնը, դուն դուռ ընկած, պէտք չէ՞ր արդեօք ցցուէր մարդկութեան խղճի եւ վատութեան առջեւ, ինչպէս բողոքի եւ ցասումի գինուած մի բանակ, ինչպէս հարուածող ճակատագրական մի ձեռք, ինչպէս պատժող մի նահատակիր: Միեւ, ապտոտ գանգոնների մէջ խճողուած, դառն ժպիտը իրենց շրթունքներից կախուած, դէմքի դէմքերով եւ այրուած սրտերով, նրանք ապրում են շուրի տակ շուրջ գարձած, հոտ, դժբախտ եւ պատրաստ կեանքի բոլոր փորձանքները ընդգրկելու: Եւ ի՞նչ ծիծաղելի են կենդանաբանական պարտէզներից դուրս պրծած, չճացած, կիսակիրթ բաղէների այն մտաւորականները, որոնք սուս ու փուս ընդունում են մի Համսունի, մի Մօնթերլանի ապտակը իրենց այտերի վրայ, կամ երկաթով տաղուած եւ գայլի ռունդով ռունուր այն հազուագիւտ մտածողների դէմ, որոնք յանդգնում են՝ նրանց ոչնչութիւնը, հիւանդագին փառասիրութիւնը եւ տնտեսական փոքրիկ մտահոգութիւնները ուրանալով՝ ծանծալ իրականութեան ահաւոր վէրերը նեղող դանակով :» («Հայրենիք» ամսագիր, էջ 25, 1932 Մարտ) :

Ներողութի՛ւն: Այս բոլորը, ինչպէս անոր նախընթաց տողե՛ր... գրականութիւն են: Եթէ միայն չմանչնայինք այն «սողկրտող» տիպարը որ Կ. Զարեան կը կոչուի:

Հայոց ազգին կը մնայ միայն փառք տալ Եհովային կամ Ալլահին, որ այդ «հազուագիւտ մտածողների» չարքին մէջ կը գտնուի նաեւ մաքրամաքուր Զարեանը, ամենագէտ եւ ամենակարող, բոլորովին զերծ «հիւանդագին փառասիրութենէ» եւ «նեռական փոքրիկ մտահոգութիւններէ»: Մէկը՝ «գրագէտ դիւցազներու» չարքէն:

Իսկ ինչո՞ւ են միւսները, — անոնք որ պատիւը չունին մաս կազմելու «հազուագիւտ մտածողների» չքախումբին: Անոնք որ ոչ մնկնաս ունին, ոչ ալ հովանաւոր: Անոնք որ, տարէց թէ երիտասարդ, իրենց ճակատին քրտինքը, իրենց սիրտն ու միտքը, իրենց երակներուն արիւնը կը քամեն լուռ ու մունջ: Ֆարէ քար զարնելով: Իրենց ճակատագիրը կապած՝ «ուրիշներուն կեանքին մօտ դողդողացող, անօթի եւ ագահ, վախկոտ եւ կեղծաւոր, շնացած եւ սողկրտող», այլ եւ «ոջիլոտ, ագռաւ, կռաւազան, եղրայրասպան» եւ «ապտակ պանդոկների մէջ խճողուած» բազմութիւններուն:

Ինչո՞ւ են այդ ողորմելիները, — «խժեր, հոգու եւ մտքի անդամալոյծներ, սրբապիղծներ» (էջ 22):

Եւ կամ, «ոտքերիդ տակ գալարուող չնչինները», որոնք չունին ոչ մի կենդանի գաղափար», «ոչ մի յանդուգն կերպաւորում», ոչ մի նոր նիզակ»,

— «Այլ՝ խեղճ ու դողդողացող մսերի տակ թագնուած մի հոգեկան ողբալի անյաջողութիւն: Այլ՝ ֆառակուսի ծնօտներով եւ ոչխարի աչքերով փոքրամտութիւն: Այլ՝ տգիտութեան կատաղի ոստը ծած տների անկիւններում մեհնակեաց ճառագայթող լոյսերի դէմ»: («Յառաջ» 26 Մարտ 1932):

Եւ տակաւին, միեւնոյն էջին վրայ.

— «Ոմանք մեզ վիրաւորում են եւ անպատուում: Մինչ մի շարք ողորմելիներ, իւքնէք Կալդմը տեղափոխելով Փարիզ, հայ ժողովուրդը կորցրած Մասիսի տեղ առնելով, կեղծ առաքեալների ձեւեր են առնում եւ յանուն իրենց խմբագրապետական շահերի՝ ոյս եւ ատելութիւն ցանում: Այնտեղ, իրենց տակ մի Մոնթերլան հայ ժողովուրդի եւ հայ որբերի դէմ գրում է ամենապղի ճակատներ, որ երբեմ որ եւ է ուրիշ ժողովուրդի դէմ գրած չէ:

Եւ Ֆրանսական գրական մատչելի տափաստաններում արածող ոչխարները, ու որբերի ակամայ դժբախտութիւնները շահագործող խորամանկ տիրոջները՝ չտեսնելու են ձեւանում եւ վատօրէն լռում»:

Եւ հիմա, պատուարժան ուսանողներ եւ երիտասարդներ Միլանի, մեր խօսքը ձեղի է նորէն.—

Ունէ՞ք նոյն քաջութիւնը, ատորագրելու ձեր հոչակաւոր «Նամակ»ը, կրկնելու ձեր «արդար ցասումը», եւ, տեսակ մը ժամանակաւորութեամբ, բողոք մուրալու:

Հարցը դրուած է չեչառկի, եւ պատասխանը պէտք է ըլլայ արագ: Ամանց սեթեւեթի եւ առանց երկպիմի, անամչջ բառերու: Երիտասարդութեան եւ ուսանողութեան առաջին պարտականութիւնն է ըլլալ արդարամիտ եւ պայծառատես, զգուշանալ՝ կախարդական չըլջանակներէ եւ չուքերէ, երեւոյթները չշփոթել, իրականութեան հետ: Ո՛չ ալ ո՛ր եւ է տեսակի եւ մեծատաղանդ գրագէտ» ատելի բարքը, ատելի թանձրութիւնը եւ մեծատաղանդ գրագէտ» ատելի բարքը, ատելի թանձրութիւնը համարել քան ամբողջ ժողովուրդ մը, ամբողջ սերունդ մը, —ընդհակառակը «Մնացորդաց»՝ իր հիներով ու նորերով: Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՐԲ ԵՒ ՈՐԲ

Քարիզի ֆրանսական Թերթերէն մէկուն մէջ կը կարդամ.

ՇԱԼՈՆ-ՍԻՒՐ-ՄԱՌՆ, 22 Ապրիլ. — *Տիկին Քոլէն Պուլ. Այ քաղաքին որբանոցին սանուհիներէն, մեռաւ յիշեալ որբանոցին մէջ 103 տարեկան. խոր ծերութեան հասած, տակաւին կը պահէր իր մտքին յստակութիւնը, թէեւ ալ ո՛չ կը տեսնէր, ո՛չ ալ կը լսէր:*

Լուրս ինչ ցուցանէ:

Որ կին մը մինչեւ 103 տարեկան, իբրեւ որբուհի, ապրեր է որբանոցի մը մէջ: Եւ դեռ, մեր մէջ, մարդիկ կան որ կը պնդեն թէ Ջ. Ո. միութեան անդամները, չափահասութենէն յետոյ, ալ պէտք է դադրին «որբ» կոչուելէ:

Ո՛չ, տակաւին ժամանակ կայ, մինչեւ անոնց 103 տարեկան դառնալը:

Իսկ մինչ այդ, Հայոց ազգը կամ կը դադրի... որը կոչուելէ, կամ կը կորսուի ու կը մոռցուի:

Այն առեն կը փարատի շատերուն փորի ցաւը:

ՀԱՐԹՈՑ

Հիթլերեանները եւ քանակցութիւնները

ԿՐ ՊԱՀԱՆՋԷՆ ԱՐՏՀՐԴԱՐԱՆԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Տակաւին, որ եւ է յստակ բան չի գիտցուիր հիթլերեաններու եւ Փրուսիոյ կեդրոնի կուսակցութեան միջեւ կատարուող բանակցութիւններուն մասին, կազմելու համար Փրուսիոյ կառավարութիւնը: Գերմանական թերթ մը կը գրէ թէ այս բանակցութիւնները վերջանալու վրայ են:

Գերման Արտհրդարանի հիթլերեան խմբակը ներկայացուց հետեւեալ բանաձեւը.

1.— Արտհրդարանը կը հրաւիրուի խնդրել հանրապետութեան նախագահէն որ հրամայէ Արտհրդարանի լուծումը, հաժանայն սահմանադրութեան 25րդ յօդուածին:

2.— Արտհրդարանը հիմնուելով Սահմադրութեան 34րդ յօդուածին, պէտք է կազմէ քննիչ յանձնախումբեր, որոնց պաշտօնն ըլլայ քննել թէ հանրային գումարներէն մաս մը տրամադրուա՞ծ է այն մարմինին որ ապահովեց նախագահ Հինտենպուրգի վերընտրութիւնը:

3.— Արտհրդարանը կը հրաւիրուի ջնջելու հանրապետութեան նախագահին այն հրամանագիրը որ կը արամադրէր կազմալուծել հիթլերեան արտական խումբերը:

Հիթլերեանները եւ հանանձայնութիւնը

Շաբաթներ առաջ, վերջնական հանձայնութիւն գոյացաւ Գաւիոնի, Ջինաստանի եւ ուրիշ պետութեանց միջեւ: Ցարդ Ջինացիները կը վարանէին ընդունիլ ներկայացուած առաջարկները, առարկելով թէ Ազգերու Դաշնակցութեան 19ներու յանձնախումբը պէտք է փոփոխութիւն մտցնէ իր վերջին որոշումներուն մէջ:

Թառն յանձնախումբը կազմուած չինական, Գաւիոնական, անգլիական, Ֆրանսական, ամերիկեան եւ իտալական ներկայացուցիչներէն, պիտի ճշդէ Գաւիոնական ուժերու պարպումը՝ Շաղէյի եւ Վու-Սունկի մէջտեղը նշանակուած վայրերուն վրայ: Յանձնախումբը պիտի կրնայ ստուգել Թերացումները հանձայնութեան կիրարկման մէջ:

Գաւիոնական ուժերու պարպումին մասին որեւէ պայմանաժամ չէ որոշուած եւ խառն յանձնախումբը իրաւունք չունի պայմանաժամ ձգելու: Եթէ որեւէ միջադէպ չպատահի, կը կարծուի թէ զինադադարը կատարուած իրողութիւն մը պիտի ըլլայ յառաջիկայ շաբթու եւ թէ Գաւիոնցիները պիտի կրնան սկսիլ իրենց ուժերը պարպելու գործողութեան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ընդհ փաշա Մոսկուա հասաւ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 28 *ապրիլ.* — *Այս առաւ, Թուրքիոյ վարչապետին Ընդհ փաշայի եւ արտաքին գործավարին Թէվֆիք Րիւշտի պէյի ժամանումը, առիթ առաւ մամնաւորապէս փայլուն ընդունելութեան մը:*

Խորհրդային մամուլը, չհաղալից կերպով կը փառաբանէ Թուրքիա-Խորհրդային բարեկամութիւնը եւ կը յիշէ այդ բարեկամութեան գլխաւոր հանգրուանները:

⁂ *Պոլսոյ Թերթերէն կ'իմանանք թէ՝ Ընդհ փաշայի պատուիրակութեան հետ Մոսկուա գացած է նաեւ Պ. Երուանդ Տամկաճեան, 35 տարուան պետական պաշտօնեայ մը, «յանուն հայ լրագրութեան»:*

Ժրնեւի խօսակցութիւնները

Ժընեւ ներկայիս վերածուած է իսկական խօսարանի մը, ուր՝ զինաթափութիւն, տնտեսական տագնապ, պարտքեր եւ հատուցումներ, վերջապէս միջազգային կարեւորութեամբ այլազան հարցեր, առատ նիւթ կը մատակարարեն պետական մարդոց:

Զինաթափութեան ժողովը կը շարունակուի մասնախումբերու աշխատանքներով, այսինքն խօսակցութիւններով: Իսկ ընդհ. ժողովը յոյս կայ հրաւիրել մայիսի վերջերը:

ՊՐԻՒՆԻՆԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերմանիոյ վարչապետ Պրիւնինկ, երէկ մեկնեցաւ Պերլին: Մեկնելէ առաջ օտար մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտնեց թէ, ժընեւ գալով, մտադրութիւն չունէր գործօն մասնակցութիւն մը բերել զինաթափութեան աշխատանքներուն, այլ աւելի՛, խորհրդակիցի ժընեւ հաւաքուած պետական մարդոց հետ:

Պրիւնինկ յայտնեց թէ իր խօսակցութիւնները Թոյլ տուին յստակօրէն ճշդելու ամէն մէկ կողմի դիրքը եւ բանական հարթելու դժուարը, այնպէս որ կարելի է ներկայիս՝ ձեռնարկել գործնական աշխատանքի: Գերմանիա, ըսաւ, իր դիրքը չէ փոխած եւ միշտ կողմնակից կը մնայ իրաւունքներու հաւասարութեան եւ իրական զինաթափութեան: Լուծելու համար զինաթափութեան, հատուցումներու եւ ընդհանուր տագնապի հարցերը, պէտք է ըսաւ, նկատի ունենալ հոգեբանական տարրերը, որոնք հիմը կը կազմեն ներկայ դժուարութիւններուն, պէտք է որ ժողովուրդներուն միջեւ, փոխադարձ վստահութիւնը վերածուի՝ իբր նախապայման անհետանալի վերականգնումի: Պրիւնինկ անդրադարձաւ մի ջազգային կացութեան, ըսաւ.

— «Դէպքերը արագօրէն իրարու կը յաջորդեն եւ անհրաժեշտ է որ խորհրդակցութիւններն ու լուծումները ալ նոյն համեմատութեամբ արագանան, եթէ չենք ուզեր շատ ուշ հասնիլ:

«Գերմանիա գիտէ թէ միակը չի կրնար հարցերը լուծել: Անհրաժեշտ է միջազգային գործակցութիւնը եւ մասնաւորաբար Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ գործակցութիւնը աւելի քան երբեք անհրաժեշտ է:

«Գալով Գերմանիոյ մէջ տիրող մտայնութեան, ատիկա կը բացատրուի ոչ միայն տնտեսական տագնապին հետեւանքով՝ գերման ժողովուրդին կրած տառապանքով, այլ նաեւ բազմաթիւ յուսախաբութիւններով, որոնց Գերմանիա ենթարկուեցաւ վերջին ժամանակներու ընթացքին՝ ընդհանուր խաղաղական գետնի վրայ»:

Վերջացնելով, Պրիւնինկ յայտնեց թէ ամբողջ գերման ժողովուրդը խաղաղասէր է եւ եթէ միւս ազգերը հասկնան Գերմանիոյ վիճակը եւ օժանդակեն անոր, Գերմանիա ամէնէն մեծ երաշխաւորը պիտի ըլլայ միջազգային խաղաղութեան:

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական պատուիրակութեան ներկայացուցիչը, նաւային յանձնախումբին մէջ պարզեց Ֆրանսայի տեսակէտը յարձակողական նկատառած մարտնաւերու մասին:

Այս տեսակէտը նկատի ունի երեք կէտեր, — 1) Քաղաքային բնակչութիւնները, 2) Ազգային պաշտպանութիւնը, 3) Մանաւորաբար յարձակողական նաւերը:

Ֆրանսական ներկայացուցիչը առ հասարակ բոլոր մարտանաւերը վտանգաւոր դանելով ժողովուրդին համար, կ'առաջարկէ ո՛չ թէ ջնջել այս կամ այն տեսակի մարտանաւերը, այլ դանոնք պահել՝ նուազեցնելով:

Ցամաքային յանձնախումբին մէջ ալ, Ֆրանսական պատուիրակութեան ներկայացուցիչը բանաձեւեց կարգ մը առաջարկներ, որոնք պիտի կրնան աւելի տարաբաժամբ սահմանել աւաւելագոյն յարձակման ծառայող զէնքերը:

Մանախումբը ընդունեց Ֆրանսական առաջարկները:

Հիթլերեաններ Փրուսիոյ մէջ

Փրուսիոյ մէջ, հիթլերեաններու եւ կաթոլիկներու գործակցութեամբ դահլիճ մը կազմելու մասին, երկու կողմերու միջեւ կատարուած բանակցութիւնները՝ որոշ վերապահութեամբ կ'ընդունուին գերման մամուլին կողմէ: Այլ եւս մամուլը չի չանար հերքել թէ բանակցութիւնները կը կատարուին կէս—պաշտօնական կերպով: Իսկ հիմա որ կեդրոնի կուսակցութեան պետը Քաաս եպիսկոպոսը եւ Հիթլեր Պերլին հասած են, այս բանակցութիւնները պիտի դրուին պաշտօնական գետնի վրայ:

Գերմանի վարչապետին Պրիւնինկի ժընեւէն դարձին կը սպասուի, հանրութեան ծանօթացնելու համար այս բանակցութեանց արդիւնքը՝ որովհետեւ կեդրոնի կուսակցութիւնը կը նկատէ թէ փրուսիական կառավարութեան մը կազմութիւնը ամբողջովին կը չհաղորդէ գերման քաղաքականութիւնը:

Անգլեւիրլանտական վէճը

Լոնտոնի մէջ հրատարակութեան տրուեցաւ 1923 Փետրուար 12ին, Անգլիոյ եւ Իրլանտայի միջեւ քննուած համաձայնագիրը:

Այս համաձայնագրով, Իրլանտական կառավարութիւնը յատակ կերպով յանձն կ'առնէ հատուցանել կալուածական տարեվճարները: Այս վճարութիւնին երկու յօդուածները կը տրամադրեն որ Իրլանտայի կառավարութիւնը, որոշ թուականներու, հետզհետէ յատուկ մնուկէն պիտի վճարէ տարեկան գումարները: Այս համաձայնագիրը պատրաստած են երկու կողմերու էլմտական նախարարները:

"Մնացորդաց,,

Վտացանք *4* րդ պրակը (զոյգ): Նաեւ *1, 2* եւ *3*, անոնց համար որ չէին ստացեր:

Գաւառներու համար, զոյգ պրակին Թղթատարի ծախք՝ 10 սանթիմ: Զոյգ պրակը 1 ֆրանք:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Բարեկրս նշանակներ

Ապրիլ 23ի վիճակագրութիւնը դարձեալ նուազում ցոյց կուտայ անգործներու թիւին մէջ:

Մինչեւ այդ թուականը նպաստ ստացող անգործներու թիւն է եղած *290,224*, մինչ մէկ շաբաթ առաջ, անգործներու թիւն էր *295,534*: *5310*ի նուազում մը ուրեմն մէկ շաբթուան ընթացքին: Այսպէս, ուրեմն, մէկ ամիսէ ի վեր անգործներու նուազումը կը շարունակուի կանոնաւորաբար:

Նպաստընկալ անգործներու թիւը նուազած է *43* հազարներու մէջ, աւելցած՝ *11* հազարներու, կայունացած *16* հազարներու մէջ: *20* հազարներ նպաստընկալ անգործ չեն հաշուերու:

Յիշենք թէ այս շրջանին անգործներու ամենամեծ թիւը արձանագրուած էր մարտ *19*ին *305-496*:

Այս թուականէն ասդին, թիւը սկսած է նուազիլ հետեւեալ կերպով.— *19* մարտ՝ *305,496*, *26* մարտ՝ *303,218*, *2* Ապրիլ՝ *302,473*, *9* Ապրիլ՝ *299,559*, *16* Ապրիլ՝ *295,534*: *23* Ապրիլ՝ *290,224*:

Բաղեւիկ տեսակ մը

Ճարտարապետ Ռեն-Լոբէի տան-մանագլուխին վրայ, գաղտնի ոստիկան մը, կասկածելի մէկը նշմարած ըլլալով, անոր ինքնութեան թուղթերը հարցուց:

Մարդը թէեւ փարիզի իտալական դեսպանատունէն առնուած կանոնաւոր անցագիր մը ունէր եւ ատոր շնորհիւ իսկ, պիտի կրնար հանդարտօրէն ենթարկուիլ ոստիկանին քննութեան, սակայն շփոթի մատնուեցաւ եւ այնքան խառնակ բացատրութիւններ տուաւ, որ ոստիկանը որոշեց խուզարկութեան ենթարկել զինքը:

Իր զգեստին ծալքերուն մէջ խրնամքով պահուած էր Թղթապանակ մը, որուն մէջ *23* հազար տոլար կար: Ըստ մարդուն յայտարարութեան, պարտաւոր էր այդ գումարը յանձնել Ֆրանսայի իտալական համայնավար կուսակցութեան կեդրոնին: Քննութիւնը երեւան հանեց սակայն թէ այդ գումարը յատկացուած էր Ֆրանսայի մէջ համայնավար փրոփականտին եւ եւ Գ. Միջազգայինի գործակալներուն:

Այս գումարէն գատ, մարդուն վրայէն գտնուեցան Թուագիր նամակներ եւ փաստաթուղթեր, որոնք ոչ մէկ կասկած կը ձգեն:

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ԵՐԵՍՓԽԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԾԵԾԿՈՒԻՆ

Իրլանտայի Խորհրդարանին նախորդ օրուան նիստին մէջ, երբ կը շարունակուէր հաւատարմութեան երդումի ընդմանօրինագծին վիճաբանութիւնը, կուներ տեղի ունեցաւ 1916ի ըմբոստութեան հանրապետական ղեկավարներէն մէկը Տէն Պրէն, յայտարարեց. — «Քաղաքական պատերազմներու ընթացքին, ուղեցի սպաննել լորտ Ճրէնչը: Նոյնը պիտի ընեմ, եթէ առիթը ներկայանայ:

Տէ Վալերայի հակառակորդ կուսակցութենէն երեսփոխան մը Օ'Քոնորը քննադատեց ուրիշ երեսփոխան մը Տիլլոնը թէ անարդար գտնուած է իր քննադատութեանց մէջ՝ հանդէպ Իրլանտայի արդի եւ նախորդ վարչապետներուն: Անկախ երեսփոխան մը նեռաւեցաւ Օ'Քոնորի վրայ՝ Պոռալով,— «Եթէ աւելի երիտասարդ ըլլայիր, տեղն ի տեղը քեզ կը սպաննէի»:

Կարելի եղաւ առանց աւելի ծանր միջադէպի, նիստը փակել:

ՍՂՖԱՍՏԱՆԻ ԹՈՒՂԹԸ

— Դո՛ւրս եկէք տունէն, տղա՛ք, ան կիգայ, ան կիգայ, ան կիգա՛յ... արի՛կտ՛ր... արի՛կտ՛ր... Ահա՛ տեսէք Ղազարոս Ալիքեանց իր կառքին մէջ, ինչպէ՛ս կ՚երթայ, ինչպէ՛ս կը նայի իր շուրջը, ինչպէ՛ս կը ժպտի իր ծանօթներուն, ինչպէ՛ս կը գլխարկահարէ... Ան ամէն օր կ՚անցնի մեր դռնէն առջեւէն, երբ կ՚երթայ իր գործարանը, եւ ամէն օր կ՚անցնի մեր դռնէն առջեւէն, երբ կը դառնայ տուն... Ինչո՞ւ կ՚անցնի, ինչո՞ւ կը դառնայ, ինչո՞ւ կ՚երթայ, ինչո՞ւ կը գայ, ինչո՞ւ կը ժպտի, ինչո՞ւ կը գլխարկահարէ, ինչո՞ւ կը նայի,

ԲՐՈՆՅ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

(Վ. Կ.)

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՀԸ

Ի. ՍԱՍՈՒ

Ե

Իր ծանր տագնապի յուզմունքի մեջ Ալեքսանդրը ուշադրություն չդարձրեց, որ Ռոզան ինքն էլ ոտքի ելավ, նրան էլ ուզեց հետևել...

Մեծն Ալեքսանդրը տխուր ժպտաց. ինքն էլ գիտեր, որ Ռոզան ամեն ինչ կանի, որ իր հետ մնա, բայց նա չէր ուզում, որ Ռոզան տեսնի իր հոգեկան տագնապը, որովհետև գիտեր, որ Ռոզան ամեն ինչ կանի, որ նրան հանգստացնի, ինչպես որ մանուկ ժամանակ, երբ նա հիվանդանում էր, Ռոզան էր նրան խնամում, նրան էր նա հանգստացնում...

Ալեքսանդրը ոտքի ելավ, ուզեց հագնել իր զրահը, բայց հանկարծ ուշքի եկավ, որ ինքը ոչ թե պատերազմի է գնում, այլ հանդիպելու է իր հոր հետ, որ ինքը ոչ թե զրահ է հագնում, այլ հանդիսավոր հագուստ, որ ինքը ոչ թե զենք է վերցնում, այլ ոսկեզօծ սուրը, որ ինքը ոչ թե ռազմիկ է, այլ թագավոր...

Ռոզան նկատեց նրա տարակուսանքը, մոտեցավ նրան, ձեռքը դրեց նրա ուսին և ասաց.

— Ալեքսանդր, ինչո՞ւ ես տարակուսում, ինչո՞ւ ես վարանում, ինչո՞ւ ես տխրում...

Ալեքսանդրը ժպտաց, ձեռքը դրեց Ռոզայի ձեռքին և ասաց.

— Ռոզա, ես տխրում եմ, որովհետև ես գիտեմ, որ ես հանդիպելու եմ իմ հոր հետ, որ ես հանդիպելու եմ Դարեհ թագավորի հետ, որ ես հանդիպելու եմ Պարսից տիրակալի հետ, որ ես հանդիպելու եմ Ասիայի տիրակալի հետ, որ ես հանդիպելու եմ Աշխարհակալի հետ, որ ես հանդիպելու եմ Աշխարհի տիրակալի հետ...

Ռոզան ժպտաց, ձեռքը դրեց Ալեքսանդրի ձեռքին և ասաց.

— Ալեքսանդր, ինչո՞ւ ես տխր

Ց.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Maison de la Mutualité*ի մէջ։ Օրակարգ՝ զեկոյց կոմիտէի կողմէ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։*

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակումբին սրահը։ Կը խօսի ընկ. վազգէն Շուշանեան։

Անիէր Պուա Քոլոնպի պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Վառամեան խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Բացականները նկատի պիտի առնուին։

ԱՆԻԷՌ-Պուա Քոլոնպի Եռագոյն խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷյԼԻ վ. ռամեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբերը՝ Հրայր, Մուրատ, կայծակ Առաքել եւ Գայլ վաֆան, վաղը կիրակի ժամը 6ին, սովորական հաւաքատեղին։ Պատգամաւորներու զեկուցում եւ կարեւոր օրակարգ։

ԼԻՈՆի Համազասպ խումբի ժողովը 3 մայիս Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Բացականները նկատի պիտի առնուին։

ՄԱՐՍԻՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Եփրեմ խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳ

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Պոլսեցիներու Միութեան, ի յիշատակ ազգային մեծանուն գործիչներու՝ *Մ. Չերազի* եւ *Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆի*։

վաղը կիրակի առաւօտ, հովանաւորութեամբ Տ. ՊԱԼԱՖԵԱՆ եպիսկ.ի, որ դամբանական մը պիտի խօսի։ երգեցողութիւնները պիտի կատարէ օրիորդաց երգչախումբը։ Հոգեհանգիստէ վերջ յարգանքի խօսք՝ տիկ. ՓԻՊՐԻՔՃԵԱՆԷ եւ Պր. Պ. ՉԱՐԹԵԱՆԷ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, 71 Ave. Kléber.

Ա. Ե. Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին անդամական ժողովը վաղը կիրակի ժամը 3ին, Bar du Globe*ի սրահին մէջ, 37* Bld. Dugommier*։ Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ջ. Ո. Մ. մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Bar du Globe*ի* ներքնասրահին մէջ։ (Պուլվար տը կոմիի թիւ 37)։

ԱՆԴՐԻԱՍԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը *ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է։*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑԱՆՔ

Փարիզ, Քէֆ.— 10։
Զակափիկ, Լ. Ղ.— 750։
Մարսէյլ, Գործ.— 940։
Մարսէյլ, Վէս.— 30։
Տէսին, Յ. Պ.— 35։
Լա Սիօթա, Մ. Զ.— 35։
Տէսին, Գործ.— 254.50։
Նանթ, Գ. Ս.— 35։
Մարսէյլ, Մար.— 20։
Պոնտի, Մ. Մ.— 35։
Սէն Ժորժ Լակրիկոլ, Ա.Տ.— 15։
Մօնիսթրոլ, Մ. Ա.— 50։
Մաթէլ Ռօան, Մ. Թ.— 325։
Նէօյեի, Իշխ. Ա.— 35։
Վիէն, Ն. Հ.— 105։
Փարիզ, Ա. Ե.— 70։
Վալանս, Գործ.— 272.50։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գարակէօզեան որբանոցի որբերէն Աբրահամ Աբրահամեան (լուսանկարիչ), մօր անունն՝ Պայծառ։ Պ. Աբրահամեանի վերջին հասցէն էր 100 Bld. de la Republique, La Garenne-Colombes, Seine*։ Իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան։*

ԿԱՐԵՒՈՐ

Եթէ կ'ուզէք ձեր կազմակերպած հանդէսները հաճելի դարձնել նուագախումբով, դիմեցէք «Եփրատ» նուագախումբին, կը սահմանէ երեկոյթներու, հանդէսներու, հարսանիքներու, եւայլնի մէջ նուագել հայկական եւ եւրոպական պարեր. 5—25 հոգիէ (ըստ կամս հրաւիրողի) բաղկացած նուագախումբ, միմիայն 300 ֆրանք վարձք։ Պայմաններու մասին 8 օր առաջ դիմել «Եփրատ»ի վարչութեան, հասցէ Տ. Օնոսեան, 15 Rue du Pourtour, Clamart.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքէ։ Ամման. եւ նոր մեքոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ վիներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imp. A. DER (Agopian)
17, Rue Damesme, Paris (13)
Le Gérant H. STEPHAN

Դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի ելեւէջները

ԼԻՈՆ.—Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Էմիլ Զօլա թատերասրահին մէջ

ՍԷՆ ՄՕՐԻՍ.— վաղը կիրակի ցերեկոյ Սօսիէթէ Լիոնեզի մէջ

Մասնակցութեամբ լաւագոյն ուժերու՝ կը ներկայացնէ

ԵՐԿԻՐՆ Է ԿԱՆԶՈՒՄ...

Տրամ 4 արար Հեղ. Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Տոմսերու գիները ժողովրդական են

Ապրիլեան ագաօնը Կարսանի մէջ

վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ենթակոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Ա. Հ. կարմիր խաչին, Պիվէդռի կրթասիրաց միութեան եւ Շէյխ Համէի երիտասարդաց միութեան։

կը խօսի՝ Ընկ. ՕՆՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ վարժարանի սաներուն

Նուագահանդէս Or. Մադի Պոտուրեանի

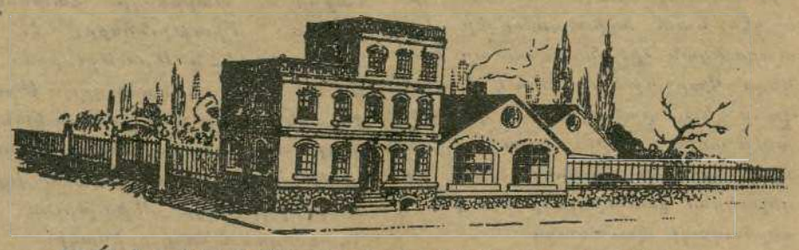
(ԴԱՇՆԱԿԻ Ա. ՄՐՃԱՆԱԿ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԵՐԱԺՇՏԱՆՈՑԻՆ)

2 Մայիս, երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, փլեյել ցան Տրպիւսի սրահին մէջ

8 rue Daru, Métro: Terne

Պիտի նուագէ կտորներ՝ Ռամոյէն, պախէն, Շոփէնէն, Տրպիւսիէ, Ռուվելէ, Թալիափիէթրայէ, Լիցէ։

Տոմսերու գիները են՝ 25 եւ 15 ֆրանք

RÉALISATION IMMOBILIÈRE

կը հրաւիրենք բոլոր անոնք որ տուն շինել պիտի տան, չի կնքել ոեւէ յանձնառութիւն, առանց մեզի խորհուրդ հարցնելու։

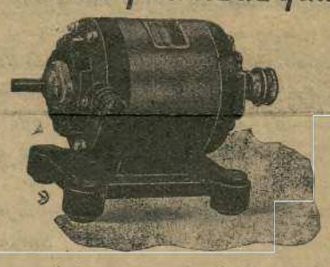
Ամէն դիւրութիւն շինութեանց եւ փոխառութեանց համար, երկար պայմանաժամ նուազագոյն տոկոսով։

Դրուած դրամագլուխին վրայ *100*ին *70* եկամուտ կ'ապահովենք տարեկան։ Ունինք նաեւ վարձու յարկաբաժիններ եւ աշխատանոցներ։

Խորհրդակցութիւնները ձրի են, ժամը 2էն *6.30*։

Նշանեան *20, Passage Prado,* (Մէթրօ Սէն-Տընի)

Դեղձակներու եւ կառուիներու ուշադրութեան

ԿԱՐԻ ՅԱՏՈՒԿ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄՕԹԷՕՐՆԵՐ ԵՒ **Rheostats**ՆԵՐ

1/15 ձիու ուժ մօթէօր եւ բեռնաձի 300 ֆրանք
1/8 » » » » 350 ֆրանք

Աժան եւ հաստատուն, երկու տարուան երաշխաւորութիւն, վճարման դիւրութիւններ։ Ձեր բոլոր էլեկտրական գետեղումները եւ գնումները կատարելէ առաջ դիմեցէք **HOVHANESSIAN**ի, **ingénieur,** 60 Bld, de Clichy, Paris (18). երկտողով մը պահանջեցէք մեր ներկայացուցիչը որ անմիջապէս պիտի ներկայանայ ձեզի։

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք . . .

ՄԱՐԴ ՄԸ ՇԻՆԵՆ կամ ի՞նչ պէտք է գիտնալ մարդկային մարմնի կազմախօսութեան, բնախօսութեան, ախտաբանութեան եւ առողջապահութեան մասին. *պատկերազարդ, հեղ.՝ ՏՕՓՓ. Լ. ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Գին 20 ֆր. (Թղթոսա) եւ 25 ֆր. (ուրիշ երկիրներ)։*

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂԻՆ կամ Մարմնական եւ հոգեկան առողջութեան գաղտնիքը. *հեղ. ՏՕՓՓ. Վ. ՓՈՆՇ, ամփոփեց՝ ՏՕՓՓ. Լ. ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Անհրաժեշտ ուղեցոյց մը բոլորին համար։ Գին՝ 10 ֆր. (Թղթոսա) եւ 12 ֆրանք (ուրիշ երկիրներ)։*

ԹԻ ԻՆՉ ՊԱՏՄԵՑ ԹՐԻՔՈՆԻՄԸ կամ Ի՞նչ է սլիթլիսը, ի՞նչպէս զգուշանալ, ի՞նչպէս դարմանել՝ *պատկերազարդ, հեղ.՝ ՏՕՓՓ. Լ. ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ։ Գին 6 ֆր. (Թղթոսա) եւ 7 ֆր. 50 (ուրիշ երկիրներ)։*

Երեք գրքերը միասին 25 ֆր. (Թղթոսա) եւ 30 ֆր. (ուրիշ երկիրներ), առաքման ծախքով։ Դիմել՝ **Dr. L. Krikorian, 126 Fbg. St. Denis, Paris (10).**

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Fromage blanc à l'Oriental

le PHÉNIX

ՓԷՆԻՔՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

կը ծանուցանէ նպաստաւոր եւ նպարեղէնի վաճառականներուն, կը հայթայթէ իր արեւելեան ճաշի պանիրը ամբողջ տարուան ընթացքին առանց ընդհատումի։

Դիմել իր ներկայացուցիչներուն

Société GLOBE, 1, rue Mondétour
Halles Centrales, PARIS (1er)

Սօսիէթէ Կլոպ, թիւ 1, Մոնմէթրոր փողոց
Հալ Սանթրալ, ՓԱՐԻԶ (1)
Հեռաձայն *Richelieu* 93-73 մինչեւ 80
Central 06-34

Tél. BOTZARIS 22-92

ԿԸ ԳՆԵՄ ԿԱՆԽԻԿ

Ամէն տեսակ թուիքօի գործածուած մքենաներ, ամենաբարձր գիներով։ Դիմել

Tricot Terzian

20 rue Mélingue, Paris (19)

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52—73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

"ՖՕԹՕ ԵՆՕ"

33 RUE D'AIX 33, MARSEILLE

Հայրենակիցներու ուշադրութեան

Սուլթաններու Սուլթանը, աշխարհի սուրճերուն թագաւորը, խմողին մարսողութիւնը կը դիւրացնէ եւ հաճոյալի ժամանց կ'ունենայ։

Պահանջեցէք հայ նպարավաճառատուներէ
Կեդրոնատեղի 92 *Rue d'Angoulême*

S. TOROSSIAN

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Հրաւէր բոլոր փափկասիրակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Դիմեցէք

Office Franco-Orient

76 Rue Bernard du Bois, 76 MARSEILLE

Վ. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԲԱՆ ԵՒ ԵՐԴՈՒԵԱԼ ԹԱՐԳՄԱՆ

Կատարեալ ձրի խորհրդակցութիւն

Շնորհիւ իր տասը տարուան փորձառութեան, կը կատարէ արագ եւ խղճամիտ՝

Ամուսնական, ամուսնալուծման, դատական, անուններու փոքրութեան, ժառանգական, տպատակութեան գործեր։

Ընկերութիւններու եւ միութիւններու վաւերացում։

Ընդունելութեան ժամեր, առաւօտ 11—12, երեկոյ 5—7։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (27)

ՔԱՆԸ ՉՈՐՍ ԺԱՄ ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԳՐԵՑ՝ ԱԹԼՖԱՆ ՅՎԱՅԿ

— Լաւ կ'ընթանայ... Անմիջապէս զգացի երբ ներս մտայ ու տեսայ որ հոն էր ան... անմիջապէս զգացի...

Չհասկցայ թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէր։ Միայն նշմարեցի որ խաղը դիմովցուցեր էր զայն, թէ այս անիւելքը ամէն ինչ մոռցեր էր, իր երդումը, իր ժամադրութիւնը, սիրեզերքը եւ պիս։ Նոյն իսկ այդ մոլեգին դիւահարութեան վիճակին մէջ, այն յափշտակութեան ցոլքը դոր ունեցաւ պիս տեսնելու առեն, այնքան դրաւիչ էր որ ակամայ հետեւեցայ իր խօսքերուն շարժումին եւ հետաքրքրութիւնով հարցուցի թէ որու մասին կ'ուզէր խօսիլ։

— Ռուս ձեր զօրավարի մասին որ հոն է, որ մէկ թեւ միայն ունի, — փսփսաց ան, քոմս սեդմաւելով որպէս զի ոչ ոք լսէ մոգական գաղտնիքը։ — Հոն, ան որ ձերմակ երկդիի մօրուք ունի եւ եռեւն ալ ծառայ մը։

«Միշտ կը շահի, երբէք արդէն նշմարեցի այդ բանը։ Հաւանաբար եղանակ մը ունի եւ միշտ անոր պէս կը խաղայ... Երբէք ալ միշտ չհեւեցաւ, միայն թէ սխալը զործեցի խաղը շարունակելու երբ ան մեկնեցաւ։ յանցանքը իմս էր... Երբէք քան հազար ֆր. շահած ըլլալու է, եւ այսօր ալ ամէն անգամ կը շահի... Հիմա միշտ անոր հետեւելով կը դնեմ դրամը ... Հիմա ...

Յանկարծ ընդհատեց իր խօսքը նախազգուշութեան մէջտեղ, վասն զի քրուպիէն պոռաց իր զոռուն ձայնով. «Վերսկսի՛ք ձեր խաղերը»։ Եւ երիտասարդին նայուածքը ծանրօրէն դարձաւ քովնէի, լսելով այն տեղը ուր նստած էր, լուրջ եւ հանդարտ, ձերմակ մօրուքով Ռուսը որ չրջահայեցութիւնով դրաւ նախ ոսկեդրամ մը, յետոյ վարպետի պահէ մը եւթը, երկրորդ մը չորրորդ քառակուսիին վրայ։ Անմիջապէս կրակոտ ձեռքերը որոնք առջեւս էին, մխրճուեցան դրամի դէզին մէջ եւ նետեցին ան մը ոսկեդրամ միւնոյն տեղը։ Ու երբ վայրկեան մը եռքը քրուպիէն պոռաց «զէրօ» եւ իր տրմուղը միակ կլոր շարժումով մը աւլեց ամբողջ սեղանը, երիտասարդը ապշած նայեցաւ, կարծես թէ հրաշք մը ըլլար պատահածը, այն ամբողջ դրամին որ կ'երթար։ Թերեւս խորհէք որ դէպ ի ինձի դարձած ըլլայ։ ո՛չ, պիս բոլորովին մոռցած էր։ Անհետացած, կորսուած, ընկճուած էի անոր գոյութենէն. իր բոլոր զայրացած զգայարանքները յառած էին ուռւս զօրավարին վրայ որ, բոլորովին անտարբեր, ձեռքին մէջն ունէր երկու նոր ոսկեդրամներ, զոր որ թիւին վրայ դեռեղելը դեռ չէր որոշած։

Պիտի չկարենամ ձեզի նկարագրել դառնութիւնս, յուսահատութիւնս։ Բայց կրնաք երեւակայել թէ ի՛նչ կը զգայի։ մարզու մը համար որուն ձեր ամբողջ կեանքը տուած էք, ըլլալ մի միայն ճանճ մը զոր անհոգ ձեռք մը կը վանէ տաղտուկով։ Դարձեալ մոլեգին կատաղութեան ալիք մը անցաւ վրայիս։ Այնքան սաստկութիւնով սեղմեցի անոր թեւը որ յանկարծ ատքի ելաւ։

— Անմիջապէս պիտի հեռանաք այս վայրէն, — ըսի ցած ձայնով, բայց սիրական չեշտով մը։ — Ցիշեցէք երդումը զոր այսօր ըրիք եկեղեցին, Քէռւսաւակն երդմնազանց։

Ինծի նայեցաւ, խօսքերէս ապշուած եւ բոլորովին ժպտունած։ Անոր աչքերը յանկարծ ծեծուած չան մը արտայայտութիւնը ստացած։ Շրթունքները դողացին, կարծես թէ յանկարծ յիշեց ամբողջ անցեալը եւ կարելի էր ըսել թէ ինքն իրմէն կը խորչէր։

— Այո՛... այո՛..., — կակազեց ան։ — Ո՛վ Աստուած իմ, Աստուած իմ... Այո՛... կուգամ, ներեցէք ինծի...

Եւ արդէն անոր ձեռքը կը հաւաքէր ամբողջ դրամը, նախ արագութեամբ, յայն ու կորովի շարժումներով, բայց յետոյ, հետզհետէ աւելի մեծ թուլութիւնով մը, կարծես թէ բռնուած ըլլար հակառակ զօրութիւնով մը։ Անոր նայուածքը ինկեր էր ուռւս զօրավարին վրայ որ ճիշդ այդ պահուն դրամ կը դնէր։

— Վայրկեան մըն ալ... — ըսաւ ան արագութեամբ, հինգ ոսկեդրամ դնելով մեւնոյն քառակուսիին վրայ։ Մի միայն այս խաղը... կ'երդնուի որ յետոյ պիտի մեկնիմ... Մի միայն այս միակ խաղը... Մի միայն...

Ու դարձեալ անոր ձայնը մարեցաւ։ Գնգակը սկսած էր գլորիլ, զայն իր շարժումին մէջ քաշելով։ Դարձեալ դիւահարը խոյս տուած էր ինձմէ, խոյս տուած էր ինքնիրմէ ալ, մղուած ըլլալով մանրիկ գնդակին թաւալումով որ կը ցատքէր ու կ'ոստոստէր յղկուն ամանին մէջ։

Քրուպիէն թիւ մը պոռաց, տրմուղը անոր առջեւէն յափշտակեց հինգ ոսկի։ Կորսնցուցած էր։ Բայց եւեին չդարձաւ։ Մոռցած էր պիս, ինչպէս նաեւ իր երդումը, ինչպէս նաեւ խօսքը զոր դեռ պահ մը առաջ տուած էր ինծի։ Արդէն անոր անյագ ձեռքը կծկուելով կը մխրճուէր նուագած դրամի դէզին մէջ եւ անոր դիմով ակնարկը բոլորովին դրաւուած էր իր դիմացի բախտաբեր զօրավարով որկր մագնիսացնէր անոր կամքը։

Համբերութիւնս հատաւ։ Այնպէս մըն ալ ցնցեցի զայն, բայց այս անգամ բռաօրէն։

— Անմիջապէս ոտքի ելէք։ Այս վայրկեանիս... բոլոր որ վերջին խաղը պիտի ըլլար...

Այն առեն պատահեցաւ բոլորովին անսպասելի բան մը։ Յանկարծ եռին դարձաւ։ դէմքը որ հիմա ինծի կը նայէր չփոթած ու խռնարհ մարդու մը դէմքը չէր, այլ կատաղի մկկու մը, բարկութենէն դիւահար էակի մը որուն աչքերը կ'այրէին եւ որուն շրթունքները կատաղութենէն կը սպասկին։

— Հանգի՛ստ ձգեցէք պիս, — բացագանչեց կատաւ պէս։ — երդումնազի՛ք։ Դժբախտութիւն կը բերէք ինծի։ Միշտ կը կորնչցնեմ, երբ հոն էք։ Երէկ ալ այդպէս եղաւ, այսօր ալ։ Կորսուեցի՛ք։

Պահ մը կարծես թէ կաթուածահար եղայ, բայց յետոյ անոր յիմարութեան առջեւ, բարկութիւնս պղտկաց։

— Ձեզի դժբախտութի՞ւն կը բերեմ — ըսի չեշտակի անոր նայելով, Սատանա՛յ, գո՛ղ, դուք որ ինծի կը դամ բրեցիք...

Բայց հոգ կանգ առի, վասնզի կասը իր տեղէն ցատկեց եւ պիս հրեց, անտարբեր՝ ոսկիներն որ կը բարձրանար։

— Զիս հանգիստ ձգեցի՛ք, — բացագանչեց ան ուժգին ձայնով մը, առանց քաշուելու։ Ես ձեր խնամակալութեան տակ չեմ... Ահա, ահա՛, ահաւասիկ ձեր դրամը, — եւ երեսին նետեց քանի մը հարիւր ֆրանքնոց դրամատոմսեր... Բայց հիմա դո՛ւք հանգիստ ձգեցի՛ք։

(Շար.)